

ප්‍රථමයෙන් මෙම පොතෙහිදී මෙම කෘතියේ ස්වභාවය සහ අර්ථය පිළිබඳව
J. R. R.
TOLKIEN
THE
SILMARILLION
THE MYTHS AND LEGENDS OF MIDDLE-EARTH

EDITED BY CHRISTOPHER TOLKIEN

ILLUSTRATED BY TED NASH SMITH

ප්‍රථමයෙන් මෙම පොතෙහිදී මෙම කෘතියේ ස්වභාවය සහ අර්ථය පිළිබඳව

Mithlum

And-Salen

Eothlum

Agar

Ingrod

Dorthanon

Thanghra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra

Thangra
Garanthir

Amrod
Amrod
Amrod

Riv. Solon

Rivendell

Melion

Thingol

Dorthanon

Brothol

Riv. Torgon

Rivendell
Nargothrond

Nargothrond

Riv. Xerod

Riv. Siron

Beleriandul

Apusea

Epharal

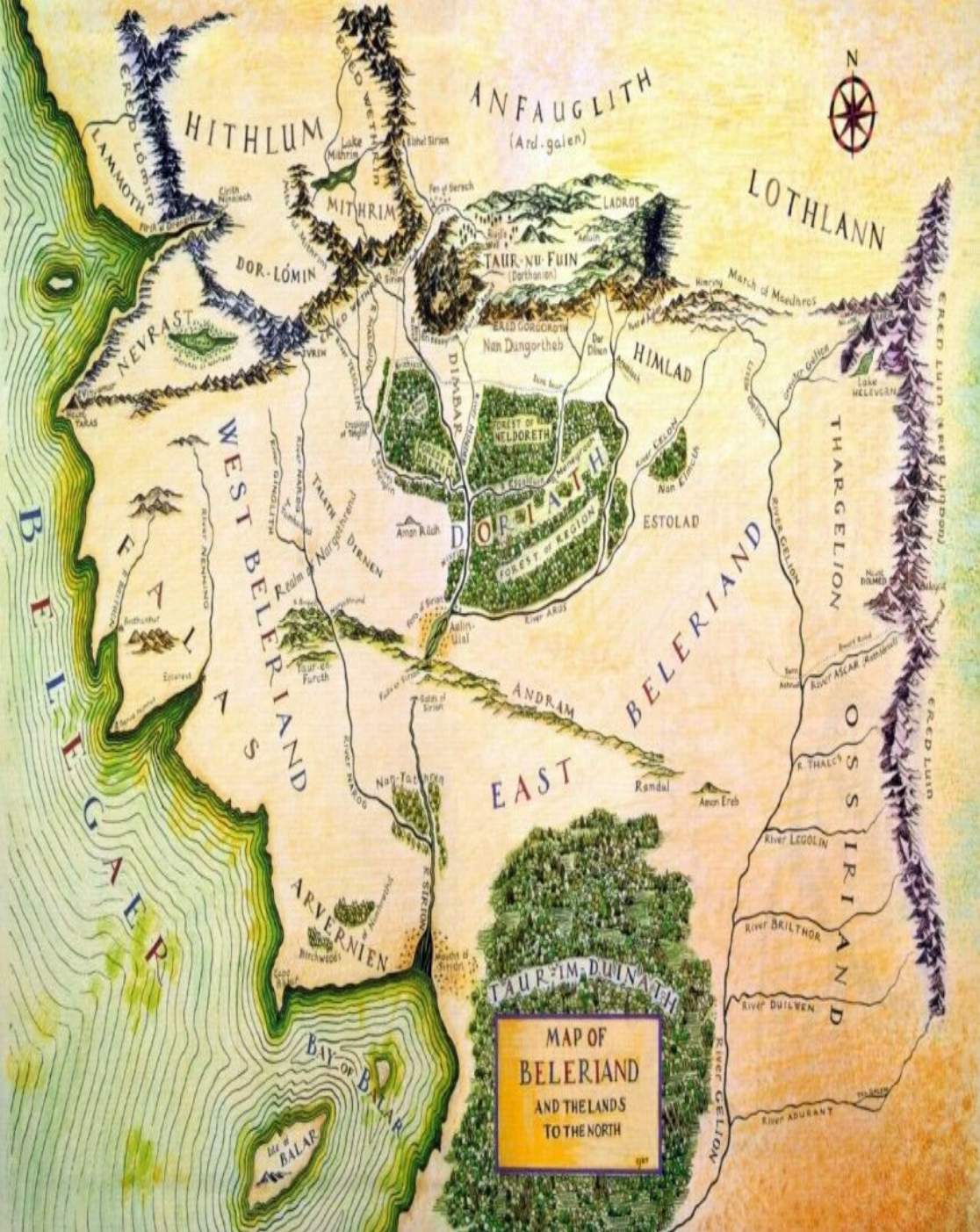
Girdan

Brithonbar

Rogatek Nakturik
xi aka Simurik

franz zeller

J.R.R. TOLKIEN are tot ce-și poate dori un scriitor împlinit: tiraje mari, un public numeros și un stil propriu. Sunday Telegraph îi elogiază imaginația, The Observer îi admiră arta de-a crea suspans. Peste tot în lume titlurile lui sparg normele box-office-ului și produc aglomerație în librării. Pe Internet sau în parcurile publice, Tolkien este comentat, dezbătut și de cele mai multe ori adulat, într-o vreme când mulți mediocri se străduiesc să fie originali cu orice preț, el schimbă harta literaturii și inventează un gen, fantasy, pe care mulți îl vor imita, dar foarte puțini cu un talent comparabil cu al lui Tolkien.

SILMARILLION

Editată de Christopher Tolkien

Cuvânt Înainte

Silmarillion, publicată acum, la patru ani după moartea autorului, este povestea Zilelor de Odinioară sau a Primului Ev al Lumii. În Stăpânul Inelelor sunt relatate cele petrecute în al Treilea Ev; dar poveștile din Silmarillion sunt legende ce-și au originile într-un trecut mult mai îndepărtat, pe vremea când Morgoth, prunul Stăpân al întunecimii, trăia pe Pământul de Mijloc, iar Elfii Nobili au pornit război împotriva lui pentru a-și lua înapoi Silmarilii.

Totuși, Silmarillion nu cuprinde numai evenimente petrecute mult mai departe în timp decât cele din Stăpânul Inelelor, ci este, prin tot ceea ce fine de zămislire a ei, prima carte. Deși la vremea respectivă nu se numea Silmarillion, ea a fost concepută cu o jumătate de secol în urmă; în caiete hărănite datând încă din 1917 mai pot fi și acum citite primele versuri, adeseori notate în grabă cu creionul, ale poveștilor principale ale mitologiei. Nu a fost publicată (deși unele aluzii la ceea ce conținea puteau fi întrezărite în Stăpânul Inelelor), dar, în decursul îndelungatei sale vieți, tata nu a abandonat-o nici o clipă și n-a încetat, nici măcar în ultimii săi ani de viață, să lucreze la ea. În tot acest răstimp, Silmarillion, considerată pur și simplu drept o structură narativă de proporții, a suferit puține schimbări radicale; devenise între timp o tradiție bine consolidată, un fundal pentru alte scrieri. Dar textul în sine era departe de a fi definitivat, și nici măcar unele idei fundamentale ce priveau natura lumii pe care o descrie n-au rămas neschimbate, în vreme ce aceleași legende au ajuns să fie spuse și răs-puse în forme mai lungi sau mai scurte și în stiluri diferite.

Pe măsură ce au trecut anii, schimbările și variantele — în privința detaliilor și în perspectivele mai ample - au devenit atât de complexe, de cuprinzătoare și de stratificate, încât părea greu de ajuns la o versiune finală și definitivă. Mai mult chiar, vechile legende („vechi" nu numai prin faptul că își aveau sursa în Primul Ev, dar și în raport cu viața tatălui meu), au devenit propagatorul și totodată depozitarul celor mai profunde reflecții ale sale. În scrierile de mai târziu, mitologia și poezia au rămas mult în urma preocupărilor sale teologice și filosofice; schimbarea tonalității era evidentă.

După decesul tatălui meu, mi-a revenit mie sarcina să dau acesta scrieri o formă publicabilă. Mi-am dat seama că a încerca să prezint, între copertele unei singure cărți, diversitatea tuturor materialelor, adică să prezint Silmarillion drept o operă aflată într-adevăr într-un continuu proces de creație, extinzându-se pe o perioadă de mai bine de jumătate de secol - nu ar duce decât la confuzie și la pierderea esențialului. Prin urmare, mi-am propus să realizez un singur text, prin selectarea și aranjarea materialului în așa fel încât să obțin narațiunea cea mai coerentă și mai consecventă cu putință în structura ei interioară. În acest efort, capitolele de încheiere (urmând morții lui Túrin Turambar) s-au dovedit extrem de dificile, pentru că au rămas neschimbate timp de mulți ani și erau, în anumite privințe, în dezacord cu structuri mult mai elaborate în alte părți ale cărții.

Cititorul nu trebuie să se aștepte la o coerență deplină (fie în Silmarillion ca atare, fie între Silmarillion și alte scrieri ale tatălui meu, care au văzut lumina tiparului), coerență care n-ar putea fi (eventual) obținută decât cu un preț greu și inutil. Mai mult, tata a conceput Silmarillion ca o compilație, o narațiune succintă, lungită ulterior din surse foarte diferite (poeme, diverse anale, povești orale), care au supraviețuit în tradiția milenară; și acest mod de a concepe povestea se regăsește în istoria propriu-zisă a cărții - la baza ei se afla multe bucăți de proză și poeme scrise anterior, prin urmare, cartea este un compendiu în mod real, nu numai în teorie. Acestui fapt i se datorează ritmul inegal al narațiunii și bogăția detaliilor în anumite părți - de exemplu, minuțiozitatea cu care sunt consemnate locurile și motivele în legenda lui Túrin Turambar, spre deosebire de relatarea succintă a sfârșitului Primului Ev,

când muntele Thangorodrim a fost năruit și Morgoth răsturnat de la putere; de asemenea, diferențele de ton și descrierea personajelor, unele neclarități și, pe alocuri, lipsa de coeziune. Valaquenta, de pildă, trebuie să presupunem că, deși conține multe elemente care se întorc în timp la începuturile existenței eldarilor în Valinor, a fost rescrisă ulterior; așa se explică permanentă schimbare a timpurilor verbale și a perspectivei narrative, încât puterile divine ne apar ba în prezent, încă active în lume, ba în trecut, o seminție dispărută, rămasă doar în amintire.

Deși se intitulează Silmarillion, cartea cuprinde pe lângă Quenta Silmarillion sau, pur și simplu, Silmarillion, și alte patru scrieri mai scurte. Primele două, Ainulindalë și Valaquenta, sunt strâns legate de Silmarillion; dar ultimele două, Akallabêth și Despre Inelele Puterii, sunt complet separate și independente (subliniez acest lucru). Sânt incluse pentru că aceasta a fost intenția explicită a tatălui meu, și astfel este prezentată întreaga istorie, de la Muzica Ainurilor, cu care a început lumea, până la plecarea Purtătorilor Inelelor din Limanurile din Mithlond, la sfârșitul celui de-al Treilea Ev.

Numărul numelor care apar în carte este foarte mare, prin urmare, am inclus un Indice complet; dar numărul personajelor (elfi și oameni) care joacă un rol important în povestea Primului Ev este cu mult mai mic, toate fiind regăsite în tabelele genealogice. În plus, am adăugat un tabel ce cuprinde numele destul de complexe ale diverselor popoare elfice; o notă despre pronunțarea numelor elfice și o listă cu câteva dintre elementele principale care se regăsesc în aceste nume; precum și o hartă. Se va observa și marele lanț muntos de la răsărit, Ered Luin sau EredLindon, Munții Albaștri, apare în extremitatea vestici a hărții din Stăpuiul Inelelor. În cuprinsul cărții se mai află o hartă mai mică: ea a fost pusă cu scopul de a lămuri dintr-o privire unde se găseau regatele elfilor după întoarcerea noldorilor pe Pământul de Mijloc. N-am mai îngreunat cartea și cu alte comentarii sau adnotări.

În realizarea volumului, o întreprindere dificilă și adesea pusă sub semnul îndoielii, am beneficiat de ajutorul substanțial al lui GuyKay, care a lucrat alături de mine în 1974-1975.

Prefața la a doua ediție

Probabil către sfârșitul anului 1951, după ce a încheiat Stăpânul Inelelor, dar când întâmpina dificultăți în tipărirea cărții, tatăl meu i-a adresat o scrisoare foarte lungă prietenului său, Milton Waldman, la acea vreme redactor la Editura Collins. Scrisoarea a fost scrisă în contextul în care existau divergențe serioase și dureroase privind insistența tatălui meu de a publica Silmarillion și Stăpânul Inelelor împreună și legate, ca o saga lungă a Nestematelor și Inelelor. Nu e necesar să aprofundăm această chestiune aici. Scrisoarea, menită să justifice și să explice punctul său de vedere, s-a dovedit un expozeu strălucit al ideii sale fundamentale despre Evurile de început (partea a doua a scrisorii nefiind altceva decât, un rezumat lung și sec" - spune el -, îl narațiunii din Stăpânul Inelelor) Acesta este motivul pentru care am considerat că merită să fie inclusă în volumul Silmarillion.

Scrisoarea originală s-a pierdut, dar Milton Waldman a bătut-o la mașină și i-a trimis o copie tatălui meu. Ea a fost publicată parțial în volumul Corespondența lui J.R.R. Tolkien (1981). Textul redat aici este cel apărut în volumul mai susmenționat, cu mici corecturi și omiterea unor note de subsol. Textul dactilografiat conținea multe greșeli, mai ales în ceea ce privește numele; în mare măsură, ele au fost corectate de tatăl meu, dar el n-a observat fraza: „Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuși e trist că [...] pământurile muritorilor de faptele lor eroice din trecut", în care este cert că dactilografa a omis câteva cuvinte din manuscris și, probabil, a înțeles eronat altele.

Eu am înlăturat o serie de erori din text și Indice, trecute cu vederea la corectură în edițiile anterioare ale Silmarillion-ului. Cea mai importantă dintre acestea este numerotarea în succesiune a anumitor regi ai Númenorului (pentru aceste erori și cum s-au strecurat ele, vezi Unfinished Tales [1980], p. 226, Nota 11 și The Peoples of Middle-Earth [1996], p. 154, § 31).

Christopher Tolkien, 1999

Fragment dintr-o scrisoare
adresată de către J.R.R. Tolkien
lui Milton Waldman, în 1951

Dragul meu Milton,

Mi-ai cerut să-ți prezint pe scurt materialul referitor la lumea mea imaginară. E greu să vorbesc despre el fără să mă întind prea mult: încercarea de a spune câteva cuvinte deschide zăgazul unui torent de emoții; egoistul și artistul din mine simte dorința să vorbească despre cum a dospit acest material, cum arată el și ce anume crede autorul că vrea să spună sau încearcă să demonstreze cu el. O să-ți împărtășesc o parte; dar îți voi pune la dispoziție doar un simplu rezumat al conținutului: adică atât cât presupun eu că îți dorești sau îți va trebui, sau vei avea timp să parcurgi.

În privința timpului, a evoluției și a compoziției, materialul există de când mă știu - deși nu cred că lucrul acesta prezintă vreun interes pentru altcineva decît pentru propria persoană. Adică nu-mi amintesc de vreun moment în care să nu fi lucrat la alcătuirea lui. Mulți copii inventează ori încep să inventeze limbi imaginare. Eu asta fac de când am învățat să scriu. Și nu m-am mai oprit și, desigur, ca filolog profesionist (interesat în mod special de estetică lingvistică), mi-am schimbat gusturile, mi-am îmbunătățit teoria și, probabil, și îndemânarea. În spatele poveștilor mele se află O întreagă încrengătură de limbi (cele mai multe doar schițate ca structura). Dar acelor creaturi pe care în engleza le numesc Elves o denumire ce induce în eroare, le-am destinat două limbi

înrudite care sunt aproape complete - am scris istoricul lor, iar formele (reprezentând două laturi diferite ale propriului meu gust lingvistic) au fost deduse în mod științific dintr-o origine comună. Din aceste limbi am- construit aproape toate numele care apar în legendele mele. Ceea ce conferă, sau cel puțin așa cred, un anumit caracter toponimiei și onomasticii (coeziune, unitate de stil lingvistic, iluzia istoricității). cu totul unic în literatura de gen. Probabil că pentru mulți este un lucru lipsit de importanță, însă nu și pentru mine. Dată fiind sensibilitatea mea deosebită față de astfel de aspecte.

Dar la fel de mult m-au pasionat, de la bun început, miturile (nu alegoriile!) și basmele, și, mai presus de orice, legendele eroice aflate la granița dintre basm și istorie, din care există mult prea puține în lume (accesibile mie) ca să-mi satisfacă nesațul. Eram student când ani înțeleș — bazându-mă pe propriile mele gânduri și pe experiența pe care o aveam — ci preocupările mele nu erau câtuși de puțin divergente - de o parte, știința și. de cealaltă, poveștile -, ci se aflau într-o strânsă legătura. Nu sunt totuși un „erudit” în materie de mit și basm. Căci în acest domeniu (atât cât îmi este cunoscut) mai mult am căutat materiale care să aibă un anumit ton și o atmosferă aparte și nu neapărat informații teoretice. De asemenea - și sper că n-o să par absurd spunând cele ce urmează - m-a îndurerat încă din copilărie faptul că țara mea dragă era atât de săracă în povești (în limba ei și legate de pământul ei) care să aibă acea calitate pe care o căutam eu și o găseam (ca element component) în legendele altor țări Existau povești grecești, celtice, latine, germanice.

Scandinave și finlandeze (care m-au influențat enorm); dar englezești, nici pomeneală, doar niște biete balade populare. Desigur că exista - și încă mai exista - lumea lui Arthur, dar, oricât ar fi de impresionantă, nu e pe deplin naturalizată - o asociem cu pământul britanic, nu zic nu, dar nu și cu limba engleză; și, în orice caz, nu ține locul acelui element căruia întotdeauna i-am simțit lipsa. Pe de altă parte, imaginarul” sau e mult prea abundent și fantastic, incoerent, repetitiv. Ca să nu mai vorbesc de un alt fapt, chiar mai important: lumea aceasta este legată de religia creștina, elementele creștine sunt explicit cuprinse în ea.

Din motive pe care nu le voi mai discuta aici. Lucrul acesta mi se pare fatal. Mitul și basmul, ca oricare alta formă de artă, trebuie să reflecteze și să conțină elemente de adevăr (sau de eroare) moral și religios, dar nu explicit, nu în formă cunoscută a lumii primare, „reale”. (Mă refer, desigur, la situația noastră actuală, nu la zilele străvechi păgâne, precreștine.)

Să nu râzi! Dar cu mult timp în urmă mă gândisem. la un moment dat (între timp mi-a pierit curajul), să creez un ansamblu de legende mai mult sau mai puțin legate între ele, pornind cu cele cosmogonice, de mare cuprindere, și mergând până la basme romantice - cosmogonia fundamentându-se pe legendele pământene, mai puțin importante, iar acestea împrumutând splendoare din vasta țesătură a celor dinții, formând fundalul - și pe care să le dedic, pur și simplu. Angliei, țării mele. Ar fi avut tonalitatea și calitatea pe care le doream eu, într-un fel răcoroase și limpezi, ca să zic așa. Amintind de „aerul” nostru (clima și țărâmul din nord-est. Adică Marea Britanie și regiunile din partea asta de Europă, nu Italia și Marea Egee, cu atât mai puțin Estul), și (dacă aș izbuti) de acea frumusețe luminoasă și diafană pe care unii o numesc celtică (deși arareori se găsește în străvechile lucruri cu adevărat celtice); ar trebui să fie „nobile”, fără nimic vulgar în ele, și potrivite pentru mințile mai mature ale unei țări de mult cufundate în poezie. Mă gândeam să dezvolt complet unele dintre poveștile esențiale, iar pe altele, pe cele mai multe, să le schițez doar și să le las ca atare în structura generală. Ciclurile ar fi urmat să fie legate între ele într-un întreg grandios și în același timp să las spațiu de desfășurare și pentru alte minți și mâini, maestre în pictură și muzică, și dramă Absurd!

Desigur că un asemenea proiect ambițios nu s-a născut dintr-o dată. Întâi au fost poveștile simple. Mi-au venit în minte că lucruri „date”. Și, pe măsură ce-mi veneau în minte, fiecare separat, se formau și legăturile. O trudă captivantă, dar mereu întreruptă (mai ales pentru că, lăsând la o parte necesitățile vieții, mintea mea se mută la celălalt pol, preocupându-se de lingvistică): tot timpul însă aveam sentimentul că înregistrez ceea ce se afla deja „acolo”, undeva, adică nu „inventam”.

Desigur că am inventat și am scris o sumedenie de alte povești (în special pentru copiii mei). Unele au scăpat din chingile acestei teme care acumula și se ramifica tot mai mult:

Leaf by Niggle' și Farmer Gilesr de exemplu, singurele care au văzut lumina tiparului. Hobbitul, care are mult mai multă viață și substanță, a fost concepută independent de celelalte: când am început povestea, nu știam că făcea și ea parte din tema cea mare. Dar s-a dovedit că descoperisem elementul care rotunjea întregul, calea pentru a coborî pe pământ și a pătrunde în istorie. Dacă Legende de conținut elevat de la început ar trebui să privească lumea din perspectiva elfilor, povestea de mijloc a hobbitului abordează, practic, o perspectivă mai umană - iar ultima poveste le unește.

Nu-mi place Alegoria - alegoria conștientă și intenționată - dar pentru a explica înțelesul mitului sau al basmului trebuie să folosești limbajul alegoric. (Și, desigur, cu cât este mai vie o poveste, cu atât este mai predispusă spre interpretările alegorice; și cu cât este mai bună o alegorie deliberată, cu atât va fi mai acceptată ca simpla poveste.) Oricum, tot acest material are de a face, în principal, cu trei elemente: Căderea, Caracterul Muritor și Mecanismul. Căderea este un motiv inevitabil și se manifestă în diverse variante. Caracterul Muritor nu poate fi ocolit, deoarece are efect asupra Artei și asupra dorinței creatoare (sau, ar trebui și spun, creatoare de rang secund), care, din cât se pare, nu are funcție biologică și nu este câtuși de puțin legată de necesitățile vieții biologice obișnuite cu care, de altfel, în lumea noastră, mai curând intră în contradicție. Această dorință se împletește cu o dragoste plină de pasiune pentru lumea reală primară, de unde și sentimentul morții, dar nu-și găsește împlinire în această lume. Poate să „cadă”, ca să zic așa, în mai multe feluri. Ori devine posesivă, agățându-se de lucrurile pe care singură le-a creat, cu alte cuvinte, creatorul de rang secund dorește să devină Domnul Dumnezeu propriei creații. Atunci se va revolta împotriva legilor Creatorului - în special, împotriva caracterului muritor. Iar dorința și revolta (separat sau împreună) duc, în cele din urmă, la setea de Putere, pentru a-și putea împlini mai repede dorința - și astfel ajunge la Mecanism (sau Magie). Prin aceasta din urmă înțeleg întrebuițarea oricăror strategeme ori mijloace (mașinărie) exterioare, și nu dezvoltarea puterilor proprii sau a talentelor înnăscute; sau chiar folosirea acestor talente cu intenția venală de a domina, amenințând lumea reală sau supunând voințele altora. Mecanismul este forma noastră

modernă de Magie, mult mai evidentă și mai apropiată de aceasta decât suntem dispuși să recunoaștem.

Eu nu am folosit „magia” în mod consecvent, iar regina elfilor, Galadriel, se vede obligată să-i dojenească pe hobbiți pentru că întrebuintează acest cuvânt pentru a desemna atât mașinăriile și manevrele Dușmanului, cât și pe cele folosite de elfi. N-am făcut-o deoarece nu exista un cuvânt care să desemneze în mod deosebit acțiunile elfilor (toate poveștile oamenilor suferă de aceeași confuzie). Dar elfii sunt acolo (în poveștile mele) ca să demonstreze tocmai această diferență. „Magia” lor este Artă, eliberată de multe dintre limitările sale omenști: necesită mai puțin efort, este mai rapidă, mai deplină (produsul corespunde pe de-a-ntregul viziunii). Scopul acestei magii este Arta, nu Puterea, creația de rang secund, nu dominarea și reformarea tiranica a Creației. „Elfii” suit „nemuritori”, cel puțin în raport cu această lume: prin urmare, sunt preocupați, mai curând, de durerile și poverile nemuririi în raport cu timpul și schimbarea, decât de moarte. Dușmanul, în formele succesive pe care le capătă, este întotdeauna și în mod „firesc” preocupat doar de Dominare, prin urmare devine Stăpânul magiei și al mecanismelor, dar problema că acest rău înspăimântător poate să rodească, și chiar rodește, dintr-o rădăcină aparent bună — anume dorința de a aduce foloase lumii și altora¹, cu iuțeală și conform planurilor proprii ale binefăcătorilor - este un motiv recurent.

Ciclurile încep cu un mit cosmogonic, Muzica Ainurilor. Apar aici Creatorul Suprem și valarii (sau puterile: anglicizat zei). Aceștia din urmă sunt, ca să zicem așa, puteri angelice, cărora li s-a dat să exercite autoritate în sferele lor (autoritatea cârmuirii, nu a creației, facerii sau re-facerii). Sfat „divin”, în sensul că, de la bun început, au fost „exterioare”, existând „dinainte” de facerea lumii. Puterea fi înțelepciunea lor își au sursa în Cunoașterea dramei cosmogonice, pe care o percep la început ca pe o dramă (adică așa cum percepem noi o poveste inventată de altcineva) și abia ulterior ca pe o „realitate”. Din punctul de vedere al tehnicii narative, acesta este un mijloc de a crea ființe egale ca frumusețe, putere și maiestruozitate cu „zeii” din mitologia cultă, și care să poată fi acceptate - mă rog, cu oarece greutate - de o minte care crede în Sfânta Treime.

Apoi trece repede la Istoria Elfilor, adică propriu-zis la Silmarillion; la lumea așa cum o percepem noi, dar, bineînțeles, înfățișată încă într-o manieră pe jumătate mitică: cu alte cuvinte, avem de-a face cu ființe raționale, din carne și oase mai mult sau mai puțin, după chipul și asemănarea noastră. Cunoașterea Dramei Creației era incompletă: incompletă în cazul fiecărui „zeu”, dar și dacă ar fi adunată la un loc toată cunoașterea panteonului Căci (în parte, pentru a îndrepta răul făcut de rebelul Melkor, în parte, pentru a reface întregul până la ultimul detaliu) Creatorul nu dezvăluise chiar totul. Plămădirea și natura Copiilor Atoate- făcătorului erau două taine mari. Tot ceea ce știau zeii era că fiecare va veni pe lume la momentul dinainte stabilit. La origine, Copiii Atoatefăcătorului sunt, prin urmare, înrudiți și asemănători, și, în același timp, diferiți. Și cum sunt, totodată, cu totul „altceva” decât zeii, care nu au jucat nici un rol în facerea lor, asupra acestora se îndreaptă în mod deosebit dragostea și dorința zeilor. Aceștia sunt întâii Născuți, Elfii; și Născuții După, Oamenii. Soarta elfilor este aceea de a fi nemuritori, de a iubi frumusețea lumii, de a o face să înflorească prin delicatețea și perfecțiunea cu care au fost dăruiți, de a dăinui atâta vreme cât dăinuiește și ea, fără a o părăsi vreodată, chiar dacă sunt „răpuși”, și de a se întoarce în ea - cu toate acestea, atunci când vin Născuții După, menirea elfilor este de a-i îndruma, de a le face loc și, apoi, de a „păli” pe măsură ce Născuții După cresc și absorb viața din care au apărut și unii, și alții. Soarta (sau Darul) oamenilor este natura muritoare, eliberarea din cercurile lumii. Întrucât perspectivă din care-i privit întregul ciclu, este cea a elfilor, natura muritoare nu are explicație mitică; este o taină a Creatorului, despre care nu se știe mai mult decât atât „ceea ce le-a hărăzit oamenilor Creatorul ascuns rămâne”, pricină de mâhnire adâncă și de invidie pentru elfii nemuritori.

Cum am spus, ciclul de legende Silmarillion se deosebește, din câte știu eu, de orice alt lucru de acest soi, prin aceea că nu este antropocentric. Perspectivă și centrul de interes nu sunt reprezentate de oameni, ci de „elfi”. Oamenii intră în scenă în mod inevitabil: la urma urmei, autorul este om și, dacă este să aibă public cititor, acesta este și el format din oameni și ei trebuie să-și facă intrarea în poveștile noastre în calitate de oameni și nu transfigurați ori reprezentați ca elfi,

gnomi, hobbiți etc. Dar rămân periferici - venind mai târziu și, chiar dacă importanța lor crește treptat, nu devin elemente principale.

În cosmogonie se petrece o Cădere: o cădere a îngerilor, ca să zicem așa. Deși bineînțeles că diferită ca formă de Căderea din mitul creștin. Poveștile acestea sunt „noi”, nu derivă direct din alte mituri și legende, dar, în mod inevitabil, conțin o mare parte din străvechile motive ori elemente larg răspândite. La urma urmei, eu cred că legendele și miturile sunt în mare măsură făcute din „adevăr” și prezintă aspecte ale lui, care pot fi percepute doar pe această cale; iar anumite adevăruri și alte lucruri asemănătoare au fost descoperite cu mult timp în urmă și trebuie să reapară mereu. Nici o poveste nu poate exista fără o „cădere” - la urma urmei, despre Cădere sunt toate poveștile - cel puțin nu pentru mințile omenești așa cum le știm și le avem noi.

Vasăzică, elfii au și ei parte de o Cădere, înainte ca „istoria” lor să poată fi povestită. (Din motive deja explicate, prima cădere a omului nu apare nicăieri; oamenii intră în scenă abia după ce tot ceea ce există a pierit de mult și au rămas doar zvonuri cum că, pentru o vreme, ar fi căzut și ei sub stăpânirea Dușmanului și că unii dintre ei s-ar fi căit.) Partea principală a poveștii, adevăratul Silmarillion, relatează despre căderea celor mai dăruți dintre elfi, plecarea lor în surghiun din Valinor (un fel de Paradis, tărâmul Zeilor) în Apusul cel mai îndepărtat, revenirea lor pe Pământul de Mijloc, pământul unde s-au născut, dar care se află de multă vreme sub stăpânirea Dușmanului, vrajba lor cu acesta, puterea Răului fiind încă întrupată în formă vizibilă. Numele și-l primește de la faptul că evenimentele sunt toate urzite în jurul sortii și semnificației Silmarililor („radiere de lumină pură”) sau a Nestematelor Primordiale. Făurirea nestematelor simbolizează, în principal, funcția creatoare de rang secund a elfilor, dar silmarilii erau mai mult decât lucruri frumoase în sine. Erau și Lumina Lumina din Valinor, așa cum putea ea fi văzută în cei doi Copaci, de Argint și de Aur . Aceștia au fost răpuși de către Dușman din pură răutate, iar Valinorul s-a întunecat, chiar dacă din ei, înainte să moară de tot, s-a luat lumina pentru Soare și pentru Lună. (O deosebire notabilă între aceste legende și majoritatea celorlalte este că Soarele nu-i un simbol divin, ci un lucru obișnuit, iar „lumina soarelui” [lumea de

sub soare] devine sinonimă cu o lume căzută și cu o viziune imperfectă, răsturnată.)

Dar cel mai destoinic dintre elfi (Fëanor) a întemnițat Lumina din Valinor în cele trei nestemate supreme, silmarilii, înainte să fie întinați ori uciși Copacii. Prin urmare, Lumina a continuat să trăiască numai în aceste nestemate. Căderea elfilor este pricinuită de atitudinea posesivă a lui Fëanor și a celor șapte fii ai săi față de nestemate. Dușmanul pune mâna pe ele și le bate în Coroana lui de Fier și poruncește să fie păzite în fortăreața lui impenetrabilă. Fiii lui Fëanor fac un legământ cumplit și blasfemator, jurând să dușmănească și să se răzbune pe oricine, fie chiar și zeu, care îndrăznește să-și aroge vreun drept asupra silmarililor. Îi atrag de partea lor pe cei mai mulți din neamul lor și se răzvrătesc toți împotriva zeilor, părăsind paradisul cu gând să pornească un război fără de speranță cu Dușmanul. Primul fruct al Căderii lor este războiul în Paradis, elfii se ucid între ei, iar acest eveniment, ca și legământul lor funest, a umbrat toate faptele lor eroice de mai târziu, atrăgând după sine trădări și întorcând împotriva-le toate victoriile. Silmarillion este istoria acestui Război al Elfilor Surghiuniți cu Dușmanul, care se petrece în nord-vestul lumii (Pământul de Mijloc). Cuprinde mai multe povești despre victorii și tragedii; dar se sfârșește în catastrofă și în pieirea Lumii Străvechi, adică lumea lungului Ev Dindi. Nestematele sunt recuperate (prin intervenția zeilor, într-un târziu) dar vor fi pierdute de elfi pentru totdeauna, una în mare, una în adâncurile pământului și una ca stea pe boltă. Această suită de legende se încheie cu o imagine a sfârșitului lumii, prăbușirea și refacerea ei, precum și cu recuperarea silmarililor și a „luminii de dinaintea Soarelui” - după o ultimă bătălie care, cred eu, datorează mult felului în care este înfățișată Ragnarok' în mitologia scandinavă, mai mult decât oricărei alte viziuni, deși nu seamănă cu aceasta.

Pe măsură ce poveștile devin mai puțin mitologice și mai mult basme și povești cavalerești, apar și oamenii. Majoritatea sunt „oameni buni” — familii și căpetenii de clanuri, care, refuzând să se ploconească puterilor Răului și auzind zvonuri despre zeii din Apus și despre Elfii Nobili, fug înspre soare-apune și îi întâlnesc pe Elfii Surghiuniți chiar în toiul războiului lor. Oamenii care apar în acest moment al istoriei aparțin mai ales celor Trei Case ale Părinților Oamenilor, ale căror căpetenii

devin aliați ai Seniorilor elfi. Contactul dintre oameni și elfi prevestește de pe acum istoria evurilor ulterioare, o temă recurentă fiind aceea că prin venele oamenilor (așa cum sunt ei acum) curge și „sânge” elfic și că au moștenit de la elfi și alte lucruri, precum arta și poezia (sau cel puțin arta și poezia lor au fost influențate de aceștia). Au astfel loc două căsătorii între muritori și elfi, Amandouă regăsindu-se ulterior în seminția lui Eärendil, reprezentată de Elrond Cel-pe-jumătate-elf care apare în toate istoriile, chiar și în Hobbitul. Cea mai importantă poveste din Silmarillion și, totodată, cea mai elaborată dintre ele este povestea lui Beren și a lui Luthein, fecioara elfă. Aici întâlnim, printre alte lucruri, primul exemplu al unui motiv (ce va deveni dominant în cazul hobbiților), anume că marile stratageme ale istoriei lumii, „Roțile lumii”, sunt adesea puse în mișcare nu de stăpâni și de cârmuitori, nici de zei, ci de cei aparent necunoscuți și slabi - și asta datorită vieții tainice din ceea ce-a fost creat și a acelei părți pe care n-o poate cunoaște nici măcar întreaga înțelepciune, ci numai Cel Unic, dar care motivează amestecul în Dramă al Copiilor Atoatefăcătorului. Beren, muritorul proscris, va izbuti (cu ajutorul lui Lúthien, o simplă copilă, chiar dacă elfă de obârșie) ceea ce toate oștirile și toți războinicii nu izbutiseră: pătrunde în fortăreața Dușmanului și smulge unul dintre silmarili din Coroana de Fier. Astfel câștigă el nuna lui Luthein și are loc prima căsătorie între muritori și nemuritori. Ca atare, istoria aceasta poate fi citită ca o poveste cavalierească sau ca un basm (cred eu, minunat și impresionant), având doar cunoștințe vagi despre contextul general. Dar ea reprezintă, în același timp, o legătură fundamentală în ciclu, iar sensul ei nu poate fi înțeles pe deplin dacă este scoasă din context. Căci recuperarea nestematei, o victorie extraordinară, duce la dezastru. Legământul fiilor lui Fëanor începe să-și facă efectul și dorința lor pătimașă de a avea silmarilii împinge în ruină regatele elfilor.

Mai sunt și alte povești, la fel de ample, în aceeași măsură independente, dar legate și ele de istoria generală. Este vorba de cea despre copiii lui Húrin, tragica poveste a lui Túrin Turambar și a surorii sale, Níniel, eroul fiind Túrin, un personaj despre care cei cărora le plac asemenea povești ar putea spune (fără prea mult folos pentru noi) că are câte ceva din Sigurd Volsung , Oedip și finlandezul Kullervo . Apoi este povestea

căderii Gondolinului, principala fortăreață elfică și povestea sau poveștile lui Eärendil Rătăcitorul. Eärendil joacă un rol important în sensul că încheie Silmarillion, iar vlăstarele sale reprezintă elementele de legătură cu poveștile Evurilor ulterioare și cu personajele lor principale. Ca reprezentant al ambelor seminții, a oamenilor și a elfilor, rolul său este acela de a găsi o cale de întoarcere pe mare pe Tărâmul Zeilor, iar, ca legat al semințiilor, să-i convingă pe zei să-și amintească de Surghiuniți, să se îndure de ei și să-i salveze de Dușman. Soața lui, Elwing, este o urmașă a lui Lúthien și încă are în posesia ei Silmarilul.

Dar blestemul continua să-și facă lucrarea și Casa lui Eärendil este distrusă de fiii lui Planor. Însă tot aici se află și soluția: Elwing se aruncă în Mare pentru a salva Nestemata și astfel ajunge la Eärendil și, cu puterea Mării Nestemate, Amandoi reușesc să treacă în Valinor și să-și împlinească misiunea; prețul pe care-l plătesc este acela că nu li se mai îngăduie să se reîntoarcă și să trăiască printre oameni sau elfi. Zeii se pun din nou în mișcare și o mare putere se abate dinspre Apus asupra Fortăreței Dușmanului, pe care o distruge; Dușmanul însuși este azvârlit afară din Lume, în Nimicnicie, și nu va mai apărea niciodată pe pământ sub formă întrupată. Ceilalți doi silmarili sunt recuperați din Coroana de Fier, pentru a fi, apoi, definitiv pierduți- Ultimii doi fii ai lui Fëanor, obligați de legământul lor, fură nestematele, dar sunt distruși de ele, căci se aruncă în mare și în genunile pământului. Corabia lui Eärendil, împodobită cu ultimul silmaril, este urcată pe boltă, drept cea mai strălucitoare stea. Astfel iau sfârșit Sihnmillion și poveștile Primului Ev.

Următorul ciclu se ocupă (sau ar urma să se ocupe) de al Doilea Ev. Dar pe pământ acest ev este întunecat și prea puține se povestesc (sau ar trebui să se povestească) din istoria lui. În marile bătălii împotriva Întâiului Dușman, ținuturile au fost distruse și au căzut în ruină, iar meleagurile apusene ale Pământului de Mijloc au ajuns un tărâm pustiit. Aflăm că Elfii Surghiuniți au fost sfătuiți cu asprime (dacă nu chiar au primit poruncă) să se reîntoarcă în Apus și acolo să trăiască în pace. Nu mai aveau voie să sălășluiească în Valinor, ci numai în Eressea, Insulă Singuratică, aflată nu departe de Tărâmul Binecuvântat Oamenii din cele Trei Case au fost răsplătiți pentru vitejia și alianța lor credincioasă, îngăduindu-li-se numai lor,

dintre toți muritorii, să trăiască în „apusul cel mai îndepărtat”, în Insula Númenore, „Atlantida” aceluia ev. Desigur că zeii nu le pot schimba soarta - ori darul - ce le-a fost hărăzită de Creator, adică natura lor muritoare, dar Númenoreenilor li se dăruiește o viață foarte lungă Prin urmare, înaltă pânzele și părăsesc Pământul de Mijloc, întemeind un mare regat al marinarilor, aproape de Eressea (dar nu și de Valinor). Majoritatea Elfilor Nobili se reântorc și ei în Apus. Nu toți, însă Unii oameni înrudiți cu mimenâreenii rămân pe Pământul de Mijloc, nu departe de țărmul Mării. Câțiva dintre Surghiuniți nu se vor reântoarce ori își vor Amana întoarcerea (căci drumul spre Apus stă veșnic deschis nemuritorilor, iar la Limanurile Cenușii corăbiile sunt mereu pregătite pentru a pomi pe mare întru eternitate). De asemenea, orcii (demonii) și alți monștri aduși pe lume de Întâiul Dușman nu pier nici ei de tot Și mai există Sauron. În Silmarillion și în poveștile Primului Ev, Sauron era o făptură din Valinor, atras în slujba Dușmanului și devenit căpetenia și sluga sa de nădejde. El se căiește, cuprins de fiică, atunci când Întâiul Dușman este învins definitiv, dar, în cele din urmă, nu îndeplinește porunca ce i s-a dat, adică să se supună judecății zeilor, ci rămâne pe Pământul de Mijloc. Treptat, invocând motive demne de toată laudă - să reorganizeze și să readucă la viață Pământul de Mijloc ajuns în ruină din pricină că „a fost dat uitării de zei” el devine reîncarnarea Răului, o ființă care tânjește după Puterea Totală, din care pricină, ura (mai cu seama fața de elfi și de zei) îl roade și mai aprig. Pe măsură ce Al Doilea Ev se apropie de sfârșit. Umbra crește la răsărit de Pământul de Mijloc, întinzându-și mantia tot mai mult peste oameni, care sporesc ca număr, în vreme ce elfii încep să pălească. Prin urmare, cele trei teme principale sunt: Elfii întârziați» adică cei care mai zăbovesc pe Pământul de Mijloc; transformarea lui Sauron într-un nou Senior al întunecimii, stăpân și zeu suprem al oamenilor, și Númenor-Atlantida. Temele acestea sunt tratate istoric, în două Povești sau Relatări, Inelele Puterii și Decăderea Númenorului. Amandouă constituie fundalul principal pentru Hobbitul și ceea ce-i urmează.

În prima asistăm la o a doua cădere sau cel puțin o „eroare” a elfilor. Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuși e trist că [...] pământurile muritorilor de faptele lor eroice din trecut. Dar ei voiau să-

pace și capră, și varză. Voiau pacea, beatitudinea și amintirile imaculate ale „Apusului” și, în același timp, voiau să rămână pe pământul celor de rând, unde prestigiul lor ca seminția cea mai nobilă, mai presus de elfii sălbatici, de gnomi și oameni, era mai mare decât printre cei aflați la temelia ierarhiei din Valinor. Astfel că au început să fie obsedați de „pălire”, adică felul în care era percepută de ei scurgerea timpului (legea lumii de sub soare). Au început să fie apăsați de tristețe, arta lor se învechea (ca să spunem așa), iar toate eforturile lor se îndreptau, mai curând, spre a nu lăsa uitarea să se aștearnă, deși își păstrasera și vechea lor preocupare de a înfrumuseța pământul și de a-i tămădui rănilor. Se zice că ar mai fi rămas un regat, în nordul extrem, cuprinzând rămășițe ale vechilor țărâmurii din Silmarillion, cârmuite odată de Gil-galad; și alte câteva așezări, precum Imladris (Vâlceaua Despicată) a iui Elrond; și una mare în Eregion, la poalele apusene ale Munților Cețoși, aproape lipită de Minele Moriei, regatul principal al gnomilor în cel de-al Doilea Ev. Așa s-a născut prietenia între două seminții, altfel ostile (cea a elfilor și cea a gnomilor), pentru prima și singura dată, iar meșteșugul fierarilor a ajuns la apogeu. Dar mulți elfi ascultau de vocea lui Sauron. În acele vremuri de început, Sauron era încă un spirit luminos, iar gândurile nutrite de el păreau să se îndrepte cam în aceeași direcție cu ale elfilor tămăduirea ținuturilor pustiite. Dar, curând, Sauron le-a descoperit punctul slab atunci când le-a sugerat că, ajutându-se între ei, puteau să facă Pământul de Mijloc de la Apus la fel de frumos ca Valinorul. De fapt, sugestia asta a lui era un atac mascat la adresa zeilor, căci îi ațâța pe elfi să dureze un ai doilea paradis. Gil-galad nici nu a vrut să audă de asemenea propunere și nici Elrond. Dar în Eregion s-a trecut la treabă - și elfii au fost atunci la un pas de a cădea pradă vrăjilor și vicleșugurilor. Ajutați de Sauron, ei au făurit Inelele Puterii („putere” este un cuvânt de rău augur și cu o conotație sinistrală în toate aceste povești, cu excepția cazului când este asociat cu zeii).

Puterea principală (a tuturor acestor inele) era aceea de a împiedica sau a încetini alterarea (adică „schimbarea”, considerată un proces nedorit), de a păstra ceea ce este dorit sau iubit sau ceea ce se aseamănă cu un lucru sau cu o ființă iubită sau dorită - un motiv mai mult sau mai puțin elfic. Dar, în același timp, inelele sporeau puterile naturale ale celui care le

avea în stăpânirea sa - apropiindu-se astfel de „magie”, care se poate ușor transforma în ticăloșie sau în pofta de a domina. Și mai aveau și alte puteri inelele acestea, datorite de Sauron („Necromantul”, așa este numit atunci când își aruncă umbra fugară și-și face auzite prevestirile în Hobbitul) ', ca, de exemplu, să facă invizibil un corp material și să facă vizibile lucruri din lumea care nu se vede.

Elfii din Eregion au făurit trei inele incredibil de frumoase și puternice, aproape numai după imaginația lor și menite să păstreze frumusețea: acestea nu îi făceau nevăzuți pe cei care le purtau. Dar, în taină, în Focul din adâncuri, în al său Tărâm Negru, Sauron a făcut un inel. Inelul Suprem, care cuprindea în sine puterile tuturor celorlalte și le controla, încât cel care-l purta putea vedea ce gândeau toți cei care foloseau inelele inferioare ca putere, îi influența în tot ceea ce făceau și, în cele din urmă, îi transforma de tot în sclavii săi. Dar Sauron nu avea nici înțelepciunea și nici puterea de percepție ale elfilor. În momentul în care și-a însușit acest Inel Suprem, elfii l-au simțit de îndată și, ghicind intenția tainică a lui Sauron, au fost cuprinși de teamă. Au ascuns cele Trei Inele, încât nici măcar Sauron n-a descoperit vreodată unde se aflau, astfel că au rămas neântinate. Iar pe celelalte inele făcute de ei au încercat să le distrugă.

În războiul iscat între elfi și Sauron, Pământul de Mijloc a căzut și mai mult în ruină, mai ales în partea de vest. Eregion a fost copleșit și distrus, iar Sauron a pus mâna pe multe Inele ale Puterii. Pe acestea le-a dat acelor care s-au arătat dornici să le primească (din ambiție sau lăcomie), făcându-i să decadă și mai mult și transformându-i în sclavii săi. De aici și stihurile „străvechi” ce apar ca leitmotiv în Stăpânul Inelelor.

„Trei inele pentru Regii elfilor cei de sub soare,
Șapte pentru ei, stăpânii gnomilor din săli de stâncă.
Nouă, Oamenilor care știu că-n lumea lor se moare.
Unul pentru Seniorul Întunecimii-n noaptea lui adâncă
Unde-s Umbrele, în Țara Mordor, ca să le găsească...”

Astfel, Sauron aproape a devenit stăpânul suprem pe Pământul de Mijloc. Elfii încă rezistau în locuri tainice (încă nedate în vileag). Ultimul Regat al elfilor, cârmuit de Gil-galad, mai supraviețuiește cu greu pe țărmurile din extremitatea apuseană, unde sunt ancorate Corăbiile. Elrond Cei-pe-jumătate-elf, fiul lui Eärendil, ocrotește un fel de sanctuar vrăjit la Imladris (în engleză, Rivendell¹}), la hotarul de răsărit al ținuturilor apusene. Dar Sauron domină cetele tot mai numeroase de oameni care nu au avut contacte cu elfii și, astfel, indirect, cu valarii adevărați și neântinați, cu zeii. El cârmuiește un imperiu ce se întinde tot mai mult, de la Barad-dur, Marele Turn întunecat din Mordor, până aproape de Muntele de Foc, și asta cu ajutorul Inelului Suprem.

Dar pentru a izbândi în ceea ce și-a propus, Sauron a fost obligat să lase ca o parte din puterea lui înnăscută (un motiv frecvent și semnificativ în mituri și basme) să treacă în acest Inel Suprem. Purtându-l, propria sa putere pe pământ sporea. Dar chiar și nepurtându-l, puterea exista, era „egală” cu el însuși, adică el nu „se împuțina”. Fără doar dacă Inelul nu cădea în mâinile altcuiva, care ajungea să fie stăpânit de acesta. Dacă se întâmpla așa ceva, noul posesor putea să-l înfrunte pe Sauron (cu condiția să fie de la natură îndeajuns de puternic și de curajos), să devină stăpân peste tot ceea ce învățase său făcuse Sauron în timpul scurs de la făurirea Inelului Suprem și, astfel, să-l răstoarne de la putere și să-i ia locul. Aceasta era slăbiciunea esențială pe care Sauron o acceptase în poziția sa, în efortul (în mare măsură neizbutit) de a-i înrobi pe elfi și în dorința lui de a controla mințile și Voințele slujitorilor săi. Dar mai exista un punct nevralgic: dacă Inelul Suprem era distrus, anihilat, atunci și puterea acestuia se risipea, ființa lui Sauron te împuțina până la dispariție, iar el devenea o umbră, o simplă amintire a voinței ticăloase. Dar de așa ceva nu se temea el și nici cu gândul nu gândea că s-ar putea întâmpla. Nici un fierar, oricât de priceput, nu avea cum să- distrugă Inelul, doar el, Sauron, putea. Nu se topea în nici un alt foc decât în nestinsul foc subteran în care fusese făurit - și la acesta nu se putea ajunge, căci se afla în Mordor. În plus, atât de mare era puterea Inelului de a stârni patimă, încât oricine îl avea asupra sa cădea sub stăpânirea lui; depășea forța oricărei voințe (chiar și a lui

Sauron) de a-i face în vreun fel rău, de a-l arunca sau de a-l da uitării. Așa gândea Sauron, în timp ce-l purta pe degetul său.

Prin urmare, în vreme ce Al Doilea Ev înaintează, avem de-a face cu un mare Regat și o teocrație ticăloasă (căci Sauron este, în același timp, zeul sclavilor săi) care pune tot mai mult stăpânire pe Pământul de Mijloc. În Apus - de fapt, nord-vestul este singura regiune descrisă cu limpezime în aceste povești, se află precarele locuri de refugiu ale elfilor, iar oamenii care sălășluiesc pe aceleași meleaguri rămân mai mult sau mai puțin necorupți, dar neștiutori. Cei mai buni și mai nobili dintre oameni sunt, de fapt, înrudiți cu aceia care au plecat spre Númenor; cei rămași în urmă duc o existență simplă,. Homerică" patriarhală și tribală.

Între timp, Númenor și-a sporit bogăția, înțelepciunea și gloria sub cârmuirile dinastiilor de mari regi cu viață îndelungată¹, descendenți direcți ai lui Elros, fiul lui Eärendil, fratele lui Elrond. Decăderea Númenorului, adică a Doua Cădere a Omului (sau a Omului repus în drepturi, dar încă muritor), atrage după sine sfârșitul catastrofal nu numai al celui de-al Doilea Ev, ci și al Vechii Lumi, lumea primordială a legendei (închipuită drept searbădă și limitată). După care începe al Treilea Ev, un Ev al Apusului, un Medium Aevum, primul al lumii destrămate și schimbate; ultimul al suveranității - cât a mai rămas din ea — a elfilor întrupați în forme vizibile și ultimul în care Răul își asumă o singură formă întrupată dominantă.

Deciderea este, în parte, rezultatul unei slăbiciuni inerente oamenilor - ca urmare, dacă vreți, a primei Căderi (neconsemnată în aceste povești), după care s-au pocăit, dar nu s-au și tămăduit în cele din urmă. Pe pământ, răsplata este mult mai periculoasă pentru oameni decât pedeapsa! Căderea se petrece datorită vicleniei cu care Sauron exploatează această slăbiciune. Tema centrală este (inevitabil, cred eu, într-o poveste despre oameni) cea a Opreliștii sau a Interdicției.

Númenoreenii trăiesc la orizontul vizibil al celui mai răsăritean taram „nemuritor", Eressea; și cum sunt singurii oameni care vorbesc o limbă elfică (învățată pe vremea Alianței lor), ei comunică permanent cu străvechii lor prieteni și aliați, fie în binecuvântata Eressea, fie în regatul lui Gil-galad, pe țărmurile Pământului de Mijloc. Astfel că, în înfățișarea lor și chiar în privința puterilor minții, cu greu mai puteau fi deosebiți

de elfi - numai că au rămas muritori, deși li s-a dăruit o viață de trei ori mai lungă, sau poate chiar și mai lungă, decât a celorlalți muritori. Dar această răsplată este însăși ruina lor sau mijlocul de a fi ispitiți. Viață lungă îi ajută să-și îmbogățească arta și înțelepciunea, dar dă naștere și unei atitudini posesive față de aceste lucruri și încep să-și dorească să aibă mai mult timp pentru propria plăcere. Prevăzând, în parte, acest lucru, zeii le-au impus de la bun început Númenoreenilor o opreliște: nu aveau voie să se apropie de Eressea pe mare și nici spre apus să nu se îndrepte, dincolo de orizontul propriului meleag. În orice altă direcție se puteau îndrepta după pofta inimii. Dar le era interzis să pună piciorul pe pământ „nemuritor”, pentru a nu li se trezi patima pentru nemurire (în spațiul lumii) care era împotriva legii lor, acea soartă anume sau dar de la Ilúvatar (Creatorul), și pe care natura lor nici nu ar fi putut-o îndura.

Trei sunt fazele căderii lor în dizgrație. Întâi, consimțământul, obedița liber consimțită, chiar dacă nu pe deplin înțeleasă. Apoi, o vreme îndelungată, se supun fără tragere de inimă, vociferând tot mai fățiș. În cele din urmă, se răscoală și apare o prăpastie între oamenii Regelui și rebeli, pe de o parte, și o mică minoritate persecutată a Credincioșilor, de cealaltă parte.

În prima fază, fiind oameni pașnici, își dovedesc curajul călătorind pe mare. Ca descendenți ai lui Eärendil, devin cei mai buni marinari, și, cum n-au voie să se îndrepte spre Apus, pornesc spre miazănoapte, spre miazăzi și spre răsărit, cât mai departe. Și astfel ajung la țărmurile apusene ale Pământului de Mijloc, unde vin în ajutorul elfilor și oamenilor împotriva lui Sauron, stârnindu-i acestuia ura nestinsă împotriva-le. În acele zile, erau priviți de către Oamenii Sălbatici aproape ca niște binefăcători divini, care le împărtășeau din arta și cunoașterea lor și, apoi, dispăreau din nou - lăsând în urma lor multe legende despre regi și zei veniți de la apus.

În faza a doua, zilele Mândriei și Gloriei și ale protestelor împotriva Opreliștii, încep să caute bogăția mai curând decât fericirea. Dorința de a scăpa de moarte a dat naștere cultului morților, astfel că-și risipeau bogăția și artă pe morminte și monumente funerare. Au început să întemeieze așezări pe țărmurile apusene, așezări ce-au devenit mai degrabă fortărețe și „fabrici” de seniori dornici de îmbogățire, încât Númenoreenii

s-au apucat de strâns dări, ducând peste mări tot mai multe prăzi în corăbiile lor cele mari. Și apoi au început să făurească arme și mașinării.

Și faza asta a ajuns la capăt și a început a treia, o dată cu urcarea pe tron a celui de-al treisprezecelea1 rege din spița lui Elros, Tar-Calion Intrauratul, cel mai puternic și mai mândru dintre toți regii. Aflând el ca Sauron își luase titlul de Rege al Regilor și Stăpân al Lumii, a hotărât să-l nimicească pe „uzurpator”. Pornește astfel în forță și cu întreaga lui grandoare spre Pământul de Mijloc și atât de întinse îi sunt armii și atât de înfricoșători sunt numenâ-reenii în zilele gloriei lor, încât supușii lui Sauron nu le vor putea ține piept. Sauron se preaumilește, se înclină în fața lui Tar-Calion și este dus ostatic în Númenor. Dar acolo crește iute în rang, datorită vicleșugurilor și cunoștințelor sale, de la simplu slujitor la sfetnic de frunte al regelui și, cu minciunile sale, îi îmbrobodește pe toți, de la rege până la cei mai mulți seniori ai săi și la oameni. Neagă existența Creatorului, spunând că Unul este o simplă invenție a valarilor de la Apus, oracolul propriilor dorințe. Mai-marele zeilor este cel care sălășluiește în Nimicnicie și care o va cuceri în cele din urmă și în nimicnicie va face regate fără de sfârșit pentru cei ce-l vor sluji. Opreliștea este doar un vicleșug de a stârni frica și de a-i opri pe Regii oamenilor să dobândească viața eternă și astfel să rivalizeze cu valarii.

Sub Sauron apare astfel o nouă religie ce venerează întunecimea în temple durate anume. Adevărații credincioși sunt persecutați și sacrificați. Númenoreenii duc cu ei ticăloșia pe Pământul de Mijloc, unde devin stăpâni plini de cruzime și răutate ai magiei, chinuindu-i și ucigându-i pe oameni; vechile legende sunt pline de povești întunecate despre ororile comise. Lucru care însă nu se întâmpla în nord-vest; căci acolo, datorită elfilor, vor veni numai acei credincioși care le rămân prieteni. Limanul principal al Númenoreenilor buni se află lângă gura marelui râu Anduin. De acolo, influența încă benefică a Númenorului se răspândește pe râu în sus, de-a lungul coastelor, până în nord, în regatul lui Gil-galad; tot acum ia naștere și o Limbă Comună.

Dar, într-un târziu, planul lui Sauron se apropie de împlinire, căci Tar-Calion simte cum îl pândesc bătrânețea și moartea și, aplecându-și urechea la ultimul îndemn al lui

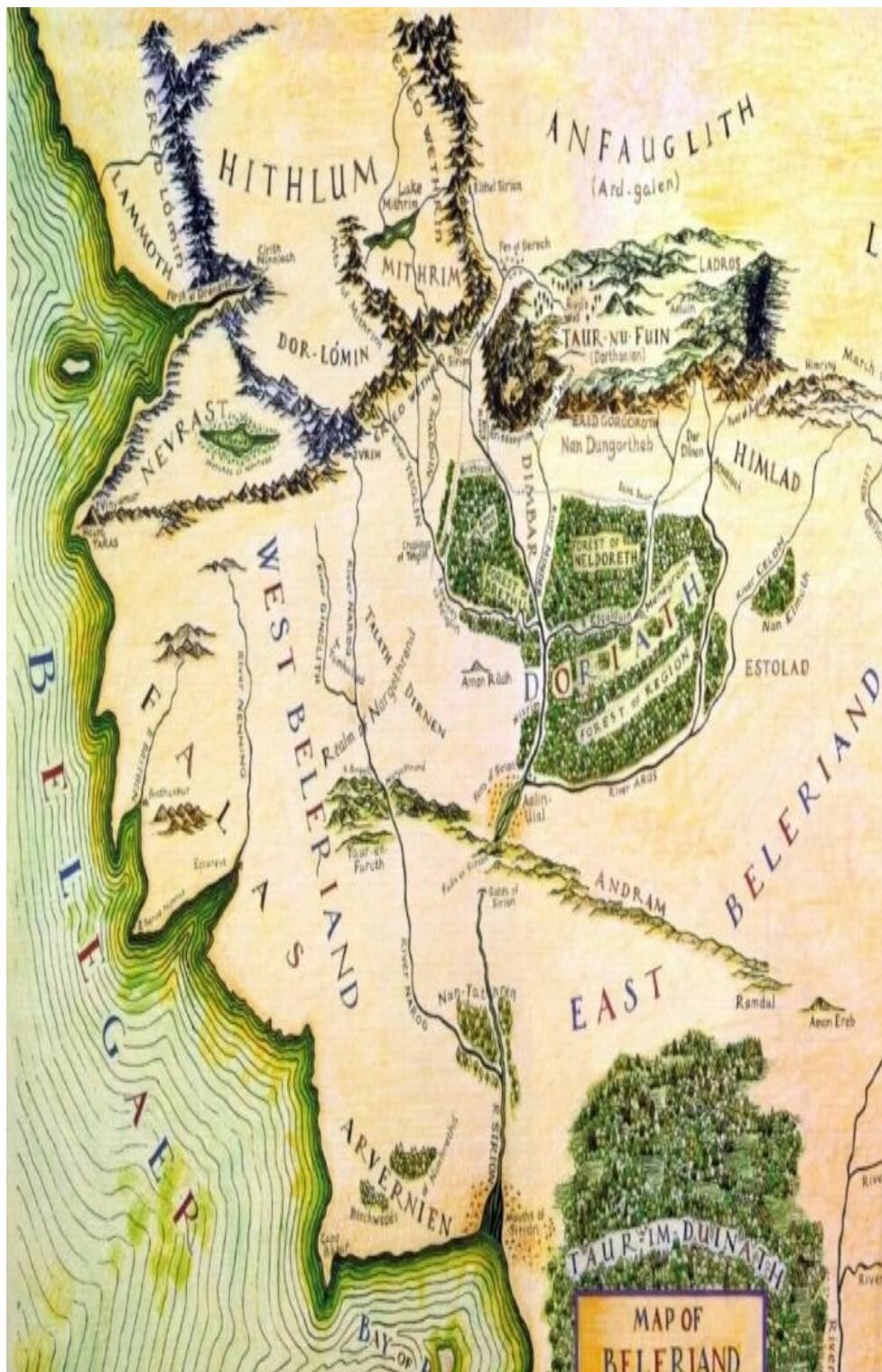
Sauron, construiește cea mai mare dintre toate flotele de război, ia calea mării către Apus, încalcă Opreliștea și pornește război împotriva zeilor, pentru a smulge de la ei „viața eternă între hotarele lumii”. Confrunțați cu această răscoală, o nesăbuintă și o blasfemie fără egal, și cu o primejdie adevărată (căci Númenoreenii, conduși de Sauron, ar fi putut ruina însuși Valinorul), valarii se folosesc de puterea ce le-a fost încredințată și îl roagă pe Creator să le îngăduie să rezolve acest impas. Vechea lume se destramă și se transformă. În mare se deschide un hău ce-l înghite pe Tar-Calion și întreaga sa flotă. Númenorul însuși, aflat pe buza hăului, se prăvălește și dispare în abis pentru totdeauna, cu întreaga sa glorie cu tot După aceasta nu se va mai găsi nici o urmă vizibilă de viață a celor divini sau nemuritori pe pământ. Valinor (sau Paradisul) și chiar Eressea dispar și ele, rămânând doar în amintirea pământe- nilor. Oamenii pot de acum să călătorească pe mare spre apus, dacă așa vor, oricât de departe, dar drumul nu-i va mai aduce în apropiere de Valinor sau de Tărâmul Bine- cuvântat, ci vor ajunge tot la răsărit, adică înapoi de unde au pornit; căci lumea este rotundă și finită, un cerc din care nu se' poate scăpa decât prin moarte. Doar „nemuritorii”, elfii rămași în urmă, pot, dacă vor și dacă se simt obosiți de cercul lumii, să urce în corăbii și să găsească „drumul drept” care să-i ducă în străvechiul sau Adevăratul Apus, și acolo să-și găsească pacea.

Astfel că al Doilea Ev se apropie de o catastrofă colosală; dar sfârșitul încă nu-i este aproape. Câțiva supraviețuiesc cataclismului: Elendil cel Chipeș, căpetenia Credincioșilor (numele lui înseamnă „prietenul elfilor”) și fiii săi, Isildur și Anarion. Elendil, un personaj care amintește de Noe, s-a ținut departe de răscoală și s-a îngrijit că toate corăbiile sale să fie pregătite cu echipaj și provizii în largul coastei răsăritene a Númenorului; el fuge dinaintea vijelioasei mâinii a Apusului și este purtat de valurile colosale ce înghit vestul Pământului de Mijloc. El și întregul echipaj sunt aruncați pe țărm, unde rămân exilați, și întemeiază două regate Númenoreene, Arnor, la nord, aproape de tărâmul lui Gil-galad, și Gondor, în jurul gurilor Anduinului, departe, în sud. Sauron, care e nemuritor, reușește cu greu să scape din prăpădul ce s-a abătut asupra Númenorului și se reîntoarce în Mordor, unde nu trece mult și își reface îndestul puterile ca să-i atace pe exilații din Númenor.

Al Doilea Ev se sfârșește cu Ultima Alianță (între elfi și oameni), și cu marele asediu asupra Mordorului. Se sfârșește cu răsturnarea de la putere a lui Sauron și cu distrugerea celei de-a doua întrupări vizibile a răului. Dar prețul plătit este mare, iar greșeala comisă, dezastruoasă. Căci Gil-galad și Elendil sunt uciși, în timp ce încearcă să-l spintece pe Sauron. Isildur, fiul lui Elendil, retează Inelul de pe mâna lui Sauron, astfel că puterea îl părăsește pe acesta și spiritul său dispare în umbre. Răul însă își începe lucrarea. Isildur pretinde că inelul este de drept al său, ca „Dezdăunare pentru tatăl său” și refuză să-l arunce în Focul aflat în apropiere. Pleacă, însă pe drum este ucis prin înec în Râul cel Mare și Inelul se pierde, fără a se mai ști nimic despre soarta lui. Totuși, nu este distrus, încât turnul întunecimii, zidit cu ajutorul lui, ramane în picioare, pustiu, însă nu nimicit. Astfel se încheie al Doilea Ev, cu întemeierea ținuturilor Númenoreenilor și cu sfârșitul ultimei cârmuiri regale a Elfilor Nobili.

AINULINDALĂ

Muzica ainurilor

Și a fost Eru, Unul, numit Ilúvatar în Ardă; și mai întâi i-a făcut pe Ainuri, cei Sfinți, vlăstare ale gândului sau, și ei au fost cu el înainte să fi luat ființă orice altceva. Iar el le-a vorbit, înfățișându-le motive muzicale pe care să le cânte dinaintea lui, și ei au cântat, și el s-a bucurat. Dar vreme îndelungată fiecare a cântat de unul singur, puțini au fost cei ce-au cântat împreună, în vreme ce toți ceilalți ascultau; și asta din pricină că fiecare înțelegea doar acea parte a minții lui Ilúvatar din care el însuși se trăgea, încât le era greu să-și înțeleagă frații. Dar cu cât ascultau mai mult, cu atât se adâncea și înțelegerea lor, închegându-se tot mai mult, în chip armonios.

Și iată că s-a întâmplat că Ilúvatar să-i cheme la sine pe toți ainurii și să le înfățișeze un motiv cu adevărat măreț, dezvăluindu-le lucruri mai mari și mai minunate decât le mărturisise până atunci; și gloria începutului și splendoarea sfarsitului i-a înmărmurit pe ainuri, făcându-i să se încline amuțiți în fața lui Ilúvatar.

Ilúvatar le-a spus atunci:

- Din tema aceasta pe care v-am înfățișat-o vreau să-mi faceți cu toții, în cânt armonios, o Muzică Măreață. Și cum am aprins în voi Flacăra Nepieritoare, veți putea face dovada puterilor voastre înfrumusețând această temă, dacă veți voi, fiecare cu ale sale gânduri și meșteșuguri și după cum se pricepe. Ci eu voi sta și voi asculta și mă voi bucura că, prin voi, frumusețea cea mare a fost trezită și preschimbata în cântec.

Atunci vocile ainurilor, că îngânate de harpe și lăute, de cimpoaie și trompete, și viole, și orgi, și asemenea unor coruri nesfârșite ce-și însoțeau cântărea cu vorbe, au început să potrivească tema lui Ilúvatar într-o muzică măreață; și a crescut un son de melodii ce se nășteau una dintr-altă, împletindu-se într-o armonie ce a pierit din auz, răspândindu-se în străfunduri și-n înalturi, potopind locurile de sălășluire ale lui Ilúvatar, și

muzică și ecoul ei s-au revărsat în Nimicnicie, care n-a mai fost nimicnicie. Altă muzică asemenea acesteia nici c-au mai făcut ainurii de atunci încoace, cu toate că se zvonește că altă încă și mai măreață va fi înfățișată dinaintea lui Ilúvatar de către corurile ainurilor și-ale Copiilor lui Ilúvatar după ce zilele vor fi ajuns la sfârșit. Abia atunci va fi cântată muzica lui Ilúvatar așa cum se cuvine și va prinde viață în clipa în care i se va da glas, căci abia atunci se vor dumiri cu toții pe deplin ce voise el de la fiecare în parte și fiecare va ști ce gin- desc ceilalți, și Ilúvatar va dăruî gândurilor lor focul tainic, căci pe placul lui va fi ce va auzi.

Ci acum Ilúvatar sta și ascultă și o vreme lungă a fost mulțumit de muzică ce-o auzea, căci nu-i găsea nici un cusur. Dar, pe măsură ce temă se-mplinea, în sufletul lui Melkor s-a stârnit dorința de a adăugi cu de la sine putere scorniri ale închipuirii sale ce nu se potriveau temei lui Ilúvatar; și căută prin aceasta să sporească puterea și gloria acelei părți ce-i fusese lui încredințată. Dintre toți ainurii, lui Melkor îi fuseseră hărăzite darurile cele mai de soi, cel al puterii și cel al cunoașterii, și tot el se împărțășea și din darurile primite de frații săi.

Adesea pornise de unul singur în nimicnicie, în căutarea Flacării Nepieritoare; căci se aprinsese în el arzătoarea dorința de a făuri el însuși lucruri și i se părea că Ilúvatar nu se gândea la Nimicnicie, iar golul acela îl punea pe Melkor pe jar. Zadarnică i-a fost însă căutarea, căci Focul este a) lui Ilúvatar. Numai că în singurătate Melkor începuse să nutrească gânduri ce doar ale sale erau, negândite de frații săi.

Astfel de gânduri împletea el acum în muzică să; și, dintr-o dată, cântul sau a sunat altfel decât al celorlalți și cei care cântau laolaltă cu el s-au simțit pierduți și gândul li s-a tulburat și muzica lor a prins să șovăie; unii însă au început să-și potrivească propriul lor cânt după cel al lui Melkor, dând deoparte gândul ce-l avuseseră înainte. Apoi răzvrătirea lui Melkor i-a cuprins și pe alții, și melodiile auzite până atunci s-au cufundat într-o mare de sunete furtunoase. Dar Ilúvatar stătea și ascultă, până când i s-a părut că jilțul i-a fost prins într-o furtună dezlănțuită, ca și când ape întunecate se războiau între ele ațitate de o mânie fără sfârșit, ce nu se lăsă molcomita.

Ilúvatar s-a ridicat atunci de pe tron și ainurii au văzut că zâmbea; și-a înălțat el mâna stângă și o nouă temă s-a deslușit

deodată în toiul furtunii, asemenea și totuși altfel decât motivul cel dintâi, și a prins putere și iată că avea o frumusețe neștiută până atunci. Dar răzvrătirea lui Melkor s-a întezit în vuiet, împotrivindu-se, și iarăși s-au simțit pierduți ainurii și și-au curmat cântărea, încât nu se mai auzea decât Melkor. Ilúvatar s-a ridicat din nou și ainurii au văzut că îi era încruntat chipul; și-a înălțat el mâna dreaptă și - minune! - O altă tema a răsărit în tot acel haos, ce nu mai semăna cu cele dinainte. Căci la început a părut blândă și mângâietoare, un susur doar de sunete blajine în cânturi suave; dar cum acesta nu putea fi stăvilit, curând a devenit tot mai puternic și mai adânc, până când a părut că și cum două cântări se înălțau acum deodată în fața jilțului lui Ilúvatar, dar prin nimic nu se asemănau. Una era adâncă și vastă, și minunată, doar că molcomă și împletită cu tristețea necuprinsă care, mai presus de orice, îi dădea frumusețea. A doua, închegata cu greu, răsună stridentă și găunoasă, repetându-se la nesfârșit; îi lipsea armonia, mai curând sună a îmbinare asurzitoare că de trâmbițe, zbierând mereu aceleași numărate tonuri. Și cu tot dinadinsul încerca să înăbușe prima cântare cu violență vocii sale, dar mai mult părea că primul cânt îi lua acordurile cu adevărat triumfătoare și le țesea în propriul său tipar solemn.

În toiul acestei încleștări, ce făcea că sălile mari ale lui Ilúvatar să se cutremure și cutremurarea aceasta să se întindă până și în tăcerile încă numite, Ilúvatar s-a ridicat a treia oară și chipul lui era cumplit la vedere. Și-a ridicat el ambele mâini și, cu un singur acord, mai adânc decât Abisul, mai înalt decât Bolta Cerească, străpungând precum lumina din ochiul lui Ilúvatar, Muzica a încetat.

A vorbit Ilúvatar atunci, spunând: - Puternici suit ainurii și mai puternic între ei este Melkor, dar să știe el și toți ainurii că eu sunt Ilúvatar, și cele ce le-ați cântat vi le voi înfățișa acum, pentru că voi să vedeți ce ați făptuit. Iar tu, Melkor, vedea-vei că nici o temă nu poate fi cântată fără doar dacă în mine își are izvorul și nici că poate vreunul cânta altminteri de cum voiesc eu. Ci acela ce va cerca astfel a face dovadă că singura unealta mea cu care nascocesc totul este mai minunată decât poate el cu gândul să gândească.

S-au înspăimântat atunci ainurii, căci încă nu pricepeau tâlcul vorbelor ce tocmai le auziseră; iar Melkor s-a rușinat și din

rușinea asta s-a înfiripat în taina mânia. Ilúvatar însă li s-a înfățișat și mai măreț și astfel a plecat el de pe acele Inimoase meleaguri pe care le făcuse pentru ainuri; iar ainurii l-au urmat.

Iar când au ajuns în Nimicnicie, Ilúvatar le-a spus:

- Iată-vă Muzica!

Și le-a înfățișat o vedenie, făcându-i, astfel, să vadă ceea ce până atunci doar auziseră; și-au zărit o Lume nouă ce prindea contur în fața ochilor lor, o sferă în miezul Nimicniciei ce-o hrănea, dar fără ca ea însăși să fie Nimicnicie. Și cum priveau ei și se minunau de ce vedeau, Lumea aceasta a-nceput să-și desfășoare istoria și era ca și cum prindea viață sub ochii lor și creștea. Iliivatar i-a lăsat o vreme să privească tăcuți, apoi le-a spus:

— Iată-vă Muzica! Asta-i cântărea voastră de menestrelți; și în ceea ce vă înfățișez acum în fața ochilor voștri vă găsiți fiecare dintre voi tot ceea ce îi pare că singur a creat sau a adăugit. Iară tu, Melkor, vei afla gândurile tale, zămislite în taina de mintea ta și vei vedea că ele nu-s decât o fărâmbă din întreg, aducând prinos gloriei lui.

Și multe altele le-a spus Ilúvatar ainurilor atunci și pentru că le-au rămas întipărite în minte vorbele sale, precum și muzica ce fiecare o făcuse, ainurii știu multe din ceea ce a fost și este și va fi să vină și puține lucruri au rămas nevăzute ochilor lor. Câteva sunt totuși pe care ei nu le pot vedea, nici fiecare în parte, nici când se adună cu toții la sfat; căci nimănui nu a dezvăluit Ilúvatar toate cele câte le-a ticluit - singur el le știe - și, în fiecare ev, se ivesc lucruri ce sunt noi și prin nimic nu s-au lăsat vestite, căci nu vin din trecut. Așa se face că, în timp ce Lumea le era dezvăluită astfel, ainurii au văzut că în ea se aflau lucruri pe care ei nu le gândiseră. Și cu uimire au privit la venirea Copiilor lui Ilúvatar și la locul pregătit anume pentru viețuirea lor; și s-au dumirit că ei înșiși îl pregătiseră, prin muzică pe care o făcuseră, fără să știe că avea și altă menire decât simpla să frumusețe. Căci pe Copiii lui Ilúvatar nimeni altul nu-i plăsmuise decât el însuși, fiind aduși de a treia temă muzicală, nicidecum de temă pe care le-o înfățișase el la început, încât nici un ainur nu a pus nimic de la sine în plăsmuirea lor. Și, avându-i acum dinaintea ochilor, ainurii i-au îndrăgit pe loc, că pe niște făpturi altfel alcătuite decât ei, ciudate și libere, iar în ele vedeau o dată în plus oglindită

mintea lui Ilúvatar și puteau să mai deprindă ceva din înțelepciunea lui, care le era chiar și lor, ainurilor, ascunsă.

Copiii lui Ilúvatar sunt elfii și oamenii, Întâi Născuții și Născuții După. Și, dintre toate splendorile Lumii, dintre toate vastele sale bolți și spații și dintre ale sale străluciri roti-toare, Ilúvatar le-a orânduit sălaș în Adâncurile Timpului și între miriadele de stele. Și ar putea părea acest sălaș un lucru de nimic celor care iau seama doar la măreția ainu-rilor, nu și la clarviziunea lor; sau celor care au trebuință de | toată întinderea Ardei drept temelie pentru o coloană pe care s-o înalțe până când vârful conului sau atinge boltă mai ascuțit decât un ac; sau care țin socoteala doar de necuprinsa vastitate a Lumii, căreia ainurii încă îi dau formă, fără să se gândească defel la scumpătatea cu care alcătuiesc fiecăruia lucru al ei. Dar când ainurii au văzut acel sălaș în vedenia ce le-a fost arătată și i-au zărit pe Copiii lui Ilúvatar înăuntru, mulți dintre cei mai măreți ainuri și-au îndreptat toate gândurile asupra acelui loc, la care acum râvneau. Și în friintea lor se afla Melkor, așa cum, la început, tot el fusese cel mai fără seamăn între ainuri care s-a alăturat cu cântul sau Muzicii. Și le spunea tuturor că dorea să meargă acolo ca să se îngrijească de toate cele intru folosul Copiilor lui Ilúvatar - dar îi mintea, cum se mințise și pe sine la început, căci cine altul decât el însuși stăpânea clocotitoarele valuri de frig și fierbințeală ce se năpusteau asupra acelui tărâm? În adevăr, dorința lui era aceea de a-i supune voinței sale pe elfi și pe oameni deopotrivă, pizmuindu-i pentru darurile ce li le promisese Ilúvatar; și-și mai dorea să aibă el însuși supuși și slujitori și să i se spună și lui stăpân și să supună voințele altora.

Ceilalți ainuri stăteau și priveau la acel sălaș așezat în uriașele întinderi ale Lumii, pe care elfii îl numesc Ardă, Pământul; și inimile li s-au umplut de lumină și ochii le-au scăpărat de bucurie la vederea atâtor culori; dar vuietul mării i-a tulburat. Și au văzut vânturile și văzduhul, și materiile din care era făcută Ardă, fierul și piatră, și argintul și aurul și multe altele, dintre toate, apa era cea pe care-o ridicau în slăvi cu osebite. Eldarii spun că în apa încă mai stăruie ecoul Muzicii ainurilor, mai mult decât în orice altă materie ce se găsește pe acest Pământ; și mulți dintre Copiii lui Ilúvatar ascultă cu același nesaț vocile Mării, fără să știe de ce o fac.

Spre această apă și-a îndreptat gândul acel ainu căruia elfii îi spun Ulmo și pe care, mai mult decât pe orice alt-ainu, l-a deprins Ilúvatar cu tainele muzicii. Văzduhul și vânturile l-au atras cu deosebire pe Manwë, cel mai mândru dintre ainuri. Spre materia din care-i făcut Pământul s-au îndreptat gândurile lui Aulë, căruia Ilúvatar i-a dăruit tot atâta dibăcie și cunoaștere cât și lui Melkor, numai că, pentru el, plăsmuirea și lucrul plăsmuit, iar nu stăpânirea asupra lucrului sau propria pricepere, sunt adevărata încântare și mândrie. Lui îi place să dăruiască, iar nu să adune, și nici o grijă nu-l apasa, ci mereu se-apuca de ceva nou.

Iar Ilúvatar i-a spus lui Ulmo astfel:

- Oare, nu vezi tu cum în acest mic regat din Adâncurile Timpului Melkor s-a pornit cu război împotriva celor făurite de tine? Frig neânchipuit de mare și de amarnic a zămislit cu mintea lui, dar tot n-a izbutit să distrugă frumusețea izvoarelor tale și nici ale tale iazuri limpezi. Privește zăpadă și vicleană lucrătură a înghețului! Melkor a născocit fierbințeala și focuri fără de număr, dar tot n-a secătuit dorința ta și n-a zăgăzuit pe deplin muzica mării. Te uita la norii cei înalți și la splendoarea lor, la negurile veșnic schimbătoare; și pleacă-ți urechea la căderea ploii pe Pământ! Norii ceștia te duc mai aproape de Manwë, prietenul tău, pe care-l îndrăgești.

- Adevărat este, a răspuns Ulmo. Apa e mai frumoasă acum decât și-a imaginat-o vreodată inima mea, și nici cel mai tainic gând al meu n-a izvodit vreodată fulgul de nea, iar căderea ploii n-a fost nicicând cuprinsă în muzică mea. Pe Manwë îl voi căuta pentru că împreună cu el să închipuim cânturi ce veșnic să te bucure!

Astfel și-au unit de la bun început puterile Manwë și Ulmo și în toate cele ce le-au făcut împreună au urmat cu credința gândul lui Ilúvatar.

Dar chiar în timp ce Ulmo vorbea, iar ainurii încă priveau cu uimire vedenia, ea le-a fost luată și ascunsă de ochii lor, iar lor li s-a părut că, în acea clipă, zăresc ceva nou, anume întunecimea, pe care până atunci n-o știuseră decât cu gândul. Numai că ei îndrăgiseră peste măsură frumusețea vedeniei și j se lăsaseră furați de acea Lume care li se înfățișase și prinsese viață sub privirile lor și mintea le era plină de ea; iar istoria a rămas ciuntită și cercurile timpului nerotunjite pe deplin atunci

când vedenia le-a fost luată. Unii dintre ei au spus chiar că vedenia a pierit atunci când s-a desăvârșit Stăpânirea oamenilor și a început să apună cea a Întâilor Născuți; din care pricină, deși Muzica învăluie totul, valarii n-au văzut cu ochii lor Evurile ce-au urmat și nici sfârșitul Lumii.

Ainurii au fost cuprinși de frământare, dar Ilúvatar i-a chemat la sine și le-a spus:

- Cunoscută îmi este mie dorința minților voastre, anume că tot ce ați văzut voi în adevăr să se-mplinească, să nu rămână doar în gândurile voastre, ci să fie cum sunteți și voi, și totuși altfel. Așa că spun: Ea! Să fie toate acestea! Și voi trimite în Nimicnicie Flacăra Nepieritoare și ea se va găsi în miezul Lumii, și Lumea Va Fi; și dintre voi cine voiește poate coborî în ea.

Și dintr-o dată ainurii au văzut în depărtare o lumină, ca un nor cu o inimă vie într-însul, că o flăcără; și au știut că aceasta nu mai era doar o vedenie, ci Ilúvatar făurise un lucru nou: Ea, Lumea care Este.

Așa s-a întâmplat că dintre ainuri unii au rămas cu Ilúvatar dincolo de hotarele Lumii; dar alții - și printre ei mulți dintre cei măreți și mândri - și-au luat rămas-bun de la Ilúvatar și au pogorât în Lume. Dar, pentru aceasta, Ilúvatar le-a cerut ceva în schimb - sau poate că nu el le-a cerut, ci acel ceva izvora din însăși iubirea lor anume că, din acea clipă, puterea lor să rămână între hotarele Lumii, înlăuntrul lor pentru totdeauna, până la deplina ei alcătuire, astfel ca ei să fie viața ei, iar ea a lor. Și de aceea se numesc ei vălări, Puterile Lumii.

Dar intrând în Ea, valarii au rămas uimiți și s-au pierdut cu firea, căci părea că nimic nu fusese încă făurit din ceea ce văzuseră ei în acea vedenie, totul stătea să înceapă, dar încă n-avea formă, iar peste tot domnea întunericul. Căci Muzica Măreață nu fusese altceva decât alcătuirea și înflorirea gândului în spațiile veșnice, iar Vedenia, doar o prevestire; valahi se aflau acum la începutul Timpului și înțelegeau că Lumea fusese doar prevestita, prorocita prin cântul lor, iar ei trebuia acum s-o împlinească Astfel au început marile lor munci în pustietăți necuprinse și necercetate, în evuri fără' de număr și uitate, până când, în Adâncurile Timpului și în vastele spații ale Lumii, s-a ajuns la ceasul și în locul în care urma să se dureze sălașul pentru Copiii lui Ilúvatar. Și cei care au trudit cel mai mult pentru a-l dura au fost Manwë și Aulë, și Ulmo; dar și Melkor s-a

aflat acolo de la bun început, virându-se în treburile celorlalți și incercuind să întoarcă totul într-o împlinire a propriilor sale gânduri și dorințe; și a aprins focuri mari. Căci Melkor își dorea acest Pământ încă tânăr, în care flacăra ardea vâlvătaie, astfel că le-a spus valarilor.

— Acesta va fi regatul meu și-i voi da numele meu!

Dar Manwë era fratele lui Melkor în mintea lui Ilúvatar și era întâiul instrument în cea de-a doua temă născocită de Ilúvatar pentru a pune stavilă răzvrătirii lui Melkor. Astfel că Manwë a chemat la sine multe spirite, și din cele mari, și din cele mai mici, și ele au coborât pe câmpiile Ardei și l-au ajutat pe Manwë să nu cumva Melkor să împiedice pentru totdeauna împlinirea trudei lor, iar Pământul să se vestejească înainte chiar de a fi înflorit. Iar Manwë i-a spus lui Melkor.

- Regatul acesta nu-l vei lua tu pentru tine pe nedrept, căci mulți alții trudesco aici umăr la umăr cu tine.

Și s-a iscat vrajbă între Melkor și ceilalți vâlări; drept care Melkor a găsit de cuviință să se retragă o vreme și să pornească spre alte meleaguri, unde putea să facă așa cum dorea el; dar din sulletul său n-a alungat dorința de a stăpâni Regatul Ardei.

Apoi, valarii și-au ales pentru ei înșiși o formă și o culoare pentru că tot ce-i atrăsese în Lume era dragostea lor pentru Copiii lui Ilúvatar. În care-și puneau nădejdea, au luat forma după ceea ce văzuseră în vedenia lui Ilúvatar, dar nu și măreția și splendoarea întrezărite acolo. Iar forma asta și-o alcătuiau mai mult după cum știau ei că trebuie să arate Lumea ce putea fi văzută, și nu după cum arată ea cu adevărat. Pentru vâlări, foima e aidoma veșmintelor pe care le purtam noi și pe care le putem lepăda fără ca ființă să ni se împuțineze. Valarii pot umbla neînvesmintați, dacă așa voiesc, și nici măcar eldarii nu-i pot zări cu limpezime, chiar de se afla în preajma lor. Dar când doresc să pună pe ei veșminte, atunci își iau forme de bărbați, unii, și de femei, alții, după cum le-au fost naturile de la bun început, astfel ca formă pe care o ia fiecare nu este aleasă după bunul său plac, ci îi întrupează! Natura, așa cum și noi ne învesmântăm diferit, după cum suntem bărbați sau femei, căci nu veșmintele ne fac ceea ce suntem. Cât despre Mai-Mari, formele pe care le îmbracă nu seamănă întotdeauna cu veșmintele purtate de regii și reginele din rândul Copiilor lui

Ilúvatar, ci uneori se învelesc cu propriile lor gânduri și atunci îi deslușim că pe ceva teribil de măreț și grozav de înfricoșător.

Mulți li s-au alăturat valarilor, unii mai umili, alții egali lor în măreție, și împreună au trudit ca să facă rânduiala pe Pământ și să-i stăvilească tălăzuirile. Și a văzut Melkor ce se făcuse acolo și cum valarii umblau pe Pământ ca puteri ce puteau fi văzute, purtând veșmintele Lumii, și erau minunați și mândri la vedere și fericiți, iar Pământul se preschimba într-o grădină a desfătărilor lor. Căci tălăzuirile lui erau acum; îmblânzite. Și l-a cuprins pizmă pe Melkor, mai abitir decât înainte; așa că și-a luat și el o formă ce putea fi văzută, doar că, din pricina sufletului său înnegurat și a răutății ce-i ardea launtrurile, forma aceea era întunecată și înspăimântătoare. Și astfel a pogorât el în Ardă, cu o putere și o măreție mai mari decât ale oricărui valar, precum un munte ce iese din mare, iar vârful se-nalța deasupra norilor, acoperit de ghețuri și purtând o coroană de foc și fum. Lumina din ochii lui Melkor era asemenea unei flăcări ce dogorește cu fierbințeala ei și sfredelește totul, cu frig de moarte.

Astfel a început prima bătălie între vălări și Melkor pentru stăpânirea Ardei; dar despre aceste frământări elfii știu prea puține. Căci cele povestite aici au fost depanate de valahi înșiși, cu care eldalienii au stat la sfat în Valinor; povește le-au dat valarii, dar despre războaiele dinaintea venirii elfilor abia dacă au adus vorba. Cu toate acestea, printre eldari se vorbește că valarii s-au încumetat, în ciuda lui Melkor, să cârmuiască Pământul și să-l pregătească pentru venirea Întâilor Născuți; au întemeiat tari, pe care Melkor le-a distrus; au săpat vai, iar Melkor le-a astupat la loc; au dăltuit munți, însă Melkor i-a făcut fărâme; au făcut mari, dar Melkor le-a spulberat; și nimic nu putea dăinui în pace sau crește temeinic pentru că, de cum se apucau valarii să dureze ceva, venea Melkor și dă râma sau sfârâma. Dar truda lor n-a fost chiar în zadar, și, cu toate că vrerea nu li s-a împlinit până la capăt nicăieri și în nimic din ce făcuseră ei, și toate cele aveau forme și culori altminteri decât le închipuiseră valarii la început, încetul cu încetul, Pământul s-a tocmnit și s-a gătit și astfel s-a întemeiat, în cele din urmă, locul de sălășluire pentru Copiii lui Ilúvatar, în Adâncurile Timpului, printre miriadele de stele.

VALAQUENTA

ISTORIA VALARILOR ȘI A MAIARILOR DUPĂ LEGENDELE ELDARILOR

La început, Eru, Unul, care în limba elfilor se numește Ilúvatar, i-a făcut pe ainuri din gândul său; iar ei, stându-i dinainte, au dat glas unei muzici mărețe. În această Muzică s-au aflat începuturile Lumii; căci Iluvatar a făcut ca această muzică să poată fi zărită, iar ei au văzut-o că pe o lumină în întuneric. Și mulți dintre ei au fost vrăjiți de frumusețea ei și de istoria ei pe care o vedeau cum se naște și prinde contur că într-o vedenie. Astfel că Ilúvatar a dat Ființă vedeniei și a trimis Focul Tainic să ardă în inima Lumii; și Lumea a primit numele de Ea.

Apoi, aceia dintre ainuri care tânjeau după ea s-au ridicat și au pătruns în Lume la începutul Timpului, iar menirea lor era aceea de a o tocmi și, prin muncile lor, de a împlini vedenia pe care o zăriseră. Îndelung au trudit pe Ea, cu tărâmurile ei atât de întinse încât întrec închipuirea elfilor și a oamenilor, până când, la ceasul sorocit, a fost făcută Ardă, Regatul Pământului. Atunci au îmbrăcat ei veșmântul Pământului și au coborât pe el și s-au statornicit acolo.

Despre vălări

Pe Mai-Marii acestor spirite elfii îi numesc vălări, Puterile Ardei, iar oamenii îi numesc adesea zei. Peste vălări șapte sunt Domnii; și tot șapte sunt și valierele, Reginele valarilor. Astfel le era numele în limba elfica, după cum era vorbită în Valinor, cu toate că altfel se numesc în graiul elfilor din Pământul de Mijloc, iar oamenii le spun în multe chipuri. Numele Domniilor, în ordinea cuvenită, suit: Manwë, Ulmo, Aulë, Oromë, Mandos, Lorien și Tulkas; iar Reginele se numesc: Varda, Yavanna,

Nienna, Estë, Vaire, Vana și Nessa. Melkor nu mai este socotit printre vălări, iar numele său nu-i rostit pe Pământ.

Manwë și Melkor erau frați în gândul lui Ilúvatar. Cel, mai mareș dintre ainurii care au venit pe pământ a fost, la început, Melkor; dar Manwë este mai drag inimii lui Ilúvatar. Iși înțelege cel mai bine planurile. La vremea convenită, avea să devină primul dintre toți Regii, domn peste tărâmul Ardei și cârmuitor al tuturor ce viețuiau acolo. Cel mai mult îl încântau în Ardă vânturile și norii și întregul văzduh, din înălțimile sale până în adâncuri, și de la hotarele cele mai îndepărtate ale Valului Ardei până la adierile ce unduiesc iarba. I se mai spune și Sulimo, Domnul Suflării Ardei. Îndrăgește păsările toate, iuți și cu aripi puternice, și ele vin și pleacă la porunca lui.

Alături de Manwë sta Varda, Doamna Stelelor, care știe toate întinderile din Ea. Frumusețea ei este atât de mare, încât n-o pot cuprinde vorbele oamenilor sau ale elfilor, căci lumina ui Ilúvatar încă mai adasta pe chipul ei. Iar puterea și bucuria ei în această lumină se afla. Din străfundurile lui Ea a venit ca să-i fie de ajutor lui Manwë; pe Melkor îl știa dinaintea izvodirii Muzicii și l-a respins, iar el o ură și se temea de ea mai mult decât de toți ceilalți pe care-i plăsmuise Eru. Manwë și Varda arareori se despart, iar traiul și-l duc în Valinor. Casele lor se găsesc deasupra zăpezilor veșnice, sus, pe Oiolossë, piscul ce domina masivul Taniquetil, cel mai înalt munte de pe Pământ. Când Manwë se așază în jilțul său și privește în jur, ochii săi văd mai departe decât oricare alți ochi; de e Varda cu el, vede chiar și prin neguri, prin întuneric și peste nesfârșirea mării. Cât despre Varda, atunci când Manwë e cu ea, urechile-i aud mai limpede decât oricare alte urechi, aud zvonul vocilor ce striga de la răsărit la apus, de pe munți și din vai și din locurile întunecate pe care le-a durat Melkor pe Pământ. Dintre toți Mai-Marii ce viețuiesc în această lume, elfii pe Varda o îndrăgesc mai mult și i arată cea mai mare prețuire. Elbereth o numesc ei și din umbrele Pământului de Mijloc îi strigă numele și-l preaslăvesc în cântece atunci când răsar stelele.

Ulmo e Domnul Apelor. El nu are soață. Nu zăbovește nicăieri prea mult, ci își schimbă sălașul după pofta inimii, dintr-un străfund în altul al apelor adânci ale Pământului, sau chiar sub Pământ. E al doilea după Manwë ca putere și, înainte să fi fost întemeiat Valinorul, el i-a fost lui Manwë cel mai apropiat

prieten; dar după aceea arareori se mai ducea la sfaturile valarilor, numai dacă trebuiau cumpănite treburi importante. Căci el învăluie cu gândul său Ardă întreagă și nu are nevoie de loc de odihnă. Unde mai pui că nu-i place să umble pe pământ și arareori se învesmântează într-un trup, așa cum fac semenii săi. Dacă l-ar vedea Copiii lui Eru, o mare spaimă i-ar cuprinde; căci Regele Mării s-ar ivi înfricoșător, asemenea unui munte de apă ce se năpustește asupra uscatului, cu un coif întunecat și panaș de spumă, cu strai de zale lucind ca argintul în umbrele verzi. Trâmbitele lui Manwë au glas puternic, dar vocea lui Ulmo este adâncă, asemenea adâncurilor oceanului pe care doar el l-a văzut.

Cu toate acestea, Ulmo îi iubește și pe elfi, și pe oameni și niciodată nu i-a lăsat de izbeliște, nici când urgia valurilor-s-a stârnit împotriva lor. Se întâmplă uneori să vină nevăzut la țarmurile Pământului de Mijloc sau pătrunde până departe pe uscat, prin brațele înguste ale mării, și acolo cânta din mării săi corni, uiumuri se numesc aceștia, făcuți din scoica albă; și cei până la care străbate cântărea să o vor auzi totdeauna în inimile lor și vor tânji după mare tot restul vieții lor. Dar, cel mai adesea, Ulmo le vorbește celor ce trăiesc în Pământul de Mijloc cu glasuri ce se aud doar că o muzică a apelor. Căci toate mările, lacurile, râurile, fântinile și izvoarele se află sub stăpânirea sa; încât elfii spun că spiritul lui Ulmo curge prin toate venele pământului. Și astfel primește Ulmo vești, chiar și în afunduri, despre nevoile și durerile Ardei, care, altfel, i-ar rămâne neștiute lui Manwë.

Puterea lui Aulë este mai mică decât a lui Ulmo, dar nu cu mult. El este stăpân peste toate materiile din care e făcută Ardă. La început a trudit cot la cot cu Manwë și cu Ulmo; modelarea pământurilor a fost munca lui. E făurar și l Mai-Marele tuturor meșteșugurilor, placându-i cu osebire ceea ce iese din mâinile meșterilor dibaci, chiar și cel mai mic lucrușor, dar, în egală măsură, îi plac zidirile mărețe din străvechime. Ale lui sunt nestematele ce se găsesc adânc în Pământ și aurul cel frumos pe mână, dar și pereții munților și fundurile mărilor. Noldorii de la el și-au luat învățătură, iar el le-a fost prieten dintotdeauna. Melkor îl pizmuia, căci Aulë se asemena mult cu el în gând și putere; între ei a fost vrajbă îndelungată, din pricină că Melkor distrugea sau intina tot ce făcea Aulë, iar

acesta se săturase să tot îndrepte tulburările și neorânduiriile pricinuite de Melkor. Fiecare dorea să facă de unul singur lucruri noi pe care nimeni altul nu le gândise până atunci, și tare le mai plăcea când erau lăudați pentru măiestria lor. Dar Aulë i-a rămas credincios lui Eru și se supunea voinței lui în tot ce făcea; nu-i era necaz pentru ceea ce făureau ceilalți, ci căuta să le dea sfaturi. Câtă vreme Melkor își irosea spiritul în pizmă și ură, până ce a ajuns ca în tot ce făptuia să batjocorească gândul altora, și distrugea, dacă putea tot ce durau ei.

Soața lui Aulë este Yavanna, Cea-care-rodeste. Ea iubește tot ce crește pe pământ, în forme fără de număr, și pe toate le are în gândul ei, de la Copacii asemenea turnurilor din codrii mai vechi decât stravechimea, până la mușchiul de pe pietre sau micile și neștiutele ființe din țarină. Între Regine, Yavanna îi urmează Vardei în respectul pe care i-l arăta valarii. Când apare-n trup de femeie, este înalta și înveșmântată în verde; dar uneori își ia alte forme. Sunt unii care au văzut-o stând asemenea unui copac sub bolta cerului, cu Soarele drept cununa; și din toate ramurile cădea o rouă aurie pe pământul sterp și numaidecât se înverzea acesta cu gnu răsărit; dar rădăcinile copacului se găseau în apele lui Ulmo, iar vânturile lui Manwë șopteau în frunzele copacului. Kementari, Regina Pământului, i se spune în graiul eldarin.

Feanturii, stăpânii duhurilor, sunt frați și cel mai adesea sunt numiți Mandos și Lorien. Dar așa li se spune locurilor unde sălășluiesc ei, căci numele lor adevărate sunt Namo și Ulmo.

Namo, fratele cel mare, trăiește în Mandos, aflat la apus de Valinor. El îngrijește de Casele Morților și cheamă la sine spiritele celor uciși. Nu uita niciodată nimic și cunoaște toate lucrurile ce va să fie, în afară de cele ce n-au fost încă sorocite de Ilúvatar. Namo e Judele valarilor, dar își rostește osândeale și judecățile doar când îi cere Manwë. Vaire Țesătoarea este soața lui; ea împletește în plasele ei de povesti toate cele ce s-au petrecut vreodată de-a lungul vremii și cu aceste plase îmbracă sălașurile din Mandos, care se largesc tot mereu o dată cu trecerea evurilor.

Fratele cel tânăr, Ulmo, este stăpânul visurilor și al vedeniilor. În Lorien se găsesc grădinile sale, în țara valarilor, și sunt cele mai frumoase dintre toate locurile lumii, pline de multe și felurite spirite. Blândă Este, tămăduitoarea rănilor și a

ostenelii, este soața lui. Cenușiu îi e veșmântul; iar darul ei este odihnă. Nu umbla la lumina zilei, ci doarme atunci pe o insulă din Lacul Lorellin cel umbrit de arbori. La fântânile lui Irmo și Este se înviorează toți cei ce trăiesc în Valinor; adesea, înșiși valarii vin în Lórien, pentru a găsi aici odihnă și ușurare de povara Ardei.

Nienna e mai presus de Estë, ea fiind sora feanturilor. Ea trăiește singură. Cunoaște durerea prea bine și jelește! Fiecare vătămare pe care i-a pricinuit-o Melkor Ardei. Atât de mare i-a fost tristețea, pe măsură ce Muzica se împlinea tot mai mult, încât cântul ei s-a preschimbat în jelanie, cu mult înainte de a se sfârși, iar glasul jelaniei s-a împletit în temele Lumii încă dinainte de-a fi fost Lumea făcută. Dar Nienna nu plânge pentru sine; cei care-o ascultă învața să fie milostivi și să nu-și piardă nădejdea. Sălașurile ei se găsesc dincolo de soare-apune, la hotarele lumii; arareori vine ea în Valinor, unde totul e numai o bucurie. Mai curând se duce la casele din Mandos, care nu se afla departe de ale sale; și toți cei care așteaptă acolo, în Mandos, o strigă, pentru că ea aduce putere spiritului și preschimbă amărăciunea în înțelepciune. Ferestrele casei ei privesc în afară, dincolo de zidurile lumii.

Cel mai puternic și mai vestit pentru faptele sale de vitejie este Tulkas, căruia i se mai spune și Astaldo, Temerarul, A venit ultimul în Ardă, ca să-i ajute pe vălări în prima bătălie cu Melkor. Ii plac luptele corp la corp și întrecerile ce pun la încercare forța; nu călărește armăsari, căci este mai iute decât orice făptură ce merge pe picioare, și nu cunoaște oboseala.'; Părul și barba îi sunt aurii, pielea brună; iar arme îi sunt propriile mâini. Nu-i pasă nici de ce-a fost, nici de ce-o să vină, nu-i priceput să dea sfaturi, dar e un prieten de nădejde. Are drept soața pe Nessa, sora lui Oromë, la fel de sprintenă și de iute de picior ca și soțul ei. Tare dragi îi sunt Nessei ciutele și cerbii, care o urmează îndeaproape ori de câte ori hoinărește prin ținuturi sălbătice; dar ea îi întrece, ca săgeata le-o ia înainte, cu vântul în plete. Îi place dansul și adesea dansează, în Valimar, pe pajiști pururea verzi.

Oromë este un stăpân puternic. Chiar dacă nu-l întrece pe Tulkas în forță, e mai cumplit la mânie; Tulkas, în schimb râde tot timpul, fie în întreceri, fie la război, și chiar lui Melkor i-a răs în nas, în bătăliile pe care le-au purtat înainte să se fi născut

elfii. Oromë a îndrăgit meleagurile Pământului de Mijloc, încât le-a părăsit cu inima îndoită pentru a veni și a se așeza în Valinor; dar, în zilele de odinioară, trecea adesea munții, spre răsărit, ca să revadă, împreună cu armia sa, dealurile și câmpiile. Oromë e cel ce vânează monștri și fiare sângeroase, iar mai presus de orice îi plac caii și câinii; dar și copacii toți, din care pricină este numit și Aldaron ori Tauron de către sindari, adică Domnul Pădurilor. Nahar se numește calul sau, alb în soare și lucind ca argintul în noapte. Valaroma e numele cornului sau cel mare, al cărui glas e precum răsăritul roșu al soarelui sau ca fulgerul ce despica norii. Peste toți ceilalți comi ai armiei sale răsună al său în codrii pe care Yavanna i-a făcut să crească în Valinor; căci în acești codri își pregătea Oromë oastea și sălbăticiunile, ca să ia urma creaturilor ticăloase ale lui Melkor. Soața lui Oromë este Vană, Cea Pururea Tânără; este sora mai mică a Yavannei. Toate florile răsar când trece ea și se deschid sub privirile ei; și toate păsările cântă la venirea ei.

Acestea sunt numele valarilor și valierelor și, în câteva vorbe, au fost înfățișați după cum li s-au arătat ei eldarilor în Aman. Dar, oricât ar fi fost de frumoase și alese formele în care se arătau ei Copiilor lui Ilúvatar, nu erau decât un val ce ascundea adevărata lor frumusețe și putere. Și ce se spune aici - chiar dacă puțin - despre ceea ce-au știut eldarii odată este nimic pe lângă adevărata lor natură ale cărei origini se întorc în timp și în spațiu dincolo de putința noastră de a cuprinde cu gândul. Între ei, Nouă erau mai puternici și mai slăviți. Unul însă a fost îndepărtat dintre cei nouă, astfel că au rămas Opt, arătării, Stăpânii Ardei: Manwë și Varda, Ulmo, Yavanna și Aulë, Mandos, Nienna și Oromë. Deși Manwë le este Rege și chezaș al credinței lor față de Eru, ei sunt egali în măreție și mai presus de toți ceilalți, fie aceștia din rândul valarilor sau al maiarilor, fie din orice altă spiță trimisă de Ilúvatar în Ea.

Despre maiari

Împreună cu valahi au venit și alte spirite, a căror viețuire începuse și ea înaintea Lumii; de aceeași spiță cu valarii, sunt mai prejosă rang decât ei. Maiari se numesc ei, fiind supuși valarilor, slujindu-i și sprijinindu-i în toate câte le fac. Neștiut le este elfilor numărul lor și puțini au primit nume în

vreunul dintre graiurile Copiilor lui Ilúvatar; căci or sta ele lucrurile altfel în Aman, dar în Pământul de Mijloc arareori s-au arătat maiarii în forme ce puteau fi văzute de către elfi și oameni. Mai-Mari printre maiarii din Valinor ale căror nume-s pomenite în istoriile Zilelor de Odinioară sunt Ilmare, slujnica Vardei, și Eonwe, purtătorul stindardului și crainicul lui Manwë; ne-ntrecuta îi este vitejia în Ardă. Dar, dintre toți maiarii, Ossë și Uinen sunt cei mai cunoscuți Copiilor lui Ilúvatar.

Ossë îi e supus lui Ulmo și stăpân al mărilor ce udă țărmurile Pământului de Mijloc. Nu coboară nicicând în adincuri, ci iubește coastele și insulele și-l bucura vânturile aflate în stăpânirea lui Manwë; căci tare-i place vifornița și râde când urlă valurile în jurul său. Uinen e soața lui, Doamna Mărilor, al cărei păr se răsfira prin toate apele de sub bolta. Toate făpturile ce viețuiesc în șuvoaiele de apă sărată îi sunt dragi și la fel îi sunt și plantele ce cresc acolo; marinarii o cheamă pe nume, căci ea se poate întinde liniștită pe valuri, înfrânând dezlănțuirile lui Ossë. Númenoreenii au trăit multă vreme sub oblăduirea ei și îi arătau același respect ca și tuturor valarilor.

Melkor ura marea, pentru că nu o putea supune. Se povestește că, în timp ce era făcută Ardă, el a încercat să-l ademenească pe Ossë de partea sa, făgăduindu-i, dacă primea să-l slujească, toate tărmurile și întreaga putere ce de drept erau ale lui Ulmo. Așa s-a făcut că, odată, demult, marea a fost cuprinsă de un asemenea zbucium, încât a distrus pământurile.

Dar, la rugămintea lui Aulë, Uinen l-a potolit pe Ossë și s-a înfățișat cu el la Ulmo; a fost iertai și el s-a reântors la vechile sale îndatoriri de vasal, fără să se mai abată de la ele. Aproape niciodată totuși dorința de a se dezlănțui aprig nu l-a părăsit cu totul și uneori se lăsă cu bună știință prada furiilor, fără ca Ulmo, stăpânul său, să-i ceară acest lucru. De aceea, cei ce trăiesc în apropierea mării sau pornesc în corăbii pe întinderea ei îl iubesc pe Ossë, dar nu au încredere în el.

Melian era numele unei maia care slujea și Vanei, și lui Este; multă vreme a trăit în Lórien, îngrijind de copacii care înfloresc în grădinile lui Irmo, înainte să vină în Pa- mintul de Mijloc. Oriunde se ducea, era înconjurată de cin- tecul privighetorilor.

Cel mai înțelept dintre maiari era Olorin. Și el trăia în Ldrien, dar drumurile sale îl duceau adesea spre sălașurile Niennei, și de la ea a deprins milostivenia și răbdarea.

Despre Melian se povestesc multe în Quenta Silmarillion. Dar în povestea aceasta nu se spune nimic despre Olorin; căci, deși îi iubea pe elfi, umbla printre ei nevăzut sau, când se lăsa văzut, arata întocmai ca ei, încât ei nu știau de unde le veneau acele năluciri frumoase ori străfulgerările de înțelepciune pe care el le insufla în inimile lor. Mai târziu, a legat prietenie cu toți copiii lui Ilúvatar, fiindu-i milă de suferințele lor; cei care-l ascultau vorbind se scuturau dintr-o dată de disperarea care-i apasă și dădeau uitării gândurile întunecate.

Despre dușmani

Între toate numele, ultimul este al lui Melkor, Cel-ce-cuputerea-i-loveste. Dar lui nu i s-a mai îngăduit să și-l folosească; iar noldorii, dintre elfi cei care-au avut cel mai mult de pățimit de pe urma ticăloșiei sale, nu-l rostesc cu nici un chip, ci îl numesc Morgoth, Dușmanul întunecat al Lumii. Ilúvatar i-a hărăzit mari puteri, făcându-l egalul lui Manwë.

Se împărtășea, alături de toți ceilalți vălări, din aceleași puteri și aceeași cunoaștere ca și ei, dar pe toate le folosea pentru a-și împlini ticăloșiile, risipindu-și forța în nemilostivire și tiranie. Căci tânjea după Ardă și după tot ce se găsea în ea, dorind să-l răstoarne pe Manwë de la putere și să ajungă stăpân peste tărâmurile și supușii săi.

Înfumurarea l-a împins de la măreție la nesocotirea a tot și toate, în afară de sine însuși, ajungând un spirit risipitor și nemilos. Inteligența și-a preschimbato în viclenie, răstălmăcind după cum voia tot ceea ce-i era lui de folos și devenind, cu timpul, un mincinos fără pic de rușine. La început, și-a dorit Lumină, dar, neputând-o avea doar pentru sine, l-a cuprins o mânie atât de aprigă, încât s-a cufundat într-o genune numai flăcări și, de acolo, în întunecime, întunecimea i-a fost apoi unealtă în toate fara-delegile pe care le-a abătut asupra Ardei, umplându-i de groază făpturile toate.

Dar nesupunerea lui Melkor avea atâta forță, încât multe evuri, nemaistiute acum, a durat vrajbă dintre el și Manwë și toți ceilalți vălări și timp de ani îndelungați scurși în Ardă a ținut el sub stăpânirea sa aproape tot Pământul. Singur însă nu era. Căci, dintre maiari, mulți au fost cei ce s-au lăsat ademeniți de

măreția sa m zilele sale de glorie și i-au rămas credincioși, coborând dimpreună cu el în întunecime; pe alții i-a ademenit mai târziu în slujba sa, cu minciuni și daruri amăgitoare. Cele mai înspăimântătoare dintre aceste spirite erau valaraukarii, biciurile de foc, care în Pământul de Mijloc se numeau Balrogi, demonii terorii.

Iar, dintre slujitorii săi ce poartă nume, cel mai însemnat era acel spirit căruia eldarii îi ziceau Sauron, sau Gor-thaur cel Crud. La început, a fost și el unul dintre maiarii lui Aulë și și-a păstrat renumele în legendele aceluia neam. I De la nici una dintre faptele lui Melkor Morgoth în Ardă, și din nici una din muncile sale cele mari sau din lucrările sale Sauron n-a lipsit, cât despre ticăloșia acestuia, a fost mai mică decât a stăpânului său doar din pricină că, pentru multă vreme, n-a trudit pentru sine, ci i-a slujit altuia. Dar în anii ce aveau să vină, s-a înălțat că o umbră a lui Morgoth și ca un duh al răutății sale și l-a urmat pe același drum al pierzaniei, în Nimicnicie.

AICI SE SFÂRȘEȘTE VALAQUENTA

QUENTA SILMARILLION

Istoria silmarililor

CAPITOLUL I

Despre începutul zilelor

Printre înțelepți se povestește că Primul Război a început înainte ca Ardă să fi fost desăvârșită și înainte să crească sau să umble vreo făptură pe pământ; și, multă vreme, Melkor a fost cel mai tare. Dar, în toiul războiului, un spirit de o forță și un curaj nemaiîntâlnite a venit în ajutorul valarilor, după ce auzise în cerurile îndepărtate că în Regatul cel Mic se purta o bătălie; iar Ardă s-a umplut de răsunetul risului său. Așa a venit Tulkas cel Puternic, a cărui mânie se învoldurează precum o vântoasă din cele mari, punând pe fugă norii și întunericul din calea sa; iar Melkor a fugit din fata mâniei și a hohotelor sale de râs și, după ce a părăsit el Ardă, a fost pace timp de un ev îndelungat. Iar Tulkas a rămas și a devenit unul dintre valarii din Regatul Ardei. Melkor însă uneltea în bezna de dincolo de Ardă și ura lui a rămas pentru totdeauna îndreptată împotriva lui Tulkas.

În acea vreme, valarii au rânduiește mările și pământurile, și munții, iar Yavanna a pus, în sfârșit, în țarina semințele pe care le avea pregătite de multă vreme. Și, pentru că era nevoie de lumină, căci focurile fuseseră potolite ori îngropate sub dealurile de la începuturi, Aulë a ascultat rugămintea Yavannei și a făurit două felinare urieșți pentru a lumina Pământul de Mijloc pe

care el îl durase în mijlocul marilor împrejmuitoare. Apoi Varda a umplut felinarele, iar Manwë le-a aprins, după care valarii le-au cocoțat pe pilaștri nemăsurat de înalți ce întreceau cu mult toți munții ce-au rămas peste evuri. Un felinar l-au ridicat în partea de miazănoapte a Pământului de Mijloc, numindu-l Illuin; pe celălalt l-au ridicat la miazăzi, dându-i numele de Ormal; și lumina Felinarelor valarilor s-a revărsat peste Pământ, astfel că totul era luminat ca și când ar fi fost zi, o zi fără de sfârșit.

Apoi semințele puse de Yavanna în țarina iute au răsărit și au înmugurit și o mulțime de lucruri mici și mari s-au ivit și au crescut: mușchi și ierburi de tot felul, și ditamai ferigile și copaci ale căror vârfuri erau încoronate de nori, ca și când ar fi fost niște munți vii cu poalele înveșmântate într-un cre- r puseul verde. Și s-au ivit fiarele, sălășluind pe câmpiile înierbate ori în nuri și lacuri, ori mișunând în umbrele codrilor. Numai flori nu înfloriseră și păsări nu cântau, căci ele așteptau în sânul Yavannei să le vină vremea; dar rodnicia era născută din închipuirea ei și parcă nicăieri atât de multă ca în tărâmurile celea din mijlocul Pământului, unde se întâlneau și se împleteau luminile celor două Felinare. În Lacul cel Mare se găsea Insula Almaren, sălașul dintâi al valarilor, pe când toate lucrurile erau încă tinere și verdea, neștiut până atunci, mai apărea ca o minune în ochii celor ce-l făcuseră; și multă vreme a domnit mulțumirea printre ei.

Dar s-a întâmplat că, în timp ce valarii se odihneau după muncile lor, uitându-se cum creșteau și se împlineau toate pe care le gândiseră și le începuseră, Manwë a hotărât să facă un mare ospăț; i-a poftit pe toți valarii, cu mic cu mare, iar aceștia au venit. Aulë și Tulkas erau însă tare osteniți. Căci Amandoi îi ajutaseră pe toți ceilalți - Aulë cu iscusință sa, Tulkas cu forța - fără contenire, în zilele trudei lor. Melkor stia ce se întâmplă, mulțumită prietenilor și iscoadelor pe care le avea încă de pe atunci: maiarii pe care-i ademenise de partea sa; și, departe, în întunecime, clocotea de ură, pizmuindu-și semenii pentru ceea ce făcuseră și dorind să-i preschimbe în slujitorii săi. Astfel că din cuprinderile lui Ea a adunat în juru-i spirite pe care le ademenise să-l slujească pe el și, înconjurat de ele, s-a simțit dintr-o dată puternic. Zicându-și că, iată, sosise clipa mult așteptată, s-a apropiat din nou de Ardă, s-a uitat în jos spre ea și

frumusețea Pământului în Primăvara vieții sale i-a aprins și mai mult ura.

Prin urmare, valarii se strânseseră pe Almaren, fără teamă de ceva rău și, din pricina luminii lui Illuin, n-au băgat de seamă umbră de la miazănoapte pe care o aruncă Melkor din depărtare; căci Melkor se întunecase precum Noaptea Nimicniciei. Legendeale spun că la acel praznic al Primăverii de pe Ardă, Tulkas a luat-o de soața pe Nessa, sora lui Oromë, iar ea a dănțuit dinaintea valarilor pe iarbă verde a Insulei Almaren.

Apoi, Tulkas s-a întins să doarmă, ostenit și mulțumit, iar Melkor, văzând acestea, și-a zis că a sosit clipa pe care o așteptase atât. Astfel că a trecut dincolo de Zidurile Noptii, dimpreună cu armia sa, și a pătruns în Pământul de Mijloc prin capătul său de la miazănoapte, fără ca valarii să prindă de veste ce se întâmplă.

Melkor s-a apucat de îndată să sape adânc în pământ ca să zidească o mare fortăreața sub munții cei întunecați, unde razele Felinarului Illuin de-abia dacă aruncau o lumină palidă și rece. Fortăreața a primit numele de Utumno. Și, cu toate că valarii încă nu aveau cunoștință de ea, ticăloșia lui Melkor și năpasta urii sale s-au revărsat din locul acela, păraginind Primăvara Ardei. Ce era verde s-a ofilit și a putrezit, râurile s-au umplut de buruieni și mâl și au apărut mlaștini, răspândind miasme otrăvitoare, iar acolo se înmulțeau în voie muștele; codrii au devenit întunecați și amenințători, cuibare ale spaimei; fiarele, și ele, s-au preschimbat în monștri cu coarne și colți, care muiau pământul cu sânge. Abia acum s-au dumirit valarii că Melkor trecuse iar la fapte, așa că s-au apucat să-i caute bârlogul. Dar Melkor, încrezător în puternică Utumno și în foita slujitorilor săi, s-a pornit dintr-o dată cu război, lovind primul, înainte ca valarii să apuce să se pregătească; a atacat luminile lui Illuin și Ormal, le-a retezat pilaștrii, a spart felinarele. Când s-au năruit pilaștrii, pământurile s-au despicat și marile au crescut învolburate; iar când au fost sparte felinarele, flăcările distrugătoare s-au revărsat peste întreg Pământul. Înfățișarea Ardei și armonia între apele și pământurile sale au fost distruse atunci și nicicmd nu au mai putut fi remodelate în tiparele statornicite la început de vălări.

În răvășeala și întunericul ce au urmat, Melkor s-a făcut nevăzut, dar frica pusese stăpânire pe el; căci, peste urletul

mărilor, el a auzit vocea lui Manwë asemenea unui vânt puternic, iar pământul se zguduia sub pașii lui Tulkas. Dar Melkor a reușit să ajungă la Utumno înainte să-l prindă Tulkas din urmă; și acolo a rămas pitit. Valarii nu l-au putut urmări până în ascunzătoare, din pricină că aveau nevoie de aproape toată forța lor pentru a stăvili zbuciumările Pământului și pentru a feri de la ruină tot ceea ce reușeau să salveze din truda lor; și apoi, se temeau să desfacă în bucățele tot Pământul, căci nu știau unde sălășluiau Copiii lui Ilúvatar, care urmau să vină la un ceas ce nu le fusese încă dezvăluit.

Astfel a sfârșit Primăvara Ardei. Sălașul valarilor pe Almaren a fost făcut una cu pământul și de-acum nu mai aveau l unde se adăposti. Astfel că au părăsit Pământul de Mijloc, ducându-se în Ținutul Aman, cel mai apusean dintre toate ținuturile, chiar la hotarele lumii; țărmurile sale apusene mărgineau Marea Exterioară, numită de elfi Ekkaia, care înconjura Regatul Ardei. Cât de întinsă este marea asta, nimeni în l afară de vălari nu știe; dincolo de ea se găsesc Zidurile Noptii. În schimb, țărmurile răsăritene ale Amanului mărgineau capătul cel mai îndepărtat al Marii celei Mari de la Apus, numită Belegaer; și pentru că Melkor se întorsese în Pământul de Mijloc și încă nu putea fi dibuit, valarii s-au apucat să-și întărească așezarea, astfel că pe țărmurile mării au înălțat Munții din Aman - Pelori - cei mai semeți de pe Pământ. Și încă și mai sus de Munții Peldri se află acel stei în vârful căruia Manwë și-a așezat tronul. Elfii îi spun acestui munte sfânt Taniquetil, și Oiolo Ossë, Albeața Nepieritoare, și Elem'na cu Coroana de Stele și Încă multe alte nume; sindarii însă aveau să-i spună Amon Uilos, în graiul lor de mai târziu. Din sălile lor aflate pe Taniquetil, Manwë și Varda puteau să vadă întreg Pământul, până în cel mai îndepărtat ungher de la soare-răsare.

Dincolo de pereții munților Pelari, valarii și-au întemeiat propriul lor ținut, pe tărâmul acela care se numește Valinor, acolo își aveau casele, grădinile, turnurile, în țara aceea bine păzită valarii au strâns lumina neanchipuit de multă și toate lucrurile cele mai frumoase pe care le salvaseră de la ruină; și s-au apucat să facă lucruri noi, încă și mai frumoase, astfel că Valinorul a devenit mai frumos chiar și decât Pământul de Mijloc în Primăvara Ardei; un ținut binecuvântat, căci acolo trăiau Nepieritorii, și nimic nu pălea și nu se vestejea, nici o pată nu

intina florile sau frunzele în țara aceea, nimic viu nu putregăia sau nu era lovit de boală; căci înseși pietrele și apele erau binecuvântate.

Și după ce Valinor s-a durat pe de-a-ntregul și casele valarilor au fost zidite, în mijlocul câmpiei de dincolo de munți valarii și-au construit orașul, Valmar cel cu multe clopote. În fața porții apusene se găsea o colină verde, Ezellohar, căreia i se mai spune și Corollaire; Yavanna a sfințit-o, apoi s-a așezat în vârful ei, în iarbă verde, și a stat acolo vreme îndelungată, cântând un cântec al puterii, în care dădea glas tuturor gândurilor ei despre cele ce cresc în pământ. Dar Nienna gândea pe tăcute, udind colina cu lacrimile ei. În acest timp, valarii se strânseseră să asculte cântul Yavannei și stăteau tăcuți pe jilțurile lor de sfat, în Mahanaxar, Cercul Destinului, aproape de porțile aurite ale orașului Valmar; iar Yavanna Kementari cânta dinaintea lor și ei o priveau.

Și cum o priveau ei, pe colina s-au ivit două mlădițe zvelte; la acel ceas, liniștea era stăpâna peste lumea toată, nici un zvon nu se auzea, în afară de cel în tarea Yavannei. În revărsarea cântecului ei, mlădițele au crescut și s-au făcut frumoase și înalte, și au înflorit; astfel au apărut pe lume cei Doi Copaci din Valinor. Între toate cele făcute de Yavanna, ei sunt cei mai vestiți și în jurul sorții lor se țes toate poveștile despre Zilele de Odinioară.

Unul avea frunzele de un verde închis, cu spatele ca argintul lucitor, și din fiecare dintre miriadele sale flori picura necurmat o rouă de lumină argintie, iar sub el pământul era împetrișat de umbrele frunzelor sale tremurătoare. Celălalt purta frunze de un verde crud, asemenea celor ale fagului abia înfrunzit; marginile le erau de aur sclipitor. Flori se legănau pe ramurile sale, în ciorchini de flăcări galbene, fiecare ciorchine având formă unui corn luminos ce revărsa pe pământ o ploaie de aur; și din florile acestui copac se răspândea în jur căldura și o mare lumina. Unul se numea Telperion în Valinor, și Silpion și Ninquelote și încă în multe alte feluri; celălalt purta numele de Laurelin, ori Malinalda, ori Culurien, iar în cântece primea și alte nume.

În șapte ceasuri, strălucirea fiecărui copac creștea, se împlinea și apoi scădea până pierea; dar fiecare se retrezea la viață cu un ceas înainte ca celălalt să-și stingă strălucirea. Astfel

că în Valinor de două ori în fiecare zi șosea un ceas blând, de lumină stâmpărata, când Amandoi copacii se zăreau palid și razele lor de aur și de-argint se contopeau. Telperion era mai mare în vârstă, se împlinea și înflorea primul; și acel ceas dintâi când strălucea el, în licărirea albă a zorilor argintii, valarii nu l-au socotit în numărătoarea orelor, ci l-au numit ceasul începutului și de la el au ținut socoteala evurilor în care au domnit în Valinor. Prin urmare, în ceasul al șaselea al Zilei Dintii și al tuturor zilelor pline de veselie care au urmat, până la întunecarea Valinorului, Telperion își încetă vremea înfloririi; iar la ceasul al doisprezecelea își curma Laurelin înflorirea. Și fiecare zi a valarilor în Aman avea douăsprezece ceasuri, sfârșind cu a doua contopire a luminilor, în care Laurelin scădea, iar Telperion creștea. Și lumina ce se răspândea din copaci a dăinuit multă vreme înainte să fie luată în văzduhuri sau scufundată în pământ; rouă lui Telperion și ploaia ce cădea din Laurelin au fost strânse de Varda în ciubere uriașe ca niște lacuri sclipitoare ce serveau întregului meleag al valarilor drept izvoare de apă și de lumină. Astfel, au început Zilele Fericite ale Valinorului; și, tot astfel, a început și socoteala Timpului.

Dar pe măsură ce evurile se apropiau de ceasul merit de Ilúvatar venirii Întâilor Născuți, Pământul de Mijloc zăcea într-o lumină de amurg sub stelele făurite de Varda în acele vremuri de mult uitate, când trudea la facerea lui Ea. Melkor sălășluia în întuneric, dar adesea ieșea din bârlogul lui și hălăduia întrupat în alcătuiuri ale puterii și spaimei, mânuind frigul și focul, din creștetul munților până în cuptoarele adânci de dedesubtul lor; și tot ceea ce-a fost crud și crâncen, și ucigător în acele zile pe seama lui trebuie pus.

Din minunatul și binecuvântatul Valinor, valarii arareori treceau munții în Pământul de Mijloc, dăruindu-și toată dragostea și grija meleagului de dincolo de Petari. Iar în mijlocul Tărâmului Binecuvântat se găseau casele lui Aulë, unde el trudea îndelung. Pentru că, în facerea tuturor lucrurilor din acea țară, el avea cel mai mult de muncit, și a făurit el acolo, în văzul tuturor, dar și în taină, multe lucrări minunate și arătoase. De la el au rămas învățăturile și cunoștințele despre Pământ și despre toate cele ce-l alcătuiesc: cărturăria celor care nu făuresc, ci căuta doar să înțeleagă ceea ce este, și deprinderile meșterilor - ale țesătorului, ale tâmplarului, ale fierarului, dar și ale

plugarului și gospodarului, cu toate că acestea din urmă precum și învățăturile despre toate câte cresc și rodesc de la soața lui Aulḡ au rămas, de la Yavanna Kementari. Lui Aulë i se mai spune și Prietenul Noldorilor, căci de la el au învățat aceștia multe în vremurile ce aveau să vină, ei fiind cei mai pricepuți dintre elfi; și, în felul lor, cu harurile cu care au fost dăruiti de Ilivatar, au sporit cele deprinse de la Aulë, pentru că lor le plăceau graiurile și scrisul, și modelele de broderie, desenul și cioplitul. Tot noldorii au fost primii care au tăiat și șlefuit nestemate; și cele mai frumoase dintre toate erau silmarilii, nestematele pierdute.

Însă Manwë Sulimo, cel mai de seamă și mai sfânt dintre vălări, stătea la hotarele ținutului Aman, fără să-și fi luat gindul de la Tărâmurile Exterioare. Tronul său maiestuos era așezat pe vârful Taniquetil, cel mai înalt dintre toți munții lumii, ce se ridică la marginea mării. Spirite întruchipate în șoimi și vulturi își luau tot timpul zborul din marile săli ale lui Manwë și se întorceau aici; ochii lor puteau zări până în fundul mărilor și străpungeau grotile de sub pământ. Astfel îi aduceau vești despre tot ce se petrecea în Ardă; dar unele lucruri rămâneau ascunse chiar și ochilor lui Manwë și ai slujitorilor săi, căci peste locul unde sălășluia Melkor cufundat în gânduri întunecate se întindeau umbre de nepătruns.

Manwë nu se gândește la bunul său renume și nu se învrăjmășește cu nimeni pentru putere, ci cârmuiește peste toți în liniște și pace. Dintre elfi pe vanyari i-a îndrăgit cel mai mult și lor le-a dăruit cântece și stihuri; stihurile îl încânta pe Manwë, iar cântul vorbelor este muzica lui. Veșmântul îi este albastru, cum albastru este și focul din privirile sale, scepтрul îi e făcut din safir - noldorii i l-au făurit. Ilúvatar l-a numit că împuternicit al său, rege al lumii valarilor, elfilor și oamenilor, bizuindu-se pe el să țină piept ticăloșiei lui Melkor. Împreună cu Manwë trăia Varda preafrumoasa, cea care în graiul sindarin este numită Elbereth, Regina valarilor, făuritoarea stelelor; și cu ei se afla și o mare mulțime de spirite fericite.

Ulmo însă nu avea soața și nu trăia în Valinor, unde nu venea decât dacă trebuia ținut sfat mare; de la bun început, de când a fost făcută Ardă, el trăiește în Oceanul Exterior. De acolo veghează asupra curgerii tuturor apelor, asupra creșterii și scăderii lor, asupra albiilor nurilor toate și a umplerii izvoarelor,

asupra căderilor de rouă și ploilor în fiecare colț al pământului de sub bolta cerului. În sălașurile sale din adâncuri, el da glas în gând unei cântări mărețe și cutremurătoare, al cărei ecou străbate toate nervurile lumii, aducând tristețe și bucurie; căci, dacă vesel țîșnește izvorul sub soare, el își trage firul de apă din puțurile de tristețe ce se afunda până în însăși temelia Pământului. Telerii au învățat multe de la Ulmo, și, de aceea, cântul lor este și trist, și încântător. Cel care l-a însoțit pe Ulmo în Ardă a fost Salmar, făuritorul cornilor săi, pe care nimeni nu-i poate uita după ce i-a auzit odată. Ossë și Uinen l-au însoțit de asemenea și lor le-a dat în grijă valurile și mișcările Marilor Interioare și multe alte spirite. Astfel că, mulțumită puterii lui Ulmo, chiar și sub întunecimea întinsă de Melkor peste lume, viața și-a urmat cursul prin multe vine tainice și Pământul nu a murit; iar urechea lui Ulmo a rămas deschisă pentru toți cei care s-au rătăcit în acea întunecime sau care peregrinau departe de lumină valarilor; așa cum i-a rămas și gândul mereu la Pământul de Mijloc și la tot ceea ce de atunci încoaie a căzut în ruină sau a fost supus schimbărilor și întotdeauna îi va rămâne, până la sfârșitul zilelor.

În acea vreme de întuneric, nici Yavanna nu dorea să dea de tot uitării Tărâmurile Exterioare, căci ea îndrăgește tot ceea ce crește, încât amarnic s-a întristat când Melkor a năruit ceea ce ea începuse să făurească pe Pământul de Mijloc. Așa se făcea că, din când în când, părasea casa lui Aulë și pajiștile înflorite ale Valinorului și venea să tămăduiască vătămarile pricinuite de Melkor; când se întorcea, îi îmboldea pe vălări să pornească război împotriva stăpânirii ticăloase a lui Melkor. Și asta cil de iute, înainte de venirea Întâilor Născuți. Oromfi, îmblânzitorul fiarelor, pomea și el, când și când, călare prin bezna codrilor lipsiți de orice rază de lumină. Asemenea unui mare vânător, purta cu sine arcul cu săgeți, luând urmă și ucigând monștrii și creaturile spurcate ale împărăției lui Melkor, iar calul sau alb, Nahar pe nume, lucea ca argintul în umbra nepătrunsă. Pământul cufundat în somn se zguduia sub tropotul copitelor sale daurite și, în ceasul de amurg al lumii, Oromë sună din Valardma, marele său corn, pe câmpiile Ardei; munții răspundeau cu ecou, iar umbrele raului se retrăgeau în grabă, Melkor însuși pitindu-se în Utumno, de frica mâniei lui Oromë. Dar după ce trecea Oromë, slugile lui Melkor își strângeau iar

rândurile; și pământurile se umpleau din nou de umbre și vicleșuguri.

Și cu acestea s-a spus totul despre cum arată Pământul și despre cârmuitorii săi în zilele de început, înainte ca lumea să devină așa cum au ajuns să o știe Copiii lui Ilúvatar. Căci elfii și oamenii suit Copiii lui Ilúvatar; și cum ainurii nu au înțeles pe deplin tema prin care Copiii au pătruns în Muzică, nici unul dintre ei nu a îndrăznit să pună de la sine ceva în alcătuirea lor. Din care pricină valarii le suit acestei seminții mai curând bătrâni înțelepți și căpetenii, decât stăpâni; iar dacă vreodată ainurii încercau să-i silească pe elfi și oameni la un lucru anume, atunci când aceștia nu se lăsau călăuziți, bunele lor intenții se terminau îndeobște prost. Pe de altă parte, ainurii aveau, mai curând, legături cu elfii, și asta din pricină că Ilúvatar îi făcuse pe elfi asemenea ainurilor că fire, nu și ca putere și rang; câtă vreme oamenilor Ilúvatar le hărăzise daruri ciudate.

Căci, din câte se spune, după plecarea valarilor, s-a lăsat tăcerea și, timp de un ev, Ilúvatar a stat singur, cufundat în gânduri. Într-un târziu, el a vorbit astfel:

- Vedeți dar cât iubesc eu Pământul pe care am să-l fac sălaş pentru quendi și atani! Iară quendii vor fi cele mai minunate dintre toate făpturile pământene și ei vor avea parte de și mai multă frumusețe decât toți ceilalți copii ai mei și ei înșiși o vor închipui și o vor aduce pe lume; cât despre fericire, vor cunoaște-o cu asupra de măsură pe acest pământ. Atanilor însă le-am păstrat un dar cu totul nou.

Astfel a hotărât el că inimile oamenilor să tânjească după ceea ce este dincolo de hotarele lumii, între care să nu-și găsească liniștea; însă i-a dăruit cu puterea de a da formă vieților lor, între toate forțele și hazardurile lumii, mai presus chiar și decât Muzica ainurilor care hotărăște destinul tuturor celorlalte ființe și lucruri de pe lume, iar prin truda lor să desăvârșească în alcătuire și-n fapta toate cele mari și cele mici ale lumii acesteia.

Dar Ilúvatar știa că oamenii, afimdu-se prinși în vârtejul înfruntării dintre forțele lumii, vor apuca adesea pe alte căi și nu-și vor folosi darurile cu chibzuință. Astfel că a spus:

- Și vor mai afla, la timpul convenit, că tot ce fac ei până la urmă tot într-o glorie lucrării mele fi-vă.

Cu toate acestea, elfii socotesc că oamenii pricinuiesc adesea adâncă mâhnire lui Manwë, care cunoaște multe dintre gândurile lui Ilúvatar; căci lor, elfilor, li se pare că oamenii se aseamănă lui Melkor cel mai mult dintre toți ainurii, măcar că lui Melkor i-a fost întotdeauna teamă de ei și i-a urât, chiar și pe aceia care l-au slujit.

Și dacă Ilúvatar le-a dăruit oamenilor libertatea, le-a hărăzit și un popas scurt ca ființe vii în lume, de care nu sunt legați și pe care o părăsesc ducându-se nici elfii nu știu unde. Pe când elfii rămân în lume până la capătul zilelor, din care pricină dragostea lor pentru Pământ și pentru întreaga lume este aparte și mai puternică și chiar mai plină de durere pe măsură ce anii se lungesc. Căci elfii nu mor înainte să moară lumea, decât dacă sunt uciși ori îi macina durerea (și chiar pot să cadă pradă acestor două morți părelnice); vârsta nu le împuținează forțele, fără doar atunci când vreunul dintre ei obosește sub povara celor zece mii de secole; iar când mor, se strâng în sălile lui Mandos, în Valinor, de unde poate că se vor întoarce vreodată. Dar vlăstarele oamenilor mor de-adevăratelea și părăsesc lumea; din care pricină sunt numiți Oaspeții sau Străinii. Moartea este soarta lor, darul lui Ilúvatar pe care îl vor pizmui chiar și Puterile, pe masurace trece Timpul. Însă Melkor și-a aruncat umbra asupra acestui dar, sortindu-l întunecimii și preschimbând în rău ceea ce era bun, iar speranța în teamă. Cu toate acestea, încă din străvechime valarii le spusese elfilor în Valinor că oamenii li se vor alătura în cea de-a Doua Cântare a ainurilor. Numai că Ilúvatar nu le-a dezvăluit ce le hărăzea elfilor după sfârșitul Lumii, iar Melkor nu a reușit să afle această taină.

CAPITOLUL II

Despre Aulë și Yavanna

Se povestește că, la început, gnomii au fost făcuți de Aulë în întunecimea din Pământul de Mijloc; căci atât de mult își dorea Aulë venirea Copiilor, pentru a avea învățăcei cărora să le împărtășească învățăturile și meșteșugurile sale, încât n-a mai avut răbdare să aștepte să-și ducă Ilúvatar gândul la bun sfârșit. Astfel că Aulë i-a plămadit pe gnomi întocmai așa cum arăta și

În ziua de azi, pentru că alcătuirile Copiilor ce aveau să vină nu erau tocmai lămurite în mintea lui, dar și pentru că puterea lui Melkor încă se întindea asupra Pământului; astfel că și-a dorit ca gnomii să fie puternici și neânduplecați. Temându-se însă că nu cumva ceilalți vălări să-l mustre pentru ceea ce făcea, a trudit în taină, într-o grotă sub munții din Pământul de Mijloc, unde le-a dat viață, mai întâi, celor Șapte Părinți ai gnomilor.

Dar Ilúvatar știa ce se petrecea acolo și chiar în ceasul în care Aulë și-a desăvârșit lucrarea și, mulțumit de sine, a prins să-i dascăleasca pe gnomi cu vorbe pregătite Dinainte, Ilúvatar i-a vorbit. Auzindu-l, Aulë a tăcut. Iar vocea lui Ilúvatar i-a spus:

- De ce ai făcut asta? De ce te-ai încumetat la un lucru care știi bine că este mai presus de puterile tale și de volnicia ta? Ci eu te-am dăruit doar cu propria ființă, cu nimic mai mult; iară făpturile ce ies de sub mâna ta și din gândul tău pot trăi doar- prin această ființă și se mișca doar când gândul tău voiește a le mișca, iar dacă îți este gândul în altă parte, ele împietrite vor sta. Asta-fi este voia?

- N-am dorit asemenea putere, a răspuns Aulë. Am dorit făpturi altfel decât mine, pe care să le iubesc și să le învăț știința mea, pentru că și ele să vadă cât e de frumoasă Ea, pe care tu ai făcut-o astfel. Căci mi-am spus că e loc destul în Ardă pentru multe făpturi care să se bucure de ea, dar iată că ea este încă pustie și fără' de viață. Și nerăbdarea m-a dus la nesăbuintă. Iară dorința de a face lucruri zace în inima pe care tu mi-ai făcut-o; departe e de copilandrul încă neștiutor gândul de a-și râde de părintele său atunci când, în joacă lui, închipuie ceea ce vede la el, ci face astfel tocmai pentru că este fiul tatălui său. Ce să fac eu acum că tu să nu-mi porți veșnic pică? Ca un copil care face un dar părintelui său, îți dăruiesc aste făpturi, lucrarea mâinilor pe care tu le-ai meșterit. Fă cu ele ce voiești! Dar, oare, să nu distrug chiar eu ceea ce-am izvodid din cutezanța mea?

Zicând acestea, Aulë a apucat un ditamai barosul, cu gând să-i facă fărâme pe gnomi; și ochii lui plângeau. Dar pentru că Aulë era atât de smerit, Ilúvatar s-a milostivit de Aulë și de dorința lui. La vederea barosului, gnomii s-au ghemuit înfricoșați și, plecându-și capetele, au cerut îndurare. Atunci vocea lui Ilúvatar i-a zis astfel lui Aulë:

- Darul ți l-am primit de cum mi l-ai făcut. Oare, nu vezi tu ca făpturile acestea au acum propria viață și gla- șuiesc cu propriile glasuri? Altminteri nu s-ar fi ferit din calea loviturii tale și nici nu s-ar fi împotrivit vreunei porunci a vrerii tale.

S-a bucurat Aulë auzind acestea și, azvârlind barosul cât colo, i-a zis lui Ilúvatar:

- Fie că Eru să binecuvânteze lucrarea mea ți s-o facă încă și mai bună!

Dar glasul lui Ilúvatar s-a auzit din nou, spunând:

- După cum am dat viața gândurilor nutrite de ainuri la. Începutul Lumii, la fel ți-am încuviințat dorința și i-am dat și

Ci acolo un loc al ei; dar cu nici un chip nu voi îndrepta lucrarea ta, ci va fi așa cum ai alcătuit-o tu. Un lucru însă nu-l voi îngădui: ca fapăturile tale să o ia înaintea Întâilor Născuți plăsmuiți de mine și nici că nerăbdarea ta să fie răsplătită în vreun fel. Aste fapte vor dăinui în întunecimea de sub piatră și nu vor ieși de acolo decât după ce Întâii Născuți se vor fi trezit pe Pământ; până atunci, veți aștepta cu toții, și ele, și tu, oricât de lungă vi se va părea așteptarea. La vremea convenită le voi deștepta și-ți vor fi ca propriii copii; și adesea se vor învrăjbi ai tăi și-ai mei, copiii ce i-am luat de suflet și copiii ce mi i-am ales.

Astfel că Aulë i-a luat pe cei Șapte Părinți ai gnomilor și i-a dus să doarmă în locuri îndepărtate de lume; iar el s-a întors în Valinor și s-a pus pe așteptat ani lungi, ce se făceau tot mai lungi.

Pentru că îi sortise să vină pe lume în vremea când puterea era de partea lui Melkor, Aulë i-a plăsmuit pe gnomi puternici, ca să rabde multe. Astfel că sunt ca stâncă de țări, căpățânoși, leagă iute prietenie, dar la fel de iute devin dușmănoși și îndură osteneala și foamea, și durerile trupului mai ușor decât orice altă seminție cu darul vorbirii; viața le e mai îndelungată decât a oamenilor, fără să fie nemuritori. Printre elfii din Pământul de Mijloc se povestea în străvechime că gnomii, după ce mureau, se reântorceau în țarină și piatră din care fuseseră plămădiți; gnomii însă nu gândesc astfel. Ei spun că Aulë Plăsmuitorul, căruia ei îi spun Mahal, are grijă de ei și îi adună în Mandos, în săli anume pentru ei pregătite; și că el le-ar fi spus străbunilor lor că, în ceasul cel de pe urmă, Ilúvatar îi va binecuvânta și le va dărui un loc printre Copii. Iar ceea ce vor avea ei de făcut atunci va fi să-l slujească pe Aulë și să-i ajute să reclădească Ardă după Ultima Bătălie. Mai spun ei că cei Șapte Părinți ai gnomilor se vor întoarce să viețuiască din nou cu cei de-o seminție cu ei și că-și vor purta din nou străvechile lor nume; iar, dintre aceștia, Durin avea să rămână cel mai vestit în evurile ce-au urmat, părintele acelui neam care a arătat cea mai mare prietenie elfilor și ale cărui sălașuri se găseau în Khazâd-dûm.

Trudind să-i plămădească pe gnomi, Aulë a muncit în taină, ascuns de ochii celorlalți vălări; dar, într-un târziu, și-a deschis sufletul în fata Yavannei, spunându-i tot ceea ce se petrecuse. Iar Yavanna i-a zis:

- Eru e milostiv. Văd acum cât de bucuroasă îți este inima și are de ce să fie; căci nu ai fost doar iertat, ci și răsplătit. Dar, pentru că ți-ai ascuns de mine gândul până l-ai împlinit, copiii tăi nu vor îndrăgi ceea ce mi-e mie drag. Mai întâi, vor 'indragi, ca și părintele lor, ceea ce iese din mâinile lor. Vor sălășlui sub pământ, nepăsători la ceea ce crește și viețuiește pe pământ. Mulți vor fi copacii care vor simți mușcătura fierului lor neândurător.

- La fel poți spune și despre Copiii lui Ilúvatar, i-a răspuns Aulë, căci și ei se vor hrăni și vor zidi. Și chiar dacă totul e neprețuit în regatul tău — și ar fi chiar de n-ar veni nici o seminție a Copiilor - Eru tot îi va face stăpâni peste Ardă, iar ei se vor folosi de tot ceea ce vor găsi aici: de bună seamă, cu respectul și recunoștința cuvenite, și asta mulțumită lui Eru.

- Numai să nu le întunece Melkor inimile, a spus Yavanna.

Asta era marea ei grijă și i se strângea inima gândindu-se la ce putea să se întâmple pe Pământul de Mijloc în zilele ce aveau să vină. Astfel că s-a dus la Manwë. Fără să-i destăinuie taina lui Aulë, l-a întrebat:

- Rege al Ardei, mi-a spus Aulë că atunci când vor veni Copiii, ei vor stăpâni tot ceea ce s-a plăsmuit prin truda mea și că vor face cu toate aste lucruri ce vot pofti. Adevărat este?

- Adevărat, a zis Manwë. Dar de ce întrebi tu asta, căci nu ai trebuință de ceea ce știe Aulë?

Yavanna a tăcut o vreme, cufundată în gânduri. Apoi a răspuns:

- Pentru că mi-e inima grea gândindu-mă la ce va veni. Tot ce am durat eu mi-e drag. Oare nu-i destul ca Melkor a pricinuit atâta prăpăd? Oare nimic din ce-am plămadit eu nu va scăpa de sub stăpânirea altora?

- Dacă ar fi după vrerea ta, ce-ai pune deoparte? A întrebat Manwë. Din tot regatul tău, ce ți-e ție mai drag?

- Totul e prețios și fiecare lucru în parte sporește prețul celorlalte. Dar kelvarii pot să fugă sau să se apere, câtă

vreme olvarii care cresc nu pot face asta. Iar dintre olvari, copacii mi-s cei mai dragi. Mult timp le trebuie să crească, iute vor cădea doborâți, iar dacă nu-și aduc obolul cu poame pe ram, puțini le vor plânge pieirea. Așa văd eu în gândul meu. De-ar putea copacii să vorbească în numele tuturor celor care au rădăcini și să-i pedepsească pe cei care le fac rău!

- Ciudat e gândul tău, a zis Manwë.

- Cu toate astea, a fost acolo, în Cânt Căci, în vreme ce tu te găseai în malturile cerului și împreună cu Ulmo făureai norii și re vărsai ploile, eu înălțam în întâmpinarea lor ramurile arborilor măreți. Și unele i-au cântat lui Ilúvatar prin șuieratul vuitului și vuietului ploii.

A fost rândul lui Manwë să tacă, iar gândul pe care Yavanna îl strecurase în mintea lui creștea și se întindea până când l-a zărit Ilúvatar. I s-a năzărit atunci lui Manwë că în jurul lui se urzea iarăși Cântul, numai că acum deslușea în el multe lucruri pe care, cu toate că le auzise, nu le luase în seamă. Și Vedenia s-a arătat din nou în fața ochilor lui, dar nu mai era îndepărtată, ci el însuși se afla în ea, dar, cel de pe urmă, Ilúvatar îi va binecuvânta și le va dăruia un loc printre Copii. Iar ceea ce vor avea ei de făcut atunci va fi să-l slujească pe Aulë și să-l ajute să reclădească Ardă după Ultima Bătălie. Mai spun ei că cei Șapte Părinți ai gnomilor se vor întoarce să viețuiască din nou cu cei de-o seminție cu ei și că-și vor purta din nou străvechile lor nume; iar, dintre aceștia, Durin avea să rămână cel mai vestit în evurile ce-au urmat, părintele aceluia neam care a arătat cea mai mare prietenie elfilor și ale cărui sălașuri se găseau în Khazâd-dûm.

Trudind să-i plămădească pe gnomi, Aulë a muncit în taină, ascuns de ochii celorlalți vălări; dar, într-un târziu, și-a deschis sufletul în fata Yavannei, spunându-i tot ceea ce se petrecuse. Iar Yavanna i-a zis:

- Eru e milostiv. Văd acum cât de bucuroasă îți este inima și are de ce să fie; căci nu ai fost doar iertat, ci și răsplătit. Dar, pentru că ți-ai ascuns de mine gândul până l-ai împlinit, icopiii tăi nu vor îndrăgi ceea ce mi-e mie drag. Mai întâi, vor îndrăgi, ca și părintele lor, ceea ce iese din mâinile lor. Vor sălășlui sub pământ, nepăsători la ceea ce crește și viețuiește pe pământ. Mulți vor fi copacii care vor simți mușcătura fierului lor neândurător.

- La fel poți spune și despre Copiii lui Ilúvatar, i-a răspuns Aulë, căci și ei se vor hrăni și vor zidi. Și chiar dacă totul e neprețuit în regatul tău - și ar fi chiar de n-ar veni nici o seminție a Copiilor - Eru tot îi va face stăpâni peste Ardă, iar ei se vor folosi de tot ceea ce vor găsi aici: de bună seamă, cu respectul și recunoștința cuvenite, și asta mulțumită lui Eru.

- Numai să nu le întunece Melkor inimile, a spus Yavanna.

Asta era marea ei grijă și i se strângea inima gândindu-se la ce putea să se întâmple pe Pământul de Mijloc în zilele ce aveau să vină. Astfel că s-a dus la Manwë. Fără să-i destăie taina lui Aulë, l-a întrebat:

- Rege al Ardei, mi-a spus Aulë că atunci când vor veni Copiii, ei vor stăpâni tot ceea ce s-a plăsmuit prin truda mea și că vor face cu toate aste lucruri ce vor pofti. Adevărat este?

- Adevărat, a zis Manwë. Dar de ce întrebi tu asta, căci nu ai trebuință de ceea ce știe Aulë?

Yavanna a tăcut o vreme, cufundată în gânduri. Apoi a răspuns:

- Pentru că mi-e inima grea gândindu-mă la ce va veni. Tot ce am durat eu mi-e drag. Oare nu-i destul ca Melkor a pricinuit atâta prăpăd? Oare nimic din ce-am plămadit eu nu va scăpa de sub stăpânirea altora?

- Dacă ar fi după vrerea ta, ce-ai pune deoparte? A întrebat Manwë. Din tot regatul tău, ce ți-e ție mai drag?

- Totul e prețios și fiecare lucru în parte sporește prețul celorlalte. Dar kelvarii pot să fugă sau să se apere, câtă vreme olvarii care cresc nu pot face asta. Iar dintre olvari, copacii mi-s cei mai dragi. Mult timp le trebuie să crească, iute vor cădea doborâți, iar dacă nu-și aduc obolul cu poame pe ram, puțini le vor plânge pieirea. Așa văd eu în gândul meu. De-ar putea copacii să vorbească în numele tuturor celor care au rădăcini și să-i pedepsească pe cei care le fac rău!

- Ciudat e gândul tău, a zis Manwë.

- Cu toate astea, a fost acolo, în Cânt. Căci, în vreme ce tu te găseai în înalturile cerului și împreună cu Ulmo făureai norii și revărsai ploile, eu înălțam în întâmpinarea lor ramurile arborilor măreți. Și unele i-au cântat lui Ilúvatar prin suieratul vântului și vuietul ploi.

A fost rândul lui Manwë să tacă, iar gândul pe care Yavanna îl strecurase în mintea lui creștea și se întindea până când l-a zărit Iltivatar. I s-a năzărit atunci lui Manwë că în jurul lui se urzea iarăși Cântul, numai că acum deslușea în el multe lucruri pe care, cu toate că le auzise, nu le luase în seamă. Și Vedenia s-a arătat din nou în fața ochilor iui, dar nu mai era îndepărtată, ci el însuși se afla în ea, dar.

În același timp, vedea că Ilúvatar ținea totul în mână sa; și mâna aceea a pătruns în Vedenie și din ea s-au ivit multe minuni pe care, până atunci, ainurii le tăinuiseră de Ilúvatar în inimile lor.

S-a dezmeticit Manwë și a coborât la Yavanna, pe Ezellohar, s-a așezat lângă ea, sub cei Doi Copaci, și i-a zis:

- Ah, Kementari, Eru mi-a vorbit și iată ce mi-a zis:

„Gândesc, oare, valarii că eu n-am auzit Cântul, chiar și cel mai mic sunet din cea mai slabă voce? Ascultă! Când se vor trezi Copiii, se va trezi și gândul Yavannei și va chema la sine spirite din depărtări și vor coborî ele printre kelvari și printre olvari și unele spirite acești olvari își vor face sălaș și li se va aduce închinăciune și mânia lor îndreptățită va fi auzită. O vreme doar cât puterea va fi de partea Întâilor Născuți, iar cei Născuți După vor fi tineri.” Dar nu-ți amintești tu, oare, Kementari, că gândul tău nu a cântat totdeauna singur? Nu s-au întâlnit, oare, gândul tău și gândul meu, încât ne-am desfăcut aripile împreună, că două păsări mari ce se înalța deasupra norilor? Și al meu se va împlini, prin voia lui Ilúvatar și înainte de trezirea Copiilor vor porni în zbor, cu aripi iuți ca vântul, vulturii Seniorilor din Apus.

Yavanna s-a bucurat auzindu-l, s-a ridicat, și-a întins brațele spre ceruri și a spus:

- Înalți vor crește copacii lui Kementari, pentru că vulturii Regelui să se poată adăposti în ei.

Dar Manwë s-a ridicat și ei și părea că se afla ații de sus, încât vocea lui ajungea la Yavanna că adusă de suflarea vântoaselor.

- Nu, a spus el, doar copacii lui Aulë vor fi atât de înalți. Vulturii în munți își vor face sălașurile și de-acolo vor auzi vocile celor care ne cheamă. Dar în păduri vor umbla Păstorii Copacilor.

După aceste vorbe, Manwë și Yavanna s-au despărțit, iar Yavanna s-a reântors la Aulëi; l-a găsit în fierăria lui, turnând metal topit într-un tipar.

- Eru e mărinimos, i-a spus ea. Dar spune-le odraslelor tale să fie cu băgare de seamă! Căci prin păduri va cutreiera o putere a cărei mânie, de va fi să i-o trezească ele, împotriva-le va întoarce.

- De lemn tot vor avea trebuință, a zis Aulë și și-a văzut mai departe de treaba lui de făurar.

CAPITOLUL III

Despre venirea elfilor și captivitatea lui Melkor

Timp de evuri lungi valarii au trăit fericiți în lumina Copacilor, dincolo de Munții din Aman, în vreme ce Pământul de Mijloc zăcea cufundat în amurg, sub panoplia stelelor. Câtă vreme luciseră Felinarele, totul începuse să crească, dar acum creșterea se oprise, din pricina întunericului ce se lăsase. Apucaseră însă să apară cele mai vechi vietăți: apele marilor erau pline de alge uriașe, iar pământul se acoperise de umbra copacilor măreți; văile dintre dealurile cufundate în noapte mișunau de făpturi întunecate, pe cât de bătrâne, pe atât de puternice. Valarii arareori se abăteau pe cele meleaguri și prin cei codri; în umbrele lor numai Yavanna și Oromë își purtau pașii și. Văzând cum nimic nu mai creștea și cum făgăduința Primăverii pe Ardă nu se împlinise, Yavanna jelea amarnic în sufletul ei. Astfel a făcut ea că multe dintre cele ce răsăriseră în Primăvara să adoarmă și, dormind, să fie ferite de imbatriniio și să aștepte clipa prielnică a treziei ce avea să vină.

În ast timp, la Miazănoapte, Melkor își statornicea puterea. Stătea de veghe, fără să doarmă o clipă. Și trudea; iar făpturile ticăloase pe care le atrăsese de partea sa mișunau prin lume, iar codrii întunecați și adormiți erau bântuiți de tot felul de monștri și alcătuiți înspăimântătoare. În Utumno Melkor strângea în jurul său demonii, acele spirite care i se alăturaseră la-nceput, în zilele sale de glorie; cu vremea ajunseseră să-i semene în nemernicie; inimile le erau pară de foc, ascunse sub

un acoperământ de întuneric, iar spaima croia drum pașilor lor, asupra-le aveau biciuri de foc. În evurile de mai târziu, În Pământul de Mijloc aveau să fie numiți Balrogi. Dar, în acea vreme de întunecime, Melkor a adus pe lume și alți monștri, osebiți ca formă și alcătuire, care au tulburat lumea vreme îndelungată; cât despre regatul său, se-ntindea de-acum chiar și la miazăzi de Pământul de Mijloc.

O altă fortăreața și-a zidit Melkor nu departe de țărmurile nord-vestice ale mării, și-aici și-a adunat el aime fără' de număr, pentru a ține piept oricărui atac ce ar fi putut veni dinspre Aman. Cel care ceruse zidirea fortăreței era Sauron, locotenentul lui Melkor; iar numele fortăreței era Angband.

Într-o bună zi, valarii au ținut sfat, căci veștile pe care Yavanna și Oromë le aduceau despre Tărâmurile Exterioare îl nelinișteau. Și le-a vorbit Yavanna valarilor, spunându-le:

- Preaputemici ai Ardei, scurtă a fost Vedenia lui Ilúvatar și iute ne-a fost luată din fața ochilor, încât ne va fi greu să ghicim când anume în zilele ce vor urma va fi să se întâmple ceea ce-i sortit. Dar puteți fi încredințați că e aproape clipă și încă în acest ev ni se va împlini așteptarea și Copiii se vor trezi. Se cuvine, oare, să lăsăm meleagurile unde vor sălășlui ei părăginite, prada raului? Se cuvine să trăiască în întunecime, în vreme ce noi avem parte de lumină? Și să-l socotească stăpân pe Melkor, când, pe tron, sus, pe Taniquetil, sta Manwë?

- Nu a strigat Tulkas. Să pornim război fără zăbavă. Oare nu ne-am ținut departe de vrajbă prea multă vreme și nu ne-am refăcut acum forțele? Să ne lăsăm hartuiți pentru totdeauna de acest singur dușman?

La acestea a răspuns Mandos, ascultând de rugămintea lui Manwë:

- Copiii lui Ilúvatar, a spus el, veni-vor în ast ev, așa este, dar încă nu le-a sosit sorocul. Și mai este sortit că Întâii Născuți să vină la vreme de întunecime și să-și îndrepte mai întâi privirile spre stele, a căror pieire va fi vestita printr-o mare lumina. Iar, de vor fi la restriște, Întâii Născuți numele Vardei îl vor chema.

Varda s-a ridicat atunci de la sfat și, privind de pe culmea vârfului Taniquetil, a văzut întunecimea de pe Pământul de Mijloc întinzându-se sub panoplia stelelor palide și îndepărtate. Și s-a apucat ea să facă ceva măreț, mai presus decât tot ce

făcuseră valarii de când veniseră pe Ardă. A luat picurii argintii de rouă din ciuberele copacului Telperion și din ei a făcut stele noi, mai luminoase decât celelalte, pentru a-i întâmpina pe Întâii Născuți; din care pricină celei care se numea Tintalle, Cea-care-Aprinde, încă din negura timpului și de când începuse a fi făcută Ea, elfii aveau să-i spună Elentari, Regina Stelelor. Pe Cărnii și Luinil, pe Nenar și Lumbar, pe Alcarinquë și Elemmfre le-a făurit ea atunci și multe alte stele din cele străvechi le-a înmănunchat și le-a așezat drept felurite constelații pe cerul Ardei: Wilwarin, Telumendil, Soronume și Anarrima; și Menelmacar, cea cu centura strălucitoare, care prevestește Ultima Bătălie ce se va da la sfârșitul tuturor timpurilor. Și departe, spre miazănoapte, pentru a-l sfida pe Melkor, a pus să se legene coroana celor șapte stele mărețe, Valacirca, Secera valarilor și semnul destinului.

Se povestește că, atunci când Varda și-a sfârșit trudnicia, care n-a fost câtuși de puțin scurtă, și când Menelmacar s-a urcat prima oară pe cer și flacăra albastră a lui Helluin a licărit în cețurile ce adăstau deasupra hotarelor lumii, în acel ceas anume s-au trezit Copiii Pământului, Întâii Născuți ai lui Ilúvatar. În apropierea Lacului Cuivtenen, Apa Trezirii, cu oglinda-i luminată de stele, ei s-au sculat din somnul în care îi ținuse cufundați Ilúvatar; și stând ei tăcuți pe malul apei, ochii li s-au oprit întâi și-ntâi asupra stelelor de pe boltă. De atunci au îndrăgit ei pentru totdeauna lumina stelară și au venerat-o pe Varda Elentari mai presus decât pe toți valarii.

Lumea s-a tot schimbat și contururile pământurilor și ale marilor au fost șterse și reânnoite, râurile nu și-au păstrat matcile, munții nici ei n-au stat pironiți locului; iar cale înapoi spre Cuivienen nu mai este. Dar elfii spun că lacul se găsea undeva, pe Pământul de Mijloc, departe spre răsărit și oarecum spre miazănoapte, că era un fel de golf al Mării Interioare Helcar, și acea mare se întindea chiar pe locul unde se aflaseră odată poalele pilastrului Felinarului Illuin, înainte să-l sfarme Melkor. Multe ape au căzut din înălțimi spre răsărit, iar primul sunet auzit de elfi a fost cel al apei curgătoare și al celei prăvălite peste pietre.

Timp îndelungat au trăit ei în primul lor loc de sălaș, lângă apă, sub stelele cerului, vreme în care umblau pe Pământul de Mijloc și se minunau; încet, s-au învățat să

vorbească și să dea nume tuturor lucrurilor pe care le zăreau. Pentru ei înșiși aleseseră numele de quendi, adică cei care vorbesc în graiuri; căci încă nu întâlniseră nici o altă făptură care să vorbească sau să cante.

S-a întâmplat odată că Oromë, pornit la vânătoare, să călărească spre răsărit și, odată ajuns în apropiere de țărmul Mării Helcar, să o apuce spre miazănoapte și să intre în umbrele aruncate de Orocami, Munții Răsăriteni. Deodată, Nahar a scos un nechezat răsunător și s-a oprit din mers. Mirat, Oromë a rămas și el nemișcat și i s-a părut că, în liniștea meleagului aceluia de sub stele, aude de foarte departe voci care cântă.

S-a întâmplat odată că Oromë, pornit la vânătoare, să călărească spre răsărit și, odată ajuns în apropiere de țărmul Mării Helcar, să o apuce spre miazănoapte și să intre în umbrele aruncate de Orocami, Munții Răsăriteni. Deodată, Nahar a scos un nechezat răsunător și s-a oprit din mers. Mirat, Oromë a rămas și el nemișcat și i s-a părut că, în liniștea meleagului aceluia de sub stele, aude de foarte departe voci care cântă.

Astfel i-au găsit, într-un târziu, valarii - s-ar putea zice că întâmplător - pe aceia pe care-i așteptaseră atâta amar de vreme. Dând cu ochii de elfi, Oromë tare s-a minunat, ca și când ar fi fost niște flinte nemaivăzute apărute pe neașteptate și de nimic prevestite; și așa vor gândi valarii de fiecare dată. Căci de fiecare dată când se va ivi pe Ea lucru sau ființă a cărei venire va fi fost prorocită prin Muzică ori zărită în vreo vedenie cu mult încă înainte de facerea Lumii, acel lucru său acea flintă va fi privită drept ceva cu totul nou și neașteptat.

La început. Copiii mai mari ai lui Ilúvatar erau mai puternici și mai măreți decât au devenit de atunci încolo; dar nu și mai chipeși, căci, cu toate că frumusețea quendilor în zilele tinereții lor întrecea orice altă frumusețe adusă pe lume de Ilúvatar, ea nu a pierit, ci se găsește și acum în Apus, mult sporită de suferință și înțelepciune. Oromë i-a îndrăgit pe quendi, numindu-i eldari chiar în graiul lor, adică neamul stelelor; dar numele acesta avea să fie purtat mai târziu doar de aceia care l-au urmat pe Oromë pe drumul spre apus.

Quendii însă se temeau de venirea lui Oromë — o lucrătură a lui Melkor, spaima asta a lor. Căci înțelepții spun

acum - pe temeiul celor știute de ei - că Melkor ce stă mereu la pândă a prins de îndată de veste despre trezirea quendilor și a trimis năluci și spirite rele drept iscoade care să-i momească. Așa s-a făcut că, la

câțiva ani după venirea lui Oromë, ori de câte ori elfii se îndepărtau prea mult de meleagul lor, câte unul sau mai mulți la un loc, adesea dispăreau și nu se mai întorceau nicicând; quendii spuneau atunci că îi prinsese Vinatorui și îi cuprindea frică. Și, cu adevărat, mai toate cântecele străvechi ale elfilor, ale căror ecouri încă se mai aud în Apus, povestesc despre niște arătări că umbrele care bântuiau dealurile din preajma Lacului Cuividnen sau care întunecau dintr-o dată stelele și despre Călărețul întunecat, pe un cal sălbatic, care lua urma hoinarilor pentru a-i prinde și a-i sfârteca. Melkor însuși se temea cumplit când umbla Oromë călare și tare nu-i plăcea lucrul ăsta, astfel că se prea poate să-și fi trimis călare slujitorii întunecați ori să fi răspândit zvonuri mincinoase numai că elfii să se ferească din calea lui Oromë, de va fi fost să-l întâlnească.

Prin urmare, când Nahar a nechezat și Oromë a apărut cu adevărat printre ei, unii quendi s-au ascuns, alții au rupt-o la fugă și duși au fost. Dar cei care au avut curajul să rămână, s-au dumirit iute ca Marele Călăreț nu era o arătare venită din întunecime, căci lumina din Aman strălucea pe chipul lui, așa încât cei mai aleși dintre elfi s-au simțit atrași de ea.

Cât despre nefericiții ademeniți de Melkor, prea puține se știu fără putință de tăgadă. Căci e oare vreo ființă vie care a coborât în adâncurile unde se afla Utumno sau a putut să fie de față la ticăloasele sfaturi ținute de MelkoT? Totuși, înțelepții de pe Eressea sunt încredințați că toți quendii care au căzut în mâinile lui Melkor, înainte ca Utumno să fie nimicit, au fost aruncați în temnițele sale și supuși la chinuri prelungi și neîntrecut de dibace, s-au ticăloșit și au devenit sclavii lui; din această pizmă a lui față de elfi și din dorința de a-i batjocori a apărut pe lume neamul spurcat al orcilor care, mai târziu, aveau să devină cei mai aprigi dușmani ai elfilor. Altfel nu s-ar fi putut naște orcii ăștia, căci ei trăiau și se prăseau asemenea Copiilor lui Ilúvatar; și nimic din ce avea viață proprie sau ceva ce aducea a viață nu putea fi plămădit de Melkor, din pricina răzvrătirii sale de dinaintea începutului Lumii, pe când se

alcătuia Ainulindalë; așa povestesc înțelepții. Și, în adâncul inimilor lor întunecate, orcii nu simțeau decât scârbă pentru stăpânul lor, cel care le făcuse acea viață îngrozitoare și pe care-l slujeau din teamă. Poate că aceasta a fost cea mai mare ticăloșie făcută de Melkor, pe care Ilúvatar o ură până-n adâncul sufletului.

O vreme, Oromë a zăbovit printre quendi, după care a pornit-o de-acolo valvârtej, peste mări și tari, până în Valinor, ca să ducă vestea în Valmar; nu a uitat să pomenească și de nălucile care tulburau împrejurimile Lacului Cuivienen. Valarii tare s-au bucurat auzindu-l, dar erau și neliniștiți; au stat îndelung la sfat, să găsească o cale să-i apere pe quendi de umbra lui Melkor. Iar Oromg s-a întors de îndată în Pământul de Mijloc, printre elfi.

Manwë a rămas multă vreme cufundat în gânduri, sus, pe Taniquetil și, într-un târziu, i-a cerut sfatul lui Ilavatar. După aceea a coborât în Valmar și i-a chemat pe toți valarii în Cercul Destinului. La această adunare a venit chiar și Ulmo, din Marea Exterioară.

- Iată ce sfat mi-a dat Ilúvatar, a zis Manwë, și pe care vi-l dau acum vouă: trebuie să ne ridicăm împotriva celui care a pus stăpânire pe Ardă, oricât ne-ar costa această, și să eliberăm seminția quendilor de sub umbra lui Melkor.

Tulkas s-a bucurat; dar Aulë a fost cuprins de mâhnire, presimțind suferințele ce avea să le îndure lumea de pe urma acestei vrajbe. Valarii însă s-au pregătit de luptă și au ieșit din Aman pregătiți de război, hotărâți să ia cu asalt fortăreața lui Melkor și să pună capăt puterii lui. Nicicând n-avea Melkor să uite că războiul ăsta fusese pornit din pricina elfilor, că ei i-au adus căderea. Cu toate acestea, elfii nu au avut nici un amestec în ceea ce s-a petrecut și aproape că nici n-au habar că, la începutul zilelor lor, puterea de la Apus s-a dezlănțuit împotriva celei de la Miazănoapte.

Melkor i-a înfruntat pe vălări în nord-vestul Pământului de Mijloc și tot acel ținut a fost pustiit. Dar armile Apusului au învins iute în acea luptă dintii, iar slugile lui Melkor au scăpat cu fugă și s-au ascuns în Utumno. După care valarii au străbătut Pământul de Mijloc și au pus străjeri la Cuivienen; quendii n-au știu despre Bătălia Puterilor altceva decât că Pământul s-a cutremurat și a gemut sub picioarele lor, apele s-au tulburat, iar, la miazănoapte, s-au zărit lumini ca de la niște focuri urieșești. Lung și chinuitor a fost asediul fortăreței Utumno și multe bătălii s-au purtat în fața porților ei, despre care elfilor le-au ajuns la urechi doar zvonuri. În acele vremuri, Pământul de Mijloc a căpătat altă formă și Marea cea Mare care-l despărțea de Aman s-a lărgit și mai mult și s-a adâncit; a rupt malurile stâncoase și a alcătuit un golf adânc, în partea de miazănoapte. Multe alte golfuri mai mici au apărut între Marele Golf și Helcaraxg, departe, la miazănoapte, acolo unde Pământul de Mijloc și Aman se apropiau foarte mult Printre acestea. Golful Balar era cel mai întins; în el se varsă înspumatul Sirion, coborând vijelios din înălțimile abia născute la miazănoapte: platoul Dorthonion și munții ce înconjurau meleagul Hithlum. Ținuturile din nordul îndepărtat zăceau pustiite în acele vremi; era locul în care

Utumno fusese săpat adânc sub pământ, iar genunile sale erau pline de focuri și de mulțimile neștiute ale servitorilor lui Melkor.

Dar, în cele din urmă, porțile fortăreței Utumno au fost sfărâmate, acoperișurile sălilor spulberate, așa încât Melkor a trebuit să se refugieze în puțul cel mai adine. Tulkas, cel mai aprig dintre vălări, s-a luat după el și s-au încins la trântă până l-a azvârlit pe Melkor cu fața la pământ; fedeleș a fost după aceea legat, cu lanțul Angainor, faurii de Aulë, și luat prizonier, iar lumea a avut parte de pace un ev îndelungat.

Numai că valarii nu descoperiseră toate galeriile subpamintene și toate grotele ascunse cu vicleșug în adânc, sub fortărețele Angband și Utumno. Acolo încă dăinuiau multe făpturi ticăloase, iar altele s-au risipit fugind în întunecime și hălăduind prin întinsele meleaguri ale lumii, așteptând un ceas încă și mai ticăloșit; și nici pe Sauron nu l-au găsit valarii.

Dar, după ce s-a sfârșit Bătălia și dintre ruinele de la miazănoapte s-au înălțat nori cumpliți ce au acoperit stelele, valarii l-au târât pe Melkor înapoi cu ei, în Valinor; avea mâinile și gleznele legate și ochii așijderea; astfel a fost adus în Cercul Destinului. Acolo l-au azvârlit cu fața la pământ, la picioarele lui Manwë; s-a miluit Melkor să fie iertat, dar rugămintea nu i-a fost împlinită, astfel că a fost închis în temnița lui Mandos, de unde nimeni nu are scăpare, fie el valar ori elf, ori om muritor. Mari și bine întărite sunt zidurile acelea înălțate în partea de apus a Ținutului Aman. Acolo i s-a sortit lui Melkor să rămână timp de trei evuri lungi, înainte de a fi din nou supus judecății sau înainte să poată cerși încă o dată iertăciune.

După care, valarii au ținut iarăși sfat, dar nu izbuteau să cadă la învoială. Unii, în frunte cu Ulmo, ziceau că elfii trebuie lăsați să umble pe unde vor pe Pământul de Mijloc și cu harurile lor, să pună ordine pe acele meleaguri și să le tămăduiască de tot ce înduraseră. Dar cei mai mulți dintre vălări se temeau pentru seminția asta, lăsată de izbeliște în lumea plină de primejdii, printre amăgitoarele umbre ale întunericului luminat de stele; dar, mai cu seamă, doreau prietenia elfilor, a căror frumusețe o îndrăgiseră nespus, în cele din urmă, valarii au hotărât să-i cheme pe quendi în Valinor, să-i aibă acolo pentru totdeauna, în preajma Puterilor, în lumina Copacilor.

- Vai nouă! A zis Mandos, ieșind din muțenia lui.

Căci multe nenorociri aveau să se abată mai apoi din pricina acestei hotărâri a lor.

La început elfii nu au vrut să se supună chemării, pentru că pe vălări, în afară de Oromë, îi cunoscuseră până atunci doar în mânia lor, când se duseseră la război și oricum se temeau de ei încă dinainte. Așa că Oromë a fost încă o dată trimis la ei. El a ales din rândul elfilor câțiva legați care să se ducă în Valinor și să spună pasul seminției lor; iar aceștia au fost: Ingwe, Finwë și Elwë, care, mai apoi, au devenit regi. Ajunși în Valinor, tare s-au minunat ei de măreția și strălucirea valarilor și au fost vrăjiți de lumină și frumusețea Copacilor. Apoi Oromë i-a dus înapoi, pe malul Lacului Cuivienen, și ei le-au povestit semenilor lor despre ce-au văzut acolo și i-au sfătuit să dea ascultare chemării valarilor și să plece cu toții în Apus.

Atunci s-au despărțit elfii pentru prima oară. Căci rubedeniile lui Ingwe și cele mai multe dintre rubedeniile lui Finwë și ale lui Elwë s-au lăsat înduplecate de vorbele căpeteniilor lor și s-au arătat gata să plece, urmându-l pe Oromë; aceștia aveau să fie cunoscuți de atunci încolo drept eldarii, după cum le spusese de la bun început Oromg elfilor în graiul lor. Dar mulți au fost cei care s-au împotrivit chemării, atrași mai curând de lumina stelelor și de întinderile Pământului de Mijloc, decât de foșnetul Copacilor, ei sunt avarii, îndărătnicii, care s-au despărțit la acea vreme de eldari și nici că s-au mai întâlnit, decât după trecerea multor evuri.

Eldarii se pregăteau acum pentru un drum lung, departe de primele lor sălașuri de la răsărit; în trei tabere s-au despărțit; cea mai puțin numeroasă, prima care avea să pornească, îl avea drept căpetenie pe Ingwe, cel mai semeț senior al semitei elfilor. A intrat el în Valinor și s-a așezat la picioarele Puterilor și, de atunci, toți elfii îi venerază numele; dar pe Pământul de Mijloc nu s-a mai întors și nici n-a mai privit înapoi spre el. Vanyarii erau poporul lui. Elfii cei Frumoși, mult îndrăgiți de Manwë și Varda; puțini sunt oamenii care au vorbit vreodată cu ei.

Au urmat noldorii, numele lor însemnând „înțelepciune”, poporul lui Finwë. Elfii Știutori suit ei, prietenii lui Aulë; cântece îi slăvesc, căci îndelung și din greu au luptat și au trudit dintru început pe meleagurile de la miazănoapte.

Cea mai numeroasă tabăra a sosit ultima; ei se numesc teleri, din pricină că au zăbovit pe drum, nefiind împăcați cu gândul trecerii din crepuscul în lumina Valinorului. Mult le mai plăcea apă, iar cei care au ajuns într-un târziu pe țărmurile apusene au fost vrăjiți de mare. Elfii Mării, așa au fost cunoscuți în Aman, falmarii, căci înălțau cânturi lângă valurile ce se spărgeau de țărm. Și au avut doi seniori, fiind ei mulți la număr: pe Elwë Singollo (adică Mantie-Cenusie) și pe Olwë, fratele său.

Acestea au fost cele trei neamuri ale eldalienilor, care au purces, în cele din urmă, spre Apusul cel mai îndepărtat, în vremea Copacilor, și care sunt numiți calaquendii, Elfii Luminii. Dar mai sunt și eldari care s-au pornit în marșul spre apus, însă care, pe drumul cel lung, s-au răzlețit de toți ceilalți și au luat-o pe alte poteci sau au zăbovit pe țărmurile Pământului de Mijloc; cei mai mulți dintre ei făceau parte dintre teleri și despre ei se va povesti mai departe. În preajma mării și-au făcut apoi sălașul, ori au pribegit prin codrii și prin munții lumii, doar că inimile lor tânjeau după Apus. Pe aceștia calaquendii îi numesc umanyari, adică cei care nu au ajuns nicicând în ținutul Aman, pe Tărâmul Binecuvântat; umanyarii și avarii sunt numiți totodată moriquendi, adică Elfii întunecimii, căci ei niciodată n-au zărit Lumina ce-a fost înainte de Soare și de Lună.

Se povestește că, atunci când taberele eldalienilor au plecat de lângă Cuivienen, în fruntea lor călărea Oromë, pe Nahar, calul sau alb, cu potcoave daurite; și trecând la miazănoapte pe lângă Marea Helcar, au apucat-o spre apus. Înainte-le, la miazănoapte, atimau nori negri peste ruinele de pe urma războiului, ascunzând stelele din acea parte a lumii. Nu puțini au fost aceia dintre ei pe care i-a cuprins teamă și, căindu-se, au luat drumul întoarcerii, pierzându-și urmă.

Lung și zăbavnic a fost marșul eldarilor spre apus, căci leghele Pământului de Mijloc erau neștiute la număr, obositoare și lipsite de poteci. Las' că nici nu-i mâna grabă pe eldari, ei minunându-se la tot pasul de ceea ce vedeau și pe multe meleaguri și lângă multe râuri ar fi mas; și cu toate că doreau cu toții să pribegească, mulți mai curând se temeau de capătul călătoriei, decât erau nerăbdători să ajungă. Astfel că, de câte ori Oromë o pornea înspre alte zări, mânat de treburi al căror rost numai el îl știa, eldarii se opreau și nu mai înaintau nici un pas, până se întorcea el să-i călăuzească. Au călătorit astfel

mulți ani la rând și numai iată că drumul a trecut printr-un codru și a ajuns la un râu mare, mai lat decât tot ce văzuseră până atunci; dincolo de el se zăreau munții ale căror tancuri ascuțite păreau să străpungă panoplia stelelor. Din ce se spune, râul era chiar acela care mai târziu a fost numit Marele Anduin, fiind hotarul meleagurilor apusene ale Pământului de Mijloc. Iar munții erau Hithaeglir, Turnurile de Ceață, la hotarul cu Eriador, cu mult mai înalți și mai spăimântători erau ei în acele vremuri; iar ei au fost durăli de Melkor, spre a împiedica înaintarea lui Oromë. Telerii au zăbovit îndelung pe malul răsăritean al râului și tare ar fi vrut să rămână acolo, dar vanyarii și noldorii l-au trecut și Oromë s-a pierdut în depărtare; iar telerii au privit la înălțimile învăluite de umbre și s-au simțit cuprinși de teamă.

Atunci din tabăra lui Olwë a ieșit în fața unui care, până atunci, fusese mereu în coada drumeților, Lenwë era numele său. Hotărând să nu mai urmeze marșul spre apus, s-a pus în fruntea unei mari mulțimi dintre cei rămași în urmă și a pornit-o spre miazăzi, de-a lungul râului; nimic n-au mai știut despre ei rubedeniile lor, vreme de ani fără număr. Nan dorii erau aceștia, alcătuind o seminție aparte, neasemenea neamului lor în toate cele, fără doar de dragostea pentru apă, drept care își făceau sălașuri în apropierea cascadelor și a pâraielor repezi. Cunoșteau cu amănuntul fiecare vietate, copac sau buruiana, pasăre ori fiară, mai bine decât oricare alți elfi. În anii ce aveau să vină, Denethor, fiul lui Lenwë, și-a îndreptat într-un sfârșit pașii din nou spre apus, ducând o pane din această seminție peste munți, până în Beleriand, înainte ca Luna să răsară.

Cât despre vanyari și noldori, ei au trecut, într-un târziu, peste Ered Luin, Munții Albaștri, ajungând între Eriador și meleagul cel mai apusean al Pământului de Mijloc, tărâm pe care, mai apoi, elfii aveau să-l numească Beleriand; și companiile aflate în frunte au traversat valea Sirionului, coborând pe țărmurile Marii celei Mari, între Fiordul Drengist și Golful Balar. Dar, zăbind Marea, teamă i-a cuprins și mulți s-au retras în codrii și pe podișurile din Beleriand. Oromë i-a părăsit acolo, pentru a se înturna în Valinor și a cere sfatul lui Manwë.

Tabăra telerilor a trecut peste Munții Cețoși și a traversat pământurile întinse ale Eriadorului, îmboldita fiind de Elwë Singollo, căci el era tare nerăbdător să se reîntoarcă în Valinor și la Lumina ce-o văzuse acolo; și nu dorea să se despartă de

noldori, din pricina prieteniei strânse ce-o legase cu Finwë, seniorul lor. Astfel că, după trecerea multor ani, telerii au trecut și ei, în cele din urmă, peste Ered Luin, în regiunile răsăritene ale Beleriandului. Acolo s-au oprit și, o vreme, au adăstat pe malul celălalt al Râului Gelion.

CAPITOLUL IV

Despre Thingol și Melian

Melian era o maia, din seminția valarilor. Trăia în grădinile Lórien și, în toată țara sa, Melian nu avea seamăn în frumusețe ori în înțelepciune, ori în priceperea de a da glas cânturilor pline de vrajă. Din cât se povestește, valarii toți își lăsau muncile, păsările din Valinor își curmau ciripitul, clopotele din Valinor nu mai băteau, iar fântânile își opreau curgerea atunci când Melian prindea a cânta în Ldrien la ceasul de îngânare a luminilor. Privighetorii îi însoțeau pasul, ca să-și deprindă cântul de la ea; mult îndrăgea Melian umbrele adânci ale copacilor celor mari. Se înrudea cu însăși Yavanna, de pe vremea când lumea încă nu fusese croită; iar la timpul când quendii s-au trezit lângă apele Lacului Cuiviénen, ea a părăsit Valinorul și a venit pe Meleagurile de Dincoace, umplând tăcerea dinaintea zorilor a Pământului de Mijloc cu vocea ei și cu glasurile păsărilor ei.

Acum, când călătoria lor se apropia de sfârșit, așa după cum s-a spus, telerii au rămas vreme lungă în Beleriandul de Răsărit, dincolo de Râul Gelion; cât despre noldori, mulți dintre ei se găseau încă în apus, în codrii ce aveau să se numească Neldoroth și Region. Elwë, căpetenia telerilor, străbătea adesea codrii cei mari, în căutarea lui Finwë, prietenul său, adăpostit în sălașurile noldorilor; și s-a întâmplat că, într-unui din drumurile sale, să ajungă de unul singur în codrul Nan Elmoth cel luminat de stele și acolo a auzit dintr-o dată cânt de privighetori. O vrajă l-a cuprins, făcându-l să se oprească locului; și de departe, de dincolo de cântul lomelindi-lor, a răzbătut până la el vocea lui Melian, ce i-a umplut inima toată cu minunare și alean. A dat uitării poporul său și pricinile ce-l minau la drum și, luându-se după zburătoare pe sub umbra copacilor, a pătruns adânc în Nan Elmoth și s-a rătăcit într-un târziu, a ajuns într-un luminiș

din care se zăreau stelele și acolo a zărit-o pe Melian; din întineric a privit-o el, iar lumina din Aman îi învăluia chipul.

Ea nu a rostit nici un cuvânt; copleșit de iubire, Elwë s-a apropiat de ea și a luat-o de mână și, în aceeași clipă, o vrajă l-a cuprins și au rămas ei așa, în timp ce ani îndelungați s-au scurs, măsurați de stelele rotitoare de deasupra lor; înainte ca ei să-și spună ceva, copacii codrului Nan Elmoth au crescut înalți și întunecați.

Mult l-a căutat pe Elwë seminția sa, fără să-l mai găsească. Povestea spune că Elwë a devenit regele telerilor și, călăuziți de el, ei au pornit mai departe. Cât a mai trăit, Elwësingollo n-a mai trecut marea în Valinor și nici Melian nu s-a mai întors pe cele tărâmurii cât a durat cărmuirea lor împreună; dar din Melian se trage printre elfi și oameni, deopotrivă, o spiță a acelor ainuri care au stat alături de Ilúvatar înainte să fi fost făcută Ea. Și a venit un timp când el a devenit un rege mult slăvit. Dar supușii săi nu erau alții decât eldarii din Beleriand; sindari au fost ei numiți, Elfii Cenușii, Elfii Crepusculului, iară el era Regele Mantia-Cenusie, Elu Thingol în graiul acelei țări. Iar Melian i-a fost regina, mai înțeleaptă decât orice vlăstar al Pământului de Mijloc; iar sălașurile lor tănuite se găseau în Menegroth, Cele O Mie de Peșteri din Doriath. Mari puteri i-a dăruit Melian lui Thingol, el însuși mareț printre eldari; căci el singur dintre toți sindarii văzuse cu ochii săi Copacii în ziua înfloririi lor și, cu toate că era rege al umanyarilor, el nu era socotit a se număra printre moriquendi, ci printre Elfii Luminii, preaputemici în Pământul de Mijloc; și din iubirea dintre Thingol și Melian a apărut pe lume cel mai frumos dintre Copiii lui Ilúvatar ce a fost sau va fi vreodată.

CAPITOLUL V

Despre Eldamar și prinții eldalienilor

Într-un târziu, taberele vanyarilor și noldorilor au ajuns la ultimele țărmuri apusene ale Meleagurilor de Dincoace. În stră vechime, după Bătălia Puterilor, aste țărmuri în partea lor de la miazănoapte o țineau tot spre apus, până când, în cele mai

nordice ținuturi ale Ardei, doar un braț îngust de mare mai despărțea Amanul, pe care era durat Valinorul, de Meleagurile de Dincoace; dar brațul ăsta de mare era plin de ghețuri scrâșnitoare, atât erau de amarnice suflările înghețate ale lui Melkor. Astfel că Oromë n-a dus norodul eldalienilor spre nordul îndepărtat, ci l-a călăuzit pe frumoasele tărmuri ce mărgineau Sirionul, care au fost, apoi, numite Beleriand; și de la țărmurile de pe care eldarii au privit întâiași dată Marea, cu teamă și uimire, începea un ocean întins, întunecat și adânc, cuprins între cele țărături și Munții din Aman.

Sfătuit de vălări, Ulmo a venit pe țărmurile Pământului de Mijloc și le-a vorbit eldarilor ce așteptau acolo, cu privirile ațintite la valurile întunecate, iar vorbele sale și cântul căruia i-a dat glas cu cornii săi din scoica făuriți le-au preschimbat acestora teamă de mare în dorința. Astfel că Ulmo a smuls din rădăcini o insulă ce stătea singuratică în mijlocul mării, departe de orice țărâm, încă de când se cutremurase pământul la căderea Felinarului Illuin; și, ajutat de servitorii săi, a strămutat-o, Ca și când ar fi fost o corabie urieșească, și a ancorat-o în Golful Balar, în care își vărsa apele Sirionul. Apoi, vanyarii și noldorii s-au urcat pe insulă și au fost trași pe mare, ajungând, în cele din urmă, pe lungile țărături de sub Munții din Aman; au pătruns în Valinor și au fost primiți cu brațele deschise pe acest tărâm binecuvântat. Dar capătul răsăritean al insulei, care se înfipsese adânc în bancurile de nisip de la gurile Râului Sirion, s-a fost rupt de insulă și a rămas în urmă. Aceea este, din cât se spune, Insula Balar, unde Ossë avea să vină deseori mai pe urmă.

Telerii însă au rămas pe Pământul de Mijloc, trăind în Beleriandul Răsăritean, departe de mare, unde nu au auzit de chemarea lui Ulmo decât mult mai târziu; mulți îl mai căutau încă pe Elwë, seniorul lor, căci fără de el nu doreau să plece. Aflând însă că Ingwe și Finwë, și semințiile lor plecaseră, telerii s-au strâns în număr mare pe țărmurile din Beleriand, statornicindu-se lângă gurile Sirionului, tânjind după prietenii lor duși de pe cel meleag; și l-au ales pe Olwë, fratele lui Elwë, să le fie rege. Vreme lungă au trăit ei pe coastele marii apusene, iar Ossë și Uinen au venit la ei și au legat prietenie cu ei; Ossë se așeză pe o stâncă la marginea pământului și le împărtășea din ceea ce știa el, și astfel au aflat ei multe despre legende și muzica apei. Și s-a întâmplat că telerii, care dintru început

îndrăgiseră apă și au fost cei mai desăvârșiți barzi dintre toți elfii, s-au lăsat mai apoi vrăjiți și de mare, iar cântecele lor erau pline de foșnetul valurilor pe țărmuri.

După trecerea multor ani, Ulmo s-a lăsat înduplecat de rugămințile noldorilor și ale lui Finwë, regele lor, îndurerați de lungă despărțire de teieri, stăruiau pe lângă el să-i aducă pe aceștia în Aman, dacă voiau să vină. Și dintre ei destui s-au arătat într-adevăr gata să porceadă; numai că o mare amărăciune l-a cuprins pe Ossë când Ulmo s-a reântors pe coasta Beieriandului pentru a-i duce pe teleri în Valinor; căci grija lui era pentru Pământul de Mijloc și pentru țărmurile Meleagurilor de Dincoace, și nu-i plăcea ca glasurile telerilor n-aveau să mai fie auzite pe acele locuri. Pe unii i-a făcut să-și ia gândul de la plecare; falathrimii erau aceștia, elfii din Falas, care își vor fi făcut sălașuri mai apoi în porturile Brithombar și Eglarest, ei, primii marinari de pe Pământul de Mijloc și primii făuritori de corăbii. Cirdan Fauritorul-de-Corabii era Seniorul lor.

Neamul și prietenii lui Elwë Singollo au rămas și ei pe Meleagurile de Dincoace, căci nu renunțaseră la căutarea lui Elwë, cu toate că le-ar fi plăcut să porceadă spre Valinor și spre lumină Copacilor, dacă Ulmo și Olwë ar fi primit să mai zăbovească puțin. Dar Olwë nu mai avea răbdare; astfel că cei mai mulți dintre teleri s-au suit pe insulă și Ulmo i-a dus în larg, până departe. Așa au rămas în urma prietenii lui Elwë; eglathi și-au spus ei. Seminția Părăsită. De lângă mare și-au mutat sălașurile în pădurile și între dealurile din Beleriand, căci marea îi umplea de tristețe; dar aleianul după Aman le-a rămas în inimi.

Când Elwë s-a dezmeticit din vraja ce-l subjugase atâta amar de vreme, a lăsat în urma Nan Elmoth și, împreună cu Melian, a venit să trăiască în codrii din inima Beieriandului. Mare era dorința lui Elwë de a revedea lumina Copacilor, dar lumina din Aman adasta pe chipul soatei sale și, uitându-se la el, Elwë zărea lumina ca într-o oglindă clară, iar asta-l mulțumea. Poporul său s-a strâns cu bucurie în juru-i și tare s-au minunat ei, căci, oricât de chipeș și de ales fusese înainte, Elwë li se înfățișa acum că un senior al maiarilor, cu părul precum argintul cenușiu, mai înalt decât toți Copiii lui Ilúvatar, și o soartă măreață stătea 'nainte-i.

Cât despre Ossë, el a urmat norodul lui Olwë și, când ei au ajuns la Golful Eldamar (sau Așezarea Elfilor, cum i m mai

spune), el i-a strigat și ei i-au recunoscut vocea și, l-au rugat pe Ulmo să oprească. Ulmo le-a împlinit ruga. Și iarăși l-a nigrat Ossë să oprească mersul insulei și s-o lege de fundul mării. Ulmo a făcut întocmai, căci înțelegea ce se petrecea în inimile telerilor, iar în sfatul ce-l ținuseră valarii el se împotrivi chemării telerilor, gândind că era mai bine pentru quendi să rămână pe Pământul de Mijloc. Valarii nu s-au bucurat câtuși de puțin aflând ce făcuse el; Finwg s-a întristat peste măsură văzând că telerii n-au mai venit, dar și mai mult l-a mâhnit că Elwë fusese lăsat în urmă, căci știa că n-avea să-l mai vadă vreodată, decât, poate, în sălile lui Mandos. Însă insula nu s-a mai clintit din loc, ci a rămas acolo, singuratică, în Golful Eldamar, a primit numele de Toi Eressea, Insulă Singuratică. Acolo s-au statornicit telerii, după cum le fusese voia, sub stelele bolții, dar nu departe de Aman și de țarmurile nepieritoare; și, din pricina acestei lungi sălășluiri pe Insulă Singuratică, graiul telerilor s-a despărțit de cel al vanyarilor și al noldorilor.

Acestora valarii le dăruiseră o țară și un loc de viață. Chiar și printre florile din grădinile Valinorului, cele luminate de Copaci, încă mai tânjeau ei să vadă stelele; de aceea, s-a făcut o spărtură în marile ziduri ale Munților Peldri și acolo, într-o vale adâncă ce ducea până la mare, eldarii au înălțat un deal verde; a fost numit Tună. Lumina Copacilor cădea asupra lui dinspre apus, făcând ca umbra să i se întindă veșnic spre răsărit; iar spre soare-răsare priveliștea se deschidea spre Golful Casei Elfilor și spre Insulă Singuratică, și spre Marile Neguroase. Apoi, prin Calacirya, Despăcătura Luminii, strălucirea Tărâmului Binecuvântat s-a răsfrânt asupra valurilor întunecate, făcându-le să scânteieze în argintiu și auriu, și asupra Insulei Singuratice, al cărei țarm apusean a prins să înverzească și să se înfrumusețeze. Acolo au crescut primele flori ce s-au deschis vreodată la răsărit de Munții Aman.

Pe creștetul dealului Tună a fost zidit orașul elfilor, pereții albi și terasele Tirionului; iar cel mai semeț turn al orașului era Turnul lui Ingwe, Mindon Eldaliava se numea, al cărui felinar argintiu lucea până departe în ceturile mării. Puține sunt corăbiile oamenilor muritori care i-au văzut raza subțire, în Tirion, sus, pe Tună, vanyarii și noldorii au trăit multă vreme în bună înțelegere și pentru că din tot ceea ce se găsea în Valinor

ei îndrăgeau cel mai mult Copacul Alb, Yavanna a făcut pentru ei unul asemenea lui Telperion, doar că era mai mic și nici o lumină nu izvodea din el; în graiul sindarin a primit numele de Galathilion. Copacul acesta a fost sădit în curțile de sub Mindon, înflorind acolo, iar vlăstare de-ale sale se găseau multe în Aldamar. Dintre ele, unul avea să fie sădit în Toi Eressea și frumos și măreț avea să crească acolo, primind numele de Celebom; după cum se va arăta mai departe, din el se va trage, la clipa hotărâtă, Nimloth, Copacul Alb din Númenor.

Manwë și Varda îi îndrăgeau mai cu seamă pe vanyari, Elfii cei Frumoși; iar noldorii erau îndrăgiți de Aulë, care, împreună cu neamul său, adesea venea printre noldori. Mare le-a devenit cunoașterea și priceperea; dar și mai mare le era setea de a ști și în multe și felurile chipuri și-au întrecut dascălii. Graiul le era bogat, căci iubeau cuvintele și căutau mereu să găsească nume cât mai potrivite pentru tot ce știau sau își imaginau. Și s-a întâmplat că zidarii ce-au durat casa lui Finwë să scoată piatră din coasta muntelui (căci tare le plăcea noldorilor să dureze turnuri înalte) și astfel să dea peste nestematele pământului, din care au adus cu ei miriade; au născocit mai apoi unelte pentru a le tăia și a le șlefui și le-au dat forme dintre cele mai felurite. Nu le păstrau pentru ei, ci le dăruiau, și, prin truda lor, au sporit bogăția Valinorului.

Mai apoi, noldorii s-au reântors pe Pământul de Mijloc, iar în cele ce urmează se povestește mai cu seama despre faptele lor; prin urmare, numele prinților lor și ale spițelor lor vor apărea aici așa cum vor fi fost ele mai târziu rostite în graiul elfilor din Beleriand.

Finwë era Regele noldorilor. Fiii lui se numeau Fianor și Fingolfin, și Finarfin; dar în vreme ce mama lui Fëanor a fost Mfriel Serinde, Fingolfin și Finarfin o aveau drept mamă pe Indis, din seminția vanyarilor.

Fëanor era între frați cel mai iscusit la vorbă și la fapta și mult mai învățat decât ei; ca o flacără ardea spiritul său. Fingolfin era cel mai puternic, mai dârz și mai viteaz. Cât despre Finarfin, ale lui erau frumusețea și înțelepciunea inimii; mai târziu, avea să lege prieteșug cu fiii lui Olwë, mai-marele telerilor, și să și-o ia de soață pe fiica lui Olwë, Earwen, fecioara-lebada din Alqualondë.

Șapte fii a avut Fëanor - pe Maedhros cel înalt; pe Maglor, prea-inzestratul bard, al cărui glas răzbătea până departe peste pământuri și mari; pe bălaiul Celegorm și smeadul Caranthir, pe destoinicul Curufin, cel care moștenise de la tatăl său priceperea mâinilor; și pe Amrod, și Amras, cei mai mici, frați gemeni, asemenea la chip și fire. Aveau să devină mari vânători în pădurile din Pământul de Mijloc; vânător avea să fie și Celegorm, prieten cu Oromë în Valinor, urmând adesea chemarea cornului acestui mare vala.

Fiii lui Fingolfin se numeau Fingon, mai târziu Rege al noldorilor în partea de miazănoapte a lumii; și Turgon, stapmul din Gondolin; aveau ei și o soră, pe Dalba Aredhel. Era mai tânără decât frații ei, după socoteala anilor la eldari; iar când frumusețea și trupul i s-au împlinit, era înaltă și vânjoasă, placându-i să călărească și să vâneze în codri. O însoțeau adesea fiii lui Fëanor, rubedenii cu ea; dar nici unuia nu-și dăruise inima. I se spunea Ar-Feiniel, Domniță Dalbă a noldorilor, căci dalb îi era chipul, chiar dacă părul îi era negru, și purta numai veșminte argintii și albe.

Finarfin avea și el flăcăi, pe Finrod cel credincios (Felagund avea să-i fie numele, Seniorul Peșterilor), pe Orodreth, pe Angrod și pe Aegnor, atât de strânsă era prietenia lor cu fiii lui Fingolfin, de-ai fi zis că erau frați și alta nu. O soră aveau ei, pe Galadriel, cea mai frumoasă făptura a spiței lui Finwë- părul ei străluminat, că de aur, părea să fi prins în suvițele sale razele lui Laurelin.

E timpul să spunem cum au ajuns telerii într-un târziu în țara Aman. Un ev îndelungat au viețuit ei în Toi Eressta; dar, încet, simțămintele lor s-au schimbat, inimile fiindu-le atrase de lumină ce se revărsă peste mare, spre Insulă Singuratică. Sfâșiați erau între dragostea lor pentru muzica valurilor ce spălau malurile țării lor și dorința de a-i revedea pe cei din neamul lor și de a cuprinde cu privirile minunea Valinorului; în cele din urmă, dorința de lumină a fost mai puternică. Așa s-a făcut ca Ulmo, plecându-se în fata vrerii valarilor, l-a trimis la ei pe Ossë, prietenul lor care, cu toată durerea ce-o purta în suflet, i-a învățat meșteșugul de a făuri corăbii; și după ce corăbiile s-au fost făurit, le-a adus, drept dar de despărțire, multe lebede cu aripi puternice. Iar lebedele au tras corăbiile albe ale telerilor

peste marea neclintită de vuit; și astfel au ajuns ei, ultimii dintre toți, în Aman și la țărmurile Eldamarului.

Acolo s-au statornicit ei și, dacă voiau, puteau să zărească lumina Copacilor și puteau păși pe aleile daurite din Valmar și pe treptele de cristal ale Tirionului, sus pe Tună, dealul verde; dar cel mai mult le plăcea să străbată în corăbiile lor iuți apele golfului numit Așezarea Elfilor, sau să meargă prin valurile ce se spărgeau de țărm, cu părul strălucind în lumina ce venea de dincolo de deal. Multe nestemate le-au dăruit noldorii, opale și diamante, și cristale lăptoase, pe care ei le înșirau pe țămuri și le aruncau în iazuri; minunate erau plajele din Elende în acele vremuri. Și multe au fost perlele pe care și le-au cules din mare, sălile lor erau șlefuite în sîdef, și tot din sîdef erau durate casele mari ale lui Olwë din Alqualondë, Limanul Lebedelor, luminai de nenumărate felinare. Căci acela era orașul lor și liman pentru corăbiile lor; forma acestora era asemenea lebedelor, cu ciocuri de aur și ochi din aur și jais. Drept poarta de intrare în port stătea un arc de piatră, scobit de mare în stîncă dura; la marginea Eldamanului se găsea arcul, la miazănoapte de Calacirya, unde lumina stelelor strălucea clară.

Pe măsură ce treceau evurile, vanyarii au început să îndrăgească meleagul valarilor și lumina darnica a Copacilor. - Astfel că au părăsit orașul Tirion, de pe Tună, alegând să trăiască în munții lui Manwë sau pe câmpiile și în codrii din Valinor, despărțindu-se astfel de noldori. Dar amintirea Pământului de Mijloc sub acoperișul stelelor a rămas în inimile noldorilor, astfel că își duceau traiul în Calacirya și între dealuri și pe vai, cât mai aproape de zvonul mării apusene; și, cu toate că mulți dintre ei intrau adesea în țara valarilor, călătorind până departe spre a descoperi tainele pământului și ale apei, și ale tuturor fapturilor vii, neamurile ce sălășluiau pe Tună și în Alqualondë se țineau aproape unele de altele în cele vremuri. Finwë domnea ca rege în Hrion, iar Olwë în Alqualondë; dar, mai presus de ei doi, era Ingwe, înaltul Rege al tuturor elfilor. Pe Taniquetil stătea el, la picioarele lui Manwë.

Fëanor și fiii săi arareori rămâneau în vreun loc timp îndelungat, ci străbăteau Valinorul dintr-un hotar în altul, până la marginea întunecimii și la țărmurile reci ale Marii Exterioare, cercetând necunoscutul. Ades erau poftiți ca oaspeți în casele lui Aulë; Celegorm însă, mai curând, mergea la Oromfë acasă,

de la care învață multe despre fiare și păsări și deprindea graiurile. Căci toate făpturile cu viața în ele, fără doar de cele ticăloase și hidoase ale lui Melkor trăiau în timpurile acelea în Aman; și mai erau acolo și alte creaturi care niciodată n-au fost zărite pe Pământul de Mijloc și poate că nici nu vor fi zărite vreodată, căci înfățișarea lumii s-a schimbat.

CAPITOLUL VI

Despre Fëanor și scoaterea lui Melkor din lanțuri

În sfârșit, cele trei seminții ale eldarilor erau acum adunate în Valinor, iar Melkor zăcea în lanțuri. Era Zenitul Tărâmului Binecuvântat, ceasul său de glorie măreață și de fericire deplină, un ceas lung în scurgerea anilor. Dar prea scurt în măsură amintirii. În acea vreme, eldarii s-au împlinit la trup și la minte, iar noldorii au devenit și mai pricepuți în meșteșuguri, și mai învățați; anii cei lungi erau plini de truda lor veselă și multe lucruri noi, frumoase și minunate au făurit ei atunci. Pentru prima oară noldorii s-au gândit să nascocoască literele, iar Rúmil din Tirion era numele celui învățat care a imaginat întâiași dată semne potrivite pentru a da formă graiului și cântului, pe unele gravându-le în metal ori piatră, pe altele zugrăvindându-le cu pensula ori penelul.

Cam în acel timp a venit pe lume, în Eldamar, în casa Regelui din Tirion, sus, pe culmea dealului Tună, cel mai mare dintre fiii lui Finwë, și cel mai îndrăgit. I s-a dat numele de Curufinwë, dar maică lui îi zicea Fëanor, Spiritul Focului; și sub acest nume a rămas el în toate poveștile noldorilor.

Maică lui se numea Míriel și mai purta și numele de Serinde, căci era tare iscusită în meșteșugul țesutului și în arta cusutului; din mâinile ei ieșeau cele mai frumoase lucruri, mai frumoase decât din oricare alte mâini ale noldorilor. Mult se iubeau Finwë și Míriel și plină de bucurie le era dragostea, căci a-nceput pe Tărâmul Binecuvântat, în Zilele Fericirii. Dar dând naștere fiului său, spiritul și trupul ei s-au împuținat; și, după ce a născut, a dorit să fie eliberată de trudă de a trăi. I-a dat nume pruncului, apoi i-a spus lui Finwë:

- Nicicând nu voi mai purta făt în pânțele, căci puterea ce ar fi dat viața la mulți alții s-a scurs toată în Fëanor.

Finwë a fost îndurerat auzind-o, pentru că noldorii își trăiau atunci zilele lor de tinerețe și el ar fi dorit să facă mulți copii în binecuvântatul Aman; astfel că i-a răspuns:

- Oare, nu-ți găsim leac în Aman? Aici orice osteneală își află sfârșitul.

Dar Míriel tânjea să-și găsească eliberarea, astfel că Finwë i-a cerut sfatul lui Manwë, iar acesta a dat-o pe soața lui Finwë în grija lui Irmo, în Lorien. Despărțindu-se de soața sa (pentru scurtă vreme, așa își închipuia el), Finwë s-a întristat nespun, căci el vedea că pe o mare nefericire că o mamă să plece de lângă pruncul ei și să nu-i fie alături măcar în copilărie.

- Este o nefericire, într-adevăr, a zis Míriel, și aș plânge dacă nu aș fi atât de ostenită. Dar nu mă învinovăți pentru asta și nici pentru ce vă mai veni.

Apoi s-a dus în grădinile Lorien și s-a întins ca să doarmă; dar, cu toate că ea părea cu adevărat că doarme, spiritul îi părăsise trupul, trecând tăcut în sălile lui Mandos. Fecioarele lui Estë îngrijeau trupul lui Míriel, ca să rămână neatins de trecerea timpului; dar ea nu s-a mai întors la viață. Finwë trăia cufundat în tristețe amară; adeseori se ducea în grădinile Lorien și se așeza sub salciile argintii, lihgă trupul soției sale, și o chema pe nume. Dar în zadar, singur Finwë din tot Tărâmul Binecuvântat nu avea strop de bucurie în suflet. După o vreme, nu s-a mai dus în Ldrien.

Întreaga sa iubire și-o revarsa acum asupra fiului său; Fëanor creștea repede, ca și când în el ardea un foc tainic, înalt, frumos la chip, sigur de sine, cu ochi ce sfredeau prin strălucirea lor, și cu părul negru ca pana corbului; și era deopotrivă de nerăbdător și de iherit în împlinirea dorințelor sale. Puțini reușeau să-i schimbe hotărârea odată luată, prin sfaturile lor, iar prin forța nici că izbândeau vreunul. Dintre toți noldorii, de atunci și de după, avea să dovedească mintea cea mai ageră și mâna cea mai dibace. În tinerețe a adăugat literelor născocite de Rúmil altele noi, care-i poartă numele și pe care eldarii aveau să le folosească de atunci înainte; și tot el a fost între noldori cel care a descoperit cum pot fi făurite nestemate mai mari și mai strălucitoare decât cele găsite pe Pământ. Primele nestemate făurite de Fëanor erau albe și clare,

dar, sub lumina stelelor, străfulgerau cu scăpărări albastre și argintii mai luminoase decât Helluin; a făcut el și alte cristale, prin care, dacă priveai lucruri îndepărtate, le puteai vedea cu limpezime, chiar dacă mici, așa cum vedeau și ochii vulturilor lui Manwë. Arar își îngăduiau răgaz de odihnă mintea și mâinile lui Fëanor.

Încă de tânăr a luat-o el de soața pe Nerdanel, copilă unui mare fierar, Mahtan, cel mai îndrăgit de către Aulë printre noldori; de la Mahtan a deprins mai apoi multe taine despre dăltuirea lucrurilor în piatră și plămădirea lor din metal. Nerdanel era la fel de dârza, dar mai răbdătoare decât Fëanor, dorind mai curând să înțeleagă mințile altora și nu să le stăpânească, astfel că, la început, îl înfrâna pe Faanor atunci când focul inimii sale se încingea prea tare; dar faptele sale de mai târziu au îndurerat-o pe Nerdanel și, din pricina asta, cei doi s-au înstrăinat unul de altul. Șapte fii i-a dăruit ea lui Fëanor, câțiva i-au moștenit intru câțva firea.

Și s-a întâmplat că Finwë să-și ia drept soața de-a doua pe Indis cea Bălaie. Înrudită de aproape cu Ingwe, Înaltul Rege, era o vanya, cu păr aurit, înaltă, și cu totul neasemenea lui Míriel. Finwë o iubea nemăsurat de mult și bucuria s-a întors în sufletul său. Dar umbra lui Míriel nu părăsise casa lui Finwë și nici inima lui; și, oricât i-ar fi iubit el pe alții, tot lui Fëanor îi dăruia cele mai multe gânduri ale sale.

Însurătoarea tatălui său nu era pe placul lui Fëanor, pe Indis n-o prea avea la inima și nici pe Fingolfin și Finarfin, cei doi fii ai ei. Trăia despărțit de ei, cutreierând meleagurile Amanului ori dăruindu-se învățăturii sau meșteșugurilor pe care le îndrăgea atât. Mulți au privit întâmplările nefericite ce aveau să vină și pe care Fëanor le-a pricinuit drept o urmare a acestei rupturi din Casa lui Finwë, judecând că, dacă Finwë ar fi îndurat pierderea și s-ar fi mulțumit să-și crească mândrețea de flăcău, soarta lui Fganor ar fi fost cu totul alta și multe rele ar fi fost zădărnicate; căci tristețea și vrajbă din Casa lui Finwë au rămas întipărite adânc în memoria Elfilor Noldorien. Mărețe au fost însă și vlăstarele lui Indis și s-au acoperit de glorie, la fel și copiii lor; iar dacă ei n-ar fi venit pe lume, istoria eldarilor ar fi fost mai săracă.

În timp ce Fëanor și meșterii noldorilor munceau cu râvnă, negândindu-se că trudă asta ce le plăcea atât se va sfârși

vreodată, iar fiii lui Indis creșteau și prindeau puteri, Zenitul Valinorului se apropia de sfârșit. Căci valarii hotărâseră că Melkor își ispășise pedeapsa, după ce zăcuse singur-singurel, timp de trei evuri, în temniță din Mandos. Așa că, după cum făgăduise Manwë, Melkor a fost iarăși adus în fata jilțurilor valarilor. Și văzând Melkor întreaga lor măreție și binecuvântarea în care trăiau, inima i s-a umplut de pizmă; a privit la Copiii lui Ilúvatar, care ședea la picioarele Preaputemicilor, și ura l-a copleșit; și a zărit bogăția de nestemate strălucitoare și pe dată a poftit să le aibă pentru sine; dar și-a tăinuit gindurile și și-a Amanat răzbunarea.

În fața porților Valmarului, Melkor s-a ploconit la picioarele lui Manwë și a cerut îndurare, jurând că, dacă era lăsat să trăiască alături de locuitorii cei liberi din Valinor, fie și drept cel mai umil dintre ei, îi va ajuta pe vălări în toate muncile lor, mai cu seamă în îndreptarea tuturor relelor pe care le pricinuisese el lumii. Nienna a pus și ea o vorbă bună întru împlinirea rugii lui Melkor; Mandos însă a rămas tăcut.

Într-un târziu, Manwë l-a iertat; cu toate acestea, valarii nu voiau să-l lase să plece și astfel să scape de sub ochii lor priveghetori; de aceea, au cerut ca Melkor să rămână și să trăiască între zidurile Valmarului. Sincere păreau vorbele și faptele lui Melkor în acea vreme, sfătuindu-i și ajutându-i pe vălări și pe eldari ori de câte ori aceștia aveau nevoie; astfel că n-a trecut mult și i s-a îngăduit să umble nestingherit peste tot prin țară, căci Manwë gândea că se tămăduise de răul din el. Manwë însuși nu era stăpânit de rău și, de aceea, nu putea pricepe această meteahnă, iar ceea ce știa el era că, la început, în gândul lui Duvatar, Melkor nu se deosebise prin nimic de el, Manwë; privirea lui nu pătrundea până în adâncul inimii lui Melkor și nu vedea că în ea nu se mai găsea strop de iubire. Ulmo însă nu s-a lăsat amăgit, iar Tulkas își încleștă pumnii ori de câte ori îl zărea trecând pe Melkor, dușmanul său; căci Tulkas, pe cât de greu se lăsă cuprins de mânie, pe atât de greu uita. Dar cu toții s-au supus judecății lui Manwë, pentru că acelui care apără puterea împotriva răzmeritei nu-i e îngăduit să se împotrivească.

În inima lui, Melkor nutrea o ură nestinsă împotriva eldarilor, pizmuindu-i pentru frumusețea și firea lor veselă, dar și pentru că, văzându-i pe ei, înțelegea cum de ajunseseră

valarii atât de măreți, iar el atât de jos. Însă își ascundea simțămintele, prefăcându-se că-i îndrăgește și căutându-le cu orice chip prietenia; în schimb, le împărtășea tot ceea ce știa el și punea umărul la orice muncă de-a lor. Pe vanyari îi privea bănuitor, căci trăiau în lumina Copacilor și n-aveau trebuință de nimic; pe teleri nu-i băga în seamă, în ochii lui ei erau ființe nevolnice, unelte bicisnice pentru ceea ce urmărea el. Dar noldorii tare se mai bucurau de tainele ce le aflau de la el; și unii își aplecau urechea la vorbe pe care mai bine nu le-ar fi auzit niciodată. Mai târziu, Melkor avea să se împăuneze că îi fusese dascăl de taină lui Fëanor și povățuitor în cele mai mărețe dintre faptele sale; totul era, firește, o minciună, izvorâtă din lăcomia și pizma lui, căci nici unul dintre eldalieni nu-l unse vreodată mai mult pe Melkor că Fëanor, fiul lui Finwë, care-i și dăduse numele de Morgoth; și, cu toate că era prins în plasele ticăloșiilor puse la cale de Melkor împotriva valarilor, niciodată nu stătea de vorbă cu el și cu atât mai puțin u cerea vreun sfat. Singura patimă ce-l mâna pe Fëanor era cea care-i încingea lui inima și tot ce făcea de unul singur făcea și cu repeziciune; nu cerea ajutor, în vorbă sau în faptă, nimănui dintre cei ce viețuiau în Aman, măreț sau mărunț, în afară soaței sale, Nerdanel cea înțeleaptă, și chiar și ei pentru scurtă vreme.

CAPITOLUL VII

Despre silmarili și tulburarea noldorilor

În acea vreme au fost făptuite cele lucruri ce aveau să-și câștige faima printre toate săvârșirile elfilor. Ajuns în deplinătatea puterilor sale, Fëanor era stăpânit de un gând nou. Ori, poate, vreo umbră a unei presimțiri se abătuse asupra lui, despre soarta ce-i aștepta pe toți în curând; și cumpănea în sinea lui cum ar putea să apere de la pieire lumina Copacilor, gloria Tărâmului Binecuvântat. Astfel că s-a apucat el de o

muncă îndelungată și tainică și pentru asta și-a pus la bătaie tot ceea ce-nvățase și toată puterea sa, și întreaga sa dibăcie; și, după multă trudă, a făcut silmarilii.

Că trei nestemate mari arătau silmarilii. Dar din ce anume materie fuseseră făcuți nimeni n-are să știe decât la Sfârșit, când se va întoarce Fëanor, cel care-a pierit înainte să fi fost făcut Soarele și care acum șade în Sălile Așteptării și nu mai vine printre cei de-un neam cu el; nu se va afla decât după ce Soarele se va fi stins și Luna va fi căzut. Asemenea diamantului cristalin păreau să fie, dar cu mult mai tari ca adamantul, încât nici o forță din Regatul Ardei, oricât de mare, nu le putea zgâria ori sparge. Cu toate acestea, cristalul acela era pentru silmarili așa precum este trupul pentru Copiii lui Ittivar: casa focului său lăuntric, care se găsește înăuntrul său și care e același ui toate părțile sale, dându-i și fiindu-i viața însăși. Iar acest foc lăuntric al silmarililor fusese făcut de către Fianor din lumină îngemănata a Copacilor din Valinor, care încă mai trăiește în ei, cu toate că ei s-au veștejit de mult și nu mai străluminează. Astfel că până și în bezna celei mai adânci visterii silmarilii luceau cu strălucirea ce venea din ei, asemenea astrilor Vardei; în același timp, fiind ei cu adevărat făpturi vii, se bucurau când se aflau în lumină și o primeau într-înșii, și-o răsfrângeau în aure cu mult mai minunate.

Toți cei care trăiau în Aman au fost cuprinși de mirare și de încântare văzând ce făcuse Fëanor. Varda a sfințit silmarilii, că nici un trup muritor ori mâini întinate, ori vreun ah rău să nu îi poată atinge fără a se veșteji și usca; iar Mandos a prorocit că soarta Ardei, a pământului, a mării și a aerului zăcea închisă în silmarili. Inima lui Fëanor s-a legat pe data de nestematele făcute de mâinile sale.

Melkor n-a scăpat nici el de vraja lor și de pofta de a le avea, și chiar și numai amintirea strălucirii lor îi ardea inima asemenea unui foc mistuitor. Din acea clipă, stârnit de patimă lui, nu i-a mai dat pace gândul la cum să facă să-l distrugă pe Fëanor și să pună capăt prieteniei dintre vălări și elfi; dar își tăinuia gândul cu mult viclesug și nimic din înfățișarea ori purtarea să nu-i trăda răutatea. Îndelungi aveau să-i fie uneltirile, încete și zadarnice la început. Dar cel ce seamănă minciuni tot se alege cu ceva până la urmă. Căci vine și vremea

când se poate odihni, lăsându-i pe alții să culeagă și să adune roadele în locul său.

Mereu se găseau urechi să-i asculte șușotelile și limbi care să ducă vorba și să facă din țânțar armăsar; minciunile sale treceau de la un prieten la altul, asemenea tainelor ce-l fac pe cel ce le dezvăluie să pară înțelept. Amarnic aveau să se căiască noldorii de nesăbuintă de a-și fi plecat urechile la vorbele sale.

Vazfiid că nu-s puțini cei care-i dădeau ascultare, Melkor umbla adesea prin mulțime și, cu vorbe bine alese, îi ademenea și pe alții în plasa lui, cu atâta dibăcie, încât ei ajungeau să creadă că vorbele celea izvodeau chiar din gândurile lor. Îi făcea să tânjească în sufletele lor după închipuite regate mărețe, undeva, la Răsărit, pe care le-ar fi putut cârmui după vrerea lor, cu deplină putere și în libertate; iar, mai apoi, s-au raspin- dit zvonuri cum că valarii i-ar fi adus pe eldari în Aman din gelozie și din teamă că frumusețea quendilor și puterea de făuritori ce le-o hărăzise Ilúvatar vor spori într-atât, încât valarii n-o să-i mai poată stăpâni pe elfii ce înfloreau și se răspândeau peste vastele întinderi ale lumii.

Pe lângă toate acestea, în acea vreme, valarii știau de apropiată venire a oamenilor, dar elfii încă nu aflaseră nimic; Manwë nu le dezvăluisese această taină. Melkor însă le susura pe ascuns povesti despre oamenii muritori, făcând astfel că tăcerea valarilor să pară un lucru rău. Prea multe nu știa el despre oameni, căci, urmărindu-și doar propriul său gând atunci când fusese creată Muzică, nu luase seama la a Treia Temă a lui Ilúvatar; dar acum se zvonea printre elfi că pe ei Manwë îi ținea captivi, pentru că oamenii să vină și să le ia locul în regatele Pământului de Mijloc, căci, vezi bine, valarii înțeleseseră că le va fi mult mai ușor să stăpânească seminția asta cu viață scurtă și nevolnica, prădându-i astfel pe elfi de moștenirea lui Ilúvatar. Zvonuri, de bună seamă, la fel de neadevărate ca și dorința valarilor de a subjuga vrerea oamenilor, dar mulți noldori au dat crezare măcar pe jumătate ticăloaselor vorbe.

Așa încât, înainte să se dumirească valarii ce se petrece, pacea din Valinor a fost otrăvită. Noldorii au început să murmure împotriva valarilor și să se țină tare mândri, mulți dintre ei uitând că mare parte din ceea ce aveau și știau le fusese dăruit de vălări. Nouă flacăra a dorinței de a fi liberi și de a stăpâni teritorii și mai întinse li s-a aprins în suflet, mai cu seamă în

inima pătimașă a lui Fëanor. În sinea sa, Melkor râdea în hohote, căci tinta minciunilor sale tocmai Fëanor fusese, pe el urându-l mai aprig decât pe toți ceilalți și tânjind să pună mâna pe silmarili. Dar de nestemate nu i se îngăduia să se apropie; chiar dacă la ospețele cele mari Fëanor le purta și-i străluceau deasupra sprâncenelor, de cele mai multe ori erau bine păzite, ținute sub lacăt în beciurile adânci ale vistieriei sale din Tirion. Fëanor însuși începuse să îndrăgească silmarilii, cu o dragoste lacomă, și nu-i plăcea să fie văzute decât de tatăl și de cei șapte fii ai săi; nu-și mai amintea că lumina din nestemate nu el le-o dăduse.

Măreți prinți erau Fëanor și Fingolfin, fiii cei mari ai lui Finwë; dar iată că favorurile și averile pe care le avea fiecare îi făceau să fie tot mai fuduli și mai bănuitori. Melkor nici el nu stătea cu mâinile în sân, ci s-a apucat să-i strecoare alte minciuni prin Eldamar, care au ajuns și la Fëanor, cum că Fingolfin și fiii săi puneau la cale să-l răstoarne de la putere pe Finwë și pe fiul sau mai mare, Fëanor, și să lase în seamă valarilor alegerea altor cârmuitori; era știut că valarilor nu le plăcea ca silmarilii se găseau în Tirion și nu li se dădeau lor spre păstrare. Lui Fingolfin și lui Finarfin li se șopteau alte năstrușnicii:

- Fiți cu băgare de seamă! Li se spunea. Fiul cel fudul al lui Mfriel nu are la suflet vlăstarele lui Indis. Iată-l cum s-a înălțat în rang, și-l ține și pe taică-său din scurt. Nu va trece mult și va va alunga din Tună!

Văzând că minciunile lui au prins, trezind mândria noldorilor și aprinzându-le mânia, Melkor a început să le împuie capul cu povești despre arme - și noldorii s-au apucat să-și făurească săbii, topoare și sulite. Și scuturi, de asemenea, înfățișând pe ele blazoanele multor Case și neamuri care se dușmăneau între ele; pe acestea le purtau numai când călătoreau pe alte meleaguri, iar despre alte arme nu suflau un cuvânt, căci fiecare credea că numai el și-ai lui fuseseră preveniți. Fëanor avea chiar o fierărie despre care nici măcar Melkor nu știa; acolo bătea săbii firoase pentru sine și fiii săi, și coifuri înalte, cu panase roșii. Amarnic avea să regrete Mahtan ziua în care l-a învățat pe bărbatul lui Nerdanel toate tainele meșteșugului de fierar, pe care el însuși le deprinsese de la Aulë.

Și uite-așa, cu minciuni, șușoteli mârșave și sfaturi fățarnice, Melkor a încins vrajbă în inimile noldorilor; și dihonía asta dintre ei a pus, în cele din urmă, capăt zilelor senine ale Valinorului, gloria lui străveche apunând. Căci FFëanor s-a apucat să se răzvrătească pe față împotriva valarilor, strigând în gura mare că dorea să părăsească Valinorul și să se întoarcă în lumea de afară, iar, dacă noldorii voiau să-l urmeze, îi scăpa și pe ei de servitute.

Mare frământare a cuprins Tirionul și mult s-a tulburat Finwë; astfel că i-a strâns la sfat pe toți seniorii săi. Dar Fingolfin a dat buzna în sala sfatului și, înfățișându-se dinaintea lui Finwë, l-a întrebat:

- O, tu, rege și tată al meu, oare nu voiești a pune stavilă trufiei fratelui nostru, Curufinwë, căruia i se spune și Spiritul Focului, pe bună dreptate? Cu ce temei vorbește el în numele neamului nostru, de parcă i-ar fi rege? Tu ești cel care, cu multă vreme în urmă, le-ai vorbit quendilor, rugându-i să primească să vină în Aman la chemarea valarilor. Tu ești cel care i-ai călăuzit pe noldori pe lungul drum presărat cu primejdiile Pământului de Mijloc și i-ai adus în lumina din Eldamar. Dacă nu te căiești de cele făcute, mai ai doi fii care să facă cinste vorbelor tale.

Încă nu sfârșise Fingolfin aceste cuvinte, că Fëanor a și pătruns în sală, cu coiful înalt pus pe cap și încins cu uriasa-i sabie:

- Întocmai precum am bănuít, a spus el. Fratele meu vitreg se ridică împotriva-mi în fața tatălui meu, și-acum că și în alte dăți.

Răsucindu-se spre Fingolfin, a tras sabia din teacă, strigând:

- Te du de-aici la locul ce ți se cuvine!

Fingolfin s-a înclinat în fața lui Finwë și, fără să-i adreseze vreun cuvânt sau să-i arunce vreo privire lui Ftfanor, a ieșit din încăpere. Fëanor s-a luat după el și, la ușa casei regești, l-a oprit, ținându-l în piept cu vârful săbiei sale lucitoare:

- Vezi, frate vitreg! E mai ascuțită decât orice limbă, încearcă numai o dată să-mi uzurpi locul ce mi se cuvine și dragostea tatălui meu și poate că sabia asta o să-i scape pe noldori de unul care caută să devină stăpân de sclavi.

Mulți au auzit cuvintele lui, căci casa lui Finwë se găsea în marea piață de la poalele turnului Mindon; Fingolfin însă nici la aste vorbe n-a zis nimic, ci, trecând tăcut prin mulțime, s-a dus să-l caute pe Finarfin, fratele său.

Neliniștea ce-i tulbura pe noldori nu era necunoscută valarilor, dar grăuntele ei fusese însămânțat în întunecime; și pentru că Fëanor ridicase primul glasul împotriva lor, au socotit că el era ațâțătorul nemulțumirii, căci îi mersese buhul cu trufia și firea să îndărătnică, cu toate că toți noldorii deveniseră tare mândri. Manwë era îndurerat de ce vedea, dar nu spunea nimic. Valarii îi chemaseră pe eldari în țara lor, iar ei veniseră de bunăvoie și liberi erau să rămână ori să plece; și chiar de-ar fi socotit plecarea lor drept o neghiobie, nu le-ar fi stat în cale. Însă ceea ce făcea Fëanor nu mai putea fi trecut cu vederea; furioși erau valarii și uluiți. Astfel că l-au chemat pe Fëanor să li se înfățișeze la porțile Valmarului și să dea socoteală pentru vorba și fapta. Și le-au cerut să vină și tuturor celor ce aveau vreun amestec în această tărașenie ori cunoștință de ea. Stând în fața lui Mandos în Cercul Destinului, lui Fëanor i s-a poruncit să răspundă la întrebările ce aveau să i se pună. Astfel a fost dezgropata rădăcina celor petrecute și scoasă la lumina ticăloșia lui Melkor; de îndată Tulkas a părăsit sfatul ca să pună mâna pe ticălos și să-l aducă din nou în fața judecății. Pe Fëanor însă nu l-au socotit nevinovat, căci din pricina lui se tulburase pacea din Valinor, iar sabia împotriva semenilor el o scosese. Mandos i-a grăit astfel:

- Tu vorbești de sclavie. Dacă e cu adevărat sclavie aceasta, n-aveți scăpare: căci Manwë e Regele Ardei, nu numai al Amanului. Iar fapta-ți fărădelege a fost, fie în Aman, fie în afară Amanului. Ci iată care-ți va fi osânda: timp de doisprezece ani te vei ține departe de Tirion, unde a fost rostită amenințarea. În ast timp, vei sta la sfat cu tine însuși și-ți vei aminti cine și ce ești. Iar după anii sorociți, se pune capăt vrajbei și se statornicește iarăși pacea, dacă ceilalți te vor ierta. - Eu îl voi ierta pe fratele meu, a spus Fingolfin. Dar Fëanor n-a rostit nici un cuvânt drept răspuns, rămânând tăcut în fata valarilor. Apoi s-a întors și a părăsit sfatul, plecând din Valmar.

Împreună cu el au plecat în surghiun cei șapte fii ai săi și, în partea de miazănoapte a Valinorului, au durat între dealuri o fortăreață și o vistierie; Formenos se numea și acolo au

Îngrămădit ei multe nestemate și arme, iar silmarilii au fost închiși într-o încăpere de fier. Acolo s-a retras și Finwë Regele, dată fiind dragostea ce i-o purta lui Fëanor; cârmuitor al noldorilor în Tirion a rămas Fingolfin. Părea, prin urmare, că minciunile lui Melkor se împliniseră, până la urmă, chiar dacă numai din pricina lui Fëanor, iar învrăjbirea sădită atunci de Melkor avea să dureze încă multă vreme după aceea și între fiii lui Fingolfin și ai lui Fëanor.

Aflând că uneltirile sale fuseseră date în vileag, Melkor s-a ascuns, furișându-se dintr-un loc într-altul asemenea unui nor peste dealuri; căutarea lui Tulkas s-a dovedit zadarnică. Apoi, locuitorilor Valinorului li s-a năzărit că lumina Copacilor pălește și că umbrele a tot ce stătea în picioare se lungiseră și se întunecaseră.

Se povestește că, o vreme, Melkor nu a mai fost zărit în Valinor, nici nu s-a mai auzit ceva despre el, până când, pe neașteptate, a apărut la Formenos și a stat de vorbă cu Fëanor în fața porților fortăreței. Cu vorbe prefăcute a-ncercat să-l convingă de prietenia lui, îndemnându-l cu același sânge să-și urmeze gândul dinainte vreme, de a scăpa de opreliștile la care-l osândiseră valarii:

- Vezi doar cât de adevărate au fost vorbele mele și cum ai fost surghiunit pe nedrept, i-a zis el. Dar, dacă inima lui Fëanor este încă liberă și la fel de curajoasă precum i-au fost spusele în Tirion, îl voi ajuta să ajungă departe de acest ținut prea mic. Ci nu sunt și eu tot un vala? Ba sunt, și chiar mai- mult decât cei care se mîndresc în Valimar; iar eu din totdeauna am fost prietenul noldorilor, cei mai destoinici și mai viteji dintre locuitorii Ardei.

FSanor încă avea sufletul înverșunat din pricina umilinței îndurate în fața lui Mandos; l-a privit tăcut pe Melkor, cumpănind dacă mai putea avea încredere în el într-atât încât să-l lase să-l ajute în fugă lui. Văzându-l șovăind și știind că silmarilii îi țineau inima prizonieră, Melkor i-a zis într-un târziu:

- Locul ăsta e puternic și bine apărat, dar să nu te gândești că silmarilii se afla la adăpost în vreo vistierie de pe tărâmul valarilor!

Dar cu viclenia asta întrecuse măsura, căci vorbele-i au pătruns mult prea în adânc, trezind un foc mai necruțător decât și-l închipuise el. Fëanor l-a privit pe Melkor cu ochi ce i-au

străpuns masca prieteniei și vălurile minții, deslușind acolo cumplită lui pofta de a avea silmarilii. Ura a întrecut teama lui Fëanor, astfel că el l-a poftit să plece, spunându-i:

- Piei de la poarta mea, piază-rea, în Mandos ți-e locul!

Și cu asta a-nchis porțile fortăreței sale în nașul celui mai puternic sălășluitor din Ea.

Melkor a plecat rușinat, simțindu-se el însuși în primejdie, și, chiar dacă vremea răzbunării sale încă nu sosise, inima-i era neagră de mânie. Pe Finwë, în schimb, l-a copleșit spaima, astfel că, în mare grabă, a trimis soli la Manwë, în Valmar.

Când au sosit solii de la Formenos, valarii ședeau la sfat, în fața porților orașului, neliniștiți de umbrele care se tot lungeau. Auzind veștile, Oromë și Tulkas au sărit în picioare, dar nici n-au apucat să pornească în urmărire, când au venit trimiși din Eldamar, cu altă veste, anume că Melkor fugise prin Calacirya, iar de pe Tisna elfii îl văzuseră trecând vijelios, ca un nor de furtună; și au mai spus ei că de acolo Melkor o apucase spre miazănoapte, căci telerii din Alqualondë îi zăriseră umbra indreptându-se pe lângă portul lor spre-Araman.

Astfel a părăsit Melkor Valinorul și, o vreme, cei Doi Copaci au strălucit din nou neumbriți, iar țara s-a umplut de lumină, fii zadar au căutat valarii să dea de urma dușmanului lor; asemenea unui nor îndepărtat ce se înălța tot mai sus, purtat de pală rece a unui vânt domol, o îndoială s-a strecurat în bucuria celor ce viețuiau în Aman, intinind-o, căci, iată, teamă le era că-i pândeau un rău neștiut.

CAPITOLUL VIII

Despre întunericul ce se lăsă în Valinor

Aflând despre calea ce-o urmase Melkor, Manwë a înțeles că dușmanul cauta să ajungă la fortărețele sale din partea de miazănoapte a Pământului de Mijloc; așa că Oromë și Tulkas au pornit-o cu toată iuțeală într-acolo, căutând să ajungă înaintea lui, dacă puteau, dar dincolo de țărmurile telerilor n-au mai dat de nici o urmă sau zvon despre el, în pustiurile acelea nelocuite ce se întindeau până la Ghețuri. După aceste întâmplări, strajă

s-a dublat de-a lungul zidurilor nordice ale Amanului; în van, căci încă înainte să înceapă vânătoarea, Melkor se reântorsese și, pe ascuns, ajunsese departe, la miazăzi. Doar nu degeaba era el un vala: își putea schimba alcătuirea sau putea umbla neînvesmîntat, la fel ca și frații săi; numai că puterea asta avea s-o piardă curînd și pentru totdeauna.

Nevăzut de nimeni a ajuns el, într-un târziu, pe întunecatul meleag numit Avathar. Fâșia aceea de pămînt se găsea la Miazăzi de Golful Eldamar, la poala răsăriteană a munților Peldri, iar țărmurile sale prelungi și mohorâte se întindeau mult spre sud, lipsite de lumină și neștiute. Acolo, sub pereții râpoși ai munților și lângă marea rece și întunecată, umbrele erau mai adânci și mai dese decât oriunde pe lume; acolo, în Avathar, își făcuse bîrlogul Ungoliant, în taina și fără știrea nimănui. Eldarii habar nu aveau de unde apăruse creatura asta; unii însă ziceau că, în evuri de mult apuse, coborâse din beznă ce înconjoară Ardă, atunci când Melkor privise întîiași dată pizmaș spre Regatul iui Manwë, și că, la început, fusese una dintre făpturile pe care Melkor le ademenise în slujba sa. Dar ea se lepădase de stăpînul ei, dorind să fie singură stăpîna propriilor pofte și, hrapareafa fiind, apuca tot ce nimerea pentru a hrăni golul din ea; apoi a fugit la miazăzi, scăpînd de atacurile valarilor și de vîntătorii lui Oromë, căci grija lor străjuitoare se îndreptase mereu spre miazănoapte, iar ceea ce se afla la miazăzi rămăsese nestrajuit. De acolo, Ungoliant se târîse spre Tărîmul Binecuvîntat, după a cărui lumina tînjea, urînd-o totodată.

Viețuia într-o surpătura, luîndu-și forma unui păianjen hidos care-și țesea plasele negre într-o despicătură dintre munți. Acolo sugea ea toată lumina ce-o putea găsi, și-o scuipea din nou afară, împletind din ea năvoade întunecate de beznă sufocantă ce oprea orice rază să mai pătrundă în bîrlogul ei; din care pricină, Ungoliant era moartă de foame.

Aici a venit Melkor, în Avathar, s-o caute; și, din nou, și-a luat el alcătuirea ce-o avusese ca tiran în Utumno: aceea de Senior întunecat, înalt și înspăimîntător. Dar cu această înfățișare avea să rămîna de atunci pentru totdeauna. În umbrele acelea negre, ascunse pînă și de privirile lui Manwë, care stătea în sălile sale de pe înălțimi, Melkor și-a pus la cale răzbunarea împreună cu Ungoliant. Dar, înțelegînd ce planuri

urzea Melkor, Ungoliant a fost cuprinsă de lăcomie și, în același timp, de o mare spaimă; căci ultimul lucru pe care-l dorea ea era să se urnească din ascunzătoarea ei, ca să înfrunte primejdiile din Aman și puterea fi ororilor stăpâni. Astfel că Melkor i-a zis:

- Fă așa precum te rog eu; și, dacă încă îți va mai fi foame după ce vom înfăptui ce-am pus la cale, îți voi da tot ce poțestești. Da, cu Amandouă manile mele.

A fost un jurământ făcut fără să stea prea mult pe gânduri, așa cum le făcea pe toate; în inima lui râdea în hohote. Și astfel a aruncat tâlharul cel mare nada, să-l prindă pe cel mic.

Pornind la drum Melkor și Ungoliant, monstrul a țesut în juru-le o mantie de întuneric: o Nelumină, în care lucrurile păreau să nu mai fie și pe care ochii n-o puteau pătrunde, căci era nimicnicie. Încet, Ungoliant și-a întins plasele: frânghie după frânghie, de la o stâncă la alta, de la stei la țânc de stâncă, urcând tot mai sus, târându-se, agățându-se, până ce a ajuns în vârf, pe Hyarmentir, cel mai înalt munte din acea parte a lumii, departe, spre miazăzi de marele Taniquetil. Acolo nu străjuiau valarii; căci, la apus de Pelori, se găsea un tărâm pustiit, cuprins de amurg, iar la răsărit, munții mărgineau apele întunecate și nestrăbătute ale mării; doar uitatul Avathar se găsea acolo, între munți și mare.

Dar Ungoliant izbutise să se cațere pe culmile cele mai înalte; din sfori a împletit degrabă o scară pe care a aruncat-o în jos; Melkor a urcat-o și a ajuns și el în locul acela înalt și, stând lângă Ungoliant, a privit în vale, la Tărâmul Străjuir. Dedesubtul lor se găseau codrii lui Oromë, la apus sclipeau câmpiile și pajiștile Yavannei, înaltele grâne aurii ale zeilor. Privind spre miazănoapte, Melkor a zărit în depărtare câmpia strălucitoare și cupolele argintii ale Valmarului, scăpărând în razele împletite ale lui Telperion și ale lui Laurelin. Melkor a izbucnit în hohote răsunătoare și a coborât în salturi lungile povârnișuri apusene; Ungoliant îi era alături, iar întunecimea ei îi acoperea și pe ea, și pe el.

Era vremea serbărilor, Melkor o știa prea bine. Cu toate că anotimpurile și schimbările lor se rânduiau după cum era vrerea valarilor, iar în Valinor nu se cunoștea iama pieirii.

Valahi viețuiau pe-atunci în Regatul Ardei, un tărâm ascuns în uriașele întinderi ale lui Ea, a cărei viață e Timpul

Însuși, curgând neconținut de la primul până la ultimul acord al lui Era. Și după cum le plăcea valarilor (așa se povestește în Ainulindalë) să-și ia drept veșminte formele în care erau alcătuiți Copiii lui Ilavatar, tot astfel obișnuiau să mănânce și să bea și să strângă roadele Yavannei de pe Pământul croit de ei sub privegherea lui Era.

Astfel a orânduit Yavanna vremea înfloririi și a pârgului celor ce creșteau în Valinor; și, la fiecare cules de rod, Manwë porunca să se facă o mare sărbătoare intru lauda lui Era, când toate neamurile din Valinor dădeau glas bucuriei în muzică și cântări, sus, pe Taniquetil. Acesta era, prin urmare, ceasul la care Manwë hotărâse că sărbătoarea de acum avea să fie mai măreață și mai bogată decât toate care se ținuseră de când veniseră eldarii în Aman. Căci, deși fuga lui Melkor prevestea noi necazuri și dureri, iar nimeni n-ar fi putut spune cu adevărat ce alte prăpăduri avea să îndure Ardă înainte ca el să poată fi din nou îngenunchat, de astă dată Manwë își pusese în gând să alunge răul ce se strecurase între noldori, astfel că i-a chemat pe toți în sălile sale de pe Taniquetil, pentru că acolo să lase deoparte vrajbele dintre mai-marii lor și să dea uitării odată pentru totdeauna minciunile Dușmanului lor.

Și-au venit vanyarii, și-au venit noldorii din Tirion, și maiarii s-au adunat cu toții, iar valarii s-au înfățișat în toată splendoarea și măreția lor; și au cântat în fața lui Manwë și a Vardei în sălile lor înalte, au dansat pe colinele înverzite ale Muntelui ce coborau spre apus, către Copaci. În acea zi, aleile din Valmar au rămas pustii, treptele Tirionului, tăcute, întregul ținut dormea în pace. Numai telerii, dincolo de munți, mai cântau pe țărmul mării; căci prea puțin țineau ei socoteala anotimpurilor sau a vremurilor și nici că se gândeau la grijile Cârmuitorilor Ardei sau la umbra ce se lăsase asupra Valinorului pentru că pe ei încă nu-i atinsese.

Un singur lucru a tulburat planurile lui Manwë. Ffcantor M înfățișat și el, nu-i vorbă, după cum îi ceruse Manwó; Finwft însă nu l-a însoțit, și nici unul dintre noldorii din Formenos.

- Atâta vreme cât fiului meu, Fëanor, nu-i este îngăduit să se întoarcă în Tirion, eu mă socotesc detronat și nu voiesc a-mi întâlni poporul.

Astfel a grăit Finwg, iar Fëanor a venit fără veșminte alese, fără podoabe, nici de argint, nici de aur și fără nici o

nestemată; nevoind că silmarilii să fie văzuți de vălări și eldari, i-a lăsat sub lacăt în Formenos, în camarile lor de fier. Dar cu Fingolfin s-a întâlnit dinaintea tronului lui Manwë și Amandoi au rostit vorbe de împăciuire unul față de celălalt; iar Fingolfin a dat uitării cum Fëanor scosese sabia la el.

- Așa după cum am făgăduit, fac acum, a spus Fingolfin și i-a întins mâna lui Fëanor. Iertat să fii și să uităm de orice supărare!

Fëanor i-a luat mâna în tăcere; și i-a mai zis Fingolfin:

- Frate vitreg după sânge îți sunt, dar, în inima mea, frate bun îți voi fi. Tu vei fi în frunte, iară eu te voi urma. Nici o vrajbă să nu ne despartă.

- Te aud, a răspuns Fëanor. Așa să fie!

Dar nu știa nici unul tâlcul ce-aveau să-l capete vorbele lor.

Se povestește că, pe când Fëanor și Fingolfin stăteau în fața lui Manwë, a sosit ceasul contopirii luminilor, când Amandoi Copacii străluceau, și tăcutul oraș Valmar s-a înconjurat cu o aureolă de argint și aur. Și chiar în acel ceas Melkor și Ungoliant s-au repezit pe câmpiile Valinorului, tot astfel cum umbra unui nor întunecat purtat de-o pală de vânt acoperă pământul luminat de soare; și au ajuns ei la poalele colinei Ezellohar cea verde. Atunci Nelumina lui Ungoliant s-a înălțat chiar până la rădăcinile Copacilor și, dintr-un salt, Melkor a fost sus pe colină și și-a înfipt sulița sa neagră în fiecare Copac până în măduva, rănindu-i adânc, iar seva lor s-a scurs de parcă era sângele lor și a curs pe pământ. Ungoliant pe loc a sorbit-o, apoi s-a apropiat de fiecare Copac și, punându-și ciocul negru în rănile lor, i-a supt până i-a secătuit de tot. Otrava Morții ce se găsea în ea s-a prelins în vinele lor, vestejindu-le rădăcinile, ramurile, frunzele; și Copacii au murit. Ungoliant nu-și potolise încă setea, așa că s-a dus la Fântânile Vardei și le-a secăt și pe ele; dar, în timp ce bea, Ungoliant a dat afară aburi negri care au luat forme atât de urieșești și atât de înfricoșătoare, încât până și Melkor s-a înspăimântat.

Astfel s-a lăsat peste Valinor marea întunecime. Despre ce s-a petrecut în acea zi povestește în Aldudénië vanyarul Elemmfre și tot de aici au aflat și eidarii. Dar n-a fost cânt ori poveste care să poată cuprinde întreaga durere și spaima ce s-au lăsat peste lumea toată. Lumina a pălit; numai că

Întunecimea ce i-a urmat a fost mai mult decât pierderea luminii, în acel ceas s-a odrăslit o întunecime ce nu părea a fi doar o văduvire de lumină, ci o ființă dăruită cu viață; căci, cu adevărat, însăși ticăloșia o plăsmuise din Lumină și avea puterea de a străpunge ochiul și de a patrunde-n inima și-n minte, sugrumând orice voință.

Varda a privit în jos de pe Taniquetil și a văzut cum Umbra s-a înălțat dintr-o dată în turnuri de întuneric; Valmar se cufundase într-o adâncă mare de noapte. Curând, Muntele cel Sfânt a rămas singur, asemenea unei ultime insule supraviețuind unei lumi înecate. Cântările s-au curmat. Tăcerea a pus stăpânire pe Valinor, nici un sunet nu se mai auzea, afară doar de jelania telerilor, adusă de vânt de departe, prin trecătoarea munților, ca un țipăt rece de pescăruși. Căci, dinspre răsărit, vânt înghețat a suflat la acel ceas și întinsele neguri ale mării s-au vălătucit peste meterezele țărmlui.

Din jilțul sau de pe înălțimi, Manwë a privit înainte și numai ochii lui au sfredelit noaptea ceea, până au zărit o întunecime mai presus de întuneric, pe care n-au mai putut-o străpunge, o întunecime uriașă, dar tare îndepărtată, care acum se mișcă spre miazănoapte cu mare iuțeală; și a înțeles Manwë că Melkor venise și se duse.

Atunci a început urmărirea; și pământul va cutremurat sub caii armiei lui Oromë și focul aprins de copitele lui Nahar a fost prima lumină ce s-a întors în Valinor. Dar, de cum nimereau în Norul lui Ungoliant, călăreții vâlări erau orbiți și cuprinși de deznădejde, astfel că n-a trecut mult și toți s-au risipit ca pleava, apueind-o fiecare aiurea; și chemarea cornului Valaroma a șovăit și s-a stins. În beznă aceea, Tulkas a nimerit într-o plasă neagră, încât a rămas prins, neputincios, zbatându-se în van să scape. Iar când întunecimea a trecut, a fost prea târziu; Melkor se făcuse nevăzut numai el știa unde, căci își făptuise răzbunarea.

CAPITOLUL IX

Despre fuga noldorilor

După o vreme, multă suflare s-a strâns la Cercul Destinului; în întuneric stăteau valarii, căci era noapte. Dar

stelele Vardei luceau acum deasupra lor, văzduhul se limpezise; viiturile lui Manwë alungaseră departe suflările morții și izgoniseră negurile mării. S-a ridicat atunci Yavanna și, urcând pe Ezellohar, Colina Verde, pleșuvă acum și neagră, și-a pus mumie pe Copaci, dar erau morți și stinși, flecare ramură pe care o atingea se frângea și cădea fără viață la picioarele ei. Multe glasuri s-au înălțat a jelanie în fața acestei priveliști; iar cei care plîngeau gândeau că, gata, goliseră până la fund cupa de năpasta pe care le-o pregătise Melkor. Dar se amăgeau.

Yavanna le-a spus atunci valarilor:

- Lumina Copacilor a pierit, nu mai viețuiește decât în silmarilii lui Fëanor. Chibzuit a fost el, într-adevăr! Chiar și cele mai puternice dintre făpturile lui Ilúvatar au câte o menire pe care n-o pot împlini decât o dată și numai o dată. Trezit-am Lumina Copacilor, dar aici, în Ea, a doua oară n-o mai pot trezi. De-aș avea un strop din acea lumină, mi-ar sta în putință să reîntorc viața în Copaci, înainte să li se usuce de tot rădăcinile; durerea noastră s-ar ostoii atunci, iar răutatea lui Melkor ar fi zădărnicită.

Vorbind, Manwg a spus:

- Auzit-ai tu, Fëanor, fiu al lui Manwë, cele spuie de Yavanna? Îi vei da ce a cerut?

S-a lăsat o tăcere lungă, căci Fëanor n-a rostit nici un cuvânt. Și a strigat Tulkas atunci:

- Vorbește, noldorule, da 'au ba! Dar Yavannei cine i-ar tăgădui rugămintea? Și, oare, lumina silmarililor nu din truda ei de la începuturi se trage?

Însă Aulë Plăsmuitorul a zis:

- Nu te pripi, Tulkas! Nu ai cunoștință despre cât de mare e lucrul ce-l cerem. Să-l lăsăm să cumpănească!

Atunci Fëanor a rupt tăcerea și a strigat cu îndârjire:

- Și cel mic, tot astfel că și cel mare, are de împlinit o menire o singură dată în viață; și-n acea faptă își pune toată inima sa. Nu-i vorbă, aș putea scoate de sub lacăt nestematele mele, dar nicicând altele asemenea nu voi mai făuri; și, de va fi să le sfărâm, îmi voi sfărâma și inima și voi pieri - primul dintre toți el dării din Aman.

- Nu primul, a zis Mandos, dar nimeni n-a priceput ce-a vrut el să spună.

Și iar s-a lăsat tăcerea, în vreme ce Fëanor se frământă în întuneric. Simțea ca și când se afla înconjurat de dușmani și îi veneau în minte vorbele lui Melkor, când îi spusese că silmarilii n-ar mai fi în siguranță dacă pun valarii mâna pe ei. „Și oare nu e și el un vala, așa că ei? Întrebă gândul său, și, nu le înțelege el sufilele? Da, da, pe hoți tot hotu-i dibuie!” Apoi a izbucnit dintr-o dată:

- De bunăvoie nu voi face asta niciodată. Dar de mă vor sili valarii, atunci voi ști, fără doar și poate, că Melkor e făcut din aceeași plămădeală ca și ei.

- Ți-ai rostit gândul, a zis Mandos.

Iar Nienna s-a ridicat, a urcat pe Ezellohar, și-a dat la o parte acoperământul suriu și cu lacrimile ei a spălat ceea ce pângărise Ungoliant; cu jale a plâns ea amărăciunea lumii și Pângărirea Ardei.

Dar chiar în timp ce Nienna jelea, din Formenos au venit vestitori, noldori erau ei, aducând lucruri noi, încă și mai rele. Au spus ei cum o întunecime oarbă ajunsese la miazănoapte și-n mijlocul întunecimii se găsea o putere fără de nume, din care se iscă întunecimea. Ci Melkor era și el acolo, a venit până la casa lui Fëanor și-n fața porților sale l-a răpus pe Finwë, regele noldorilor, vărsând pentru prima oară sânge în Tărâmul Binecuvântat; căci singur Finwë n-a fugit din calea grozăveniei acelei întunecimi. Și au mai spus vestitorii că Melkor forțase intrarea în Formenos și luase toate nestematele pe care noldorii le strânseseră acolo și, o dată cu acestea, și silmarilii.

S-a ridicat atunci Fëanor în picioare și, înălțându-și mana în fața lui Manwë, l-a blestemat pe Melkor, numindu-l Morgoth, Vrajmașul Negru al Lumii; și, din acea clipă, doar sub acest nume le-a fost el cunoscut eldarilor. Și a blestemat și chemarea ce le-o făcuse Manwg și ceasul la care el însuși venise pe Taniquetil, gândind, în nebunia furiei și a durerii sale, că, de-ar fi fost la Formenos, cu forța lui ar fi izbutit mai mult decât să se lase și el răpus, așa cum, neandoios, ticluise Melkor. Apoi Fëanor a părăsit în fugă Cercul Destinului și a dispărut în noapte, căci tatane-sau îi era mai drag decât Lumina Valinorului sau neasemuitele nestemate făurite de mâna lui; și, oare, care dintre fii, elfi ori oameni, și-au prețuit mai mult tații decât el?

Mulți s-au îndurerat văzând deznădejdea lui Fëanor, dar pierderea ce-o suferise nu era numai a lui; Yavanna a izbucnit în

lacrimi la poalele colinei, cuprinsă de teamă că întunecimea va înghiți pentru totdeauna până și ultimele raze ale Luminii din Valinor. Căci deși valarii încă nu pricepuseră pe deplin ce se petrecuse, își dădeau seama că Melkor chemase în ajutor o ființă ce venea de undeva, din afară Ardei. Silmarilii erau duși, încât totuna li se părea lor dacă Fëanor zisese da ori ba la rugămintea Yavannei; dacă însă ar fi primit de la bun început s-o ajute, înainte să fi venit veștile din Formenos, poate că faptele sale de mai târziu ar fi fost cu totul altele. Dar așa, soarta noldorilor avea curând să fie pecetluită.

În ast timp, Morgoth, care scăpase de urmărirea valarilor, ajunsese în pustietatea Araman. Tărâmul acesta se găsea la miazănoapte, între Munții Peldri și Marea cea Mare, după cum Avathar se găsea la miazăzi; dar Aram an era mai întins, iar între țărături și munți se găseau câmpii sterpe, tot mai reci pe măsură ce se apropiau de Ghețuri. În grabă au străbătut Morgoth și Ungoliant acest tărâm, apoi marile cețuri din Oimure, până la Helcaraxë, unde strâmtoarea dintre Araman și Pamuitul de Mijloc era plină de ghețuri scrâșnitoare; Morgoth a trecut strâmtoarea și, în sfârșit, se afla din nou la miazănoapte de Ținuturile Exterioare. Dar Ungoliant O urmă îndeaproape, căci Morgoth încă nu putea să se descotorosească de ea, iar norul ei încă îl învăluia și ochii-i nenumărați erau ațintiți asupra lui; împreună au ajuns pe acele pământuri ce se-ntind la miazănoapte de Fiordul Drengist. Morgoth nu mai avea mult până la ruinele Angband, pe vremuri marea lui fortăreața apuseana; Ungoliant a înțeles pe dată ce gânduri avea el și cum va căuta să scape de ea, de aceea l-a oprit locului și i-a cerut să-și împlinească făgăduiala.

- Hainule! A strigat ea. Eu am făcut precum ai vrut tu. Dar de îndestulat, nu m-am îndestulat.

- Și ce-ai pofti mai mult? A întrebat-o Morgoth. Ți-ai fi dorind ca întreaga lume să-ți intre în burdihan? Nu pe ea am jurat eu să ți-o dau. Eu sunt stăpânul ei.

- Pe toată n-o vreau, a zis Ungoliant. Dar din Formenos te-ai ales cu o comoară mare; pe aceea o vreau. Da, da, și mi-o vei da cu Amandouă mâinile.

Morgoth n-a avut încotro, a trebuit să-i dea nestematele pe care le adusese cu sine, una câte una, cu tot mai multă părere de rău; iar ea le-a înghițit până ia ultima și frumusețea lor a pierit de pe lume. Tot mai mare și mai întunecată se făcea Ungoliant, iar pofta ei tot mai nesățioasă.

— Cu o singură mână mi le dai, doar cu stânga, a zis ea. Deschide-o și pe dreapta.

În mâna dreaptă Morgoth strângea siimarilii și, cu toate că erau ferecați într-un sipet de cleștar, începuseră să-l ardă, încât pumnul îi era înțeleștat de durere; dar de deschis nici prin gând nu-i trecea.

- Nu! S-a împotrivit el. Ți-ai primit tainul. Căci ți-ai împlinit menirea cu puterea pe care eu ți-am dăruit-o. Nu mai am trebuință de tine. Pe acestea nu le vei avea și nu le vei vedea. Ale mele vor fi pentru totdeauna.

Dar Ungoliant devenise o adevărată namila, iar el era slăbit din pricină că își pierduse din putere; astfel că ea s-a

năpustit asupra lui și nourul ei s-a închis peste el. Apoi l-a prins într-o plasă de chingi lipicioase, cu gând să-l gatuiască. Dar Morgoth a scos un strigăt cumplit, ce a umplut munții de ecou. Din această pricină acel meleag a fost numit Lammoth; căci ecurile vocii sale au rămas pentru veșnicie între munți, trezindu-se ori de câte ori cineva se apucă să strige prin locurile acelea, și toată pustietatea dintre culmi și mare se umplea cu un vuiet că de voci aflate în mare agonie. Strigătul de atunci al lui Morgoth a fost cel mai cumplit și mai fioros ce s-a fost auzit vreodată în lumea de la miazănoapte; munții s-au clătinat, pământul s-a cutremurat, stânci s-au prăvălit din locașurile lor. Până în adânc, în unghere uitate, a răsunat strigătul acela. Departe, sub sălile ruinate ale Angbandului, în galerii în care nu coborâseră valarii în grabă atacului lor, bal-rogi încă stăteau ascunși, așteptând întoarcerea stăpânului lor, încât acum au ieșit iute la suprafață și, străbătând ținutul Hithlum, au ajuns în Lammoth, asemenea unei furtuni de foc. Cu biciurile lor de foc au retezat plasele lui Ungoliant, făcând-o să dea înapoi, cuprinsă de frică, și să scuipe afară aburi negri cu care să se acopere; fugind din ținuturile de la miazănoapte, s-a refugiat în Beleriand, cuibărindu-se în Ered Gorgoroth, valea întunecată ce mai apoi avea să se numească Nan Dungortheb, Valea înfiorătoarei Morți, din pricina grozăviilor pe care le-a prăsit ea acolo. Căci mai erau și alte creaturi înfiorătoare, că păianjenii la formă, care sălășluiau acolo încă de pe vremea când fusese săpată fortăreața Angband și cu ele se împerechea Ungoliant, iar apoi le devora; și chiar și după ce a plecat ea, ducându-se taman la miazăzi, în acea parte uitată de lume, progeniturile ei au viețuit mai departe în vale, țesându-și înfiorătoarele plase. Ce soarta a avut Ungoliant nici o poveste nu ne spune. Sunt însă unii care zic că a pierit de mult, când, înnebunită de foamea ei nepotolită, s-a devorat, în cele din urmă, pe sine.

Astfel, teamă Yavannei că silmarilii vor fi înghițiți și se vor pierde în nimicnicie nu s-a adeverit; însă nestematele au rămas în stăpânirea lui Morgoth. Iar acesta, eliberat din plasele lui Ungoliant, și-a strâns toți servitorii pe care i-a mai găsit și s-a reantors la ruinele Angband. Acolo și-a durat încă o dată uriașele beciuri și temnițe, iar, deasupra porților acestora, a înălțat cele trei piscuri ale munților Thangorodrim, înconjurate veșnic de mari vălătuci de fum negru. Fără de număr s-au

Înmulțit acolo armii sale de fiare și demoni, iar seminția orcilor, de mult zămislita, a sporit și s-a puit în genunile pământului. Întunecată s-a lăsat umbră peste Beleriand; dar, în Angband, Morgoth și-a făurit o coroană de fier eh toate zilele. Că însemn al puterii sale, și-a incrustat silmarilii în coroana. Măinile negre i s-au pârlolit din pricină că atinsese acele nestemate sfinte și negre i-au rămas pentru totdeauna; n-a mai scăpat nici de durerea arsurii, nici de mânia ce i-a tre- zit-o durerea. Coroana nu și-o scotea de pe cap, cu toate că greutatea ei s-a preschimbat într-o istovire ucigătoare. Și nicicând nu și-a mai părăsit meleagul de la Miazănoapte, decât o singură dată, și atunci în taină; din adâncurile fortăreței sale ieșea arareori, cârmuindu-și din jilț până și oștirile. Și numai o dată, cât a durat regatul său, a mai pus mâna pe vreo armă.

Căci acum, mai mult ca oricând, chiar și decât în zilele de odinioară ale fortăreței Utumno, înainte ca mandria-i să fi fost călcată în picioare, îl măcina ura, pe care o folosea pentru a-și stăpâni slujitorii și a le trezi dorința de a face rău. Cu toate acestea, multă vreme și-a păstrat măreția ce le fusese dată valarilor, măcar că nu mai trezea decât groază, încât toți în afară de cei mai viteji se pierdeau cu firea în-fata lui, că înghițiți de un întunecat hău de spaimă.

Aflând că Morgoth scăpase din Valinor, iar urmărirea lui dăduse greș, valarii au stat multă vreme în întuneric, în Cercul Destinului; maiarii și vanyarii au rămas și ei acolo, plângând; însă cei mai mulți noldori se intumasera în Tirion, jelindu-și frumosul oraș înghițit de beznă. Prin strunga Calaciryei pătrundeau cețurile de pe marile înnegurate, învăluind turnurile orașului și făcând felinarul din Mindon să lucească abia zărit în întuneric.

Pe neașteptate, Fëanor a apărut în oraș, chemându-i pe toți la marea curte a regelui, aflată sus, pe Tună; cum încă nu fusese iertat de osânda surghiunului, venirea sa în oraș era o sfruntare aruncată valarilor. Astfel că, nu peste mult, s-a strâns acolo mult norod, ca să audă ce avea el de zis; fiecare venise cu câte o tortă și toate luminau acum dealul, scările și aleile ce duceau până sus. Fëanor se pricepea la vorbe, așa încât spusă lui avea mare putere asupra inimilor; în acea noapte le-a vorbit atât de meșteșugit noldorilor, iar aceștia n-aveau nicicând să-i uite cuvintele. Fioaroase și crunte i-au fost spusele, pline de

mânie și mândrie; auzindu-le, pe noldori i-a cuprins o furie oarbă. Mai cu seamă împotriva lui Morgoth și-a îndreptat Fëanor mânia și ură, numai că aproape tot ceea ce spunea venea din chiar minciunile lui Morgoth însuși; Fëanor însă nu-și dădea seama, într-atât era de copleșit de durerea stărnită de pierderea tatălui său și de chinul pricinuit de furtul silmarililor. Finwë pierind, acum el era regele noldorilor, le-a spus el, luând în derâdere pravilele valarilor.

- De ce, popor al noldorilor, de ce să-i mai slugărim noi pe valarii pizmuitori, care nu-s în stare să-și apere regatul lor de Dușman, iar pe noi nici atât? Și chiar dacă el le este lor vrăjmaș acum, oare, nu-s toți de-un neam? Răzbunarea m-a adus aici, dar și de n-ar fi fost răzbunarea la mijloc, tot n-aș mai rămâne pe același pământ cu rubedeniile celui ce mi-a răpus părintele și mi-a jefuit comoară. Ci nu-s singurul viteaz în asta seminție de viteji. Și, oare, nu v-ați pierdut și voi cu toții Regele? Și ce n-ați pierdut voi încă de când va-nghesuiți aici, pe palmă asta de pământ, între munți și mare? Aici a fost lumină odată, le-a mai spus el, dar valarii n-au vrut s-o dăruiască Pământului de Mijloc. Acum întunericul s-a-n- tins peste toate deopotrivă. Să ne jelim aici nevolnicia pentru totdeauna, un popor de umbre, bântuind negurile, vărsând lacrimi zadarnice în marea nemiloasă? Sau, mai bine, să ne întoarcem în țara noastră? Ce dulce susurau apele în Cui- vienen, sub stelele fără nori, și ce întinse erau pământurile împrejur, pe care ne puteam mișca în voie. Mai sunt și-acum acolo, așteptându-ne pe noi, cei care, în nesocotința noastră, le-am părăsit. Să plecăm, dara! N-au decât să rămână în orașul ăsta cei lași!

Îndelung le-a vorbit astfel, îndemnându-i pe noldori să-1 urmeze și, înainte de-a fi prea târziu, să-și câștige prin vitejie libertatea și să cucerească regate întinse pe pământurile de la Miazăzi; astfel se făcea el ecoul minciunilor lui Melkor, anume că valarii îi momiseră și-i țineau prizonieri pentru că oamenii să poată stăpâni Pământul de Mijloc. Mulți dintre eldari au auzit atunci pentru prima oară de Cei-Veniti-Dupa.

- Minunat se va sfârși totul, a strigat el, chiar de ne va fi drumul lung și istovitor! Luați-vă rămas-bun de la sclavie! Dar și de la viața lipsită de griji! Rămas-bun luați-vă de la cei nevolnici! Și de la comorile voastre! Altele și mai mari vom strânge. Nu va-ncarcați cu multe lucruri: doar săbiile să nu vi le

uitați! Căci vom ajunge mai departe decât Oromë, vom îndura mai multe decât Tulkas; porniți în urmărire, nu ne vom da bătuți. După Morgoth, până la capătul Pământului! De război va avea parte și de ură nestinsa. Dar, după ce vom fi cucerit și vom fi redobândit silmarilii, noi și numai noi vom fi stăpânii Luminii neantinate și vom domni peste binecu- vintarile și frumusețea Ardei. Nici o altă seminție nu se va întrona peste noi!

Zicând acestea, Fëanor a făcut un legământ cumplit. Cei șapte fii ai săi i s-au alăturat pe dată, legându-se într-un glas, iar săbiile lor trase din teci au lucit roșii ca sângele în lumina torțelor. S-au legat cu legământ pe care nici unul n-avea să-l încalce ori să-l nesocotească, nici măcar în numele lui Ilúvatar, și întunericul Etern să se pogoare asupra cui va fi făcut altminteri; pe Manwë și Varda, și muntele Taniquetil i-au luat drept chezași la jurământul lor de a urmări cu ură și gând de răzbunare, până la sfârșitul Lumii, pe oricine, de-o fi vala, ori demon, ori elf, ori om din cel încă nenăscut, ori altă făptură, mare sau mărunță, bună sau ticăloasă, ce se va ivi pe pământ până în ceasul din urmă, care va lua sau va păstra în stăpânirea sa un silmaril.

Astfel s-au legat Maedhros și Maglor, și Celegorm, Curufin și Caranthir, Amrod și Amras, prinții noldorilor; și mulți s-au înfiorat auzind cumplitul legământ Căci astfel jurat, fie bun, fie rău, un legământ nu poate fi încălcat și-l va urmări pe cel care-l ține și pe cel care-l nesocotește până la sfârșitul lumii. Fingolfin și Turgon, fiul său, i-au aruncat vorbe grele lui Fëanor, și glasurile lor mânioase au reaprins dihonă. Și n-a lipsit mult ca săbiile să fie din nou trase din teacă. Dar Finarfin le-a vorbit cu blândețe, așa cum îi era felul, căutând să-i domolească pe noldori, sfătuindu-i să stea și să cumpănească înainte de a trece la fapte pe care le-ar fi regretat apoi; doar Orodreth dintre fiii săi le-a vorbit la fel. Finrod îi ținea partea lui Turgon, prietenul său; dar Galadriel, singura femeie dintre noldori care a rămas în acea zi netemătoare și dârza printre prinții învrăjbiți, ținea morțiș să plece. Nu jurase alături de ceilalți, dar ceea ce spusese Fëanor despre Pământul de Mijloc îi pusese inima pe jar, căci tânjea să vadă acele laramuri întinse și nestrajuite și să cârmuiască acolo peste un regat numai al său și după cum credea ea de cuviință. Asemenea gândea și Fingon, fiul lui Fingolfin, tulburat și el de spusele lui Fëanor, cu toate că nu-l prea avea pe noldor la

inimă; lui Fingon i s-au alăturat, că întotdeauna, Angrod și Aegnor, fii ai lui Finarfin. Măcar că ei au tăcut chitic, fără să-și ridice glasurile împotriva tătânelui lor.

Îndelung s-au înfruntat noldorii strânși acolo; în cele din urmă, Fëanor a ieșit învingător, căci în mulți aprinsese dorința de a cunoaște lucruri noi și plaiuri străine. Astfel că, atunci când Finarfin i-a îndemnat încă o dată să cumpănească bine și să Amane a lua o hotărâre, au strigat într-un singur glas:

- Nu, nu, să plecăm, să plecăm odată!

Și pe dată Fëanor și fiii săi au început pregătirile de drum.

Nimeni n-ar fi putut spune ce-i aștepta odată porniți pe un drum atât de Înșelător. Cu toate acestea, au pregătit în mare grabă cele trebuincioase; îi îmboldea Fëanor, temându-se că, dacă li se mai stampara avântul, vorbele sale vor păli în fața altor sfaturi; și, în ciuda făloșeniei cu care le vorbise, n-a uitat nici o clipă puterea valarilor. Dinspre Valmar însă n-a venit nici o solie. Manwë tăcea. Încă nu voia să oprească sau să împiedice în vreun fel socotelile ce și le făcuse Fëanor; valarii erau îndurerați că eldarii îi invinovateau de gânduri mișelești sau că îi țineau prizonieri acolo împotriva voinței lor. Deocamdată priveau în așteptare, căci nu credeau că Fëanor era în stare să-i țină pe noldori sub puterea voinței sale.

Și, cu adevărat, când Fëanor a început să-i rânduiască pe noldori pentru a purcede la drum, s-a și iscat dihonă. Cu toate că izbutise să le trezească mai tuturor dorința să plece, cu nici un chip nu voiau cu toții să-l aibă pe Fëanor drept rege. Mai mult îi îndrăgeau pe Fingolfin și pe fiii săi, încât toți cei din spița să și cei mai mulți dintre locuitorii orașului Tirion nu-și doreau alt cârmuitor decât pe el, dacă primea să li se alăture; și uite așa, în cele din urmă, s-au pornit noldorii pe asprul lor drum, împărțiți în două tabere învrăjbite: Fëanor și alaiul sau formau avangarda, dar grosul noldorilor venea în urmă, în frunte cu Fingolfin; acesta mergea împotriva voinței sale doar pentru că i-o ceruse Fingon, fiul său, și pentru că nu dorea să se despartă de neamul său care ardea de nerăbdare să plece; și nici să-l lase în voia firii nesăbuite a lui Fëanor. Pe lângă toate acestea, nu uitase vorbele ce le spusese dinaintea tronului lui Manwë. Împreună cu el mergea și Finarfin, din aceleași pricini; inima îi fusese însă tare grea la plecare. Din toată seminția noldorilor

aflați în Valinor, care de când veniseră aici deveniseră un popor numeros, doar o parte neansemnata s-a împotrivit plecării: unii pentru că îi îndrăgeau pe valari (mai cu seamă pe Aulë), alții din dragoste pentru Tirion și pentru multele lucruri pe care le făuriseră acolo; dar nici unul din pricină că s-ar fi temut de primejdiile drumului.

Chiar în clipa în care a răsunat trâmbița și Fëanor a ieșit pe porțile Tirionului, a sosit, în sfârșit, un trimis al lui Manwë, care le-a spus:

- Iată singurul meu sfat împotriva nesăbuiinței lui Fëanor. Nu plecați! Căci ceasul este hain, iar drumul vă va duce spre necazuri ce nici măcar nu le bănuți. În căutarea voastră valarii nu vă vor ajuta; nici nu vă vor împiedica; căci vă spun vouă ca să știți: de bunăvoie ați venit aici, de bunăvoie veți pleca. Iară ție, Fëanor, fiu al lui Finwë, legământul ce l-ai făcut surghiun îți este. Vei desluși minciunile lui Melkor și amarnic te vei căi. Vala ai spus că este. Atunci în van ți-a fost jurământul, căci pe nici un vala nu-l vei putea doborî, în veci de veci, între întinsele hotare ale lui Ea. Chiar dacă Eru, pe care-l iei drept chezaș, te-ar face de trei ori mai măreț decât ești.

Auzindu-l, Fëanor a izbucnit în răs și, fără să-i răspundă solului, le-a vorbit noldorilor, spunând:

- Așa, deci! Atunci îl va trimite acest neam viteaz pe moștenitorul Regelui lor de unul singur în surghiun, doar cu

Fiii săi alături, iară el se va întoarce în robie? Pe cine mă va urma îl voi întreba: necazuri v-au fost prorocite? Dar, oare, nu le-am văzut și în Aman? În Aman am trecut de la fericire la nenorocire. Să încercăm acum altminteri: că prin durere să ajungem la bucurie; ori măcar la libertate.

Și răsucindu-se spre trimisul lui Manwë, i-a strigat:

- Așa să-i spui lui Manwë Sulimo, Marele Rege al Ardei: dacă Fëanor nu-l poate învinge pe Morgoth, barem nu se teme să-l atace și nu stă cu mâinile-n sin să-și plângă de milă. Și poate că Eru a aprins în mine un foc mai mare decaie știți voi. Îi vor pricinui atât de mult rău Vrăjmașului valarilor, că până și mai-marii din Cercul Destinului se vor minuna când vor auzi. Da, da, și-n cele din urmă mă vor urma. Cu bine!

În acel ceas, glasul lui Fëanor a răsunat atât de mândru și de puternic, încât însuși trimisul valarilor s-a înclinat în fața lui, că unul care primise răspunsul așteptat, apoi a plecat; noldorii

erau cucerii de-a binelea. Prin urmare, și-au continuat marșul; iar neamul lui Fëanor mergea cu pas întins înaintea tuturor, de-a lungul coastelor ținutului Elende; nu și-au întors o dată măcar privirile în urmă, către Tirion, înălțat pe coama verde a dealului Tună. În urmă-le venea, mai încet și mai fără vlagă, armia lui Fingolfin. În fruntea ei se afla Fingon; în coada rămăseseră Finarfin și Finrod și mulți dintre cei mai aleși și mai înțelepți dintre noldori; și ades se uitau îndărăt, ca să-și vadă frumosul oraș, până când felinarul din Mindon Eldalieva a fost înghițit de noapte. Mai mult decât toți ceilalți dintre Elfii Surghiuniți, aceștia duceau cu ei amintirile fericirii pe care o abandonaseră, și unii chiar ale lucrurilor făurite de ei și rămase acasă: mângâiere și povară pentru drum.

Fëanor îi ducea pe noldori spre miazănoapte, pentru că ținta sa dintâi era aceea de a-l prinde pe Morgoth. Unde mai pui că Tună, dealul înălțat în umbra muntelui Taniquetil, se afla nu departe de brâul Ardei, unde Marea cea Mare era neanchipuit de întinsă, câtă vreme spre miazănoapte marile despărțitoare se îngustau, pe măsură ce pustietatea Araman și coastele Pământului de Mijloc se apropiau tot mai mult. Încet-încet însă avântul lui Fëanor s-a domolit și-n mintea lui a-nceput să cumpănească - și, astfel, și-a dat seama, mult prea târziu, că armile acelea atât de numeroase nu vor răzbi nicicând să străbată lungile leghe spre miazănoapte. - Și nici să treacă marea când va fi să o facă, decât cu ajutorul corăbiilor, dar pentru această era nevoie de mult timp și de multă cazna pentru a făuri o flotă pe măsură, chiar dacă printre noldori s-ar fi aflat dintre cei pricepuți la acest meșteșug. Așa că a hotărât să-i înduplece pe teleri, prietenii dintotdeauna ai noldorilor, să li se alăture; în răzvrătirea sa, își închipuia că, astfel, fericirea valarilor se va stinge încă și mai mult, iar puterea lui de luptă împotriva lui Morgoth va spori. Hotărând acestea în sinea lui, Fëanor s-a îndreptat degrabă spre Alqualondë și le-a vorbit telerilor cu aceleași vorbe pe care le rostise înainte în Tirion.

Numai că nimic din ce le-a spus el nu i-a ațâțat pe teleri.. S-au întristat, nu-i vorbă, de plecarea rubedeniilor și a vechilor lor prieteni, dar, mai curând, au încercat să-i descurajeze, decât să-i ajute; cât despre corăbii, nici gând să le împrumute vreuna, cu atât mai puțin să-i învețe cum să le făurească, împotriva voinței valarilor. Ei înșiși nu-și doreau alt loc de viață decât

țărmurile Eldamarului, și doar pe Olwë, prințul din Alqualondë, drept cârmuitor. Iar Olwë nu-și plecase nicicând urechea la susurările lui Morgoth și nu-i îngăduise să calce hotarul țării sale; era încrezător că Ulmo și ceilalți valari măreți aveau să îndrepte relele pricinuite de Morgoth și că noaptea va lăsa loc unei noi aurore.

Fëanor s-a înfuriat auzind acestea, căci se temea să întârzie prea mult pe cele meleaguri. Întărâtat, i-a zis lui Olwë:

- Dai uitării prietenia noastră, mai cu seamă acum, în ceasul de restriște în care ne aflăm... Dar v-ați bucurat de ajutorul nostru când ați ajuns, într-un târziu, pe aste țăraturi, fără de căpătâi și slabi de înger, nici ce să puneți în gura n-aveați! Și-acum ați mai sta tot în bordeie pe țăr, de nu v-ar fi durai noldorii limanul și n-ar fi trudit pe zidurile voastre.

- Nu dăm uitării prietenia, i-a răspuns Olwë. Dar un prieten are și rostul să dojenească nesăbuiința celuiilalt, iara când noldorii ne-au primit cu brațele deschise și ne-au dat ajutor, altfel grai-ai atunci: în țara Aman aveam să trăim pentru totdeauna, ca frații megieși. Ci corăbiile noastre albe nu voi ni le-ați dat. Nu de la noldori am deprins ast meșteșug, ci de la Domnii Mării; iar lemnul alb cu mâinile noastre l-am geluit și pânzele albe de soațele și fiicele noastre au fost țesute. Iată de ce nu le vom înstrăina și nu le vom vinde în numele nici unei alianțe ori prietenii. Ci ascultă-mă bine, Fëanor, fiu al lui Finwë, corăbiile sunt pentru noi asemenea nestematelor pentru noldori: sunt trudă inimilor noastre și altele asemenea nu vom mai făuri vreodată.

A plecat de la el Fëanor și, ieșind dincolo de zidurile orașului Alqualondë, a stat cufundat în gânduri negre până când s-a strâns norodul său. Judecând el că armia sa era îndeajuns de puternică, s-a îndreptat spre Limanul Lebedelor și i-a îndemnat pe noldori să se îmbarce pe corăbiile ancorate acolo, ca să le ia cu forța. Dar telerii i-au înfruntat și mulți noldori au fost azvârliți în apele mării. Săbiile au ieșit din teci și o luptă crâncenă s-a încins pe corăbii și pe cheiurile și debarcaderele luminate de felinare ale portului și chiar pe marele arc de la intrarea în port. De trei ori a fost respins poporul lui Fëanor și mulți au căzut răpuși din ambele tabere; dar în ajutorul avangardei noldorilor au sosit Fingon și cea mai mare parte a armiei lui Fingolfin, care, sosind din urmă, au nimerit când lupta era în toi și cei din seminția lor cădeau pe capete, astfel că s-au avântat în bătălie înainte să afie pricina vrajbei; unii chiar credeau că, la

rugămintea valarilor, telerii încercaseră să curme înaintarea noldorilor.

În cele din urmă, telerii au fost învinși, iar o mare parte dintre marinarii lor, trăitori în Alqualondë, au fost răpuși mișelește. Căci noldorii se îndârjiseră cuprinși de deznădejde, iar telerii erau mai puțini și înarmați îndeobște cu arcuri ușoare. Odată lupta încheiată, noldorii au desprins corăbiile de la mal, s-au așezat la rame și au vâslit cum s-au priceput ei mai bine, de-a lungul coastei, către miazănoapte. Olwë l-a chemat în ajutor pe Ossë, dar acesta nu i-a dat ascultare, valarii neangaduind că fugă noldorilor să fie împiedicată prin forță. Dar Uinen i-a plâns pe marinarii telerilor; și marea s-a involburat furioasă în jurul ucigașilor, scufundând multe corăbii și înecându-i pe cei aflați pe ele. Despre Răpunerea Rubedeniilor de la Alqualondë se povestesc mai multe în bocetul numit Noldolante, Căderea Noldorilor, pe care Maglor l-a făcut înainte de-a pieri.

Totuși, cei mai mulți dintre noldori au scăpat și, după potolirea furtunii, și-au continuat drumul, unii pe mare, în corăbii, alții pe uscat; dar drumul era lung și tot mai primejdios pe măsură ce înaintau. Și au tot mers și au plutit ei așa în noaptea fără de capăt, până ce, într-un târziu, au ajuns la hotarele de la miazănoapte ale Tărâmului Străjuit, unde se învecina cu pustiiciunea Ar am an, un meleag muntos și rece. Dintr-o dată au zărit o formă întunecată cocoțată sus de tot, pe o stâncă de la marginea țărmlui. Unii zic că era însuși Mandos, nimeni altul, că trimis al lui Manwë. Și au auzit ei o voce răsunătoare, gravă și cumplită, rugându-i să se oprească și să asculte bine. S-au oprit cu toții și au rămas stana, iar vocea a răsunat de la un capăt la altul al armiei noldorilor, rostind blestemul și profeția ce s-au numit mai apoi Profeția de la Miazănoapte și Osânda Noldorilor. Multe au fost prezise atunci, cu vorbe întunecate, pe care noldorii le-au deslușit abia după ce nenorocirile prorocite s-au abătut asupra lor, dar cu toții au auzit blestemul de care aveau parte cei ce nu voiau să rămână și să-și primească pedeapsă și iertarea din partea valarilor:

- Lacrimi fără' de sfârșit veți vărsa, iară valarii ziduri vor înălța în jurul Valinorului spre a vă împiedica să intrați, încât nici batăr ecoul tânguirii voastre nu va mai răzbate peste munți.

Asupra Casei lui Fëanor mânia valarilor vă pogor! De la Apus până în Răsăritul cel mai îndepărtat și asupra tuturor celor ce-l vor urma. Îi va mâna înainte Legământul făcut, dar tot el îi va trăda și le va răpi comorile pe care s-au jurat a le dobândi. Rău se vor sfârși toate cele pe care cu bine le vor începe; și prin trădarea între rubedenii și prin teamă de trădare se vor întâmpla toate acestea. Prădați vor fi pentru veșnicie. Nedrept varsat-ati sângele neamului vostru, întinând tara Aman. Cu sânge plati-veți sângele și dincolo de fruntariile Amanului sălaș vă veți face în umbra Morții. V-a hărăzit Eru să nu pieriți în Ea și nici o boală să nu se lege de voi, așa este, dar răpuși puteți cădea și răpuși veți fi; cu arme, în chinuri, de durere; și spiritele voastre fără de adăpost veni-vor apoi la Mandos. Îndelung vor zăbovi acolo și vor tânji după trupurile voastre și de prea puțină îndurare vor avea parte, chiar dacă toți aceia pe care voi i-ați răpus vor pune o vorbă bună pentru voi. Ci pe aceia ce vor dăinui pe Pământul de Mijloc și nu vor ajunge la Mandos lumea îi va istovi că o mare povară și din asta pricina vor păli și asemenea umbrelor vor ajunge, umbre ale căinței în fata seminției mai tinere ce va fi să vină în urma lor. Astfel au orânduit valarii.

Auzindu-l, multora le-a pierit curajul; dar Fëanor nu s-a pierdut cu firea, ci a spus:

- Am jurat, dar nu fără socoteală. Legământul ni-l vom ține. Multe rele ne amenința, iar trădarea nu e cel mai rău dintre ele; un lucru însă nimeni nu-l va putea spune: că ne-am dovedit lași, că am băgat coada între picioare, că am dat bir cu fugiții. Care va să zică, vă spun că vom merge înainte și prorocirea mea astfel sună: faptele ce le vom face în cântece vor fi slăvite, până-n ceasul de pe urma al Ardei.

Dar în acel ceas Finarfin i-a părăsit pe noldori și s-a întors înapoi, îndurerat cum era și mânios pe Casa lui Fëanor, căci el era înrudit îndeaproape cu Olwë din Alqualondë; și mulți dintre ai săi l-au urmat, inturnandu-se copleșiți de tristețe, până au zărit din nou raza depărtată din Mindon, sus, pe Tiina, care lucea în noapte, și au știut atunci că ajunseseră în Valinor. Valarii i-au iertat, iar Finarfin a fost întronat pentru a-i cârmui pe noldorii rămași pe Tărâmul Binecuvântat. Fiii lui însă nu erau cu el, căci nu voiseră să-i părăsească pe fiii lui Fingolfin; iar întreg poporul lui Fingolfin și-a urmat drumul înainte, mai mult împinși de

rubedeniilor lor și de voința lui Faanor, dar și temându-se de Soarta ce le-o hărăziseră valarii, căci mulți se făceau vinovați de Răpunerea Rubedeniilor în Alqualondë. Iară Fingon și Turgon erau neanfricati și aprigi și nu s-ar fi dat înapoi de la nici o treabă la care puneau umărul, decât după ce-o sfârșeau, oricât de amarnic ar fi fost sfârșitul. Astfel, grosul armiei și-a văzut de drum mai departe și, pe dată, raul prorocit a început să-și facă lucrarea.

Într-un târziu, noldorii au ajuns la miazănoapte de Ardă; acolo au văzut primii colți ai gheții ce plutea în mare și au știut că se apropiau de Helcaraxë. Căci între Amon, care, în acea parte de lume, cotea spre răsărit, și țărmul răsăritean al Endorului (Pământul de Mijloc, cu alte cuvinte) ce o apucă spre apus, se găsea o strâmtoare prin care se uneau apele reci ale Mării înconjurătoare și valurile mării Belegaer, și-acolo stăruiau cețuri necuprinse și pâcle de frig ucigător și șuvoaiele de mare se umpleau de munți de gheață, izbindu-se unii de alții, și în adâncuri scrâșneau ghețurile cufundate. Așa arată Helcaraxë și pe acolo nimeni nu cutezase să pășească, decât valarii și Ungoliant.

Acolo s-a oprit Fëanor și, împreună cu noldorii, a chibzuit pe ce drum s-o apuce. Dar frigul începea să-i chinuie, la fel și negurile acelea care parcă se lipeau de ei și prin care nu răzbătea nici o rază de stea; mulți se căiau că porniseră pe acest drum și căteau, mai cu seamă aceia care-l urmaseră pe Fingolfin, blestemându-l pe Fëanor, căci pe el îl invinovateau de toate nenorocirile eldarilor. Știind toate câte se spuneau, Fëanor s-a sfătuit cu fiii săi. Doar două căi le stăteau în față ca să scape din Araman și să ajungă în Endor ori traversând strâmtoarea, ori cu corăbiile pe mare. Dar Helcaraxë se părea cu neputință de trecut, câtă vreme corăbiile erau prea puține. Pierduseră multe în timpul călătoriei, nu mai aveau destule ca să ducă întregul norod; dar nimeni nu dorea să rămână în urmă pe coasta apuseana și să aștepte până s-ar fi întors corăbiile după ei, semn că teama de trădare se strecurase de-acum printre noldori. Văzând cum stau lucrurile, Fëanor și fiii săi s-au gândit să pună ei stăpânire pe toate corăbiile și să plece pe neașteptate; la urma urmei, ei se aflau la cârmă flotei de când cu bătălia de la Liman, iar echipajele corăbiilor erau formate numai din cei care luptaseră acolo și-i erau supuși lui Fëanor.

Dintr-o dată, s-a iscat vântul, de parcă l-ar fi chemat Fëanor, un vânt dinspre nord-vest. Fëanor s-a furișat în taina împreună cu aceia pe care-i socotea el demni de încredere, s-au urcat pe corăbii și au pornit pe mare, părăsindu-l pe Fingolfin în Aram an. Cum în acel loc marea era îngustă și cotea spre răsărit și oarecum spre miazăzi, au trecut ț-o fără pierderi și, în scurt timp, noldorii ce-l însoțeau pe Fëanor au pășit din nou pe țărmurile Pământului de Mijloc; Fëanor a coborât pe țărm la gură fiordului care se numea Drengist și pătrundea adânc în Dor-lómin.

Dar după ce au debarcat, Maedhros, cel mai mare dintre fiii săi și prieten cu Fingon pe vremuri, înainte ca minciunile lui Morgoth să-și facă loc între ei, i-a vorbit lui Fëanor, întrebându-l:

- Și-acum ce corăbii și vâslași te înduri să trimiți înapoi și pe cine să aducă aici mai întâi? Pe viteazul Fingon?

Fëanor a izbucnit în hohote că de o ființă cu mintea răătăcită și a strigat:

- Nici corăbii, nici vâslași! Ce-am lăsat în urma nu-i nici o pierdere; catrafuse netrebuincioase, atâta tot N-au decât să-mi blesteme numele cei care mi l-au blestemat și până acum și să se smiorcăie că vor înapoi în cuștile valarilor! Dați foc corăbiilor!

Singur, Maedhros s-a împotrivit hotărârii tatălui său, dar Fëanor a dat poruncă să fie arse corăbiile albe ale telerilor.

Acesta a fost sfârșitul celor mai frumoase corăbii care au cutreierat vreodată marile: într-un mare pârjol, orbitor și cumplit, în locul care se numea Losgar, la gură Fiordului Drengist. Fingolfin și cei rămași cu el au văzut lumină la mare depărtare, roșie sub nori; și au înțeles că au fost trădați. Acesta a fost primul rod al Răpunerii Rubedeniilor și al Osândeii Noldorilor.

Văzând că Fëanor îl lăsase să piară în Aram an ori să se întoarcă acoperit de rușine în Valinor, Fingolfin a fost cuprins de o furie amară; dar și de dorință, mai aprigă decât oricând, să ajungă într-un fel sau altul pe Pământul de Mijloc și să dea din nou ochi cu Fëanor. Multă vreme au pribegit el și-ai lui și multe au îndurat, dar greutățile le-au sporit vitejia și le-au întărit răbdarea; căci erau un popor măreț, cei mai mari Copii ai lui Eru Ilúvatar, cărora el le hărăzise nemurirea, dar nou-veniți din Tărâmul Binecuvântat și încă neatinși de oboseală Pământului. Focul din inimile lor era tânăr, astfel că, avându-i drept călăuză pe Fingolfin și pe fiii săi, pe Finrod și pe Galadriel, au cutezat să înainteze spre cel mai aspru țărâm de la miazănoapte. Negăsind altă cale, au înfruntat, în cele din urmă, înspăimântătorii munți de gheață. Puține dintre faptele de mai târziu ale noldorilor au întrecut în cutezanță și suferința acea traversare disperată. Acolo au pierdut-o pe Elenww, soața lui Turgon, și mulți alții au pierit și ei; încât atunci când Fingolfin a pus, în sfârșit, piciorul pe pământul Ținuturilor Exterioare, poporul său își Împutinase rândurile. Cât despre dragostea ce le-o purtau lui Fëanor sau fiilor săi aceia care, într-un târziu, au pășit în urma lui Fingolfin pe Pământul de Mijloc, sunând din trâmbițe la primul răsărit de Lună, dragostea aceasta lipsea cu desăvârșire.

CAPITOLUL X

Despre sindari

După cum s-a povestit, puterea lui Elwë și a lui Melian sporea pe Pământul de Mijloc și toți elfii din Beleriand, de la

marinarii lui Cirdan până la vânătorii rățăcitori din Munții Albaștri, dincolo de Răul Gelion, îl aveau pe Elwë drept cârmuitor; Elu Thingol i se spunea, Regele Mantie-Cenusie în graiul poporului său. Ei sunt sindarii, Elfii Cenușii din Beleriandul luminat de stele; și cu toate că erau moriquendi, sub oblăduirea lui Thingol și împărtășindu-se din învățătura lui Melian, au devenit cei mai frumoși, mai înțelepți și mai destoinici dintre toți elfii de pe Pământul de Mijloc. La sfârșitul primului ev al Punerii în Lanțuri a lui Melkor, când pe întregul Pământ domnea pacea, iar Valinorul își trăia deplinătatea gloriei, a venit pe lume Lúthien, singura odrasla a lui Thingol și Melian. Cu toate că partea cea mai mare a Pământului de Mijloc își dormea somnul în care o scufundase Yavanna, Beleriand era plin de viață și bucurie mulțumită puterii lui Melian, iar stelele strălucitoare luceau asemenea unor focuri de argint; și acolo, în Pădurea Neldoreth, s-a născut Lúthien, și albele flori de niphredil s-au deschis, ca niște stele ale pământului, spre a-i ura bun venit.

În al doilea ev al captivității lui Melkor, s-a întâmplat că gnomii să treacă Munții Albaștri din Ered Luin, până dincoace, în Beleriand. Își spuneau Khazâdi, dar sindarii îi numeau Naugrimi, Poporul Scundac, și Gonnhirrimi, Stăpânii Pietrei. Departe, la răsărit, se găseau cele mai vechi sălașuri ale naugrimilor, dar pentru ei înșiși își săpaseră săli și case mari - căci așa își dura sălașuri seminția lor - în partea răsăriteana a munților Ered Luin; orașele acelea se numeau în graiul lor Gabilgathol și Tumunzahar. La miazănoapte de uriașul Munte Dolmed se găsea Gabilgathol, pe care elfii l-au tălmăcit în graiul lor drept Belegost, Orașul Întins; iar la miazăzi a fost săpat Tumunzahar, numit de elfi Nogrod, Zidirea Scobita. Cel mai mare dintre toate sălașurile gnomilor era Khazâd-dûm, Subteranele Gnomilor, Hadhodrond în graiul elfic, care, mai apoi, în zilele întunecimii sale, a primit numele Moria a; dar aceasta se găsea departe, în Munții de Ceață, dincolo de întinderile Eriadorului, iar eldarii îl știau doar după nume și numai zvonuri auziseră despre el, aduse de gnomii din Munții Albaștri.

Din Nogrod și Belegost, naugrimii au pătruns în Beleriand; elfii tare s-au minunat la vederea lor, fiindcă ei crezuseră, până atunci, că erau singurele făpturi vii de pe Pământul de Mijloc, dăruiți cu harul vorbirii și cu puterea de a făuri cu mâinile, și că toate celelalte ființe erau doar păsări și

sălbăticiuni. Dar nu pricepeau nici o iotă din graiul naugrimilor, care le părea greoi și aspru; și puțini dintre eldari au izbutit vreodată să-l vorbească. Gnomii însă învățau orice cu repeziciune și s-au arătat dornici mai curând să deprindă ei graiul elfilor, decât să-i învețe pe alții graiul lor. Singurii dintre eldari care s-au dus vreodată în Nogrod și Belegost au fost Eol din Nan Elmoth și Maeglin, fiul său; gnomii, în schimb, veneau ades în Beleriande astfel că au construit un drum care trecea pe sub culmile Muntelui Dolmed și urma cursul Râului Ascar, traversând apele Gelionului la Sam Athrad, Vadul Pietrelor, unde avea să se ducă, nu după mult, o bătălie. Prietenia dintre naugrimi și eldari n-avea să fie niciodată prea strânsă, cu toate că fiecare seminție a tras foloase de pe urma celeilalte; dar, în acele vremuri, nu se iviseră încă pricinile de supărare ce aveau să-i îndepărteze pe unii de alții, prin urmare. Regele Thingol i-a primit cu brațele deschise. Însă, în vremurile ce aveau să vină, naugrimii le-au arătat mai multă prietenie noldorilor decât celorlalte seminții ale elfilor și oamenilor, și asta pentru că-l îndrăgeau și-l venerau pe Aulë; iar, mai presus de orice altă bogăție, prețuiau nestematele noldorilor. În noaptea Ardei gnomii făuriseră lucruri mărețe, căci încă din primele zile ale Părinților lor fuseseră dăruți cu hanii modelarii metalelor și ciopririi pietrei; însă, în acele timpuri străvechi, le plăcea mai curând să lucreze fierul și cuprul, decât argintul și aurul.

Melian avea puterea prorocirii, că toți cei din spița maiarilor, și, după ce s-a sfârșit al doilea ev al întemnițării lui Melkor, ea i-a spus lui Thingol că în Ardă Pacea nu avea să dureze la nesfârșit. Thingol a cumpănit ce și cum să facă să-și dureze un locaș regesc și, totodată, puternic și bine apărat, de-o fi ca răul să se stimeasca din nou pe Pământul de Mijloc; astfel că a cerut sfatul și ajutorul gnomilor din Belegost. Iar ei l-au ajutat bucuroși, nefiind încă osteniți, ba chiar dornici de fapte noi; și cu toate că gnomii cereau ceva în schimbul a tot ce făceau fie că munceau cu plăcere, fie că trudeau din greu, de data asta n-au vrut nici o plată, și asta pentru că Melian îi învățase multe din cele pe care ei erau nerăbdători să le afle, iar Thingol le dăruise multe perle frumoase. Pe acestea le primise, la rândul său, de la Cardan, care le găsea în număr mare în apele puțin adânci din jurul Insulei Balar. Naugrimii nu văzuseră până atunci asemenea minunății, drept pentru care le erau

nespus de dragi. Una dintre perle era mare cât un ou de porumbel și lucirea-i era asemenea luminii stelare pe spuma mării; se numea Nimphelos, iar căpetenia gnomilor din Belegost o prețuia mai mult decât de-ar fi avut un munte de perie.

Așa că naugrimii au trudit îndelung și cu bucurie pentru Thingol, durându-i locașuri așa cum și le durau cei de-un neam cu ei, adică săpate adânc în pământ. În locul în care Esgalduin curgând la vale despărțea Neldoreth de Region, un deal pietros se înălța în inima unui codru, iar nui curgea la poalele lui. Acolo au făcut ei porțile curții lui Thingol, iar peste râu au construit un pod, drept singura cale pe care se putea ajunge la porți. Dincolo de acestea, galerii largi duceau la sălile înalte și la încăperile săpate în adânc, în stâncă masivă, " atâtea de multe și de mărețe, încât sălașul a primit numele de Menegroth, Cele o Mie de Peșteri. Elfii au pus și ei umărul la trudă asta și, alături de gnomi, fiecare neam cu iscusințele sale, au întrerupat vedeniile lui Melian, ogindiri ale minunilor și frumuseților din Valinorul de dincolo de Mare. Pilaștrii din Menegroth erau sculptați asemenea fagilor lui Oromë, cu trunchiuri, ramuri și frunze cu tot, fiind luminați cu felinare din aur. Privighetorile cântau acolo ca în grădinile din Lórien; erau acolo fântâni de argint și scăldători din marmură și podele din pietre de tot felul de culori. Chipuri cioplite înfățișând sălbăticiuni și păsări alergau pe pereți sau se cățarau pe pilaștri, sau se iveau dintre ramurile în care se împleteau flori fără număr și, o dată cu trecerea anilor, Melian și domnițele sale au umplut sălile cu tapiserii în urzeala cărora se puteau citi faptele valarilor și multe din cele petrecute în Ardă de la începuturile sale, dar și umbre ale celor ce va să vie. Era cel mai frumos locaș regesc din câte s-au aflat vreodată la răsărit de Mare.

Chiar și după ce s-a isprăvit durarea locașului regal al lui Menegroth și regatul lui Melian și al lui Thingol trăia în pace, naugrimii tot mai treceau când și când munții dintr-o țară în alta; dar arareori se duceau până în Falas, căci nu le plăcea defel sunetul mării și se temeau să-i privească întinderea. În Beleriand nu ajungeau nici zvonuri și nici vești despre lumea de afară.

Dar, pe măsură ce al treilea ev al captivității lui Melkor se apropia de sfârșit, gnomii au fost cuprinși de neliniște și-ntr-o bună zi s-au dus la Regele Thingol și i-au spus că valarii nu

stârpiseră pe de-a-ntregul relele de la Miazănoapte, încât ticăloșii rămași acolo, care între timp puiseră în întuneric, se porniseră încă o dată să bântuie lumea în lung și-n lat.

- Sunt fiare sângeroase pe meleagul de la răsărit de munți, îi spuneau gnomii lui Thingol, și străvechiul tău neam, care viețuiește acolo, fuge de la câmpie să se-adăpostească între dealuri.

N-a trecut mult până când făpturile acelea ticăloase să ajungă în Beleriand, peste trecătorile munților sau, dinspre miazănoapte, prin codrii întunecați. Lupi mai cu seamă ori creaturi ce-și luaseră forme de lup și alte ființe haine, ca niște năluci, și printre acestea orci, care mai târziu aveau să pustiască Beleriandul: dar erau încă puțini la acea vreme, și temători, nefăcând altceva decât să adulmece drumurile ce străbăteau țara și așteptând întoarcerea stăpânului lor. Dincotro veneau și ce erau ei, elfii nu știau, bănuindu-i a fi avari ticăloșiți și sălbăticiți prin pustiu; prea departe de adevăr nu erau.

Astfel că Thingol s-a gândit la arme, de care, până atunci, poporul său nu avusese trebuință, și cei care i-au făurit primele arme tot naugrimii au fost; căci se pricepeau de minune la treaba asta, cu toate că nici unul nu-i întrecea pe fierarii din Nogrod, printre care cel mai vestit era Telchar fierarul. Naugrimii erau din cele mai vechi timpuri o seminție războinică, gata să lupte până la ultimul împotriva oricui le-ar fi pricinuit necazuri - fie aceștia servitorii lui Melkor, ori eldarii, ori avarii, ori fiarele sălbatice, și chiar și dintre ai lor, gnomi ai altor neamuri și căpetenii. De la ei au deprins curând sindarii meșteșugul fierarului; dar dacă a fost un meșteșug în care gnomii n-au putut fi întrecuți - nici măcar de noldori - acesta a fost cel de a căli oțelul, iar, în măiestria cu care făceau zale din inele înlănțuite - primii care au împletit asemenea veșmânt fiind fierarii din Belegost —, nu au avut seamăn nicăieri în lume.

De data asta, sindarii au fost bine înarmați, au alungat toate creaturile răului și pacea s-a întors pe meleagul lor. Armurăriile lui Thingol erau pline de topoare și sulite și săbii și coifuri înalte și cămăși lungi de zale; despre acestea din urmă, numai gnomii știau cum le făcuseră, pentru că străluceau tot mereu că și când tocmai fuseseră lustruite. Și tare aveau să-i mai prindă bine lui Thingol în vremurile ce aveau să vină.

După cum s-a mai spus, un anume Lenwe din tabăra lui Olwë n-a mai vrut să meargă mai departe cu eldarii și a apucat-o pe altă cale atunci când telerii s-au oprit pe malul Râului cel Mare, la fruntariile meleagurilor apusene ale Pământului de Mijloc. Nu prea se știe despre pribegirile nandorilor pe care el i-a călăuzit la vale, de-a lungul Anduinului; se povestește că unii dintre ei ar fi viețuit ani îndelungați în codrii din Valea Râului cel Mare, alții au ajuns, într-un târziu, la gurile sale și s-au așezat aproape de Mare și-au mai fost dintre aceia care au urmat linia Munților Albi, Ered Nimrais, spre miazănoapte, pătrunzând în pustietatea Eriador, între Ered Luin și îndepărtații Munți de Ceață. Trăind într-un ținut împădurit, nu aveau arme de oțel, încât navala fiarelor sângeroase de la Miazănoapte i-a umplut de o mare spaimă, întocmai cum îi spusese răugrimii Regelui Thingol în Menegroth. Prin urmare, Denethor, fiul lui Lenwe, auzind vorbindu-se despre puterea lui Thingol și despre măreția lui și despre pacea care domnea în regatul său, i-a chemat la sine pe toți cei pe care-i mai putea strânge din neamul său împrăștiat în toate părțile și, în fruntea lor, a trecut munții în Beleriand. Thingol i-a primit cu bucurie, că pe niște rubedenii de mult pierdute, care se întorc acasă, și i-a lăsat să se așeze în Ossiriand, Tara celor Șapte Râuri.

Nu sunt multe de povestit despre lungii ani de pace care au urmat după venirea lui Denethor. Din cât se zice, în acea vreme, bardul Daeron, care știa toate cântecele și baladele din regatul lui Thingol, a născocit runele ce-i poartă numele; răugrimii care veneau la Thingol le-au învățat și tare le mai plăcea scornitura asta, prețuind măiestria lui Daeron mai mult decât o făceau sindarii, cei din seminția lui. Răugrimii au dus runele, cîrth li se spunea, la răsărit, peste munți, și astfel au fost cunoscute de multe popoare; dar sindarii le foloseau rareori ca să însemneze cele ce se întâmplau în jurul lor, și asta până în zilele Războiului, încât multe din cele păstrate doar în amintire au pierit o dată cu căderea în ruină a regatului Doriath. Despre fericirea și viață plină de bucurii sunt puține de spus înainte de a se fi sfârșit; căci numai lucrările frumoase și minunate le stau mărturie, atâta vreme cât dăinuiesc și pot fi văzute și numai când se afla în primejdie sau după ce pier pentru totdeauna ajung să fie slăvite în cântece.

În acele vremuri, în Beleriand elfii umblau în voie, râurile curgeau, stelele străluceau și florile nopții umpleau văzduhul cu miresmele lor; Melian era mai frumoasă ca oricând, iar frumusețea lui Lúthien începea să se întrezărească, asemenea zorilor primăvara. În Beleriand, Regele Thingol pe tronul său se asemuia mărimilor maiare a căror putere își ia o clipă de răgaz, a căror bucurie este că aerul pe care cu toții îl respira în fiecare zi, al căror gând curge liniștit și netulburat de sus, de pe culmi, până în adâncuri. În Beleriand, din când în când, mai venea călare marele Oromë, trecând ca vântul peste munți; chemarea cornului sau străbătea depărtările pe razele de lună, iar elfii se temeau de semeția înfățișării sale și de zgomotul pe care-l făceau copitele lui Nahar în goana lui; dar când Valaroma răsună printre culmi, știau prea bine că tot ce era rău fugise mâncând pământul din calea lui Oromë.

Iată însă că fericirea aceasta se apropia de sfârșit, iar zenitul Valinomlui cobora spre asfințit. Căci, așa după cum s-a povestit și cum este cunoscut de către toți, stând scris în hrisoave și fiind cântat în multe cântece, Melkor a răpus Copacii valarilor cu ajutorul lui Ungoliant și a scăpat cu fugă, întorcându-se în Pământul de Mijloc. Gâlceava dintre Morgoth și Ungoliant s-a petrecut departe la miazănoapte; însă strigătul cumplit al lui Moigoth s-a auzit în întreg Beleriandul și toți cei care trăiau acolo s-au chircit de frică; cu toate că nu știau ce prevestea un asemenea strigat, ceea ce au auzit atunci a fost însuși glasul morții. Curând după aceea, Ungoliant a fugit de la miazănoapte și a venit în regatul lui Thingol, înconjurată de groază în tunecimii; a oprit-o în loc numai puterea lui Melian, neingaduindu-i să pătrundă în Neldoreth, astfel că a rămas vreme îndelungată ascunsă în umbra cascadelor în care se prăvălea la miazăzi Dorthonion. Cascadele s-au numit de atunci Ered Goigoroeth, Munții Groazei, pe care nimeni nu îndrăznea să-i străbată sau măcar să se apropie de ei; acolo viață și lumina au fost înăbușite și toate apele otrăvite. Dar Morgoth s-a reântors în Angband - după cum s-a mai spus — și și-a reconstruit fortăreața și, deasupra porților sale, a înălțat piscurile fume-ginde ale munților Thangorodrim; porțile lui Morgoth se aflau doar la o sută cincizeci de leghe depărtare de podul Menegroth; departe și totuși mult prea aproape.

Orcii care se-nmulteau în bezna pământului se făceau tot mai puternici și mai sângeroși, iar stăpânul lor întunecat trezea tot mai aprig în ei pofta de a nimici și de a omorî; astfel că au ieșit pe porțile fortăreței Angband, la adăpostul norilor iscați de Morgoth și, fără nici un zgomot, au pătruns în regiunile înalte de la miazănoapte. De acolo, pe neașteptate, o mare oștire a trecut hotarul în Beleriand, atacându-l pe Regele Thingol. În regatul său întins, mulți elfi hălăduiau după bunul lor plac prin sălbăcie sau trăiau în pace în mici clanuri aflate la mare depărtare unele de altele; și numai în jurul casei regale Menegroth, în mijlocul țării, și în Falas, de-a lungul coastelor apusene din țara marinarilor, trăiau multe neamuri la un loc. Dar orcii au atacat Menegroth din ambele părți și. Din tabere aflate la răsărit, între Celon și Gelion, iar la apus pe câmpiile dintre Sirion și Narog, atacau și jefuiau tot ce găseau în cale, până hăt departe; singurul drum de legătură între Thingol și Cfrdan trecea prin Eglarest, însă orcii ajunseseră și aici. Nu-i mai rămăsese lui Thingol altceva de făcut decât să-l cheme în ajutor pe Denethor, și elfii au năvălit în foița din Region, de dincolo de Aros, și din Ossiriand, și astfel s-a încins prima bătălie din Războaiele din Beleriand. Oastea răsăriteana a orcilor a fost prinsă între oștirile eldarilor, la miazănoapte de Andram și la mijlocul distanței dintre Aros și Gelion; înfrângerea a fost cumplită, iar orcii care au scăpat de măcel fugind spre miazănoapte au căzut răpuși sub topoarele naugrimilor ieșiți din sălașurile lor din Muntele Dolmed: puțini au fost orcii care s-au întors în Angband.

Dar elfii și-au plătit scump victoria. Căci cei din Ossiriand erau slab înarmați, câtuși de puțin pe măsură orcilor ce purtau armuri și scuturi de fier și aveau sulii cu vârf lat; cât despre Denethor, pe el l-au împresurat și l-au izolat pe dealul Amon Ereb. Acolo a căzut el și, o dată cu el, toate rubedeniile sale apropiate, înainte ca armia lui Thingol să-i poată veni în ajutor. Moartea lui însă a fost crunt răzbunată de Thingol, care i-a atacat pe orci din spate și i-a spintecat unul după altul; iar poporul lui Denethor l-a jelit de-atunci neostoit și alt rege nici că și-au mai ales. După bătălie, o parte s-a întors în Ossiriand și veștile aduse de ei i-a umplut de mare teamă pe cei rămași acasă, încât niciodată după aceea n-au mai luptat în vreo bătălie, ci au trăit ascunși și mereu cu ochii-n patru; au primit numele de Laiquendi, Elfii Verzi, din pricina veșmintelor lor de

culoarea frunzelor. Dar cei mai mulți dintre elfi s-au îndreptat spre miazănoapte, intrând în regatul păzit al lui Thingol, amestecându-se cu poporul său.

Ajungând Thingol înapoi la Menegroth, a aflat că oștirea orceasca de la apus ieșise victorioasă și-l împinsese pe Cirdan până pe malul mării. Atunci Thingol și-a chemat înapoi toți ostenii la care poruncă să putea să ajungă și i-a strâns în fortărețele din Neldoreth și Region, iar Melian și-a folosit întreaga putere ca să împrejmuiască ținutul cu un zid nevăzut de umbră și tulburare: Brâul lui Melian, de care de atunci nimeni nu va mai fi putut trece fără învoirea ei sau a Regelui Thingol, decât dacă se-narma cu o putere mai mare decât a lui Melian cea din seminția maia. Și acestui ținut împrejmuț, care multă vreme avea să se numească Eglador, i s-a spus mai târziu Doriath, Regatul Străjuit, Tara Brâului. Înăuntrul domnea o pace bine păzită; dar în afara lui primejdia și teamă erau suverane, iar slujitorii lui Morgoth băntuiau în voie, numai limanurile din Falas. Înconjurate de ziduri, rămâneau de nepătruns.

Iată însă că noi vești aveau să se facă auzite curând, pe care nimeni din Pământul de Mijloc nu le-ar fi putut bănuși, nici Morgoth în hrubele lui, nici Melian în Menegroth; căci, din Aman, după moartea Copacilor, zvonurile nu mai răzbăteau aduse de vreun sol ori de spirite, ori de vedeniile visului. Întâmplarea a făcut că tot atunci Fëanor să treacă Marea în corăbiile albe ale telerilor și să debarce în Fiordul Drengist și apoi să ardă corăbiile la Losgar.

CAPITOLUL XI

Despre Soare și Luna, și despre tăinuirea Valinorului

Se povestește că, după fuga lui Melkor, valarii au rămas multă vreme nemișcați în jilțurile lor din Cercul Destinului; dar nu fără rost, așa cum spusese Fëanor în nesocotința patimii sale. Valarii pot făuri multe lucruri doar cu gândul, nu cu mâinile, și pot ține sfat între ei fără vorbe, în tăcere. Așa au stat ei de strajă în noaptea din Valinor, iar gândul lor s-a întors în timp înainte de facerea lui Ea și a mers înainte în timp, până la Sfârșit; dar nici puterea și nici înțelepciunea nu le alina durerea

de a fi cunoscut răul în clipa în care a lovit. Nu atât pe Copaci îi jeleau în amărăciunea lor, cât decăderea lui Fëanor, cea mai ticăloasă dintre fărădelegile lui Melkor. Căci Fëanor îi întrecea pe toți Copiii lui Ilúvatar în toate cele ale trupului și minții, în vitejie, în puterea de a îndura și a înțelege, în frumusețe, în dibăcie, în forță și în iscusința deopotrivă, și-n el ardea un foc de-o mare strălucire. Minunatele lucrări întru gloria Ardei pe care le-ar fi putut făptui el, numai Manwë ar fi avut puțința să le gândească. Vanyarii, care au stat de veghe alături de valari, povestesc că, atunci când solii i-au dezvăluit lui Manwë ce răspuns le dăduse Fëanor trimișilor lui, acesta a plâns, lăsându-și capul în piept. Dar, când a auzit ultimele cuvinte ale lui Fëanor, anume ca măcar noldorii vor face fapte ce vor dăinui veșnic în cântece, Manwë și-a ridicat capul, ca și când ar fi auzit o voce din -depărtare, și a spus:

- Așa să fie! Scump vor fi plătite acele cântece, dar și prețul va fi pe măsură. Altul nici c-ar putea fi. Și așa după cum Eru însuși ne-a zis, frumusețe nicicând închipuită înainte se va naște în Eä și, astfel, tot râul spre bine va fi fost.

- Râul tot râu rămâne, a spus Mandos. Curând Fëanor la mine va veni.

Dar când, într-un târziu, au aflat valarii ca noldorii părăsiseră cu adevărat țara Aman și se reîntorseseră în Pământul de Mijloc, s-au ridicat din jilțuri și s-au pus să preschimbe în fapte ceea ce cumpăniseră în gând pentru îndreptarea fărădelegilor lui Melkor. Apoi, Manwë le-a rugat pe Yavanna și pe Nienna să-și folosească toate puterile lor de renaștere și tămăduire; aceste puteri și le-au îndreptat ele asupra Copacilor. Dar lacrimile Niennei n-au izbutit să le vindece rănilile ucigătoare; iar Yavanna a cântat multă vreme singură în întuneric. Și tocmai când orice speranță se stinsese și cântul ei prinsese a șovăi, pe un ram lipsit de viață al lui Telperion s-a deschis o floare mare de argint, iar Laurelin a dat drept rod un singur fruct de aur.

Pe acestea le-a luat Yavanna, apoi Copacii au murit și trunchiurile lor fără viață se înalță și acum în Valinor, drept mărturiile a pieritei bucurii. Ci floarea și fructul Yavanna le-a dat lui Aulë; Manwë le-a sfințit, iar Aulë și ai săi meșteri au făurit arce în care să le pună, pentru a le păstra strălucirea: astfel se povestește în Narsilion, Cântul Soarelui și al Lunii. Arcele

acestea valarii i le-au dat Vardei, ca să le preschimbe în felinare ale bolții, mai strălucitoare decât străvechile stele, mai aproape de Ardă; iar el le-a dăruit puterea să străbată dintr-o parte în alta cuprinderile joase ale lui Ilmen și le-a arăzit căi anume pe care să călătorească deasupra brâului pământului, de la Apus spre Răsărit și înapoi.

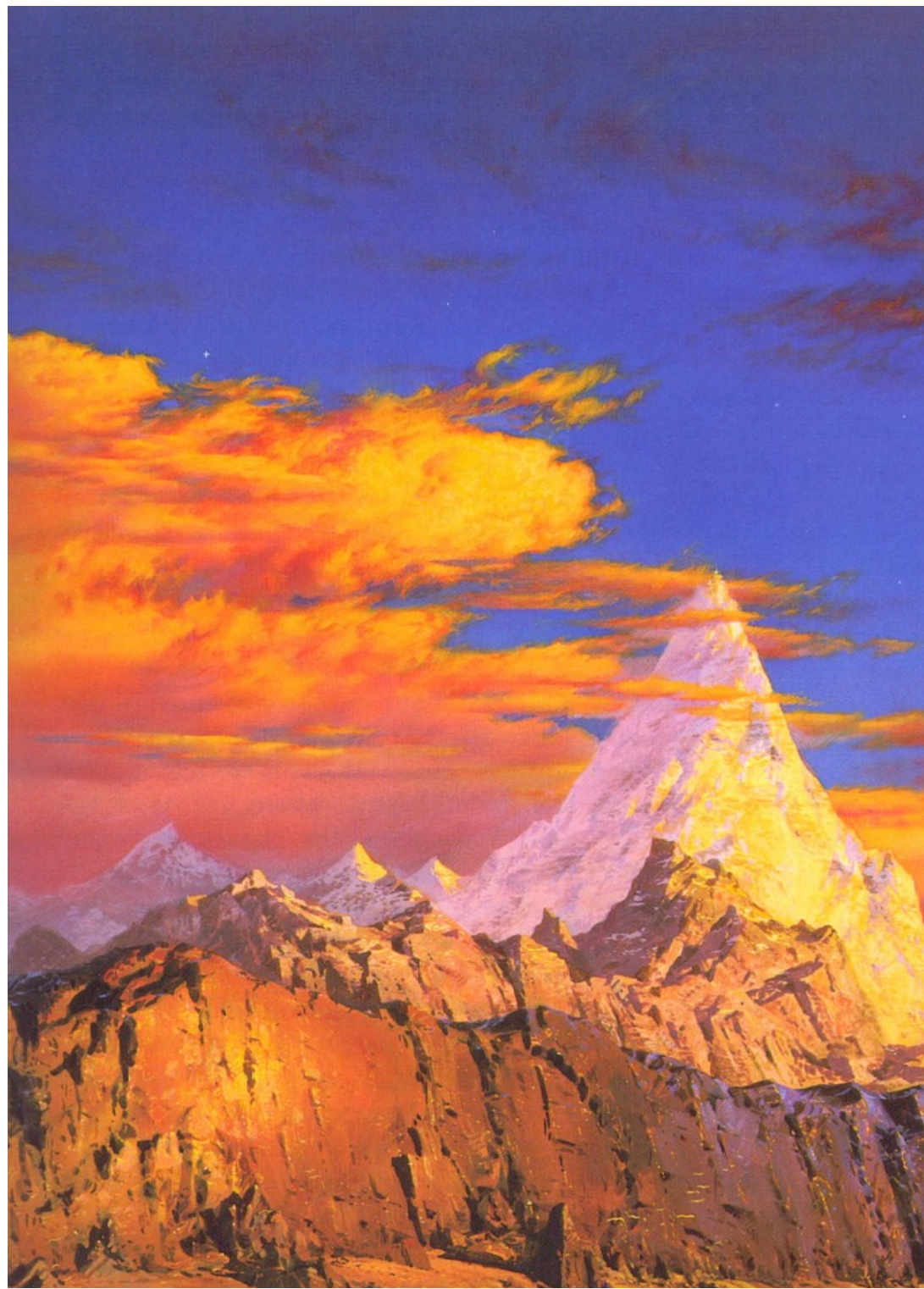
Aste fapte au făcut valarii, amitindu-și, în amurgul lor de întunericul ce domnea pe pământurile Ardei- s-au hotărât ei să lumineze Pământul de Mijloc și cu lumină să împiedice fărădelegile lui Melkor. Căci și-au adus aminte de avarii rămași lingă apele în preajma cărora se treziseră și nu i-au părăsit cu totul pe noldori în surghiunul lor; și mai știa Manwë că se apropia clipa venirii Oamenilor. Se mai spune că, așa cum valarii s-au războit cu Melkor de dragul quendilor, tot astfel s-au ferit acum de a-l înfrunta - și asta doar de dragul hildorilor, Cei-Născuți-După, mai tinerii Copii ai lui Ilúvatar. Atât de dureroase fuseseră suferințele pricinuite Pământului de Mijloc în războiul împotriva fortăreței Utumno, încât valarii se temeau să nu se abată asupra aceluia tărîm un râu încă și mai mare; mai cu seamă că hildorii aveau să fie muritori și mai neputincioși decât quendii în a îndura teama și zbuciumul. Pe lângă toate acestea, lui Manwë nu i se dezvăluise unde aveau să apară întâiași dată oamenii, la miazănoapte, la miazăzi ori, poate, la răsărit. Prin urmare, valarii au trimis lumină, dar și-au întărit și tărîmul pe care viețuiau ei.

Isil Argintata au numit vanyarii de demult Luna, floarea lui Telperion din Valinor; și Anar Focul Auriu, fructul lui Laurelin au numit Soarele. Dar, pentru noldori, Luna era Rana, Nesupusă, iar Soarele, Vâsa, Para Focului, care trezește și mistuie; căci Soarele era hărăzit ca semn al trezirii oamenilor și al păririi elfilor, iar Luna le slăvește memoria.

Fecioara aleasă de valari dintre maiari spre a călăuzi arca Soarelui se numea Arien, iar flăcăul ales la cârma insulei Lunii era Tilion. În vremea Copacilor, Arien îngrijise de florile de aur din grădinile Vanei, stropindu-le cu roua strălucitoare a lui Laurelin; dar Tilion era unul dintre vînatore ce- însoțeau pe Oromë, drept care avea un arc de argint. Îi plăcea nespun argintul, iar când voia să se odihnească, părăsea codrii lui Oromë, mergea în Lórien și se întindea ca să viseze lingă iazurile lui Estë, în razele jucăușe ale lui Telperion; de aceea a

rugat să i se îngăduie să îngrijească pentru totdeauna ultima Floare de Argint. Arien, fecioară, era mai puternică decât el, și a fost aleasă pentru că nu se temea de dogorile lui Laurelin, care nu o vătămau pentru ca ea însăși fusese de la bun început un spirit al focului, pe care Melkor nu izbutise s-o amăgească și n-o ademenise în slujba lui. Prea luminoși erau ochii lui Arien chiar și pentru eldari. Care n-o puteau privi: părăsind Valinorul, ea și-a lepădat alcătuirea și veșmântul pe care le purtase acolo, ca toți ceilalți valari, apărând acum ca o flăcără fără nici un acoperământ, cumplită în deplinătatea strălucirii ei.

Isil a fost făurită prima și, când a fost gata, s-a înălțat între stele, fiind cea mai mare dintre luminile cele noi, așa cum și Telperion fusese întâiul dintre Copaci. Atunci, pentru o vreme, lumea a avut lumină de lună, și multe lucruri s-au trezit din cele care zăcuseră îndelung în somnul așteptării în care le cufundase Yavanna. Slugile lui Morgoth au fost cuprinse de tulburare, dar elfii din Ținuturile Exterioare au privit vrăjiți în sus spre ea; și tocmai când Lună s-a înălțat deasupra întunericului de la apus, Fingolfin a suflat din trâmbițele sale de argint și a pornit marșul pe Pământul de Mijloc, iar umbrele armiei sale s-au întins negre dinaintea lor.

Tilion a străbătut bolta de șapte ori, astfel că se găsea la poala îndepărtată a bolții când arca lui Arien a fost pregătită. Atunci s-a înălțat Anar în toată splendoarea sa și primii zori ai Soarelui au apărut asemenea unui foc mare deasupra țăncurilor munților Pelori: norii Pământului de Mijloc au fost cuprinși de vâlvătaie și s-a auzit vuiet de cascade nenumărate. Asta l-a neliniștit de-a binelea pe Morgoth, astfel că a coborât în străfundurile fortăreței Angband și și-a scos de-acolo slugile, trimițându-le cu aburi grei și nori negri care să-i ascundă tărâmul de la fața Astrului Zilei.

După cum statornicise Varda, arcele trebuia să călătorească pentru totdeauna prin Ilmen, mereu sus pe boltă, dar nu împreună; fiecare urma să pornească din Valinor spre răsărit și să se întoarcă, una începându-și călătoria din apus, când cealaltă se întorcea de la răsărit. Astfel că primele dintre zilele cele noi au fost numărate după socoteala Copacilor, din clipa contopirii luminilor atunci când Arien și Tilion treceau, în drumul lor, pe deasupra mijlocului Pământului. Dar Tilion era nesupus, iar iuțeala-i era șovăitoare și nu se prea ținea de calea ce-i fusese sortita; căuta tot mereu să se apropie de Arien, atras de strălucirea ei, chiar dacă flacăra lui Anar îl pârjolea, iar insula Lunii se întuneca.

Din pricina nesupunerii lui Tilion, care va să zică, dar mai ales a rugăminților lui Lorien și ale lui Estë, care se plâneau că somnul și odihna fuseseră izgonite de pe Pământ, iar stelele nu mai puteau fi zărite, Varda și-a schimbat porunca, îngăduind un răgaz în care lumea zăcea la hotarul dintre umbră și lumina. Anar zăbovea o vreme în Valinor, odihnind pe sânul răcoros al Mării Exterioare; astfel s-a ivit Seara, ceasurile la care Soarele cobora și se odihnea, și când în Aman domneau cea mai mare lumină și bucurie. Dar, curând, Soarele era tras în jos de servitorii lui Ulmo, scufundându-se apoi în grabă dedesubtul Pământului și ajungea nevăzut la răsărit, de unde urca iarăși, pe boltă, pentru că noaptea să nu fie prea lungă și râul să prindă a băntui sub lumina Lunii. Dar Anor făcea ca apele Mării Exterioare să se înfierbânte și să se aprindă cu para de foc, astfel ca Valinorul mai avea parte de puțină lumină după ce dispărea Arien.

Pe măsură ce ea cobora sub Pământ și se îndrepta spre răsărit, lumina aceea dispărea și Valinorul se cufunda în întuneric, făcându-i pe valari să jelească și mai îndurerăți moartea lui Laurelin. În zori, umbrele Munților Apărării acopereau grele Tărâmul Binecuvântat.

Varda i-a poruncit Lunii să călătorească la fel și, trecând pe sub pământ, să apară la răsărit, dar numai după ce soarele coborâse de pe boltă. Dar Tilion își urmă drumul cu același pas șovăielnic - așa cum merge și acum - și încă se simțea atras de Arien, cum se va simți întotdeauna, încât adeseori Amandoi pot fi zăriți împreună deasupra Pământului sau uneori se întâmpla ca el să se apropie atât de mult încât umbra lui stinge strălucirea ei și întunericul se lasă în plină zi.

Astfel, după venirea și plecarea lui Anar, valarii au numărat zilele din acel ceas și până la schimbarea Lumii. Tilion zăbovea rareori în Valinor, cel mai ades trecea iute peste Pământul apusean, peste Avathar sau Araman, sau Valinor, și se azvârlea în hăul de dincolo de Marea Exterioară, urmându-și singur drumul printre scorburile și peșterile de la temeliiile Ardei. Hoinărea acolo vreme îndelungată, după care se întorcea.

De aceea, după Noaptea cea Lungă, în Valinor lumina era mai mare și mai frumoasă decât în Pământul de Mijloc; căci Soarele zăbovea acolo ca să se odihnească, iar luminile boitei erau mai aproape de Pământ în acele părți. Cu toate acestea, nici Soarele și nici Luna nu pot readuce lumina din străvechime, ce izvora din Copaci înainte să fi fost atinși de otrava lui Ungoliant. Acea lumină se mai găsește doar în silmarili.

Morgoth însă ura luminile cele noi, și, o vreme, n-a știut cum să înțeleagă această lovitură neașteptată din partea valarilor. Apoi l-a atacat pe Tilion, trimițând împotriva-i spirite-năluci, și s-a încins bătălie în Ilmen, sub căile stelelor, din care Tilion a ieșit victorios. De Arien Morgoth se temea cumplit, nu îndrăznea să se apropie de ea, fiind de-acum lipsit de putere; căci pe măsură ce se afunda în ticăloșia lui și puneia râul ce-l clocea în sine în ticluitele-i minciuni și-n creaturile ticăloșiei, puterea îi trecea așijderea în ele și se risipea astfel, iar el devenea tot mai legat de pământ, nemai dorind să iasă din fortărețele sale întunecate. Cu umbre se ascundea de Arien și la fel își ascundea și slugile căci nu mai puteau îndura privirea

ochilor ei; iar tărâmurile din apropierea sălașului sau erau cufundate în aburi și nori negri.

Văzând cum a fost atacat Tilion, valarii s-au tulburat, temându-se de ceea ce putea născoci împotriva-le Morgoth în răutatea și viclenia lui. Nu voiau să pornească război cu el pe Pământul de Mijloc, dar nu puteau da uitării cum fusese distrusă Almaren; astfel că au hotărât ca Valinorul să nu aibă aceeași soartă. S-au apucat așadar să-și întărească hotarele, înălțând înspăimântător de mult și de abrupt pereții munților Pelori, la răsărit, la miazănoapte și la miazăzi. Fețele lor exterioare erau întunecate și netede, fără ieșituri ori praguri, prăbușindu-se în prăpăstii amețitoare, cu prăvălituri nemiloase, iar creștetele țăncurilor lor erau încinse în coroane de gheață albă; străjerii stăteau de veghe zi și noapte pe culmile lor, și nici o trecătoare nu-i străbătea, doar Calacirya, singura pe care valarii nu au închis-o, lăsând-o deschisă pentru eldarii ce încă le rămăseseră credincioși, și pentru noldorii ce mai viețuiau în văile adânci ale munților, în orașul Tirion, pe dealul verde, cârmuiți de Finarfin. Căci toți cei care țin de seminția elfilor, chiar și vanyarii și Ingwe, seniorul lor, au nevoie uneori să respire aerul de afară și vântul ce vine peste mare de pe meleagurile unde s-au născut ei; iar valarii nu voiau să-i despartă pe de-a-ntregul pe teleri de rubedeniile lor. Totuși, au durat în Calacirya turnuri întărite, păzite de mulți străjeri, iar la intrarea în trecătoare, pe câmpiile Valmarului, au așezat o tabără de oșteni, pentru ca nici o vietate - pasăre, fiară, elf, om sau orice altă ființă în afara celor ce trăiau pe Pământul de Mijloc - să nu poată pătrunde dincolo de acele fruntarii.

Și în acea vreme, care în cântece se numește Nuitale Valinoreva, „Tăinuirea Valinorului”, au fost puse temeliile Insulelor Fermecate, și toate mărilor împrejmuitoare erau bântuite de naluc și iazme. Insulele erau legate între ele asemenea nodurilor unui năvod, de la miazănoapte până la miazăzi în Mările Neguroase, înainte ca acela care străbate marea apus să ajungă la Țol Eressea, Insulă Singuratică. Cu greu ar fi putut trece printre ele o corabie, caci valurile se spărgeau acolo cu vuiet mare, de stânci negre învăluite în cețuri. În amurg o mare sfârșeala îi cuprindea pe marinari și dintr-o dată, nu mai puteau suferi marea; dar cine punea piciorul pe cele insule era prins ca într-o capcană și cădea în somn adânc până la

schimbarea Lunii. Astfel s-a împlinit ceea ce Mandos le prorocise noldorilor în Araman, anume ca Tărâmul Binecuvîntat avea de-atunci să le fie închis; și, din mulții soli trimiși mai apoi spre Apus, nici unul n-a ajuns în Valinor - fără doar de unul singur: cel mai mareț marinăr, slăvit în cânturi.

CAPITOLUL XII Despre oameni

În spatele munților, valarii trăiau acum în pace; iar după ce au dăruit lumină Pământului de Mijloc, nu s-au mai îngrijit de el multă vreme; cât despre puterea lui Morgoth, pe aceasta nu avea cine s-o mai înfrunte, doar noldorii cu vitejia lor. Ulmo însă avea gândul la surghiuniți și strângea vești despre Pământ din toate apele aflate pe el.

Din acea vreme a început socotirea Anilor Soarelui. Mai scurți sunt ei decât Anii Copacilor din Valinor și trec mai repede. Tot de atunci văzduhul Pământului de Mijloc s-a îngreunat de respirația creșterii și pieirii, iar schimbarea și îmbătrânirea tuturor lucrurilor se petreceau cumplit de iute; viața apărea peste tot pe pământ și în ape în a doua Primăvară a Ardei, eldarii și-au sporit numărul, iar, sub noul Soare, Beleriand a înverzit și s-a făcut frumos.

La primul răsărit al Soarelui, cei mai mici Copii ai lui Ilúvatar s-au trezit pe meleagul Hildorien, în ținuturile răsăritene ale Pământului de Mijloc; dar primul Soare a răsărit la Apus. Și deschizându-se, ochii Oamenilor într-acolo s'întumă, iar picioarele lor, pășind pe Pământ, tot spre Apus se îndreptau mai întotdeauna. Eldarii i-au numit Atani, A Doua Seminție; ei înșiși își spuneau și Hildori, Cei-Veniți-Dupa și încă în multe alte feluri: Apanónari, Cei-Născuți-Dupa Engwari, Suferinzii, Muritorii, Uzurpatorii, Străinii, Misterioșii, Blestemații, Stângacii, De-Noapte-Temătorii, Copiii Soarelui. Despre oameni puține se spun în poveștile acestea care țin de Zilele de Odinioară, înainte de înflorirea muritorilor și de pălirea elfilor; doar străbunii oamenilor sunt amintiți, Atanatării, care, în primii ani ai Soarelui și ai Lunii au străbătut lumea de la miazănoapte. Nici un vala nu a venit în Hildorien să-i călăuzească pe oameni sau să-i cheme să trăiască în Valinor; iar oamenii mai curând s-au temut de la bun început de valari, decât i-au iubit, nepricepând ce gânduri nutreau Puterile, cu care se aflau în vrajbă, ca și cu lumea. Totuși, Ulmo îi purta în gândul său, împlinind astfel vrerea lui Manwë; iar sfaturile sale adesea erau duse oamenilor de izvoare

și șuvoaie. Dar ei nu se pricepeau a le desluși, mai cu seamă în acele începuturi, cât încă nu se amestecaseră cu elfii. Chiar dacă îndrăgeau apele și inimile le tresăltau la vederea lor, nu le înțelegeau susurul. Dar se povestește că n-a trecut mult până i-au întâlnit în multe locuri pe Elfii întunecimii cu care au legat prieteșug, încât, în copilăria lor, oamenii au devenit tovarășii și învățăceii acestui neam străvechi, răătăcitorii seminției elfilor, care nicicând nu umblaseră pe potecile din Valinor și doar le trecuseră pe la ureche numele valarilor și zvonuri despre ei.

Morgoth nu se reîntorsese de mult pe Pământul de Mijloc, iar puterea lui nu se întinsese prea departe, unde mai pui că fusese zăgăzuită și de neașteptata ivire a luminii celei mari. Primejdiile erau puține pe șesuri și pe dealuri, încât ceea ce închipuise Yavanna în gândurile ei cu multe evuri în urmă și fusese pus în întuneric drept sămânța prindea acum să înmugurească și să rodească. La Apus, la Miazăzi și la Răsărit, vlăstarele oamenilor se răspândeau și hălăduiau, și bucuria lor era bucuria dimineții înainte ca roua să se usuce, când fiecare frunză e verde.

Dar zorile sunt scurte și ziua plină ades nu-și împlinește făgăduielile; se apropia vremea marilor războaie ale puterilor pe la Miazănoapte, când noldorii, sindarii și oamenii aveau să dea piept cu oștirile lui Morgoth Bauglir și aveau să se prăbușească înfrânți. Spre acest sfârșit aveau să ducă minciunile meșteșugit strecurate din vechime de Morgoth și îndoit șoptite de atunci printre dușmanii săi, și blestemul ce s-a abătut după măcelul de la Alqualondë, și jurământul lui Fëanor. Aici se povestește doar o parte din ce s-a petrecut în acele zile și mai mult despre noldori și silmarili și despre muritorii care și-au împletit soartă cu a lor. Pe atunci, elfii și oamenii erau asemenea la stat și în forța trupurilor, doar ca elfii aveau mai multă înțelepciune și destoinicie, și frumusețe; iar cei care viețuiseră în Valinor, în preajma Puterilor, îi întreceau pe Elfii întunecimii în aceste haruri la fel de mult pe cât îi întreceau pe cei din seminția muritoare. Doar în regatul Doriath, a cărei regină, Melian, ținea de neamul valarilor, sindarii se puteau măsura cu calaquendii din Tărâmul Binecuvântat.

Nemuritori erau elfii, iar înțelepciunea lor sporea de la ev la ev și nici o boală sau molimă nu-i ducea la pieire. Trupurile le erau, cu adevărat, alcătuite din materiile Pământului

și puteau fi distruse; și, în acele vremi, semănau cu trupurile oamenilor, căci în ele nu salășluia de multă vreme focul spiritului lor, ce avea să le mistuie pe dinăuntru o dată cu trecerea timpului. Dar oamenii erau mai plăpânzi, mai ușor de răpus de armă sau de soartă și mai greu de tămăduit; cădeau pradă bolilor și multor altor rele; îmbătrâneau și mureau. Ce se petrecea cu spiritele lor după moarte elfii nu au de unde ști. Zic unii ca și ele coboară în sălile lui Mandos; dar locul unde așteaptă ele nu este unul și același cu al elfilor. Sub ochiul Priveghetor al lui Ilúvatar, doar Mandos și Manwë știu unde se duc spiritele după ce se reculeg în acele sali tăcute, vecine cu Marea Exterioară. Nici unul nu s-a întors vreodată din sălașurile morților, singur Beren, fiul lui Barahir a cărui mână a atins un silmaril; dar, după aceasta, nicicând n-a mai vorbit cu oamenii muritori. Poate că soarta oamenilor după ce ' nu se mai află în mâinile valarilor, poate că nici Muzica ainurilor nu a prorocit chiar totul.

În vremurile ce-au urmat, când elfii și oamenii s-au înstrăinat unii de alții, făcându-1 pe Morgoth să triumfe pentru ca el asta își dorea cel mai mult, elfii care mai trăiau încă pe Pământul de Mijloc au pălit încetul cu încetul, iar oamenii au uzurpat lumina soarelui. Quendii au plecat spre locurile singuratice de pe întinderile pustii și de pe insule, trăind acolo la lumina stelelor și a lunii, ori s-au ascuns în codri și peșteri, devenind asemenea umbrelor și amintirilor, dar au fost și din cei care au pornit pe mare, spre Apus, pierind de pe Pământul de Mijloc. Dar, la începutul vremurilor celora, elfii și oamenii s-au aliat și se țineau de rubedenii, iar unii dintre oameni au deprins înțelepciunea eldarilor, devenind măreți și viteji printre căpitanii noldorilor. Iar din gloria și frumusețea elfilor și din soarta lor s-au împărtășit deplin vlăstarele elfilor și ale oamenilor, Eärendil și Elwing, și fiul lor, Elrond.

CAPITOLUL XIII

Despre întoarcerea noldorilor

După cum s-a povestit, Fëanor și fiii săi au fost primii dintre surghiuniți care au ajuns în Pământul de Mijloc,

debarcând în pustietatea Lammoth, Marele Ecou, pe țărmurile dinspre mare ale Fiordului Drengist. Și chiar din clipa în care au pus noldorii piciorul pe țărm, strigătele lor au fost purtate între înălțimile muntoase și sporite, încât o larmă ca de voci puternice fără de număr a umplut coastele de la Miazănoapte; iar vuietul pârjolului ce cuprinsese corăbiile la Losgar a fost luat de vânturile mării, răsunând asemenea clocotirii unei mari mării, iar toți cei aflați la mare depărtare care au auzit acel zgomot l-au ascultat cu mirare.

Flăcările pârjolului au fost zărite nu numai de Fingolfin, pe care Fëanor îl părăsise în Araman, ci și de orci, și de străjile lui Morgoth. Nici o poveste nu spune ce a simțit Morgoth în inima sa aflând vestea că Fëanor, cel mai cumplit dușman al său, venise cu armie din Apus. Poate că nu se prea temea de el, căci încă nu știa de ce erau în stare săbiile noldorilor; curând a devenit limpede că-și pusese în gând să-i împingă în apele mării.

Sub stelele reci ale bolții, înainte să răsară Luna, armia lui Fëanor a pomic de-a lungul Fiordului Drengist care sfredelea adânc Ered Ldmin, Munții Răsunători, lăsând în urmă țărmurile și pătrunzând în marele ținut Hithlum; într-un târziu, au ajuns la un lac lung, numit Mithrim, și și-au așezat tabăra pe malul nordic, în regiunea ce purta același nume. Dar oștirea lui Morgoth, stărnită de vuietul din Lammoth și de lumina pârjolului din Losgar, a venit prin Trecătorile Munților Umbrei Ered Wethrin, și 1-a atacat pe Fëanor pe neașteptate, înainte că tabăra lui să se așeze cum trebuie sau să-și organizeze apărarea; și acolo, pe cenușiile șesuri din Mithrim s-a duș a Doua Bătălie din Războaiele Beleriandului. Dagor-nuin-Giliath a fost aceasta numită, Bătălia-de-sub-Stele, căci Luna încă nu răsărise; și a rămas slăvită în cânturi. Copleșiți de mulțimea orcilor și luați pe nepregătite, noldorii nu s-au pierdut totuși cu firea, ci au ieșit repede victorioși; căci lumina din Aman încă nu li se stinsese în ochi, iar ei erau puternici, iuți, fără cruțare în mânia lor, și aveau săbii lungi și cumplite. Orcii au rupt-o la fugă din fața lor, dar tot au fost ajunși din urmă, măcelăriți, alungați și vânați peste Munții Umbrei, până în marea câmpie Ard-galen ce se întindea la miazănoapte de Dorthonion. Acolo, oștirile lui Morgoth care trecuseră în Valea Sirion, la miazăzi, și-1 asediaseră pe Cirdan în Limanurile din Falas au venit acum în

ajutorul fărtașilor lor, dar și ele și-au găsit aici sfârșitul. Căci Celegorm, fiul lui Fëanor, prinzind de veste despre venirea lor, le-a pândit cu o parte a armiei elfilor și, atacându-le de pe înălțimile din apropiere de Eithel Sirion, le-a împins în Smârcurile Serech. Cu adevărat rele au fost veștile ce-au ajuns în cele din urmă în Angband, aruncându-l pe Morgoth în deznădejde. Bătălia a durat zece zile și din toate oștirile pe care Morgoth le pregătise pentru încercuirea Beleriandului nu s-au mai întors la fortăreață decât câteva suflete scăpate ca prin minune.

Dar avea el și pricină de bucurie, chiar dacă, o vreme aceasta avea să rămână tănuita. Căci Fëanor, în mânia împotriva Dușmanului, nu s-a oprit, ci s-a luat după orcii rămași în viață, gândind că astfel va ajunge la însuși Morgoth; și râdea Fëanor în hohote răsunătoare și-și rotea sabia, bucurându-se că sfidase minia valarilor și învinsese toate piedicile mișelești de pe drum și că avea să vadă ceasul împlinirii răzbunării sale. Nimic nu știa el despre Angband sau despre forța de apărare pregătită în graba de Morgoth; dar și de-ar fi știut, tot nu s-ar fi oprit locului,. Căci era prea înfierbântat, mistuit de focul propriei sale minii. Astfel că s-a depărtat mult de avangarda armiei sale; văzând aceasta, slugile lui Morgoth s-au întors să atace și-n ajutorul lor au ieșit din Angband balrogii. Acolo, la hotarele ținutului Dor Daedeloth, Țara lui Morgoth, Fëanor și puținii prieteni ce se aflau cu el au fost împresurați. Îndelung s-a luptat, fără să-și piardă cumpătul, cu toate că îl împresurau limbi de foc, iar trupul îi era plin de răni; dar, în cele din urmă, a fost doborât la pământ deGothmog, Căpetenia balrogiilor, răpus mai apoi de Ehtelion din Gondolin. Și-ar fi pierit el acolo, de nu i-ar fi venit tocmai atunci în ajutor fiii săi cu restul armiei; iar balrogii au fugit spre Angband.

Fiii lui Fëanor și-au ridicat părintele de unde se prăbușise și l-au purtat înapoi spre Mithrim. Dar, pe când se apropiau de Eithel Sirion, urcând pe poteca ce-i ducea la trecătoarea peste munți, Fëanor i-a rugat să se oprească; căci era rânit de moarte și știa că i se apropia ceasul. Privind, cu ochii de-acum încețoșați, de pe povârnișul muntelui Ered Wethrin, a văzut, în depărtare, țăncurile Thangorodrim, cele mai semețe piscuri ale Pământului de Mijloc, și a înțeles, cu acea previziune de dinaintea morții, ca nici o putere de-a noldorilor nu va putea să le înfrângă; de trei ori a blestemat el numele lui Morgoth și le-a

cerut fiilor săi să-și țină legământul și să și răzbune tatăl. Apoi a murit; dar n-a avut parte nici de înmormântare, nici de mormânt, caci atât de aprins îi era spiritul, încât trupul său, murind, s-a preschimbat în cenușă și s-a risipit precum fumul; nimeni asemenea lui nu s-a mai întrupat în Ardă, iar spiritul său n-a mai părăsit de atunci sălașurile lui Mandos. Astfel a pierit cel mai mare dintre noldori, ale cărui fapte le-au adus renumele, dar și cea mai neagră nenorocire.

În Mithrim viețuiau Elfii Cenușii, un neam din Beleriand, care trecuse munții spre miazănoapte. S-au bucurat noldorii să-i revadă, socotindu-i o spiță înrudită de care se despărțiseră de mult; dar nu le-a fost ușor, la început, să lege vorba unii cu alții, căci în lunga lor despărțire graiul calaquendilor din Valinor și cel al moriquendilor din Beleriand o apucaseră fiecare pe calea sa. De la elfii din Mithrim noldorii au aflat despre puterea lui Elu Thingol, Regele din Doriath, și despre acel brâu fermecat ce-i apăra regatul; iar veștile despre faptele de vitejie de la miazănoapte au răzbătut până în Menegroth și până în Limanurile Brithombar și Eglarest. S-au minunat nespun toți elfii din Beleriand și i-a cuprins nădejdea că-și vor revedea mărețele rubedenii care, iată, se întorceau pe neașteptate din Apus, tocmai în ceasul lor de restriște; și chiar au crezut, la început, că noldorii erau trimiși de valari pentru a-i ajuta.

Dar, de cum a murit Fëanor, la fiii săi s-a înfățișat un trimis al lui Morgoth, spunând că acesta își recunoștea înfrângerea și dorea să facă pace, chiar și cu prețul unui silmaril. Atunci Maedhros cel înalt, mai vârstnicul fiu, i-a înduplecat pe frații săi să se prefacă a primi să cadă la învoială cu Morgoth și să-i întâlnească pe trimișii lui la locul dinainte hotărât; dar noldorii se gândeau să-și țină făgăduiala tot atât de puțin ca și dușmanul lor. Așa s-a făcut că fiecare legat a adus cu sine o armie mai numeroasă decât se învoiseră la început; Morgoth însă și-a trimis mai mulți oșteni, pe nimeni alții decât pe balrogi. Maedhros a fost atacat pe neașteptate și toți ai săi au căzut răpuși; el însă a fost luat prizonier de către căpetenia balrogiilor și dus în Angband.

Văzând acestea, frații lui Maedhros s-au retras și și-au întărit tabăra din Hithlum; Morgoth însă îl ținea pe Maedhros drept ostatic și a trimis vorbă ca nu-1 va elibera până tind noldorii nu vor pune capăt războiului și nu» e vor întoarce în

Apus sau nu vor părăsi Beleriandul și nu se vor duce cât mai departe, la miazăzi de lume. Fiii lui Fëanor știau prea bine ca Morgoth îi va trăda și nu-l va elibera pe Maedhros, orice-ar fi făcut ei; unde mai pui că jurământul cu care se legaseră îi împiedica a face altminteri și pentru nimic în lume nu ar fi pus capăt războiului împotriva Dușmanului lor. Atunci Morgoth l-a luat pe Maedhros și, prinzindu-i încheietura mâinii drepte într-o cătușă de oțel de peretele unei prăpăstii, sus, pe Thangorodrim, l-a lăsat să atârne acolo.

Între timp, în tabăra din Hithlum se prinsese de veste despre înaintarea lui Fingolfin și al celor care-l urmau, după ce trecuseră de Ghețurile Scrâșnitoare; și întreaga lume a fost cuprinsă de uimire văzând înălțarea Lunii. Dar, când Fingolfin a pătruns în Mithrim, Soarele s-a ivit, scaldând în lumină Apusul; atunci Fingolfin și-a fluturat stindardele albastre cu argintiu și a suflat din comii săi, iar sub pașii săi mărșăluitori au început să răsară flori și, astfel, s-au sfârșit evurile stelelor. La ivirea luminii celei mari, slujitorii lui Morgoth au rupt-o la fugă înapoi în Angband, astfel ca Fingolfin a trecut nestingherit prin ținutul fortificat Dor Daedeloith, în vreme ce vrăjmașii săi stăteau ascunși sub pământ Elfii s-au năpustit asupra porților Angbandului și răsunetul trâmbițelor a cutremurat turnurile muntelui Thangorodrim; mai mult mort decât viu, Maedhros le-a auzit totuși chemarea și a scos un strigăt, dar vocea i s-a pierdut înghițită de ecourile stâncilor.

Fingolfin avea altă fire decât Fëanor și știa prea bine ce gânduri clocea Morgoth, astfel că s-a retras din Dor Daedeloith, întoreându-se în Mithrim. Auzise el, vezi bine, ca acolo avea să-i găsească pe fiii lui Fëanor și dorea să se pună la adăpostul Munților Umbrei ca să-și lase poporul să se odihnească și să prindă din nou puteri; căci văzuse cât de puternică era fortăreața Angband și nu-și închipuia el că porțile vor cădea doar la răsunetul trâmbițelor sale. Astfel că, ajungând în cele din urmă în Hithlum, și-a așezat tabăra pe malul de către miazănoapte al Lacului Mithrim. Nici o fărâmbă de iubire nu nutreau în inimile lor pentru neamul lui Fëanor cei care-l urmau pe Fingolfin, căci chinurile îndurate trecând Ghețurile fuseseră neînchipuit de mari, iar Fingolfin îi socotea pe fii drept părtași ai tătânelui lor. N-ar fi lipsit mult, prin urmare, ca între cele două tabere să se încingă o luptă pe viață și pe moarte; dar oricât de

numeroase și dureroase erau pierderile pe care le suferiseră pe drum, armia lui Fingolfin și a lui Finrod, fiul lui Finarfin, tot o întreceea pe cea a lui Fëanor, astfel ca Fëanor și ai săi s-au retras din calea nou-veniților, așezându-se pe malul de către miazăzi; lacul se întindea acum între ei. Din tabăra lui Fëanor mulți regretau arderea corăbiilor la Losgar și se minunau de vitejia pe care o dovediseră prietenii abandonați dincolo de Ghețurile de la Miazănoapte; i-ar fi primit cu brațele deschise, dar nu îndrăzneau, rușinați fiind.

Din pricina blestemului ce zăcea asupra lor, noldorii n-au izbândit nimic, în vreme ce Morgoth stătea în cumpănă, iar lumina cea nouă se ivea ca o amenințare aprigă pentru orci. Dar Morgoth s-a scuturat iute de gânduri și văzând dihononia dintre dușmanii săi, a izbucnit în hohote de râs. În genunile Angbandului a pus să se facă nori mari de fum și aburi, care au ieșit apoi prin vârfurile fumegânde ale Munților de Fier, ajungând să fie zărite până la mari depărtări, chiar și în Mithrim,

întinând văzduhurile strălucitoare în primele dimineți ale lumii. Dinspre răsărit s-a stârnit un vânt care a purtat norii ceaia peste Hithlim, întunecând Soarele cel nou; s-au prăvălit din văzduh și s-au învălătucit peste câmpuri și-n văioage, așezându-se peste apele Lacului Mithrim, mohorâți și otrăvitori.

Atunci Fingod viteazul, fiul lui Fingolfin, s-a hotărât să pună capăt dușmăniei dintre noldori, înainte ca Vrajmașul lor să fie gata de luptă; căci în Ținuturile de la Miazănoapte pământul se cutremura de tunetul ce răzbătea din fierăriile adânci ale lui Morgoth. Demult de tot, în zilele fericite ale Valinorului, înainte ca Melkor să fi fost scos din lanțuri sau minciunile să-și fi făcut loc între ei, Fingon legase prietenie strânsă cu Maedhros; și cu toate că încă nu știa că acesta nu-l uitase atunci când fuseseră arse corăbiile, gândul la străvechea lor prietenie îi îndurera inima. Ca urmare, a cutezat să făptuiască ceva ce cu drept a rămas slăvit printre isprăvile vitejești ale prinților noldori: singur și fără să se fi sfătuit cu ai săi, a pornit în căutarea lui Maedhros; și ajutat chiar de întunericul adus peste lume de Morgoth, a ajuns nevăzut în bastionul dușmanilor săi. Sus, pe povârnișurile Thangorodrimului s-a cățărat el, căutând cu disperare în jur, la pusticiunea meleagului cela; dar nu zărea nici o trecătoare ori o crăpătură prin care să poată pătrunde în fortăreața lui Morgoth. Atunci, sfmântîndu-i pe orcii care încă se tupilau spăimoși în hrubele întunecate de sub pământ, și-a luat harpa și a cântat un cânt din Valinor, de noldori făcut în străvechime, înainte ca dihonă să se ivească între fiii lui Finwë; și vocea lui a răsunat în văioagele mohorâte ce nicicând înainte n-auziseră altceva decât țipete de frică și durere.

Astfel a găsit Fingon ceea ce căuta, caci, dintr-o dată, cântul i-a fost îngânat undeva, deasupra sa, departe și de-abia auzit, de o voce care apoi l-a strigat. Nimeni altul decât Maedhros prinsese a cânta, în ciuda chinurilor pe care le îndura. Fingon a urcat pe dată până la piciorul peretelui de care atârna rubedenia sa, dar, mai departe, nici că era chip să meargă; văzând de câtă cruzime fusese în stare Morgoth, a izbucnit în plâns. Chinul lui Maedhros era însă atât de cumplit și fără de speranță, încât Maedhros l-a rugat pe Fingon să-l săgeteze cu arcul său; iar Fingon a luat o săgeată și și-a încordat arcul. Și nevăzând altă cale de scăpare, i-a strigat lui Manwë:

- Ooo, tu. Rege, care îndrăgești păsările toate, grăbejtt zborul ăstei săgeți înaripate și arată noldorilor îndurare în ceasul de restriște.

Și rugă i-a fost de îndată ascultată. Căci Manwë, cel care îndrăgește păsările toate și căruia păsările, la rândul lor, îi aduc sus, pe Taniquetil, vești despre Pământul de Mijloc, trimisese din vreme seminția Vulturilor cu poruncă să-și dureze cuiburile pe steiurile de la Miazănoapte și să vegheze asupra lui Morgoth; vezi bine, Manwë nu-i părăsise de tot pe elfii surghiuniți. Vulturii au fost cei care, în acele zile, i-au adus vești lui Manwë pe care cele petrecute îl întristau nespus. Astfel că acum, în clipa în care Fingon și-a încordat arcul, din văzduhurile înalte a zburat în jos Thorondor, Regele Vulturilor, cea mai puternică dintre toate păsările ce-au trăit vreodată, și ale cărui aripi se deschideau pe treizeci de stâneni; a oprit mina lui Fingon și l-a luat pe noldor pe spinearea sa, purtându-l la peretele de stâncă de care atârna Maedhros. Dar Fingon n-a putut să-i desfacă acea cătușă din jurul încheieturii, făurită cum fusese în tenebrele pământului, nici s-o frângă ori s-o smulgă din piatră. În durerea să cumplită, Maedhros iar l-a rugat să-l ucidă; Fingon însă i-a retezat mâna deasupra încheieturii, iar Thorondor i-a purtat până în Mithrim.

Încet-încet, Maedhros s-a tămăduit; căci focul vieții ardea în el și puterea lui venea din lumea străveche, fiind aceeași putere ce-o aveau toți cei care crescuseră în Valinor. Trupul s-a tămăduit de chinurile pătimite și s-a întremat, dar umbra durerii îi adăsta în inimă; și cât a mai trăit, cu mâna stângă a mânuit sabia, mai ucigător decât atunci când o mânuise cu dreapta. Cât despre Fingon, el a ajuns vestit prin fapta sa și toți noldorii l-au ridicat în slăvi; iar ura dintre Casele lui Fingolfin și-a lui Fëanor s-a stins. Căci Maedhros le-a cerut iertare pentru că-i părăsiseră în Araman; nici rege al tuturor noldorilor n-a vrut să devină, spunându-i lui Fingolfin:

- Chiar de n-ar fi fost pasul ăsta între noi, stăpâne, și tot se cuvine că domnia ta să ne fii rege, drept cel mai vârstnic din Casa lui Finwë și la fel de înțelept ca el.

Dar cu aceste vorbe nu toți frații săi se simțeau împăcați în inimile lor.

Și, așa cum prorocise Mandos, cei din neamul lui Fëanor au fost numiți Prădații, din pricină că dreptul de a deveni regi a trecut de la ei la cei din Casa lui Fingolfin, atât în Elende, cât și

în Beleriand, dar și pentru că pierduseră silmarilii. Cu toate acestea, noldorii erau din nou uniți, așa că au pus să se facă de strajă la hotarul din Dor Daedoloth, iar fortăreața Angband a fost asediată dinspre apus și miazăzi, și răsărit; între timp, au trimis solii în lung și-n lat, ca să cerceteze țările din Beleriand și să cadă la învoială cu cei care trăiau pe acele meleaguri.

Regele Thingol nu-i întâmpina cu prea mare tragere de inimă pe toți prinții și armile lor care veneau de la Apus, dornici să întemeieze regate noi; astfel că nu a vrut să-și deschidă regatul și nici să înlăture brâul acela fermecat, caci, împărțșit din înțelepciunea lui Melian, nu credea că Morgoth își va înfrâna minia pentru multă vreme. Dintre prinții noldorilor, singuri cei din Casa lui Finarfin au fost lăsați să pătrundă dincolo de hotarele regatului Doriath; căci doar ei se înrudeau de aproape cu însuși Regele Thingol, mama lor fiind nimeni alta decât Eärwen din Alqualondë, fiica lui Olwë.

Angrod, fiul lui Finarfin, a fost primul dintre Surghiuniți care a ajuns la Menegroth, ca trimis al fratelui său, Finrod, și îndelung a stat la sfat cu Regele, povestindu-i despre faptele noldorilor de la miazănoapte, și despre cât de numeroasă era armia lor și cum era această rânduită; dar, fiind credincios neamului sau, chibzuit în inima sa, și gândind că toate supărările fuseseră de-acum iertate, n-a pomenit nici o vorbă despre răpunerea rubedeniilor și nici despre cum au fugit noldorii sau despre legământul lui Fëanor.

Regele Thingol l-a ascultat pe Angrod; iar, când a fost că acesta să plece, i-a spus:

- Astfel să le zici din parte-mi celor ce te-au trimis. În Hithlum noldorii pot să sălășluiască și în ținutul muntos Doriath și încă pe pământurile la răsărit de Doriath, pustii și sălbatice; dâra într-alte locuri trăiesc mulți din poporul meu și nu doresc defel să fie împiedicați a se mișca în voie ori să fie alungați din sălașurile lor. Vă zic, dară, fiți cu băgare de seamă voi, prinților de la Apus, la purtarea ce-o aveți; căci eu sunt Stăpânul Beleriandului și toți cei ce caută să-și ducă viața pe aste meleaguri de vorba mea vor asculta. Nimeni nu va pătrunde în Doriath cu gând să se așeze, ci numai cei pe care-i socotesc eu oaspeți, ori vin la mine la vreme de mare restriște.

Mai-marii noldorilor tocmai țineau sfat când a sosit Angrod din Doriath, aducând solia Regelui Thingol. Rece li s-a

părut noldorilor primirea făcută de rege, iar vorbele i-au mâniat pe fiii lui Fëanor, dar Maedhros a izbucnit în râs, zicând:

- Rege este cel ce-și apără ce-i al său, altfel în van îi este rangul. Thingol ne da pământuri acolo unde puterea-i nu e suverană. Și numai peste Doriath ar domni în ăst ceas de n-ar fi venit noldorii. Să-1 lăsăm, prin urmare, să domnească în Doriath, și bucuros să fie că-i are drept vecini pe fiii lui Finwë, iară nu pe orcii lui Morgoth peste care am dat noi. Iară noi vom cârmui în altă parte, după cum vom crede de cuviință.

Dar Caranthir, care nu-i avea defel la inimă pe fiii lui Finarfin, fiind el cel mai aspru dintre frați și mai iute la mânie decât toți, a strigat:

- Ba mai mult! Să nu-i lăsăm pe fiii lui Finarfin să bîntuie încolo și-ncoace și să-și ducă basmele până la Elful ăsta întunecat în grottele lui! Cine i-a făcut pe ei solii noștri care să cadă la învoială cu elful? Iar dacă e să vină și ei în Beleriand, să nu uitate una-două ca părintele lor e un senior al noldorilor, chiar dacă mama lor din alt neam s-a tras.

La aceste cuvinte, Angrod a părăsit mânios sfatul Maedhros l-a muștrătat pe Caranthir; dar cei mai mulți dintre noldori, din ambele tabere, s-au tulburat în sinea lor, temându-se de firile haine ale fiilor lui Fëanor ce păreau că stau oricând gata să izbucnească în vorbe aspre și în purtări nestăpânite; Maedhros însă i-a potolit pe frații săi și, astfel, au plecat din Mithrim, îndreptându-se spre apus, dincolo de râul Aros, spre întinsele pământuri ce înconjurau înălțimea Himring. Acea regiune avea mai apoi să se numească Hotarul lui Maedhros; căci, la miazănoapte, nu prea erau nici dealuri, nici râuri care să apere meleagul de atacurile dinspre Angband. Acolo păzeau Maedhros și frații săi, adunând pe oricine venea la ei, și nu prea aveau nimic de împărțit cu neamurile lor de la apus, decât dacă erau la ananghie. Din cât se spune, Maedhros însuși rânduise astfel lucrurile, pentru a nu le da noldorilor pricină de zizanie, dar și pentru că dorea ca, de-o fi fost vreo primejdie, greu să cadă asupra lui; dinspre partea sa, a păstrat prieteșug și cu neamul lui Fingolfin și cu cel al lui Finarfin, alăturându-li-se când și când pentru a ține sfat împreună. Dar mai avea el și legământul pe care trebuia să și-1 tina, numai ca pe-acesta putea pentru o vreme să-1 dea deoparte.

Caranthir și ai lui se așezaseră mai la răsărit, dincolo de izvoarele râului Gelion, în preajma Lacului Helevom, sub culmile Masivului Rerir, și la miazăzi; ureînd sus pe Ered Luin, au privit spre răsărit plini de mirare, căci tare li se păreau întinse și sălbatice meleagurile Pământului de Mijloc. Astfel i-au descoperit Caranthir și ai săi pe gnomi care, după atacul asupra lui Morgoth și după venirea noldorilor puseră capăt drumurilor lor în Beleriand. Dar cu toate că și unei seminiții și celeilalte le plăcea să învețe diverse meșteșuguri și deprindeau cu râvnă tot ce era nou, nu s-au îndra gât prea tare una pe cealaltă; căci gnomii erau secretoși și supărăcioși, câtă vreme Caranthir era trufaș, neascunzându-și disprețul pentru lipsa de farmec a naugrimilor, iar ai săi îi urmau exemplul. Totuși, și unii și alții se temeau de Morgoth și îl urau, astfel că s-au legat prin alianță, de pe urma căreia au tras foloase în egală măsură; căci naugrimii au învățat multe taine meșteșugărești în acele zile, făcând din fierarii și zidarii din Nogrod și Belegost cei mai vestiți din seminiția lor, iar când gnomii au început din nou să bată drumurile din Beleriand, tot ce scoteau ei din minele lor trecea mai întâi prin mâinile lui Caranthir, care a strâns astfel bogații fără seamăn.

După ce au trecut douăzeci de ani de-ai Soarelui, Fingolfin. Regele noldorilor, a dat un mare ospăț; îl dădea la vreme de primăvară, aproape de lazurile Ivrin, din care porneau izvoarele năvalnicului Narog - acolo pământurile erau verzi și frumoase, protegute la miazănoapte de Munții Umbrei. De bucuria ce a fost la acel ospăț aveau să-și amintească în zilele de restriște de mai târziu; Mereth Aderthad, astfel s-a fost numit, Ospățul Reunirii. Mulți dintre căpitani neamului lui Fingolfin și Finrod au venit aici; Amedhros și Maglor dintre fiii lui Fëanor, dimpreună cu războinicii de la Hotarul Răsăritean; și Elfii Cenușii, în număr mare, bântuitorii codrilor din Beleriand și locuitori ai Limanurilor, cu Cărdan, seniorul lor. Și-au mai venit Elfii Verzi din Ossiriand. Țara celor Șapte Râuri, aflată departe, la picioarele pereților Munților Albaștri; din Doriath nu au venit decât doi trimiși, Mablung și Daeron, aducând urări de bine din partea Regelui.

La Mereth Aderthad s-au dat multe sfaturi de bună credință și s-au făcut jurăminte de alianță și prietenie; se povestește că, la acest ospăț, graiul Elfilor Cenușii a fost vorbit

până și de noldori, căci deprinseseră iute felul de a vorbi al celor din Beleriand, în vreme ce sindarii nu se prea descurcau cu graiul din Valinor. Noldorii își simțeau inimile ușoare și pline de speranță, și multora li se părea ca Fëanor nu le vorbise fără rost atunci când îi îmboldise să-și caute libertatea și regate frumoase în Pământul de Mijloc; și cu adevărat au urmat ani mulți de pace, în vreme ce săbiile lor păzeau Beleriandul de nenorocirile ce le putea pricinui Morgoth, iar puterea acestuia zăcea zăvorâta dincolo de porțile fortăreței sale. În acele zile, bucuria domnea sub lumina Lunii celei noi și a noului Soare și meleagul întreg se bucură; doar la miazănoapte pândeau Umbra.

Și după ce-au mai trecut treizeci de ani, Turgon, fiul lui Fingolfin, a plecat din Nevrast, unde își avea sălașul, și s-a dus să-l caute pe prietenul său Finrod, pe insula Toi Sirion, și împreună au pomit în călătorie spre miazăzi, de-a lungul râului, căci se cam saturaseră de munții de la miazănoapte; în timp ce mergeau ei așa, i-a prins noaptea dincolo de Heleșteiele Amurgului, în apropiere de apele Sirionului, astfel că s-au întins să doarmă pe malul râului, sub stelele văratice. Dar Ulmo, ureând în susul râului, i-a cufundat într-un somn adânc, bântuit de vise grele; și tulburarea pricinuită de acele vise a stăruit și după ce s-au trezit, dar nici unul nu i-a spus nimic celuilalt, căci ce-și aminteau nu era prea limpede și fiecare credea că Ulmo numai lui îi vorbise în somn. Erau însă Amandoi neliniștiți, neștiind ce avea să se întâmple, încât ades își luau inima-n dinți și hălăduiau pe meleaguri neumblate, căutând peste tot locuri pe care le-ar fi putut folosi drept fortărețe; căci fiecare gândea că-i fusese sortit să se pregătească pentru un ceas al râului, când va trebui să aibă unde se retrage, de-o fi ca Morgoth să năvălească din Angband și să înfrângă oștirile de la Miazănoapte.

A mai trecut o vreme și, într-o bună zi, Finrod și Galadriel, sora sa, se găseau în Doriath, ca oaspeți ai lui Thingol, rubedenia lor. S-a minunat Finrod de forța și măreția pe care le vedea în Menegroth, de vistierii și armurării, și de sălile de piatră cu multele lor coloane; l-a cuprins dintr-o dată dorința să dureze și el săli mari, păzite de porți strașnice, într-un loc adânc și tainic, de dincolo de culmi. Și-a deschis inima în fața lui Thingol și i-a mărturisit ce vis nutrea; iar Thingol i-a povestii despre defileul adânc ce-l tăiase râul Narog, și de peșterile de sub Culmea Faroth, săpate în mâlul prăpăstios dinspre apus. La

plecare i-a dat călăuze care să-l ducă până la locul cu pricina, despre care puțini știau la acea vreme. Așa a ajuns Finrod la Peșterile Narog și acolo a început să-și pregătească sali adânci și vistierii, după cum le văzuse le Menegroth; fortăreața aceea a căpătat numele de Nargothrond. În truda aceasta Finrod a primit ajutor de la gnomii din Munții Albaștri; răsplata le-a fost pe măsură, căci Finrod adusesse cu sine din Tirion mai multe comori decât oricare altul dintre prinții noldorilor. Și tot atunci i-au dăruit gnomii Colanul Gnomilor, numit și Nauglamir, de ei făcut și cel mai vestit din tot ce-au făurit ei în Zilele de Odinioară. Un colan de aur, încrustat cu miriade de nestemate aduse din Valinor, dar avea o vrajă în el, ce-l făcea să se aștearnă ușor ca un fade borangic și la fel de frumos și de mlădiu în jurul gâtului oricui îl purta.

Acolo, în Nargothrond, s-a așezat mai apoi Finrod, împreună cu mulți din neamul său. În graiul gnomilor i s-a zis Felagund, Cioplitorul Peșterilor; acest nume l-a purtat de atunci până la sfârșitul zilelor sale. Dar Finrod Felagund n-a fost primul care și-a făcut sălaș în peșterile din malurile râului Narog.

Galadriel, sora lui, nu i s-a alăturat în Nargothrond, căci în Doriath trăia Celeborn, o rudă de-a lui Thingol, și între ea și Celeborn se înfiripase o mare iubire. Astfel ca ea a rămas în Regatul Ascuns, alături de Melian, de la care a primit multă învățătură și a aflat tot ce se putea ști despre Pământul de Mijloc.

Turgon însă și-a amintit de orașul așezat pe un deal, frumosul Tirion cu turnul și copacul sau și, negăsind ceea ce cauta, s-a reântors în Nevrast și acolo s-a așezat în pace, în Vinyamar, lângă țărmurile mării. Iar, în anul următor, Ulmo însuși i s-a înfățișat, rugându-l să pornească din nou la drum, de data asta singur, și să se îndrepte spre valea Sirion; așa ca Turgon s-a așternut la drum și, călăuzit de Ulmo, a descoperit valea Tumladen, ascunsă în Munții Încercuitori, în mijlocul căreia se afla o culme de piatră. Apoi s-a întors în Nevrast, fără să spună nimănui nimic despre descoperirea lui, și, sfătuindu-se în taină cu sfetnicii săi, s-a apucat să închipuie acolo planul unui oraș asemănător cu Tirionul de pe Tuna, după care inima sa tânjea în surghiun.

Cât despre Morgoth, el a dat crezare veștilor aduse de iscoadele sale, cum ca seniorii noldorilor hoinăreau pe

meleaguri străine și nu se gândeau la război; așa că și-a zis să pună la încercare forța și prudența dușmanilor săi. Fără știrea nimănui, puterea lui s-a stâmit încă o dată, meleagurile de la miazănoapte au fost zguduite de cutremure și limbi de foc au țâșnit din crăpăturile pământului, iar Munții de Fier au scuipat flăcări; orcii s-au revărsat peste câmpia Ard-galen. La apus au coborât prin Trecătoarea Sirion, iar la răsărit au năvălit în ținutul lui Maglor, prin spărtura dintre dealurile lui Maedhros și pintenii Munților Albaștri. Dar Fingolfin și Maedhros nu dormeau și, în timp ce alți fărtați de-ai lor porniseră în urmărirea cetelor de orci, care se răzlețiseră în Beleriand și se puseseră pe ticăloșii, cei doi au atacat oștirea principală pe laturi, tocmai când se năpustea asupra Dorthonionului, le-au înfrânt pe slugile lui Morgoth și le-au urmărit peste câmpia Ard-galen, nimicindu-le până la ultima, chiar în fața porților fortăreței Angband. Aceasta a fost a treia bătălie mare a Războaielor din Beleriand, și a primit numele de Dagor Aglareb, Bătălia Glorioasă.

Victorie a fost, negreșit, dar și un avertisment; prinții l-au luat în seamă și, de atunci, și-au întărit alianța, precum și strajă la hotare; astfel a început Asediul Fortăreței Angband, care a durat mai bine de patru sute de ani ai Soarelui. După Dagor Agloreb, vreme îndelungată nici un servitor de-al lui Morgoth n-a mai cutezat să iasă pe porțile fortăreței, de teama seniorilor noldori. Trufaș, Fingolfin se lăuda că, atâta vreme cât dintre ei nimeni nu trăda, Morgoth nu va mai putea scăpa din împresurarea eldarilor și nu-i va mai putea ataca pe nepusă masă. Totuși, noldorii n-au putut cuceri fortăreața și nici silmarilii nu i-au luat înapoi; iar războiul n-a încetat nici- când de tot, cât a ținut Asediul, căci Morgoth născocea tot felul de ticăloșii și, când și când, îi punea la noi încercări pe dușmanii săi. Mai mult chiar, fortăreața nici măcar n-a fost pe de-a-ntregul înconjurată; căci Munții de Fier din al cărui uriaș perete arcuit se împingeau în afară turnurile Thangorodrim, o apărau din toate părțile, iar noldorii nu-i puteau trece, din pricina zăpezii și a ghețurilor. Prin urmare, în spatele fortăreței, către miazănoapte, Morgoth nu avea dușmani și pe acolo ieșeau iscoadele sale, pătrunzând, apoi, pe căi ocolite în Beleriand. Dorind mai presus de orice să semene spaimă și discordie printre eldari, Morgoth le porunca orcilor să prindă vii cât mai mulți noldori cu putință și să-i aducă legați fedeleș în Angband; pe unii prizonieri într-atât îi

însăpăimântă doar cu cruzimea ochilor săi, încât nici nu-i mai punea în lanțuri - trăiau cu groază în suflet și îi împlineau vrerea oriunde se aflau. Astfel a aflat Morgoth multe dintre cele ce se petrecuseră după răzvrătirea lui Fëanor și tare se mai bucura văzând cum prinsese rod sămânța multor dihonii între dușmanii săi.

Trecuseră aproape o sută de ani de la bătălia Dagor Aglareb, când Morgoth s-a încumetat să-l atace pe Fingolfin pe neașteptate (știa, vezi bine, de strășnicia cu care veghea Maedhros); a trimis o oștire în pustiul alb de la miazănoapte și, de acolo, aceasta a apucat-o spre apus și înapoi spre miazăzi, coborând de-a lungul coastei Fiordului Drengist, pe același drum pe care venise Fingolfin de la Ghețurile Scrâșnitoare. Astfel aveau să intre în Hithlum dinspre apus; dar au fost descoperiți la timp, iar Fingon i-a atacat dintre dealuri, chiar unde începea fiordul, și aproape toți orcii au fost împinși în mare. Lupta aceasta n-a fost socotită printre marile bătălii, orcii fiind puțini la număr, iar dintre locuitorii din Hithlum n-au fost mulți care-au luptat acolo. Dar după această întâmplare au urmat mulți ani de pace, fără atacuri fățișe dinspre Angband, pentru ca Morgoth înțeleșese, în sfârșit, ca, neajutați, orcii nu se puteau măsura cu noldorii, astfel ca, în sinea lui, a chitii că ar trebui să-și mai ia niscai ajutoare.

Și după alți o sută de ani, Glaurung, primul dintre Uruloki, dragonii-de-foc de la Miazănoapte, a ieșit pe porțile fortăreței la ceas de noapte. Era încă tânăr, abia ajuns la jumătatea înălțimii sale, căci viața dragonilor este lungă și tare "încet se mai scurge, dar elfii au fugit din calea lui, ascunzându-se cuprinși de deznădejde în Ered Wethrin și Dorthonion; drum liber a avut dragonul să pârjolească tot șesul Ard-galen. Fingon însă, prințul din Hithlum, nu s-a pierdut cu firea, ci a pomit împotriva lui cu arcași călare și l-a împresurat într-un cerc de călăreți iuți; Glaurung n-a putut îndura săgețile lor, caci armura de solzi încă nu-i crescuse deplin, astfel că a fugit îndărăt în Angband și n-a mai ieșit de acolo mulți ani. Pentru fapta sa, Fingon a fost ridicat în slăvi, iar noldorii s-au bucurat peste poate; prea puțini dintre ei întrezăreau deplinul înțeles și pericolul întruchipat de această creatură nemaivăzută. Lui Morgoth însă nu i-a plăcut ca Glaurung s-a dat în vileag prea curând. După înfrângerea lui a urmai pacea lungă de mai bine de două sute de ani.

În tot acest timp, nu s-a mai petrecut nimic altceva decât gâlcevi printre locuitorii de la hotare, iar Beleriandul întreg a înflorit și s-a îmbogățit. La adăpostul armiiilor puse de strajă la miazănoapte, noldorii și-au durat sălașurile și turnurile și multe lucruri frumoase au făurit ei în acele zile, printre ele poezii și istorii, și cărți de învățătură. În multe părți ale tărâmului lor noldorii și sindarii s-au unit într-un singur popor, vorbitori ai unuia și aceluiasi grai; iar dacă totuși îi deosebea ceva, era ca noldorii îi întreceau pe sindari în puterea minții și a trupului, fiind războinici mai de temut și mult mai înțelepți, și foloseau piatra în zidărie și-ndrăgeau colinele dealurilor și întinderea câmpiei. Dar sindarii aveau vocile mai cristaline și se pricepeau mai bine la cântat - nu și Maglor, fiul lui Ffcantor - și iubeau pădurile și malurile nurilor; iar unii dintre Elfii Cenușii încă mai băteau coclaurii în lung și-n lat, fără a-și face sălaș în vreun loc și, în timp ce mergeau, cântau.

CAPITOLUL XIV

Despre Beleriand și ținuturile sale

Astfel se înfățișau meleagurile pe care au venit noldoni în partea de miazănoapte a ținuturilor apusene ale Pământului de Mijloc, în vremurile străvechi; și tot aici se povestește despre felul în care căpeteniile eldarilor își străjuiau pământurile, despre alianțele împotriva lui Morgoth, după Dagor Aglareb. A treia bătălie din Războaiele Beleriandului.

În partea de miazănoapte a lumii, Melkor înălțase de-a lungul evurilor Munții de Fier, Ered Engn, drept zid de apărare a citadelei sale, Utumno; munții se găseau la hotarele tărâmurilor unde domnea frigul nesfârșit, acolo se întindeau ei de la răsărit spre apus, într-un cot larg. În spatele pereților acestor munți, la apus, unde lanțul se îndrepta din nou spre miazănoapte, Melkor a durat o alta fortăreață, pentru a opri orice atac ce ar fi putut veni dinspre Valinor. Din cât se spune, atunci când s-a întors el în Pământul de Mijloc, s-a statornicit în nesfârșitele subterane ale Angbandului, Infernul de Fier, caci, în Războiul Puterilor, valarii s-au grăbit să-l vâneze în marea fortăreață Utumno, astfel că n-au distrus de tot Angbandul și nici n-au căutat până în străfundurile sale. Sub Ered Engn

Melkor a săpat un tunel adânc, care ieșea în partea de miazăzi a munților; acolo a pus el să se facă o poartă puternică. Deasupra porții și în spatele ei, a înălțat apoi turnurile bubuitoare ale Thangorodrimului, lipite de fața muntelui - din cenușa și scoria furnalelor sale subpământane erau zidite turnurile, și din măruntaiele pământului pe care le scotea Morgoth afară când își sfredelea tunelurile. Erau negre, sterpe și cumplit de înalte; iar din vârfurile lor ieșea fum, întunecând și umplând de miasme cerul de la miazănoapte. În fața porților, scârâvia și pustiiciunea se întindeau până departe spre miazăzi, peste câmpia Ard-galen; dar, după ce s-a ivit Soarele, acolo a crescut iarbă grasă și, în vreme ce Angbandul era asediat și porțile-i zăvorâte, pete de verdeață au prins să se ivească până și pe țăncurile și stâncile sfărâmate din fața intrării spre infern.

La apus de Thangorodrim se găsea Hâsilóme, Tărâmul Cețurilor; așa-l numiseră noldorii în graiul lor, din pricina norilor trimiși într-acolo de Morgoth pe vremea când își așezaseră pe cele meleaguri prima lor tabără; mai apoi, a căpătat numele de Hithlum în graiul sindarilor care trăiau prin părțile locului. Cât a durat asediul asupra fortăreței, pământurile au fost frumoase, cu toate că vremea era răcoroasă, iar iernile aspre. Se mărginea la apus cu Ered Lómin, Munții Răsunători, ce coborau până aproape de mare; la răsărit și la miazăzi drept hotar avea curbura cea mare a munților Ered Wethrin, Munții Umbroși, despărțindu-l de Ard-galen și Valea Sirionului.

Fingolfin și Fingon, Fiul său, aveau în stăpânire Hithlumul, iar cei mai mulți din obștea lui Fingolfin trăiau în Mithrim, de-a lungul malurilor lacului cel mare; lui Fingon i-a dat Dor-lominul, aflat la apus de Munții Mithrim. Dar fortăreața lor principală se găsea la Eithel Sirion, la răsărit de Ered Wethrin, de unde țineau sub supraveghere Ard-galenul; călăreții lor străbăteau șesul acela până aproape de umbra aruncată de Thangorodrim - puțini le fuseseră în început caii, dar s-au înmulțit iute, iar iarba câmpiei eTa verde și plină de sevă. Mulți dintre armăsari veneau din Valinor, îi fuseseră dați lui Fingolfin de către Maedhros în schimbul a tot ceea ce pierduse, fiind aduși cu corăbiile la Losgar.

La apus de Dor-lómin, dincolo de Munții Răsunători care, de-a lungul Fiordului Drengist, pătrundeau adânc în intenonil meleagurilor, se găsea Nevrastul, care înseamnă Țărâmul de

Dincoace în graiul sindarin. Așa s-au numit la început toate meleagurile de coastă la miazăzi de Fiord, apoi numele s-a folosit numai pentru ținutul ce se întindea între Drengist și Muntele Târâș. Acolo s-a aflat vreme de ani îndelungați regatul lui Turgon înțeleptul, fiul lui Fingolfin, iar hotarele sale erau marea, Erd Lomin și dealurile care continuau spre apus pereții munților Ered Wethrin, de la Ivrin până la Muntele Târâș, cocoțat pe un promontoriu. După unii, Nevrastul ar fi ținut de Beleriand mai curând decât de Hithlum, căci era o regiune mai blândă, udată de vânturi umede venite de peste mare și proteguită de vânturile înghețate de la miazănoapte, care suflau peste Hitlum. Era o depresiune împrejmuată de munți și de masive stânci de coastă, mult mai înaltă decât câmpiile din spatele barierei muntoase, încât nici un râu nu o străbătea. În mijlocul acestei depresiuni se găsea un lac uriaș, fără maluri bine deslușite, din pricină că era înconjurat de smârcuri. Linaewen se numea lacul, datorită numărului mare de păsări ce-și aveau cuiburile acolo, pasări din cele cărora le plac stufărișul înalt și ochiurile de apă. Înainte de venirea noldorilor, mulți din neamul Elfilor Cenușii trăiau în Nevrast, în apropierea coastelor, mai cu seamă în jurul Muntelui Târâș, în sud-vest; căci acolo doriseră în vremurile străvechi să vină Ulmo și Ossë. Toți cei care viețuiau acolo l-au recunoscut pe Turgon drept stăpânul lor, astfel ca neamurile noldorilor și sindarilor s-au amestecat în acea parte de lume mai curând, iar Turgon a trăit mulți ani în sălașul pe care l-a numii Vinyamar, aflat la poalele Muntelui Târâș, în apropierea mării.

La miazăzi de Ard-galen se găsea un platou întins, Dorthonion. Ce măsoară șaiszeci de leghe de la răsărit la apus; păduri de pini îi acopereau pământurile, mai ales în părțile de miazănoapte și de apus. Dinspre câmpii, cline blânde urcau spre un meleag sumbru și înalt, presărat cu lacuri mici la poalele unor steiuri sterpe ale căror vârfuri se ridicau deasupra lanțului Ered Wethrin; dar. la miazăzi, spre Doriath, cobora abrupt, în tauri amețitoare. De pe pantele nordice ale Dorthonionului, Angrod și Aegnor, fiii lui Finarfân, vegheau câmpia Ard-galen, fiind vasalii fratelui lor Finrod, seniorul din Nargothrond; mică le era obștea, căci pământurile erau sterpe, iar platoul întins de dincolo de aste cline stătea ca un bastion pe care Morgoth cu greu s-ar fi încumetat să-l treacă.

Între Dorthonion și Munții Umbroși se adâncea o vale îngustă ai cărei pereți prăpăstioși erau acoperiți de pini; valea însă era verde, căci o străbătea Râul Sirion, grăbind spre Beleriand. Finrod stăpânea Trecătoarea Sirion, iar pe insula Toi Sirion, în mijlocul râului, a construit un turn de strajă puternic, numit Minas Tirith. După ce a fost făcută fortăreața Nargothrond, a lăsat tumul în grija fratelui său Orodreth.

Cât despre Beleriand, acest tărâm vast și frumos se întindea de o parte și de alta a Râului Sirion, a cărui măreție i-o slăveau cântecele; izvora din Eithel Sirion și marginea Câmpia Ard-galen, înainte de a se prăvăli prin trecătoare și a-și umfla apele cu pâraiele din munți. Apoi curgea spre miazăzi, cale de o sută treizeci de leghe, strângând mulți afluenți în albia sa, până când apele învolburate ajungeau la gurile ce formau o deltă nisipoasă în Golful Beleriand. Urmând Sirionul de la nord spre sud, pe malul drept, în Beleriandul Apusean, se întindea Codrul Brethil, până la Râul Teiglin, iar între Teiglin și Narog se găsea ținutul Nargothrond. Râul Narog izvora din Cascada Ivrin, pe fața sudică a Munților Dor- Iómin, și străbătea optzeci de leghe înainte să se verse în Sirion, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor. La miazăzi de Nan-tathren se găsea o regiune de pajiști pline de nori, prea pulin populată; iar dincolo de pajiști începeau smârcurile 91 plaiurile de la gurile Sirionului și nisipurile deltei, fără alte viețuitoare decât păsările marii.

Dar ținutul Nargothrond se întindea și la apus de Narog. Până la Râul Nenning ce se varsă în mare la Eglarest. Astfel ca Finrod a devenit marele senior al tuturor elfilor din Beleriand, care trăiau între Sirion și mare, singurii peste care nu domnea fiind elfii din Falas. Acolo viețuiau acei sindari care încă mai iubeau corăbiile, avându-l drept senior pe Cărdan, făuritorul de corăbii; dar Cărdan și Finrod legaseră o strânsă pnetenie și, cu ajutorul noldorilor, au reconstruit limanurile Bnthombar și Eglarest. În spatele zidurilor impunătoare, orașele au înflorit și în porturi au apărut cheiuri și diguri de piatră. Pe promontoriul apusean al limanului Eglarest, Finrod a durat tumul Barad Nimras, ca să străjuiască marea apuseană, cu toate că primejdia nu de acolo ar fi venit, după cum avea să se dovedească; căci nici o clipă Morgoth nu s-a gândit să se apuce de făurit corăbii și să atace dinspre mare. De apă se fereau toți servitorii lui, iar pe mare nici unul n-ar fi pornit de bunăvoie, doar dacă se afiau

la mare ananghie. Cu ajutorul elfilor din Limanuri, cei din Norgothrond au construit corăbii noi și astfel au putut să se ducă să cerceteze marea Insula Balar, gândind să pregătească acolo ultimul loc de refugiu, dacă răul s-ar fi abătut asupra lor, dar nu lor li s-a hărăzit să trăiască acolo.

Astfel, ținutul lui Finrod era cel mai mare dintre toate, chiar dacă el era cel mai tânăr dintre marii seniori ai noldorilor, anume Fingolfin, Fingon, Maedhros și Finrod Felagund. Fingolfin era socotit cel mai mare dintre toți. Fiind seniorul tuturor noldorilor, urmat de Fingon, chiar dacă regatul lor nu era decât ținutul Hithlum de la miazănoapte; iară poporul lor era cel mai cutezător și mai viteaz, trezind spaima în orci și ura lui Morgoth.

La stânga Sirionului se găsea Beleriandul Răsăritean, măsurând în partea sa cea mai lată o sută de leghe între Sirion și Gelion, pe de o parte, și hotarele ținutului Ossiriand, pe de alta; iar mai la nord, între Sirion și Mindeb, se afla Dimbar, un pământ pustiu sub culmile Crissaegrim, Sălașul Vulturilor, între Mindeb și partea dinspre izvoare a Râului Esgalduin se găsea un meleag al nimănu. Nan Dungortheb - un loc al spaimei, cuprins între brăul proteguitor al lui Melian, care apăra hotarul de la miazănoapte al Doriathului, și prăpăstiile înspăimântătoare ale Munților Groazei, Ered Gorgoroth, care se căseau pe platoul Dorthonion. Aici - după cum s-a mai spus - se ascunsese Ungoliant ca să scape de biciurile balrogilor și, o vreme, a viețuit în acest loc, umplând râpele cu negura ei ucigătoare și, chiar dacă ea pierise, prăsiturile ei tot acolo își făceau veacul, țesându-și plasele ticăloase; firele de apă care țâșneau din Ered Gorgoroth erau întinate și otrăvite, încât cel care gusta din undele lor își simțea pe dată sufletul cuprins de nălucirile nebuniei și disperării. Toate făpturile se fereau de locul acela, iar noldorii treceau prin Nan Dungortheb numai la mare nevoie, pe poteci din apropierea hotarului cu Doriath, cât mai departe de dealurile bântuite. Potecile fuseseră tăiate cu mult înainte ca Morgoth să se fi întors în Pământul de Mijloc; iar cine totuși se încumeta să-l străbată, ajungea în răsărit la Esgalduin, unde încă se mai arcuia în vremea Asediului podul de piatră lant laur. De acolo călătorul trecea prin Dor Dânen, Țara Tăcută, apoi, traversând Arossiach (adică Vadurile Aros), ajungea la hotarele din partea de nord ale Beleriandului, unde trăiau fiii lui Fëanor.

La miazănoapte se găseau pădurile păzite ale Doriathului, sălaș al lui Thingol, Regele Ascuns, în regatul căruia nimeni nu pătrundea fără voia sa. Partea dinspre miazănoapte, mai joasă, Pădurea Neldoreth, se mărginea la răsărit și la miazăzi cu întunecatul râu Esgalduin, care cotea spre apus în mijlocul ținutului; iar între Aros și Esgalduin se găsea codrul Region, mult mai des și mai întins. Pe malul sudic al râului, acolo unde albia cotea spre apus, către Sirion, erau Fețtenle Menegroth. Întregul Ooriath se întindea la răsărit de Sirion, în afara unei fâșii împădurite cuprinse între locul unde Teiglin se vărsa în Sirion, și Heleșteiele Amurgului. În Doriath, această pădure se numea Nivrim, Hotarul Apusean acolo creșteau stejari înalți; era cuprinsă și ea de Brâul lui Melian, pentru ca, astfel, măcar o parte a Râului Sirion, pe care ea îl iubea în semn de prețuire a lui Ulmo, să se afle sub puterea deplină a lui Thingol.

La sud-vest de Doriath, unde Aros se vărsa în Sinon, de-o parte și de alta a râului, erau lacuri mari și mlaștini, domolind curgerea apei și împărțind albia în numeroase canale. Regiunea aceea se numea Aelin-uial, Heleșteiele Amurgului, căci erau învăluite în cețuri și în vraja Doriathului. Toată partea de nord a Doriathului cobora spre miazăzi până în acest loc, după care devenea câmpie și Sirionul curgea molcom. Dar la sud de Aelin-uial, terenul cobora dintr-o dată râpos; era un povâmiș care împărțea șesurile de sus de șesurile de jos, încât cine privea de la miazăzi spre miazănoapte vedea un șir nesfârșit de dealuri ce începea la apus, de la Eglarest. de dincolo de Narog, și se termina taman la Amon Ereb, la răsărit, nu departe de Gelion. Narog străbătea aceste dealuri râpoase printr-un defileu strâmt și se învolbura peste praguri, dar nu forma cascade. Pe malul apusean, terenul se înălța, formând marele platou împădurit Taur-en-Faroth. Pe partea apuseană a strâmtorii, unde scurtul și înspumatul pârâu Ringwill se prăvălea în Narog de pe Platoul Faroth, Finrod a durat fortăreața Nargothrond. Cam la douăzeci și cinci de leghe la răsărit de. Strâmtoarea Nargothrond, Sirion se prăbușea, curgând de la miazănoapte, într-o cascadă tumultuoasă, mai jos de Heleșteiele Amurgului, după care se ascundea brusc în pământ. Conlinuându-și curgerea prin tuneluri uriașe săpate chiar de trecerea apelor sale; ieșea din nou la suprafață trei leghe mai la sud, cu vuiet asurzitor și aburi,

printre arcurile stâncoase săpate la poalele dealurilor, numite Porțile Sirionului.

Acest prăvăliș se numea Andram. Zidul cel Lung. de la Nargothrond până la Ramdal. Capătul Zidului, aflat în Beleriandul Răsăritean. Totuși, în partea sa răsăriteană nu mai era atât de abrupt, acolo valea Râului Gehon cobora statornic spre miazăzi, iar Gelionul nu avea nicăieri volburi sau cascade, și, cu toate acestea, curgea mai iute ca Sirionul. Între Randal și Gehon se găsea un deal mare, cu pante line. Dar părănd și mai semeț din pricini că era singuratic; dealul acela se numea Amon Ereb. Pe Amon Ereb a pierit Denethor. Seniorul nandorilor din Ossinand. Care a venit în ajutorul lui Thingol în lupta împotriva lui Morgoth. În acele zile când orcii au atacat întâia dată și au pus capăt păcii din Beleriand. Păzite de lumina stelelor, și pe acel deal a sălășluit Maedhros după marea înfrângere. Dar la miazăzi de Andram. Între Sirion și Gehon, se întindea un meleag sălbatic, acoperit de păduri dese, unde nimeni nu pătrunsese în afara câtorva Elfi ai întunecimii, când și când; Taur-im-Duinath se numea acel Codru dintre râuri.

Gebon era un râu măreț, cu două izvoare și două brațe: Micul Gebon. Care cobora din înălțimea Himring. și Marele Geiion. Care izvora din Masivul Rerir. După ce brațele se întâlneau. Râul curgea vreo patruzeci de leghe până își întâlnea afluenți: și până să ajungă la mare. Era de două ori mai lung ca Sirion, deși mai puțin lat și umflat - și asta pentru ca în Hithlum și Dorthonion. de unde Sinon își trăgea apele, ploua mai mult decât în răsărit. Din Ezed Luin izvorau cei șase afluenți ai Gebonului: Ascar (numit mai apoi Rathloriel), Thalor, Legolm. Brilthor. Duilwen și Adurant. Pâraie repezi și tumultoase. cu văi abrupte ce coborau din munți; iar între Ascar. la miazănoapte. S; Adurant. la miazăzi, și între Gehon și Ered Lum. se afla îndepărtatul ținut verde al Ossmandului, Țara celor Sapa Râului. Cam pe la mijlociile cursului său. Adurant se bifurca și apoi își reunea brațele; insula prinsă între apele sale se numea Toi Galen. Insula Verde. Acolo au trăit Beren și Lúthien după întoarcerea lor.

În Ossiriand trăiau Elfii Verzi, păziți de rîurile lor, căci. Jupa Sirion, Râul Gelion îi era cel mai drag lui Ulmo dintre toate apele lumii apusene. Felul elfilor din Ossiriand de a sălășlui în pădurile lor era atât de iscusit, încât un străin le-ar fi putut

străbate țara dintr-o parte în alta fără să-i bage de seamă. Primăvara și vară se înveșmântau în verde, iar zvonul cânturilor lor putea fi auzit până pe malul celălalt al Gelionului. De aceea, noldorii au numit meleagul acela Lindon, Țara Muzicii, iar munții de dincolo de pământuri, Ered Lindon, căci, pentru prima dată, îi zăriseră din Ossiriand.

La răsărit de Dorthonion, hotarele Beleriandului erau oricând în primejdie de a fi atacate; numai niște măguri mărunte străjuiau valea Gelionului dinspre miazănoapte, în acea regiune, la Hotarul lui Maedhros și pe pământurile din spatele acestui Hotar trăiau fiii lui Fëanor, cu un popor numeros; călăreții lor străbăteau adesea întinsul șes de la miazănoapte, Lothlann, vast și pustiu, la răsărit de Ard-galen, pentru că nu cumva Morgoth să cuteze a ajunge pe acea cale în Beleriandul Răsăritean. Citadelă lui Maedhros se afla pe înălțimea Himring, Frigul-etern - un deal cu coame întinse, lipsit de copaci, terminându-se într-un platou, înconjurai de dealuri mai mici. Între Himring și Dorthonion se făcea o trecătoare, foarte abruptă spre apus - Trecătoarea Aglon. O poartă spre Doriath; un vânt înghețai sufla veșnic prin ea, venind dinspre miazănoapte. Celegorm și Curufin au fortificat trecătoarea. Păzind-o cu strășnicie. La fel ca și ținutul Himlad de la miazăzi, între Râul Aros ce izvoră din Dorthonion. și afluentul său Celon, ce cobora din Himring.

Între brațele Gelionului se afla fortul lui Maglor și tot aici, într-un anumit loc, nu mai era nici un deal care să oprească intrarea în Beleriandul Răsăritean; pe aici au pătruns orcii înainte de a Treia Bătălie. De aceea, noldoni țineau pe această câmpie o trupă de cavalerie; iar Caranthir 51 ai săi au fortificat munții aflați la răsărit de Defileul lui Maglor.

Masivul Rerir și culmile mai puțin înalte din jurul său înaințau spre apus din lanțul principal al munților Ered Lindon; în cotul dintre Rerir și Ered Lindon se formase un lac. Umbrii de munți din toate părțile, fără doar în partea sa dinspre miazăzi. Acesta era Lacul Helevom, adânc și întunecai. În apropierea căruia își făcuse sălaș Caranhir; dar toată acea întindere între Gelion și munți și, de asemenea. Între Rerir și Râul Ascar, noldoni o numeau Thargelion, adică Lacul de Dincolo de Gelion. Sau Dor Caranhir. Țara lui Caranhir; aici i-au întâlnit noldorii

pentru prima oară pe gnomi. Înainte vreme. Elfii Verzi avuseseră alt nume pentru Thargelion - Talalh Rhunen, Valea Răsăriteană.

Astfel, pe vremea lui Maedhros, fiii lui Fëanor au fost stapân în Beleriandul Răsăritean, cu toate că poporul lor trăia mai mult în părțile de miazănoapte ale țării, către miazăzi, călărind numai ca să vâneze în pădurile cele verzi. În schimb Amrod și Amras trăiau la miazăzi, ducându-se pe pământurile din miazănoapte arareori cât a durat Asediul. Și alți seniori elfi se duceau pe acele meleaguri când și când, venind chiar și de departe, căci țara, chiar dacă era sălbatică, era și nespus de frumoasă. Dintre aceștia, Finrod Felagund venea cel mai adesea, placându-i să hălăduiască, și astfel a venit el până în Ossinand și a legat prietenie cu Elfii Verzi. Dar, dintre noldori, nici unul nu s-a dus vreodată în Ered Lindon atâta vreme cât a durat regatul lor; cât despre vești, în Beleriand prea puține ajungeau și cu întârziere despre cele petrecute pe meleagurile de la Răsărit.

CAPITOLUL XV

Despre noldorii din Beleriand

S-a povestit cum, călăuzit de Ulmo, Turgon din Nevrast a descoperit tainica vale Tumladen; iar, după cum s-a aflat mai târziu, aceasta se găsea la răsărit de izvoarele Sirionului, într-un inel de munți înalți și prăpăstioși, unde nici o ființă vie nu ajungea, numai vulturii lui Thorondor. Dar, în adânc, pe sub munți trecea o cale, tăiată în beznă de apele ce curgeau apoi afară pentru a se uni cu pâraiele Sirionului; calea aceasta a descoperit-o Turgon și astfel a ajuns el în acea vale verde dintre munți și a zărit dealul singuratic ce se înălța acolo, din piatră dură și netedă; căci valea fusese în străvechime un lac mare. Turgon a înțeles pe dată că descoperise locul pe care și-l dorea și s-a hotărât să zidească acolo un oraș frumos, în amintirea Tirionului de pe Tuna; apoi s-a întors în Nevrast, unde a rămas în liniște și pace, însă cu gândul tot mereu la cum să facă pentru a-și împlini planul.

Dar după bătălia Dagor Aglareb, frământarea ce i-o trezise Ulmo în inimă îi revenise, astfel că i-a chemat la sine pe cei mai temerari și mai destoinici din oastea sa și i-a dus în taină

În valea ascunsă și acolo s-ău apucat să construiască orașul pe care-l închipuise Turgon în mintea sa; apoi au pus străjeri de jur împrejurul lui pentru ca nimeni din afară să nu se poată apropia de locul trudei lor. Ulmo, și el, veghea asupra-le cu puterea să ce curgea în apele Sirionului. Până să se isprăvească noua zidire, Turgon a stat mai mult în Nevrast. Și după cincizeci și doi de ani de trudnicie în taină, zidirea s-a isprăvit cu totul. Se povestește că Turgon a hotărât ca numele-i să fie Ondolinde, în graiul elfilor din Valinor, Stânca Muzicii Apelor, caci sus pe deal fuseseră făcute multe fântâni; dar, în graiul sindarin, numele a fost schimbat în Gondolin, Stânca Ascunsă. Apoi Turgon s-a pregătit să plece din Nevrast și să-și părăsească sălașurile din Vinyamar, de lângă mare. Încă o dată i s-a arătat Ulmo și i-a spus:

— Iată, a venit vremea, Turgon, să te duci în Gondolin; iară puterea mea va rămâne în Valea Sirion și în toate apele sale de acolo, astfel ca nimeni să nu prindă de veste despre drumul tău și nici să găsească, fără voia ta, intrarea ascunsă. Dintre toate tărâmurile eldalienilor, Gondolin îi va ține cel mai îndelung piept lui Morgoth. Dar tu să nu îndrăgești prea tare truda mâinilor tale și nici tănuitele dorinți ale inimii tale! Nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se află și de pe Mare va veni!

I-a mai spus Ulmo lui Turgon să fie cu băgare de seamă, căci și el era supus aceleiași Osânde a lui Mandos, pe care Ulmo nu avea puterea s-o îndeapărteze:

- Astfel se poate întâmpla că blestemul noldorilor să te găsească, în cele din urmă, și aici, iar trădarea să se înfiripe între zidurile tale. Și vor fi ele atunci în primejdie de a cădea pradă focului. Dar de va fi ca această primejdie să se apropie, un sol din îndeapărtatul Nevrast va veni să te prevină și tot prin el va renaște, dincolo de prăpăd și foc, speranța pentru elfi și oameni, deopotrivă. Lasă, prin urmare, în această casă un veșmânt! și-o sabie, pentru ca, în anii ce o să vină, el să le prin ele îl vei recunoaște și nu vei putea fi amăgit.

Și Ulmo i-a mai zis lui Turgon cât de mari și în ce fel trebuie să arate coiful și zaua, și sabia pe care să le lase în urmă.

Apoi, Ulmo s-a intumat în mare și Turgon și-a trimis înaintea întregul popor, adică o treime dintre noldonii ce-l

urmaseră pe Fingolfin, și o armie încă și mai numeroasă de sindan; companie după companie au pătruns ei, pe ascuns, sub umbrele munților Ered Wethrin, și nevăzuți au ajuns în Gondolin; nimeni n-a știut unde au dispărut cu toții. Ultimul a plecat Turgon, împreună cu suita sa; ei au trecut în mare liniște printre dealuri și au intrat pe porți în măruntaiele munților, iar porțile s-au închis în urma lor.

Vreme de mulți și lungi ani nimeni n-a mai pătruns acolo, în afară de Húrin și Huor, iar armia lui Turgon n-a mai ieșit de acolo decât în Anul Jelirii, după mai bine de trei sute cincizeci de ani. Dar în spatele inelului munților, poporul lui Turgon a sporit și a înflorit, punându-se pe treabă cu destoinicie și fără de odihnă, încât sus, pe Amon Gwareth, Gondolin a devenit cu adevărat un oraș frumos, la fel de frumos ca și Tirionul elfilor de dincolo de mare. Înalte și albe îi erau zidurile, netede trepte, semeț și puternic Tumul Regelui. Fântâni sclipitoare își susurau muzica, iar în curțile regale se găseau copaci aidoma la înfățișare Copacilor din străvechime, Turgon însuși fiind cel ce-i făurise cu priceperea lui de elf; Copacul pe care l-a turnat din aur s-a numit Glingal, iar Copacul ale cărui flori le-a plăsmuit din argint a primit numele de Belihil. Dar mai frumoasă printre toate minunile din Gondolin era Idril, fiica lui Turgon, cea numită Celebrindal. Picior Argintat, cu părul asemenea aurului lui Laurelin înaintea venim lui Melkor. Astfel a trăit Turgon îndelung și fericit; iar Nevrast a căzut în părăginită și pustiu a rămas, părăsit de once suflare vie până la distrugerea Beleriandului.

În vreme ce se dura în taină orașul Gondolin, Finrod Felagund trudea în străfundurile fortăreței Nargothrond; Galadriel, sora lui, trăia - după cum s-a mai spus - în regalul lui Thingol din Doriath. Când și când, Melian și Galadriel își aminteau împreună despre Valinor și despre zilele fericite de odinioară; dar despre ce a urmat ceasului întunecat al pieirii Copacilor Galadriel nu mai voia să vorbească, ci cădea în muțenie. Odată, Melian i-a spus:

- O mare suferință va apăsa asupra ta și asupra celor de-un neam cu tine. Văd asta în tine, dar orice altceva mi-este ascuns; căci nici vedenie, nici gând nu mă ajută să întrezăresc ce s-a petrecut și se petrece în Apus, o umbră zace peste întregul pământ al Amanului, întinzându-se până departe peste mare. De ce nu vrei să-mi spui mai mult?

- Pentru că suferința este a trecutului, a răspuns Galadriel, și vreau să mă bucur de tot ceea ce mă poate bucura aici, netulburată de amintire. Și poate că suferințele încă nu s-au sfârșit, cu toate că nădejdea ne apare luminoasă.

Melian a privit-o în ochi și i-a spus:

- Eu nu cred că noldorii au venit ca trimiși ai valarilor, așa cum s-a spus la început; chiar dacă au ajuns în chiar ceasul restrîștei noastre. Căci nîcînd nu-i aud vorbind despre valari și nici unul dintre înalții lor seniori nu i-au adus lui Thingol vreo solie de la Manwë ori de la Ulmo, ori chiar de la Olwë, fratele Regelui, și de la poporul lui, care a plecat peste mare. Din care pricină, Galadriel, au fost nobilii noldori alungați și surghiuniți din Aman? Sau ce râu este asupra fiilor lui Fëanor de sunt atît de trufași și de crunți? Oare, n-am pus acum degetul pe rană?

- Aproape, a răspuns Galadriel; numai că nu am fost alungați, ci am plecat din propria vrere și împotriva celei a valarilor. Prin mari primejdii am trecut, dar tot am venit, cu toată împotrivirea valarilor față de țelul nostru: acela de a ne răzbuna pe Morgoth și de a lua înapoi ceea ce el ne-a furat.

Apoi, Galadriel i-a povestit lui Melian despre silmarili și despre uciderea Regelui Finwë în Formenos; i-a tănuit totuși Legămîntul și Răpunerea Rubedeniilor, și nici despre arderea corăbiilor la Losgar n-a scos un cuvînt.

Dar Melian a zis:

- Multe îmi spui tu și încă și mai multe deslușesc singura. Arunci un val de întuneric peste lungul drum din Tirion pînă aici, dar acolo întrezăresc eu râul pe care Thingol ar trebui

Să l afle, pentru a ști ce să facă.

- Poate, dar nu de la mine, i-a răspuns Galadriel.

Melian n-a mai vorbit cu Galadriel despre toate acestea; i-a spus însă Regelui Thingol ce auzise despre silmarili:

- Nici măcar noldorii nu-și dau seama cît de mult înseamnă acest lucru, a zis ea. Lumina din Aman și soarta Ardei se găsesc închise în nestematele acelea făurite de Fëanor și-acum dispărute. Ascultă-mă pe mine, nimic nu le va putea aduce înapoi, nici o putere a eldanlor; iar lumea se va sfîșia în bătălii ce-or să vină, înainte ca nestematele să fie luate înapoi de la Morgoth. Iată! Pe Fëanor l-au răpus și pe mulți alți. Îmi vine să cred; dar mai rea decît toate morțile pe care le-au

pricinuit și le vor mai pricinui încă este cea a lui Finwë, prietenul tău. Morgoth l-a ucis, înainte să fugă din Aman.

Thingol a rămas tăcut auzind acestea, copleșit de durere și presimțiri negre; într-un târziu, a spus:

- Acum înțeleg, în sfârșit, venirea noldorilor din Apus, care m-a umplut de mirare înainte. Nu în ajutorul nostru au venit ei - întâmplarea a făcut să se nimerească tocmai atunci; pe cei ce trăiesc în Pământul de Mijloc valarii îi lasă să se descurce cum or ști, fără doar de-or fi la mare ananghie. Pentru răzbunare și pentru a-și lua înapoi ce-au pierdut au venit noldorii. Dar cu atât mai apropiați ne vor fi că aliați împotriva lui Morgoth, cu care nici gând să facă vreodată pace!

- Cu adevărat, astea sunt pricinile venirii lor, a zis Melian, dar mai sunt și altele. Ține seamă de fii lui Fëanor! Umbra mâniei valarilor stăruie asupra lor; și, din câte presimt eu, au făcut râu și Amanului, și seminției lor. O închrâcnare doar adormită îi pândește pe prinții noldorilor.

- Ce vrei să spui cu asta? De Fëanor am auzit de la unul și de la altul, iar ce-am auzit mă face să-l văd ca pe un senior

Cu adevărat mitrei. Despre fiii lui am aflai lucruri ce n-au fosi pe placul meu; totuși. Îmi par a se dovedi cei mai de temut vrăjmași ai vrăjmașului nostru.

- Vor avea două tășuri săbiile și sfaturile lor. l-a spus Melian și, după aceea, n-au mai vorbit despre aceste lucruri.

N-a trecut mult până când. Printre sindari. S-au răspândit zvonuri despre faptele noldorilor dinainte să ajungă în Belegund. De unde porniseră zvonurile nu e greu de ghicit, iar adevărul crunt era otrăvit și mai mult cu minciuni; dar sindarii încă nu știau a se feri de șiretlicuri și credeau tot ce auzeau, iar Morgoth. Cum bine se poate bănuî, îi alesese drept țintă a pnmului său atac ticălos tocmai pentru că nu cunoșteau adevărul. Auzind poveștile acelea cumplite, Cirdan s-a neliniștit; înțelept cum era. A înțeles iute ca, fie erau adevărate ori doar scorneli. Numai cineva cu gândun ticăloase le putea răspândi într-un asemenea ceas, chiar dacă pe prinții noldori îi putea bănuî de răutate, din pricina pizmei ce le macina casele. Prin urmare, a trimis soli la Thingol ca să-i spună tot ce auzise.

S-a întâmplat ca tocmai atunci fiii lui Finarfin să fie din nou oaspeții lui Thingol. Venin să-și vadă sora. pe Galadriel.

Thingol. Tulburat peste poate de ce-i spusese ră solii, s-a întors către Finrod și i-a aș:

- Rău mi-a făcut, fârtate. că mi-ai tăinuit aste lucruri. Căci acum am aflai de toate netrebnicule noldonlor.

- Ce rău ți-am făcut, domnia ta? L-a întrebat Finrod. Sau ce rău au făcut noldorii în regatul tău. Care să te îndurereze? Nici împotriva Domniei tale și nici împotriva vreunuia din poporul Domni o tale n-au gândit și n-au făcut vreun rău.

- Mă minunez de une. Fiu al lui Earwen. A zis Thingol, că vii în casa rubedeniei tale cu mâinile înroșite de sânge din sângele mamei tale și. cu toate astea, nu spui nimic în apărarea ta și nici nu-ți ceri iertare.

Finrod tare s-a necăjit în sinea lui la aste vorbe, dar n-a scos un cuvânt, căci nu se putea apăra fără să-i învinovățească pe prinții noldorilor, ceea ce cu nici un chip nu voia și faci în fața lui Thingol. Dar, în inima lui Angrod. Amintirea celor zise de Caranlhir a stâmit încă o dată mânia. Astfel că a strigai

- Stăpâne, nu știu ce minciuni auzit-ai și nici de unde ci nu am venit cu mâinile înroșite. Nevinovați am sosit aici, poate doar nechibzuința să ne fie singura vina, că am ascultat de vorbele nemernicului de Fëanor, care parcă ne-au îmbătat și alta nu, chiar dacă pentru scurtă vreme. Nici un rău n-am făcut pe drum, ba chiar noi am fost cei care-am pățimit și-am iertat răul ce ni s-a făcut. Pentru asta ni se zice că suntem guri-rele și trădători ai noldorilor. pe nedrept. Cum bine știi. Căci de preacredincioși ce suntem am tăcut înainte-ți, stârnindu-ți astfel minia împotriva-ne. Dar de-acu nu vom mai îndura să fim astfel învinovați, ci vei afla întregul adevăr.

Și Angrod a vorbit plin de mânie împotriva fiilor lui Fëanor. Povestind despre sângele vânat la Alqualondë și despre Osânda lui Mandos, și despre cum au fost arse corăbiile la Losgar.

- Și-atunci, a strigat el. de ce taman noi. Care-am îndurat Ghețurile Scrâșnitoare, să fim luați drept ucigași ai celor de-un neam cu noi și drept trădători?

- Dara umbra lui și peste voi s-a întins, a zis Melian. Thingol a ramas tăcut multă vreme înainte să vorbească.

- Plecați acum! Inima îmi este prea încinsă. Mai târziu. vă veți putea întoarce, de veți voi: porțile nu mi le voi fereca

pentru totdeauna în fața voastră, os din neamul meu. Ademeniți într-o ticăloșie în care nu van minjtf mâmk. Pneten voi rimine și cu Fingolfin și poporul său, căci au patimii amarnic pentru râul pe care l-au făcut iar durerile și ni se stingă în ura față de Puterea care a ticluit asta nenorocire. Dar ascultau-mi bine vorbele! Nicicând urechile mele să nu mai audă graiul celor ce l-au răpus în Alqualondë pe cel de-același neam cu mine! Nicăieri în tot regalul meu nu va mai fi vorbita asta limba atâta vreme cât va dura domnia mea! Toți sindarii să audă porunca mea: nici unul să nu rostească vreun cuvânt în graiul noldorilor și nici să răspundă, de i se va vorbi astfel. Și toți cei ce-o vor folosi, ucigași de rubedenii și trădători să fie socotiți fără nici o remușcare!

Fiii lui Finarfin au plecat din Menegroth cu inimile grele, înțelegând în ce chip se împlineau cuvintele lui Mandos și că nici unul dintre noldorii care-l urmaseră pe Fëanor nu va scăpa de umbra ce se lăsase peste casa lui și s-a întâmplat întocmai cum spusese Thingol; sindarii i-au auzit poruncă și, de atunci, peste tot în Beleriand n-au mai vrut să audă de limba noldorilor și se fereau de cei care-o rosteau cu voce tare; iar Surghiuniții s-au văzut nevoiți să folosească graiul sindarin în toate îndeletnicirile lor de zi cu zi, încât Vorbirea Nobilă din Apus nu mai era rostită decât de seniorii noldorilor între ei. Însă legendele și datinile în acest grai au fost lăsate urmașilor noldori, peste tot unde a viețuit acest neam.

Dar a venit și vremea când la Nargothrond s-a pus și cheia de boltă (Turgon încă nu plecase din Vinyamar), și fiii lui Finarfin s-au strâns acolo la un ospăț; Galadriel a venit și ea din Doriath și, un timp, a rămas la Nargothrond. Cum Regele Finrod Felagund nu-și luase încă nici o soată, Galadriel l-a întrebat care era pricina pentru aceasta; dar, chiar în timp ce ea vorbea, Felagund a avut o presimțire, astfel că i-a răspuns:

- Și eu sunt supus unui legământ și trebuie să fiu lăsat să mi-l împlinesc înainte de a coborî în bezna fără de sfârșit. Din regatul meu nimic nu va rămâne ce ar putea fi moștenit de-un vlăstar de-al meu.

Se povestește însă că, până în acel ceas, nu nutrise asemenea gânduri întunecate; ci el își dăduse inima lui Amărie, din neamul vanyarilor, dar ea nu-l însoțise în surghiun.

CAPITOLUL XVI

Despre Maeglin

Aredhel Ar Feiniel, Domnița Dalba a noldorilor, fiica lui Fingolfin, trăia în Nevrast, alături de Turgon, fratele ei, și, împreună cu el, s-a dus în Regatul Ascuns. Dar, după un timp, i se făcuse lehamite de Gondolin, orașul pazii, tânjind tot mai ades și mai aprins să poată iarăși călări pe plaiurile întinse și să hălăduiască prin păduri, așa cum obișnuise să facă în Valinor, și, după ce au trecut două sute de ani de când fusese săvârșita zidirea Gondolinului, ea i-a vorbit lui Turgon. Cerându-i îngăduința să plece. Turgon însă tare nu voia s-o lase, drept care a refuzat să-i împlinească rugămintea în cele din urmă, s-a învoit totuși, spunând:

- Te du, dacă așa voiești, cu toate că inima-mi spune că nu-i înțelept ce vrei să faci și simt că, din asta pricina, nenorociri se vor abate și asupra ta, și asupra mea. Dar te las numai dacă te vei duce să-l cauți pe fratele nostru Fingon; iar cei pe care-i trimit cu tine se vor întoarce aici în Gondolin cât mai iute cu putința.

- Sunt sora, nu servitoarea ta, a răspuns Aredhel, și dincolo de hotarele tale mă voi duce unde voi crede eu de cuviință. Iară de nu vei vrea să-mi dai escortă, mă voi duce singură.

- Din tot ce am îți dau ce vrei. Doar că doresc ca nimeni din cei care cunosc drumul până aici să nu trăiască dincolo de zidurile mele; și dacă pun temei pe tine, surioară, în alții nu mă prea încred că-și vor pune lacăt la gură.

Apoi Turgon a numit trei seniori din suita sa, care s-o însoțească pe Aredhel călare, rugându-i ca, dacă izbuteau să o înduplece, să o ducă până la Fingon, în Hithlum.

- Și vă spun să aveți luare-aminte, căci deși Morgoth încă este încercuit la Miazănoapte, sumedenie de alte primejdii pândesc în Pământul de Mijloc, despre care Domnița nu are cunoștință.

Astfel a plecat Aredhel din Gondolin și inima lui Turgon s-a înnegurat la plecarea ei.

Dar când a ajuns Aredhel la Vadul Brithiach, de pe Râul Sirion, le-a spus însoțitorilor săi:

- Apucați-o acum spre miazăzi, și nu spre miazănoapte, căci nu voi merge în Hithlum; inima mea dorește, mai degrabă, să-i găsească pe fiii lui Fëanor, prietenii mei de altădată.

Cu nici un chip n-au izbutit s-o facă să-și schimbe hotărârea, astfel că au apucat-o spre miazăzi, după cum le poruncise ea, și au căutat să intre în Doriath. Dar străjuitorii hotarului nu le-au îngăduit acest lucru; așa suna porunca lui Thingol, ca nici un noldor să nu treacă de Brâu, numai rubedeniile sale din Casa lui Finarfin, și cu atât mai puțin puteau să pătrundă în Doriath cei ce erau prieteni cu fiii lui Fëanor. Astfel i-au spus străjerii lui Aredhel:

- Până în țara lui Celegorm pe care o cauți, Domnița, nu ți-e îngăduit cu nici un chip să treci prin regatul Regelui Thingol; ci numai ocolind Brâul lui Melian pe la miazăzi sau miazănoapte. Cea mai iute cale este pe potecile ce te duc la răsărit de Brithiach, prin Dimbar, apoi de-a lungul hotarului dinspre miazănoapte al acestui regat, până treci Podul peste Esgalduin și Vadurile Aros și ajungi pe pământurile de dincolo de înălțimea Himring. Din câte știm noi, acolo își duc traiul Celegorm și Curufin și, poate, vei avea norocul să-i găsești; dar drumul e plin de primejdii.

Astfel că Aredhel s-a întors și a căutat drumul periculos dintre văile bântuite din Ered Gorgoth și hotarul de la miazănoapte al regatului Doriath; și, pe măsura ce se apropia de temuta vale Nan Dungortheb, călăreții s-au pomenit împresurați de umbre, și Aredhel s-a rătăcit de însoțitorii ei. Îndelung au căutat-o, dar în zadar; se temeau că fusese prinsă în vreo capcană sau că băuse din pâraiele otrăvite de pe acele meleaguri; iară vlăstarele ticăloase ale lui Ungoliant, care prin cele ripe își făceau veacul, au ieșit din bârloguri și le-au luat urma. Abia au scăpat cu viață. Iar când au ajuns într-un târziu înapoi în Gondolin și și-au depănat povestea, mare jale s-a abătut peste poporul din vale; iar Turgon a stat multă vreme singur, îndurând în tăcere durerea și mânia.

Cât despre Aredhel, și ea și-a căutat tovarășii multă vreme; văzând că nu-i găsește, a pornit mai departe de una singură, fiind netemătoare și dârza, cum erau toți copiii lui

Finwë; a urmat drumul, a trecut râurile Esgalduin și Aros și astfel a ajuns în ținutul Himlad, între Aros și Celon, unde sălășluiau Celegorm și Curufin în acea vreme, înainte ca Asediul asupra Angbandului să fie spart. Ei doi erau duși de-acasă, îl însoțeau pe Caranthir în Thargelion; dar neamul lui Celegorm a primit-o cu brațele deschise, rugând-o să rămână cu ei, cu toate onorurile cuvenite, până la întoarcerea stăpânului lor. Aredhel a rămas bucuroasă și, o vreme, toate au fost pe placul ei, fiind liberă să hălăduiască după pofta inimii pe plaiurile acelea împădurite; dar, cum lunile treceau și Celegorm nu se întorcea, Aredhel a fost din fiou cuprinsă de neastâmpăr, călărind de una singură tot mai departe și căutând mereu poteci noi și luminișuri neștiute de nimeni. Astfel s-a întâmplat ca, spre sfârșitul anului, să ajungă în partea de miazăzi a ținutului și să treacă Râul Celon; până să se dumirească unde era, s-a pierdut în Codrul Nan Elmoth.

Era codrul în care, în alte vremuri, Melian pășise în zorii Pământului de Mijloc, când copacii erau încă tineri și vraja încă mai stăruia asupra lor. De atunci copacii din Nan Elmoth crescuseră, ajungând cei mai înalți și mai umbroși din întregul Beleriand, iar printre ei soarele nu pătrundea niciodată; acolo trăia Eol, numit Elful întunecat. De felul său era din neamul lui Thingol, dar, în Doriath, nu se simțise niciodată în pace și în liniște, astfel ca, atunci când Brâul lui Melian a înconjurat

Pădurea Region, sălașul său, a fugit în Nan Elmoth. Acolo s-a aciuat în umbrele adânci, iubind noaptea și amurgul de sub stele. Se ferea de noldori, învinovățindu-i de întoarcerea lui Morgoth care tulburase liniștea din Beleriand; îi plăceau gnomii mai mult decât oricărui alt neam de elfi din străvechime. De la el aflau gnomii ce se petrecea în meleagurile eldarilor.

Venind vorba de gnomi, două erau drumurile lor ce coborau din Munții Albaștri și traversau Beleriandul Răsăritean, iar calea de la miazănoapte, spre Vadurile Aros, trecea nu departe de Nan Elmoth; era locul unde se întâlnea Eol cu naugrimii și stăteau la sfat. Pe măsură ce prietenia lor se adâncea, Eol se ducea când și când în ospeție în sălașurile lor adânci, Nogrod și Belegost, și rămânea acolo o vreme. Astfel a deprins de la ei niște taine despre munca în fierărie și, cu timpul, a ajuns mare meșter făurar; și a născocit el un metal, dur ca oțelul gnomilor, dar atât de ușor de lucrat, încât putea să-l toarne în fire subțiri și mlădioase și totuși atât de trainice, încât nici tăiș, nici ascuțiș nu le putea frânge. L-a numit galvom, negru și lucios ca jaisul, și-n el se-nveșmânta ori de câte ori pleca de acasă spre alte meleaguri. Dar cu toate că umbla cocârjat din pricina muncii în fierărie, nu era mic de statură precum gnomii, ci un elf înalt, de soi nobil și înrudit de aproape cu telerii, cu toate că avea chipul întunecat; iar ochii lui puteau străpunge adânc umbre și locuri întunecate. Așa s-a întâmplat că a zărit-o pe Aredhel Ar-Feiniel pe când hoinărea printre copacii înalți de la marginea codrului Nan Elmoth, o lucire de alb pe meleagul acela cufundat în 'întuneric. Peste poate de frumoasa i s-a părut ți pe loc i s a aprins dorința de a o avea pentru sine; a înconjurat-o cu vrăjile șale până când Aredhel n-a mai găsit drumul de întoarcere, ci se tot adâncea printre copaci până a ajuns la sălașul lui, în inima pădurii. Acolo îi era fierăria șt sălile întunecate, iar pini și puținii servitori pe care-i avea erau aidoma stăpânului lor de tăcuți și de ascunși. Și când Aredhel, frântă de atâta orbecăiala. A ajuns într-un târziu la porțile lui Eol, el s-a arătat și i-a urât bun sosit și a poftit-o în casa lui. Și acolo a și rămas; căci Eol a luat-o de soață și multă vreme a trecut până când neamul lui Aredhel a mai auzit ceva despre ea.

Povestea nu spune că Aredhel s-ar fi împotrivit cu totul sau ca traiul în Nan Elmoth i-ar fi fost un chin în toți acei mulți

ani. Căci deși, supunându-se poruncii lui Eol, trebuia să se ferească de lumina soarelui, călătorea împreună cu el până departe, însă numai sub lumina stelelor sau a seceru lunii; singură, iarăși, era liberă să se plimbe cât voia, doar ca Eol nu-i îngăduia să se ducă să-i caute pe fiii lui Fëanor sau pe oricare altul dintre noldori. La vremea convenită, Aredhel i-a dăruit lui Eol un fiu, acolo, în umbrele codrului Nan Elmoth, căruia în sufletul ei i-a dat nume în graiul neângăduit al noldorilor, Lomion - Copilul Amurgului; tatăl său însă nu i-a dat nici un nume înainte să fi împlinit doisprezece ani Atunci l-a numit Maeglin, adică Privire Ageră, căci băgase de seamă că ochii fiului erau mult mai pătrunzători decât ai săi, iar mintea sa putea desluși tainele inimilor dincolo de negura cuvintelor.

Crescând, Maeglin semăna la chip și alcătuirea trupului mai curând cu noldorii, dar la fire și la gând aducea cu tatăl său. Era scump la vorbă, dar când vorbea despre lucruri ce-l atingeau unde-l durea, vocea lui avea o putere care-i tulbura pe cei ce-l auzeau și-i îngenunchea pe cei ce-i stăteau împotriva. Era înalt, cu părul negru, cu ochi la fel, dar strălucitori și ageri precum ai noldorilor, iar pielea îi era albă. Adesea îl însoțea pe Eol în orașele gnomilor, la răsărit de Ered Lindon, și-acolo învăța plin de zel tot ce-i spuneau ei, mai cu seamă știința de a găsi metale de tot felul în munți.

Se spune însă ca Maeglin o îndrăgea pe mama lui mai mult, iar când Eó1 era plecat, ședea îndelung lângă ea și asculta tot ce-i povestea ea despre mama ei și despre faptele noldorilor în Eldamar și despre măreția și vitejia prinților din Casa lui Fingolfin. Pe toate le-a strâns Maeglin în inima sa, dar mai ales ceea ce auzea despre Turgon, care nu avea moștenitor, după cum îi spunea mama sa; căci Elenwe, soața lui, pierise pe când trecuseră strămoșii Helcaraxë, încât fiica lui, Idril Celebrindol. Era singuru-i copil.

Tot spunându-i aceste povești, lui Aredhel i s-a făcut dor să-și vadă rudele și se minuna ca, iată, fusese o vreme când se săturase de lumina din Gondolin și de fântânile în soare și de pajiștile verzi ale văii Tumladen sub cerurile vântoase ale primăverii; unde mai pui că rămânea adesea singură în umbrele casei, când soțul și fiul ei plecau într-ale lor. Poveștile acestea au fost și pricina primelor certuri dintre Maeglin și Eol. Căci Aredhel cu nici un chip nu i-ar fi dezvăluit lui Maeglin unde trăia

Turgon și nici pe ce căi s-ar fi putut ajunge acolo, iar el n-o grăbea să-i spună, așteptând clipa potrivită să-i smulgă taină sau crezând că-i va putea cili gândurile nepâzite; dar, înainte de a face acest lucru, dorea să-i întâlnească pe noldori și să intre în vorbă cu fiii lui Fëanor, rubedeniile sale, care își aveau sălașul nu departe de al lor. Și-a mărturisit dorința tatălui său, dar Eol s-a înfuriat.

- Tu ții de Casa lui Eol, Maeglin, fiul meu, nu de cea a golodhrimilor. Tot pământul acesta al telerilor este și nu voi să aud de cei care ne-au răpus neamul, cotropitorii și uzurpatorii caselor noastre, și nici ca fiul meu să se amestece cu ei! Și-mi vei da ascultare fără să crâcnești, altfel te pun în lanțuri!

Maeglin nu i-a răspuns, a rămas tăcut și rece și de atunci nu l-a mai însoțit pe Eol în drumurile sale; iar Eol a-nceput să-și privească fiul cu neâncredere.

S-a întâmplat ca, în mijlocul verii, gnomii să-l poștească - după cum le era obiceiul - pe Eol la un ospăț în Nogrod; și Eol s-a dus. Maeglin și mama lui erau acum liberi o vreme să se ducă pe unde poșteau, astfel ca adesea călăreau până la poalele codrului, în căutarea luminii soarelui; și în inima lui Maeglin s-a aprins dorința să plece pentru totdeauna din Nan Elmoth. Astfel că i-a spus lui Aredhel:

- Doamnă, să plecăm de aici cât avem vreme! Ce nădejde este în codrul ăsta pentru Domnia ta sau pentru mine? Suntem ținuți prizonieri aici și n-am nimic de câștigat; am învățat tot ce mă putea învăța tatăl meu sau ce mi-ar putea arăta naugrimii. Ce-ar fi să căutăm Gondolinul? Vei fi călăuza mea, iar eu voi fi străjerul Domniei tale.

S-a bucurat Aredhel auzindu-l și l-a privit cu mândrie pe fiul ei. Spunându-le servitorilor lui Eol că se duc să-i caute pe fiii lui Ffcantor, au plecat și s-au îndreptat spre marginea dinspre miazănoapte a codrului. Au traversat firavul pârau Celon, au pătruns în Himlad și au călărit mai departe spre Vadurile Aros, anume spre apus, de-a lungul hotarului Doriathului.

Iată că Eol s-a reântors din răsărit mai iute decât crezuse Maeglin, la numai două zile după plecarea soaței și a fiului său; l-a cuprins o mânie atât de aprigă, încât a pornit după ei chiar pe lumina zilei. Dar, intrând în Himlad, și-a înfrânat mânia și a înaintat cu mare grijă, amintindu-și că-l pândeau primejdia, căci puternicii seniori Celegorm și Curufin nu-l îndrăgeau defel pe

Eol, unde mai pui că seniorul Curufin avea o fire tare năbădăioasă. Dar străjerii din Aglon îi văzuseră pe Maeglin și pe Aredhel trecând spre Vadurile Aros, încât Curufin a mirosit că se întâmpla ceva ciudat, astfel că a coborât din trecătoare, făcându-și tabăra în apropierea Vadurilor. Încât Eol, înainte să fi apucat să străbată o bună bucată de drum prin Himlad. A fost împresurat de călăreții lui Curufin, care l-au dus la stăpânul lor.

Iar Curufin i-a spus lui Eol:

- Ce misie ai tu. Elf întunecat, aici, pe pământurile mele? Ceva care arde, te pomenești, dacă unul ca tine, atât de înfricoșat de lumina soarelui, umblă prin pustii ziua-n amiaza mare.

Știind primejdia în care se afla, Eol și-a înghițit vorbele amare ce i-au venit pe limbă:

- Senior Curufin, a zis el, am aflat că fiul meu și soața mea. Domnița Dalbă din Gondolin, au venit în ospeție la tine pe când eu eram plecat de acasă; și mi s-a părut potrivit să-i însoțesc în călătorie.

Curufin a izbucnit în râs la vorbele lui Eol și i-a răspuns:

- De le-ai fi fost alături, ar fi fost primiți cu mai puțină căldură decât s-ar fi așteptat; dar totuna-i, căci nu la mine au venit. Nu-s nici două zile de când au trecut de Arossiach și. de acolo, au apucat-o în galop spre apus. Îmi pare că vrei să mă duci de nas, dacă nu cumva tu însuși ești cel păcălit.

- Atunci, stăpâne, poate-mi vei îngădui să merg mai departe și să descopăr adevărul acestei întâmplări.

- Îngăduință ai din parte-mi, dar nu și dragoste, a răspuns Curufin. Cu cât vei părăsi mai curând pământurile mele, cu atât mă voi bucura mai tare.

Eol a urcat în șa, spunând:

- Tare-i bine, Senior Curufin, să dai peste o rubedenie atât de binevoitoare la nevoie. Îmi voi aminti de bunăvoința ta când mă voi întoarce.

Curufin l-a ațintit pe Eol cu priviri întunecate:

- Să nu mi te împăunezi cu rangul soaței tale în fața mea, i-a spus el. Căci cei care răpesc fiicele noldorilor și le iau de soațe fără zestre ori învoire nu-și câștiga rubedenii printre aceștia. Ți-am îngăduit să pleci. Mulțumește-te cu atât și te du!

Legile eldarilor mă opresc să te răpun acum. Dar ascultă-mi bine sfatul; te întoarnă acum în sălașul tău din întunecimea

Nan Elmoth; căci inima-mi spune că, dacă vei pomi acum pe urmele celor ce nu te mai iubesc, nicicând nu te vei mai întoarce pe aceste meleaguri.

În mare grabă a luat-o din loc Eol și sufletul i s-a umplut de urt împotriva tuturor noldorilor; înțelesese el, vezi bine, ca Maeglin și Aredhel fugeau spre Gondolin. Mânat de furie și de rușinea umilinței sale, a trecut Vadurile Aros și a dat pinteni calului, apucând-o pe același drum pe care călăriseră și ei; dar, cu toate că fugarii nu știau că erau urmăriți, iar el avea armăsarul cel mai iute de picior, n-a izbutit să-i prindă din urmă nici cât să-i vadă de la depărtare, înainte ca ei să ajungă la vadul Brithiach și acolo să-și abandoneze caii. Dar ghinionul a făcut ca tocmai acolo să fie dafi de gol, caci caii au nechezat cu putere, iar armăsarul lui Eol i-a auzit și și-a înțețit galopul înspre ei. Ebl a zărit din depărtare veșmântul alb al lui Aredhel și a băgat de seamă pe unde a luat-o în căutarea intrării tănuite în munți.

În ast timp, Aredhel și Maeglin au ajuns la Porțile Exterioare ale Gondolinului și la Străjerii întunecați de sub munți; cu mare bucurie a fost primită Aredhel, iar după ce au trecut de cele șapte porți, a ajuns împreună cu Maeglin la Turgon, pe Amon Gwareth. Nu mică i-a fost mirarea Regelui ascultând tot ceea ce avea de povestit Aredhel; de Maeglin, fiul surorii sale, i-a plăcut de la primă privire, văzând în el pe unul ce pe drept merita să se numere prinde prinții noldorilor.

- Mă bucur nespus că Ar-Feiniel s-a reântors în Gondolin, azis el, și-acum cu mult mai frumos va părea iarăși orașul meu decât în zilele în care am socotit-o pierdută pentru totdeauna. Iar Maeglin va avea parte de cele mai înalte onoruri în regatul meu.

Maeglin a făcut o plecăciune adâncă și l-a recunoscut pe Turgon drept stăpân și rege, punându-se în slujba lui, dar după aceea a rămas tăcut și cercetător, caci minunile și măreția din Gondolin întreceau tot ceea ce-și închipuise el din poveștile spuse de mama lui și-l uimeau peste măsură puterea orașului și mulțimea locuitorilor săi și a lucrurilor frumoase pe care le vedea. Dar cel mai tare îi atrăgea privirile Idril, fiica Regelui, care ședea lângă el; căci bălaie era ea, asemenea vanyarilor, neamul mamei ei, și-i părea lui aidoma Soarelui din care își primea lumina sala Regelui.

Însă Eol, apucând-o pe drumul pe care se făcuse nevăzută Aredhel, a dat peste Râul Secat și peste poteca tainică și, furișându-se nevăzut și neauzit, a ajuns la Străjeri, care l-au prins și l-au luat la întrebări. Și auzindu-l spunând că Aredhel i-ar fi soață, s-au mirat și au trimis în Oraș un sol iute de picior, care s-a înfățișat Regelui.

- Stăpâne, a strigat acesta. Străjerii au prins pe unul care a venit pe furiș până la Poarta Întunecată. Zice că-l cheamă Eol, e-un elf înalt, smead și încruntat la față, din neamul sindarilor, și mai zice că domnița Aredhel i-ar fi soața și cere să fie adus în fata domniei tale. Mânia-i este mare, iar el e-atât de aprig, că-i greu de stăpânit; dar nu l-am răpus, așa cum cere porunca ta.

Aredhel s-a înspăimântat:

- Vai și-amar! Eol s-a luat după noi, așa cum ne-am temut. S-a furișat însă, căci de văzut n-am văzut și n-am auzit pe nimeni să ne urmărească atunci când am intrat pe Calea Ascunsă.

Apoi spuse către sol:

- Adevărat grăiește ei. Eol e numele lui, iar eu îi sunt soața; este tatăl fiului meu. Nu-l răpuneți, ci aduceți-l aici, în fața Regelui, să-l judece, dacă asta este voia Regelui.

Așa au făcut; Eol a fost adus în sala lui Turgon și a stat în fața tronului, mândru și ursuz. Era tot atât de uluit că și fiul său de ceea ce vedea în jur, sporindu-i și mai mult minia din suflet și ura față de noldori. Dar Turgon i-a arătat toate onorurile cuvenite, s-a ridicat de pe tron și l-a luat de mână, spunându-i:

- Fii bine venit, rudă a mea, căci asta ești pentru mine. Aici vei trăi după cum ți-e voia, fără doar că aici vei rămâne și nu-mi vei putea părăsi regatul; căci astfel este pravila mea: nimeni din cei care găsesc drumul încoace nu mai pleacă.

Eol însă și-a retras mâna:

- Nu-ți recunosc pravila, a spus el. N-aveți nici un drept nici tu și nici vreun altul de pe acest meleag să vă faceți stăpâni peste pământuri ori să hotărâniți fruntarii nici aici și nici afară. Acesta este tărâmul telerilor, cărora voi le-ați adus războiul și toată tulburarea asta, purtându-vă cu înfumurare și cu nedreptate. Nu-mi pasă de tainele voastre, ci am venit să cer ceea ce al meu este: pe soața și pe fiul meu. Dar, dacă asupra lui Aredhel, sora ta, ai vreun drept, atunci să rămână; n-are

decât pasărea să zboare înapoi în colivia ei, de care se va sătura din nou curând, așa cum s-a săturat și înainte. Dar asupra lui Maeglin n-ai nici un drept. Pe fiul meu nu-l vei ține tu aici. Vino, Maeglin, fiu al lui Eol! Tatăl tău îți poruncește. Părăsește casa dușmanilor săi și a celor care i-au răpus neamul său blestemat să fii!

Maeglin însă a rămas tăcut.

Atunci Turgon s-a așezat înapoi pe tron, ținând cârja judecății în mină, și astfel a grăit cu voce aspră:

- Nu mă voi lua la sfadă cu tine, Elf întunecat. Numai săbiile noldorilor îți apără codrul neânsorit. Libertatea pe care o ai de a străbate sălbăticiile celea neamului meu o datorezi; de n-ar fi fost ei, de mult ai fi rânit ca un sclav în genunile Angbandului. Aici eu sunt Rege; vrei, nu vrei, osânda mea pravila este. Ai de ales: fie rămâi aici, fie mori aici; la fel are de ales și fiul tău.

Eol l-a privit pe Regele Turgon în ochi, dar nu s-a lăsat înduplecat, ci a stat multă vreme fără să scoată o vorbă și fără să se miște, iar în sală s-a lăsat o tăcere adâncă; și s-a înspăimântat Aredhel, căci știa ce-i putea pielea la mânie lui Eol. Dintr-o dată, iute ca un șarpe, Eol a scos o dardă pe care-o ținuse ascunsă sub mantie și a azvârlit-o asupra lui Maeglon, strigând:

- A doua soartă mi-o aleg și o aleg și pentru fiul meu! N-ai să păstrezi ce-i al meu!

Dar Aredhel s-a aruncat în fata armei și darda i s-a înfipt în umăr: în aceeași clipă s-au repezit asupra lui Eol mulți dintre cei care erau acolo și l-au legat fedeleș, scoțându-l apoi din sală, în timp ce alții se îngrijeau de Aredhel. Maeglin a rămas tăcut, urmărindu-l din priviri pe tatăl sau.

S-a hotărât ca Eol să fie adus a doua zi în fața Regelui, spre a fi judecat; Aredhel și Idril l-au rugat pe Turgon să fie milostiv cu el. Dar, în seara aceea, Aredhel a căzut bolnavă, cu toate că rana păruse mică; s-a cufundat în întunecime și, după lăsarea nopții, a murit; căci vârful dardei era otrăvit, dar nimeni n-a știut acest lucru până n-a fost prea târziu.

Încât, atunci când Eol a fost adus în fața lui Turgon, n-a mai găsit pic de îndurare; l-au dus la Caragdur, un hău în stânca neagră din peretele dinspre miazănoapte al dealului pe care se

află orașul, de pe al cărui zid înalt și drept urmau să-l arunce. Maeglin stătea și privea tăcut; în cele din urmă, Eol i-a strigat:

- Te lepezi de tâtâne-tâu și de neamul său, halal fiu ce ești! Ai să dai greș în tot ce-ți pui în gând să faci și-ai să mori de aceeași moarte ca și mine.

Apoi l-au azvârlit pe Eol în prăpastie și astfel a pierit el și toți au gândit că s-a făcut dreptate; numai Idril a fost cuprinsă de tulburare și, din acea zi, n-a mai avut încredere în cei de-un neam cu ea. Maeglin însă a propășit și și-a câștigat faimă printre gondolini, fiind lăudat de toți și bucurându-se de prețuirea lui Turgon; căci era pe cât de dornic, pe atât de iute în a învăța cât mai multe, dar avea și el destule de împărtășit altora. În jurul lui s-au strâns toți cei ce-și dovedeau dibăcia în mânăuirea foalelor din fierărie și în sfredelirea pământului; cătând în măruntaiele munților Echoriath (adică Munții Încercuitori), Maeglin a găsit acolo vine bogate în tot felul de metale. Cel mai prețios pentru el era fierul dur din mina Anghabar, în partea de miazănoapte a munților, pe care se pricepea să-l forjeze și să-l preschimbe în oțel. Astfel au devenit armele gondolindrimilor tot mai puternice și mai tăioase; de mare folos aveau să le fie acestea în zilele ce urmau să vină. Maeglin era înțelept și cumpătat în sfaturile ce le dădea, dar și neândurător și viteaz când era nevoie. Ceea ce s-a dovedit mai târziu, când, în cumplitul an al bătlăiei Nirnaeth Arnoediad, Turgon a ieșit din valea sa ascunsă pentru a se duce în ajutorul lui Fingon, la miazănoapte, și Maeglin n-a vrut să rămână în Gondolin ca regent, ci i s-a alăturat în război lui Turgon și a luptat umăr la umăr cu el, arătându-se crud și netemător în luptă.

Soarta lui Maeglin se arăta bună și frumoasă, prin urmare, caci ajunsese mare printre prinții noldorilor, iar măreția lui nimeni n-o întrecea, în afară de unul singur, aflat în cel mai vestit dintre regatele lor. Dar ce era în inima lui ținea bine tănuat; și batăr că nu toate se petreceau după vrerea lui, îndura în tăcere, ascunzându-și gândurile, încât puțini ar fi putut să i le citească, iar printre aceștia era și Idril Celebrindal. Căci din primele zile petrecute de el în Gondolin, Maeglin purta în sine o durere, care-i răpea orice bucurie: iubea frumusețea lui Idril și o dorea pe fată, dar fără de speranță. Eldarii nu își întemeiau familii cu rubedenii atât de apropiate și nici că avuseseră vreodată dorința să facă așa; dar chiar și fără această piedică,

Idril nu-l iubea pe Maeglin defel; iar știind ce gânduri nutrea pentru ea, se îndepărta și mai mult de el. Ei i se părea iubirea lui un lucru ciudat și nefiresc, așa cum l-au și socotit eldarii de atunci încoace: un rod ticălos al Răpunerii Rubedeniilor, prin mijlocirea căruia umbra blestemului rostit de Mandos întuneca și ultima nădejde a noldorilor. Anii treceau, dar Maeglin tot pe Idril o pândea și o aștepta, iar iubirea s-a preschimbat în întunecime în inima lui. Încât cauta tot mai mult să-și împlinească vrerile în alte privințe nedându-se îndărăt de la nici o povară sau spetire, dacă prin asta câștiga în putere.

Astfel s-au petrecut lucrurile în Gondolin; și în inima acelui regat fericit, atâta vreme cât i-a durat măreția, a fost semănat un negru grăunte al râului.

CAPITOLUL XVII

Despre venirea oamenilor în Apus

După trecerea a mai mult de trei sute de ani de la venirea noldorilor în Beleriand, în vremea Păcii îndelungate, Finrod Felagund, seniorul din Nargothrond, a trecut Sirionul pe malul răsăritean ca să se ducă la vânătoare cu Maglor și Maedhros, fiii lui Fëanor. După o vreme, obosit să tot ia urma vânatului, a pornit-o de unul singur spre munții Ered Lindon, pe care-i vedea lucind în depărtare; apucând pe Drumul Gnomilor, a traversat Râul Gelion pe la Vadul Sam Athrad, de unde a cotit spre miazăzi, trecând peste pâraiele dinspre izvoarele Ascarului și a ajuns în partea de miazănoapte a ținutului Ossiriand.

Într-o vale dintre dealurile de la poalele munților, sub locul de unde izvora Râul Thalos. A zărit lumini în noapte și a auzit zvon de cânt undeva, în depărtare. Tare s-a mai minunat el, căci știa că Elfii Verzi de pe acel meleag nu apnneau focuri și nu cântau pe timp de noapte. La început, s-a temut că vreo ceată de orci izbutise oarecum să iasă din împrejmuirea de la miazănoapte, dar, apropiindu-se mai mult, și-a dat seama că nu era vorba de orci; cântăreții foloseau un grai pe care nu-l mai auzise până atunci, neasemenea graiului gnomilor ori al orcilor. Atunci s-a oprit Felagund, a rămas nemișcat în umbra noptatică a copacilor și, uitându-se în jos, către tabăra aceea, a zărit o seminție neștiută de el.

Cei ce se aflau acolo erau o parte din neamul și obștea care-l urmăse pe Bëor Bătrânul, după cum a fost numit mai târziu, mare căpetenie printre Oameni. După multe vieți de rătăcire dincolo de hotarele Răsăritului, Bëor i-a călăuzit, în cele din urmă, peste Munții Albaștri, și astfel au ajuns ei prima seminție a Oamenilor care a pătruns în Belerian; cântău acum pentru că erau bucuroși, crezând că scăpaseră de toate primejdiile și că ajunseseră, în sfârșit, pe un meleag unde nu aveau de ce se teme.

Felagund a stat îndelung și i-a privit și inima i s-a aprins de iubire pentru ei; a rămas însă ascuns printre copaci, până când i-a văzut adormind. Abia atunci s-a urnit din ascunziș și s-a dus printre cei care dormeau, așezându-se lângă focul ce dădea să se stingă, nestrăjuit de nimeni; a luat în mână o harpă simplă la care cântase Bëor și pe care, apoi, o pusese deoparte și a început să cante pe strunele ei un cânt cum n-auziseră nicicând urechile oamenilor; căci nu avuseseră nici un dascăl care să-i deprindă arta cântatului și tot ce știau se datora Elfilor Verzi din sălbăticie.

S-au trezit oamenii și au ascultat cum ciupea Felagund coardele și cum cântă și fiecare dintre ei gândea că visează un vis fermecat, până când zărea ca și ceilalți erau treji; dar unul n-a scos un cuvânt și nu s-a mișcat câtă vreme a cântat Felagund, atât de frumoasă era muzica aceea și minunea cântului. Înțelepte erau vorbele Regelui elf și inimile celor ce-l ascultau s-au înțeleptii și ele; căci lucrurile despre care glăsuia în cântul său, despre facerea Ardei și binecuvântarea din tărâmul Aman de dincolo de negurile Mării, se închegau în vedenii limpezi dinaintea ochilor lor, iar mintea fiecăruia tălmăcea graiul elfic după cum îi era felul și alcătuirea sa.

Astfel s-a făcut că oamenii l-au numit pe Regele Felagund, fiind el primul dintre eldari ce le-a ieșit în cale. Nóm. Anume înțelepciune în graiul lor. Iar după el i-au numit nomini pe cei de-o spiță cu el. Cu adevărat își închipuiseră ei la început că Felagund era unul dintre valari, despre care auziseră că ar fi trăit undeva, departe, în Apus; după cum spun unii, aceasta ar fi fost și pricina peregrinării lor. Dar Felagund a rămas în mijlocul lor multă vreme și le-a deslușit adevărul despre lume și ei l-au îndrăgit și l-au numit stăpânul lor, de atunci rămânând ei credincioși casei lui Finarfin.

Dintre toate neamurile, eldarii erau cei mai iscusiți la a deprinde alte graiuri; iar Felagund a descoperit și că putea citi în mințile oamenilor acele gânduri cărora doreau să le dea glas, încât își putea ușor tălmăci vorbele lor. Se mai spune despre acești oameni că de multă vreme legaseră prietășug cu Elfii întunecimii, ce trăiau la răsărit de munți, și le învălaseră graiul; cum toate graiurile quendilor aveau aceeași obârșie, graiul lui Bëor și al poporului său se asemăna cu cel al elfilor în multe cuvinte și alcătuiuri. Curând, Felagund putea sta la taifas cu Bëor; și câtă vreme a locuit în casa lui, au avut multe ceasuri de taifas. Dar de câte ori îl întreba despre cum se iviseră oamenii și despre călătoriile lor, Bëor mai mult tăcea decât răspundea; adevărul e că știa puține, căci străbunii seminției sale fuseseră zgârciți cu istoriile despre trecutul lor, iar peste ținerea lor de minte se așternuse tăcerea.

- În urma noastră e numai întuneric, i-a spus odată Bëor; noi am întors spatele acelui întuneric și nu voim a mai ne înturna acolo nici batăr cu gândul. Inimile noastre se îndreaptă către Apus și avem credința că acolo vom găsi Lumina.

Mai pe urmă avea să se spună printre eldarii ca, atunci când oamenii s-au trezit în Hildorien, o dată cu răsăritul Soarelui, iscoadele lui Morgoth se aflau la pândă și, curând, vestea aceasta a ajuns la urechile lui; iar ceea ce a auzit i s-a părut lui o întâmplare atât de neobișnuită, încât singur a părăsit în taină fortăreața Angband și s-a dus în Pământul de Mijloc, lăsându-l pe Sauron să conducă în locul lui Războiul. Despre cele petrecute între Morgoth și oameni, eldarii nu știau nimic la acea vreme, iar, mai târziu, au aflat prea puține; dar ca inimile oamenilor erau apăsate de întunecime (precum ale noldorilor de Răpunerea Rubedeniilor și de Osânda lui Mandos) au deslușit eldarii chiar și la obștea Prietenilor Elfilor, primii pe care i-au cunoscut. A strica ori a distruge tot ce se ivea nou și frumos fusese dintotdeauna dorința suverană a lui Morgoth; nu încape îndoială că același gând îl mâna și acum că, prin teamă și minciuni, să-i transforme pe oameni în vrăjmașii eldarilor și să-i stâmească, pentru că din Răsărit să atace Beleriandul. Dar dorința aceasta a lui nu i se putea împlini cu una, cu două și nicicând nu și-a văzut-o săvârșita până la capăt; căci - din câte se spune - oamenii au fost la început puțini foarte ia număr, câtă vreme spaima lui Morgoth creștea la gândul că eldarii își

sporeau puterea și-și întăreau alianța, astfel că s-a întors în Angband, lăsând în urmă, până una-alta, doar o mină de servitori de-ai lui, și aceștia dintre cei mai puțin vânjoși și vicleni.

De la Bëor a aflat Felagund ca mai erau încă mulți oameni care porniseră spre Apus mânați de aceeași dorință.

- Sunt și alții, chiar din neamul meu, care au trecut Munții nu departe de aici, i-a spus Bëor; iar haladinii, un popor cu alt grai decât al nostru, mai adastă încă pe clinele răsăritene, așteptând vești înainte de-a porni mai departe. Și mai sunt oameni al căror grai se aseamănă cu al nostru, cu ei facem negoț când și când. Ei s-au pornit la drum înaintea noastră, dar i-am ajuns și i-am și lăsat în urmă; sunt tare mulți, dar nu se răzlețesc unii de alții, din care pricină înaintarea le e îngreunată, mai cu seamă că au o singură căpetenie, Marach pe nume.

Pe Elfii Verzi din Ossiriand venirea oamenilor i-a tulburat și, auzind ei ca un senior de-al eldarilor de peste Mare se afla printre ei, au trimis soli la Felagund. Și i-au spus aceștia:

- Stăpâne, dacă ai putere asupra nou-veniților, roagă-i să se întoarcă pe drumurile pe care au venit sau să-și vadă de drum mai departe. Căci nu dorim s-avem pe meleagurile noastre străini care să ne tulbure pacea. Seminția asta ne retează copacii și ne vânează sălbăticiunile; nu le suntem prieteni și, dacă nu pleacă, îi vom chinui în fel și chip.

A ascultat Bëor de sfatul lui Felagund și a strâns el toate familiile și rubedeniile răzlețite ale obștei sale și și-au mutat tabăra pe celălalt mal al Râului Gelion, așezându-se pe pământurile lui Amrod și Amras, pe malul răsăritean al Râului Celon, la miazăzi de Nan Elmoth, nu departe de hotarul cu Doriath; de atunci, acel meleag s-a numit Estolad, Tabăra. Dar după scurgerea unui an, când Felagund a dorit să se întoarcă în țara lui, Bëor l-a rugat să-i îngăduie să-l însoțească; astfel a rămas el supus al Regelui din Nargothrond, până la sfârșitul zilelor sale. De atunci i-a și rămas numele de Bëor, caci înainte se numise Balan; Bëor înseamnă „Vasalul” în graiul poporului său. Mai-mare peste acest popor l-a lăsat pe Baran, fiul sau; iar el nu s-a mai întors nicicând în Estolad.

Curând după plecarea lui Felagund, ceilalți oameni despre care pomenise Bëor au intrat și ei în Beleriand. Întâi au venit haladinii; dar fiind întâmpinați cu neprietenie de Elfii Verzi,

au apucat-o spre miazănoapte și s-au așezat în Thargelion, în țara lui Caranthir, fiul lui Fëanor; au trăit în pace o vreme, iar poporul lui Caranthir nu i-a prea luat în seamă. În anul următor, Marach și-a adus obștea peste munți; era un neam de oameni înalți și războinici, înaintând în companii bine rânduite; elfii din Ossiriand s-au ascuns din calea lor, ferindu-se să-i atragă în vreo cursă. Dar auzind Marach că poporul lui Bëor trăia pe un meleag verde și roditor, au luat-o și ei pe Drumul Gnomilor la vale și s-au statornicit în ținutul de la miazănoapte și risarit de locul de sălășluire al lui Baran, fiul lui Bëor; și-ntre cele două popoare s-a legat o prietenie strânsă.

Felagund însuși se întorcea adesea ca să-i vadă pe oameni; și-au mai venit în Estolad și alți mulți elfi de pe meleagurile apusene, noldori și sindari deopotrivă, nerăbdători să-i vadă pe edaini, a căror ivire fusese de mult prorocită. Atanii, A Doua Seminție, acesta era numele dat oamenilor în Valinor în poveștile ce pomeneau de venirea lor; dar în graiul din Beleriand numele acesta s-a preschimbat în edaini, și era folosit numai pentru a numi cele trei neamuri ale Prietenilor Elfilor.

Fingolfin, ca Rege al tuturor noldorilor, a trimis soli care să le ureze bun venit; iar dintre edaini, mulți tineri înflăcărați au plecat să intre în serviciul regilor și seniorilor eldari. Printre aceștia s-a numărat și Malach, fiul lui Marach, și a rămas el în Hithlum timp de paisprezece ani; a deprins graiul elfilor și a primit numele de Arădan.

Edainii au trăit mulțumiți o vreme în Estolad, dar mulțumirea asta n-a durat mult, căci nu erau puțini cei care voiau să meargă mai departe spre Apus; numai că nu cunoșteau drumul. Înaintea lor se aflau fruntariile Doriathului, iar, la miazăzi, Sirionul, cu ale sale smârcuri de netrecut. Dar regii celor Trei Case ale noldorilor au înțeles ca fiii oamenilor le-ar putea spori forțele, drept care au făcut cunoscut ca orice edain care dorea să plece din Estolad și să vină să trăiască alături de noldori era binevenit. Astfel a început migrația edainilor; la început câte unul, apoi însă familii și neamuri întregi și-au strâns avutul și au plecat din Estolad, încât, după vreo cincizeci de ani, mii și mii de oameni se strămutaseră pe meleagurile Regilor. Mulți dintre aceștia au străbătut drumul lung spre miazănoapte, astfel ca, în curând, potecile din acele părți au ajuns să le fie bine cunoscute. Poporul lui Bëor a venit în Dorthonion, facându-

și sălaş pe pământurile cârmuite de Finarfin. Neamul lui Arădan (al cărui tată, Marach, a rămas în Estolad, până la moarte) a apucat-o în mare parte spre Apus; unii au ajuns în Hithlum, dar Magor, fiul lui Arădan, și mulți de-ai lor au urmat albia Sirionului la vale și au pătruns în Beleriand, unde s-au așezat o vreme, pe căile dintre coastele dinspre miazăzi ale munților Ered Wethrin.

Din cât se povestește, în afară de Finrod Felagund, nici un alt senior noldor nu s-a sfătuit cu Regele Thingol; -dar nu numai această pricină l-a supărat pe Rege, ci și visele neliniștitoare în care i se arătase venirea oamenilor, înainte chiar să fi ajuns la el primele vești despre ei. Prin urmare, a poruncit ca nici un om să nu se așeze pe vreun meleag, altul decât cele de la miazănoapte, iar prinții pe care-i slujea astă seminție să răspundă de toate faptele oamenilor; și a mai spus el astfel:

- În Doriath nici un om nu va pune piciorul atâta vreme cât durează regatul meu, nici măcar cei ai casei lui Bfcor, care sunt supuși preaîndrăgitului Finrod.

Melian, auzindu-l, nu i-a spus nimic la acel ceas, dar, mai târziu, i-a zis lui Galadriel:

- Vești însemnate va afla lumea mai iute decât se așteaptă. Căci unul dintre oameni, chiar din Casa lui Bëor, va veni cu adevărat și Brâul lui Melian nu-l va opri, căci un destin mai presus de puterea mea îl va trimite; asta venire va fi slăvită în cânturi ce vor dura chiar și după ce Pământul de Mijloc își va fi schimbat înfățișarea.

Mulți oameni au rămas însă în Estolad, amestecându-se între ele neamurile și viețuind acolo ani fără număr, până când în vremea căderii în ruină a Beleriandului i-au cotropit alte seminții ori s-au refugiat înapoi în Răsărit. Căci, pe lângă cei bătrâni, care-și ziceau că, pentru ei, zilele hălăduirii luaseră sfârșit, mai erau și dintre aceia, nu puțini la număr, care doreau să-și rostuiască viața cum credeau ei de cuviință, temându-se de eldari și de lumina din ochii lor, curând au apărut dezbinări între edaini, peste care nu e greu de priceput că plutea umbra lui statornicit în ținutul de la miazănoapte și răsărit de locul de sălășluire al lui Baran, fiul lui Bëor; și-ntre cele două popoare s-a legat o prietenie strânsă.

Felagund însuși se întorcea adesea ca să-i vadă pe oameni; și-au mai venit în Estolad și alți mulți elfi de pe

meleagurile apusene, noldori și sindari deopotrivă, nerăbdători să-i vadă pe edaini, a căror ivire fusese de mult prorocită. Atanii. A Doua Seminție, acesta era numele dat oamenilor în Valinor în poveștile ce pomeneau de venirea lor; dar în graiul din Beleriand numele acesta s-a preschimbat în edaini, și era folosit numai pentru a numi cele trei neamuri ale Prietenilor Elfilor.

Fingolfin, ca Rege al tuturor noldorilor, a trimis soli care să le ureze bun venit; iar dintre edaini, mulți tineri înflăcărați au plecat să intre în serviciul regilor și seniorilor eldari. Printre aceștia s-a numărat și Malach, fiul lui Marach, și a rămas el în Hithlum timp de paisprezece ani; a deprins graiul elfilor și a primit numele de Arădan.

Edainii au trăit mulțumiți o vreme în Estolad, dar mulțumirea asta n-a durat mult, căci nu erau puțini cei care voiau să meargă mai departe spre Apus; numai că nu cunoșteau drumul. Înaintea lor se aflau fruntariile Doriathului, iar, la miazăzi, Sirionul, cu ale sale smârcuri de netrecut. Dar regii celor Trei Case ale noldorilor au înțeles ca fiii oamenilor le-ar putea spori forțele, drept care au făcut cunoscut ca orice edain care dorea să plece din Estolad și să vină să trăiască alături de noldori era binevenit. Astfel a început migrația edainilor; la început câte unul, apoi însă familii și neamuri întregi și-au strâns avutul și au plecat din Estolad, încât, după vreo cincizeci de ani, mii și mii de oameni se strămutaseră pe meleagurile Regilor. Mulți dintre aceștia au străbătut drumul lung spre miazănoapte, astfel ca, în curând, potecile din acele părți au ajuns să le fie bine cunoscute. Poporul lui Bëor a venit în Dorthonion. Făcându-și sălaș pe pământurile cârmuite de Finarfin. Neamul lui Arădan (al cărui tată, Marach. A rămas în Estolad, până la moarte) a apucat-o în mare parte spre Apus; unii au ajuns în Hithlum, dar Magor, fiul lui Arădan, și mulți de-ai lor au urmat albia Sirionului la vale și au pătruns în Beleriand, unde s-au așezat o vreme, pe căile dintre coastele dinspre miazăzi ale munților Ered Wethnn.

Din cât se povestește, în afară de Finrod Felagund, nici un alt senior noldor nu s-a sfătuit cu Regele Thingol; dar nu numai această pricină l-a supărat pe Rege, ci și visele neliniștitoare în care i se arătase venirea oamenilor, înainte chiar să fi ajuns la el primele vești despre ei. Prin urmare, a poruncit ca nici un om să nu se așeze pe vreun meleag, altul decât cele de la miazănoapte, iar prinții pe care-i slujea astă

seminție să răspundă de toate faptele oamenilor; și a mai spus el astfel:

- În Doriath nici un om nu va pune piciorul atâta vreme cât durează regatul meu, nici măcar cei ai casei lui Bëor, care sunt supuși preaîndrăgitului Finrod.

Melian, auzindu-l, nu i-a spus nimic la acel ceas, dar, mai târziu, i-a zis lui Galadriel:

- Vești însemnate va afla lumea mai iute decât se așteaptă. Căci unul dintre oameni, chiar din Casa lui Bëor, va veni cu adevărat și Brâul lui Melian nu-l va opri, căci un destin mai presus de puterea mea îl va trimite; astă venire va fi slăvită în cânturi ce vor dura chiar și după ce Pământul de Mijloc își va fi schimbat înfățișarea.

Mulți oameni au rămas însă în Estolad, amestecându-se între ele neamurile și viețuind acolo ani fără număr, până când în vremea căderii în ruină a Beleriandului i-au cotropit alte seminții ori s-au refugiat înapoi în Răsărit. Căci, pe lângă cei bătrâni, care-și ziceau că, pentru ei, zilele hălăduirii luaseră sfârșit, mai erau și dintre aceia, nu puțini la număr, care doreau să-și rostuiască viața cum credeau ei de cuviință, temându-se de eldari și de lumina din ochii lor, curând au apărut dezbinări între edaini, peste care nu e greu de priceput că plutea umbra lui Morgoth, caci neândoișoftia de venirea oamenilor în Beleriand și de prietenia strânsă între ei și elfi.

În fruntea împricinaților se aflau Bereg, din Casa lui Bëor, și Amlach, unul dintre nepoții lui Marach; fără fereala au vorbit ei:

- Drumuri lungi am bătut, voind să scăpăm de primejdiile din Pământul de Mijloc și de flintele întunecate ce sălășluiesc acolo; căci auzisem că în Apus ar fi Lumină. Ci acum aflăm ca Lumină este dincolo de Mare. Acolo unde zeii viețuiesc fericiți nu ne putem duce, în afară de unul singur; căci Stăpânul întunecimii a ajuns acolo înaintea noastră și, la fel, eldarii cei înțelepți, dar și plini de cruzime, care se războiesc tot mereu cu Stăpânul. Se zice că sălașul lui este la Miazănoapte; acolo-s și durerea și pieirea de care am fugit noi. Într-acolo nu ne vom duce.

S-a hotărât atunci să se strângă toți oamenii la sfat și au venit cu toții, cu mic cu mare. Iar Prietenii Elfilor i-au răspuns lui Bereg:

- Adevărat este ca toate relele de care am fugit noi de la Regele Întunecimii se trag; dâra el căuta să-și întindă stăpânirea peste întreg Pământul de Mijloc, iar noi unde ne-am putea duce fără ca el să ne ia urma? Doar să fie el înfrânt aici ori ținut sub asediu. Numai vitejia eldarilor îl înfrânează și poate ca tocmai din asta pricină, ca să-i ajutăm la nevoie, am fost noi aduși pe meleagurile acestea.

- Să-i lăsăm pe eldari să se descurce singuri! A strigat Bereg. Viețile noastre și-așa-s scurte.

Atunci s-a ridicat unul dintre ei, părea să fie Amlach, fiul lui Imlach, și a spus el vorbe crâncene, ce-au tulburat inimile tuturor celor ce l-au auzit:

- Toate-s basme elfești, bazaconii cu care să-i prostească pe cei nou-veniți și încă neștiutori. Marea n-are țarm. Nu e nici o Lumină în Apus. V-ați luat după un foc amăgitor al elfilor și-ați ajuns la capătul lumii! Care din noi a văzut picior de zeu? Cine l-a zărit la miazănoapte pe Regele Întunecimii? Cei ce caută să pună stăpânire pe Pământul de Mijloc sunt

Eldarii. Lacomii de avuții cât mai mari, au sfredelit pământul în adânc, să-i dezgroape tainele, și-au trezit minia făpturilor ce viețuiesc sub el, așa cum au făcut întotdeauna și-or să mai facă. Să-i lăsăm pe orci să-și stăpânească meleagul ce-i al lor, iar noi să-l stăpânim pe-al nostru. Loc pe lumea asta este pentru toți, dacă eldarii ne vor lăsa să trăim!

Auzindu-l, toți au rămas o vreme ca trăsniți, cu inimile adumbrite de spaimă; le dădea ghes dorința să plece cât mai departe de pe pământurile eldarilor. Dar n-a trecut mult și Amlach s-a reântors în mijlocul lor, nerecunoscând că ar fi fost martor la sfatul lor sau că le-ar fi spus acele vorbe pe care i le puneau ei în seamă; în acea clipă, oamenii n-au mai știut ce să creadă. Într-un târziu, Prietenii Elfilor au zis:

- Acum veți crede măcar acest lucru: Seniorul Întunecimii nu e o amăgire, iar iscoadele și trimișii lui se afla printre noi; căci se teme de noi și de puterea pe care le-o putem da vrăjmașilor lui.

- Mai curând ne urăște, au spus alții, și ne va urî cu atât mai mult, cu cât vom viețui mai îndelung aici, amestecându-ne în pricina lui cu Regii eldarilor, iar asta nu va fi spre folosul nostru.

Acestea fiind zise, mulți dintre cei care rămăseseră în Estolad s-au pregătit să plece; Bereg s-a pus în fruntea a o mie dintre oamenii lui Bëor și i-a dus departe, la miazăzi, pierzându-li-se urma, dispărând chiar și din cântece. Dar Amlach, căindu-se, a spus:

- De-acum o să am eu răfuiala mea cu Marele Mincinos, și-asta până la sfârșitul zilelor mele!

Și-a pomit spre miazănoapte și s-a băgat în slujba lui Maedhros. Dar neamul său, care gândea aidoma lui Bereg, au ales pe altul să le fie în frunte și au trecut munții înapoi în Eriador, pierzându-li-se și lor urma.

În tot acest timp, haladinii au rămas în Thargelion, fiind mulțumiți cu traiul pe care-l duceau acolo. Văzând Morgoth ca șiretlicurile și minciunile sale nu-i erau de ajuns să-i înstrăineze pe elfi de oameni, s-a înfuriat din cale-afară, hotărând să le pricinuiască oamenilor cât mai mult rău. Astfel că a trimis împotriva-le o ceată de orci care au reușit să scape din încercuire pe la răsărit și, furișându-se în mare taină peste Ered Lindon, prin strungile tăiate de Drumul Gnomilor, li atacară pe haladini în pădurile de la miazăzi, de pe pământurile lui Caranthir.

Haladinii nu aveau nici cârmuitori și nici nu trăiau în obști mari, ci fiecare gospodărie își vedea singură de treburile ei, fără să se grăbească a se uni între ele. Dar între haladini se afla un om, pe nume Haldad, care era destoinic și netemător; el a fost cel care i-a strâns pe toți vitejii pe care i-a găsit și s-a retras cu ei pe limbă de pământ dintre Ascar și Gelion, și-n colțul cel mai îndepărtat a construit o palisadă de la un mal îndepărtat la celălalt mal îndepărtat al celor două râuri, și-n dosul acestei palisade au adăpostit toate femeile și copiii pe care i-au putut salva și acolo au rămas asediați, până li s-au terminat merindele.

Haldad avea doi copii gemeni: pe fiica sa, Haleth, și pe fiul său, Haldar; Amandoi s-au arătat viteji în apărare, căci Haleth era o femeie tare curajoasă și puternică. Dar, în cele din urmă, Haldad a fost răpus într-un atac asupra orcilor; iar Haldar, care s-a repezit să salveze leșul tatălui său ca să nu fie măcelărit de orci, a căzut ciopârțit lângă acesta. N-a mai rămas decât Haleth să-i țină pe oameni laolaltă, cu toate că nu mai aveau nici o nădejde; unii s-au aruncat în apele învolburate,

pierind înecați. Dar, șapte zile mai târziu, când orcii s-au năpustit în atacul final, spărgând palisadă, s-a auzit dintr-o dată glas de trâmbițe și, de la miazănoapte, s-a ivit Caranthir, cu armia sa, împingându-i pe orci în râuri.

I s-a făcut milă lui Caranthir de oameni, iar pe Haleth a ridicat-o în slăvi pentru curajul ei și a vrut s-o despăgubească pentru pierderea tatălui și fratelui ei. Abia acum vedea el de câtă vitejie erau în stare edainii, așa că i-a spus:

- Dacă vreți să plecați de-aici și să vă așezați mai către miazănoapte, vă veți bucura de prietenia și protecția eldarilor și veți avea pământurile voastre pe care să le folosiți cum credeți de cuviință.

Dar Haleth era o femeie mândră, care nu dorea să se lase călăuzită ori cârmuită de alții, iar haladinii, cei mai mulți dintre ei, gândeau la fel. Așa că i-a mulțumit lui Caranthir, spunându-i:

- Domnia ta, voiesc să plec din umbra munților și s-o apuc spre Apus, acolo unde s-au dus și alții din neamul nostru.

După ce haladinii i-au strâns pe toți pe care i-au mai găsit vii dintre ai lor, anume pe cei care fugiseră în codri din calea elfilor, și după ce și-au adunat bruma de avut ce le mai rămăsese în gospodăriile arse, au ales-o pe Haleth drept căpetenie și ea i-a dus, în sfârșit, în Estolad, unde au rămas să trăiască o vreme.

Dar nu s-au amestecat cu alte neamuri de oameni, fiind numiți Poporul lui Haleth, atât de elfi, cât și de oameni. Iar Haleth le-a fost căpetenie până la sfârșitul zilelor ei; însă, cum nu s-a măritat, moștenitorul ei a fost Haldan, fiul lui Haldar, fratele ei.

Multă vreme n-a trecut, și Haleth a dorit să plece mai departe spre Apus; cu toate ca cei mai mulți dintre oamenii ei nu doreau acest lucru, i-a pornit din nou la drum; și au ajuns ei la eldari fără alt ajutor ori călăuza, trecând peste Celon și Aros și străbătând meleagul plin de primejdii cuprins între Munții Groazei și Brăul lui Melian. La acea vreme, tărâmul nu era încă atât de păcătos pe cât avea să devină, dar tot nu era un drum pe care să apuce oamenii muritori fără să fie ajutați. Haleth a izbutit să le dea curaj doar prin puterea voinței ei, îndurând însă multe suferințe și pierderi. Au trecut, în cele din urmă, și vadul Brithiach, căindu-se amarnic că porniseră în această călătorie;

dar drum de întoarcere nu mai era. Nu le rămânea decât să-și reia viața de dinainte, cum puteau ei mai bine, pe noile meleaguri; și-au întemeiat gospodarii și au trăit liberi în pădurile din Talath Dirnen, dincolo de Teiglin. Unii s-au dus și mai departe, pătrunzând adânc în regatul Nargothrond, dar au fost mulți cei care o iubeau pe Domnița Haleth, dorind s-o urmeze oriunde s-ar fi îndreptat ea și să trăiască sub cârmuirea ei; pe aceștia i-a luat ea cu sine în Codrul Brethil, între Teiglin și Sirion. Și-acolo aveau să se întoarcă mulți dintre cei care se răzlețiseră de poporul ei în zilele de mare restriște.

Lată însă ca Regele Thingol gândea ca Brethil ținea de regatul său, cu toate că nu era cuprins în Brâul lui Melian, încât nu i-ar fi îngăduit lui Haleth să se așeze acolo cu poporul ei; dar Felagund, care se bucura de prietenia lui Thingol, auzind câte pătimiseră Haleth și oamenii ei, a pus pentru ei o vorbă bună pe lângă Rege: astfel, erau liberi să trăiască în Brethil, singurul lucru ce li se cerea în schimb fiind acela de a străjui Trecerea peste Teiglin împotriva tuturor vrăjmașilor eldarilor și de a nu lăsa nici un orc să intre în codru. Auzind acestea, Haleth a spus:

- Unde-s Haldad, tatăl meu, și Halдар, fratele meu? Dacă Regele din Doriath se teme de niscaiva prieteșug între Haleth și cei care i-au măcelărit familia, atunci felul de-a gândi al eldarilor ne este străin nouă, oamenilor.

Haleth a trăit în Brethil până când i s-au sfârșit zilele; după ce a murit, poporul ei a înălțat un gorgan verde peste trupul ei, în vârful unei măguri din codru, și l-au nimit Tur Haretha, Gorganul Domniței, sau Haudh-en-Arwen, în graiul sindarin.

Astfel s-a întâmplat ca edainii au trăit pe meleagurile i eldarilor, unii ici, alții în alte părți, unii hălăduind dintr-un loc în altul, alții așezați în obști sau în mici comunități; curând, cei mai mulți dintre ei au deprins graiul Elfilor Cenușii, vor- bându-l între ei în viața de zi cu zi, dar și pentru că doreau să învețe toate datinile și legendele elfilor. Dar, după o vreme, văzând Regii elfilor că nu era bine ca elfii și oamenii să trăiască amestecați unii cu alții fără nici o socoteală și că oamenii aveau nevoie de cârmuitori din stirpea lor, au statornicit pe ce anume meleaguri puteau oamenii să-și ducă traiul lor și au numit căpetenii care să cârmuiască acele meleaguri după cum le era voia. În războaie li se alăturau eldarilor că aliați, dar urmau poruncile propriilor

căpetenii. Cu toate acestea, mulți dintre edaini se bucurau de prietenia elfilor, puțind să trăiască în mijlocul lor atât cât poșteau; iar tinerii intrau o vreme ca- oșteni în armile regilor.

Hador Ldrindol - fiul lui Hathol, care îi era fiu lui Magor, iar acesta, la rândul său, se trăgea din Malach Arădan - a fost primit în suita lui Fingolfin pe când era încă băietan. Tare-l mai îndrăgea Regele! Ca urmare, Fingolfin i-a dat în stăpânire ținutul Dor-lómin, unde, apoi, Hador i-a strâns pe cei mai mulți din neamul său, devenind cel mai puternic dintre căpeteniile edainilor. În casa lui nu se vorbea decât graiul elfilor, fără însă să-și uite graiul lor, din care, mai apoi, s-a ivit Limba Comună a Númenorului. În Dorthonion, în schimb, cârmuirea poporului lui Bëor și a țării Ludros i-a fost dată lui Boromir, fiul lui Boron, care era nepotul lui Bëor Bătrânul.

Fiii lui Hador au fost Galdor și Gundor; iar cei ai lui Galdor se numeau Húrin și Huor; Húrin l-a avut drept fiu pe Túrin, numit și Blestemul lui Glaurung; iar fiul lui Huor a fost Tuor, tatăl lui Eärendil Binecuvântatul. Fiul lui Boromir a fost Bregor, ai cărui fii s-au numit Bregolas și Barahir; ai lui Bregolas au fost Baragund și Belegund. Fiica lui Baragund era Morwen, mama lui Túrin, iar a lui Belegund se numea Râan, și a fost mama lui Tuor. Dar fiul lui Barahir a fost Beren Ciungul, care a câștigat inima lui Lúthien, fiica lui Thingol, și s-a reântors dintre Morți; din ei s-a născut Elwing, soața lui Eärendil, și toți Regii de mai apoi ai Númenorului.

Toți aceștia erau prinși în plasa Osândeii Noldorilor; fapte mari au făcut ei, de care eldarii încă amintesc în cronicile regilor din străvechime. În acele vremuri, oamenii și-au alăturat forțele celor ale noldorilor și speranțele le erau mari; Morgoth era încercuit din toate părțile, pentru ca oamenii lui Hador, deprinși să îndure frigul și drumurile lungi, nu se temeau să se aventureze, când și când, spre miazănoapte, de unde vegheau asupra orișicărei mișcări a Dușmanului. Oamenii din Cele Trei Case au prosperat și s-au înmulțit, dar cea mai măreață dintre ele era Casa lui Hador Cap-aurit, egal în rang seniorilor elfi. Poporul său era neasemuit de - puternic, oamenii înalți, hotărâți, curajoși și statornici, iuți la mânie, dar și la veselie, măreți printre Copiii lui Ilúvatar în tinerețea Omenirii. Cu părul bălai, cei mai mulți dintre ei, și cu ochii albaștri erau; Túrin nu le semăna, pentru ca maica lui era Morwen, din neamul lui Bëor. Neamul

ăsta avea părul negru ori castaniu și ochi cenușii; dintre toate neamurile oamenilor, ei se apropiau cel mai mult de noldori la înfățișare și pe ei îi îndrăgeau noldorii cel mai mult; căci aveau mintea vioaie, mina iscusită, pricepeau cu repeziciune orice, nu uitau și mai ușor se înduioșau decât izbucneau în râs. Asemenea lor era poporul lui Haleth, sălășluitoarii pădurilor, dar aceștia erau mai mici de înălțime și mai puțin însetați de învățătură. Scumpi la vorbă, nu le plăcea când se strângeau prea mulți oameni la un loc; mai curând doreau singurătatea, hălăduind neângrădiți prin pădurile cele verzi, descoperind tot mai mult meleagurile eldarilor. Numai că zilele le-au fost numărate și nefericite în regatele apusene.

După socoteala edainilor, anii li s-au lungit venind ei în Beleriand; într-un târziu însă a murit și Bëor Bătrânul, trăind el trei sute nouăzeci de ani, dintre care patruzeci și Ipatru în slujba Regelui Felagund. Și dându-și el ultima "sufflare, fără a fi fost rânit ori doborât de vreo durere, ci murind de bătrânețe, eldarii au văzut pentru întâia dată cât de repede se stinge viața Oamenilor și cum se murea de sfârșeală, o moarte pe care n-o simțeau în ei înșiși; mare le-a fost jalea pentru pierderea prietenului lor. Bëor însă își dăduse sufletul împăcat, nevrând să mai trăiască; și iarăși s-au mirat eldarii de ciudata soartă a oamenilor, căci din toată știința lor nu aflaseră nimic despre această soartă, iar sfârșitul ei rămăsese o taină pentru ei.

Cu toate acestea, străvechii edaini au învățat iute de la eldari arta și știința lor, iar fiii edainilor au devenit mai înțelepți și mai pricepuți în toate cele, întrecând cu mult celelalte neamuri ale oamenilor care încă viețuiau la răsărit de munți și nu-i cunoscuseră pe eldari și nu priviseră chipurile ce păstrau Lumina din Valinor.

CAPITOLUL XVIII

Despre distrugerea Beleriandului și răpunerea lui Fingolfin

Văzând Fingolfin, Regele de la Miazănoapte și Rege peste Regii noldorilor, ca poporul său sporea și se făcea tot mai puternic și că oamenii ce li se alăturaseră erau mulți la număr și viteji, s-a gândit din nou să atace Angbandul; știa prea bine ca, atâta vreme cât împresurarea nu era deplină, trăiau cu toții în

primejdie, caci Morgoth era liber să trudească în minele sale și să pună la cale ticăloșii pe care nimeni nu le putea bănuși până nu le dădea tot el la iveală. Era un gând înțelept, după știința lui Fingolfin; semn ca noldorii încă nu înțelegeau pe deplin cât de mare era puterea lui Morgoth și nici ca, dacă duceau singuri război împotriva lui, nu aveau nădejdea să învingă, fie că grăbeau sau mai Amanau pornirea luptei. Dar, pentru ca țara le era frumoasă și regatele întinse, cei mai mulți dintre noldori erau mulțumiți că lucrurile să rămână așa cum erau, crezând că vor dura o veșnicie, și căutau să întârzie atacul, în care negreșit mulți aveau să piară, fie spre victorie, fie în înfrângere. De aceea, nu se arătau nerăbdători - la acea vreme mai cu seama fiii lui Fëanor - să-i dea ascultare lui Fingolfin. Dintre căpeteniile noldorilor, numai Angrod și Aegnor se potriveau la gând cu Regele; ei trăiau în ținuturi unde se zăreau munții Thangorodrim, iar amenințarea lui Morgoth le stăruia tot timpul în minte. Astfel, planurile lui Fingolfin nu s-au împlinit atunci, iar țara a mai trăit în pace o vreme.

Dar când a șasea generație de oameni, numărată de la aceea a lui Bëor și Marach, încă nu ajunsese la vârsta bărbăției. - Se scurseseră patru sute și cincizeci și cinci de ani de la venirea lui Fingolfin -, s-a întâmplat tocmai acel lucru de care se temea Regele de atâta vreme, și încă și mai cumplit și pe neașteptate decât în cele mai întunecate spaime ale sale. Morgoth își pregătise o oștire îndelung și în taină, pe măsură ce răutatea din inimă să se întetise, iar ura lui pentru noldori se adâncise; acum își dorea nu numai să-și nimicească toți vrăjmașii, dar și să le distrugă și să le pustiască și pământurile pe care le luaseră în stăpânire și pe care le făcuseră să înflorească. Se povestește că ura i-a fost mai puternică decât judecata, caci, dacă ar fi răbdat încă o vreme, până și-ar fi dus la bun sfârșit toate ticluirile, noldorii ar fi fost cu desăvârșire rași de pe fața pământului. Numai că el a nesocotit adevărata vitejie a elfilor, iar pe oameni nici măcar nu-i pusese la socoteală.

Era o noapte de iama, întunecoasă, fără lună; întinsul șes Ard-galen, de la fortărețele de pe dealuri ale noldorilor până la poalele munților Thangorodrim, abia se zărea sub lumina rece a stelelor. Focurile de veghe ardeau cu flacără mică, străjerii erau puțini; pe câmpie doar câțiva stăteau de strajă în taberele călăreților din Hithlum. Dintr-o dată, Morgoth a făcut să

țâșnească mari râuri de foc ce se revărsau din Thangorodrim mai iuți decât balrogii, inundând câmpia întreagă; Munții de Fier scui-pau și ei focuri cu miasme otrăvitoare, fumul lor umplea văzduhul de duhoare și ucidea tot ce era viu. Astfel a pierit câmpia Ard-galen; focul i-a pârlolit ierburile; totul s-a preschimbat într-o pustiiciune prigontă și părăginită, acoperită de colb înecăcios, sterp și lipsit de orice urmă de viață. Mai târziu, numele i-a fost shimbat în Angfauglith, Colbul Năbușitor. Multe oseminte taciunite își aveau acolo mormântul sub cerul liber; căci noldorii pieriseră pe capete în acel pirjol, prinși de flăcările curgătoare și neputând să se refugieze pe dealuri. Platoul Dorthonion și munții Ered Wethrin stăviliseră torentele de foc, dar pădurile de pe coastele ce dădeau spre Angband fuseseră cuprinse de flăcări, iar fumul îi zăpăcise cu totul pe apărători. Astfel a început a patra și cea mai cumplită bătălie, Dagor Bragollach, Bătălia Focului Neașteptat.

În fruntea aceluia foc se afla Glaurung auritul, părintele dragonilor, în toată măreția și puterea sa; în uima-i veneau balrogii, apoi oștirile negre ale orcilor, atât de multe, cum noldorilor nu le mai fusese dat să vadă sau să-și închipuie. Au atacat fortărețele noldorilor și au spart încercuirea Angbandului, ucigându-i pe toți cei pe care-i găseau, deopotrivă pe noldori, pe Elfii Cenușii și pe oameni, aliații lor. Mulți dintre cei mai neanfricați dușmani ai lui Morgoth au pierit chiar în primele zile ale războiului, zăpăciți, risipiți, nefiind în stare să-și adune puterile. De atunci, războiul n-a mai încetat nicicând cu totul în Beleriand; dar cronicile spun că Bătălia Focului Neașteptat a luat sfârșit o dată cu venirea primăverii, când Morgoth și-a mai slăbit atacul.

Astfel s-a sfârșit și Asediul Angbandului; vrăjmașii lui Morgoth fuseseră risipiți și alungați în cele patru vânturi. Aproape toți Elfii Cenușii au fugit spre miazăzi, abandonând războiul; mulți și-au găsit adăpost în Doriath, sporind regatul și forța lui Thingol deopotrivă, căci puterea lui Melian țesuse o plasă în jurul hotarelor, încât răul n-a putut să pătrundă în Regatul Ascuns. Alții s-au refugiat în fortărețele de pe țărmurile mării și în Nargothrond; și-au mai fost și din cei care au părăsit acel ținut, ascunzându-se în Ossiriand, sau au trecut munții, pribegind apoi fără adăpost prin sălbăticie. Vești despre război

și despre spargerea asediului au ajuns și la urechile oamenilor din Pământul de Mijloc.

Fiii lui Finarfin au suferit cel mai mult de pe urma asaltului; Angrod și Aegnor au căzut răpuși; lângă ei s-au prăbușit Bregolas, senior din Casa lui Bëor, și cei mai mulți dintre războinicii aceluia neam. Însă Barahir, fratele lui Bregolas, luptă mai către apus, aproape de Trecătoarea Sirion. Acolo Regele Finrod Felagund, venind degrabă dinspre miazăzi, s-a pomenit, dintr-o dată, rupt de grosul armiei și rămas doar cu câțiva osteni în Smârcurile Serech, împresurat de dușmani; ar fi fost el răpus ori luat prizonier, de n-ar fi venit Barahir cu cei mai viteji dintre războinicii săi să-l scape, făcând o palisadă de sulițe în jurul lui; și au reușit să-și taie drum prin încercuire, dar mulți dintre ei au pierit astfel a scăpat Felagund și s-a reantors în adâncurile foraretei sale, Nargothrond; ajurat atunci să-i poarte veșnic prietenie lui Barahir și să-i ajute, pe el și poporul său, ori de câte ori ar fi avut nevoie și, pentru a-și pecetlui jurământul, i-a dat lui Barahir inelul său. Barahir, acum seniorul de drept al Casei lui Bëor, s-a reantors în Dorthonion; dar mulți dintre oamenii săi își părăsiseră casele, fugind să se adăpostească în fortăreața din Hithlum.

Atât de cumplită a fost navala lui Morgoth, încât Fingolfin și Fingon nu au putut veni în ajutorul fiilor lui Finarfin; iar armile din Hithlum au fost nevoite să se retragă cu pierderi mari și să-și caute adăpost în fortărețele din Ered Wethrin, pe care cu greu au putut să le apere împotriva orcilor. În fata zidurilor fortăreței Eithel Sirion a pierit Hador Cel cu Părul de Aur, apărând ariergarda seniorului său Fingolfin și având el atunci șaiszeci și șase de ani și, împreună cu el, a căzut Gundor, fiul sau mai mic, străpuns de multe săgeți; pe Amandoi i-au jeliți elfii îndelung. În locul lui Hador a devenit senior Galdor cel înalt, fiul său. În acel ceas Hithlum a rămas necucerit - îl apăraseră de torentul de foc Munții Umbroși, dar și vitejia elfilor și a oamenilor de la miazănoapte, pe care nici orcii și nici balrogii nu i-au putut înfrânge; ținutul amenința astfel flancul oștirilor lui Morgoth; însă pe Fingolfin tot au izbutit vrăjmașii să-l despartă de osteni săi.

Războiul le adusese mari pierderi fiilor lui Fëanor și aproape toate hotarele răsăritene fuseseră luate cu asalt. Ostile lui Morgoth au forțat și Trecătoarea Aglon, dar mulți au pierit

acolo din rândurile lor, înfrânți. Celegorm și Curufin au fost nevoiți să fugă spre miazăzi și spre apus, pe lângă fruntariile Doriathului; în cele din urmă, au ajuns la Nargothrond, cerându-i lui Finrod Felagund să-i adăpostească. Astfel au sporit ei forțele ce apărau fortăreața; dar, după cum s-a dovedit mai târziu, ar fi făcut mai bine dacă ar fi rămas în răsărit, împreună cu cei de-un neam cu ei. Maedhros s-a întrecut pe sine în vitejie, încât orcii fugeau din calea lui; de când îndurase toate acele chinuri pe Thangorodrim, spiritul său ardea în el asemenea unui foc alb, făcându-l să arate aidoma celor ce se întorc din lumea morților. Astfel s-a întâmplat că marea fortăreață de pe înălțimea Himring n-a putut fi cucerită, iar mulți dintre vitejii rămași în viață, din rândul poporului din Dorthonion și din cel de la hotarele răsăritene, i s-au alăturat lui Maedhros; pentru o vreme, au izbutit să reanchida Trecătoarea Aglon, încât orcii n-au putut să pătrundă în Beleriand pe acel drum. În schimb, pe câmpia Lothlann i-au învins pe călăreții din obștea lui Fëanor, căci Glaurung se afla în fruntea orcilor; și au trecut prin Defileul lui Maglor, pustiind întregul meleag dintre brațele Raului Gelion. Apoi au cucerit fortăreața de pe coastele apusene ale Masivului Rerir, au devastat întregul Thargelion, țara lui Caranthir, și au otrăvit apele Lacului Helevom. De acolo au trecut Gelionul, pârjolind și ucigând tot ce le stătea în cale, și au ajuns în Beleriandul Răsăritean. Maglor i s-a alăturat lui Maedhros pe Himring; dar Caranthir și cei care mai rămăseseră din poporul său au scăpat cu fugă; apoi, împreună cu cetele răzlețite ale celor doi vânători, Amrod și Amras, s-au retras la miazăzi, trecând de Ramdal. Pe Amon Erebor au pus o strajă și au lăsat câteva cete înarmate; lor li s-au alăturat Elfii Verzi; gândeau să-i împiedice pe orci să treacă mai departe, numai că aceștia n-au pătruns în Ossiriand și nici în Taur-im-Duinath și în sălbăticia de la miazăzi.

Veștile care au ajuns în Hithlum erau sumbre: Dorthonion căzuse, fiii lui Finarfin fuseseră alungați de pe tron și cei ai lui Fëanor - siliți să-și părăsească pământurile. Auzind toate acestea, Fingolfin nu s-a gândit decât la un singur lucru: noldorii erau distruși, dinastiile marilor lor seniori, nimicite, dincolo de orice putință de a se reface. Astfel i se înfățișa lui totul. Copleșit de furie și disperare, a încălecat pe Rochallor, marele său armăsar, și, fără să-l poată împiedica cineva, a pomit în galop

de unul singur. A traversat colbuitul Dor-nu-Fauglith și toți care-l zăreau fugeau năuci din calea lui, crezând că însuși Oromë pogorâse printre ei; atât de cumplită îi era mânia, încât ochii îi luceau asemenea celor ai valarilor. Astfel a venit el singur până la porțile fortăreței Angband, a suflat din corn și a izbit în porțile de bronz, strigându-i lui Morgoth să iasă și să se bată cu el în luptă corp la corp. Și Morgoth a ieșit.

Acea a fost ultima oară, în acele războaie, când a trecut el pragul porților fortăreței sale; din câte se povestește, nu ardea de nerăbdare să răspundă la o asemenea provocare; căci, cu toate că puterea lui întrecea orice altceva pe lume, de valari se temea. Dar nu putea nici să facă pe niznaiul în fața căpitanilor săi, când până și stâncile se cutremurau de chemarea ascuțită a cornului lui Fingolfin, iar strigătul lui pătrunsese limpede și puternic până în străfundurile Angbandului. Unde mai pui că Fingolfin îl făcuse las și stăpân de sclavi. Așa că a venit Morgoth, ureind încet din sala tronului sau subpamintean; pașii săi răsunau asemenea tunetului în adâncuri. A ieșit înveșmântat în armură neagră; s-a oprit în fața Regelui, asemenea unui turn cu coroana de fier, iar scutul său urieșesc, negru și el, și neampodobit, îl acoperea cu umbra să asemenea unui nor de furtună. Dar Fingolfin strălucea sub el ca o stea;

Zaua îi era suflată în argint, iar scutul îi era bătut în cristale; și, când și-a scos din teaca sabia Ringil, aceasta a scăpărat asemenea gheții.

Atunci Morgoth l-a smucit în sus pe Grond, Barosul din Infern, și, când l-a repezit în jos, parcă ar fi lovit trăsnetul, însă Fingolfin a sărit în lături și Grond a mușcat țarina, săpând un adevărat crater din care au (isnit pe dată foc și fum. De multe ori a încercat Morgoth să-l nimerească pe Rege și să-l strivească, dar, de fiecare dată, Fingolfin sărea în lături, cu repeziciunea unui fulger care țâșnește de sub un nor întunecat; șapte răni i-a făcut lui Morgoth și de șapte ori a urlat acesta de durere, iar, la fiecare urlet, care cutremură întregul ținut de la Miazănoapte, ostenii din Angband se aruncau deznădăjduiți cu fața la pământ.

Într-un târziu, Regele a fost cuprins de oboseală și Morgoth și-a prăvălit scutul asupra lui. De trei ori a căzut Fingolfin doborât în genunchi și de tot atâtea ori s-a ridicat, în mână cu scutul spart și pe cap cu coiful crăpat. Dar pământul se casca peste tot în jurul lui și gropi adânci erau pretutindeni, încât el s-a împiedicat și a căzut pe spate la picioarele lui Morgoth; iar acesta și-a pus piciorul stâng pe gâtul lui, și greutatea lui era asemenea unui deal prăvălindu-se. Disperat, cu ultimele sale puteri, Fingolfin și-a înfipt sabia Ringil în labă lui Morgoth, spintecând-o, și din tăietura a țâșnit un sânge negru, fumegător, care a umplut craterile scobite de Grond.

Astfel a murit Fingolfin, înaltul Rege al noldorilor, cel mai mândru și mai viteaz dintre regii elfi din străvechime. Orcii nu s-au împăunat cu lupta aceea de la porți; iar elfii n-o pomenesc în cântecele lor, căci tristețea le e mult prea adâncă. Dar cele întâmplăte atunci nu au fost uitate până în ziua de azi, căci Thorondor, Regele Elfilor, a dus vestea până în Gondolin, și încă și mai departe, în Hithlum. Morgoth a apucat leșul regelui elf și l-a sfâșiat în bucăți; le-ar fi azvârlit el lupilor săi, dar Thorondor s-a repezit din sălașul lui dintre tancurile Crissaegrim și drept în fața lui Morgoth s-a înfipt, pocindu-l. Fâlfâitul aripilor lui Thorondor răsună precum vuietul vânturilor lui Manwë. Cu ghearele sale uriașe a smuls leșul din mâinile lui Morgoth și, ridicându-se deodată deasupra săgeților trase de orci, l-a purtat pe Rege departe. L-a așezat apoi pe un vârf de munte, la miazănoapte de tainică vale a Gondolinului; acolo a urcat

Turgon și a înălțat o movilă de pietre peste trupul tatălui său. Nici un orc n-a îndrăznit să treacă peste muntele lui Fingolfin sau să se apropie de mormântul lui, decât după ce se va fi năruit fortăreața Gondolin și după ce trădarea își va fi făcut loc printre neamurile lui Fingolfin. Iar Morgoth a umblat de atunci olog de-un picior și durerile pricinuite de răni nicicând nu i s-au alinat, iar chipul i-a rămas brăzdat de urmele pe care i le-a lăsat Thorondor.

Mare a fost jalea în Hithlum când s-a aflat de căderea lui Fingolfin. Îndoliatul Fingon a devenit cârmuitorul Casei lui Fingolfin și al regatului noldorilor, iar pe fiul sau mai mic, Ereinion - care mai târziu avea să primească numele de Gil-galad - l-a trimis la Limanuri.

De-acum, puterea lui Morgoth se întindea peste întregul meleag de la Miazănoapte; însă Barahir nu a fugit din Doithonion, ci a rămas să se războiască pentru fiecare palmă de pământ cu dușmanii săi. Morgoth nu s-a lăsat mai prejos, ci i-a urmărit pe oamenii lui Barahir, ucigându-i pe capete; și pădurea toată de pe povimisurile dinspre miazănoapte ale acelor meleaguri s-au preschimbât, încetul cu încetul, într-un tărâm atât de înspăimântător, apăsător de o vrajă atât de întunecată, încât până și orcii se fereau a pătrunde acolo dacă nu-i mâna nevoia; Delduwath a fost numit și Taur-nu-Fuin, Pădurea de sub Umbra Noptii. După pirjol, acolo au crescut copaci negri, siniștri, cu rădăcini încâlcite, scobind bezna ca niște gheare; cei care se rătăceau printre ele orbecăiau fără să mai găsească drum de ieșire, degete nevăzute îi gătuiau și năluci ale groazei îi făceau să-și piardă mințile. În fața acestui prăpăd, Barahir a fost cuprins de o asemenea deznădejde, încât soața lui, Emeldir Inimoasa (care era hotărâtă să lupte alături de fiul și de soțul ei) le-a strâns la un loc pe toate femeile și pe toți copiii rămași în viață și le-a dat arme celor ce aveau puterea să le poarte; i-a dus apoi pe toți în munții de la hotarul țării și, de acolo, pe poteci întortocheate și primejdioase, au ajuns în cele din urmă în Brethil, nu fără a-i fi pierdut pe mulți dintre ei pe drum. Unii au rămas acolo, fiind adăpostiți de haladini, dar alții au trecut mai departe munții, în Dor-Idmin, unde trăia poporul lui Galdor, fiul lui Hador; printre pribegi se afla Ri'an, fiica lui Belegund, și Morwen, care se mai numea și Eledhwen, adică Frumusețea Elfa, fiica lui Baragund. Dar nimeni nu i-a mai văzut vreodată pe

bărbații pe care i-au lăsat în urmă. Răpuși au fost rând pe rând, până când, în cele din urmă, n-au mai rămas decât doisprezece în preajma lui Barahir: Beren, fiul său, Baragund și Belegund, nepoții săi, fiii lui Bregolas, și nouă servitori credincioși din suita sa, ale căror nume au rămas slăvite în cântecele noldorilor; și-au fost aceștia: Radhruin și Dairuin, Dagnir și Ragnor, Gildor și Gorlim nefericitul, Arthad și Urthel și Hathaldir cel tânăr. Proscriși, fără nici o speranță, asta deveniseră, o ceață disperată care nu putea să scape și nu voia să se predea, chiar dacă le erau distruse casele, iar nevestele și copiii le fuseseră prinși, răpuși de dușmani ori fugiseră. Dinspre Hithlum nu le veneau nici vești, nici ajutoare; vânați că fiarele, Barahir și oamenii lui s-au retras pe platoul golaș de deasupra pădurii, umblând că bezmeticii acolo, printre iazuri și smâncuri stâncoase, cât mai departe de ochii iscoadelor și de vrăjile lui Morgoth. Pat le erau pârloagele, iar acoperiș - cerul înnorat.

Timp de mai bine de doi ani după Dagor Bragollach, noldorii au aparat trecătoarea apuseana din apropiere de izvoarele Sirionului, în apele căruia se afla puterea lui Ulmo, iar Minas Tirith le-a ținut piept orcilor. Dar, într-un târziu, după răpunerea lui Fingolfin, Sauron, cel mai vestit și mai de temut dintre servitorii lui Morgoth - Gorthaur era numele lui în graiul sindarin -, l-a atacat pe Orodreth, străjuitorul turnului de pe Toi Sirion. Sauron devenise un vrăjitor cu o putere înfiorătoare, stăpân al umbrelor și nălucilor toate, hain în înțelepciunea lui plină de cruzime, strâmbând tot ce atingea, smintind tot ce cârmuia și mai-mare al vârcolacilor; puterea lui era neandurarea.

A cucerit Minas Tirith de la primul atac, iar o negură întunecată de spaima se lăsase peste străjeri; alungat, Orodreth a scăpat fugind în Nargothrond. După ce-a pus stăpânire pe Minas Tirith, Sauron a făcut din el un turn de pază pentru Morgoth, un bastion al răului, o amenințare fără sflrsit; frumoasă insula Toi Sirion a ajuns să fie blestemată, schimbin- du-i-se numele în Tol-in-Gaurhoth, Insula Vârcolacilor. Nici o ființă vie nu putea să treacă prin acea vale fără să fie de îndată zărită de Sauron de sus, din înaltul turnului unde ședea el. Trecătoarea apuseana se afla acum în mâinile lui Morgoth, drept care șesurile și codrii Beleriandului deveniseră meleaguri ale spaimei. Morgoth își urmărea fără zăbavă vrăjmașii până dincolo de

Hithlum, dibuindu-le ascunzătorile și cucerindu-le fortărețele una după alta. Tot mai îndrăzneți, orcii hălăduiau în lung și-n lat după pofta inimii, coborând de-a lungul Râului Sirion către apus, și pe Raul Celon către răsărit, împrejmuid întregul Doriath; pustiau totul în calea lor, încât sălbăticiunile și păsările se făceau nevăzute când se iveau ei, și tăcerea și tristețea adâncă coborau peste pământ, venind dinspre miazănoapte. Pe mulți dintre noldori și sindari i-au luat în captivitate; i-au dus în Angband și au făcut din ei sclavi, silindu-i să-și pună întreaga pricepere și știința în slujba lui Morgoth. Iar acesta își trimitea iscoadele peste tot, invesmințate în forme amăgitoare, cum la fel de înșelătoare le erau vorbele; le promiteau răsplata unora și altora și, cu vorbe viclene, căutau să stimeasca frică și pizma printre neamuri și seminții, acuzându-i ba pe unii, ba pe alții dintre regii și căpeteniile lor de lăcomie și de trădare unii față de ceilalți.

Din pricina blestemului abătut asupra lor după Răpunerea Rubedeniilor la Alqualondë. Minciunilor li se dădea adesea credință; însă, pe măsură ce vremurile deveneau tot mai tulburi și mai întunecate, minciunile astea au căpătat și un miez de adevăr, căci inimile și gândurile elfilor din Beleriand se înțețosau tot mai mult de frică și deznădejde. Dar cel mai tare noldoni se temeau de trădare din partea celor de-un neam cu ei, care slugăreau acum în Angband; căci Morgoth îi folosea pe unii dintre ei pentru înșelătoriile sale mârșave; se prefăcea a-i slobozi din sclavie și-i trimitea în lume, numai că voințele lor erau înlănțuite de a sa, încât, chiar dacă plecau, nu trecea mult și se-ntorceau înapoi la el. Astfel că. Dacă vreunul dintre captivi scăpa cu adevărat și se reantorcea la neamul său, se pomenea întâmpinat cu dușmănie, nerămânându-i altceva decât să pribegească de unul singur, proscris și deznădăduit.

Oamenilor, Morgoth le arată, pasămite, milă: celor care-și plecau urechea la palavrele sale, le susura că toate necazurile li se trăgeau din pricină că se supuneau noldorilor răzvrătiți, câtă vreme, dacă treceau de partea celui care, de drept, era Stăpânul Pământului de Mijloc, vor fi prețuiți și răsplătiți pe măsură vitejiei lor, de bună seamă, dacă lăsau deoparte gindurile de nesupusenie. Dar puțini oameni din cele Trei Case ale edainilor îi ascultau vorbele mincinoase, nici chiar dacă erau aduși pentru a fi chinuiți în Angband. Tare îi mai ura Morgoth din

pricina asta și-i pândeau și-i urmărea cu iscoadele sale dincolo de munți.

Se povestește că, la acea vreme, au pătruns pentru prima oară Oamenii Oacheși în Beleriand. Unii se supuseseră încă mai dinainte lui Morgoth, în mare taină, venind pe aceste meleaguri la chemarea lui; ceilalți însă veniseră din propria lor voință, căci Beleriandului îi mersese vestea în cele patru zări pentru pământurile și apele sale, pentru războaiele și bogatiile de acolo, încât, în acele timpuri, picioarele haladuitoare ale oamenilor înspre apus se îndreptau îndeobște. Soiul ăsta de oameni era mic de statură și îndesat, cu brațe lungi și vânjoase; pielea o aveau oacheșă ori măslinie, iar părul negru, ca și ochii. Trăiau în obști, multe la număr, iar unu se-mpacau mai bine cu gnomii din ținuturile muntoase, decât cu elfii. Dar Maedhros, cunoscând prea bine slăbiciunea noldorilor și a edainilor, din rândul cărora genunile Angbandului părea să-nghita armii fără de număr și mereu reamprospatate, a legat alianța cu oamenii aceștia nou-veniți, arătându-le prietenie îndeosebi celor mai neansemnate dintre căpeteniile lor, Bór și Ulfang. Morgoth nici că putea fi mai mulțumit: iată cum se împlineau toate după vrerea lui! Bor îi avea drept fii pe Borlad, Borlach și Borthand; numai că aceștia au trecut de partea lui Maedhros și Maglor, rămânându-le credincioși și trădându-l pe Morgoth în speranțele sale. Fiii lui Ulfang cel Negru erau Ulfast și Ulwarth, și Uldor blestematul; ei l-au urmat pe Caranthir, jurându-i credință, numai că și-au încălcat legământul.

Edainii și Răsăritenii nu se aveau defel la inimă; arareori se întâlneau, dar asta și din pricină că nou-veniții au viețuit mult timp în Beleriandul Răsăritean, câtă vreme poporul lui Hador trăia închis în Hithlum, iar Casa lui Bëor fusese rasă de pe fața pământului. La început. Poporul lui Haleth nu fusese atins de războiul de la miazănoapte, trăind ei în partea de miazăzi, în Codrul Brethil; însă, de la o vreme, începuseră să se lupte cu orcii năvălitori; erau oameni neanfricati și cătuși de puțin dornici să-și părăsească pădurile pe care le iubeau. În cronicile înfrângerilor din acea vreme, faptele haladinilor sunt slăvite și-n ziua de azi: după ce au cucerit Minas Tirith, orcii au străbătut trecătoarea apuseana și poate că ar fi prăpădit totul în cale, până la gurile Sirionului; dar Halmir, seniorul haladinilor, iute i-a trimis vorbă lui Thingol, fiind el prieten cu elfii care apărau

fruntariile Doriathului. Și-atunci Beleg Arcul-puternic, mai-marele străjerilor lui Thingol, a adus în Brethil o adevărată oștire de sindari înarmați cu topoare; fără veste, din adâncurile codrului au ieșit Halmir și Beleg și s-au năpustit asupra unei legiuni orcești, nimicind-o. După asta fapta, vâlul negru ce tot venea dinspre miazănoapte a fost stăvilat în acea parte de lume, iar orcii n-au mai cutezat mulți ani să treacă Raul Teiglin. Poporul lui Haleth a trăit de atunci în pace în Codrul Brethil, cu toate că n-au slăbit strajă la hotare; și, la adăpostul acestei străjuiri, regatul Nargothrond a avut parte de răgaz să-și refacă forțele.

Între timp, Húrin și Huor, fiii lui Galdor din Dor-lómin, viețuiau alături de haladini, cu care erau înrudiți. Înainte de bătălia Dagor Bragollach, cele două case ale edainilor s-au strâns laolaltă la un mare ospăț, pentru a prăznui nunta dintre copiii lui Hador Cap-aurit, Galdor și Glóredhel, cu Hareth și Haldir, copiii lui Halmir, seniorul haladinilor. Mai apoi, fiii lui Galdor au crescut la casa unchiului lor Haldor, în Brethil, după cum era datina oamenilor în acele timpuri; astfel că, atunci când bărbații din codru s-au dus să se lupte cu orcii, fiii cei doi li s-au alăturat, ba chiar și Huor, căci cu nici un chip n-a vrut să fie lăsat în urmă, cu toate că nu avea decât treisprezece ani. Nimerind ei într-o companie ce, mai apoi, a fost despărțită de restul armiei, au fost urmăriți până la Vadul Brithiach; acolo ar fi fost ei luați prizonieri sau chiar răpuși, de n-ar fi fost puterea lui Ulmo care încă mai stăruia în Sirion. Din rău s-a înălțat o ceafă ce i-a învăluit, ascunzându-i de ochii dușmanilor, și așa au izbutit ei să scape trecând vadul și ajungând în Dimbar, unde au pribegit printre dealurile de sub pereții prăpăstioși ai munților Crissaegrim, până când meleagul acela înșelător i-a zăpăcit de tot. de n-au mai știut pe unde să înainteze sau cum să se întoarcă. Dar i-a zărit Thorondor și a trimis în ajutorul lor doi vulturi; i-au purtat vulturii până sus, pe înălțimi, apoi dincolo de Munții Încercuitori, până în tainică vale Tumladen și-n orașul ascuns Gondolin, pe care nici unui om nu-i fusese dat până atunci să-l vadă.

Aflând din ce neam se trăgeau. Regele Turgon i-a primit cu brațele deschise; vești și vise primise încă din vreme, dinspre mare, pe Sirion în sus: Ulmo, Domnul Apelor i le trimisese, prevestindu-i nenorociri și sfătuindu-l să se poarte blând cu fiii

din Casa lui Hador, care aveau să-l ajute la ceas de nevoie. Astfel, Húrin și Huor au stat mai bine de un an ca oaspeți în casa Regelui; se spune că, în această vreme, Húrin a învățat multe de la elfi și a deslușit câte ceva din sfaturile și gândurile Regelui. Turgon i-a îndrăgit nespuse pe fiii lui Galdor și stătea mult la sfat cu ei; chiar voia să-i țină în Gondolin doar pentru că-i îndrăgea atât, și nu din pricina pravilei sale ce statornicea că nici unui străin, fie acesta elf sau om, care nimerea în regatul tainic și vedea orașul, să nu-i mai fie îngăduit să plece de acolo, decât atunci când Regele va ridica opreliștea și poporul ascuns va putea ieși în lume.

Dar Húrin și Huor doreau să se reantearcă la neamul lor și să fie alături de acesta în războaiele și durerile pe care le îndura. Astfel că Húrin i-a spus lui Turgon:

- Măria ta, noi suntem bieți oameni muritori, nu ne asemănăm cu eldarii. Or putea ei aștepta ani lungi până să se războiască, în cine știe ce loc îndepărtat, cu vrăjmașii lor, dar, pentru noi, timpul e scurt, nădejtile și puterile noastre se împrăștiează. Drumul spre Gondolin nu l-am găsit noi, nici măcar nu știm unde se află orașul; ci am fost aduși - și tare ne-am temut și mult ne-am minunat - pe înaltele căi ale văzduhului. Și mulțumim cerului că ochii ne-au fost acoperiți că de un val.

I-a ascultat Turgon ruga și le-a răspuns, zicându-i:

- Pe calea pe care ați venit, îngăduit vă este să și plecați, dacă Thorondor se învoiește. Mă cuprinde jalea că ne despărțim; dar, în scurt timp, după socoteala eldarilor, iarăși ne vom întâlni.

Iată însă că Maeglin, nepotul după sora al Regelui, care avea puteri mari în Gondolin, nu s-a întristat defel de plecarea lor, cu toate că, neîubind semeția oamenilor, nu-i plăcea ca Regele le făcea această favoare; astfel că i-a spus lui Húrin:

- Bunăvoința Regelui e mai mare decât îți poți tu închipui, iar porunca lui și-a mai pierdut din asprimea de altă dată; altfel, n-ați avea altceva de ales decât să rămâneți aici până la sfârșitul zilelor voastre.

- Cu adevărat, mare este bunăvoința Regelui, a răspuns Húrin; dar, dacă nu este de ajuns cuvântul nostru, iată, facem legământ și în fața ta.

Și frații au jurat să nu dezvăluie vreodată ceea ce aflaseră de la Turgon și să păstreze taina asupra celor văzute în

regatul său. Și-au luat apoi rămas-bun și vulturii au venit și i-au luat pe aripile lor, ducându-i de acolo pe timp de noapte și așezându-i pe pământ în Dor-lómin, înainte de ivirea zorilor. S-a bucurat obștea să-i vadă iarăși acasă, căci auziseră de la solii din Brethil cum că li s-ar fi pierdut urma; dar frații n-au spus nimănui, nici măcar tatălui lor, unde fuseseră, doar că îi salvaseră din sălbăticie vulturii aceia care-i aduseseră acasă.

- Să înțeleg, prin urmare, că ați trăit un an întreg în sălbăticie? I-a întrebat, nedumerit, Galdor. Ori poate v-au adăpostit vulturii în cuibarele lor? Mă uit la voi și văd că, de mâncat, ați mâncat, cu veșminte frumoase v-ați pricopsit și v-ați întors ca niște prinți, nicidecum că oameni fără căpătâi ce bat codrii.

- Mulțumește-te că am venit, i-a spus Húrin. Căci numai sub legământul tăcerii ni s-a îngăduit ast lucru.

Galdor nu i-a mai iscodit, dar bănuieli avea el, asemenea multora, asupra adevărului nerostit; cu timpul, ciudată soarta a lui Húrin și Huor a ajuns și la urechile slugilor lui Morgoth.

A fi în d Turgon despre spargerea asediului asupra Angbandului, n-a îngăduit nici unuia din poporul său să plece la război; era încredințat că Gondolinul era puternic, iar clipa de a-l face cunoscut lumii încă nu sosise. Mai credea însă și că. Dacă noldorii nu erau ajutați, sfârșitul asediului însemna începutul decăderii lor; astfel că a trimis în taina trupe de gondolidrimi la gurile Sirionului și pe Insula Balar. Acolo au făurit ei corăbii și, urmând porunca lui Turgon, au pornit pe mare spre Apusul cel mai îndepărtat, în căutarea Valinorului, pentru a le cere iertare valarilor și a-i îndupleca să le vină în ajutor; drept călăuză le-au luat pe zburătoarele mării. Dar marile erau sălbatice, întinse cât cuprindeai cu ochii, iar în jurul lor numai neguri și vrăji; Valinorul era bine tănuț. Așa s-a făcut ci nici unul dintre trimișii lui Turgon n-a ajuns în Apus, ba mulți s-au pierdut și prea puțini s-au întors; iar sfârșitul Gondolinului se apropia tot mai mult.

Curând a prins de veste și Morgoth de cele ce se petreceau și nu s-a bucurat câtuși de puțin, în ciuda victoriilor sale; tare ar fi vrut să afle despre soana lui Felagund și a lui Turgon. Căci Amandoi parcă dispăruseră de pe fața pământului, cu toate canu muriseri; și se temea de ce ar fi putut pune la cale împotrivi-i. Fortăreața Nargothrond o știa după nume, nu însă și unde se afla ori citi osteni avea între zidurile sale; despre

Gondolin nu avea cunoștință, încât gândul la Turgon îl neliniștea încă și mai mult. Astfel că a trimis și mai multe iscoade în Beleriand; în schimb, și-a rechemat oștirile de orci înapoi în Angband, dându-și seama că nu putea da bătălia finală și să iasă victorios din ea cu forțele pe care le avea, iar vitejia noldorilor și puterea oamenilor înarmați ce luptau alături de ei erau mult mai mari decât chitise el, oricât ar fi fost de răsunătoare victoria lui în bătălia Bragollach și în anii ce-au urmat; pe lângă asta, oricât de dureroase parcau pierderile pe care le pricinuise dușmanilor săi, pierderile sale erau la fel de mari; e adevărat că stăpânea Dorthonionul și Trecătoarea Sirion, dar eldarii se dezmeticeau din năuceala deznădăjduită ce-i cuprinsese și ncepeau să recâștige ceea ce pierduseră. S-ar putea zice că Beleriandul cunoscuse timp de câțiva ani un soi de liniște; însă în fierăriile din Angband se trudea mereu.

După trecerea a șapte ani de la a Patra Bătălie, Morgoth a atacat din nou, trimitând asupra ținutului Hithlum o oștire numeroasă. Crâncen a fost atacul asupra trecătorilor din Munții Umbroși; Eithel Sirion a fost asediată, aici pierind Galdor cel înalt, străpuns de o săgeată. Pentru Fingon, Marele Rege, apăraseră el fortăreața aceea; tatăl său, Hador Lorindol, își găsise sfârșitul în același loc, nu cu mult înainte. În schimb, Húrin, fiul său, abia ajuns la vârsta bărbăției, însă mult mai puternic și mai înțelept decât îl arata vârstă, a izbutit să-i alunge pe orci din Ered Wethrin, pricinuindu-le mari pierderi și urmărindu-i până departe, prin colbuita pustiiciune a câmpiei Anfauglith.

Regele Fingon voia să împiedice cu orice preț înaintarea dinspre miazănoapte a oștirii din Angband; bătălia s-a dat chiar pe câmpiile din Hithlum. Mare era oastea lui Fingon, dar și mai mare cea a dușmanului; iată însă că pe apele Fiordului Drengist s-au ivit multele corăbii ale lui Cirdan; elfii de la Limanuri soseau tocmai la timp ca să atace dinspre apus oștirea lui Morgoth. Orcii s-au pierdut cu firea și au fugit, eldarii au ieșit victorioși, iar arcașii lor călare i-au hăituit pe vrăjmași până în Munții de Fier.

Seniorul Casei lui Hador din Dor-lómin a rămas, de atunci, Húrin, fiul lui Galdor, slujind regelui Fingon. Mai scund decât străbunii săi și chiar decât propriul fiu, Húrin era neobosit și vânos, moștenind în sprinteneală și-n iuțeală mișcărilor spiță mamei sale, Hareth din neamul haladinilor. Și-a luat-o drept soață pe Morwen Eledhwen, fiica lui Baragund din Casa lui Bëor,

cea care a fugit din Dorthonion dimpreună cu Rian, fiica lui Belegund, și Emeldir, mama lui Beren.

Se povestește că tot atunci au pierit și proscrisii de pe Dorthonion; numai Beren, fiul lui Barahir, a scăpat, cu greu izbutind să ajungă în Doriath.

CAPITOLUL XIX

Despre Beren și Lúthien

Printre poveștile despre durere și nimicire care au ajuns până la noi din negura acelor zile sunt unele în care, dintre lacrimi, răzbate bucuria și, de sub umbra morții, se întrezărește lumina nepieritoare. Și printre aceste istorii, cea mai frumoasă, cea care mângâie auzul elfilor este povestea lui Beren și a lui Lúthien. Din viețile lor s-a împletit Balada Leithian, Eliberarea din Robie, mai lungă decât toate cîntările ce istorisesc despre lumea străveche. Doar una singură o întrece; aici însă, povestea lor este spusă cu vorbe mai puține și fără să fie cantate.

S-a spus mai înainte ca Barahir n-a vrut să plece din Dorthonion; Morgoth însă îl urmărea pas cu pas, cu gândul să-l răpună, și-n cele din urmă alături de Barahir n-au mai rămas decât doisprezece dintre oamenii lor. Pădurea din Dorthonion se întindea spre miazăzi și urcă pantele munților, până sus, la marginea platoului acoperit cu iarba mărunță; în partea de răsărit a aceluia platou se găsea un lac, Tam Aeluin,

Înconjurat de tufăriș des. Nici o potecă nu străbătea sălbăticia aceea, căci nimeni nu viețuise vreodată acolo. Totuși, doithonienii prețuiau nespus apele lacului, care erau limpezi și albastre în timpul zilei, iar noaptea oglindeau stelele; pasămite Melian sfîntise apa aceea în zilele de odinioară. Acolo s-au refugiat Barahir și proscrisii săi; bârlogul ce și l-au făcut a rămas ascuns ochilor și iscoadelor lui Morgoth. Despre faptele lui Barahir și ale însoțitorilor săi se dusesse vestea în cele patru zări; astfel că Morgoth i-a dat poruncă lui Sauron să-i găsească și să-i răpună.

Printre însoțitorii lui Barahir se afla și Gorlim, fiul lui Angrim. Pe soața lui o chema Eilinel; mare le-a fost iubirea înainte ca năpasta să se abată asupra-le. Întorcându-se din războiul de la hotare, Gorlim și-a găsit casa jefuită și părăsită, iar soața, dusă; de-o fi fost răpusă ori luată de dușmani, Gorlim n-avea de unde ști. Nu-i mai rămăsese decât să se alătore lui Barahir, dovedindu-se cel mai înverșunat și mai deznădăjduit dintre însoțitorii săi; inimă însă îi era roasă de îndoială, licărind în ea nădejdea că Eilinel nu pierise. Când și când, pomea de unul singur, în taină, și se-ntorcea la casa lui ce încă stătea în picioare în mijlocul câmpurilor și pădurilor care, odată, fuseseră ale lui; n-a trecut mult și slugile lui Morgoth au prins de veste.

Cândva, într-un amurg tomnatic, s-a apropiat de casă și i s-a năzărit că vede o lumină la fereastră; s-a furișat cu băgare de seamă și a privit înăuntru. Și numai ce-o vede pe Eilinel, cu fața suptă de durere și foame, și parcă i-aude vocea tin- guindu-se că el a părăsit-o. Gorlim a scos un strigăt, dar, în aceeași clipă, vântul a stins lumina; lupii au prins a urla și Gorlim a simțit deodată pe umerii săi mâinile grele ale hăițașilor lui Sauron. Căzuse în capcana lor; l-au dus în tabără și l-au chinuit, încercând să-l facă să mărturisească locul unde se ascundea Barahir și toate drumurile sale. Dar n-au scos nimic de la el. Atunci l-au luat cu binișorul, făgăduindu-i să-l elibereze și să-l lase să se întoarcă la Eilinel, dacă le va spune ce voiau ei să afle; înnebunit de durerea pricinuită de chinuri și ars de dorul după soața lui, Gorlim a primit sacada la învoială. De îndată l-au dus în fata cumplitelui Sauron.

- Aud că vrei să te târguiești cu mine, i-a spus acesta. Ce vrei în schimb?

Gorlim i-a răspuns că voia s-o regăsească pe Eilinel și, apoi, să fie Amandoi lăsați să plece unde vor voi; «I așa gindea, ca și Eilinel fusese luată în captivitate.

Auzindu-l, Sauron a zâmbit și i-a zis:

- Mic e prețul pentru o trădare atât de mare și așa și trebuie să fie. Și-acum, zi ce vrem noi să aflăm!

Ar fi încălcat Gorlim învoiala dacă ar fi putut, dar, sub privirile necruțătoare ale lui Sauron, a mărturisit tot ce știa. Sauron a izbucnit în hohote de râs; pe un ton batjocoritor i-a spus lui Gorlim că tot ce văzuse el nu fusese decât o nălucă

plăsmuita prin vrăji anume ca să-l prindă pe el în capcană; căci Eilinel era moartă.

- Ruga totuși ți-o voi împlini, a mai spus Sauron, căci te vei duce la Eilinel și nu va mai trebui să mă slujești.

Și l-a ucis fără milă.

Astfel a fost dat în vileag bârlogul lui Barahir, în jurul căruia, mai apoi, Morgoth și-a țesut plasa; la ceasurile tăcute dinaintea zorilor, orcii s-au năpustit asupra oamenilor din Dorthonion, răpunându-i pe toți. Doar unul singur a scăpat - Beren, care fusese trimis de tatăl său într-o misiune primejdioasă, anume să-l iscodească pe Dușman ca să afle ce pune la cale. Astfel că el se găsea departe, în câmpie, când a fost atacată ascunzătoarea. Dar, dormind el în pădure, unde-l prinsese noaptea, a visat că hoitarii stăteau cita frunza și iarbă pe crengile golașe ale copacilor din jurul unui lac. și că din ciocurile lor picura sânge. I s-a mai arătat în visul acela cum, peste apă, venea spre el o arătare ce s-a dovedit a fi duhul lui Gorlim; i-a vorbit duhul, mărturisindu-și trădarea și spunindu-i cum fusese răpus, și, apoi, l-a rugat să plece fără zăbavă ca să-și prevină tatăl.

S-a trezit Beren și de îndată a și pornit prin noapte ajungând la ascunzătoare a doua zi de dimineață. Dar, pe măsură ce se apropia, hoitarii s-au înălțat de la pământ și s-au cocoțat pe ramurile arinilor de lângă Tarn Aeluin cârâind a batjocură.

Beren a îngropat osemintele tatălui său și a ridicat un gorgan de bolovani deasupra-i, jurând să se răzbune. Mai întâi a luat urma orcilor care-i răpuseseră părintele și rubedeniile; le-a găsit tabăra la timp de noapte, lângă Fântâna lui Rivil, deasupra Smârcurilor Serech. Traiul în pădure îl deprinsese să umble nevăzut și neauzit, astfel că s-a apropiat de focul lor pe nesimțite. Căpitanul orcilor tocmai se împăuna cu ceea ce făcuse, ridicând în sus mâna lui Barahir, pe care o retezase pentru a i-o aduce lui Sauron drept mărturie a misiunii împlinite. Pe mâna aceea încă se afla inelul dăruit de Felagund. În acea clipă, Beren a țâșnit din spatele unei stânci și l-a ucis pe căpitan. A luat mâna și inelul și s-a făcut nevăzut; soarta a fost de partea lui, negreșit, căci orcii, luați pe nepregătite, s-au pierdut cu firea și săgețile lor nu și-au atins ținta.

După acea noapte, Beren a mai pribegit timp de alți patru ani pe meleagurile Dorthonionului ca un proscris singuratic; doar păsările și sălbăticiunile i-au fost tovarăși, ajutându-l și netrădându-l, și, de atunci, el nu a mai pus came în gură și nu a mai răpus nici o vietate din cele care nu-l slujeau pe Morgoth. De moarte nu se temea, dar de captivitate însă da și, fiind el pe cât de îndrăzneț, pe atât de deznădăjduit, a izbutit să scape și de moarte, și de sclavie; și despre ce a făptuit el cu vitejie de unul singur s-a auzit în întreg Beleriandul, iar povestea lui a ajuns și în Doriath. După o vreme, Morgoth a pus un preț pe capul lui, ca și pe cel al lui Fingon, Marele Rege al noldorilor; dar orcii mai degrabă fugeau din calea lui Beren, decât să-i pornească pe urme. Așa că împotriva lui a fost trimisă o oștire, avându-l pe Sauron în frunte; acesta a luat cu sine vârcolaci, sălbăticiuni sângeroase în care sălășluiau spirite înfiorătoare, întemnițate de el în trupurile acelea.

Întregul ținut se găsea acum sub stăpânirea raului, tot ce era frumos și pur îl părăsea, iar Beren era într-atât de hăituit, încât în cele din urmă s-a văzut nevoit să plece din Dorthonion. La vreme de iarnă grea, a lăsat în urma țara și mormântul părintelui său și, urcând pe culmile Gorgoroth, Munții Groazei, a deslușit în depărtare țara Doriath și a simțit în inima dorința aprigă de a ajunge în Regatul Ascuns, unde încă nici un picior de muritor nu călcase.

Cumplită a fost călătoria sa spre miazăzi. În hăuri amelițitoare coborau povârnișurile Ered Gorgorothului, scufundindu-se în umbre ce se instapinisera acolo dinainte de apariția Lunii. De la picioarele munților pornea sălbăticia Dungortheb, unde se înfruntau vrăjile lui Sauron și puterea lui Melian, un meleag numai bun ca groaza și nebunia să se dezlănțuie în voie. Acolo își duceau traiul păianjenii, spurcăciunile feroce puite de Ungoliant, țesându-și plasele nevăzute în care nimereau fără putință de scăpare toate vietățile; monștri colcăiau pe acolo, aduși pe lume în bezna dinaintea facerii Soarelui și pândind cu ochii lor nenumărați tot ce mișcă. Nici un suflet de elf sau de om nu se găsea pe meleagul acela bântuit, numai moarte și iar moarte. Printre faptele mare (e ale lui Beren - și nu chiar cea mai neansemnata dintre ele, se numără și această călătorie, cu toate că el niciodată n-a vorbit cuiva despre ea, temându-se că mintea să

nu-i fie din nou cuprinsă de toată groaza aceea; astfel că nimeni nu știe cum și-a găsit drumul, de a ajuns pe cai încă nebătute până atunci de picior de om sau de elf, până la hotarele Doriathului. Apoi, a trecut prin labirintul urzit de Melian în jurul regatului lui Thingol, întocmai cum prorocise ea; căci lui îi fusese hărăzita o soartă măreață.

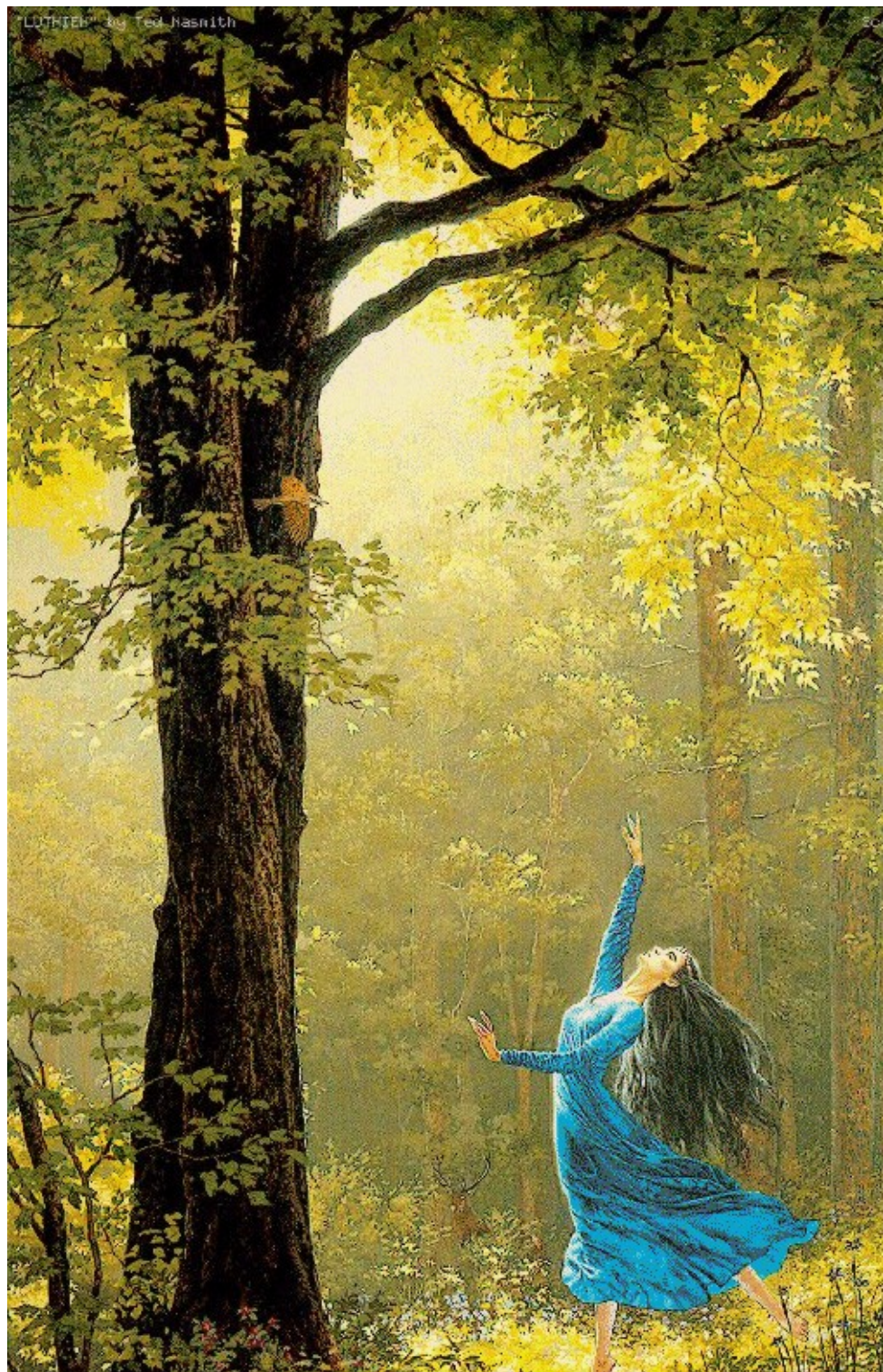
În Balada Leithian se povestește cum a pătruns Beren în Doriath - cu mers împiedicat, încăruntit și gârbovit că sub povara multor ani de suferință, atât de mare fusese chinul îndurat pe drum. Dar rătăcind el prin pădurea Neldoreth - era de-acum vara la ceas târziu de seară, când tocmai răsărea Luna, a întâlnit-o pe Lúthien, fiica lui Thingol și a lui Melian. Fala dansa pe iarba veșnic verde, într-un luminiș de pe malul Raului Esgalduin. În clipa în care a zărit-o, din minte i s-a șters amintirea durerii, iar el a fost învăluit că de o vrajă; căci Lúthien era cea mai frumoasă făptura dintre toți Copiii lui Ilivatar. Albastru îi era veșmântul, asemenea cerului umbrit de nori, dar ochii îi erau cenușii, precum seara luminată de stele; mantia-i era brodată cu flori de aur, însă părul îi era negru, așa cum sunt umbrele amurgului. Aidoma luminii de pe frunzele copacilor, aidoma glasului apelor limpezi, că stelele de deasupra cețurilor lumii - astfel îi era strălucirea și frumusețea. Pe chip îi stăruia o lumină vie.

Deodată, ea s-a făcut nevăzută; Beren a simțit că-i piere glasul, ca și când în juru-i se țesuse o vrajă, și a prins el a rătăci îndelung prin codru, ca un nebun și stând mereu la pândă, asemenea unei sălbăticiuni, căutând-o pe față. În inima lui îi dăduse numele de Tinúviel, Privighetoarea, fiica amurgului, în graiul Elfilor Cenușii, căci alt nume pentru ea nu știa. Și, la un moment dat, a zărit-o, în depărtare, că pe o frunză purtată de vânturile toamnei sau ca pe o stea în vârful dealului, la vreme de iarnă, dar picioarele parcă îi erau prionite cu un lanț.

Și au venit și zorii unei dimineți în prag de primăvară; Lúthien dansa pe coama unui deal înverzit; și, dintr-o dată, a început să cante. Arzător îi era cantul, că o săgeată pătrundea în inimă, așa cum e și cantul privighetorii ce se înalță dintre porțile nopții și-și revărsă glasul printre stelele ce pălesc atunci când apare soarele de dincolo de zidurile lumii; cantul lui Lúthien a desfăcut lanțurile iernii, apele înghețate au căpătat

glas și, pe unde călcau pașii ei, florile răsăreau din pământul rece.

Atunci s-a risipit și vraja muțeniei ce-l încătușase pe Beren, și el a strigat-o pe numele de Tinúviel; pădurile au purtat numele până departe. Fata s-a oprit locului, mirată, și nu a mai fugit când Beren s-a apropiat de ea. Dar, când l-a privit, soarta lui Lúthien a fost pecetluită, căci din acea clipă l-a iubit; i s-a strecurat însă din îmbrățișare și a dispărut din fălă ochilor lui tocmai când se crapa de ziuă. Beren s-a prăbușit la pământ fără simțire, asemenea cuiva răpus de fericire și de durere totodată; și a rămas acolo, cufundat într-un somn adânc, pierdut parcă într-o genune de umbră, iar când s-a trezit, trupul îi era rece ca stânca, iar inima, pustiita și părăsită. Cu mintea rătăcită, se-mpleticea ca un om lovit dintr-o dată de orbire, care încearcă să prindă cu mâinile lumina dispărută fără veste.

Astfel a început el să răscumpere cu suferința soarta ce-i fusese hărăzită; și-n soarta asta a lui a fost prinsă și Lúthien, ea, cea nemuritoare, care trebuia să împărtășească soarta lui de muritor, liberă fiind să primească lanțurile ce-l legau pe el; ci suferința ei era mai mare decât orice suferință trăită vreodată de eldalieni.

Dincolo de orice speranță s-a întors ea la Beren în bezna în care se cufundase el, în Regatul Ascuns, în vremurile acelea de demult, și ea și-a pus mâna într-a lui. Și, de atunci, de multe ori a venit ea la el și în taina au hălăduit împreună prin codri, cât a fost primăvara de lungă și până-n vara și nici că au mai fost Copii ai lui Ilúvatar la fel de fericiți că ei doi, cu toate că timpul hărăzit lor a fost atât de scurt.

Căci mai era cineva care o iubea pe Lúthien, anume Daeron, bardul, care a urmărit-o pe față și a văzut-o intilnindu-se cu Beren, iar, apoi, i-a trădat lui Thingol. S-a mâniat cumplit Regele auzind acestea - o îndrăgea pe Lúthien mai presus de orice pe lume; pentru el, ea îi întrecea pe toți prinții elfilor; cât despre oamenii muritori, pe aceștia nu-i îngăduia nici măcar să-l slujească. Buimăcit și amărât de veste, i-a vorbit lui Lúthien, dar ea n-a vrut să recunoască nimic, până când Regele nu s-a jurat că nu-l va întemnița și nu-l va ucide pe Beren. În schimb, și-a trimis slujitorii să-l prindă și să-l aducă la Menegroth că pe un răufăcător de rând; numai că Lúthien a fost mai iute decât ei

Și, ducându-se la Beren, l-a luat cu sine și l-a adus în fața tronului lui Thingol că pe un oaspete ales.

Thingol l-a privit pe Beren cu dispreț și mânie, iar Melian a rămas tăcută.

- Cine ești tu care vii aici ca un hoț și cutezi să te apropii neancatusat de tronul meu?

Înspăimântat de toată măreția aceea ce-o vedea în Menegroth și de măreția lui Thingol, Beren parcă-și înghițise limba. Așa că a răspuns Lúthien în locul lui:

- Estē Beren, fiul lui Barahir, seniorul seminției oamenilor, dușman neantrecut al lui Morgoth, despre ale cărui fapte toate cântecele vorbesc, până și cele ale elfilor.

- Să-l aud pe Beren zicându-mi acestea! A cerut Thingol. Ce cauți aici, muritorule nefericit, și pentru care pricină ți-ai părăsit meleagul ca să pătrunzi aici, unde celor ca tine nu le este îngăduit? Prin puterea pe care-o am, pot să dau porunca

să-ți fie aspru pedepsită sfruntarea și nesocotința. Poți tu să-mi spui de ce să nu fac astfel?

Atunci Beren a ridicat ochii și a întâlnit privirea lui Lúthien; apoi s-a uitat la Melian și, dintr-o dată, i s-a părut că vorbele îi veneau pe buze de parcă ar fi fost ale sale. Frică l-a părăsit, luându-i locul mândria celei mai vechi case a seminției oamenilor, astfel că a spus:

- Rege Thingol, soarta e cea care m-a adus aici, infruntind primejdii cărora prea puțini, chiar și dintre elfi, le-ar ține piept. Iar aici am găsit ce nici cu gândul nu visasem, dar, de-acum, ce-am găsit al meu va rămâne pentru totdeauna. Căci e mai presus de tot argintul și aurul de pe lume, mai presus de toate giuvaierurile. Nici stâncă, nici oțel, nici focurile lui Morgoth ori toate puterile regatelor elfesti nu-mi vor putea lua comoara pe care o doresc. Căci Lúthien, fiica ta, este cea mai frumoasă dintre toți Copiii Lumii.

În sala tronului s-a lăsat atunci tăcerea, căci cei care se aflau acolo au fost cuprinși, deopotrivă, de uluială și teamă, gândind că Beren va fi ucis. Dar Thingol a vorbit:

- Moartea ți-ai chemat-o cu aste vorbe; și ai fi răpus pe loc, de nu m-aș fi pripit să fac un legământ; amarnic mi căiesc, corcitură muritoare, care te-ai învățat pe cele meleaguri ale lui Morgoth să te furișezi asemenea iscoadelor și sclavilor lui.

- La moarte mă poți trimite, fie de-o merit, au ba; nu-ți îngădui însă a mă face corcitură, iscoada și sclav. Pe inelul lui Felagund, pe care acesta i l-a dăruit lui Barahir. Părintele meu, pe câmpul de bătălie de la Miazănoapte, neamului meu nu i-au fost spuse astfel de vorbe de către nici un elf fie acela rege, fie oricare altul.

Mândră i-a fost spusă și tofi ochii s-au ațintit asupra inelului, căci îl ridicase în sus și pe el scăpărau nestematele verzi făurite de noldori în Valinor. Avea inelul acela formă a doi șerpi cu ochi de smaralde, iar capetele li se întâlneau sub o coroană de flori de aur, pe care unul o ținea pentru a fi devorată de celălalt; astfel arata însemnul lui Finarfin și al spiței sale. Atunci Melian s-a aplecat către Thingol și, în șoaptă, l-a sfătuit să-și uite mânia.

- Căci nu de mâna ta va cădea răpus, a mai susurat ea, iar soarta-i, chiar de se va împleti cu a ta, îl va purta departe și, în cele din urmă, va fi liber. Ascultă-mi povața!

Thingol însă a privit-o tăcut pe Lúthien și, în sinea lui, astfel a gândit: „Nefericită seminție a oamenilor, vlăstare ale unor seniori de nimic și regi de-o clipă, cum de mai puteți trăi după ce asemenea făpturi v-au atins?” Apoi, rupând tăcerea, a zis:

- Văd inelul, fiu al lui Barahir, și înțeleg că ești mândru și crezi că ești puternic. Dar faptele unui părinte, chiar dacă la porunca mea au fost împlinite, nu-s de ajuns pentru a o cuceri pe fiica lui Thingol și-a lui Melian. Ia aminte! Și eu îmi doresc o comoară ce nu mi-e îngăduita. Căci giuvaierul ce-l poftesc de stâncă și oțelul, și focurile lui Morgoth e păzit împotriva tuturor regatelor elfesti. Aud dăra că piedici de-acest soi nu te țin locului. Te du, atunci! Adu-mi în mâna ta un silmaril din coroana lui Morgoth; iar, apoi, dacă vă voi.

Lúthien poate să-și pună mâna într-a ta. Atunci abia îți va fi îngăduit să-mi iei giuvaierul; și, cu toate că soarta Ardei în silmarili se afla, darul meu ți se va părea generos.

Cu aceste vorbe Thingol a pecetluit căderea Doriathului împlinind blestemul lui Mandos. Iar cei care l-au auzit pe Thingol au înțeles că Regele își împlinea jurământul și, totodată, îl trimitea pe Beren la moarte; știau, vezi bine, că degeaba se străduiseră noldorii înainte ca Asediul să fi fost spart, tot nu izbutiseră să vadă măcar de la distanță strălucitorii silmarili ai lui Fëanor. Încrustate erau nestematele în Coroana de Fier și păzite în Angband cu mai multă strășnicie decât orice altă comoară; imprevjuru-le străjuiau balrogii, sulite fără de număr fuseseră ridicate drept pavăză, zăbrele groase și ziduri de netrecut, iar, peste toate, puterea întunecată a lui Morgoth.

Beren însă a izbucnit în râs:

- Pentru nimica toată își vând fiicele regii elfilor; pentru nestemate și altele asemenea făurite cu meșteșug. Dar dacă asta ți-e voia, Thingol, ți-o voi împlini. Și când ne vom întâlni din nou, mâna mea va ține un silmaril din Coroana de Fier, căci încă n-ai văzut ce poate Beren, fiul lui Barahir.

Zicând acestea, a privit-o în ochi pe Melian care stătea fără să scoată un cuvânt; apoi, și-a luat rămas-bun de la Lúthien Tinúviel, s-a înclinat în fața lui Thingol și Melian și, îndepărtând gărzile din jurul lui, a părăsit de unul singur fortăreața Menegroth.

Abia acum a vorbit Melian, spunându-i lui Thingol:

- Cu vicleșug te-ai priceput să vorbești, mărite Rege. Dacă însă e să-mi cred ochilor, rău îți va fi oricum, chiar dacă Beren izbândește ori nu în ceea ce i-ai cerut să facă. Căci astfel ai pecetluit ursita fie a fiicei tale, fie a ta. Iar Doriathul va fi prins în soartă unui regat mult mai puternic.

Dâra Thingol i-a răspuns:

- Eu nu îi vând elfilor ori oamenilor pe cei pe care-i iubesc și prețuiesc peste măsură. Și de-ar fi nădejde ori teamă că Beren se va înturna viu în Menegroth, n-ar mai vedea el acum lumina de pe boltă, cu tot jurământul pe care l-am făcut!

Lúthien a rămas tăcută și, din acel ceas, nu i s-a mai auzit cantul în Doriath. O tăcere amenințătoare s-a lăsat peste păduri, iar umbrele s-au alungit în regatul lui Thingol.

În Balada Leithian se povestește că Beren a străbătut regatul Doriath fără să întâmpine nici o piedică, și în cele din urmă, a ajuns în ținutul Heleșteiilor Amurgului și al Smircurilor Sirionului; lăsând în urma țara lui Thingol, a urcat culmile aflate deasupra Cascadei Sirion, unde răul se prăbușea cu mare vuiet în albia subpământeană. De acolo a privit spre apus și prin negurile și perdelele de ploaie ce stăteau agățate de vârfurile acelor dealuri, a zărit Talath Dirnenul, Câmpia Străjuita, ce se întindea între Sirion și Narog; iar, dincolo de ea, a deslușit platourile Taur-en-Faroth ce se înălțau deasupra fortăreței Nargothrond. Amărât, fără de speranță ori vreun semn călăuzitor, Beren a hotărât să-și îndrepte pașii într-acolo.

Câmpia aceea era tot timpul străjuită de elfii din Nargothrond; la hotarele sale fiecare deal avea în vârf turnuri tănuite; arcași se mișcau nevăzuți și neauziți prin codri și pe întinderea șesului. Săgețile nu-și greșeau niciodată ținta, încât nimic nu putea pătrunde pe acele meleaguri fără îngăduința lor. Astfel că Beren a fost zărit de la mare depărtare cum cobora la vale, și moartea îi dădea târcoale. Dar știind ce primejdie îl paște, el ținea inelul lui Felagund ridicat deasupra capului; și cu toate că nu vedea nici un suflet viu cât cuprindea cu ochii, atât de bine se ascundeau străjuitorii, simțea că este urmărit, așa că a strigat:

- Eu sunt Beren, fiul lui Barahir, prietenul lui Felagund. Duceți-mă la Rege!

Auzindu-l, vânătorii nu l-au răpus, ci l-au împresurat pe furiș, poruncindu-i să se oprească locului. Abia acum au văzut

mai bine inelul; s-au înclinat în fața lui, cu toate că Beren arata că vai de lume, buimac și istovit peste poate. Apoi l-au dus mai întâi spre miazănoapte, după care spre apus, dar numai pe timp de noapte, că nu cumva să prindă cineva de veste pe unde ducea drumul. La acea vreme nici un văd sau pod nu trecea peste Narog în dreptul porților fotaretei Nargothrond; dar mai către miazănoapte, unde Ginglith se unea cu Narog, torentul era mai domol. Acela era locul de trecere; de acolo, elfii și Beren au apucat-o din nou spre miazăzi, sub lumina lunii, până la porțile negre ale fortăreței lor ascunse.

Astfel a ajuns Beren în fața Regelui Finrod Felagund; iar Felagund l-a recunoscut pe dată, netrebuindu-i nici un inel ca să-și aducă aminte că Beren era înrudit cu Bëor și Barahir. S-au așezat la sfat în spatele ușilor închise, iar Beren i-a povestit despre moartea lui Barahir și despre toate prin câte a trecut în Doriath; când și-a amintit de Luthiean și de zilele lor fericite, a izbucnit în plâns. Felagund l-a ascultat și ce auzea îl umplea de mirare, dar și de neliniște; înțelegea prea bine că legământul pe care-l făcuse avea acum să-i aducă moartea, așa cum îi spusese lui Galadriel, demult, că o prevestire. Cu inima îngreunată i-a vorbit el lui Beren. Spunându-i:

- E limpede că Thingol îți dorește moartea; numai că ursita aceasta nu-i după cum voiește el, ci a fost sorocita de Legământul lui Fëanor. Un jurământ al urii a blestemat silmarilii: e de ajuns să-i dai glas dorinței de-a avea nestematele, ca să stârnești din amărteală o putere neanchipuit de mare; decât să știe că fie și un singur silmaril a încăput pe mâna altcuiva, fiii lui Fëanor sunt în stare se nimicească toate regatele elfilor, până acolo îi împinge Legământul făcut. Unde mai pui că Celegorm și Curufin aici viețuiesc, în casa mea; și-oi fi eu fiul lui Finarfin și Rege, dar ei au ajuns să aibă putere mare în regat și au atras sub cârmuirea lor pe mulți dintr-ai noștri. Mi s-au dovedit prieteni de câte ori am avut nevoie, dar mă tem că pe tine nici cu dragoste și nici cu milostenie nu te vor primi, de vor afla ce anume caup. Eu însă nu-mi voi călca jurământul; și-uite-asa suntem cu cotii prinși în capcană.

Apoi Regele Felagund le-a vorbit supușilor săi, amitindu-le de faptele lui Barahir și de legământul pe care el însuși a făcuse; le-a spus răspicai că era de datoria lui să-l ajute pe fiul lui Barahir în acel ceas de restriște pentru el și că aștepta din

partea căpitanilor săi să i se alăture. S-a ridicat atunci din multime Celegorm și, trăgând sabia din teacă, a strigat:

- Fie el prieten ori vrăjmaș, demon de-al lui Morgoth ori elf, ori copilandru al oamenilor, fie orice altă ființă sau viețuitoare de pe Ardă, nici o pravilă sau dragoste, nici o frăție a infernului sau Putere a Valarilor, și nici un vicleșug vrăjitoresc nu-l va apăra de ură neandurătoare a fiilor lui Fëanor, dacă va lua ori va găsi vreun silmaril și-l va păstra asupra sa. Căci silmarilii numai ai noștri sunt, până la sfârșitul lumii.

Multe alte vorbe a mai spus el arunci, la fel de grăitoare pe cât fuseseră, cu un timp în urmă, cele rostite de tatăl său în Tirion, care îi ațâțaseră pe noldori să se răzvrătească. După Celegorm a vorbit Curufin, mai blând, dar cu aceeași hotărâre, trezind în mințile elfilor vedenia războiului și a nimicirii fortăreței Nargothrond. Atâta frică a încuibat el în inimile lor, încât mult timp după aceea, anume până în vremea lui Túrin, mei un elf al acelui regat n-a mai primit să meargă la luptă deschisă; pe străini aveau să-i urmărească pe furiș, să-i încolțească în ambuscade, să-i răpună cu vrăji și vârfuri otrăvite, uitând de orice legatun de rudenie. Astfel aveau să-și piardă ei vitejia și libertatea elfilor de odinioară, iar meleagul lor să se întunece.

Până una-alta, șușoteau între ei cum că Hui lui Finarf m nu era un vala îndrituit să le poruncească; așa că și-au întors fetele de la el. Blestemul lui Mandos însă nu i-a iertat în acele clipe pe frați; sufletele li s-au întunecat și gânduri nefaste au pus stăpânire pe ei. Ce-ar fi - și-au spus ei - să-l lase pe Felagund să plece de unul singur și să-și găsească moartea, și, după aceea, să urce ei pe tronul regatului Nargothrond; căci - nu-i așa - ei se trăgeau din cea mai veche spiță a prinților noldorilor.

Văzându-se părăsit de căpitanii lui, Felagund și-a scos de pe cap coroana de argint a regatului Nargothrond și a aruncat-o la picioare, spunând:

- Liberi sunteți să vă încălcați jurământul de credință ce mi l-ați făcut; eu nu mi-l voi călca pe-al meu. Dacă totuși se află printre voi vreunul asupra căruia nu a pogorât umbra blestemului nostru, poate că tot se vor găsi câțiva care să mă urmeze, ca să nu mă duc de unul singur, ca un cerșetor gonit de la porțile orașului.

Zece au fost cei care i s-au alăturat; căpetenia lor, pe nume Edrahil, s-a aplecat și a ridicat coroana, sfătuindu-l pe Felagund să o dea, până la întoarcerea sa, unui majordom.

- Căci îmi vei rămâne rege și lor așijderea, orice s-ar întâmpla, a mai spus Edrahil.

I-a ascultat sfatul Felagund și a dat coroana regatului Nargothrond fratelui său, Orodreth, spre a cârmui în locul său. Fără să scoată o vorbă, Celegorm și Curufin au părăsit sala, zâmbind.

Felagund și Beren au pornit la drum într-o seară de toamnă, părăsind fortăreața Nargothrond alături de cei zece însoțitori ai lor; au luat-o de-a lungul Râului Narog, în sus, spre izvoare, care porneau din Cascada Ivrin. La poalele Munților Umbroși au dat peste tabăra unei cete de orci, pe care, în aceeași noapte, i-au răpus până la ultimul; după care le-au luat toate armele și veșmintele. Mulțumită iscusinței lui Felagund, apăreau acum cu toții cu înfățișare de orci și astfel au înaintat până departe, pe drumul spre miazănoapte, pătrunzând în trecătoarea apuseana ce despărțea Ered Wethrin de podișul Taur-nu-Fuin. Însă Sauron, care stătea de strajă în turnul sau, i-a zărit și ceva din felul lor de a merge l-a făcut să se uite mai cu băgare de seamă: prea grăbiți păreau, unde mai pui că nici nu s-au oprit să spună încotro se îndreptau și ce treabă îi mâna cu atâta zor, așa cum sună poruncă pentru toți slujitorii lui Morgoth, care treceau pe acel drum. Așa că și-a trimis străjerii să-i prindă și să-i aducă în fața lui.

Ce a urmat a rămas pomenit în cântece. Căci Felagund și Sauron s-au înfruntat în cântece și în putere, iar Regele s-a dovedit neanchipuit de maiastru; numai că Sauron era desavîrsit în meșteșugul său. Iată cum spune Balada Leithian:

„Un cântec începu, de vrăjitor.
Un cântec ce dezbină, se-nfuge și trădează.
Dezvăluie o taină, golește și insală -
Când Felagund, sub vraja clătinat,
Răspunse cu un cântec al luptei lui, statornic,
Și neclintit când lupta îi cere neclintire,
Un cântec al încrederii depline,
Al tainelor și-al forței unui munte.
Cântec de fugă și de libertate.

Cu forme care-și schimba-nfatisarea în ocoliri de mreje și capcane.

Și temnițe cu porți zvirlite-n lături
Sub lanțuri și zăvoare sfărâmate.

Și cântecul creștea fără-ncetare
Un val purtat încoace și încolo.
Se cufundă, se ridică-n vârtejuri
Și cum creștea din ce în ce mai tare
În legănarea lui neanttrerupta
Și Felagund se aruncă în lupta -
În cântecul și-n vorbă-i fermecată
Își adunau și Elfii puterea lor deodată.
În inserare, păsări se auzeau cântând
Prin Nargothrond, departe, șoptind din când în când.
Și mult mai de departe, de către Asfințit
Venea suspinul Mării, târziu, neliniștit
Peste nisipuri parcă bătute-n pietre rare
În țara Elfilor, în inserare.

Apoi amurgul se dădu învins
Și-o-ntunecime deasă, fără margini
Cuprinse Valinorul și-l prefăcu în sânge
Acolo, între valuri, unde-au ucis Noldorii
Pe Călăreții Marii înspumate
Și le-au furat corăbiile albe
Dintr-un liman încins de felinare.
Vuieste vântul, corbii croncănesc
Și lupii urlă. Se aud ghețarii
Cum mormăie scrâșnind în gura Mării.
Captivii în Angband jelesc de moarte
Și tunete vuiesc și focuri ard...
Fără putere, lângă tron ajuns,
În noapte Felagund se prăbușește!"

Atunci Sauron le-a smuls veșmintele orcești și ei au rămas în fața lui, despuiați și înspăimântați. Îi dăduse în vileag Sauron, dar numele și ținta călătoriei lor n-a reușit să le afle. Așa că i-a aruncat într-un puț adânc și întunecos, unde nu se auzea nici pasărea în zbor, și a amenințat că-i va răpune cu

cruzime de nu se va găsi vreunul dintre ei să-i dezvăluie adevărul. Când și când, prizonierii zăreau doi ochi scăpărând în întuneric: în clipa următoare, un vârcolac se repezea la unul dintre însoțitori și-l sfâșia în bucăți; cu toate acestea, nici unul dintre ei nu și-a trădat stăpânul.

Când Sauron l-a aruncat pe Beren în puț, Lúthien a simțit cum inima i se îngreunează de groază. S-a dus îndată la Melian, s-o întrebe ce semn putea fi acesta, iar Melian i-a spus că Beren zăcea în temnițele din Tol-in-Gaurhoth, fără speranță de a scăpa. Înțelegând Lúthien că nu putea aștepta ajutor de la nimeni de pe pământ, a hotărât să fugă din Doriath și să se ducă ea însăși să-l salveze pe Beren.

Înainte de a pleca, s-a gândit totuși să încerce să-l înduplece pe Daeron să o însoțească. Numai că acela care trădează o dată, trădează și a doua oară. Auzind ce voia Lúthien să facă, bardul s-a dus la Rege și i-a dezvăluit totul. Thingol l-a ascultat înmărmurit și înfricoșat. Cu nici un chip n-ar fi vrut s-o lipsească pe copila să de lumina soarelui, căci asta ar fi însemnat pieirea ei, dar nici s-o lase să plece nu voia, așa că a pus să se zidească o casă din care ea să nu poată scăpa. Nu departe de porțile fortăreței Menegroth se înalta cel mai mareț dintre toți copacii Pădurii Neldoreth, o pădure de fagi ce se întindea pe toată jumătatea de miazănoapte a regatului. Hirilom se numea fagul uriaș și avea trei trunchiuri, la fel de groase, cu scoarța netedă și neanchipuit de înalte; primele ramuri se aflau mult deasupra pământului. Între trunchiurile sale, sus-sus de tot, a fost durată o casă de lemn, așa după cum poruncise Thingol, și acolo au urcat-o pe Lúthien și au închis-o înăuntru; apoi, au luat scările și au pus strajă în jurul copacului, pentru că nimeni să nu poată ajunge la ea, decât doar servitorii lui Thingol, care-i duceau, când și când, cele trebuincioase.

Balada Leithian povestește cum a reușit Lúthien să scape din casa din Hirilom; prin vrăji numai de ea știute, și-a făcut părul să crească până-n pământ și-ncă o dată pe-atât, și din el și-a țesut o mantie neagră ce-i acoperea frumusețea asemenea unei umbre și care avea puterea să-l adoarmă pe cel ce-o privea. Din șuvițele rămase a împletit o funie, a legat-o de cerceveaua ferestrei și i-a dat drumul în jos, spre pământ; capătul funiei a ajuns chiar până deasupra străjerilor, care pe loc au căzut într-un somn adânc. Lúthien era acum liberă să coboare din închisoarea ei și, învelită în mantia de umbră, a scăpat de orice privire iscoditoare și a dispărut din Doriath.

Întâmplarea a făcut că tocmai atunci Celegorm și Curufin să fie la vânătoare pe Câmpia Străjuita, și-asta pentru că

Sauron, bănuitor peste poate, trimisese mulți lupi în ținuturile elfilor. Așa ca frații și-au luat cu ei câinii, au încălecat pe cai și au pomit să vâneze lupi; în sinea lor își spuneau că, cine știe, poate până se-ntorc aud și ceva vești despre Regele Felagund. În fruntea haitei care-l urmă pe Celegorm se afla Huan, un câine care nu se născuse pe Pământul de Mijloc, ci venise din Tirionul Binecuvântat; Oromë i-l dăduse lui Celegorm în Valinor, cu mult timp în urmă, și acolo, înainte să se abată răul pe acel meleag, clinele ascultase întotdeauna de chemarea cornului stăpânului. Apoi, l-a urmat pe Celegorm în surghiun și i-a fost tovarăș credincios; din această pricină și el era sortit să îndure aceeași soartă nefericită ca și noldorii, fiind hărăzit morții, dar numai după ce avea să-l înfrunte pe cel mai fioros lup care trăise vreodată pe pământ.

Huan a fost cel care a găsit-o pe Lúthien în vreme ce zbura ca o umbră surprinsă de lumina zilei, pe sub coroanele copacilor, într-un răstimp când Celegorm și Curufin se odihneau nu departe de fruntariile apusene ale Doriathului. Nimic nu putea scăpa privirilor și mirosului lui Huan, nici o vrajă nu avea puterea să i se opună, iar de dormit, nu dormea nici o clipă, fie noapte, fie zi. Huan a adus-o pe Lúthien la Celegorm, iar ea, aflând că Celegorm era un prinț al noldorilor și vrăjmaș al lui Morgoth, s-a bucurat nespus și fără teamă și-a dat deoparte mantia și s-a arătat sub adevărata ei înfățișare. Atât de mare era neașteptata ei frumusețe sub lumina soarelui, încât Celegorm s-a îndrăgostit de ea pe loc; fără să-și dezvăluie sentimentele, i-a vorbit cu vorbe frumoase și i-a promis ajutorul său dacă va merge cu el în Nargothrond. Însă nu i-a dat prin nimic a înțelege că știa despre Beren și despre ținta călătoriei lui sau că toată această poveste îl privea pe el însuși îndeaproape.

Prin urmare, frații au pus capăt vânătorii și s-au întors în Nargothrond. Numai că, odată ajunși aici, Lúthien a fost din nou trădată; au dus-o într-o încăpere unde avea să stea singură-singurică, i-au luat mantia și nimeni altcineva nu putea intra la ea, în afară de cei doi frați, Celegorm și Curufin. După socoteala lor, Beren și Felagund n-aveau să mai scape niciodată din temniță, iar ei chiteau să-l lase pe rege să piară, pe Lúthien s-o țină ostatică și să-l forțeze pe Thingol să i-o dea de soața lui Celegorm. Astfel, puterea lor avea să sporească, iar ei deveneau

cei mai mari prinți ai noldorilor. Cât despre silmarili, nu aveau de gând să-i ia înapoi nici prin vrăji și nici prin luptă, dar nici pe alții nu voiau să-i lase să le dea de urmă, până nu vor fi ajuns stăpâni peste toate regatele elfilor. Orodreth n-avea puterea să le stea împotriva: avuseseră ei, frații, grijă să-ntoarcă poporul din Nargothrond de partea lor. Astfel că Celegorm n-a mai stat pe gânduri, ci de îndată a și trimis soli la Thingol, ca să ceară mâna lui Lúthien în numele lui.

Huan însă era bun la suflet și îi căzuse dragă Lúthien din primul ceas al întâlnirii lor, încât captivitatea ei îl îndurera. Adeseori venea în incapera în care stătea ea, iar noaptea se întindea în fața ușii, simțind că răul ajunsese în Nargothrond. În singurătatea ei, Lúthien îi vorbea adesea lui Huan, povestindu-i despre Beren care era prietenul tuturoi pasanlor și sălbăticiunilor ce nu-l slujeau pe Morgoth. Huan înțelegea tot ce-i spunea ea, căci pricepea graiul tuturor ființelor ce aveau glas; lui însuși însă îi era ursit să vorbească doar de trei ori în viață.

Și-n timp ce-o ascultă pe Lúthien, Huan se frământă cum ar putea s-o ajute pe față. Într-o noapte, a venit la ea, i-a adus mantia și, prinzând pentru prima oară glas, i-a spus ce să facă. Apoi a călăuzit-o pe cai tainice până au ieșit din Nargothrond și, de acolo, au pomit-o Amandoi spre miazănoapte. Huan și-a lăsat deoparte mândria și i-a îngăduit lui Lúthien să se urce în spinare, așa cum îi călăreau uneori orcii pe lupii cei man. Astfel au putut să înainteze cu repeziciune, căci Huan putea să gonească neobosit, asemenea vântului de iute.

În ast timp, Beren și Felagund zăceau în beciurile lui Sauron. Rămăseseră singuri, tovarășii lor de drum pieriseră cu toții. Sauron se gândea că pe Felagund să-l ucidă ultimul - înțelesese el de bună seamă, că Felagund era un noldor cu puteri mari și înțelepciune așijderea și, negreșit, el deținea taina călătoriei în care porniseră. Dar, când a venit vârcolacul să-l sfășie pe Beren, Felagund și-a strâns toate puterile și și-a frânt legăturile; apoi, s-a repezit la vârcolac și s-a luptat cu el din răputeri până când, în cele din urmă, a izbutit să-l ucidă cu mâinile sale și să-l sfășie cu dinții. Dar și el era plin de răni adânci și, simțind că i se apropie sfârșitul, i-a spus lui Beren:

— Mă duc acum spre lunga mea odihna în sălile nepieritoare de dincolo de mari și de Munții Aman. Multă vreme va trece până ce mă voi afla din nou printre noldori; îmi vine să

cred că tu și cu mine nu ne vom mai vedea vreodată, nici în moarte, nici în viață, căci ursitele semințiilor noastre nu-s asemenea. Rămâi cu bine!

Acolo a murit Felagund, în bezna de pe Insula Tol-in-Gaurhoth, al cărei turn semeț el însuși îl construise. Astfel și-a împlinit jurământul Regele Finrod Felagund, cel mai chipeș și mai îndrăgit vlăstar al spiței lui Finwë. Iar Beren și-a jelit prietenul, cuprins de deznădejde.

Tocmai în acel ceas a ajuns și Lúthien. Oprindu-se ea pe podul ce ducea la insula lui Sauron, a început să cânte un cântec pe care nici un zid de piatră nu-l putea stăvili. L-a auzit și Beren, dar i s-a părut că visează, căci, dintr-o dată, stelele bolții străluceau deasupra lui, iar privighetorile triluiau în copaci. Cu toate acestea, a răspuns cu un cântec de sfruntare, de el însuși făcut intru lauda celor Șapte Stele, Secera Valarilor, pe care Varda le aninase pe bolta de la Miazănoapte ca semn al căderii lui Morgoth. Dar cântărea l-a istovit atât de tare, încât s-a prăbușit fără vlagă în întunecime.

Lúthien i-a auzit glasul și a-nceput să cânte un cântec încă și mai pătrunzător, făcându-i pe lupi să urle și insula să se cutremure. În turnul său înalt, unde stătea cufundat în gânduri întunecate, Sauron a zâmbit la auzul glasului lui Lúthien; știa că este fiica lui Melian, mai frumoasă ca oricare alta, și-auzise de cântecele ei vrăjite, căci faima lor de mult trecuse peste hotarele Doriathului. Cu atât mai bine, și-a zis el, o va lua prizoniera și i-o va duce plocon lui Morgoth, care, negreșit, îl va răsplăti cu asupra de măsură.

Așa că a trimis un vârcolac pe pod. Huan l-a sfâșiat fără să clipească. Sauron a mai trimis unul și încă unul, și-apoi altu și alții; Huan își înfîgea pe rând colții în beregata fiecăruia și-l răpunea înainte s-apuce să schelălăie. Văzând acestea, Sauron l-a trimis chiar pe Draugluin, o fiară a spaimei, vlăstar al ticăloșiei, cel mai mare și mai de temut dintre toți vârcolacii din Angband, a căror căpetenie era. Cumplită îi era puterea; iar lupta dintre Huan și Draugluin a fost lungă și sălbatică, într-un târziu, Draugluin a scăpat cumva din colții lui Huan și a fugit înapoi, în turn, murind la picioarele lui Sauron; dar, înainte de a-și da sufletul, i-a spus stăpânului său:

- Acolo jos e Huan!

Sauron știa prea bine, că toți de pe acel meleag, ce soartă îi fusese hărăzita câinelui din Valinor și s-a gândit să-i grăbească el sfârșitul, cu mâinile sale. Și-a luat înfățișare de vârcolac, cel mai înfricoșător care bântuise vreodată lumea, și a coborât din turn, hotărât să elibereze podul de cei doi nepoțiți.

Atât de cumplit era în toată alcătuirea lui, încât Huan a sărit în lături. Sauron s-a repezit spre Lúthien; înfricoșată de spiritul feroce ce răzbătea din ochii lui și amețită de duhoarea respirației sale, Lúthien s-a prăbușit fără simțire la pământ. Dar chiar înainte de a cădea, a reușit să-și fluture poala mantiei pe dinaintea ochilor haini, făcându-l pe Sauron să se poticnească, lovit de un val de amețeală. Atât i-a trebuit lui Huan. Dintr-un salt a fost lângă Sauron și o luptă crâncenă s-a încins între câine și vârcolac. Urletele și chelalaiturile lor au umplut văzduhul, dealurile s-au cutremurat și străjerii de pe coastele munților Ered Wethrin s-au înfiorat, cuprinși de deznădejde.

Dar nu era vrăjitorie ori magie, colț sau venin, meșteșug demonic ori putere de sălbăticiune care să-l poată învinge pe Huan din Valinor; într-un târziu, a reușit să-și implante colții în grumazul vrăjmașului și să-l țintuiască la pământ. Lute și-a schimbat Sauron înfățișarea, din vârcolac în șarpe și din monstru în forma lui obișnuită; dar tot n-a izbutit să scape dintre fălcile lui Huan fără să-și părăsească de tot trupul. Înainte ca spiritul său nemernic să iasă din sălașul întunecat în care stătuse până atunci, Lúthien s-a apropiat de el, poruncindu-i să-și lepede veșmântul de carne și să-și trimită duhul dârdâind înapoi la Morgoth.

- Și va îndura acolo flinta ta despuiata chinul veșnic al disprețului lui Morgoth și săgețile privirilor lui, dacă nu recunoști că te-am înfrânt și că turnul e al meu.

S-a predat Sauron, n-a avut încotro, iar Lúthien a devenit stăpâna peste întreaga insulă și peste tot ce se găsea pe ea. Huan și-a descleștat fălcile de pe grumazul lui Sauron și, în aceeași clipă, vrăjitorul a luat forma unui vampir uriaș asemenea unui nor negru ce acoperă Luna, și s-a înălțat în văzduh, lăsând în urmă-i o dâră de sânge peste coroanele copacilor, și nu s-a oprit până în Taur-nu-Fuin, unde și-a făcut sălaș, preschimbând codrul într-un cuib al groazei.

Fără să se clinească de pe pod, Lúthien a rostit descântecul ce o făcea stăpâna peste insulă și care dezlegă

vraja ce lipise între ele pietrele acelui bastion: porțile s-au prăvălit la pământ, zidurile s-au năruit, temnițele din adâncuri s-au descoperit; sclavi și prizonieri fără de număr au ieșit de-acolo cu chipuri uluite și tulburate, ferindu-și ochii până și de lumină palidă a lunii, atât de mult zăcuseră ferecați în bezna lui Sauron. Beren însă nu se află printre ei. Au pornit atunci Huan și Lúthien să-l caute pe insulă; într-un târziu, Lúthien l-a găsit jelindu-l pe Felagund. Stătea nemișcat ca o stână și într-atât era de copleșit de durerea să, încât nu i-a auzit pașii. Crezându-l și pe el mort, Lúthien l-a înconjurat cu brațele și s-a cufundat într-o uitare neagră. Însă îmbrățișarea ei l-a făcut pe Beren să-și vină în fire și să iasă din nou la lumina din hăul negru al disperării. Și a luat-o Beren în brațe pe Lúthien și s-au privit în ochi, iar ziua cea nouă ce se înalta deasupra dealurilor întunecate i-a învăluit cu strălucirea sa.

Au îngropat trupul lui Felagund în vârful dealului de pe insula ce odată a lui fusese și care acum era din nou curată; iar mormântul inierbat al lui Finrod, fiul lui Finarfin, cel mai drept dintre toți prinții seminției elfilor, a rămas neantinat de nici un rău, până când întreg acel pământ și-a schimbat înfățișarea și s-a despicat în bucăți, scufundându-se în apele nimicitoare ale mărilor. Dar Finrod încă și acum se preumbla împreună cu Finarfin, părintele său, la umbra copacilor din Eldamar.

Beren și Lúthien Tinúviel erau din nou liberi, puteau iarăși să străbată împreună pădurile și să fie la fel de fericiți ca și prima oară; și, cu toate că, între timp, venise iama, ei nu o simțeau, pentru că, pe unde trecea Lúthien, florile nu piereau, iar păsările cântau sub dealurile acoperite de zăpadă. Huan însă, credincios stăpânului său, s-a reantors la Celegorm; dar dragostea dintre ei se răcise.

Nargothrond era cuprins de tulburare. Mulți elfi ce zăcuseră în temnițele de pe insula lui Sauron se întorceau acum acasă; cu ei aduceau vești pe care nici o vorbă de-a lui Celegorm nu le putea ține în frâu. Cu toții jeleau pieirea lui Felagund, regele lor, spunând că o copilă izbutise ceea ce nici unul dintre fiii lui Fëanor nu îndrăznise să facă; mulți își dădeau seama că trădarea și nu teamă se ascundea în spatele faptelor lui Celegorm și Curufin. Asta i-a îndepărtat pe cei din Nargothrond de cei doi frați și i-a întărâtat împotriva spiței lui Finarfin; de-acum, Orodreth avea să le fie cârmuitor. Acesta însă

nu le-a îngăduit să-i răpună pe frați, după cum și-ar fi dorit unii, căci o nouă vărsare de sânge între rubedenii ar fi îngreunat și mai mult povara blestemului lui Mandos, ce apăsă asupra lor. Dar nici pâine ori tihna n-aveau să-și mai găsească Celegorm și Curufin între hotarele regatului sau - așa le-a spus regele, jurându-se că nicicând nu va mai fi loc de prietenie între Nargothrond și fiii lui Fëanor.

- Fie precum spui! A zis Celegorm cu ochii scăpărând de răutate.

Curufin a zâmbit tăcut. Apoi și-au luat caii și au pornit în galop fără să mai zăbovească o clipă, cu gând să-și întemeieze în răsărit un regat numai al lor. Dintre cei ce le-arătaseră odată credința nimeni nu i-a urmat, nici măcar cei de-un neam cu ei; deslușiseră ei prea bine că blestemul și răul îi urmăreau mai aprig pe cei doi frați decât pe oricine altcineva. Până și Celebrimbor, fiul lui Curufin, s-a lepădat de tatăl său, condamnându-i faptele și alegând să rămână în Nargothrond; singurul care a pornit în urma calului lui Celegorm a fost Huan, credincios stăpânului său.

Spre miazănoapte s-au îndreptat, în grabă, cu gând să treacă prin Dimbar, și-apoi să urmeze fruntariile dinspre miazănoapte ale Doriathului, căci, după socoteala lor, acela ar fi fost drumul cel mai scurt până în Himring, meleagul unde sălășluia fratele lor, Maedhros; nădărdiau să străbată iute acel ținut, găsindu-se atât de aproape de hotarul regatului lui Thingol și astfel să ocolească Nan Dungortheb și amenințarea depărtată a Munților Groazei.

Povestea spune că, în acest răstimp, Beren și Lúthien ajunseseră în peregrinarea lor tocmai în Codrul Brethil și nu mai aveau mult până la hotarul Doriathului. Acolo s-a oprit Beren, chinuit de gândul la jurământul ce-l făcuse; și oricât ar fi dorit să facă altminteri, în sinea lui a luat hotărârea că, o dată ce-o vedea pe Lúthien ajunsă teafără și nevătămată înapoi în țara ei, el să pornească din nou la drum. Ea însă i-a ghicit gândul și i-a spus:

- Nu vreau să mă mai despart de tine, Beren, așa că ai de ales: fie renunți la căutarea în care-ai pornit, încălcându-ți jurământul, și-atunci nu-ți rămâne altceva decât să pribegești prin asta lume până la sfârșitul zilelor tale; fie îți împlinești jurământul și înfrunți puterea întunericului în chiar sălașul ei.

Orice alegi, eu îți voi fi alături și soarta aceeași ne va fi Amandurora.

Astfel vorbeau ei, mergând agale și fără a lua seama la ce era în jurul lor, tocmai atunci treceau prin apropiere Celegorm și Curufin, grăbind pe potecile codrului; din goana cailor i-au zărit pe Beren și Lúthien și i-au recunoscut pe dată. Celegorm a tras de dârlogi și, dând piteni calului, s-a aruncat asupra lui Beren, cu gând să-l doboare sub copitele armăsarului; Curufin, în schimb, s-a îndreptat spre Lúthien și, cu o mișcare fulgerătoare, s-a aplecat, a prins-o pe față și a ridicat-o în șa, lângă el, fiind un călăreț pe cât de vânjos, pe atât de priceput. Dar Beren s-a ferit cu o săritură din calea calului lui Celegorm și. În același salt, s-a aruncat pe crupa armăsarului lui Curufin. De poveste a rămas saltul lui Beren printre oameni și elfi deopotrivă. Apoi l-a prins pe Curufin de gât pe la spate și împreună cu el s-a rostogolit la pământ. Calul s-a ridicat în două picioare și s-a prăvălit și el, azvârlind-o pe Lúthien cât colo, în iarbă.

Beren își încleștase mâinile pe grumazul lui Curufin, stringindu-l cu putere, fără să bage de seamă că propriul său sfârșit era aproape, căci Celegorm venea în galop spre el, cu sulita înălțată. În acea clipă, Huan n-a mai ținut seama că Celegorm îi era stăpân, ci s-a repezit asupra calului acestuia. Speriat de atacul fioros al namilei de câine, calul s-a ferit din calea lui și n-a mai ascultat de dârlogii ce-l minau spre Beren. S-a mâniat Celegorm și s-a stropșit la câine și la cal, dar Huan îi aținea calea neclintit. În ast timp, își venise și Lúthien în simțiri; văzând ce se petrece, l-a rugat pe Beren să nu-l răpună pe Curufin; a ascultat-o Beren, dar armele și zaua tot i le-a luat, nelăsându-i nici măcar pumnalul, pe Anglist. De Telchar din Nagrod fusese făurit, iar Curufin îl purta la brâu, fără teacă; tăișul sau despica fierul ca pe surcele. Apoi Beren l-a ridicat pe Curufin în picioare și, îmbrâncindu-l, i-a urât călătorie sprâncenată până ce-o ajunge la alesele sale rubedenii care-ar face bine să-l învețe cum să-și dovedească vitejia mai cu folos.

- Calul ți-l păstrez eu, i-a mai spus Beren, și de aici încolo al lui Lúthien va fi. Fără doar și poate că o să fie fericit să scape de un asemenea stăpân.

L-a blestemat Curufin pe Beren, rău l-a mai blestemat:

- Cumplită îți va fi moartea, și curânda, i-a zis, și cu acestea a aburcat în șa în spatele lui Celegorm.

Frații s-au prefăcut a pleca, iar Beren le-a întors spatele, fără să-i pese de blestemul lui Curufin. Dar acesta, neindurind umilință ce-o suferise și ros de răutatea dintr-însul, a luat arcul lui Celegorm și țintind spre Lúthien, a tras o săgeată în urmă-i. Noroc cu Huan, care a sărit în aceeași clipă și a prins săgeata în gură; Curufin nu s-a lăsat păgubaș, ci a mai tras o săgeată. De data asta, a sărit Beren în calea ei. Vârful ascuțit i s-a înfipt în piept.

Povestea spune că Huan s-a repezit atunci în urmă fiilor lui Fëanor, care au dat piteni calului și au luat-o din loc, înspăimântați. Iar Huan s-a întors la Lúthien, aducând cu el din pădure o buruiană numai de el știută. Cu buruiana aceea a oblojit Lúthien rana lui Beren; și după ce l-a tămăduit cu vrăjile și dragostea ei, s-au întors Amandoi în Doriath.

Beren însă nu avea pace - pe de o parte, voia să-și împlinească jurământul, pe de alta, îl finea în loc iubirea pentru Lúthien. În cele din urmă, gândind că Lúthien era de-acum ferită de primejdii în regatul tatălui ei, s-a sculat într-o bună dimineața înainte de răsăritul soarelui și, rugindu-l pe Huan să aibă grijă de domniță, a lăsat-o să doarmă în iarbă și duș a fost.

Spre miazănoapte a pomit-o încă o dată, cu toată iuțeală; a străbătut Trecătoarea Sirion și a ajuns la marginea platoului Taur-nu-Fuin. I se deschidea în fata pustietatea Anfauglith, cu ' tancurile Thangorodrim deslușindu-se în zare. Acolo a descălecat de pe calul lui Curufin și i-a spus că de-acum n-are de ce se mai teme și pe cine sluji, ci e liber să alerge după pofta inimii sale pe plaiurile înierbate din Sirion. Rămânând de-acum singur și-atât de aproape de ultima primejdie, Beren a compus Cântecul Despărțirii, intru slava lui Lúthien și a luminilor din ceruri; așa-și închipuia el că trebuia să-și ia rămas-bun și de la iubire, și de la lumină. Stihurile care urmează sunt cuprinse în cantul lui:

„Adio dulcilor meleaguri
Și cerului din Miazănoapte!
Fiți binecuvintate-n veci
Căci lângă voi s-a odihnit
Și peste voi a alergat

Cu sprintenele ei picioare
Sub Luna plină și sub Soare
Ea, Lúthien Tinúviel,
Mult mai frumoasă decât poate
Un muritor de rând să spună.
Această lume ruinată,
Zvirlita-acum, numai fărâme,
În pulberea de la-nceputuri
De-a pururi fie lăudată
Pentru ce-a fost cândva să fie
Cu toate, cu pământ și mare
Cu zori de zi și inserare
Că într-a ei împărăție
Să fi putut petrece-odata
Ea, Lúthien, frumoasă fată!"

Cu voce răsunătoare canta el, nepăsător la niscăi urechi străine ce l-ar fi putut auzi, atât de mari îi erau deznădejdea și încredințarea că nu avea scăpare.

Iată însă că Lúthien i-a auzit cantul și cu alt cânt i-a răspuns în vreme ce se apropia de el, nevăzută. Căci Huan, induplecându-se încă o dată să o poarte pe spinarea sa, o adusesse ca vântul de iute pe urmele lui Beren. Îndelung chibzuse în sinea lui cum să dreagă și ce să facă spre a-i feri cât mai mult de primejdii pe cei doi pe care-i îndrăgea atât. Astfel că, în timp ce se îndreptau spre miazănoapte, Huan s-a abătut din drum pe la insula lui Sauron, unde el și-a luat cumplită înfățișare a lupului Draugluin, iar Lúthien, chipul hidos și aripile de vampir ale lui THúringwethil. Urmă, pasămite, să fie solul lui Sauron și astfel înaripata să pătrundă în Angband; marile ei aripi, asemenea degetelor unei mâini deschise, se terminau la fiecare încheietură cu câte o gheară de fier. Ascunși sub astfel de veșminte înspăimântătoare, Huan și Lúthien au străbătut întinderea Taur-nu-Fuin, alungind din fața lor orice făptură.

Nu-i greu de închipuit groaza ce l-a cuprins pe Beren la vederea lor; și cum auzise vocea lui Lúthien, și-a zis că poate ceea ce vedea nu era decât o nălucă trimisă anume pentru a-i lua mințile. Dar cei doi s-au oprit deodată în fața lui și și-au lepădat veșmintele, iar fata s-a repezit în brațele lui. Astfel s-au reantălnit Beren și Lúthien, pe acel tărâm între pustietate și

codru. A tăcut Beren o vreme, copleșit de bucurie; într-un târziu i-a vorbit el lui Lúthien și încă o dată a încercat să-i schimbe gândul de-a-l însoți:

- De trei ori blestemat fie jurământul pe care i l-am făcut lui Thingol, a spus el. Mai bine mă ucidea în Menegroth, decât să te duc cu mine în preajma întunecatului Morgoth.

Atunci a fost a doua oară când Huan a prins glas; astfel i-a grăit el lui Beren, dându-i sfat:

- De umbra morții nu ai cum s-o ferești pe Lúthien, căci îi este hărăzita prin dragostea ce ți-o poarta. Poți doar să te împotrivești sorții tale și s-o iei pe Lúthien cu tine în surghiun, dar pace nu veți avea cât veți trăi. Iar de nu vrei a te împotrivi ursitei tale, atunci Lúthien va muri singură, părăsită de tine, ori va alege să înfrunte împreună cu tine soarta ce te-așteaptă, nu într-atât de lipsită de nădejde pe cât pare. Mai mult de-atât nu vă pot spune și nici mai departe nu mi-e îngăduit să vă însoțesc pe drumul vostru. Și batăr că inima-mi spune că voi vedea și eu ceea ce veți găsi la Poartă. Restul e numai întunecime pentru mine; cu toate acestea, nu se știe dacă nu cumva drumurile noastre vor duce înapoi în Doriath, iar noi ne vom mai întâlni înainte de a se sfârși totul.

Înțelegând că nu avea cum s-o îndepărteze pe Lúthien de soarta ce le fusese scrisă Amandurora, Beren n-a mai încercat s-o înduplece să-și schimbe hotărârea de a-l urma. Ascultând de sfatul lui Huan și cu ajutorul vrăjilor făcute de Lúthien, el și-a luat înfățișarea lui Draugluin, iar ea forma înaripată a lui THúringwethil. Oricine l-ar fi văzut pe Beren ar fi zis că-i un vârcolac sadea, fără doar de ochii în care lucea o lumină crâncenă, dar curată; ce s-au mai îngrozit ochii aceia când au zărit alături o creatură asemenea unui liliac, bătând cu aripi falduite. Urlând la lună, vârcolacul a pornit în salturi pe deal la vale, însoțit de liliacul care dădea roată deasupra lui, fâlfâind din aripi.

Prin multe primejdii au trecut până când, într-un târziu, colbuiți de drumul cel lung și istovitor, au ajuns la valea mohorâtă din fața Porții Angbandului. Hăuri negre se căscău pe lângă drum, din care se arătau alcătuiți asemenea unor șerpi zvircolitori. De-o parte și de alta, stâncile se înălțau ca niște ziduri crenelate, pe creștetele lor stând cocoțați hoitari ce țipau cu glasuri dătătoare de fiori. În față era Poarta de nepătruns, un

arc mare, întunecat, la poala muntelui; deasupra-i - peretele muntelui, o prăpastie de-o mie de picioare spre înalt.

Ajunși acolo, deznădejdea a pus stăpânire pe cei doi, căci poarta era păzită de un străjer despre care nimeni în partea lor de lume nu avea știință. Morgoth prinsese de veste că prinții elfilor ar fi pus la cale ceva împotriva-i și că, în codri, se auzea, când și când, lătratul lui Huan, marele câine al războiului, pe care-l sloboziseră valarii. Amintindu-și de soarta ce-l aștepta pe Huan, Morgoth a ales un pui din seminția lui Draugluin; din mâna lui l-a hrănit cu came vie și putere din puterea lui i-a dat. A crescut lupul iute și, în curând, n-a mai încăput în nici un bârlog, ci numai la picioarele lui Morgoth zăcea, cât era de lung și de mare, mereu flămând. Focul și caznele infernului i-au intrat în trup, umplându-l de un spirit nimicitor, chinuit, fioros și puternic. Poveștile din acele vremuri îl pomenesc drept Carcharoth, Botul Însângerat, și Anfauglith, Fălcile Setei, pe cel pus de Morgoth drept strajă fără somn la porțile Angbandului, pentru a le păzi de Huan.

Carcharoth i-a văzut încă de departe pe cei doi cum se apropiau și s-a cam mirat: doar de multă vreme ajunsese în Angband vestea morții lui Draugluin. Când au fost ei la poartă, nu i-a lăsat să intre, ci le-a poruncit să stea pe loc; s-a târât până lângă ei, amenințător, căci în aerul din jurul lor adulmecă ceva ciudat. Dar, dintr-o dată, o putere ce venea de undeva din stravechimea unei seminții divine a pus stăpânire pe Lúthien. Și-a lepădat ea cu iuțeală veșmântul hidos și a rămas în fata înfiorătorului Carcharoth, micuță, dar strălucitoare și năpraznică. Ridicând mâna, i-a poruncit lupului să doarmă, spunând:

- Cazi în neagră uitare, spirit al ticăloșirii, și uită o vreme haina ursita a vieții!

Abia a isprăvit aceste cuvinte, și Carcharoth s-a prăbușit ca lovit de trăsnet. Poarta era liberă. Și au intrat Beren și Lúthien, apoi au coborât scările labirintice și împreună au împlinit cea mai măreață fapta cutezata vreodată de elfi și de oameni, deopotrivă. Căci au ajuns la tronul lui Morgoth, în cea mai afunda sală, pe care groază o săpase, focul o luminează, iar arme ale morții și schingiuirii o umpleau. Beren, în înfățișarea lui de lup, s-a aciuat de îndată sub tron, dar Lúthien, prinsă de privirea neandurătoare a lui Morgoth, s-a pomenit deodată despuia de veșmântul ei de împrumut. Nu s-a pierdut cu firea

în fața ochilor lui, ci, spunându-și numele, i-a cerut lui Morgoth îngăduința să-i cante, așa cum fac barzii. Frumusețea ei l-a tulburat pe Morgoth, stimulându-i dorințe necurate și un gând mult mai întunecat decât toate pe care le gândise de când fugise din Valinor. Astfel a căzut el în plasa propriei sale ticăloșii, căci, încântat de noul său gând, a rămas o vreme cu privirile ațintite la Lúthien. Pe nepusă masă, fata s-a făcut nevăzută în umbre, de unde a început să îngâne un cânt atât de frumos și de o forță atât de copleșitoare, încât Morgoth l-a ascultat fără voia lui; și ca un fel de orbire l-a cuprins și ochii îi jucau în cap că zănatici, căutând-o pe Lúthien.

Toți slujitorii lui s-au prăbușit loviți de un somn adânc, focurile au pălit și s-au stins; numai silmarilii din coroana de pe capul lui Morgoth au prins dintr-o dată să strălucească, asemenea unei flăcări albe; povara coroanei și a nestematelor i-a îndoit grumazul lui Morgoth, de parcă întreaga lume îi stătea pe creștet, plină de toate grijile și temerile, și dorințele ei, pe care nici măcar voința lui Morgoth nu le putea duce. În acea clipă, Lúthien și-a îmbrăcat veșmântul înaripat și s-a înălțat iute în aer, de unde vocea ei picura asemenea stropilor de ploaie într-un iaz adânc și plin de umbre. Apoi și-a aruncat mantia vrăjita în fața ochilor lui, cufundându-l pe Morgoth într-un vis la fel de întunecat precum Nimicnicia din afara lumii, pe unde haiaduse el odată de unul singur. Deodată, a început să alunece de pe tron ca un deal ce pornește la vale prăbușindu-se și asemenea unui tunet s-a prăvălit întins cu fața-n jos, pe podeaua infernului. Coroana de fier i s-a rostogolit de pe cap, făcând să răsunе hăurile. Apoi, totul a amuțit.

Beren zăcea nemișcat ca o sălbăticiune răpusă; dar sub atingerea mâinii lui Lúthien și-a venit în fire, și-a lepădat pielea de lup, a tras de la brâu pumnalul Angrist și, cu ajutorul lui, a scos un silmaril din ghearele de fier ce-l țineau încătușat.

Când l-a strâns în pumn, strălucirea lui i-a pătruns în carne și mâna i-a devenit asemenea unei lămpi aprinse, dar nestemata i-a îngăduit atingerea și nu l-a ars. Văzând acestea, lui Beren i-a venit gândul să-și împlinească întreit jurământul și să scoată din Angband toate trei Nestematele lui Fëanor; dar nu astfel le fusese sortit silmarililor. Tăișul lui Angrist a plesnit și o așchie a sărit drept în obrazul lui Morgoth, facindu-l să geamă și să tresară. Și atunci întreg Angbandul s-a mișcat în somn.

Înspăimântați peste poate, Beren și Lúthien au rupt-o la fugă fără să mai ia seamă la nimic și fără să se mai ascundă sub înfățișările de împrumut, nedorind decât să ajungă din nou la lumină. Nu le-a stat nimeni în cale și nici nu i-a urmărit careva, doar Poarta era iarăși străjuita, împiedicându-i să iasă, căci Carcharoth se trezise din somn și se înfipsese spumegând de furie în pragul Angbandului. Înainte să-l bage ei de seamă, el i-a zărit și s-a năpustit asupra lor.

Vlăguită cum era, Lúthien n-a mai avut răgazul și puterea să se ferească de lup. Dar Beren s-a repezit înaintea ei, ținând ridicată mâna dreaptă în care strângea silmarilul. Preț de o clipă, Carcharoth s-a oprit locului, speriat.

- Dispari, spurcăciune, căci aici e un foc ce vă va pârloli pe tine și toate ticăloșiile! I-a strigat Beren, împingându-i sub nas silmarilul.

Carcharoth s-a uitat la nestemata aceea sfânta însă, în loc să-l împingă înapoi înspăimântat, silmarilul a stârnit și mai aprig în el spiritul său nimicitor; fiară a deschis larg botul și a prins între fălci mâna ce ținea silmarilul, retezând-o de la încheietură. În aceeași clipă, măruntaiele sale s-au umplut de o flacăra mistuitoare care i-a pârlolit carnea. Urlând, a rupt-o la fugă, făcând să răsunе pereții ce împrejmuiuau valea Porții de schelăliturile sale de suferință. Atât de cumplit era în nebunia lui, încât toate creaturile lui Morgoth, care sălășluiau în acea vale sau care se aflau pe vreunul din drumurile ce duceau într-acolo, au rupt-o la fugă, îndepărtându-se cât mai mult de acel loc; căci Carcharoth răpunea tot ce găsea viu în cale, prăvălindu-se dinspre miazănoapte asupra lumii ca să semene prăpădul. Dintre toate grozăviile ce s-au abătut asupra Beleriandului înainte de înfrângerea Angbandului, nebunia lui Carcharoth a fost cea mai cumplită, găsindu-se în măruntaiele sale și puterea silmarilului.

Beren căzuse fără simțire pe pragul Porții primejdioase și moartea îi dădea târcoale, pentru că, atunci când îi retezaseră mina, colții lupului își lăsaseră veninul în carnea lui. Știind aceasta, Lúthien a supt cu buzele ei veninul din rană și cu bruma de putere ce-i mai rămăsese a încercat să-i tămăduiască rana. În spatele ei însă, din străfundurile Angbandului creștea tot mai răsunător un tumult furios. Armile lui Morgoth își veniseră în simțiri.

S-ar fi sfârșit aici căutarea silmarilului, în prăpăd și-n deznădejde; dar, în acel ceas, deasupra pereților văii s-au ivit trei păsări uriesesti, zburând spre miazănoapte cu aripi mai iuți decât vântul. Printre zburătoarele și fiarele pământului se zvonise despre peripețiile lui Beren și despre restriștea în care se găsea acum, Huan însuși rugind toate viețuitoarele să stea de strajă, pentru a-i veni în ajutor. În înaltul cerului, peste regatul lui Morgoth se roteau Thorondor și vasalii săi; văzând nebunia ce-l cuprinsese pe lup, iar pe Beren prăbușit la pământ, s-au repezit în jos tocmai când puterile Angbandului scăpau din ghearele somnului. I-au ridicat pe Lúthien și pe Beren în văzduh și i-au purtat până dincolo de nori. Dintr-o dată, sub ei s-a dezlănțuit tunetul, limbile fulgerelor țâșneau în sus spre ei și munții s-au cutremurat. Muntele Thangorodrim a început să scuipe foc și fum, trimitând în înalt coloane de flăcări care apoi cădeau pe pământ, preschimbând în scrum tot ce atingeau. În Hithlum, noldorii au fost cuprinși de spaimă. Dar Thorondor și-a urmat zborul mult deasupra pământului, căutând căile boitei cerești, acolo unde soarele strălucește neumbrit cât e ziua de lungă, iar Luna hoinărește printre stele neacoperite de nor. Astfel au trecut vulturii cu poverile lor ca vântul de iute peste Dor-nu-Faughlith și peste Taur-nu-Fuin și au ajuns deasupra tainicei vai a Tumlade- nului. Nici nor, nici neguri nu adăstau acolo; privind în jos, Lúthien a zărit la mare depărtare, că o lumină albă ce izvora dintr-un giuvaier verde, strălucirea minunatului Gondolin, în care își avea sălașul Turgon. Priveliștea n-a avut darul s-o bucure, căci ochii și sufletul îi plângeau de teamă că Beren trăgea să moară - nu scotea o vorbă, zăcea cu ochii închiși, neavând habar că zbura. Într-un târziu, vulturii i-au lăsat pe pământ, la hotarele Doriathului, în aceeași vâlcea din care Beren se furișase cuprins de disperare, lăsând-o pe Lúthien cufundată în somn.

I-au așezat vulturii unul lângă altul, după care s-au întors pe vârfurile muntelui Crissaegrim, unde-și aveau cuiburile. N-a trecut mult și s-a ivit Huan ca s-o ajute să-l oblojească pe Beren, așa cum făcuseră și înainte, când Lúthien îi tămăduise rana pricinuită de Curufin. Numai că rana aceasta era tare urâtă și plină de otravă. Mult a zăcut Beren, în vreme ce sufletul lui cutreiera fruntariile întunecate ale morții, nesimțind altceva decât o suferință ce-l urmărea dintr-un vis într-altul. Pe

neașteptate, tocmai când Lúthien era gata să-și piardă și ultima nădejde, el a deschis ochii și, privind în sus, a zărit frunzele desenându-se pe cer; iar sub frunziș, a auzit cânt molcom și dulce de pasarele, iar, lângă el, a văzut-o pe Lúthien Tinúviel. Și din nou s-a făcut primăvara.

De atunci, Beren a primit numele de Erchamion, Ciungul; iar pe chipul lui a rămas întipărită durerea. Dar, încet-încet, iubirea ce i-o purta Lúthien i-a redat puterile și iarăși au putut să hălăduiască Amandoi prin codri. Nu s-au grăbit să părăsească acel meleag pe care-i îndrăgeau atât. Lúthien nici nu-și A dorea altceva, decât să rătăcească prin sălbăticie, fără să se tda mai întoarcă la ai ei, ci să uite de casă și de neamul ei, și de toată măreția regatelor elfice. O vreme, Beren s-a simțit pe r deplin împăcat cu această viață. Cu toate acestea, nu putea să dea de tot uitării legământul ce-l făcuse de a se întoarce în Menegroth și nu voia nici s-o țină pe Lúthien departe de Thingol pentru totdeauna. Pentru el, legea oamenilor era sfântă, anume de a nu te împotrivi voinței părintelui, decât dacă nu se poate altminteri; pe de altă parte, nu i se părea potrivit ca o flintă de os regesc și atât de frumoasă, cum era Lúthien, să trăiască numai în codru, asemenea vânătorilor neciopliți din seminția oamenilor, lipsită de un acoperiș deasupra capului, de onorurile ce i se cuveneau sau de frumoasele lucruri care le încânta pe reginele eldalignilor.

Astfel că, după o vreme, a convins-o pe Lúthien să paraseasca Amandoi meleagurile ce nu le puteau oferi adăpost și, pătrunzând în Doriath, s-au îndreptat spre casă. Așa le-a fost scris să se întâlnească.

Regatul Doriath trăia zile tare întunecate; după fuga lui Lúthien, peste poporul acestei țări se abătuseră durerea și tăcerea. În zadar o căutaseră vreme îndelungată. Se povestește că Daeron, bardul lui Thingol, părăsise regatul, fără a mai fi văzut vreodată. El fusese cel care închipuise muzica pentru cintecele și dansurile lui Lúthien, înainte ca Beren să fi venit în Doriath; o iubise mult pe față și simțămintelor sale prin muzică le dăduse glas. Ajunsese cel mai vestit dintre toți barzii elfilor de la Răsărit de Mare, întrecându-l până și pe Maglor, fiul lui Fëanor. Dar, pornind deznădăjduit în căutarea lui Lúthien, o apucase pe cărări neștiute; trecuse munții în ținuturile de la Răsărit de Pământul de Mijloc, unde, timp de multe evuri după aceea, o

jelise la margine de ape întunecate pe Lúthien, fiica lui Thingol, cea mai frumoasă dintre toate făpturile de pe pământ.

În acele vremuri de mahnire, Thingol îi ceruse sfatul lui Melian; dar ea se mulțumise doar să-i spună că soarta pe care el o statornicise trebuia lăsată să se împlinească și că nu avea altceva de făcut decât să-i aștepte sorocul. Totuși, Thingol a aflat că Lúthien se îndepărtase mult de Doriath - vești despre ea soseau în taina de la Celegorm care, după cum s-a mai povestit, dădea de știre că Felagund pierise și Beren așijderea. Iar Lúthien se găsea la Nargothrond și, în curând, avea să-i fie lui Celegorm soție. S-a mâniat Thingol auzind toate acestea. Cu gând să pornească război împotriva Nargothrondului, a trimis iscoade; astfel a aflat el că Lúthien fugise și de acolo, iar Celegorm și Curufin fuseseră alungați din regat. A stat Thingol în cumpănă atunci, căci nu avea atâta oștire cât să-i atace pe cei șapte fii ai lui Fëanor. Până una-alta, și-a trimis solii în Himring, să le ceară ajutorul pentru a o găsi pe Lúthien, pe care Celegorm nici n-o trimisese acasă, la părintele său, și nici nu avusese grijă să nu o piardă.

Numai că, în partea de miazănoapte a regatului Doriath, solii lui Thingol au dat peste o primejdie la care nimeni nu se gândise că s-ar putea ivi: furia dezlănțuită a lui Carcharoth, Lupul din Angband. Că apucat de turbare, lupul fugise de la miazănoapte, mâncând pământul, trecuse în răsărit peste Taur-nu-Fuin și coborâse de la izvoarele Raului Esgalduin asemenea unui foc nimicitor. Nimic nu-i stătuse în cale, nici măcar puterea lui Melian ce ocrotea hotarele țării; îl mână înainte propria sa ursita și puterea silmarilului pe care-l ducea în sine că pe un năprasnic supliciu. Și a năvălit în pădurile Doriathului, unde nimănui nu-i era îngăduit să intre, punând pe fugă tot ce întâlnea în cale. Dintre soli, numai Mablug, marele căpitan al Regelui, a reușit să scape, ducindu-i lui Thingol cumplitele vești.

Tocmai în acel ceas de mare primejdie Beren și Lúthien se întorceau degrabă de la apus. Zvonul despre venirea lor le-a luat-o înainte asemenea unui cântec șoptit purtat de vânt înăuntrul caselor mohorâte, unde oamenii șed apăsăți de jale. Au ajuns în sfârșit la porțile fortăreței Menegroth, urmați de un mare alai, și Beren a condus-o fără zăbavă pe Lúthien până în fața tronului lui Thingol, tatăl ei. S-a mirat regele văzându-l pe Beren pe care-l socotea mort; dar în ochii lui nu se citea nici un

strop de iubire pentru bărbatul care abătuse atâtea nenorociri asupra regatului său. Totuși, Beren a îngenuncheat în fața regelui și i-a vorbit:

- Înapoi am venit, așa după cum m-am juruit. E rândul meu să cer ce mi se cuvine.

- Despre căutarea în care ai pornit și despre jurământul făcut ce-mi poți spune? L-a întrebat Thingol.

- Împlinite-s! Un silmaril se afla în mâna mea chiar în asta clipă.

- Arată-mi-l! A cerut Thingol.

Beren și-a arătat mâna stângă, deschizând încet degetele; era goală. Apoi și-a ridicat brațul drept; și de atunci s-a numit el Camlost, Mina-goala.

S-a înmuiat Thingol văzând aceasta; Beren s-a așezat în stânga tronului și Lúthien în dreapta lui - așa ne spune povestea Căutării -, iar curtenii au ascultat peripețiile lor și s-au minunat. Iar Thingol își zicea în sinea lui că Omul acesta nu se aseamnă câtuși de puțin cu nici unul dintre toți ceilalți oameni muritori, ci putea prea bine sta alături de mai-marii Ardei, iar dragostea lui Lúthien îi apărea acum drept ceva cu totul nou și ciudat; înțelegea că ursita lor era mai presus de orice putere care cârmuia lumea. Astfel că, în cele din urmă, s-a învoit că Beren să-i ceară mâna lui Lúthien în fața tronului tatălui ei.

Iată însă că peste bucuria adusă de frumoasă Lúthien a căzut o umbră; aflând despre pricina nebuliei lui Carcharoth, poporul s-a înspăimântat cu atât mai mult cu cât înțelesese că furia lui dezlănțuită era și mai mult sporită de puterea cumplită a nestematei cele sfinte și că nu aveau cum să-l înfrunte. Iar Beren, auzind de prăpădul ce-l lasa lupul pe unde trecea, și-a dat seama că menirea lui încă nu se împlinise cu totul.

Pe zi ce trecea, Carcharoth se apropia din ce în ce de Menegroth, astfel ca toată suflarea din fonareata a început pregătirile pentru Vânătoarea Lupului, cea mai primejdioasă dintre multele vânători pomenite în povești. Huan, Clinele din Valinor, Mablung Mina-Grea, Beleg Arcul Puternic, Beren Erchamion și Thingol, Regele din Doriath, s-au aflat printre cei porniți într-o bună dimineața, trecând Raul Esgalduin; Lúthien nu li s-a alăturat, ci a rămas la porțile fortăreței. O umbră întunecată s-a pogorât asupra ei, ca și când soarele însuși căzuse bolnav, înnegrindu-și chipul - așa i se părea ei.

Mai întâi, către răsărit, apoi, către mieznoapte s-au îndreptat călăreții, urmând valea râului; într-un târziu. au dat de Carcharoth, lupul, într-o vale mohorâtă, undeva la mieznoapte, unde Esgalduin cădea vijelios într-o cascadă adâncă. La poalele cascadei, Carcharoth se opri să bea apă ca să-și stâmpere setea ce-l ardea, iar, după ce-a băut, a scos un urlet și așa au aflat vânătorii unde să-l găsească. Numai că el le-a mirosit apropierea și nu s-a repezit să-i atace. Cine știe, poate că viclenia aia blestemată a inimii lui s-a trezit acum, ca apele dulci ale Esgalduinului îi potoliseră întru câțva suferință; încât, în timp ce ei călăreau spre el, Carcharoth s-a furișat într-un desiș adânc, în așteptare. Vânătorii au pus strajeri peste tot în vale și s-au pus și ei la pândă, în vreme ce umbrele se lungeau în codru.

Beren stătea lângă Thingol, când, deodată, Amandoi au băgat de seamă că Huan nu mai era acolo. În clipa următoare, din desiș s-au auzit lătrături furioase, căci Huan, care-și pierduse răbdarea și voia să-l scoată pe lup din ascunzătoare, intrase de unul singur în pădure. Însă Carcharoth s-a ferit din calea lui și, țâșnind din desișul înspinat, s-a aruncat asupra lui Thingol. Dar în cale i s-a pus Beren, cu sulita îndreptată spre el. Dintr-o lovitură a labeli, Carcharoth a aruncat-o cât colo și, apoi, l-a doborât pe Beren, înfigându-și colții în pieptul lui. Pe neașteptate, Huan s-a repezit din pădure drept în circa lupului; Amandoi s-au prăvălit la pământ, încheștați într-o luptă aprigă; nici o altă înfruntare între lup și câine n-a mai fost vreodată asemenea acesteia, căci în lătrăturile lui Huan răsună vocea cornilor lui Oromë și furia valarilor, iar în urletele lui Carcharoth se deslușeau ura lui Morgoth și răutatea acestuia, mai cruntă decât dinții de oțel; stâncile însele s-au cutremurat de larma lor și s-au rotogolit din înalt, zăgăzuind cascada Esgalduin. S-au luptat cei doi pe viață și pe moarte, dar Thingol nici că i-a băgat în seamă - el îngenunchease lângă Beren, ca să-i cerceteze rană adâncă din piept.

În încheștarea aceea, Huan l-a răpus pe Carcharoth; dar în acel codru des din Doriath, propria soarta, ce demult îi fusese hărăzita, a ajuns să se împlinească, fiind el rănit de moarte și purtând în trup otrava lui Morgoth. S-a târât cu greu și s-a prăbușit lângă Beren și, fiindu-i scris să vorbească pentru a treia oară, și-a luat rămas-bun de la Beren și s-a stins. Beren nu i-a

răspuns, și-a pus doar mâna pe creștetul câinelui și astfel s-au despărțit cei doi.

Tocmai atunci au apărut Mablung și Beleg, veniți degrabă ca să-l ajute pe rege, dar, când au văzut cele întâmplare, și-au aruncat cât colo sulile și au izbucnit în plâns. Cu fața scăldată de lacrimi, Mablung a scos un cuțit și a spintecat burta lupului. Măruntaiele arătau de parcă le pârjolise un foc, numai mâna lui Beren, ce ținea silmarilul, rămăsese neatinsă. Dar, când a vrut Mablung s-o atingă, mina s-a prefăcut în scrum, descoperind silmarilul, care a prins să strălucească și să alunge cu lumina-i toate umbrele codrului ce-i înconjura. Iute și cu teamă a luat Mablung nestemata și i-a pus-o lui Beren în mina nevătămată; iar Beren, simțind atingerea silmarilului, și-a venit în fire. L-a ridicat atunci în sus și l-a rugat pe Thingol să-l ia:

- S-a împlinit Căutarea și o dată cu ea și ursita mea, atât a mai apucat să spună.

Vânătorii l-au pusat pe Beren Camlost, fiul lui Barahir, pe un catafalc împletit din crengi, iar lângă trupul lui l-au pus pe Huan, ciinele-lup; până să ajungă la Menegroth, se lăsase noaptea. La rădăcina lui Hirilom, fagul cel mareț, îi aștepta Lúthien; vânătorii înaintau încet, unii ducând catafalcul, alții alături, cu torțe. L-a îmbrățișat Lúthien pe Beren, l-a sărutat și l-a rugat s-o aștepte dincolo de Marea Apuseana; ochii lui au mai privit-o o dată, înainte ca spiritul să-i părăsească trupul. Stelele și-au stins lumina și întunericul s-a pogorât peste lume și peste Lúthien Tinúviel. Astfel a luat sfârșit Căutarea Silmarilului; dar Balada Leithian, Eliberarea din Robie nu se sfârșește aici.

Căci spiritul lui Beren a ascultat de ruga lui Lúthien și a zăbovit în sălile lui Mandos, nevrând să părăsească lumea, până când ea a venit să-și ia rămas-bun pe țărmurile întunecoase ale Marii Exterioare, acolo unde oamenii care mor pornesc în călătoria fără întoarcere. Spiritul lui Lúthien s-a prăbușit în întunecime și, într-un târziu, și-a luat zborul iar trupul ei a rămas asemenea unei flori retezate dintr-o dată, care încă mai strălucește în iarbă înainte de a se ofili.

Din acea clipă, asupra lui Thingol s-a abătut iarnă, asemenea cărunteții ce-i ajunge pe oamenii muritori. Lúthien însă a poposit în sălile lui Mandos, unde le este sortit să adaste eldalienilor, dincolo de sălașurile din Apus, la fruntariile lumii. Cei care așteaptă acolo șed cufundați în umbra gândurilor lor.

Numai că frumusețea lui Lúthien o întrecea pe a lor, iar tristețea era mai adâncă decât ale lor; în sălile acelea a îngenucheat ea în fața lui Mandos și i-a cântat.

Cântecul căruia i-a dat glas Lúthien în fața lui Mandos era cel mai frumos alcătuit vreodată din urzeala cuvintelor și cel mai trist ce-i va fi dat vreodată lumii să audă. Neschimbat și nepieritor, este și azi cântat în Valinor, dincolo de puțință lumii de a-l auzi și, de câte ori îl ascultă, valarii jelesc. Căci în el Lúthien a împletit două povești, a amărăciunii eldarilor și a durerii oamenilor, poveștile celor Două Seminții create de Ilúvatar pentru a sălășlui în Ardă, Regatul Pământului printre miriadele de stele. Și cum stă Lúthien îngenucheata în fața lui Mandos, lacrimile ei au picurat pe picioarele lui, aidoma stropilor de ploaie pe pietre; s-a înduioșat Mandos de lacrimile ei, că niciodată până atunci și nicidecum după aceea.

L-a chemat el atunci pe Beren și, așa cum spusese Lúthien în ceasul morții lui, cei doi s-au întâlnit din nou, dincolo de Marea Apuseana. Numai că Mandos nu avea puterea să țină spiritele oamenilor morți între fruntariile lumii, după ce li se sfârșea timpul așteptării; și nu putea nici să le schimbe destinul Copiilor lui Ilúvatar. Astfel că s-a dus la Manwë, Domnul valarilor, care cârmuia lumea în numele lui Ilúvatar; și lui i-a cerut să-i deslușească cel mai tainic gând al său, în care i se arătase voința lui Ilúvatar.

Lúthien trebuia să aleagă, i-a spus el mai apoi. Mulțumită faptelor ei și fiind ea atât de îndurerată, Mandos îi redă libertatea și putea să se ducă în Valinor, să sălășluiască acolo printre valari, până la sfârșitul lumii, uitând de toate suferințele pe care le cunoscuse în viață. În acel loc, Beren nu putea s-o însoțească. Căci valarilor nu le era îngăduit să-l scape pe Beren de moarte, care este darul făcut oamenilor de către Ilúvatar. Dar Lúthien putea să aleagă și altă soarta: anume să se întoarcă pe Pământul de Mijloc, să-l ia pe Beren cu ea, și acolo să rămână Amandoi, fără însă a mai fi siguri de viața lor sau că ar putea avea parte de bucurie. Atunci ar deveni și ea muritoare, murind a doua oară, la fel ca el; și, în scurtă vreme, ar părăsi lumea pentru totdeauna și frumusețea ei ar rămâne amintită doar în cântece.

De ales, Lúthien a ales destinul din urmă, părăsind Tărâmul Binecuvântat și nematinind seama de legăturile ei de

sânge cu cei care viețuiau acolo; și orice suferință i-ar fi așteptat de atunci încolo, ursita lui Beren și cea a lui Lúthien să se unească și drumurile lor să devină unul, dincolo de hotarele lumii. Așa s-a făcut că, dintre eldalieni, ea a fost singura care a murit cu adevărat și a părăsit lumea, în acele vremuri de demult. Dar, prin alegerea pe care a făcut-o ea, cele Două Seminții s-au unit; și ea este strămoașa multora dintre cei pe care, cu toate că lumea s-a schimbat pe de-a-ntregul, eldarii îi mai pot vedea și în ziua de azi, fiind aceștia aidoma lui Lúthien cea mult iubită de eldari și pentru ei pe veci pierdută.

CAPITOLUL XX

Despre a cincea bătălie: Nirnaeth Arnoediad

Se povestește că Beren și Lúthien s-au întors pe meleagurile de la miazănoapte ale Pământului de Mijloc, trăind în Doriath o vreme ca bărbat și femeie, flinte muritoare Amandoi. Cei care-i vedeau se bucurau și, deopotrivă, erau cuprinși de teamă; iar Lúthien s-a dus în fortăreața Menegroth și, sub atingerea mâinii ei, Thingol s-a tămăduit de iama ce pogorâse asupra lui. Dar Melian a privit în ochii ei și, citind soarta ce stătea scrisă în ei, și-a întors față de la ea; a înțeles că o despărțire dincolo de sfârșitul lumii avea să se strecoare între ele două și nici o altă durere a pierderii n-a fost vreodată mai grea decât aceea simțită în acel ceas de Melian, cea din spița maiarilor. Beren și Lúthien au pornit din nou la drum, numai ei doi, fără să se teamă că ar fi putut flămânzi ori suferi de sete; trecând Raul Gelion, au pătruns în Ossiriand, statomicându-se pe Toi Galen, insula verde din mijlocul apelor Raului Adurant, până s-a stins orice urmă de zvon despre ei. Eldarii aveau să numească acel meleag Dor Firn-i-Guinar, Tara Morților Vii; acolo a venit pe lume Dior Aranel cel frumos, cunoscut mai apoi drept Dior Eluchil, adică Moștenitorul lui Thingol. Nici un om muritor n-avea să mai vorbească vreodată cu Beren, fiul lui Barahir; și nimeni nu i-a văzut pe Beren și pe Lúthien părăsind lumea și nu a însemnat locul unde odihnesc trupurile lor.

În acele zile, Maedhros, fiul lui Fëanor, mai prinsese ceva curaj, înțelegând că Morgoth nu era chiar de neanvins; cele făptuite de Beren și Lúthien erau slăvite în multe cântece în întreg Beleriandul. Numai că Morgoth putea să-i răpună până la ultimul, unul după altul, dacă nu aveau să se unească și să întemeieze o nouă liga și un Sfat care să-i cuprindă pe toți; astfel că Maedhros a început să se sfătuiască ba cu unii, ba cu alții, pentru a-i strânge pe eldari în ceea ce avea să se numească Uniunea lui Maedhros, menită să le sporească sortii de izbândă.

Iată însă că legământul lui Fëanor și nenorocirile ce i-au urmat n-au iertat nici planurile lui Maedhros, din care pricină ajutorul primit nu i-a împlinit așteptările. Orodreth n-ar fi pomit la luptă la porunca nici unuia dintre fiii lui Fëanor, din pricina faptelor lui Celegorm și Curufin; cât despre elfii din Nargothrond, ei încă mai erau încredințați că puteau să-și apere fortăreața, atâta vreme cât îi păstrau taina. Astfel că, la chemarea lui Maedhros, n-a venit decât o companie puțin numeroasă, avându-l în frunte pe Gwindor, fiul lui Guilin, un prinț viteaz; în ciuda voinței lui Orodreth, a plecat în războiul de la miazănoapte, vrând să răzbune moartea în bătălia Dagor Bragollach a fratelui său, Gelmir, pe care încă îl mai jelea. Cu blazonul Casei lui Fingolfin în frunte și sub flamurile lui Fingon s-au dus ei să se lupte; au pierit cu toții, în afară de unul singur.

Din Doriath prea puțini i s-au alăturat lui Maedhros, și asta din pricină că, legați de jurământul făcut de Fëanor, Maedhros și frații săi trimiseseră soli la Thingol ca să-i aducă aminte, cu vorbe trufașe, că silmarilul al lor era de drept; prin urmare, ori le dădea nestemata de bunăvoie, ori devenea dușmanul lor. Melian l-a sfătuit pe rege să facă precum era voia fiilor lui Fëanor, dar vorbele acestora, sfidătoare și amenințătoare, l-au mâniat pe Thingol care se gândea doar la cele pățite de Lúthien și la sângele vărsat de Beren ca să aducă silmarilul, în ciuda potrivniciei lui Celegorm și Curufin. Și, în fiecare zi, cu cât privea mai mult silmarilul, cu atât îi sporea dorința de a-l păstra pentru totdeauna - în acest fel își arata nestemata puterea. Drept care i-a trimis cu vorbe disprețuitoare pe soli înapoi. Maedhros nu i-a răspuns, căci, între timp, îi venise gândul să întemeieze liga și să-i unească pe elfi; dar Celegorm și Curufin s-au grăbit să se împăuneze că-l vor răpune pe Thingol

și-i vor nimici tot neamul, dacă aveau să se întoarcă victorioși din război și dacă regele nu binevoia să le dădea giuvaierul. Auzind acestea, Thingol și-a întărit hotarele regatului și nu s-a dus la război, nelăsându-i nici pe supușii săi să o facă; drept care, din Doriath numai Mablung și Beleg au urmat chemarea lui Maedhros, ținând cu tot dinadinsul să ia și ei parte la marile fapte ce urmau să se întâmple. Numai lor le-a îngăduit Thingol să plece, cerându-le, în schimb, să nu se supună fiilor lui Fëanor, astfel s-au alăturat cei doi oastei lui Fingon.

Naugrimii însă au venit în ajutorul lui Maedhros cu o armie numeroasă și cu arme la fel de multe; fierarii din Nogrod și Belegost truseră din greu în acele zile. Și s-au mai strâns în jurul lui toți frații săi, dimpreună cu toți cei care au vrut să-i urmeze; oamenii lui Bor și ai lui Ulfang s-au pregătit și ei pentru război, chemându-i la oaste pe încă și mai mulți din seminția lor de la Răsărit. La apus, Fingon, cel care dintr-un început se dovedise prieten al lui Maedhros, a ascultat de chemarea celor din Himring, la fel și noldorii și oamenii din Casa lui Hador, din Hithlum, care începuseră pregătirile de război, în codrul Brethil, Halmir, seniorul Poporului lui Haleth, și-a strâns oamenii și cu toții și-au ascuțit topoarele; numai că Halmir a murit înainte să înceapă războiul, în locul lui rămânând Haldir, fiul său, care să-i conducă în bătaie. Veștile despre chemarea lui Maedhros au ajuns până în Gondolin, la urechile lui Turgon, regele Regatului Ascuns.

Dar Maedhros s-a încrezut în forțele sale prea curând, înainte că planurile sale să se împlinească deplin. Cu toate că orcii fuseseră izgoniți de pe meleagurile nordice ale Belerian-dului și chiar și Dorthonionul fusese eliberat de ceva vreme, Morgoth tot a prins de veste despre răscoală ce-o puneau la cale eldarii și prietenii elfilor, astfel că a început și el să se pregătească pentru a le ține piept. Multe iscoade și trădători a trimis el să se furișeze printre aceștia - de vânzători de neam nu ducea lipsă, căci oamenii ce i se supuseseră lui în ascuns erau încă părtași la destule dintre tainele fiilor lui Fëanor.

Și a venit și ceasul în care, după ce adunase o armie din toți elfii, oamenii și gnomii care-au vrut să-l urmeze, Maedhros a hotărât să atace fortăreața Angband dinspre răsărit și dinspre apus. Gândul lui era să străbată pustietatea Anfauglith cu flamurile fluturând în văzul tuturor. Iar după ce va fi atras din

fortăreața oștirile lui Morgoth - așa chitea el - Fingon urma să năvălească dinspre trecătorile ținutului Hithlum; astfel, Morgoth și ostenii săi ar fi fost prinși între ciocan și nicovala și s-ar fi risipit în cele patru vânturi. Iar semnalul pentru atac trebuia dat prin aprinderea unui foc mare în Dorthonion.

În ziua hotărâtă, o dimineață în mijloc de vară, trâmbițele eldarilor au salutat răsăritul soarelui; s-au înălțat atunci flamurile fiilor lui Fëanor la răsărit, iar, la apus, stindardul lui Fingon, Marele Rege al noldorilor. Privind în jos de pe zidurile fortăreței Eithel Sirion, Fingon și-a văzut armia umplând văile și pădurile aflate la răsărit de Ered Wethrin, bine ascunsă de ochii Dușmanului. Fingon însă știa că oștenii erau mulți la număr. Se strânseseră acolo toți noldorii din Hithlum, elfii din Falas, compania lui Gwindor din Nargothrond și o mare armie de oameni: la dreapta se găseau oștirea din Dor-lómin și toți vitejii lui Húrin și ai lui Huor, fratele său, și, pe lângă aceștia, venise și Haldir din Brethil, cu mulți oameni din codri.

A privit apoi Fingon la Thangorodrim: crestele îi erau înconjurată de un nor întunecat, iar din gurile sale se înalța un fum negru; a înțeles Fingon că mânia lui Morgoth era mare, semn că era gata de luptă. O umbră de îndoială i s-a strecurat atunci lui Fingon în inimă; și-a întors privirile spre răsărit, să vadă, cu ochii lui de elf, dacă se zărea colbul pustiiciunii Anfauglith, stimit de armile lui Maedhros. Nu avea de unde ști că Maedhros încă nu pornise, ținut în loc de vicleniile blestematului de Uldor care-l trădase, strecurându-i zvonuri mincinoase despre un atac pornit din Angband.

Dar, dintr-o dată, un strigăt a răsunat, purtat din vale în vale de vântul de la miazăzi, și, auzindu-l, elfii și oamenii și-au înălțat glasurile a uimire și bucurie. Căci, cu toate că nu fusese chemat și rumeni nu-l aștepta să se alăture Uniunii lui Maedhros, Turgon deschisese porțile Gondolinului și se apropia cu o oștire de zece mii de luptători, purtând zale sclipitoare și săbii, și sulite dese ca o pădure. Și când Fingon a auzit din depărtare glasul trâmbiței cele mări a fratelui său Turgon, umbra ce-i îngreunase inima s-a risipit și, prinzând curaj, Fingon a strigat:

- Utulie'n aure! Aiya Eldalie ar Aanatari, utulie'n aure!
A venit ziua! Luați seama, seminție a eldarilor și Părinți ai oamenilor, a venit ziua!

Și toți care i-au auzit vocea răsunând între dealuri au strigat:

- A șa i lome! Noaptea e pe sfârșite!

Însă Morgoth, care știa multe din cele ce făceau și pregăteau dușmanii săi, a așteptat să vină clipa cea potrivită pentru el și, încrezându-se că servitorii lui trădători îl vor ține în loc pe Maedhros, pentru că vrăjmașii să nu-și poată uni forțele, a trimis către Hithlum o oștire ce părea nemăsurat de mare (și care totuși era doar o parte din cea pe care o avea pregătită). Cenușii erau straiile oștenilor săi, nici un tăiș de oțel nu scăpară la vedere și, astfel, au izbutit să străbată o bună parte din puștiul Anfauglith, înainte ca cineva să prindă de veste.

S-au înfuriat noldorii, iar căpeteniile lor ardeau de nerăbdare să-i atace pe vrăjmași chiar acolo, în mijlocul pustietății; dar Húrin s-a împotrivit, amintindu-le că Morgoth era viclean și că forțele lui erau întotdeauna mai mari decât păreau la prima vedere, iar planurile sale altele decât cele pe care le dădea de bănuț. Și cum semnalul apropierei lui Maedhros nu se dăduse, Húrin i-a rugat pe ostenii care-și pierduseră răbdarea să mai aștepte și să-i lase mai întâi pe orci să atace și să se răspândească pe coastele dealurilor.

Numai că Morgoth îi poruncise Căpitanului său aflat în fruntea oștirii de la apus să facă ce-o ști și cum o ști și să-l silească pe Fingon să iasă cât mai repede dintre dealuri. Prin urmare. Căpitanul a înaintat până când a ajuns cu oștirea la izvoarele Sirionului, împânzind tot meleagul de la zidurile fortăreței Eithel Sirion, până în locul unde Rivil se varsă în Smârcurile Serech; din avanposturile lui Fingon, ostenii săi îi puteau privi acum pe dușmanii lor în ochi. Dar înaintarea sfidătoare a Căpitanului a rămas fără răspuns, ceea ce i-a făcut pe orci să șovăie în fata zidurilor tăcute ale fortăreței și a amenințării ascunse în codri. Atunci Căpitanul a trimis înainte călăreți, purtând însemnele unor soli veniți să cadă la învoială. S-au apropiat călăreții de Barad Eithel, tumul de strajă, aducându-l cu ei și pe Gelmir, fiul lui Guilin, seniorul din Nargothrond, pe care Morgoth îl făcuse prizonier în bătălia Bragollach și, apoi, îi scosese ochii. Trimișii Angbandului l-au împins în colb pe Gelmir, strigând:

- Mai avem mulți ca el la noi în fortăreață, dar, de vreți să-i găsiți, trebuie să vă grăbiți; căci, altfel, după ce ne întoarcem din luptă, iată ce vor păți.

Nici n-au isprăvit bine vorbele acestea, că i-au și retezat lui Gelmor mâinile și labelle picioarelor, iar, la urmă, capul, chiar acolo, sub ochii elfilor. Apoi s-au întors la oastea lor, lăsând leșul să zacă pe jos.

Ghinionul a făcut ca în turn să se afle Gwindor din Nargothrond, fratele lui Gelmir. Cuprins de o mânie sora cu nebunia, a sărit în șa și, împreună cu el, mulți alți călăreți; s-au luat după solii Angbandului și i-au răpus, pătrunzând adânc în oastea vrăjmașă. S-a înfierbântat atunci întreaga armie a noldorilor. Fingon și-a pus coiful sau alb și a făcut semn să răsunе trâmbițele. Armia din Hithlum s-a năpustit dinspre dealuri într-un atac neașteptat. Scăpărarea săbiilor trase din teci de către noldori a părut asemenea unui foc pe un câmp acoperit de stuf; și atât de năprasnic și fulgerător a fost asaltul lor, încât aproape că a răsturnat toate planurile lui Morgoth. Înainte ca oastea pe care o trimisese la apus să apuce să se dumirească ce se întâmplă, s-a risipit ca pleava, iar flămurile lui Fingon au străbătut puștiul Anfauglith și s-au înălțat în fata zidurilor Angbandului. În frunte se găseau Gwindor și elfii din Nargothrond, care, nici măcar acolo, în fata Angbandului, nu și-au domolit înaintarea, ci au forțat Poarta, ucigând străjile chiar pe treptele fortăreței. Auzindu-i cum izbesc în porți. Morgoth s-a cutremurat de spaimă pe tronul său din i adânc. Numai că la Poarta aceea și-au găsit elfii sfârșitul, fiind l prinși ca într-o capcană și răpuși fără milă. Numai Gwindor a f fost iertat de tăișul armelor; pe el l-au luat ostatic. Fingon ' n-a putut veni în ajutorul lor, căci, prin multele ieșiri tăiate în coasta muntelui Thangorodrim, Morgoth își trimisese în lupta oastea principală pe care o ținuse în fortăreață, gata pregătită, astfel că Fingon s-a văzut nevoit să se retragă cu pierderi mari din fata zidurilor Angbandului.

În a patra zi a războiului, pe câmpia Anfauglith a început Nimaeth Arnoediad, Lacrimile Făr' de Număr, căci nici un cânt și nici o poveste nu poate da glas întregii dureri pe care a pricinuit-o această bătălie. Armia lui Fingon s-a retras dincolo de nisipuri, iar Haldir, seniorul haladinilor, a pierit în ariergardă; o dată cu el au căzut cei mai mulți dintre oamenii din Brethil,

nemaiintorcindu-se vreodată în codrii lor. Dar, în a cincea zi, la căderea nopții, când armia din Hithlum se găsea încă departe de Ered Wethrin, orcii au impresurat-o și luptele au ținut până-n ziua, cu tot mai puține nădejdi de izbândă. Dar o dată cu venirea dimineții, s-a arătat și o nouă speranță, căci au răsunat trâmbițele lui Turgon care se apropia cu armia din Gondolin; până atunci păziseră Trecătoarea Sirion, iar Turgon își ținuse ostanii în frâu, ca să nu atace. Acum însă se gTabea să-i vină în ajutor fratelui său; gondolidrimii erau puternici, înveșmântați în zale, din care pricină rândurile lor străluceau aidoma unui râu de oțel luminat de soare.

Falangă formată din străjerii Regelui a rupt rindunile orcilor, Turgon, aflat în frunte, își tăia drum cot la cot cu fratele său. Povestea spune că, în ciuda luptei crâncene în care erau încheștați, mare i-a fost bucuria lui Turgon când l-a revăzut pe Húrin, care stătea la dreapta lui Fingon. Iar inimile elfilor s-au umplut de speranță. Și chiar în acel ceas, al treilea al dimineții, trâmbițele lui Maedhros au anunțat apropierea armiei sale dinspre răsărit, iar stindardele fiilor lui Fëanor au atacat dușmanul din spate. Sunt unii care ar fi zis că eldani ar fi putut câștiga bătălia dacă toate armile lor s-ar fi dovedit statornice; orcii dădeau semne de șovăială, atacul le fusese oprit și unii chiar dăduseră bir cu fugiții. Dar tocmai când primele rânduri ale armiei lui Maedhros se năpustiseră asupra orcilor, Morgoth a slobozit și ultima lui oștire, care se mai găsea în Angband: lupi purtând călăreți în spate, balrogi și dragoni, și pe Glaurung, părintele dragonilor. Oștirea Marelui Vierme și groază pe care o răspândea el erau acum atât de mari, încât elfii și oamenii s-au cutremurat în fața lui; el însuși a năvălit între armile lui Maedhros și Fingon, despartindu-le una de alta.

Dar nici un lup sau balrog, sau dragon nu l-ar fi ajutat pe Morgoth să împlinească ceea ce-și pusese în gând, de n-ar fi fost la mijloc trădarea oamenilor. Căci acum au ieșit la iveală vicleșugurile lui Ulfang. Mulți Răsăriteni au făcut stinga-mprejur și au rupt-o la fugă, cu inimile pline de minciună și de teamă; iar fiii lui Ulfang i s-au alăturat pe neașteptate lui Morgoth și i-au atacat din spate pe fiii lui Fëanor; în talmes-balmesul care-a urmat, fiii lui Ulfang au ajuns chiar până la stindardul lui Maedhros. Dar n-au mai apucat să se bucure de răsplata ce le-o promisese Morgoth, pentru că Maglor l-a ucis pe blestematul de

Uldor, cel care pusese la cale trădarea, iar fiii lui Bór i-au răpus pe Ulfast și pe Ulwarth înainte ca ei înșiși să piară, la rândul lor. Iată însă că o altă oaste de ticăloși din seminția oamenilor a intrat acum în lupta - Uldor îi chemase și-i ținuse ascunși între dealurile răsăritene. Atacată din trei părți, armia lui Maedhros s-a fărâmițat și s-a risipit, fugind care-ncotro. În toată acea învălmășeală, fiii lui Fëanor au scăpat cu viață. În ciuda rănilor, și-au strâns din nou rândurile și, adunându-i pe noldorii și pe naugrimii care mai rămăseseră, și-au tăiat drum printre vrăjmași și au ieșit din încercuire, fugind spre Muntele Dolmed, la răsărit.

Ultimele dintre forțele răsăritene care le-au ținut piept dușmanilor au fost gnomii din Belegost, câștigându-și astfel faima. Naugrimii îndurau dogoarea focului mai bine decât elfii ori oamenii; pe lângă asta, obiceiul lor era să poarte în bătălie măști ce-ți dădeau fiori; astfel au putut ei să-i înfrunte pe dragoni. De n-ar fi fost gnomii, Glaurung și spurcăciunile sale i-ar fi răpus pe toți noldorii care mai rămăseseră în viață. Dar naugrimii au făcut un cerc în jurul lui Glaurung atunci când acesta i-a atacat și nici măcar armura lui prea puternică nu a putut să-l apere de loviturile topoarelor uriesesti ale gnomilor; și când, înnebunit de furie, Glaurung s-a răsucit și l-a izbit pe Azaghal, Seniorul din Belegost, prăvălindu-se apoi peste el, cu ultimele sale puteri, Azaghal a înfipt tăișul cuțitului său în pânțelele dragonului, atât de adânc, încât monstrul a rupt-o la fugă și toate fiarele Angbandului s-au luat după el, cuprinse de deznădejde. Gnomii au ridicat leșul lui Azaghal și l-au purtat departe de locul bătăliei; l-au urmat cu pas încet, intonând un bocet cu vocile lor adânci, așa cum făceau în țara lor la înmormântarea celor de rang înalt, fără să le mai pese de dușmani; și nimeni n-a cutezat să le stea în cale.

La apus, unde bătălia încă nu se sfârșise, Fingon și Turgon au fost atacați de o oștire vrăjmașă de trei ori mai numeroasă decât armia ce le rămăsese lor. Gothmog, marele balro- gilor și mare căpitan al Angbandului, se afla acolo; în fruntea războinicilor săi întunecați, și-a croit un vad negru prin armia elfilor, împresurându-l pe Regele Fingon și împingându-i pe Turgon și Húrin spre Smârcurile Serech. Scăpând de aceștia doi, s-a întors la Fingon. Cumplită a fost întâlnirea lor. Într-un târziu, Fingon a rămas singur, căci toată garda lui zăcea răpusă de jur împrejur; s-a luptat el cu Gothmog

până când un alt balrog a venit din spate și l-a înconjurat cu un bici de foc. Iar Gothmog și-a repezit securea neagră asupra lui, despicându-i coiful negru din care a țâșnit o flacăra albă. Astfel a căzut înaltul Rege al noldorilor; și l-au hăcuit în colbul pustietății cu ghioagele lor, iar stindardul sau albastru cu argintiu l-au năclăit în mîzga sîngelui său.

Noldorii pierduseră bătălia; dar Húrin și Huor, dimpreună cu cei care mai rămăseseră în viața din Casa lui Haldor încă mai rezistau alături de Turgon din Gondolin, împiedicându-i pe războinicii lui Morgoth să cucerească Trecătoarea Sirion. În acel ceas, Húrin i-a vorbit lui Turgon, spunându-i:

- Pleacă acum, Domnia ta, cât mai ai vreme! Căci tu ești ultima nădejde a eldarilor și, atîta vreme cât durează Gondolinul, va dura și spaimă în sufletul lui Morgoth.

Turgon însă a răspuns:

- Gondolinul nu mai poate fi tănuțit multă vreme; iar când va fi descoperit, va pieri și el.

- Puțin de-ar mai dura, și-ar fi de ajuns, a zis și Huor; căci din casa ta va fi să vină nădejdea elfilor și a oamenilor, deopotrivă. Îți spun acestea, Domnia ta, cu vederea dinaintea morții; aici ne vom despărți pentru totdeauna și nicicînd nu-ți voi mai privi zidurile albe, dar din Domnia ta și din mine va răsări o nouă stea. Cu bine!

A auzit aste vorbe Maglin, fiul surorii lui Turgon, aflat în apropiere, și nu avea să le uite; dar de spus, n-a spus nimic.

Iar Turgon a ascultat povața lui Húrin și a lui Huor și, adunîndu-i pe toți cei rămași din armia din Gondolin și dintre ostenii lui Fingon, s-a retras spre Trecătoarea Sirion; Ecthelion și Glorfindel, căpitaniii lui, păzeau flancurile la dreapta și la stînga, pentru că nici un dușman să nu poată trece pe lângă ei. Oamenii din Dor-lómin formau ariergarda, așa cum doriseră Húrin și Huor, în sufletele lor, ei nu voiau să părăsească Meleagurile de la Miazănoapte și, dacă nu izbuteau să se întorcă victorioși la casele lor, aici aveau să rămână și să lupte până la ultimul. Astfel răscumpărau ei trădarea lui Uldor; și, din toate faptele de arme făcute de oameni în folosul eldarilor, ultima împotrivire a oamenilor din Dor-lómin a rămas cea mai vestită.

Așa s-a făcut ca Turgon a izbutit să-și croiască drum spre miazăzi și, aparat din urmă de Húrin și Huor, a traversat Trecătoarea și a scăpat; s-a făcut nevăzut în munți și ascuns a

rămas pentru ochii lui Morgoth. În ast timp, frații i-au strâns pe toți oamenii ce mai rămăseseră din Casa lui Hador și, pas cu pas, s-au retras, până au ajuns dincolo de Smâncurile Serech, unde aveau înaintea pârâul Rivil. Acolo însă s-au oprit și nu au mai cedat nici o palmă de pământ.

Oștirile Angbandului s-au îngrămădit pe malul celălalt cita frunza și iarba; din leșurile morților lor au durat un pod peste rău și apoi au împresurat armia din Hithlum asemenea apelor ce cresc în jurul unei stânci. La ceasul la care soarele a apus în a șasea zi și când umbra Munților Ered Wethrin s-a adâncit, întunecându-se, acolo a pierit Huor, străpuns în ochi de o săgeată înveninată, și toți vitejii bărbați ai lui Hador au căzut răpuși până la ultimul în jurul lui; iar orcii le-au retezat capetele și le-au pus morman asemenea unei grămezi de aur în lumina apusului.

Ultimul a rămas Húrin. Văzându-se singur, și-a aruncat scutul ca să poată mânui securea cu ambele mâini. Cântecul spun că tăișul securii scotea fum când se înmuia în sângele negru al căpcăunilor ce-l apărau pe Gothmog și, la fiecare izbitură, Húrin strigă:

- Aure entuluva! Va veni ea, ziua, din nou!

De optzeci de ori a strigat el astfel; în cele din urmă, l-au prins viu, așa poruncise Morgoth; orcii îl apucau cu mâinile, Húrin le retează brațele, dar mâinile rămâneau încleștate de el și altele li se adăugau, mereu altele, până când Húrin s-a prăbușit sub greutatea lor. Abia atunci l-a legat Gothmog și l-a târât până în Angband, în bătaia de joc a tuturor.

Astfel s-a sfârșit Nimaeth Amoediad, iar soarele a coborât dincolo de mare. Noaptea s-a lăsat peste Hithlum și, dinspre Apus, s-a stimit un vânt napraznic.

Mare a fost triumful lui Morgoth, căci planurile lui se împliniseră întocmai după dorința inimii sale: oamenii se uciseră între ei și îi trădaseră pe eldari, iar teama și ura se încuibaseră între cei care ar fi trebuit să fie uniți împotriva lui. Din acea zi, elfii s-au înstrăinat de oameni, singurii pe care-i mai îndrăgeau fiind cei din Cele Trei Case ale edainilor.

Regatul lui Fingon dispăruse; fiii lui Fëanor rățăceau că frunzele suflate de vânt. Armile le erau risipite, alianța spulberată; nu le rămăsese decât să-și ducă viața în sălbăticie și în codrii de la poalele munților Ered Lindon, amestecându-se

printre Elfii Verzi din Ossiriand, lipsiți de puterea și gloria de odinioară. La adăpostul codrului Brethil mai viețuiau cifiva haladini, iar senior le era acum Handir, fiul lui Haldir, dar în Hithlum nu s-a mai întors nici unul dintre ostenii lui Fingon și nici vreun bărbat din Casa lui Hador, cum n-au ajuns nici veștile despre bătălie și despre soarta seniorilor lor. În locul acestora au sosit Răsăritenii, trimiși acolo de Morgoth, care nu voia să le dea în stăpânire bogatele pământuri ale Beleriandului la care râvneau ei. Hithlum a devenit temnița lor, căci Morgoth nu le îngăduia să părăsească acel meleag. Aceasta le-a fost răsplată pentru că l-au trădat pe Maedhros: să-i jefuiască și să-i hărțuiască pe copiii și pe femeile poporului lui Hador. Eldarii care mai rămăseseră în Hithlum au fost duși în minele de la miazănoapte și puși să trudească acolo ca sclavi. Puțini au fost cei care au reușit să-i scape lui Morgoth și să se acunda în sălbăticie și-n munți.

Orcii și lupii hălăduiau fără opreliște pe meleagurile de la miazănoapte, ajungând chiar și în părțile de la miazăzi, în Beleriand, până în Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, și la hotarele Ossiriandului; și nimeni nu mai era în siguranță nici pe câmpuri, nici în sălbăticie. Doriathul rămăsese neatins, zidurile fortăreței Nargothrond erau bine ascunse, dar lui Morgoth nu de astea îi pasă, poate pentru că nu știa mai nimic despre ele, ori ceasul lor încă nu venise în tănuitele socoteli ale ticăloșiei sale. Mulți fugeau spre Limanuri, refugiindu-se în spatele zidurilor lui Cirdan, iar marinarii străbăteau marea de-a lungul coastei, în sus și-n jos, coborând pe țărm pe neașteptate ca să-l hărțuiască pe dușman. Dar, în anul următor, înainte să se lase iama, Morgoth a trimis o oaste numeroasă asupra ținutului Hithlum și Nevrast. Vräjmașii au coborât pe văile Răurilor Brithon și Nenning și au pustiit Falasul, și au asediat zidurile fortărețelor Brithombar și Eglarest. Au adus cu ei fierari și mineri, și meșteri ai focurilor care s-au apucat să facă mașinării nemaivăzute; și cu toate că apărătorii fortărețelor s-au luptat vitejește, zidurile au fost dărâmate în cele din urmă. Limanurile au căzut în ruină și tumul Barad Nimras s-a năruit; mulți din poporul lui Cirdan au pierit atunci ori au căzut în robie. Unii au reușit să scape urcând pe corăbii și pornind pe mare; printre ei s-a aflat și Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, pe care tatăl său îl trimisese la Limanuri după bătălia Dagor Bragollach. Împreună cu Cirdan și-au

îndreptat corăbiile spre miazăzi, unde se afla Insula Balar. Aici au durat ei un loc de refugiu pentru toți cei care ar fi venit mai târziu; și mai aveau ei un loc al lor, la Gurile Sirionului, unde ascuseseră corăbii ușoare și iuți, în micile estuare și în golfuri năpădite de stuf des ca o pădure.

Auzind Turgon de acestea, și-a trimis din nou solii la Gurile Sirionului, pentru a-i cere ajutor lui Cfrdan, Făuritorul de Corăbii. A ascultat Cirdan rugămintea lui Turgon și a făurit șapte corăbii iuți, care au pomit spre Apus; dar numai despre una singură dintre toate, cea de pe urmă, au mai ajuns vești în Balar. Mult s-au luptat marinarii de pe acea corabie cu marea și, în cele din urmă, cuprinși de disperare, au făcut cale î ntoarsă, dar au nimerit într-o furtună cumplită, nu departe de țărmurile Pământului de Mijloc, iar corabia s-a scufundat cu ei cu tot; unul singur a scăpat de furia lui Ossë, și asta mulțumită lui Ulmo; valurile l-au purtat și l-au aruncat pe țărmul Nevrastului. Voronwe se numea el; era unul dintre solii trimiși de Turgon din Gondolin.

Gândul lui Morgoth stăruia asupra lui Turgon; căci acesta îi scăpase printre degete, tocmai el dintre toți dușmanii lui, cel pe care dorea cel mai aprig să-l prindă ori să-l nimicească. Gândul nu-i dădea pace, îi umbrea victoriaa, și asta pentru că Turgon, vlăstar al măreței spițe a lui Fingolfin, era acum de drept Rege al tuturor noldorilor; iar Morgoth se temea și ura spiță lui Fingolfin din pricină că legaseră prietenie cu Ulmo, vrăjmașul sau, și din pricina rănilor pe care i le făcuse Fingolfin cu tăișul sabiei sale. Dintre toți cei din neamul acestuia, cel mai tare îl înspăimântă pe Morgoth Turgon; încă din stravechimea Valinorului, privirile îi fuseseră atrase de el și, de câte ori se afla în preajma lui, o umbră îi întunecă spiritul, prevestindu-i că, la un ceas ce încă nu i se dezvăluise, de la acest Turgon avea să i se tragă nimicirea.

Astfel că Húrin a fost adus în fața lui Morgoth, căci acesta știa că Regele din Gondolin îi era prieten; Húrin însă l-a sfidat și i-a răs în nas. L-a blestemat Morgoth și, o dată cu el, și pe Morwen, și pe vlăstarul lor și le-a sortit să aibă parte numai de întunecime și durere; apoi l-a scos pe Húrin din temniță și l-a așezat pe un jilț de piatră, pe un tanc înalt al Thangorodrimului. Acolo a fost el înlănțuit prin puterea lui Morgoth, care, stând lângă el, l-a mai blestemat o dată, spunând:

- Aici să șezi; și de aici să privești la meleagurile unde răul și deznădejdea se vor abate peste cei pe care-i iubești. Ai cutezat să mă iei în derâdere și să te îndoiești de puterea lui Melkor, Stăpânul tuturor ursitelor Ardei. De acum încolo, cu ochii mei vei privi și cu urechile mele vei auzi; și nicicând nu te vei clinti din acest loc, înainte să se împlinească toate până la amarnicul sfârșit.

Și întocmai așa s-au petrecut lucrurile; dar nicăieri nu se povestește că Húrin i-ar fi cerut lui Morgoth îndurare sau moarte pentru sine ori pentru vreunul din neamul său.

La porunca lui Morgoth, orcii au trudit îndelung până au strâns leșurile tuturor celor căzuți în marea bătălie, precum și armurile și armele din care apoi au făcut un morman mare în mijlocul pustietății Anfauglith; văzut din depărtare, mormanul părea un deal. Elfii l-au numit Haudh-en-Ndengin, Gorganul Răpușilor, și Haudh-en-Nimaeth, Gorganul Lacrimilor. Dar n-a trecut mult și iarba a prins să crească verde și înaltă pe deal - și numai pe el, în întreg puștiul acela făcut de Morgoth; nici o făptură de-a lui n-a mai călcat vreodată pe pământul sub care săbiile eldarilor și ale edainilor s-au preschimbat în rugina.

CAPITOLUL XXI

Despre Túrin Turambar

Rian, fiica lui Belegund, era soața lui Huor, fiul lui Galdor; se măritase cu el cu numai două luni înainte ca Huor să plece împreună cu Húrin, fratele său, în băătălia Nirnaeth Arnoediad. Neprimind nici o veste despre seniorul ei, Rfan a fugit în sălbăticie; dar acolo a primit ajutor de la Elfii Cenușii din Mithrim și, când i-a dat naștere fiului ei, Tuor, ei au fost cei care l-au crescut. Apoi Rian a părăsit ținutul Hithlum și, urcând pe dealul Haudh-en-Ndengin, s-a întins pe pământ și a murit.

Morwen, fiica lui Baragund, era soția lui Húrin, Seniorul din Dor-lómin; fiul lor era Túrin, care se născuse în anul când Beren Erchamion a întâlnit-o pe Lúthien în Pădurea Neldoreth. Aveau ei și o fiică, pe nume Lalaith, care înseamnă Răset, și tare o mai iubea Túrin, fratele ei; dar, când copilă abia împlinise trei anișori, o molimă cumplită s-a abătut asupra ținutului Hithlum, adusă de un vânt rău din Angband, și copila a murit.

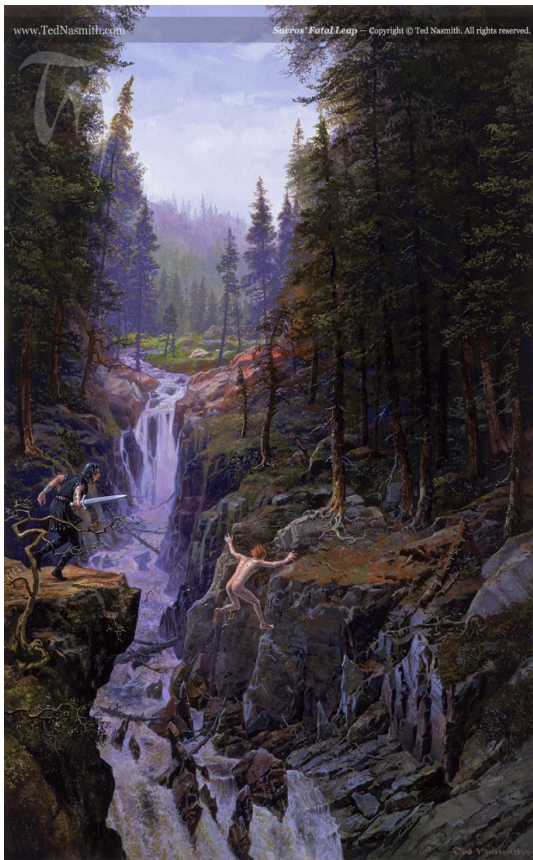
După băătălia Nirnaeth Arnoediad, Morwen încă trăia în Dor-lómin; Túrin avea opt ani, iar ea purta din nou prunc în pântece. Vremurile erau rele: Răsăritenii pătrunseseră în Hithlum și se purtau disprețuitor cu cei rămași din poporul lui Hador, asuprindu-i, luându-le pământurile și gospodăriile și înrobindu-le copiii.

Dar frumusețea Doamnei din Dor-lómin era atât de mare, încât răsăritenii se temeau de ea și n-ar fi îndrăznit nici în ruptul capului să se atingă de ea sau de ce era al ei; între ei șușoteau că, pasămite, Morwen era primejdioasă: o vrăjitoare pricepută să facă farmece și aflată în cârdășie cu elfii. Numai că ea era săraca și fără nici un sprijin de nicăieri, singura ființă care-i dădea ajutor în taina fiind o rubedenie de-a lui Húrin, Aerin era numele ei, pe care Brodda, un răsăritean, o luase de soață; spaima cea mare a lui Morwen era că nu cumva Túrin al ei să fie luat de lângă ea și aruncat în robie. Așa că s-a gândit ea să-l trimită pe Túrin de acasă, fără știrea nimănui, și să-l roage

pe Regele Thingol să aibă grijă de el, căci Beren, fiul lui Barahir, era înrudit cu tatăl ei și fusese prieten cu bărbatul ei, înainte să se abată răul asupra casei lor. Astfel că, în toamna Anului Jelirii, Morwen l-a trimis pe Túrin peste munți, însoțit de doi servitori bătrâni, rugându-i să găsească o cale de-a intra în regatul Doriath. Așa s-a țesut soarta lui Túrin, despre care se povestește în balada Nam i Hin Húrin, Povestea Copiilor lui Húrin, cea mai lungă dintre toate baladele care pomenesc de acele vremuri. În cele ce urmează, povestea este spusă pe scurt, căci se împletește cu soarta silmarililor și a elfilor, se numește Povestea Durerii, căci e plină de tristețe și dezvăluie cele mai mari ticăloșii puse la cale de Morgoth Bauglir.

La începutul aceluiași an, Morwen a adus pe lume un prunc, pe fiica lui Húrin; i-a pus numele de Nienor, anume Bocirea. Cât despre Túrin și însoțitorii săi, după ce au trecut ei prin mari primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la hotarele Doriathului; acolo i-a găsit Beleg Arcul Puternic, mai-marele străjerilor de la hotarele regatului lui Thingol, și i-a dus la Menegroth. Iar Thingol l-a primit pe Túrin și l-a luat în grija lui, în onoarea lui Húrin Neclintitul: căci regele nutrea acum gânduri mai bune pentru neamurile prietenilor elfilor. N-a trecut mult și soli regali au fost trimiși în Hithlum, ca să o roage pe Monwen să părăsească Dor-lóminul și să-i însoțească în Doriath; numai că Morwen nu dorea să plece din casă în care trăise împreună cu Húrin. Când elfii și-au luat rămas-bun de la ea, le-a dăruit Coiful Dragonului din Dor-lómin, cea mai prețioasă moștenire a Casei lui Hador.

Túrin a crescut în Doriath și s-a făcut un tânăr chipeș și vânos, dar chipul îi era adumbrit de tristețe. Nouă ani și-a petrecut la curtea lui Thingol, timp în care amărăciunea i s-a mai risipit într-o câtva; solii se duceau, din când în când, în Hithlum și se întorceau de acolo cu vești mai bune despre Morwen și Nienor. Dar a venit și ziua în care solii nu s-au mai întors de la miazănoapte, iar Thingol n-a vrut să mai trimită pe alții. Túrin a fost cuprins de teamă pentru soarta mamei și a surorii sale și, cu inima grea și cu sufletul întunecat, s-a dus la Rege și l-a rugat să-i dea zale și o sabie; pe cap și-a pus Coiful Dragonului din Dor-lómin și, astfel înveșmântat, a plecat să se lupte la hotarele Doriathului, devenind tovarășul de arme al lui Beleg Cúthalion.

După trecerea a trei ani, Túrin s-a reantors la Menegroth; venit din sălbăticia de la hotare, arata neangrijit, cu părul încilcit și veșmintele și armele pline de colbul drumului. Iată însă că în Doriath trăia un elf, din neamul nandorilor, cu rang înalt la curtea Regelui; Saeros era numele lui. De multă vreme îi purta pică lui Túrin din pricină că Regele îl adoptase drept fiu vitreg; încât acum, șezând în fața lui Túrin de cealaltă parte a mesei, s-a apucat să-l ia în derâdere:

- Dacă bărbații din Hithlum arata atât de sălbatici și de fioroși, ce soi or fi femeile din țara aia? Umbla precum ciutele, cu trupurile acoperite doar de păr?

S-a înfuriat Túrin la aceste vorbe; a apucat de pe masă o carafă și a aruncat-o în Saeros, rănindu-l rău de tot.

A doua zi, Túrin a părăsit fortăreața Menegroth spre a se întoarce la hotare. Pe drum a fost atacat de Saeros, dar Túrin l-a învins în luptă și l-a făcut să alerge despuiat prin pădure, asemenea unei sălbăticiuni hăituite. Iar Saeros. Fugind îngrozit

din calea lui, a căzut în valea adâncă a unui pârau și trupul i s-a frânt de un bolovan din apă. Prin preajmă se mai aflau câțiva elfi, printre ei și Mablung, care l-a rugat pe Túrin să se întoarcă împreună cu el la Menegroth, ca să se supună judecății Regelui și să-și ceară iertare. Numai că Túrin se și vedea urgisit din pricina acestei întâmplări și, temându-se să nu fie întemnițat, nu a urmat sfatul lui Mablung, ci a fugit. A trecut de Brăul lui Melian și a ajuns în codrii afla (i la apus de Sirion. Acolo a intrat în cârdășie cu o ceață de oameni care, că mulți alții în acele vremuri, bântuiau sălbăticia, fără acoperiș deasupra capului și prada deznădejdi; vai de cel ce nimerea în calea lor, fie acela elf sau om, sau orc.

Dar când Thingol a aflat despre cele întâmplate și a cercetat pricina lor, l-a iertat pe Túrin, considerându-l nevinovat. Tocmai atunci sosise la Menegroth Beleg Arcul Puternic, spre a-l căuta pe flăcău. Și i-a vorbit Regele:

- Inima-mi plânge, Cúthalion, căci, iată, l-au luat pe fiul lui Húrin drept fiu al meu și așa va rămâne, fără doar dacă se întoarce Húrin dintre umbre să-mi ceară să i-l dau înapoi. Nu vreau să se spună că Túrin a fost alungat pe nedrept în sălbăticie; bucuros l-aș primi înapoi căci mult l-am iubit.

- Il voi căuta până voi da de el și-l voi aduce înapoi în Menegroth de-oi putea. Și mie mi-e drag.

A plecat Beleg din Menegroth și a străbătut Beleriandul în lung și-n lat, înfruntând multe primejdii, fără să dea de vreo urmă a lui Túrin sau să audă vreun zvon despre el.

Túrin sălășluia de multă vreme împreună cu proscrișii, ajunsese, între timp, căpetenia lor și-și luase numele de Neithan, Nedreptățiul. Cu ochii-n patru trăiau ei pe meleagurile împădurite de la miazăzi de Teiglin. Trecuse un an de la fugă lui Túrin din Doriath, când, într-o noapte, Beleg a dat peste bârlogul lor. Din întâmplare, Túrin nu era acolo; proscrișii l-au prins pe Beleg, l-au legat fedeleș și s-au purtat cu el cu multă cruzime, crezându-l o iscoadă a Regelui din Doriath. Noroc că Túrin s-a întors curând și, văzând ce se petrecuse, l-au cuprins remușcările pentru toate ticăloșiile și fărădelegile lor; l-a slobozit pe Beleg, și-a îmbrățișat prietenul bucuros de revedere și a jurat că, de atunci încolo, singurii cu care se va război sau pe care-i vor jefui vor fi slugile Angbandului.

Apoi, Beleg i-a spus lui Túrin ce-i zisese Regele Thingol și cum avea să-l ierte dacă se întorcea acasă; a căutat să-l convingă să vină cu el înapoi în Doriath, adăugând că era nevoie de puterea și de vitejia lui la hotarele de miazănoapte ale regatului.

- În ultima vreme, orcii au găsit o cale să coboare din Taur-nu-Fuin, anume și-au tăiat un drum prin Trecătoarea Anach.

- Nu-mi amintesc de trecătoarea asta, a spus Túrin.

- Nici nu ne-am depărtat vreodată atât de mult de hotare. Dar piscurile Crissaegrim le-ai zărit în depărtare, iar, la răsărit, pereții întunecați ai munților Gorgoroth. Anach se află între masivele astea două și mai sus de izvoarele Raului Mindeb; o trecătoare greu de străbătut și primejdioasă, acum este bătută de mulți, iar Dimbarul, un meleag liniștit până mai deunăzi, aproape că a ajuns sub stăpânirea Măinii Negre, și oamenii din Brethil sunt speriați. E nevoie de noi acolo.

Túrin însă era un flăcău mândru, iar vorbele prietenului său nu l-au înduplecat să-și schimbe gândul și să primească iertăciunea Regelui Thingol. Dimpotrivă, a încercat să-l facă pe Beleg să rămână cu el pe meleagurile de pe malul apusean al Sirionului; nici Beleg nu s-a lăsat înduplecat, ci i-a răspuns:

- Ești neiertător, Túrin, și încăpățânat. Acum e rândul meu. Dacă vrei cu adevărat să-l ai pe Arcul Puternic alături de tine, caută-mă în Dimbar; căci eu acolo mă întorc.

A doua zi, Beleg a pornit-o la drum și Túrin l-a însoțit cât de-o aruncătură de săgeată departe de tabără; în tot acest timp nu a scos un singur cuvânt.

- Să însemne că ne luăm rămas-bun, fiu al lui Húrin? L-a întrebat Beleg.

Túrin a privit către apus și acolo a văzut, în zare, înălțimea Amon Rûdh! Și, fără a ști ce se află înaintea sa, răspunse:

- Ai spus că te găsesc în Simbar. Iar eu îți zic: caută-mă în Amon Rûdh! Altfel, ne luăm rămas-bun aici pentru totdeauna.

S-au despărțit apoi, că doi prieteni, însă copleșiți de tristețe.

Beleg s-a întors la Cele O Mie de Peșteri și, înfățișându-se lui Thingol și Melian, le-a istorisit tot ce se întâmplase, lăsând la

o parte doar cruzimea cu care se purtaseră tovarășii lui Túrin. La urmă, Thingol a oftat și a spus:

- Ce vrea Túrin să mai fac pentru el?

- Îngăduie-mi să plec, stăpâne, a zis Beleg, ca să pot avea grijă de el și să-l călăuzesc cum m-oi pricepe mai bine; atunci, nici un om nu va putea spune că elfii își iau în răspăr făgăduielile. Ar fi mare păcat, gândesc eu, că o asemenea mândrețe de flăcău să se irosească zadarnic în pustietate.

I-a dat atunci Thingol învoire să facă așa cum socotea el mai bine. Și i-a mai spus:

- Beleg Cuthaion! Pentru multe fapte de-ale tale îți sunt recunoscător. Dar mai presus de toate este aceea că mi-ai găsit fiul vitreg. Și-acum, că ne despărțim din nou, cere-mi orice și-ți voi da.

- Atunci îți cer o sabie din cele mai strașnice, căci orcii s-au înmulțit peste măsură, încât arcul singur nu-mi mai face trebuință, iar tăișul ce-l am nu-i pe măsură armurilor lor.

- Alege-o pe care vrei dintr-ale mele, numai pe Arnaruth, sabia mea, să n-o iei!

Atunci Beleg a ales sabia Anglachel; era o sabie de mare preț, și se numea astfel pentru că fusese făurită dintr-un fier ce căzuse din ceruri, asemenea unei stele arzătoare; tăișul ei străpungea orice metal scos din adâncul pământului. O singură sabie din Pământul de Mijloc îi era aidoma. Dar locul ei nu este în povestea aceasta, cu toate că din același metal a fost și ea bătută și de către același fierar pe nume Eol, Elful întunecat, care a luat-o de soața pe Aredhel, sora lui Turgon. Cu părere de rău i-a dat-o Thingol pe Anglachel lui Turgon drept plată pentru a i se îngădui să-și ducă traiul în Nan Elmoth; pe Anguirel, surata lui Anglachel, a păstrat-o pentru sine, până când i-a fost furată de Maeglin, fiul său.

Dar, când Thingol a întors sabia Anglachel cu plăselele către Beleg, Melian s-a uitat la tăișul ei și a spus:

- În sabia asta zace răutate. Inima întunecată a fierarului încă sălășluiește în ea. Nu va iubi mina ce-o va mânui; și nu va rămâne la tine multă vreme.

- Cu toate acestea, o voi mânui atât cât voi putea, a zis Beleg.

- Și eu îți voi dăruia ceva, a zis Melian. De ajutor pe meleagurile celea sălbatice vă vor fi ție și celor pe care vei alege să-i aperi.

I-a dat atunci o grămadă de lembas, turtele elfilor, învelite în foițe de argint legate cu fire înnodate și sigilate cu sigiliul Reginei - o bucată de ceară albă având formă unei flori din Telperion; căci, după cum era tradiția eldalienilor, numai Regina putea să păstreze și să dăruiască lembas. Nici când Melian nu-i făcuse lui Túrin o favoare mai mare ca acum, dăruindu-i aceste turte, căci nicicând înainte eldarii nu le îngăduiseră oamenilor să se folosească de ele și rareori aveau după aceea să mai fie atât de darnici.

A plecat apoi Beleg din Menegroth, ducând cu el darurile primite, și s-a îndreptat spre hotarele de la miazănoapte, unde-și avea el adăpostul și prietenii. Curând după aceea, orcii au fost alungați din Dimbar, iar Anglachel pară să se bucure de câte ori era trasă din teacă; dar o dată cu venirea iernii și cu domolirea luptelor, străjerii lui Beleg au băgat de seamă că el nu se mai găsea printre ei, și nici că s-a mai întors la ei.

După ce Beleg a părăsit tabăra proscrișilor ca să se ducă înapoi în Doriath, Túrin și ai săi au pornit-o spre apus, lăsând în urma valea Sirionului; se săturaseră de traiul acela fără căpătâi, mereu la pândă și cu teamă cuibărită în suflet de niscaiva urmăritori. Doreau să-și găsească un bârlog ferit de primejdii. S-a întâmplat că la un ceas de seară să dea peste trei gnomi care, de cum i-au văzut, au rupt-o la fugă; pe unul însă, care fugea mai încet, l-au prins și l-au doborât la pământ. Un proscris i-a luat arcul și a tras o săgeată după ceilalți doi tocmai când se făceau nevăzuți în umbrele serii. Gnomul pe care-l prinseseră se numea Mîm; s-a rugat de Túrin să-i lase viață și, drept răsplată, i-a promis să-i ducă în sălașul sau tainic pe care nimeni nu l-ar fi găsit fără ajutorul lui. I s-a făcut milă lui Túrin de Mîm și i-a cruțat viața.

- Unde ți-e casă? L-a întrebat el.

Gnomul i-a răspuns:

- Sus, deasupra astor meleaguri, se află casa lui Mîm, pe un deal înalt; Amon Rûdh se numește acum dealul, de când au schimbat elfii numele la toate cele.

Túrin l-a privit o vreme tăcut pe gnom, apoi a zis:

- Ai să ne duci până acolo.

Într-acolo au pornit a doua zi, urmându-l pe Mîm sus, pe Amon Rûdh. Dealul se află tocmai la marginea bărăganului, între văile Sirionului și Narogului, înălțându-și creștetul mult deasupra pustietăți pietroase de la poale; dar creștetul acesta, abrupt și cenușiu, era pleșuv, doar seregonul roșu acoperea stîncă. Și pe când se apropia ceata lui Túrin de acest deal. Soarele ce cobora la apus a străpuns norii, trimițându-și razele tocmai pe culmea dealului, unde seregonul era înflorit.

- Pe vârful ăla e sânge, a zis unul dintre proscriși.

Dar Mîm i-a dus pe poteci numai de el știute în sus, pe povârnișurile abrupte ale dealului Amon Rûdh; ajunși la intrarea în peșteră să, Mîm s-a înclinat în fața lui Túrin și i-a spus:

- Intrați în Bar-en-Danweth, Casa Răscumpărării; așa se va numi de-acum încolo!

S-a ivit atunci încă un gnom, purtând o torță aprinsă. L-a salutat pe Mîm și au vorbit ceva între ei, apoi au pătruns iute în bezna peșterii; dar Túrin s-a luat după ei și, într-un târziu, a pătruns într-o sală aflată în străfundul peșterii, luminată de felinare chioare ce atârneau de lanțuri. Acolo l-a găsit pe Mîm, îngenuncheat lângă o bancă de piatră, lipită de stîncă; își smulgea barba și se tânguia, strigând întruna un nume; pe banca aceea zăcea întins un al treilea gnom. Túrin s-a apropiat de Mîm și l-a întrebat dacă poate să-l ajute. Mîm și-a ridicat privirile spre el și a zis:

- Nu-l poți ajuta. El e Khim, fiul meu; e mort, străpuns de o săgeată. A murit la apusul soarelui. Așa mi-a spus Ibun, celălalt fiu al meu.

- Vai, vai! L-a căinat Túrin, cuprins de milă. Dacă mi-ar sta în puteri, aș opri din zbor săgeata. Dar, de-acum, casa aceasta cu adevărat se va numi Bar-en-Danweth; și dacă va fi vreodată să strâng avere, voi răscumpăra cu aur moartea fiului tău și durerea ta, cu toate că aurul nu-ți va mai bucura inima.

S-a ridicat Mîm și l-a privit pfe Túrin îndelung. Într-un târziu, a spus:

- Să fie precum spui! Vorbești ca un senior gnom din stra- vechime; și tare mă minunez. Mi s-a răcorit inima, chiar dacă nu e bucuroasă; puteți rămâne în acest sălaș dacă vreți; căci eu îmi plătesc răscumpărarea.

Astfel a început Túrin să trăiască în casa lui Mîm, sus, pe Amon Rûdh; se plimba adesea pe pajiștea verde din fața intrării în peșteră și privea spre răsărit, spre apus și spre miazănoapte. La miazănoapte când căta, zărea codrul Brethil acoperind cu verdeață să pantele dealului Amon Obel, aflat în mijlocul său; într-acolo îi erau de fiecare dată atrase privirile, fără să știe de ce: căci inima lui tânjea, mai curând, după meleagurile aflate ceva mai la apus unde i se părea că, la multe leghe depărtare, unde cerul se îngemăna cu pământul, deslușește Munții Umbrei, zidurile casei sale. În amurg, Túrin își întorcea privirile către soare-apune, la ceasul la care soarele se rostogolea peste coastele îndepărtate, iar Valea Narog se adâncea în neguri.

În zilele care-au urmat, Túrin și Mîm au stat mult de vorbă și, șezând ei singuri, flăcăul a ascultat povestea vieții gnomului și pe cea a străbunilor săi. Mîm se trăgea dintr-un neam de gnomi ce fusese alungat în străvechime din marile orașe ale gnomilor aflate la răsărit. Cu mult înainte de venirea lui Morgoth, au pornit în bejenie spre apus, intrând în Beleriand. Încetul cu încetul, trupurile li s-au împușinat și la fel și măiestria lor de fierari. Trăiau din jafuri și umblau tot timpul îndoțiți de spate și cu pași furișați. Înainte ca gnomii din Nogrod și Belegost să fi trecut munții spre apus, elfii din Beleriand nu știau din ce seminție se trăgeau jefuitorii ăștia, astfel că îi vâneau și-i ucideau; după un timp, i-au lăsat în pace și i-au numit Noegyth Nibin, ceea ce în limba sindarina însemna Gnomii Scundaci. Nu iubeau pe nimeni gnomii aceștia, decât pe ei înșiși, iar, dacă îi urau pe orci și se temeau de ei, la fel de mult îi urau pe eldari, mai cu seamă pe Surghiuniți; căci noldorii le furaseră pământurile și locurile de sălășluire, așa ziceau ei. Cu mult înainte ca Regele Fingon Felagund să fi venit de peste Mare, ei fuseseră cei care au descoperiseră Peșterile Nargothrond și tot ei au început să le transforme în sălile acelea uriașe; iar, sub creștetul lui Amon Rûdh, Dealul Pleșuv, mâinile încete ale Gnomilor Scundaci scobiseră și adânciseră peșterile de-a lungul anilor lungi în care sălășluiseră acolo, netulburați de Elfii Verzi din păduri. Dar, încetul cu încetul, neamul lor s-a împușinat și a pierit de pe Pământul de Mijloc, nu mai rămăseseră decât Mîm și cei doi fii ai săi; Mîm era bătrân chiar și după socoteala gnomilor, bătrân și uitat de soartă. În sălile sale, foalele fierăriei

lâncezeau, topoarele ruginiseră, iar numele lor nu mai era amintit decât în străvechile legende din Doriath și Nargothrond.

Dar, pe măsură ce anul se apropia de mijlocul iernii, dinspre miazănoapte s-au abătut ninsorile, mai dese și mai multe decât văzuseră Túrin și ai săi vreodată pe văile nurilor. Amon Rfldh a fost acoperit de o pătură groasă de nea; gnomii ziceau că iernile se înăspriseră în Beleriand de când sporise puterea Angbandului. Dintre proscriși, numai cei mai vâjnoși îndrăzneau să iasă după vânat; unii au căzut bolnavi, alții sufereau de foame. Dar, în amurgul unei zile de iarnă, printre ei s-a ivit, dintr-o dată, un om, așa părea, mătăhălos, burduhănos, acoperit din cap până-n picioare cu o pelerină albă. S-a apropiat de foc. Proscrișii au sărit în picioare înspăimântați, dar străinul a izbucnit în râs și s-a descoperit; sub mantia cea largă ducea o legătură mare; iar în lumina focului Túrin a zărit din nou chipul iui Beleg Cúthalion.

Astfel s-a întors Beleg la Túrin și mare a fost bucuria celor doi prieteni. În legătură aceea, elful adusese din Dimbar Coiful Dragonului din Dor-lómin, gândind că-l va face pe Túrin să renunțe la a mai hălădui prin sălbăticie în fruntea unei cete atât de jalnice. Túrin însă nu voia să se întoarcă în Doriath; iar Beleg, dând ascultare inimii și nu înțelepciunii, n-a mai plecat, ci a rămas cu Túrin și cu tovarășii săi, ajutin- du-i în toate cele. Pe cei bolnavi ori răniți i-a îngrijit și i-a tămăduit cu lembas, urnitele dăruite de Melian; în scurt timp, au prins din nou puteri, căci, cu toate că Elfii Cenușii erau mai puțin pricepuți și învățați decât Surghiuniții din Valinor, pătrunseseră tainele vieții pe Pământul de Mijloc mai adânc decât seminția oamenilor. Iar pentru că Beleg era puternic și răbdător, cu ochi și minte care vedeau departe, a ajuns la mare cinste printre proscriși; cu atât mai mult sporea ura lui Mîm față de acest elf care pătrunsese în Bar-en-Danwedh, drept care se retrăsese cu fiul său, Ibun, în cele mai întunecate unghere ale casei, nevrând să vorbească nimănui altcuiva dintre cei aflați acolo. Túrin însă nu-l mai prea бага în seamă pe gnom, unde mai pui că, o dată cu trecerea iemii, treburi mult mai însemnate aveau ei de făcut.

Cine poate ști ce socoteli își făcea Morgoth? Cine poate măsura până unde ajungea gândul celui care fusese Melkor, măreț printre ainurii Marelui Cânt, și care acum ședea ca un stăpân al întunecimii pe un tron la fel de întunecat, la

Miazănoapte, cântărind în cumpănă răutății sale toate veștile pe care le primea și înțelegând din faptele și gândurile tainice ale dușmanilor săi mai multe decât se temeau până și cei mai înțelepți dintre ei, fără doar de Melian Regina? Spre ea se îndrepta adesea gândul lui Morgoth, dar de deslușit nu izbutea s-o deslușească.

Încă o dată se punea în mișcare puterea din Angband; asemenea degetelor lungi ale unei mâini hrăpărețe, iscoadele oștirilor sale cercau drumurile spre Beleriand. Au pătruns prin Anach și au cucerit Dimbarul și toate hotarele de la miazănoapte ale Doriathului. Pe drumul străvechi au coborât, pe cel ce străbătea lungul defileu al Sirionului, trecea de insulă pe care se aflase odată Minas Tirith, turnul lui Finrod, și-apoi prin ținutul dintre Malduin și Sirion și mai departe, pe la poalele codrului Brethil, până la Trecerea peste Teiglin. De-acolo, drumul ducea mai departe, în Câmpia Străjuita; dar orcii n-au înaintat departe pe câmpie, căci în acea sălbăticie se cuibărise o grozăvenie ce stătea ascunsă, iar de pe dealul roșu străjuiau ochi despre care nu fuseseră înștiințați. Se vede treaba ca Túrin își pusese din nou pe cap coiful lui Hador; și în lungul și-n latul Beleriandului, prin codri și peste izvoare, străbătând trecătorile dintre dealuri, mersese vestea că Arcul și Coiful care căzuseră în Dimbar se înălțaseră iarăși, mai presus de orice speranță. Încât mulți dintre cei ce rătăciseră fără căpătâi și fără rost, dar nu descurajaseră s-au înflăcărat din nou și au pornit să-i caute pe cei Doi Căpitani. Dor-Cuarthol, Tara Arcului și-a Coifului, așa se numea la acea vreme meleașul ce se întindea între Teiglin și hotarul apusean al Doriathului; Túrin și-a luat și el alt nume, Gorthol, Coiful Groazei, și se simțea de parcă avea aripi noi. Până în Menegroth și în adâncurile cămări din Nargothrond, chiar și până în regatul ascuns al Gondolinului, se auzise despre faptele celor Doi Căpitani. Veștile au ajuns și în Angband, iar Morgoth a izbucnit în râs pentru că datorită aceluia Coif al Dragonului putea iar să-l vadă pe fiul lui Húrin; astfel că n-a trecut mult și Amon Rûdh a fost împresurat de iscoade.

Către sfârșitul anului, Mîm gnomul și fiul său Ibun au părăsit într-o bună zi peștera Bar-en-Danweth ca să siringa rădăcini pentru provizia de iarnă; depărtându-se ei de casă, au nimerit în mâinile orcilor. Și iarăși s-a rugat Mîm pentru viața sa, promițându-le să-i ducă, pe cărări tainice, până în sălașul sau de

pe Amon Rûdh; cauta însă să întârzie cât mai mult împlinirea promisiunii. Când le-a cerut orcilor să nu-l răpună pe Gorthol după ce vor fi ajuns sus, căpetenia orcilor a izbucnit în râs:

- Fii liniștit! Túrin, fiul lui Húrin, nu va fi răpus, i-a zis el lui Mîm printre hohote.

Astfel a fost trădat Bar-en-Danweth, căci orcii au ajuns acolo pe timp de noapte și pe furiș, călăuziți de Mîm. Mulți proscriși au fost uciși în somn, câțiva au reușit să scape, fugind pe o scară interioară și ajungând în vârful dealului, unde s-au luptat cu vitejie până au pierit cu toții. Sângele lor s-a vărsat pe covorul de seregon ce acoperea stâncă. Túrin a fost prins într-un năvod aruncat asupra lui în timp ce luptă. S-a zbatut el să scape, dar nu a izbutit. Orcii au tăbărât asupra lui și, după ce l-au legat fedeleș, l-au luat cu ei.

Peste deal s-a lăsat din nou liniștea. Abia atunci a îndrăznit Mîm să iasă din umbrele sălașului său și să se apropie de leșurile oamenilor din vârful dealului. În primele raze ale soarelui care răsărea peste cețurile Sirionului, el a băgat de seamă că nu toți cei care zăceau acolo erau morți; unul dintre ei și-a întors privirea către el; cel la care se uită era nimeni altul decât Beleg elful. Nemaistapinindu-și ura ce clocea de mult în el, Mîm s-a apropiat de Beleg și a scos sabia Angla- chel de sub leșul unuia căzut lângă Beleg; însă elful a izbutit să se ridice în picioare și să-i smulgă sabia din mână. Când a îndreptat-o asupra lui, gata s-o împlânte, Mîm a fugit la vale, urlând îngrozit.

- Răzbunarea Casei lui Hador le va găsi și-n gaura de șarpe, a strigat Beleg în urma lui.

În ciuda rănilor adânci, Beleg nu a murit, căci era unul dintre cei mai măreți elfi din Pământul de Mijloc și priceput că nimeni altul într-ale tămăduirii, încet-încet, și-a recăpătat puterile. Apoi. A căutat leșul lui Túrin printre cei morți, că să-l înmormânteze, dar, negăsindu-l, a înțeles că fiul lui Húrin mai trăia încă și fusese dus de orci în Angband.

Prea puține speranțe avea Beleg când a coborât de pe Amon Rûdh și a pornit spre miazănoapte, luând urma orcilor prin Trecerea peste Teiglin, prin vadul Brithiach, străbătând Dimbarul și îndreptându-se spre Trecătoarea Anach. Beleg mai avea puțin și-i ajungea pe orci - mersese fără să doarmă, în vreme ce ei zăboviseră pe drum ca să vâneze, fără teamă că ar putea fi urmăriți. Nici măcar în înspăimântătorul codru Taur-nu-

Fuin nu le-a pierdut Beleg urmă, căci era mai priceput în a desluși semnele decât oricare altul de pe Pământul de Mijloc. Dar, în- tr-o noapte, pe când străbătea meleagul acela plin de spaime, a dat peste cineva care dormea la rădăcina unui copac înalt și uscat; Beleg s-a oprit lângă cel adormit și a văzut că era un elf. L-a trezit din somn, i-a vorbit, i-a dat o bucată de lembas și l-a întrebat ce vânt îl adusese în locul acela cumplit. Iar elful i-a răspuns că se numea Gwindor, fiul lui Guilin.

Beleg s-a uitat îndurerat la el: în fă (a lui se găsea doar o umbră cocijată și înspăimântată a celui ce fusese odată seniorul din Nargothrond, care în bătălia Nirnaeth Amoediad călărise cu un curaj nebun până la porțile Angbandului, unde căzuse prizonier la orci. Puțini dintre noldorii prinși de Morgoth erau uciși, și-asta din pricină că erau neântrecuți în a scoate din măruntaiele pământului metale și pietre prețioase și-n a le lucra; din aceeași pricină a scăpat și Gwindor cu viață. Dar, apoi, a fost pus la muncă în minele de la Miazănoapte. Prin galerii știute doar de ei, elfii care trudeau acolo reușeau, când și când, să fugă. Așa s-a întâmplat de l-a găsit Beleg, sfârșit și năuc, în labirintul codrului Taur-nu-Fuin.

Gwindor i-a povestit cum, într-una din zile, pe când se furișea el printre copaci, numai ce vede o întreagă oștire de orci, îndreptându-se spre miazănoapte; erau și lupi cu ei; ba și un om, cu mâinile legate, pe care-l minau cu biciul.

- Înalt era omul ăla, a mai zis Gwindor, așa cum sunt oamenii ce trăiesc în munții încețoșați din Hithlum.

Atunci Beleg i-a spus ce cauta el în Taur-nu-Fuin; Gwindor a încercat să-l facă să-și schimbe gândul, zicându-i că nu va izbuti decât să i se alăture lui Túrin în chinurile care-l așteptau. Dar Beleg nu voia să-l părăsească pe Túrin și, cu toate că el însuși se simțea cuprins de deznădejde, hotărârea lui a retrezit speranța în inima lui Gwindor; așa că au plecat împreună, luând din nou urma orcilor, până când au ieșit din codru pe povimisirile înalte la poalele cărora se aflau dunele pustiului Anfauglith. Acolo își făcuseră orcii tabără, într-o văioagă stearpă de unde se vedeau tancurile Thangorodrimului; cum lumina zilei se stingea, i-au pus pe lupi să-i păzească, iar ei au început să benchetuiască. De la apus se apropia furtuna, în depărtare fulgerele scăpărau peste Munții Umbroși. Beleg și Gwindor au pornit pe furiș spre văioagă.

După ce tabără s-a cufundat în somn, Beleg și-a luat arcul și, în întuneric, i-a săgetat pe lupii-strajeri, unul câte unul, fără să scoată cel mai mic zgomot. Apoi au intrat în tabără, infruntând primejdia de a fi prinși, și l-au găsit pe Túrin, cu cătușe la mâini și la picioare, legat de un copac uscat; în jurul lui erau cuțite, aruncate de orci spre el și înfipite în trunchi. Din pricina istovirii, Túrin căzuse într-un somn adânc. Beleg și

Gwindor au tăiat funia ce-l ținea legat de copac și, apucându-l de mâini și de picioare, l-au scos din văioagă; dar nu l-au putut duce prea departe, ci s-au oprit într-un desiș de scaieți, ceva mai sus de văioagă. Acolo l-au lăsat jos. Furtuna ajunsese deasupra lor. Beleg și-a scos sabia Anglachel și a tăiat cătușele; dar soarta a vrut ca ziua să se termine altfel, căci, în clipa în care a tăiat cătușele, vârful săbiei a alunecat și i s-a înfipt lui Túrin în labă piciorului. Abia atunci s-a trezit flăcăul, cuprins brusc de furie și spaimă, și, când a dat cu ochii de o umbră aplecată asupra lui cu un tăiș în mână, a sărit în sus țipând, încredințat că orcii veniseră iarăși să-l chinuie; s-a luptat cu umbră în întuneric, a reușit să-i smulgă sabia din mână și a înfipt-o în Beleg Cúthalion, gândind că e unul dintre dușmani.

Dar cum stătea el așa, descătușat și gata să-și vândă scump pielea în lupta cu vrăjmașii pe care-i închipuia peste tot în jur, un fulger cumplit a brăzdat cerul deasupra lor; în lumina aceea s-a uitat în jos și a văzut chipul lui Beleg. Ca trăsnit a rămas Túrin, mut, cu ochii ațintiți la moartea așternută pe obrazul elfului, înțelegând ce făcuse; iar chipul său era atât de încrâncenat în lumina fulgerelor ce scăpărau peste tot în jur, încât Gwindor s-a ghemuit la pământ fără să cuteze a-și ridica ochii.

În vâlcea, orcii se treziseră și ei; tabăra fremăta de tunetul ce venea de la apus, încredințați că era trimis împotriva lor de puternicii Dușmani de dincolo de Mare. Apoi s-a stârnit vântul și baierile cerului s-au rupt, lăsând ploaia să cadă; de pe coamele podișului Taur-nu-Fuin se prăvăleau torente. Dându-și seama în ce primejdie se aflau, Gwindor i-a strigat lui Túrin să plece de acolo, dar flăcăul continua să șadă în furtună nemișcat, cu chipul împietrit, lângă trupul lui Beleg Cúthalion.

Până dimineață, furtuna s-a îndepărtat spre răsărit, peste Lothlann, făcând loc soarelui de toamnă, fierbinte și strălucitor; crezând că Túrin reușise cumva să scape și fugise, iar ploaia îi ștersese urmele, orcii au luat-o din loc în mare grabă, fără să-l mai caute. Gwindor i-a zărit traversând nisipurile aburinde ale pustiului Anfauglith. Orcii se întorceau la Morgoth cu mâinile goale, lăsându-l în urmă pe fiul lui Húrin, care ședea cu un aer buimac, că de nebun, pe un povir- nis al podișului, apăsător de-o povară mult mai grea decât cătușele orcilor.

Cu chiu, cu vai, Gwindor a reușit să-l scoată din împietrire, că să-l ajute să-l îngroape pe Beleg. S-a ridicat Túrin ca și cum ar fi fost trezit dintr-un somn greu; împreună l-au întins pe Beleg într-o scobitură, alături l-au pus pe Belthroning, marele său arc, făcut din lemn negru de tisă. Pe Anglachel. Sabia lui Beleg, a luat-o Gwindor, spunând că, decât să zacă nefolositoare în pământ, mai bine să se răzbune pe slujitorii lui Morgoth; și a mai luat Gwindor și turtele lembas ale lui Melian, să le dea puteri în sălbătie.

Astfel a pierit Beleg Arcul Puternic, cel mai credincios prieten, cel mai priceput și mai destoinic dintre toți cei ce sălășluiau în codrii Beleriandului în Zilele de Odinioară, răpus de mâna celui pe care l-a iubit mai mult decât pe oricine altcineva; iar durerea pentru pierderea lui i s-a întipărit lui Túrin pe chip pentru totdeauna. În schimb, elful din Nargothrond simțea în el o nouă putere și, plin de curaj, l-a călăuzit pe Túrin departe de Taur-nu-Fuin. Tot timpul cât au străbătut ei drumuri și poteci lungi, presărate de primejdii, Túrin nu a scos o vorbă; mergea ca unul care nu mai are nici o dorință sau nădejde în suflet. Anul se apropia de sfârșit, iama se abătuse de-acum peste meleagurile de la miazănoapte. Dar Gwindor era tot timpul acolo, lângă el, să-l păzească și să-l călăuzească; așa au trecut ei Sirionul spre apus și, într-un tir- ziu, au ajuns la Eithel Ivrin, izvoarele Râului Narog, la poalele Munților Umbrei, și i-a vorbit Gwindor lui Túrin astfel:

- Trezește-te, Túrin, fiu al lui Húrin Thalion! Pe Lacul Ivrin este numai râset. Din fântâni de cleștar nesecate își ia el apele și nimic nu-l poate întina, căci e păzit de Ulmo, Domnul Apelor, care i-a săvârșit frumusețea în străvechime.

Túrin a îngenuncheat și a băut din apa lacului; pe neașteptate, s-a aruncat la pământ și lacrimile au prins să curgă slobode, tămăduindu-l de nebunia ce-l cuprinsese.

Acolo a făcut el un cântec pentru Beleg; l-a numit Laer Cu Beleg, Cântecul Marelui Arc; îl cânta cu voce tare, fără să-i pese de primejdii. Gwindor i-a pus sabia Anglachel în mână. Túrin știa că era grea și aprigă și că avea puteri mari; dar lama îi era neagră, fără strălucire, cu tăișul tocit.

- Ciudată e lama asta, a spus Gwindor, nu seamănă cu nimic din ce mi-a fost dat să văd în Pământul de Mijloc. Îl jelește pe Beleg, aidoma ție. Fii însă pe pace, eu mă întorc în

Nargothrond, fortăreața lui Finarfin, iar tu vei veni cu mine și acolo te vei întrema și vei prinde puteri.

- Cine ești? L-a întrebat Túrin.

- Un elf răătăcitor, un sclav fugit, pe care l-a întâlnit Beleg și i-a dat nădejde. Odată am fost Gwindor, fiul lui Guilin, senior în Nargothrond, până am plecat să mă lupt în bătaia Nimaeth Amoediad și am ajuns sclav în Angband.

- Înseamnă că l-ai văzut pe Húrin, fiul lui Galdor, războinicul din Dor-lómin? A întrebat Túrin.

- De văzut nu l-am văzut, a răspuns Gwindor. Dar prin Angband se povestește cum că el încă îl mai înfrunta pe Morgoth; iar acesta i-ar fi blestemat pe el și pe tot neamul său.

- Așa-mi vine să cred, a zis Túrin.

S-au ridicat de pe mal și, lăsând în urma Eithel Ivrinul, s-au îndreptat spre miazăzi, de-a lungul Râului Narog, până au fost prinși de iscoadele elfilor și duși ca prizonieri în fortăreața ascunsă. Astfel a ajuns Túrin în Nargothrond.

La început, Gwindor n-a fost recunoscut de-ai săi, căci plecase tânăr și vânjos și se întorsese ca un bătrân de-al oamenilor muritori, într-aut îl măcinaseră chinurile și trudă din mână; numai Finduilas, fiica Regelui Orodreth, a știut cine este și i-a dat binețe; îl iubise pe Gwindor înainte de bătaia Nimaeth și el o iubise pentru frumusețea ei, numind-o Faelivrin, ceea ce înseamnă „Strălucirea Soarelui în apele Ivrinului”. De hatârul lui Gwindor, Túrin a fost lăsat să intre împreună cu el în Nargothrond. Acolo a rămas să trăiască, prețuit de toți. Dar. Când Gwindor da să-i spună pe nume, Túrin îl oprea:

- Suit Agarwaen, zicea el, fiul lui Umarth (adică Patat-de-singe, Fiul Ghinionului), vânător în codri.

Elfi din Nargothrond se mulțumeau cu acest răspuns, fără să-l mai iscodească.

În vremea care a urmat, Túrin avea să se bucure de tot mai multă prețuire din partea lui Orodreth și n-a trecut mult până când a câștigat inimile tuturor celor din Nargothrond. Tânăr era, abia atinsese vârsta la care putea fi numit bărbat; iar la chip semăna aidoma cu Morwen Eledhwen, mama sa: același păr negru și aceeași piele albă, aceiași ochi cenuși, mai chipeș decât orice alt muritor din Vremurile de Odinioară. Vorba și felul lui de-a fi aminteau de străvechiul regat al Doriathului și chiar și printre elfi putea fi luat drept un vlăstar al mărețelor spițe ale

noldonlor, astfel că mulți îl numeau Adanedhel, Omul-elf. Fierari pricepuți din Nargothrond au bătut din nou tăișul sabiei Anglachel, dându-i-o lui Tunn că nouă și, cu toate ca lama avea să-i fie întotdeauna neagră, tăișurile îi luceau că focul mocnit; Gurthang i-a pus numele Túrin, Fierul Mortii- Atât de man îi erau vitejia și destoinicia în luptele purtate la fruntariile Câmpiei Străjuite, încât lui însuși i s-a dat numele de Mormegil, Sabia NeagTa; iar elfii obișnuiau să spună:

- Mormegil nu poate fi răpus, decât printr-o întâmplare nefericită ori de o săgeată ticăloasă trasă de la depărtare.

Așa că i-au dăruit zale din cele făcute de gnomi, că să-l apere; și odată, când era el foarte inversunai, a descoperit printre armele din arsenal o mască de-a gnomilor, aurită toată, pe care și-a pus-o înaintea unei bătălii - a fost de-ajuns că vrăjmașii să fugă din calea lui.

În acest timp, Finduilas s-a îndepărtat în inima ei de Gwindor; fără să vrea, a simțit cum o copleșește dragostea pentru Túrin; dar flăcăul nu-și dădea seama ce se întâmplă. Cu sufletul sfâșiat, Finduilas se cufundă tot mai mult în tristețe; era trasă la față și tăcută. Pe Gwindor îl măcinau gânduri întunecate; nemaiindurindu-le. I-a vorbit lui Finduilas, spunându-i:

- Fiică a spiței lui Fingolfui, nu lasa durerea să se strecoare între noi; chiar dacă Morgoth mi-a distrus viața, tot pe tine te iubesc. Du-te acolo unde te cheamă dragostea, dar fu

Cu băgare de seamă! Nu e bine că Întâii Născuți ai lui Ilúvatar să-și unească viața de Cei Născuți După; și nu ar fi nici înțelept, căci viața lor e scurtă și pier curând, lăsându-ne văduviți cât durează lumea asta. Soarta însăși nu o îngăduie, decât o dată sau de două ori, dintr-o pricină a destinului pe care noi nu avem cum s-o știm. Dar omul acesta nu e Beren. Și lui i-a fost scrisă o ursită, orice ochi văzător poate desluși aceasta, larursita-i este întunecată. Nu te băga peste ea! De-o vei face, dragostea te va trăda și se va preface în amărăciune și moarte. Ascultă-mă bine! O fi el Agarwaen, fiul lui Umarsh, dar numele lui adevărat este Túrin, fiul lui Húrin pe care Morgoth îl (ine în Angband și pe-al cărui neam l-a blestemat. Să nu pui la îndoială puterea lui Morgoth Bauglir! Nu și-a lăsat ea semnele în ființa mea?

Finduilas a rămas multă vreme pe gânduri; într-un târziu, a vorbit, zicând doar atât:

- Turui, fiul lui Húrin, nu mă iubește, nici nu mă va iubi. Aflând Túrin de la Finduilas despre cele întâmplate, s-a lăsat pradă mâniei și i-a spus lui Gwindor:

- Mi-ai salvat viața și m-ai apărat, iar pentru astea te-am îndrăgit. Dar acum mi-a făcut rău, prietene, tradindu-mi adevăratul nume, căci mi-ai invocat ursita de care voiam să mă feresc.

- Ursita în tine race, nu în numele tău, i-a răspuns Gwindor. Când a aflat Orodreth că Mormegil era într-adevăr fiul lui

Húrin Thalion, i-a arătat mare cinste și l-a ridicat la mare rang printre locuitorii fortăreței Nargothrond. Lui Túrin nu-i plăcea felul în care luptau ei, cu atacuri neașteptate, cu furișări și cu săgeți trase din ascunzători; el voia lovituri curajoase, lupte la câmp deschis; sfaturile lui erau tot mai adesea ascultate și urmate de Rege. În acele vremuri, elfii din Nargothrond au uitat de felul lor ascuns de-a fi și s-au avântat în lupta pe față. Arsenalarele se umpleau de arme. Sfătuți de Túrin, noldorii au durat un pod mare peste Narog, care pomea chiar de la Porțile lui Felagund, pentru că armile lor să poată trece râul mai iute. În scurtă vreme, slugile Angbandului au fost izgonite de pe întregul meleag ce se întindea între Narog și Sirion la răsărit, iar, la apus, până la Nenning și la pustiile Falas. Gwindor i se împotriva lui Túrin în fața lui Orodreth, spunând că sfaturile sale erau greșite, ceea ce l-a coborât în ochii Regelui și nimeni nu mai lua seama la vorbele lui, căci nu mai avea putere și nu mai era chemat să lupte în fruntea oștirii. Astfel a ajuns fortăreața Nargothrond să se dezvăluie în față furiei și urii lui Morgoth; totuși, la rugămintea lui Túrin, numele lui adevărat n-a fost dat în vileag, încât, cu toate că faima faptelor sale de arme ajunsese în Doriath și la urechile lui Thingol, zvonurile pomeneau doar de Sabia Neagră din Nargothrond.

În acel timp de liniște și speranță, când mulțumită faptelor lui Mormegil, puterea lui Morgoth era zăgăzuită la apus de Sirion, Morwen a fugit în sfârșit din Dor-lamin, împreună cu fiica ei, Nienor, și s-a încumetat să străbată lungul drum până la curtea lui Thingol. Acolo însă o aștepta o nouă durere, căci nu l-a mai găsit pe Túrin, iar în Doriath nu se mai știa nimic despre el

de când Coiful Dragonului dispăruse de pe meleagurile de la apus de Sirion; cu toate acestea, Morwen a rămas în Doriath împreună cu Nienor, ca oaspeți ai lui Thingol și Melian, fiind cinstite cum se cuvenea rangului lor.

S-a întâmplat că, în primăvara celui de-al patru sute nouăzeci și cincilea an de la primul răsărit al Lunii, în Nargothrond să sosească doi elfi, pe nume Gelmir și Arminas; erau din neamul lui Angrod, dar, de când cu bătălia Dagor Bragollach, trăiseră la miazăzi, găzduiți de Cirdan Făuritorul de Corăbii. Din lungile lor călătorii aduceau acum vești despre strângerea unei adevărate oștiri de orci și de alte creaturi ticăloase, la poalele munților Ered Wethrin și în Trecătoarea Sirion; tot ei spuneau că Ulmo i se arătase lui Cirdan și-l prevenise că o primejdie mare se apropia de Nargothrond.

- Ascultați vorbele Domnului Apelor! I-au zis ei Regelui. Astfel i-a vorbit el lui Cirdan Făuritorul de Corăbii: „Raul de la Miazănoapte a pângărit izvoarele Sirionului, iar puterea mea se depărtează din apele curgătoare. Dar altceva și mai rău sta să vină. Ci spune-i Seniorului din Nargothrond: «Zăvoraște porțile fortăreței și nu mai ieși de-acolo. Aruncă pietrele min- drieri tale în apele zgomotoase, pentru că râul ce se furișează să nu găsească poarta» ".

S-a tulburat Orodreth la aceste vorbe întunecate ale solilor, dar Túrin cu nici un chip nu voia să le dea ascultare și cu atât mai puțin să lase că podul să fie dărâmat; devenise tare trufaș și neîndurător și totul trebuia făcut numai după cum dorea el.

N-a trecut mult și a fost răpus Handir, Seniorul din Brethil, căci orcii năvăliseră în țara lui și Handir se luptase cu ei, iar oamenii din Brethil au fost învinși și alungați înapoi în codrii lor. În toamna aceluiași an, socotind că sosise clipa potrivită, Morgoth a slobozit asupra poporului ce sălășluia de-a lungul Râului Narog marea oaste pe care o pregătise de multă vreme; Glaurung Uruloki a străbătut puștiul Anfauglith și a ajuns în văile de la miazănoapte ale Sirionului, prăpădind totul în calea lui. La umbra munților Ered Wethrin, a pângărit izvorul Eithel Ivrin, apoi a trecut mai departe, intrând în regatul Nargothrond și pârjolind Talath Dirnen, Câmpia Străjuita, aflată între Narog și Teiglin.

Atunci au ieșit la luptă războinicii lui Nargothrond; înalt și cumplit arata Túrin în acea zi, iar ostenii se simțeau plini de

curaj, văzându-l cum călărea la dreapta lui Orodreth. Dar oștirea lui Morgoth era cu mult mai numeroasă decât spusese iscoadele Regelui și nimeni nu putea îndura apropierea lui Glaurung, fără doar Túrin aparat de mască lui; elfii au fost siliți de către orci să dea îndărăt și să se retragă pe câmpia Tumhaladului, între Ginglith și Narog, și acolo au fost încercuiți. În acea zi, mândria și armia din Nargothrond s-au spulberat ca pleava; Orodreth a căzut în primele rânduri, iar Gwindor, fiul lui Guilin, a fost rănit de moarte. Dar Túrin i-a venit în ajutor și orcii au fugit din calea lui; l-a scos pe Gwindor din învălmășeala aceea și, reușind să se adăpostească într-o pădure, l-a așezat pe iarbă.

I-a spus Gwindor atunci:

- Te-am purtat, m-ai purtat! Pentru mine a fost fără noroc, pentru tine este în zadar; căci trupul mi-e rănit și nimic nu-l mai tămăduiește și va trebui să părăsesc Pământul de Mijloc. Batăr că te iubesc, fiu al lui Húrin, tot blestem ziua în care te-am luat de la orci. De n-ar fi fost curajul și trufia ta, aș fi avut parte și de iubire, și de viață, iar Nargothrond ar mai fi ținut piept dușmanului o vreme. Acum, de mă iubești și tu, lasă-mă! Grăbește-te spre Nargothrond și scoate-o de-acolo pe Finduilas. Doar atât îți mai spun: numai ea stă între tine și soarta ce ți-e hărăzita. Dacă tu o părăsești pe Finduilas, fii încredințat că ursita-ți te va găsi fără greș! Rămâi cu bine!

În grabă s-a întors atunci Túrin în Nargothrond, chemându-i după sine pe toți ostenii pe care-i găsea pe drum; frunzele care mai atimau pe crengi în acea toamnă ce se preschimbă în iarna aspră erau smulse de vântul stimit de goana lor. Numai că oastea orcilor și Glaurung Dragonul ajunseseră acolo înaintea lor, pe neașteptate, înainte că oștenii rămași de strajă să fi aflat ce se petrecuse pe câmpia Tumhaladului. În acea zi, podul peste Narog s-a dovedit un lucru rău - mare și bine clădit, n-a putut fi distrus cu repeziciune, încât dușmanii au trecut una-două peste râul adânc și Glaurung s-a repezit spre Porțile lui Felagund ca un berbec de foc și, după ce le-a dărâmat, a pătruns înăuntru.

Când a sosit Túrin, fortăreața Nargothrond căzuse prada vrăjmașilor. Orcii îi ucisese ori îi puseseră pe fugă pe toți ostenii pe care-i găsiseră acolo și tocmai luaseră în stăpânire sălile cele mari și încăperile, distrugând ceea ce nu jefuiau; femeile și slujnicele pe care nu le dăduseră prada focului sau nu

le spintecaseră fuseseră îngrămădite pe terasele din fața porților, pentru a fi duse drept sclave lui Morgoth. În acel ceas de pustiire și deznădejde a sosit Túrin și nimeni n-a putut să i se împotrivească; sau nu a vrut, cu toate că doboră tot ce-i stă în cale, și, astfel, a trecut podul, croindu-și drum până la prizoniere.

Singur rămăsese, căci puținii osteni care-l urmaseră fugiseră îngroziți. Dar în acea clipă dintre porțile prăbușite s-a ivit Glaurung și s-a așezat între Túrin și pod. Pe neașteptate a prins glas, căci vorbea spiritul ticălos ce sălășluia în el, și a spus:

- Slavă, fiu al lui Túrin. Bine-mi pare de întâlnire!

Túrin s-a răsucit dintr-un salt și s-a repezit spre el.

Tăișul lui Gurthang a lucit ca fulgerat, dar Glaurung nu și-a trimis flăcările asupra lui, nici nu s-a clintit, ci și-a deschis larg ochii lui de șarpe și i-a pironit asupra lui Túrin. Fără teamă, el l-a privit drept în ochi, în timp ce înaltă sabia; în aceeași clipă, ochii fără pleoape ai dragonului l-au învăluit în vraja lor tintuitoare și Túrin a împietrit. Multă vreme a rămas ca o stână. Numai ei doi se găseau în fața porților fortăreței Nargothrond. A vorbit din nou Glaurung, luându-l în derâdere pe Túrin:

- Ticăloase ți-au fost faptele, fiu al lui Húrin, vlăstar nerecunoscător, proscris, ucigaș de prieteni, hoț de iubire, uzurpator al Nargothrondului, căpetenie nesăbuită și trădător de neam! Ca niște sclave trăiesc mama și sora ta în Dor-lómin, în sărăcie și în nevoi. Tu, înveșmântat ca un prinț, ele - în zdrențe; după tine tânjesc ele, dara ție nici că-ți pasă... Bucuros ar fi tatine-tau să afle că are un asemenea fiu; și va afla!

Țintuit de vraja ochilor lui Glaurung, Túrin îi ascultă vorbele, văzându-se pe sine că într-o oglindă strâmbată de răutate, și l-a cuprins scârbă de ceea ce vedea.

În timp ce stătea astfel, împietrit de ochii dragonului, prada gândurilor chinuitoare, fără să se poată clinti, orcii le-au minat pe prizoniere pe lângă Túrin și peste pod. Printre ele se găsea și Finduilas. L-a strigat ea pe Túrin, dar abia după ce strigătele ei și vaierele prizonierelor s-au stins departe, pe drumul către miazănoapte, l-a eliberat Glaurung pe flăcău de vraja ochilor. Însă vocea avea să-l bântuie de atunci încolo, fără ca Túrin să-și mai poată astupa urechile ca să n-o mai audă.

Dintr-o dată, Glaurung și-a întors privirile într-o parte și a așteptat; Túrin s-a mișcat încet, trezindu-se că dintr-un vis

înfiorător. Venindu-și în fire, s-a aruncat asupra dragonului cu un strigăt. Dar Glaurung a izbucnit în râs, spunând:

- Dacă ți-e scris să cazi răpus, te voi răpune bucuros. Numai că lui Morwen și lui Nienor le va fi de prea puțin folos. Nici nu ți-a păsat de strigătele elfei celeia. Oare vei nesocoti și legătura de sânge?

Atunci Túrin și-a ridicat sabia și a înfipt-o în ochii dragonului. Cu o răsucire fulgerătoare, Glaurung s-a înălțat deasupra lui, zicând:

- I-a te uită! Da' știu că ești viteaz; mai abitir decât toți pe care i-am cunoscut. Mint ceia care spun că d'alde noi nu prețuim vitejia dușmanilor. Ia aminte! Îți dăruiesc libertatea. Du-te la rubedeniile tale dacă poți! Pleacă de-aici! Și de-o fi să mai rămână în viața vreun elf sau om care să povestească despre aste zile, cu dispreț te vor pomeni, n-ai grijă, dacă dai cu piciorul acestui dar.

Încă buimăcit de privirea dragonului, părându-i-se că avea în față un dușman ce cunoștea milă, Túrin s-a încrezut în vorbele lui Glaurung; făcând cale-intoarsa, a rupt-o la fugă peste pod. În urmă, a auzit din nou vocea cruntă a lui Glaurung:

- Grăbește-te, fiu al lui Húrin, spre Dor-lómin! Ori te pomenești că iarăși ajung orcii înaintea ta? Și de-o fi să zăbovești din pricina lui Finduilas, nicicând n-o vei mai vedea pe Morwen, iar pe sora ta, Nienor, nici atât; și te vor blestema.

Dar Túrin o apucase de-acum pe drumul spre miazănoapte. Glaurung a izbucnit în râs, căci împlinise porunca ce i-o dăduse Stăpânul său. Apoi și-a văzut de ceea ce-i plăcea lui îndeosebi: scoțând flăcări pe nări, a pârlolit totul în jurul lui. După care i-a strâns pe orcii care rămăseseră la jefuit și i-a minat de-acolo, nelăsându-i să ia nimic din ceea ce tâlhăriseră. După ce-au trecut podul, Glaurung l-a făcut farime-farimite, lăsându-l să cadă în înspumatul Narog. De-acum, nimeni nu mai putea ajunge la el. Simțindu-se în siguranță, a adunat toate bogățiile lui Felagund într-o grămadă mare în cea mai afunda sală și s-a cocoțat pe ea ca să se odihnească o vreme.

Túrin gonea pe drumuri, spre miazănoapte, străbătând meleaguri pustiite, între Narog și Teiglin, și, curând, a dat piept cu lama Cruntă; căci în acel an, zăpadă a căzut înainte să se sfârșească toamna, iar primăvara a venit târziu, cu mult frig. Mereu i se părea lui Túrin că aude strigătele lui Finduilas,

chemându-i numele prin păduri și printre dealuri, iar chinul îi sporea cu atât mai mult; dar inima îi era încă înfierbântată de minciunile lui Glaurung și-n fața ochilor i se năzărea că-i vede pe orci dând foc casei lui Húrin sau chinuindu-le pe Morwen și pe Nienor, astfel că nu-și abătea pașii de la drumul pe care pornise.

Într-un târziu, istovit de grabă cu care mersese și de drumul lung (patruzeci de leghe - poate chiar mai multe - străbătuse fără odihnă), Túrin a ajuns cu primele înghețuri ale iernii la iazurile Ivrin, unde se tămăduise înainte. Acum se preschimbaseră într-o mlaștină înghețată, din care nu mai putea să-și stâmpere setea.

Cu greu a trecut curmăturile ce-l duceau spre Dor-lómin, înfruntând ninsorile dezlănțuite dinspre miazănoapte și, într-un târziu, a ajuns pe meleagurile copilăriei sale. Pustii și neprimitoare i s-au înfățișat; iar Morwen nu mai era acolo. Túrin a găsit casa pustie, rece și goală; prin preajmă, nici un suflet. Așa că a plecat mai departe și a ajuns la casa lui Brodda Răsăriteanul, cel care o avea drept soție pe Aerin, rubedenia lui Húrin; acolo a aflat Túrin, de la un servitor bătrân, că Morwen plecase demult, fugise cu Nienor din Dor-lómin, dar încotro, numai Aerin știa.

Atunci Túrin s-a dus întins la Brodda, care se afla la masă și, apucându-l pe după gât, și-a tras sabia din teacă și a cerut să i se spună unde anume plecase Morwen; i-a răspuns Aerin, zicându-i că mersese în Doriath să-l caute pe fiul ei.

- Pe-atunci meleagurile scăpaseră de rău mulțumită Sabiei Negre de la miazăzi, care, pare-se, ar fi căzut răpus, a mai zis ea.

Abia atunci i s-au deschis lui Túrin ochii și ultimele valuri ale vrajei lui Glaurung s-au ridicat; deznădejdea și mânia împotriva minciunilor amăgitoare și ura față de cei care-o asupriseră pe Morwen au trezit în el o furie atât de neagră, încât l-a spintecat pe Brodda chiar acolo, în sala lui, și după acesta, pe alți Răsăriteni, oaspeți la masă. Apoi a ieșit în fugă afară, în frigul iemii, ca un om hăituit; l-au ajutat însă câțiva din poporul lui Hardor, care mai rămăseseră în viață și care cunoșteau potecile ținutului aceluia pustiu; astfel a părăsit el pentru a doua oară țara copilăriei sale, luptându-se cu nămeții și ninsoarea, și s-a întors în valea Sirionului. Sufletul îi era încrâncenat, căci nu făcuse decât să abată și mai multe nenorociri asupra Dor-

lóminului și a puținilor locuitori ce mai rămăseseră din poporul de altădată și știa că oamenii aceștia se bucurau de plecarea lui. Singura lui mângâiere era că vitejia Sabiei Negre îi deschisese drum lui Morwen prin Doriath. „Înseamnă că faptele de atunci n-au adus numai năpasta, și-a spus el în gând. Și unde altundeva să-i fi pus mai la adăpost pe-ai mei, chiar de-aș fi sosit mai devreme? Căci dacă și Brăul lui Melian se frânge, pierе și ultima nădejde. Nu, cum s-au întâmplat toate e cel mai bine; căci cu pe unde merg, se-ntunecă totul în jur. Las' să aibă Melian grijă de ele! Iar eu le voi lăsa în pace o vreme, ferindu-le, astfel, de orice umbră.”

A coborât Túrin din Ered Wethrin și a început s-o caute pe Finduilas, dar în zadar a răscolit pădurile de la poalele munților, rătăcind și stând mereu la pândă, că o sălbăticiune; toate drumurile ce duceau spre miazănoapte, spre Trecătoarea Sirion, le-a bătut. Ajunsesе prea târziu; urmele se învechiseră sau fuseseră șterse de iarnă. Întâmplarea a făcut că, luând-o spre miazăzi, pe valea Teiglinului în jos, să dea peste niște oameni din codrul Brethil, pe care îi împresuraseră orcii; când l-au zărit pe Túrin, orcii au fugit din calea sabiei Gurthang și, astfel, i-a eliberat el pe acei pădurenii. Le-a spus că se numește Sălbaticul din Păduri, iar oamenii l-au rugat să vină să traiască- împreună cu ei; dar Túrin le-a răspuns că pornise într-o misie pe care încă n-o dusesе la bun sfârșit, anume s-o găsească pe Finduilas, fiica lui Orodreth din Nargothrond. Atunci Dorlas, căpetenia pădurenilor, i-a dat cumplită veste a morții ei. Oamenii din Brethil atacaseră la Trecerea peste Teiglin oastea orcilor care le duceau pe prizonierele din Nargothrond; nădăjduiseră să le scape, dar orcii le răpuseseră fără milă, iar pe Finduilas o (intuiseră de un copac cu o sulită. Atât a mai apucat ea să zică: „Spuneți-i lui Mormegil că Finduilas este aici” - și a murit. Au înmormântat-o lângă acel loc și au înălțat un gorgan deasupra, pe care l-au numit Haudh-en-Elleth, Gorganul Fecioarei Elfe.

Túrin i-a rugat să-l ducă la mormântul ei și acolo s-a prăbușit doborât de o durere sora cu moartea. S-a dumirit Dorlas atunci că sălbaticul acesta cu sabia neagră, vestita până în adâncurile codrului Brethil, care o caută pe fiica Regelui, nu putea fi altul decât Mormegil din Nargothrond, despre care umblă zvonul că ar fi fost fiul lui Húrin din Dor-lómin. Așa că pădurenii l-au ridicat de jos și l-au dus la ei acasă. Sala- j șurile

lor se găseau în spatele unei palisade, Ephel Brandir se numea, făcută pe Amon Obel, un deal din codru. Din pricina războiului, Poporul lui Haleth se împușinase; în fruntea lui se afla Brandir, fiul lui Handir, un om pașnic și șchiopătând de-un picior încă din copilărie, care caută să-și apere neamul de puterea de la Miazănoapte mai degrabă prin tănuirea lui decât prin fapte de arme. Iar veștile aduse de Dorlas l-au neliniștit și, când a zărit chipul lui Túrin, așa cum zăcea el pe targă, un nor rauprevestitor i-a învăluit sufletul. Dar s-a îndurat de năpasta ce-l lovise și l-a primit în casa lui pentru a-l îngriji, căci avea harul tămăduirii. O dată cu venirea primăverii, Túrin a dat la o parte tristețea, a prins din nou puteri; și, punându-se el pe picioare, s-a gândit să rămână ascuns în Brethil, unde să uite de umbră ce-i întunecase inima și de trecut. Prin urmare, și-a luat un alt nume, Turambar, care în graiul elfilor nobili însemna Stăpânul Destinului, și i-a rugat pe pădureni să uite că era străin printre ei sau că purtase vreodată alt nume. Numai armele nu le-a lăsat deoparte, căci nu putea îndura să-i vadă pe orci venind la Trecerea peste Teiglin sau să se apropie de Haudh-en-Elleth. Astfel că gorganul a devenit în scurt timp un loc de temut pentru dușmani, pe care ei aveau grijă să-l ocolească. Acum însă Túrin nu se mai bătea cu sabia lui neagră, pe care o pusese-n cui, ci cu arcul și sulița.

Între timp, în Doriath ajunseseră vești despre cele petrecute la Nargothrond, căci unii care izbutiseră să scape de la măcel și jaf și supraviețuiseră în sălbăticie Iernii Crunte, veniseră să-i ceară lui Thingol să-i adăpostească; iar străjerii de la hotare i-au adus în fața Regelui. Spuneau pribegii că toți vrăjmașii fugiseră spre miazănoapte sau că Glaurung se cuibărise în fortăreața lui Felagund și încă se mai afla acolo; alții ziceau că Mormegil căzuse răpus sau că fusese vrăjit de dragon și rămăsese cu acesta în Nargothrond, preschimbând în stana. Cu toții însă susțineau sus și tare că mulți din Nargothrond știuseră încă înainte de prăpăd că Mormegil nu era altul decât Túrin, fiul lui Húrin din Dor-lómin.

Atât i-a trebuit lui Morwen să audă. În tulburarea care a cuprins-o, n-a mai ascultat de sfatul lui Melian, ci a pornit de îndată de una singură, prin sălbăticie. Să-și găsească fiul sau măcar să afle ceva despre el. Thingol l-a trimis pe Mablung după ea, ca să o păzească și să afle și el niscai vești; pe Nienor a rugat-o să rămână în fortăreață. Numai că părea că întreaga

temeritate a Casei lui Húrin în fata asta se strânsese; astfel că, într-un ceas rău, s-a hotărât să plece și ea după Morwen; punând pe ea veșmintele unui curtean deal lui Thingol, a încălecat pe cal și a pornit într-o călătorie fără de noroc.

Mablung și Nienor au ajuns-o pe Morwen din urmă pe malul Sirionului. Mablung a încercat s-o facă să se întoarcă în Menegroth, dar ea era de neclintit. Atunci Nienor și-a lepădat veșmintele de împrumut. Văzând cine era cu adevărat curteanul, Morwen i-a poruncit să se ducă acasă, însă fiica ei s-a dovedit la fel de încăpățânată; lui Mablung nu i-a mai rămas altceva de făcut decât să le ducă pe Amandouă la debarcaderul tainic de la Heleșteiele Amurgului și să treacă pe celălalt mal al Sirionului. După alte trei zile petrecute pe drum, au ajuns la Amon Ethir, Dealul Iscoadelor, pe care, cu multă vreme înainte, truseră o mulțime de supuși să-l ridice la porunca lui Felagund, la o leghe depărtare de Nargothrond. Acolo a așezat Mablung o strajă de călăreți în jurul lui Morwen și a fiicei sale, neingaduindu-le cu nici un chip să meargă mai departe. El însă, cum nu vedea de pe deal nici țipenie de vrăjmaș, a coborât cu iscoadele lui la Râul Narog, furișându-se cât au putut ei mai bine.

Numai că Glaurung știa tot ce se petrecea, așa că a ieșit din ascunzătoare spumegând de furie și s-a pus în râu, ridicând din apele acestuia aburi și miasme puturoase care i-au împresurat pe Mablung și pe însoțitorii săi, orbindu-i și făcându-i să rățăcească drumul. În timp ce ei orbecăiau, Glaurung a ieșit pe malul răsăritean al râului.

Văzând că dragonul se îndrepta spre ei, străjerii de pe Amon Ethir au încercat să le ia pe Morwen și Nienor de acolo și să fugă înapoi spre răsărit cât puteau ei de repede; însă vin-tul a purtat negurile otrăvite spre ei și caii au fost apucați de streche din pricina miasmelor, încât, nemaputînd fi ținuți în frâu, au pornit în galop care-ncotro; unii s-au afundat în codru, izbindu-se de copaci și omorându-și călăreții, iar alții s-au pierdut în zare. Astfel s-au pierdut cele două domnițe. Despre Morwen nu s-a mai aflat în Doriath nimic demn de încredere după aceea. În schimb, Nienor a fost azvârlită din șa de armăsarul ei, dar, cum scăpase nevătămată, s-a întors pe Amon Ethir, că să-l aștepte pe Mablung, și ajungând sus a ieșit din neguri în plină lumină a soarelui; și privind ea către soare-

apune, a dat cu ochii de cei ai lui Glaurung, al cărui cap se sprijinea de vârful dealului.

Voința ei s-a înfruntat o vreme cu a dragonului, dar acesta, ghicind cine era fată, a silit-o cu puterea lui să-l privească neclintit în ochi, timp în care a învăluit-o într-o vrajă de beznă nepătrunsă și de uitare, pentru că ea să nu-și mai poată niciodată aminti ce i se întâmplase, nici cum o chema ori numele vreunui alt lucru de pe pământ; multe zile la rând Nienor nu a auzit nimic, nu a văzut nimic și nu s-a putut mișca prin propria vrere. După care Glaurung a părăsit-o acolo, sus, pe Amon Ethir, iar el s-a întors în Nargothrond.

După ce Glaurung părăsise sălile durate de Felagund, Mablung pătrunsese în ele și, dând dovadă de mare curaj, le cercetase pe rând. Dar când dragonul s-a apropiat de Nargothrond, Mablung a fugit într-ascuns și s-a întors pe Amon Ethir. Soarele apusese și noaptea se lăsă neagră când el a urcat dealul; sus, pe culme, n-a mai găsit-o decât pe Nienor, singură și neclintită că o stână sub lumina stelelor. Nu rostea nici un cuvânt și nu auzea ce i se spunea, dar când Mablung a luat-o de mână, ea l-a urmat. Peste măsură de îndurerat, el a dus-o de acolo, cu toate că i se părea zadarnic orice ar fi făcut, căci singuri cum erau și fără nici un sprijin de nicăieri, nădejde să iasă cu bine din pustietatea aceea nu aveau.

Norocul a făcut să dea peste ei trei dintre însoțitorii lui Mablung. Iavaș-iavaș au apucat-o ei spre miazănoapte și, apoi, spre răsărit, către hotarele țării Doriath, dincolo de Sirion, și către podul străjuit dinainte de vărsarea lui Esgalduin în Sirion. Cu cât se apropiau de Doriath, cu atât îi reveneau lui Nienor puterile; dar să vorbească ori să audă nu putea încă, iar picioarele i se mișcau de la sine și încotro erau călăuzite. Când nu mai aveau mult până la hotare, ea și-a închis ochii ce priviseră până atunci în gol și a adormit pe loc; au întins-o atunci pe pământ și s-au așezat și ei să se odihnească, fără să le mai pese de nimic, într-atât erau de vlaguiti- Așa s-a făcut că au fost atacați de o hoardă de orci, din acelea care mișunau de-o vreme, până în apropierea fruntariilor Doriathului, cu toate că nu îndrăzneau să ajungă chiar până la ele. Nienor, care își recăpătase între timp auzul și văzul, s-a trezit la strigătele orcilor. A sărit în picioare îngrozită și a rupt-o la fugă înainte să apuce ei să o prindă.

S-au luat după ea orcii, cu elfii pe urmele lor; curând elfii i-au prins din urmă și i-au răpus până să ajungă aceștia să-i pricinuiască vreun rău fetei, numai că ea reușise să le scape și elfilor, căci fugea înnebunită de spaimă, mai iute ca o căprioară, și-și smulgea straietele de pe ea, până a rămas goală; a apucat-o spre miazănoapte și s-a făcut nevăzută. Au căutat-o elfii îndelung, dar n-au mai găsit-o și nici vreo urmă de-a ei. Într-un târziu, cuprins de disperare, Mablung s-a întors în fortăreața Menegroth și a povestit tot ce se petrecuse. Atât de îndurerați au fost Thingol și Melian de aceste vești, încât Mablung a pornit din nou la drum, să le găsească pe Morwen și pe Nienor.

În ast timp, Nienor fugise în pădure; istovita peste poate, a căzut la pământ și a adormit; când s-a trezit, era dimineață și soarele strălucea pe cer, s-a bucurat Nienor văzând soarele, că de un lucru nou, cum de altfel toate lucrurile i se păreau noi și ciudate, căci ea nu cunoștea nici un nume pentru lucrurile astea. Nu-și amintea nimic altceva decât o întunecime ce se afla în urma ei, și o umbră de spaimă. Umbla cu teamă, că o fiară hăituită. Curând, i s-a făcut foame, dar nu avea ce mânca și nici cum să caute ceva de-ale gurii. Ajungând, în cele din urmă, la Trecerea peste Teiglin, a traversat râul și s-a adăpostit printre copacii cei mari din Brethil; îi era teamă și simțea ca întunericul de care fugise punea din nou stăpânire pe ea.

Dinspre miazăzi se apropia o furtună cumplită, cu tunete și fulgere; îngrozită, Nienor s-a aruncat la pământ, pe gorganul Haudh-en-Elleth, acoperindu-și urechile să nu audă bubuiturile; acolo a rămas, că o salvăticiune aflată în agonie și când s-a dezlănțuit ploaia, revărsându-se asupra ei cu torente biciuitoare. Și tot acolo a găsit-o Turambar, care venise la Trecerea peste Teiglin pentru că auzise că orcii dădeau târcoale locului; zăbind într-o scăpărare de fulger trupul unei fecioare ce părea ucise, zaoind sus, pe gorgan, Turambar a simțit o săgeată în inimă. Pădurenii au ridicat-o pe față de acolo, iar el a învelit-o într-o mantie, apoi au dus-o într-un adăpost din apropiere, i-au încălzit

trupul și i-au dat să mănânce. În clipa în care ochii ei l-au zărit pe Turambar, Nienor s-a liniștit dintr-o dată, căci i se părea că, în sfârșit, găsise ceea ce căutase în întunecimea ei; și, din aceea clipă, n-a mai vrut să se despartă de el. Dar când a întrebat-o care-i era numele, din ce neam se trăgea și ce nenorocire i se întâmplase, ea s-a pierdut cu firea ca un copil care își dă seama că i se cere ceva, dar nu pricepe ce anume; și a început să plângă.

- Nu te necăji, i-a spus atunci Turambar. Povestea poate să aștepte. Până una-alta îți dau eu un nume; îți voi spune Nfníel, Fecioară Lacrimilor.

Auzind numele, ea a clătinat din cap, dar a repetat:

- Níniel.

A fost primul cuvânt pe care l-a rostit după întunecimea ei și de atunci, așa s-a numit ea printre pădureni.

A doua zi, au dus-o spre Ephel Brandir; dar, când s-au apropiat de Dimrost, Scara Ploioasă, unde Pârâul Celebros se prăvălea vijelios spre Teiglin, ea a fost cuprinsă de tremur, astfel că locul acela a fost numit Nen Girith, Apa Tremurătoare. O mare fierbințeală a pus stăpânire pe ea încă înainte de a ajunge sus, pe Amon Obel, unde se află sălașul pădurenilor; a zăcut multă vreme și, în tot acest timp, au avut grijă de ea femeile din Brethil, care au deprins-o că pe un copil să vorbească. Dar, înainte de a veni toamna, ea s-a întremat, mulțumită priceperii lui Brandir; acum putea vorbi; însă despre cele întâmplate până s-o găsească Turambar pe gorganul Haudh-en-Elleth nu-și amintea nimic. Brandir o îndrăgise; însă inima ei îi era dată lui Turambar.

În acele vremuri, orcii nu-i tulburau pe pădureni și Turambar nu se ducea să se lupte. În Brethil domnea pacea, îndrăgostindu-se de Nfníel, Turambar i-a cerut să-i fie soție, însă, cu toate că și ea îl iubea, nu s-a grăbit să-i devină soața. Brandir, de partea sa, avea o presimțire neagră, nici el nu știa de ce - și caută s-o împiedice să facă acest pas, mai curând pentru binele ei, decât pentru hatârul sau ori din pricina că-i era rival lui Turambar; astfel că i-a dezvăluit lui Níniel că Turambar era Túrin, fiul lui Húrin. Níniel nu cunoștea aceste nume și totuși mintea i-a fost învăluită că de o umbră.

Dar, după trecerea a trei ani de la căderea fortăreței Nargothrond, Turambar a cerut-o din nou pe Nmiel de soața,

jurându-se că, dacă nu se însura cu ea, va pleca din nou la război pe meleaguri depărtate. De data aceasta, Nfnriel a primit cu bucurie. Nunta s-a ținut în toiul verii și toți pădurenii din Brethil au fost poftiți la marele ospăț. Dar, către sfârșitul anului, Glaurung și-a trimis orcii asupra codrului Brethil; Turambar îi promisese lui Nfnriel că se va duce la bătlie doar dacă va fi atacată casa lor, așa că n-a plecat să țină piept dușmanului. În ast timp, pădurenii piereau pe capete. Și-atunci s-a dus Dorlas la Turambar și l-a învinuit că nu le sărea în ajutor celor ce-l primiseră în mijlocul lor că pe unul de-un neam cu ei. Auzind această, Turambar și-a încins din nou sabia lui cea neagră, i-a chemat la sine pe oamenii din Brethil și împreună i-au înfrânt pe orci. Glaurung însă prinsese de veste că Sabia Neagră se afla în Brethil; cântărind cele auzite, s-a gândit ce ticăloșii să mai pună la cale.

În primăvara anului următor, rămânând grea, Nfnriel s-a tras mult la față și a căzut într-o tristețe adâncă; tot atunci s-a zvonit cum că Glaurung ar fi ieșit din Nargothrond. Astfel că Turambar a trimis iscoade până departe - de-acum făcea totul așa cum socotea el mai bine, prea puțini erau cei care-i mai dădeau ascultare lui Brandir. Spre începutul verii, Glaurung a venit până la marginea codrului Brethil, așezându-se nu departe de malul apusean al Râului Teiglin; s-au înspăimântat atunci pădurenii, căci nu se mai îndoia nimeni că Marele Vierme avea de gând să-i atace și să le pustiască țara și nu să treacă mai departe ca să se întoarcă în Angband, așa cum nădăjduiseră ei. S-au sfătuit ei cu Turambar și el le-a spus că zadarnică le-ar fi fost încercarea de a pomi împotriva lui Glaurung cu toată oastea lor; numai prin viclenie și cu mult noroc îl puteau învinge. S-a arătat gata să pornească el însuși în căutarea dragonului la hotarele țării, rugându-i pe toți ceilalți să rămână în Ephel Brandir, dar să se pregătească să fugă dacă va fi nevoie. Pentru că, dacă ieșea dragonul victorios, primul lucru pe care avea să-l facă era să vină să distrugă casele pădurenilor, iar ei n-aveau nici o nădejde să îi țină piept; dacă se risipeau în cele patru vânturi, poate mai reușeau să scape câțiva, căci Glaurung nu și-ar fi făcut sălaș în Brethil, ci s-ar fi întors în Nargothrond.

Apoi Turambar i-a întrebat care vrea să-i fie tovarăș și să-l ajute în primejdia ce-l aștepta; Dorlas singur a ieșit în față, nimeni altul. Văzând aceasta, Dorlas i-a muștrat pe toți ceilalți și

cu dispreț i-a vorbit lui Brandir care nu se dovedea demn de-a fi urmașul spiței lui Haleth; de rușine a fost făcut Brandir în fața poporului său și inima i-a fost îngreunată de amărăciune. Dar Hunthor, rudă apropiată a lui Brandir, a cerut îngăduința să plece el în locul lui. Apoi, Turambar și-a luat rămas-bun de la Nfnriel, care era plină de teamă și de presimțiri întunecate, încât despărțirea lor a fost dureroasă; după care, Turambar împreună cu cei doi tovarăși ai săi au pornit la drum, îndreptându-se spre Nen Girith.

Dar Nfnriel, care nu putea îndura teamă ce-o cuprinsese și nu voia să aștepte în Ephel vești despre soarta lui Turambar, a plecat pe urmele lui, însoțită de o suită numeroasă. Cuprins de o teamă mai mare ca oricând, Brandir a încercat să le schimbe gândul de la o plecare atât de pripită, dar ei nu l-au ascultat. Atunci el și-a părăsit tronul și a dat la o parte dragostea pentru poporul care-l batjocorește și. Cum nu-i rămăsese decât iubirea pentru Nfnriel, și-a încins sabia și a pomit și el după ea; numai că el era șchiop, așa că a rămas mult în urma lor.

Turambar a ajuns la Nen Girith la ceasul apusului; a aflat acolo ca Glaurung zăcea pe buza malului înalt al Teiglinului și mai mult ca sigur avea s-o ia din loc după căderea nopții. Veștile i s-au părut bune lui Turambar, căci dragonul se găsea la Cabeden-Aras, unde râul curgea printr-un defileu adânc și îngust pe care-l puteau sări ușor ciutele hăituite, așa că Turambar și-a zis că nu avea de ce să caute mai departe, ci va încerca să treacă și el defileul. După ce se lăsă noaptea, avea să se furișeze, să coboare în strunga la adăpostul întunericului și să traverseze torentul furtunos, apoi să urce slinca de pe malul celălalt și astfel să ajungă la dragon fără veste.

Au făcut întocmai, dar, când au ajuns pe întuneric la înspumatul Teiglin, Dorlas s-a pierdut cu firea și n-a mai avut curajul să-i treacă apele, ci a dat bir cu fugiții și s-a ascuns în codri, împovărat de rușine. Însă Turambar și Hunthor au ajuns pe malul celălalt în deplină siguranță, căci vuietul torentului acoperea orice alt zgomot, iar Glaurung era cufundat în somn. Dar, înainte de miezul nopții, dragonul s-a trezit. Cu zgomot mare și tot felul de fornăituri ce se auzeau până hăt departe el și-a aruncat jumătatea din față a trupului peste hău și a-nceput să-și tragă și jumătatea din spate pe malul celălalt. Dintr-o dată Turambar și Hunthor, care căutau în grabă o cale de a ajunge

sus la Glaurung, au fost izbiți de pală de fierbințeala și duhoare ce venea dinspre dragon; în clipa următoare, o lespede uriașă s-a desprins din malul înalt, din pricina trupului târător al dragonului, și s-a prăvălit peste Hunthor, doborându-l și împingându-l în apele râului. Astfel a sfârșit unul dintre cele mai neânfricate vlăstare ale spiței lui Haleth.

Mult curaj și o voință de fier i-au trebuit lui Turambar ca să urce de unul singur stâncă. Ajuns chiar sub trupul dragonului, și-a tras sabia din teacă, pe Gurthang și, cu toată puterea brațului pe care i-o dădea ura ce clocotea în el, a-nfipt tăișul până la plasele în pânțelele puhav al Viermelui. Simțind răsuflarea morții, Glaurung a scos un urlet și, în agonia ce l-a cuprins, și-a adus cu o smucitură partea din spate a trupului pe malul celălalt al prăpastiei, unde a și rămas zvârcolindu-se și încolăcindu-se în chinuri. Scotea foc pe nări și pârjolea și distrugea totul în jur, până când, într-un târziu, s-au stins văpăile din el și trupul i s-a liniștit.

În zvârcolirile sale, Glaurung smulsese din mână lui Turambar sabia ce rămăsese înfiptă în pânțelele său. Vrând să-și ia înapoi sabia și să vadă dacă-l răpusese pe dușman, Turambar a trecut iarăși râul și s-a cocoțat sus, pe mal, unde l-a găsit pe dragon întins cât era de lung, răsturnat pe o parte, cu Gurthang înfiptă în el până-n plasele. Turambar a apucat mânerul, s-a proptit cu un picior de pânțelele puhav și i-a strigat a batjocură dragonului, îngânându-i cuvintele ce le spusese în Nargothrond:

- Slavă, Vierme al lui Morgoth! Bine-mi pare de-ntâlnire! Craphi acum și întunecimea să te-nghită! Astfel s-a răzbunat Túrin, fiul lui Húrin!

Zicând acestea, a smucit sabia din pântec. În aceeași clipă, un șuvoi de sânge negru a țâșnit din rană și a căzut pe mâna lui, arzindu-i-o cu veninul ce-l avea în el. Glaurung a deschis ochii și s-a uitat la Turambar cu atâta răutate, încât a fost ca și când l-ar fi pălit; pălitură aceea și veninul l-au cufundat pe Turambar într-un leșin greu, și el a căzut ca secerat, cu sabia sub el.

Tipetele lui Glaurung au răsunat în codri, ajungând până la oamenii care așteptau la Nen Girith și, când le-au auzit, au privit în depărtare și au văzut focul și prăpădenia pricinuite de dragon - semn, și-au zis ei, că dragonul învinsese și îi nimicea pe

acea care-l atacaseră. Nfniel tremura toată lângă cascadă, fără să se poată clinti din loc, căci vocea dragonului o cufundase din nou în întunecimea dinainte.

Astfel a găsit-o Brandir care a ajuns și el, cu chiu, cu vai, la Nen Girith, istovit din cauza mersului șchiopătat și, când a auzit că dragonul trecuse râul și își învinsese dușmanii, inima i s-a strâns de mila lui Nfniel. Dar în gândul său și-a spus: „Turambar a murit, Nfniel trăiește încă. Poate că acum va vrea să vină cu mine, iar eu o voi duce de aici și vom scăpa de dragon împreună”. S-a apropiat de Nfniel și i-a zis:

- Vino! E timpul să mergem. Dacă vrei, te ajut eu.

A luat-o de mână, iar ea s-a ridicat tăcută și l-a urmat; în bezna nopții nimeni nu i-a văzut plecând.

Dar pe când coborau ei poteca spre Trecerea peste Teiglin, a răsărit lună și a aruncat o lumină cenușie peste pământ.

- Acesta e drumul? A întrebat Níniel.

Brandir i-a răspuns că nu cunoștea alt drum decât acela care-i ajută să fugă de Glaurung și să scape Amandoi în sălbăticie. Dar Níniel i-a spus:

- Sabia Neagră a fost iubitul și soțul meu. Nu merg altundeva decât în căutarea lui. Cum de-ți închipui altceva?

S-a smuls din mâna lui și a fugit. A ajuns la Trecerea peste Teiglin și, zărind în lumina lunii Haudh-en-Elleth, o mare spaimă a cuprins-o. Cu un țipăt s-a întors din drum, a aruncat cât colo mantia de pe umeri și a luat-o la fugă de-a lungul riu-lui. Veșmântul ei alb lucea în lumina lunii.

De pe coasta dealului unde stătea Brandir a zărit-o și s-a întors să-i taie calea, dar încă era departe când ea a ajuns lângă buza strungii Cabed-en-Aras. Nfniel l-a văzut pe dragon za- când nemișcat, dar nu l-a luat în seamă, pentru că a văzut și un trup de om căzut alături; a fugit spre Turambar, l-a strigat pe nume, dar în zadar. Dând cu ochii de mâna lui arsă, a udat-o cu lacrimi și a infasat-o cu o bucată din veșmântul ei, apoi l-a sărutat și i-a strigat să se trezească. Strigătul ei a fost auzit de Glaurung care a mai tresărit o dată înainte de a muri și, cu ultimele lui puteri, a vorbit astfel:

- Slavă, Nienor, fiică a lui Húrin! Ne mai întâlnim o dată până să se sfârșească totul. Mă gândesc că te bucuri că ai izbutit să-ți găsești fratele. Acum vei cunoaște cine este: cel ce-

m- plinta pumnalul în întuneric, e viclean cu dușmanii, își trădează prietenii și e un adevărat blestem pentru neamul său, Túrin, fiul lui Húrin! Dar, dintre toate faptele sale, pe cea mai ticăloasă o vei simți chiar în tine.

Apoi Glaurung și-a dat duhul și valul aruncat asupra lui Nfniel de răutatea lui s-a ridicat, iar ea și-a amintit toate zilele vieții ei. Privind în jos către Túrin, a strigat:

- Adio, ție, de două ori iubit! A Túrin Turambar turun ambartanen! Stăpân al destinului, destinului sclav! Fericit ești mort fiind!

În acea clipă, Brandir, care auzise tot și rămăsese ca împietrit la marginea prăpastiei, s-a repezit spre ea; dar ea a fugit, prada groazei și deznădejzii, și, ajungând pe buza prăpastiei Cabed-en-Aras, s-a aruncat în gol și a dispărut în torentul de dedesubt.

Brandir s-a apropiat de locul de unde se aruncase ea și s-a uitat în jos, dar s-a retras îngrozit; cu toate că nu mai dorea să trăiască, nu se simțea în stare să-și caute moartea în apă involburată. De-atunci, nici un om nu a mai privit spre Cabed-en-Aras, nici o sălbăticiune ori pasăre nu s-a mai apropiat de acel loc și nici un copac n-a mai crescut acolo; Cabed Naeramarth a fost numit. Săritura Sorții Neândurătoare.

Brandir s-a întors la Nen Girith, să le spună celor de-acolo ce se întâmplase. În pădure a dat peste Dorlas și l-a răpus; era prima dată când varsă sângele cuiva și ultima dată. Ajungând la Nen Girith, oamenii l-au întrebat:

- Ai văzut-o pe Nfniel? Căci a dispărut...

- Níniel s-a dus pentru totdeauna, a răspuns el.

Dragonul e mort, Turambar e mort; astea sunt vești bune.

La aceste vorbe, oamenii au murmurat, zicând că Brandir își pierduse mințile, fără doar și poate. Dar el a continuat:

- Ascultați-mă până la capăt! Nfniel, draga noastră. E moartă și ea. S-a aruncat în Teiglin. Nemaivorind să trăiască; a aflat că nu fusese altcineva decât Nienor. Fiica lui Húrin din

Dor-lómin, înainte ca uitarea să fi pus stăpânire pe ea, și că Turambar era fratele ei, Túrin, fiul lui Húrin.

Dar tocmai când isprăvea el de zis acestea și oamenii începuseră să plângă, în fața lor a apărut Túrin. După ce murise dragonul, leșinul ce-l doborâse se risipise, lăsându-l cufundat într-un somn adânc, rod al istovirii. Însă frigul morții îl mușcase

În somn, iar plăselele lui Gurthang i se înfipseseră în coapsă, astfel că el s-a trezit. A văzut atunci că mâna îi fusese oblojită; cu toate acestea, el fusese lăsat să zacă pe pământul rece și tare s-a mirat; a strigat atunci, dar, neprimind nici un răspuns, s-a ridicat și a plecat să caute ajutor, căci era istovit peste poate și se simțea cuprins că de o boală.

Când l-au văzut dinaintea lor, oamenii s-au tras îndărăt înspăimântați, gândind că duhul lui neliniștit li se arată; dar el le-a spus:

- Bucurați-vă, dara; Dragonul e mort, iar eu sunt viu! Dar pentru care pricină mi-ați nesocotit porunca și-ați venit unde era primejdia mai mare? Și unde-i Nfniel? Căci pe ea doresc s-o văd. Doar n-ați adus-o și pe ea de-acasă?

Atunci Brandir i-a spus că, într-adevăr, așa se petrecuseră lucrurile și că Nfniel era moartă. Dar soața lui Dorlas a strigat:

- Nu-l ascultă, stăpâne, că și-a pierdut mințile! A venit aici și ne-a spus că ai pierit și-a zis că asta-i veste bună. Și uite că trăiești!

S-a mâniat Turambar, gândind că Brandir spunea și făcea totul numai din răutate față de el și de Nfniel, pizmaș pe iubirea lor; drept care cu răutate i-a vorbit lui, nimeni- du-l șontorog. Dar Brandir i-a spus și lui tot ce auzise, cum că Níniel era Nienor, fiica lui Húrin, și i-a strigat lui Turambar întocmai ceea ce zisese cu ultima suflare Glaurung, anume că era un blestem pentru neamul său și pentru toți cei care-l găzduiau.

Furia l-a cuprins pe Turambar, căci, în aceste vorbe, i se părea că aude pașii destinului său ajungându-l din urmă; l-a învinovățit pe Brandir că a minat-o pe Níniel la moarte și că trâmbița cu încântare minciunile lui Glaurung, dacă nu cumva le scornise chiar el. L-a blestemat pe Brandir, apoi l-a ucis; iar el a fugit în pădure, cât mai departe de oameni. După un timp, nebunia ce-l cuprinsese s-a risipit și Turambar s-a urcat pe Haudh-en-Elleth și acolo s-a așezat ca să cumpănească la toate faptele sale. Și a strigat-o pe Finduilas, rugând-o să-i dea un sfat; căci nu știa dacă nu cumva făcea mai mult rău ducin- du-se în Doriath să-și caute rudele sau dacă era mai bine să le părăsească pentru totdeauna și să-și caute moartea în bătlie.

Cum stătea el acolo, numai ce se ivește Mablung, împreună cu o companie de Elfi Cenușii. Veneau dinspre

Trecerea peste Teiglin. L-a recunoscut de îndată pe Túrin și l-a salutat, bucurându-se că-l găsea încă în viață; auzise că Glaurung ieșise din bârlog și că drumul sau ducea spre Brethil, și mai auzise că, în codru, sălășluia Sabia Neagră din Nargothrond. Astfel că venise și el să-l prevină pe Túrin și să-l ajute, de era nevoie; dar Túrin i-a răspuns:

- Prea târziu ai venit. Dragonul este mort.

S-au minunat elfii auzind această și l-au lăudat pe Túrin; dar lui nu i-a păsat de laudele lor, ci a spus:

- Un singur lucru vă cer: să-mi dați vești despre rubedeniile mele, căci în Dor-lómin am aflat că plecaseră în Regatul Ascuns.

A dat din colț în colț Mablung, însă tot a trebuit să-i povestească lui Túrin cum s-a pierdut Morwen și cum Nienor a fost vrăjita să uite totul, iar, la hotarul Doriathului, le-a scăpat, fugind spre miazănoapte. Atunci Túrin a înțeles că soarta ce-i fusese hărăzita îl ajunsese din urmă și că el îl răpusese pe nedrept pe Brandir, pentru că toate vorbele lui Glaurung să se împlinească întocmai. A izbucnit în râs, dar hohotele sale erau ca de om nebun, și a strigat:

- Ce glumă amară!

Apoi, l-a rugat pe Mablung să plece și să se întoarcă în Doriathul cel blestemat.

- Și blestemata-ți fie și solia! A mai strigat el. A fost ultima picătură. De-acum se pogoară noaptea.

Și a rupt-o la fugă de acolo, ca vântul de iute; elfii au privit în urma lui înmărmuriți, neînțelegând ce nebulie îl cuprinsese, apoi s-au luat după el. Dar Túrin alerga mai iute decât ei; a ajuns la Cabed-en-Aras și a auzit vuietul apei și a văzut că toate frunzele căzuseră din copaci, ca și când ar fi fost iarna. Și-a scos sabia din teacă, numai ea îi mai rămăsese din tot ce avusese pe lume, și a spus:

- Slavă, Gurthang! Nici un alt stăpân și nici o altă credință nu cunoști, fără doar de brațul care te mănuieste. Sângele nimănui nu te va face să dai înapoi. Vei vrea atunci să îi iei viața lui Túrin Turambar, vei vrea să mă răpui fără zăbavă?

Și din tăișul sabiei s-a auzit o voce rece:

- Da, bucuroasă îți voi bea sângele, ca să uit de sângele stăpânului meu, Beleg, și de sângele lui Brandir, pe nedrept ucis. Fără zăbavă te voi ucide.

Atunci Túrin a înfipt plăselele în pământ și el s-a aruncat cu pieptul în vârful ascuțit al lui Gurthang, iar lama neagră i-a luat viața. Când au sosit acolo Mablung și elfii s-au uitat la stârvul lui Glaurung și la trupul lui Túrin, și tare s-au îndurerat; iar când au ajuns oamenii din Brethil și au aflat pricina nebuniei și a morții lui Túrin, au rămas împietriți de uimire; iar Mablung a spus cu amărăciune:

- Și eu am avut partea mea de vină în soartă Copiilor lui Húrin, căci cu veștile mele l-am ucis pe cel pe care-l iubeam.

L-au ridicat pe Túrin de acolo și atunci au văzut că tăișul lui Gurthang se frânsese. Apoi elfii și oamenii au strâns multe lemne și au făcut din ele un rug uriaș, punând dragonul pe el și lăsându-l să ardă până s-a preschimbat în cenușă. Pe Túrin l-au așezat într-un gorgan înalt, durat chiar pe locul unde își dăduse sfârșitul, iar alături au pus frânturile lui Gurthang. După ce au isprăvit toate acestea, elfii i-au bocit pe Copiii lui Húrin, iar pe gorgan au pus o piatră mare și cenușie pe care au gravat cu runele din Doriath:

TÚRIN TURAMBAR DAGNIR GLAURUNGA

Iar dedesubt:

NIENOR NÍNIEL

Dar ea nu se afla acolo și nimeni n-a știut vreodată unde au dus-o apele reci ale Râului Teiglin.

CAPITOLUL XXII

Despre distrugerea Doriathului

Astfel s-a sfârșit povestea lui Túrin Turambar; dar Morgoth n-avea nici o clipă de răgaz în a face rău, iar răfuială lui cu Casa lui Hador încă nu se încheiase. Răutatea ce-o arata

impo- triva-le era fără sfârșit, cu toate că îl avea pe Húrin sub ochii săi, iar Morwen rătăcea prin sălbăticie.

Nefericită era soarta lui Húrin; căci tot ce știa Morgoth despre lucrătură nemernicieii sale știa și Húrin, dar minciunile se împloteau cu adevărul și ceea ce era bun fie că era ținut ascuns, fie ajungea la el răstălmăcit. Morgoth căuta mai cu seamă să arunce o lumină ticăloasă asupra a tot ce făceau Thingol și Melian, căci îi ura cumplit și se temea de ei. Astfel că atunci când a socotit că venise clipa potrivită, l-a eliberat pe Húrin din lanțuri și i-a spus să plece unde o vedea cu ochii; pasămite, i se făcuse milă de-un dușman învins pe de-a-ntregul. Mintea, bineînțeles, căci singurul lui gând era acela că Húrin, până să moară, să devină unealta urii sale față de elfi și de oameni.

Cu toate că nu avea încredere nici cât negrul de sub unghie în vorbele lui Morgoth, știindu-l că nu cunoștea milă, Húrin a primit să fie eliberat și a plecat de-acolo îndurerat și otrăvit de vorbele Seniorului întunecimii; trecuse între timp un an de la moartea fiului său Túrin. În cei douăzeci și opt de ani cât fusese prizonier în Angband, devenise cumplit la înfățișare. Părul și barba îi crescuseră albe, dar mersul îi era negârbovit, căci se sprijinea într-un toiag lung și negru; la mijloc își încinsese o spadă. Astfel a pășit el în Hithlum; printre mai-marii Răsăritenilor se zvonea că o mulțime de căpitani și osteni negri din Angband traversa nisipurile pustiului Anfauglith și împreună cu ei mergea un bătrân, care era ținut la mare cinste printre ei. Prin urmare, nu s-au atins de Húrin, ci l-au lăsat să umble după cum îi era voia pe meleagurile lor; ceea ce s-a dovedit un lucru înțelept, pentru că aceia care mai rămăseseră din poporul lui se fereau de el, din pricină că venea din Angband, care va să zică se înhăitase cu Morgoth și părea să se bucure de prețuirea lui.

Astfel că libertatea asta n-a făcut decât să sporească și mai mult înverșunarea din sufletul lui Húrin; a lăsat el în urma ținutul Hithlum și a urcat în munți; deslușind în zare piscurile munților Crissaegrim, și-a amintit de Turgon și a simțit dorința să pătrundă încă o dată în Gondolin, regatul ascuns. A coborât din Ered Wethrin, fără să știe că stârpiturile lui Morgoth îi pândeau fiecare pas; a trecut Sirionul pe la vadul Brithiach și a intrat în Dimbar, ajungând la poala întunecată a Munților Echoriath. Era frig în ținutul acela pustiu cât vedea cu ochii. S-a uitat în jurul său aproape fără de speranță, căci se oprise la

picioarul unui grohotiș ce urca până la un perete de stâncă netedă ca-n palmă; nu știa că asta era tot ce mai rămăsese din vechiul Drum de Refugiu: Râul Secat era zăgăzuit și poarta arcuită îngropată. Húrin și-a ridicat privirile spre cerul plumburiu, gândind că poate o mai zări zburând vreun vultur, așa cum zărise odată, demult, în tinerețea sa; dar n-a văzut decât umbre purtate de vântul dinspre răsărit și nori învârtindu-se în jurul piscurilor de neatins și n-a auzit decât vântul șuierând peste bolovani.

Numai că vulturii străjuiau acum mai abtîr ca înainte, astfel ca ei l-au văzut prea bine pe Húrin, jos, departe, pierdut în lumină tot mai palidă; fără zăbavă Thorondor însuși - atît de însemnată părea vestea asta - s-a dus să-i spună lui Turgon. Turgon însă i-a răspuns:

- Morgoth doarme, crezi? Mă tem că te-ai lăsat amăgit.

- Nicidecum, i-a zis Thorondor. Dacă vulturii lui Manwë ar fi vrut să te amăgească astfel, de multă vreme, stăpâne, ascunzișul ți-ar fi fost zadarnic.

- Atunci vorbele tale aduc o veste proastă, nu s-a lăsat Turgon; căci nu pot să aibă decât un singur tâlc. Până și Húrin Thalion s-a supus, în cele din urmă, voinței lui Morgoth. Inima mi-e zăvorâta.

Dar după plecarea lui Thorondor, Turgon a rămas multă vreme pe gânduri, frământându-se, căci își amintea de faptele lui Húrin din Dor-lómin; așa că și-a desferecat inima și le-a trimis vorbă vulturilor să-l caute pe Húrin și să-l aducă, de vor putea, în Gondolin. A fost însă prea târziu, și nicicînd nu l-au mai zărit de-atunci, nici în lumina zilei, nici în umbrele nopții.

Húrin a rămas o vreme disperat în fata stîncilor tăcute ale munților Echoriath; aflat la scăpătat, soarele a străpuns norii și i-a colorat barba în roșu. Atunci Húrin a strigat cât a putut el de tare, nepăsându-i de niscai urechi ce l-ar fi putut auzi în sălbăticia aceea, și a blestemat mealeagul neîndurător, în cele din urmă, s-a cățarat sus, pe o stîncă, a privit spre Gondolin și a strigat cu voce puternică:

- Turgon, Turgon, adu-ți aminte de Smârcurile Serech! O, Turgon, nu vrei să mă auzi din palatele tale ascunse?

Singur vântul se auzea, prin ierburile uscate.

- Aşa şuieră vântul şi prin smârcuri, la apus, a mai zis el.

Nici n-a terminat bine aceste vorbe, că soarele a şi apus în spatele Munţilor Umbrei; o beznă adâncă l-a împresurat, vântul a tăcut şi peste pustietate s-a lăsat liniştea.

Nişte urechi au auzit totuşi strigătul lui Húrin şi, curând, spusele lui au ajuns până la Tronul întunecat de la miazănoapte; Morgoth a zâmbit - acum aflase fără urmă de îndoială în care parte de lume trăia Turgon, cu toate că, din pricina vulturilor, nici o iscoadă de-a lui nu reuşise încă să zărească meleagul de dincolo de Munţii Încercuitori. Acesta a fost primul rău pe care l-a pricinuit libertatea lui Húrin.

În beznă ce se lăsase de jur împrejur, Húrin a căzut de pe stâncă și pe loc a fost cuprins de un somn greu al durerii. Dar, în somn, a auzit vocea tânguitoare a lui Morwen, chemându-l de multe ori pe nume; i se părea lui că vocea ei venea din Brethil. Astfel că trezindu-se el a doua zi, s-a ridicat și a pornit pe dată înapoi spre Brithiach; trecând pe lângă poala codrului Brethil, a ajuns la ceas de noapte la Trecerea peste Teiglin. Străjile l-au zărit, dar au fost cuprinse de spaimă, închipuindu-și că li se arătase un duh din cine știe ce gorgan ridicat în străvechime în urma unei bătălii, bântuind acum împresurat de întuneric; din pricina asta nu l-au oprit, iar el a ajuns în cele din urmă la locul unde fusese ars Glaurung, și a văzut piatra înaltă de la marginea prăpastiei Cabed Naeramarth.

Dar Húrin nu s-a uitat la piatră, pentru că știa ce stătea scris pe ea; ochii lui au văzut că nu se găsea singur acolo. În umbra pietrei ședea o femeie în genunchi, aplecată în față; Húrin a rămas țintuit locului, iar ea și-a dat la o parte gluga zdrențuită și și-a ridicat fata. Era căruntă, bătrână, dar când ochii ei i-au întâlnit pe ai lui, el a recunoscut-o de îndată; căci, cu toate că aveau o privire rătăcită și temătoare. Încă mai sclipea în ei acea lumină care, cu multă vreme în urmă, îi adusese numele de Eledhwen, cea mai mândră și mai frumoasă femeie muritoare din zilele de odinioară.

- Ai venit, în sfârșit, a zis ea. Prea mult te-am așteptat.
- Întunecat a fost drumul. Am venit când am putut, a răspuns el.
- Dar ai venit prea târziu, a zis Morwen. Ei s-au dus.
- Știu. Dar tu nu te-ai dus.
- Încă nu, a mai spus Morwen. Sunt sfârșită. Mă voi duce o dată cu soarele. Puțină vreme a mai rămas: dacă știi, spune-mi! Cum l-a găsit ea?

Húrin însă nu i-a răspuns și au rămas Amandoi așezați lângă piatra, fără să mai scoată un cuvânt; iar când soarele a asfințit, Morwen a oftat și l-a prins de mână, și a rămas nemișcată; și Húrin a știut că murise. S-a uitat la ea în lumina amurgului și i s-a părut că fața ei brăzdată de durere și de suferințele nemiloase i se netezise.

- Pe ea n-au supus-o, a zis el.

A închis ochii și nu s-a clintit de lângă ea în timp ce noaptea cobora. Apele urlau în defileul Cabed Naeramarth, dar el nu auzea nimic, nu vedea nimic, nu simțea nimic, pentru că inima-i împietrise în el. Din senin s-a stimit un vânt care l-a lovit în față cu ploaie aspră; s-a dezmoțit atunci, a simțit cum îl umple mânia ca un fum, întunecându-i judecată, încât tot ce-și mai dorea era să se răzbune pentru ceea ce pătimise el și pentru ceea ce pătimise neamul său, invino- vatindu-i, în tulburarea sa, pe toți aceia pe care-i cunoscuseră în viața lor. S-a ridicat apoi, a făcut un mormânt pentru Morwen, lângă buza prăpastiei, lângă piatra, înspre apus, și în piatră a săpat următoarele cuvinte:

AICI ZACE ȘI MORWEN ELEDHWEN.

Se povestește că un clarvăzător din Brethil, care știa și să cânte la harpă, Glirhuin era numele său, a făcut un cântec în care spunea că Piatra Nefericiților nu va fi nicicând profanata de Morgoth, nici măcar nu va fi clintita din loc atunci când marea va înghiți tot pământul; așa avea să se întâmple, iar Toi Morwen sta și acum în picioare în apă de dincolo de noile țărături care au fost înălțate în zilele mâniei valarilor. Húrin însă nu acolo își are mormântul, pentru că pe el soarta l-a minat mai departe, iar Umbra l-a urmat.

Húrin a traversat Râul Teiglin și a apucat-o pe la miazăzi de străvechiul drum ce ducea la Nargothrond; în zare, spre răsărit, se zărea singuratică înălțime numită Amon Rûdh. Húrin știa ce se petrecuse acolo. Într-un târziu, a ajuns pe malul vijeliosului Narog; ce mai rămăsese din vechiul pod erau bolovanii căzuți în râu - pe ei a trecut Húrin pe malul celălalt, așa cum făcuse și Mablung din Doriath înaintea lui; sprijinindu-se în toiag, a ajuns astfel la Porțile distruse ale lui Felagund.

Trebuie spus aici că, după ce Glaurung a părăsit ruinele fortăreței, Mîm, Gnomul Scundac, a găsit o cale să ajungă la Nargothrond și aici s-a strecurat în încăperile fortăreței; a pus stăpânire pe ele și pe aurul și nestematele găsite înăuntru, pe care le cernea una-ntruna printre degete, căci nimeni nu venea să-l tulbure, de teamă duhului Glaurung și a amintirilor legate de el. Acum însă venise cineva care s-a oprit în prag; Mîm i-a

ieșit în întâmpinare cerând să-i spună ce treabă îl mână acolo.
Dar Húrin l-a întrebat:

- Cine ești tu, care mă împiedici să intru în casa lui Finrod Felagund?

- Sunt Mîm, a răspuns gnomul. Înainte ca trufașii să fi venit de peste Mare, gnomii au fost cei care-au sălășluit în Nulukkizdin. N-am făcut decât să mă întorc să iau ce-i al meu; căci ultimul am rămas din seminția mea.

- Atunci n-ai să mai ai parte de moștenirea ta, a zis Húrin, căci eu sunt Húrin, fiul lui Galdor, și m-am întors din Angband, iar fiul meu a fost Túrin Turambar. pe care cu siguranță nu l-ai uitat; el a fost cel care l-a răpus pe Glaurung Dragonul, care a părăduit sălile acestea în care șezi tu acum; nu-mi este neștiut cine anume a trădat Coiful Dragonului din Dor-lómin.

Înspăimântat peste poate, Mîm i-a zis lui Húrin să ia orice voia de acolo, numai să-i lase viața; însă Húrin n-a luat seamă la ruga lui, ci l-a răpus dinaintea porților fortăreței Nargothrond. Apoi a intrat și o vreme a rămas în locul acela înfiorător, unde comorile Valinorului zăceau risipite pe podele în întuneric și părăgînire; povestea spune că atunci când Húrin a ieșit sub cerul liber dintre ruinele Nargothrondului, ducea cu el un singur lucru din tot acel munte de comori.

Apoi a apucat-o spre răsărit și a ajuns la Heleșteiele Amurgului, deasupra Cascadei Sirion. Acolo l-au luat elfii care păzeau hotarele apusene ale Doriathului și l-au dus în fața Regelui Thingon, în Cele o Mie de Peșteri. S-a mirat nespus Thingol și tare s-a îndurerat când l-a privit și a recunoscut în omul acela înverșunat și îmbătrânit pe Húrin Thalion, prizonierul lui Morgoth; l-a primit însă cum se cuvine și cu cinstirea meritată. Húrin nu i-a răspuns Regelui, ci a scos de sub mantie acel lucru pe care-l luase din Nargothrond; nici mai mult, nici mai puțin decât Colanul Gnomilor, Nauglamir, făurit pentru Finrod Felagund cu mulți, mulți ani în urmă de făurarii din Nogrod și Belagost, cea mai reușită dintre toate lucrările lor din Zilele de Odinioară și prețuit de Finrod - cât a fost în viața - mai presus de toate comorile din Nargothrond. Húrin l-a aruncat la picioarele lui Thingol, zicând aceste cuvinte înverșunate și amare:

- Primește-ți plată pentru grija ce-ai purtat-o copiilor și soaței mele! Căci acesta este Colanul Nauglamir, un nume ce-l cunosc deopotrivă elfii și oamenii; din întunecimea Nargothrondului ți-l aduc, de acolo de unde l-a lăsat în urmă-i Finrod, rubedenia ta, atunci când a plecat cu Beren, fiul lui Barahir, să împlinească porunca lui Thingol din Doriath!

A privit Thingol la lucrul acela de preț, și a știut că, într-adevăr, era Nauglamir; a înțeles deopotrivă și gândul lui Húrin; dar, fiindu-i milă de Húrin, și-a înfrânat mânia și a înghițit vorbele lui disprețuitoare. Într-un târziu, a vorbit Melian, spunând:

- Húrin Thalion, Morgoth te-a vrăjit; căci acela care vede prin ochii lui Morgoth, cu voie sau fără voie, vede totul sucit: multă vreme a petrecut Túrin, fiul tău, în încăperile din Menegroth, arătându-i-se iubire și cinstire ca fiu al lui Thingol; nu din vrerea Regelui și nici din a mea nu s-a mai întors el în Doriath. Mai târziu, soața și copila ta au fost adăpostite aici, cu cinstire și bunăvoință; am făcut tot ce ne-a stat în puteri s-o împiedicăm pe Morwen să plece la Nargothrond. Cu glasul lui Morgoth îți mustri acum prietenii.

Auzind cuvintele lui Melian, Húrin a stat că împietrit și a privit îndelung în ochii Reginei; și acolo, în Menegrothul, încă aparat de Brâul lui Melian de întunecimea Dușmanului, a deslușit el adevărul celor întâmplare și făptuite și a băut până la fund cupa nenorocirilor ce i-o pregătise Morgoth Bauglir. Fără să mai scoată o vorbă despre trecut, s-a aplecat, a ridicat colanul de unde zăcea în fața jilțului lui Thingol și i l-a dat Regelui, spunând:

- Primește acum, stăpâne, Colanul Gnomilor drept dar de la cineva care nu are nimic și că o aducere aminte de la Húrin din Dor-lómin. Căci acum soarta mi s-a împlinit, așijderea și vrerea lui Morgoth; ci eu nu-i mai sunt sclav.

S-a răsucit pe călcâie și a părăsit Cele o Mie de Peșteri și toți cei care-l zăreau se dădeau în lături din calea lui; nimeni n-a căutat să-l oprească și nici că a aflat cineva încotro s-a dus. Din cât se povestește, Húrin n-a mai vrut să trăiască, nemaiavând dorința s-o facă, nici pentru ce, astfel că, într-un târziu, s-a aruncat în marea apuseana; astfel a sfârșit cel mai mareț dintre războinicii oamenilor muritori.

Dar, după ce Húrin a plecat din Menegroth, Thingol a rămas multă vreme cufundat în tăcere, cu privirile ațintite la comoara aceea de pe genunchii săi; și deodată și-a zis că ar trebui refaurit și în el să fie încrustat silmarilul. Căci o dată cu trecerea anilor, gândul lui Thingol se întorcea tot mereu la giuvaierul lui Fëanor, legându-se de el într-atât, încât nu-i plăcea să-l știe pus la adăpost nici măcar în spatele ușilor visteriei sale celei mai tainice; dorea să-l poarte cu sine tot timpul, și treaz, și în somn.

În acele timpuri, gnomii încă mai veneau în Beleriand din sălașurile lor din Ered Lindon și, trecând Râul Gelion pe la Sam Athrad, Vadul Pieselor, urmau străvechiul drum ce ducea în Doriath; pricepuți că nimeni alții erau în lucrarea metalului și a pietrei și mare nevoie era în Menegroth de priceperea lor. Acum însă nu mai veneau în grupuri mici ca în alte dăți, ci în adevărate oștiri, înarmate până-n dinți pentru a se apăra în ținuturile pline de primejdii dintre Aros și Gelion; iar când soseau în Menegroth, erau găzduiți în încăperi și fierarii separate de ale tuturor celorlalți. Cam la acea vreme anume, mari fierari din Nogrod tocmai sosiseră în Doriath; prin urmare, Regele i-a chemat la sine și le-a mărturisit dorința lui că, dacă priceperea lor era într-adevăr atât de mare pe cât se spunea, să refaureasca ei colanul Nauglamfr și-n el să încrusteze silmarilul. Gnomii au privit la lucrătură străbunilor lor și s-au minunat la vederea giuvaierului strălucitor al lui Fëanor; dintr-o dată s-a stimit în ei o poftă aprigă de a le avea pentru ei și de a le duce cu ei în sălașurile lor îndepărtate, în munți. Dar și-au tăinuit bine gândurile și au primit să facă ceea ce li se ceruse.

Lungă a fost truda lor, iar Thingol cobora de unul singur în fierăriile lor din adânc și stătea acolo, privindu-i cum lucrează. Într-un târziu, dorința i-a fost împlinită și cele mai mărețe lucruri făcute vreodată de elfi și gnomi au fost împreunate într-unui singur, frumusețea îi era neasemuită, căci nestematele fără de număr ale Colanului Nauglamir răsfrângeau și răspândeau în jur în minunate ape lumina silmarilului încrustat în mijlocul lor. Atunci Thingol, aflat singur printre gnomi, a dat să ia colanul și să și-l pună la gât; însă în acea clipă gnomii i s-au pus în cale și i-au cerut să li-l dea lor, spunând:

- Cu ce drept vrea regele elfilor să țină pentru el Colanul Nauglamir pe care străbunii noștri l-au făurit pentru Finrod

Felagund, care e mort? A ajuns la el adus de Húrin, omul din Dor-lbmin, care l-a luat ca un hoț din întunecimile Nargothrondului.

Dar Thingol le-a deslușit de îndată inimile și a văzut că, dorind silmarilul, ei căutau o pricină și un ascunziș potrivit pentru adevăratul lor gând; mândru și mândru, Thingol n-a mai ținut seama de primejdia în care se afla, ci le-a vorbit batjocoritor:

- Cum de cutezați voi, seminție barbara, să-mi cereți mie, Elu Thingol, Stăpânul Beleriandului, a cărei viață a început lângă apele Lacului Cuivienen, cu ani fără' de număr înainte că străbunii neamului scundac să se fi trezit la viață?

Stând el înalt și trufaș printre gnomi, le-a cerut, cu vorbe de ocară, să părăsească Doriathul fără a-și mai aștepta răsplata.

Auzind vorbele Regelui, pofta gnomilor s-a preschimbat în furie; l-au înconjurat, l-au prins și l-au răpus chiar acolo. Astfel

a pierit, în adâncurile fortăreței Menegroth, Elwë Singollo, Regele din Doriath, singurul dintre toți Copiii lui Ilúvatar care și-a unit viața cu o maia dintre ainuri și cel care, singurul dintre Elfii Părăsiți, a văzut lumina Copacilor din Valinor și care a murit cu privirile ațintite la silmaril.

Luând colanul, gnomii au ieșit din Menegroth și au fugit spre răsărit, trecând prin Region. Dar veștile s-au răspândit cu repeziciune în codru, astfel că puțini dintre ei au izbutit să treacă Râul Aros, căci au fost urmăriți în timp ce căutau drumul răsăritean, și uciși; Colanul Nauglamir le-a fost luat și adus înapoi cu durere adâncă și dat Reginei Melian. Totuși, doi dintre ucigașii lui Thingol au reușit să scape de urmăritori, au trecut hotarul dinspre soare-răsare și-ntr-un târziu au ajuns în orașul lor îndepărtat din Munții Albaștri; acolo, în Nogrod, au povestit numai o parte din cele petrecute, anume că gnomii fuseseră uciși în Doriath la porunca regelui elfilor, pentru a nu le da răsplata ce li se cuvenea.

Cumplit s-au înfuriat gnomii din Nogrod și mare le-a fost jalea pentru pieirea celor de-un neam cu ei și a iscușiilor lor meșteri; și-au smuls bărbile și au bocit; vreme îndelungată au stat apoi chibzuind cum să se răzbune. Se povestește că ar fi cerut ajutor celor din Belegost, dar aceștia au căutat să le mute gândul de la răzbunare; dar n-au izbutit, astfel că n-a trecut mult și o oștire numeroasă a ieșit pe porțile Nogrodului, a trecut Gelionul și s-au îndreptat spre soare-apune, prin Beleriand.

În Doriath, moartea regelui a schimbat soarta lucrurilor. Melian a rămas multă vreme la căpătâiul lui Thingol Regele, fără să scoată un cuvânt, și gândurile i s-au întors în timp, la anii luminați de stele și la prima lor întâlnire printre privighetorile din Nan Elmoth, cu atâtea evuri în urmă; și a știut că despărțirea de Thingol prevestea o despărțire și mai mare și că sfârșitul Doriathului era aproape. Melian se trăgea din seminția divină a valarilor, era o maia cu mari puteri și cu o înțelepciune asemenea; din iubire pentru Elwë Singollo își luase ea forma Copiilor Mai-Mari ai lui Ilúvatar și, prin unirea cu el se legase cu lanțurile Ardei și se supusese opreliștilor care o guvernau. Sub acel chip i-o dăruise lui Thingol pe Lúthien Tinúviel; sub acel chip câștigase o putere ce depășea cu mult materia din care era făcută Ardă, iar, prin Brâul lui Melian, Doriathul fusese străjuit în lungile evuri de relele de afară. Dar acum Thingol zăcea mort,

iar spiritul său ajunsese în sălile lui Mandos; moartea lui a pricinuit o schimbare și în Melian. Anume, puterea ei s-a retras din pădurile Neldoreth și Region, iar Esgalduin, râul vrăjit, vorbea acum cu un alt glas; în Doriath puteau de-acum pătrunde dușmanii.

Din acel ceas, Melian n-a mai vorbit nimănui altcuiva decât lui Mablung, rugându-l să aibă grijă de silmaril și să le trimită de îndată vorbă lui Beren și lui Lúthien în Ossiriand; iar ea a dispărut de pe Pământul de Mijloc și s-a dus în țara valarilor de peste marea apuseana, să cugete la durerile ei în grădinile din Lorien, de unde venise; de-acum povestea aceasta nu mai pomenește nimic despre ea.

Între timp, oștirea naugrimilor a trecut Râul Aros și a intrat nestingherită în codrii Doriathului; nimeni nu le-a stat în cale, căci erau mulți și ftorosi la înfățișare, iar căpeteniile Elfilor Cenușii au fost cuprinse de îndoială și deznădejde, alergând ba într-o parte, ba-n alta fără a ști ce să facă. Gnomii însă și-au văzut de drum, au trecut podul cel mare și au pătruns în Menegroth; și acolo s-a petrecut cel mai dureros lucru dintre toate nenorocirile din Zilele de Odinioară. Căci s-a încins o bătălie în Cele o Mie de Peșteri și mulți elfi și gnomi au pierit; bătălia aceea n-a fost nicicând uitată. Până la urma gnomii au învins și fortăreața lui Thingol a fost trecută prin foc și sabie și jefuită. A pierit atunci Mablung Mina-Grea, în fața porților visteriei în care era ținut Naugla- mfr; iar silmarilul a fost luat.

La acea vreme, Beren și Lúthien încă trăiau în Toi Galen, Insula Verde, în mijlocul Râului Adurant, cel mai sudic dintre râurile ce coborau din Ered Lindon și, curgând la vale, se varsau în Gelion; fiul lor, Dior Eluchil, o avea drept soața pe Nimloth, înrudită cu Celebom, prințul din Doriath, însurat cu Doamna Galadriel. Fiii lui Dior și Nimloth erau Elured și Elurin; li se născuse și o fată, pe nume Elwing, adică Stropi de Steele, căci venise pe lume într-o noapte plină de stele a căror lumină sclișea în stropii cascadei Lauthir Lamath, aflată în apropierea casei părintelui său.

Printre elfii din Ossiriand s-a dus iute vestea că o mare oștire de gnomi, înarmați că pentru război, coborâse din munți și trecuse Gelionul pe la Vadul Pietrelor. Vestea a ajuns curând și la Beren și Lúthien; tot atunci a sosit un sol din Doriath, ca să le spună ce se petrecuse acolo. Fără să mai zăbovească o clipă,

Beren a părăsit Toi Galen și, che- mindu-l la sine pe Dior, fiul său, au plecat împreună spre miazănoapte, la Râul Ascar; cu ei au mers și mulți Elfi Verzi din Ossiriand.

Astfel s-a întâmplat că atunci când gnomii din Nogrod, care se întorceau din Menegroth, după ce pierduseră mulți dintr-ai lor în bătălie, au ajuns la Sam Athrad, au fost atacați de dușmani nevăzuți; căci atunci când au urcat pe țărmul înalt al Gelionului, încărcăți de tot ce jefuiseră din Doriath, dintr-o dată pădurile s-au umplut de glasul cornilor elfesti și din toate părțile sulite au început să zboare spre ei. Acolo mulți gnomi și-au găsit sfârșitul în primul atac; au fost însă și din cei care-au scăpat și, ținându-se strâns împreună, au fugit spre răsărit, spre munți. Dar, în vreme ce urcau lungile povimisuri ale muntelui Dolmed, au apărut ca din senin Păstorii Copacilor, care i-au împins pe gnomi în codrii întunecați ai munților Ered Lindon, de unde, din cât se povestește, nici unul n-ar mai fi ieșit să urce strungile înalte ce duceau spre sălașurile lor.

În acea bătălie lângă Sam Athrad, Beren a dus ultima sa luptă, răpunându-l cu mâna sa pe Seniorul din Nogrod și smulgându-i Colanul Gnomilor; dar, înainte de-a muri, gnomul a blestemat comoară. Beren a privit cu mirare giu- vaierul lui Fëanor, același pe care el însuși îl scosese din coroana de fier a lui Morgoth, strălucind acum într-o lucrătură de aur și nestemate, făcută de meșterii gnomi; și, cum era mânjit de sânge, l-a spălat în apele râului. După ce toate s-au săvârșit, comoară din Doriath a fost scufundată în Ascar și, din acel ceas, râul a primit numele de Rathlóriel, Albia Aurită. Colanul Nauglamir a fost luat de Beren, care s-a întors cu el în Toi Galen. Prea puțin i-a ostit colanul durerea lui Lúthien când a aflat că Seniorul din Nogrod pierise și, dimpreună cu el, mulți gnomi; dar povestea și cinte- cele spun că, purtând acel colan și nestemata nepieritoare, Lúthien a devenit întruchiparea celei mai desăvârșite frumuseți și măreții ce au fost cunoscute vreodată în afară regatului Valinor; o vreme Tara Morților Vii s-a asemănat cu țărmul valarilor, nici un alt loc n-a mai fost cândva atât de frumos, de mănos și de plin de lumină.

După această faptă, Dior, moștenitorul lui Thingol, și-a luat rămas-bun de la Beren și Lúthien și, plecând din Lanthir Lamath cu soața lui, Nimloth, a ajuns în Menegroth, unde și-a făcut sălaș; împreună cu ei s-au dus și fiii lor încă tineri, Elurld și

Elurin, precum și fiica lor, Elwing. Sindarii i-au primit cu bucurie și s-au scuturat de întunecimea durerii pricinuite de rubedeniile pierite, de Regele mort și de plecarea lui Melian; iar Dior Eluchfîl a purces să readucă gloria regatului Doriath.

Într-o noapte de toamnă, la ceas târziu, s-au auzit bubuituri în poartă Menegrothului și o voce a cerut să ajungă la Rege. Era un senior al Elfilor Verzi, sosit în mare grabă din Ossiriand. Paznicii porții l-au adus de îndată la Rege, care ședea singur în camera lui; fără să scoată un cuvânt, elful i-a dat Regelui un sipet și a plecat. Acolo se găsea Colanul Gnomilor în care era încrustat silmarilul; privind la el, Dior a înțeles că era un semn că Beren Erchamion și Lúthien Tinúviel muriseră cu adevărat și că plecaseră acolo unde se duce seminția oamenilor, spre o soartă dincolo de marginile lumii acesteia.

Îndelung a privit Dior silmarilul, pe care tatăl și mama lui izbutiseră, mai presus de orice speranță, să-l aducă din lumea groazei lui Morgoth; moartea prea timpurie ce-i lovise îi sporea și mai mult durerea; înțelepții însă spusese că silmarilul le grăbise sfârșitul, căci flacăra frumuseții lui Lúthien, cât a purtat giuvaierul, fusese prea strălucitoare pentru tari- murile muritoare.

S-a ridicat Dior în picioare și l-a aninat pe Nauglamir în jurul gâtului; dintr-o dată a devenit cel mai chipeș dintre toți copiii lumii din toate cele trei seminții: a edainilor, a eldarilor și a maiarilor din Tărâmul Binecuvântat.

Iute s-a dus vestea printre elfii din Beleriand, risipiți în patru zări, cum că Dior, moștenitorul lui Thingol, purta colanul Nauglamir și, auzind această, au spus:

- Un silmaril al lui Fëanor straluce iară în pădurile din Doriath.

Iar jurământul fiilor lui Fëanor s-a retrezit la viață. Căci atâta vreme cât purtase Lúthien Colanul Gnomilor, nici un elf nu îndrăznise s-o atace; dar acum, auzind despre renașterea Doriathului și despre trufia lui Dior, cei șapte s-au strâns de pe unde-i purtaseră pașii și au trimis soli la el să-i ceară ceea ce socoteau că era al lor.

Dior nu le-a dat nici un răspuns fiilor lui Fëanor; atunci Celegorm și-a îmboldit frații să se pregătească pentru a ataca Doriathul. Au venit pe neașteptate, în toiul iernii, și s-au luptat

cu Dior în Cele o Mie de Peșteri; astfel s-au răpus elfii între ei, pentru a doua oară. Au pierit acolo Celegorm, răpus de mâna lui Dior, și Curufin, și smeadul Caranthir; dar și Dior a pierit, și Nimloth, soața lui, iar cruzii servitori ai lui Celegorm le-au luat copiii și i-au lăsat să piară de foame în codru. Maedhros s-a căit amarnic pentru fapta aceasta și i-a căutat îndelung în pădurile Doriathului; dar căutarea s-a dovedit zadarnică, iar despre soarta lui Elured și Elurin nici o poveste nu mai pomenește nimic.

Astfel a fost distrus Doriathul, fără a mai renaște vreodată, iar fiii lui Fëanor n-au pus mâna pe ceea ce voiau; căci puținii care au mai rămas din poporul Doriathului au fugit din calea lor și, împreună cu ei, s-a aflat și Elwing, fiica lui Dior. Au scăpat și, purtând cu ei silmarilul, au ajuns la timp la gurile Râului Sirion, pe malul mării.

CAPITOLUL XXIII

Despre Tuor și căderea Gondolinului

S-a povestit că Huor, fratele lui Húrin, căzuse în Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr, în iama aceluia an, Rian, soața lui, a adus pe lume un prunc, în sălbăticia din Mithrim; i s-a dat numele de Tuor și a fost luat în grijă de Annael, din neamul Elfilor Cenușii, care încă mai trăia pe acele dealuri. Când Tuor a împlinit șaisprezece ani, elfii s-au gândit să părăsească peșterile Androth, unde sălășluiau ei, și să se îndrepte în taina spre Limanurile Sirion, departe, la miazăzi; dar, înainte de a apuca să scape, au fost atacați de orci și de Răsăriteni, iar Tuor a fost luat prizonier și înrobit de Lorgan, mai-marele Răsăritenilor din Hithlum. Timp de trei ani a îndurat el robia, dar, la capătul acestor ani, a izbutit să fugă; s-a întors în peșterile Androth și a trăit acolo de unul singur, pricinuindu-le atâtea pierderi Răsăritenilor, încât Lorgan a pus un preț mare pe capul lui.

Dar, după ce Tuor a trăit timp de patru ani în singurătate și că proscris. Ulmo i-a strecurat în inima dorința să părăsească pământul străbunilor săi, căci îl alesese pe Tuor ca unealtă a planurilor sale. Astfel că Tuor a plecat încă o dată din peșterile Androth. A apucat-o spre apus, traversând ținutul Dor-lómin, și a găsit Annon-in-Gelydh, Poarta Noldorilor, durată de poporul lui

Turgon pe când trăiseră în Nevrast, cu multă vreme în urmă. Din spatele porții, un tunel întunecat ducea pe sub munți și ieșea în Cirith Ninniach, Crăpătura Curcubeului, prin care o apă vijelioasă curgea spre marea apuseana. Astfel s-a întâmplat că fuga lui Tuor din Hithlum a trecut nebagată în seamă nici de oameni, nici de orci, iar Morgoth n-a avut cum afla de ea.

A ajuns Tuor în Nevrast și, privind el la Belegaer. Marea cea Mare, a prins pe dată drag de ea, iar foșnetul ei și aleanul de-a o străbate i-au stăruit de atunci în urechi și-n suflet și l-a cuprins un neastâmpăr ce l-a dus, în cele din urmă, în adâncurile regatelor lui Ulmo. A rămas să trăiască de unul singur în Nevrast; vara celui an a trecut, iar căderea Nargothron- dului se apropia; dar când a venit toamna, Tuor a zărit șapte lebede mari care zburau spre miazăzi și a înțeles că acesta era un semn al lucrurilor pe care le trecuse timp prea îndelungat cu vederea, așa că le-a urmat zborul de-a lungul țărmurilor mării. Astfel a ajuns el la sălile pustii ale Vinyamarului, sub Muntele Târâș. A intrat și acolo a găsit scutul și cămașa lungă de zale, precum și sabia și coiful lăsate de mult de Turgon, la i porunca lui Ulmo; s-a înveșmântat Tuor cu ele și și-a încins J sabia la brâu și a coborât pe țărm. Dar dinspre apus s-a stimit o furtună mare, din care s-a înălțat în toată măreția sa Ulmo, Domnul Apelor, și i-a vorbit lui Tuor care stătea pe țărm. L-a rugat Ulmo să părăsească acel loc și să găsească regatul ascuns al Gondolinului; i-a mai dat el lui Tuor o mantie cenușie, pentru a-l învălui în umbră și a-l feri astfel de ochii dușmanilor săi.

A doua zi de dimineață, după ce s-a potolit furtuna, Tuor a dat peste un elf, chiar lângă zidurile Vinyamarului; era Voronwe, fiul lui Aranwg, din Gondolin, care se aflase pe ultima corabie dintre cele trimise de Turgon în Apus. Când corabia s-a întors în sfârșit de pe depărtările oceanului, a fost prinsă într-o furtună și scufundată nu departe de țărmurile Pământului de

Mijloc. Dintre toți marinarii aflați pe ea, Ulmo l-a ales pe Voronwe și l-a aruncat pe uscat, în apropiere de Vinyamar; acum, aflând de porunca ce-o primise Tuor de la Domnul Apelor, s-a minunat Voronwe și a primit să-l călăuzească spre poarta ascunsă a Gondolinului. Astfel că au pornit împreună din Vinyamar, dar lama Cruntă din acel an s-a abătut asupra lor dinspre miazănoapte, încât ei s-au răătăcit și au luat-o spre răsărit, pe la poalele Munților Umbrei.

Într-un târziu, au ajuns la lazurile Ivrin și au privit îndurerăți prăpădul pricinuit acolo de trecerea lui Glaurung Dragonul; dar cum stăteau ei așa și se uitau în jur, au văzut pe cineva trec în d în mare grabă spre miazănoapte; era un om înalt, înveșmântat în negru și purtând o sabie neagră. Nu știau cine era acesta și nici ce se petrecuse la miazăzi; iar când omul a trecut prin dreptul lor, ei nu au zis nimic.

În cele din urmă, prin puterea pe care le-a dat-o Ulmo, au ajuns la poarta ascunsă a Gondolinului, au străbătut tunelul până la poarta interioară și acolo străjerii i-au prins și i-au făcut prizonieri. I-au dus aceștia în sus, prin marea ravină Orfalch Echor, cea închisă cu șapte porți, până în fața lui Ecthelion de la Fântână, străjerul mării porți de la capătul urcușului; acolo Tuor și-a scos mantia și, după zaua și armele ce și le pusese în Vinyamar, s-a văzut limpede că el era cu adevărat cel trimis de Ulmo. Și a privit Tuor în jos, la frumoasa vale Tumladen, așezată că o nestemată verde între înălțimile împrejmuitoare; iar în zare, pe culmea stin- coasă Amon Gwareth, a văzut mărețul Gondolin, orașul cu șapte nume, ale cărui faimă și glorie sunt slăvite mai presus decât oricare altele în cântecele din toate așezările elfilor din Meleagurile de Dincoace. La porunca lui Ecthelion au sunat trâmbițele pe turnurile porții cele mari, și glasul lor a răsunat printre culmile munților; din depărtare s-au auzit cu limpezime trâmbițele răsunând drept răspuns de pe zidurile albe ale orașului inundat de zorile trandafirii ce luminau câmpia.

Iar fiul lui Huor a străbătut valea Tumladen, călare și a ajuns la poarta Gondolinului; a urcat scară largă a orașului și, în sfârșit, s-a aflat în fața Turnului Regelui și a văzut copacii făuriți aidoma Copacilor din Valinor. Apoi i s-a înfățișat lui Turgon, fiul lui Fingolfin, Marele Rege al noldorilor; în dreapta Regelui ședea Maeglin, fiul surorii sale, iar la stânga sa Idril Celebrindal, fiica sa; și toți cei care au auzit vocea lui Tuor s-au minunat,

nevenindu-le să creadă că era cu adevărat un om din seminția muritoare, căci vorbele sale erau vorbele Domnului Apelor, care îi veneau pe buze de la sine în acel ceas. L-a prevenit el pe Turgon că Blestemul lui Mandos avea să se împlinească foarte curând, iar tot ceea ce făuriseră noldorii avea să piară; l-a rugat pe Rege să plece, să părăsească frumosul și preaputemicul oraș pe care-l durase și să coboare pe Sirion până la mare.

Multă vreme a cumpănit Turgon la sfatul lui Ulmo, venindu-i în minte ceea ce i se spusese în Vinyamar: „Dar tu să nu îndrăgești prea tare trudă mâinilor tale și nici tănuitele dorinți ale inimii tale, nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se afla și de pe Mare va veni”. Între timp, Turgon devenise tare trufaș, iar Gondolinul era tot atât de frumos ca și Tirionul, așa cum și-l aminteau elfii; încă avea încredere Turgon în forță tainică și de neânvins a orașului, în ciuda prevestirilor venite de la un vala; iar după bătălia Nirnaeth Amoediad, locuitorii aceluia oraș nu mai voiau cu nici un chip să se amestece în pricinile dintre elfii și oamenii din lumea de afară și nici să înfrunte amenințările și primejdiile ca să se întoarcă în Apus. Închiși în spatele munților lor vrăjiți și lipsiți de poteci, nu îngăduiau nimănui să pătrundă până la ei, chiar dacă străinul s-ar fi refugiat acolo ca să scape de ura lui Morgoth; cât despre veștile din meleagurile de peste munți, acestea soseau cu întârziere și trunchiate, iar locuitorii aproape că nu le luau în seamă. Iscoadele din Angband îi căutau zadarnic; iar locul lor de sălășluire era mai curând un zvon despre o taină pe care nimeni n-o putea desluși. În sfaturile ținute de Rege, Maeglin avea numai vorbe de ocară despre Tuor, iar Regele părea să le dea ascultare, căci se potriveau cu ceea ce simțea el în inima sa; în cele din urmă, s-a împotrivit poveștii lui Ulmo. Cu toate acestea, avertismetul venit de la acest vala i-a amintit de cuvintele spuse noldorilor care, în străvechime, părăsiseră țărmurile din Araman; și teamă de trădare s-a deșteptat în sufletul lui Turgon. În acele vremuri de cumpănă a fost acoperită intrarea spre poarta tainică din Munții Încercuitori; iar de atunci nimeni n-a mai ieșit din Gondolin cu nici un fel de solie, fie de pace, fie de război, atâta vreme cât a mai dăinuit orașul. Veștile despre căderea fortăreței Nargothrond au fost aduse de Thorondor, Mai-Marele Vulturilor, și tot el le-a spus despre răpunerea lui

Thingol și a moștenitorului sau, Dior, și despre căderea în ruină a Doriathului; dar Turgon a rămas surd la orice vorbă despre nenorocirile din lumea de afară și s-a jurat să nu se alăture nicicând vreunui fiu al lui Fëanor; iar poporului său i-a interzis să treacă de încercuirea munților.

Tuor a rămas în Gondolin, vrăjit de pacea și frumusețea locului și de înțelepciunea poporului. Puternic a devenit el și înțelept, învățând cu repeziciune tot ce era de știut despre elfii surghiuniți. În inima lui Idril s-a aprins de dragoste pentru el și a lui pentru ea; ceea ce a ațâțat și mai aprig ura tainică a lui Maeglin, care nu-și dorea nimic mai mult decât s-o aibă pentru sine pe Idril, singura moștenitoare a Regelui din Gondolin. Dar Tuor se bucura de asemenea prețuire din partea Regelui, încât, în cei șapte ani cât a trăit acolo. Regele nu i-a refuzat nimic, nici măcar mâna fiicei sale; căci, chiar dacă nu dăduse ascultare poveței lui Ulmo, înțelesese că soarta noldorilor era legată de cel trimis de Ulmo; nu uitase el nici vorbele pe care i le spusese Huor înainte ca armia din Gondolin să plece de pe câmpul unde se ducea bătălia Lacrimilor Făr' de Număr.

S-a făcut un ospăț mare și plin de bucurie, căci Tuor câștigase inimile tuturor celor din oraș, fără doar pe cea a lui Maeglin și a puținilor care, în taină, îi țineau partea; și astfel s-a petrecut a doua unire între elfi și oameni.

În primăvara anului următor a venit pe lume în Gondolin Eärendil Cel-pe-jumatate-elf, fiul lui Tuor și al lui Idril Cele-brindol; se împlineau atunci cinci sute trei ani de când sosiseră noldorii în Pământul de Mijloc. Frumos peste poate era Eärendil, chipul îi era scaldat de o lumină din ceruri venită, având el frumusețea și înțelepciunea eldarilor, și voinicia și temeritatea oamenilor din străvechime; sunetul mării îi susură în urechi și-i stăruia în inimă, ca și tatălui său.

Pe atunci, Gondolinul trăia vremuri de bucurie și pace; nimeni nu știa că meleagul în care se afla Regatul Ascuns fusese dat în vileag lui Morgoth de strigătele lui Húrin, atunci când, stând el în sălbăticia de dincolo de Munții Încercuitori și negăsind nici o intrare, chemase disperat numele lui Turgon. Din acea zi, Morgoth se gândise numai la acel ținut muntos, cuprins între Anach și izvoarele Sirionului, peste care slugile sale niciodată nu trecuseră; nici acum nu reușea vreo iscodă ori creatura din Angband să ajungă acolo, din pricina vulturilor care

stăteau de strajă, încât Morgoth nu-și putea împlini planurile sale ticăloase. Însă Idril Celebrindol era înțeleaptă și clarvăzătoare și inima ei îi spunea că avea să se întâmple ceva rău; presimțirile i-au învăluit mintea și sufletul ca un nor. Astfel că a pus să se facă un drum tainic ce trebuia să ducă din oraș pe sub câmpie și să iasă mult dincolo de ziduri, la miazănoapte de Amon Gwareth; a avut grijă Idril că despre această lucrare să știe cât mai puțini, astfel ca la urechile lui Maeglin n-a ajuns nici măcar o șoaptă.

S-a întâmplat odată, pe vremea când Eärendil era încă prunc, că Maeglin să dispară. După cum s-a mai spus, lui îi plăcea mai mult decât orice alt meșteșug să scotocească în adâncuri după metale; ajunsese mai-marele elfilor care trudeau în munți, departe de oraș, căutând metalele ce le trebuia în fierarii, atât în timp de pace, cât și în timp de război. Dar adeseori Maeglin mergea cu ortacii săi dincolo de împrejurimea munților, Regele neștiind că porunca lui era astfel nesocotită. Soarta a făcut ca Maeglin să cadă într-o bună zi în mâinile orcilor și să fie dus în Angband. El nu era nici slab de înger, nici sărac cu duhul, dar chinurile cu care l-au amenințat acolo l-au băgat în sperieți; astfel că s-a învoit că, în locul vieții și libertății, să-i dezvăluie lui Morgoth locul unde se afla Gondolinul, căile care duceau acolo și cum putea fi atacat. Atât de mare i-a fost bucuria lui Morgoth, încât i-a promis lui Maeglin să-l facă stăpân peste Gondolin, că vasal ai sau, și să i-o dea pe Idril Celebrindol după ce orașul va fi fost cucerit; și, cu adevărat, pofta de-a o avea pe Idril și ura ce-o nutrea pentru Tuor i-au ușurat lui Maeglin trădarea, cea mai ticăloasă din întreaga istorie a Zilelor de Odinioară. Până una-alta, Morgoth l-a trimis înapoi în Gondolin, că nu cumva cei de-acolo să bănuie că au fost vânduți; în plus, la momentul potrivit Maeglin urma să-i ajute dinăuntru pe atacatori. Iar Maeglin trăia mai departe la curtea regelui, cu fața numai zâmbet, dar cu inima ticăloșită, în vreme ce, în jurul lui Idril, întunericul se făcea tot mai adânc.

Eärendil tocmai împlinise șapte anișori când Morgoth, gata pregătit, i-a asmuțit asupra Gondolinului pe balrogi, pe orci și pe lupi; și cu ei erau dragonii din spița lui Glaurung, care se înmulțiseră și deveniseră și mai fioroși decât părintele lor. Oastea lui Morgoth a atacat dinspre munții de la miazănoapte, cei mai înalți și mai puțin păziți din această pricină, la ceas de

noapte și la vreme de sărbătoare, când tot poporul din Gondolin urcase pe ziduri să aștepte răsăritul soarelui și să-și cante cântecele intru slava lui; căci a doua zi urma să se țină marea sărbătoare numită Porțile Verii. Numai că lumina roșie s-a înălțat deasupra munților de la miazănoapte, nu de la răsărit; și nimic nu a oprit navala dușmanului până sub zidurile Gondolinului, astfel că orașul a fost asediat fără de speranță. Despre faptele de vitejie deznădăjduită ale căpeteniilor din nobilele case și ale războinicilor lor, printre care s-a aflat și Tuor, se povestesc multe în Căderea Gondolinului, unde se mai spune și despre lupta lui Ethelion de la Fântână cu Gothmog, Mai-Marele balroghilor, chiar în curtea Regelui, în care unul l-a răpus pe celălalt, și despre apărarea turnului lui Turgon de către curtenii săi, până când tumul s-a prăbușit; cumplită i-a fost prăbușirea, cum la fel de cumplită a fost și pieirea lui Turgon sub ruinele sale.

Tuor a încercat s-o salveze pe Idril din calea jefuitorilor, dar Maeglin a ajuns la ea și la Eärendil înaintea lui Tuor, atunci s-a încins o luptă între Tuor și Maeglin, sus, pe ziduri, și Tuor l-a aruncat pe Maeglin de pe zid, iar trupul acestuia de trei ori s-a lovit în cădere de abruptul stâncos al culmii Amon Gwareth, înainte să se prăbușească în flăcările de dedesubt. Apoi Tuor și Idril au strâns câți locuitori au mai găsit în toată tulburarea aceea grozavă pricinuită de pârjolul ce cuprinsese orașul și i-au dus pe drumul tainic pregătit de Idril; despre acel drum căpeteniile din Angband nu știau nimic și nici nu le trecea prin gând că niscăi fugari s-ar putea s-o apuce spre miazănoapte, unde se găseau munții cei mai înalți și mai aproape de Angband. Fumul pîijolului și aburii minunatelor fântâni ale Gondolinului ce secau sub flăcările scuiate de dra- gonii de la miazănoapte cuprindeau Valea Tumladen asemenea unor cețuri cernite; dar au acoperit și fuga lui Tuor și a însoțitorilor săi, căci de la gura tunelului și până la poalele munților mai aveau de străbătut o bucată bună de drum la loc deschis. Au izbutit să ajungă și chiar să urce povimisirile, dincolo de orice speranță, îndurând chinuri și suferințe pe stâncile acelea prăpăstioase și înghețate, căci mulți erau răniți și mai aveau printre ei femei și copii.

Potecă îngustă și șerpuitoare trebuia să treacă printr-o sa, Cirith Thoronath se numea. Crăpătura Vulturilor, aflată în umbra celor mai înalte piscuri; la dreapta, se ridică peretele unei

prăpăstii, la stânga, se căscă un hău amețitor. Pe acea bârnă fugarii nu puteau înainta decât în șir și tocmai acolo au fost atacați de orci, căci Morgoth își pusese străji peste tot pe culmile încercuitoare; iar printre orci se afla și un balrog. Crâncenă a fost acea încercare și cu greu ar fi izbutit să scape, batăr că bălaiul Glorfindel, seniorul Casei Florii Galbene din Gondolin, s-a luptat cu vitejie, de n-ar fi venit Thorondor în ajutorul lor tocmai la timp.

Multe sunt cântecele ce-au slăvit duelul dintre Glorfindel și balrog pe un vârf de stâncă în acel loc înalt; și Amandoi s-au prăbușit în abis, pierind. Dar vulturii s-au repezit lipind asupra orcilor și i-au împins îndărăt și toți au fost răpuși ori au căzut în prăpastie, încât zvonurile despre fugă celor din Gondolin au ajuns mult mai târziu la urechile lui Morgoth. Thorondor a scos leșul lui Glorfindel din abis, iar fugarii l-au îngropat sub un gorgan de pietre, lângă potecă; pe gorgan a crescut apoi iarba și flori s-au deschis în acea goliciune stâncoasă, până când lumea toată s-a schimbat.

Astfel i-a călăuzit Tuor, fiul lui Huor, pe supraviețuitorii din Gondolin, peste munți, și, de acolo, în Valea Sirionului; fugind spre miazăzi, pe drumuri istovitoare și presărate cu primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, unde puterea lui Ulmo, care încă umplea undele marelui râu, i-a învăluit pe fugari. Acolo s-au odihnit ei o vreme, ca să se tămăduiască de răni și să uite de oboseală; numai durerea din suflete nu și-o puteau ostoi. Au făcut acolo un praznic în amintirea Gondolinului și a elfilor care-au pierit în luptă, fecioarele, soațele, războinicii Regelui; iar pentru Glorfindel cel preaindragit au cântat multe cântece sub salciile din Nan-tathren, în acel sfârșit de an. Apoi Tuor a făcut un cântec pentru Eärendil, fiul său, în care vorbea despre venirea lui Ulmo, Domnul Apelor, pe țărmurile din Nevrast, în vremuri de mult apuse; și dorul de mare s-a stârnit în inima lui și în cea a fiului saii. Au plecat atunci Idril și Tuor din Nan-tathren și au luat-o pe râu la vale, spre miazăzi, până la mare; acolo și-au făcut sălaș, la gurile Sirionului, și cei care se aflau cu ei s-au alăturat poporului lui Elwing, fiica lui Dior, care se refugiase în acel loc înaintea lor. Și când s-a auzit în Balar despre căderea Gondolinului și despre moartea lui Turgon, Ereinion Gil-galad,

fiul lui Fingon, a fost numit Marele Rege al noldorilor din Pământul de Mijloc.

Dar Morgoth socotea că triumful sau era deplin, pasindu-i prea puțin de fiii lui Fëanor și de jurământul lor care lui nu-i pricinuise nici un rău, ci întotdeauna se dovedise spre folosul lui; în ticăloșia gândurilor sale negre, râdea și nu-i părea rău după silmarilul pierdut; socotea că nestemata aceea avea să șteargă de pe fața Pământului de Mijloc și ultimele rămășițe ale seminției eldarilor. Dacă avea cumva cunoștință de așezarea de la gurile Sirionului, n-a dat prin nimic a se înțelege acest lucru; pesemne aștepta clipa prielnică și că jurământul și minciuna să-și desăvârșească lucrătura. În ast timp, lângă Sirion și mare, un nou popor al elfilor își sporea rândurile, din vlăstarele Doriathului și ale Gondolinului; din Balar li s-au alăturat marinarii lui Cirdan și de la ei au deprins să navigheze și să-și construiască singuri corăbii; au rămas să trăiască în apropierea coastelor Arvemien, sub umbra proteguitoare a mâinii lui Ulmo.

Se povestește că, la acea vreme, Ulmo a venit în Valinor, ieșind din adâncul apelor, și le-a vorbit valarilor despre restrîștea în care se găseau elfii; i-a rugat să-i ierte, să-i scape de puterea atotstăpânitoare a lui Morgoth și să ia înapoi silmarilii, căci numai în ei mai înfloreau lumina din Zilele Fericirii, când cei Doi Copaci încă străluceau în Valinor. Manwë a rămas de neînduplecat, dar despre ce simțea în inima să cine poate ști? Înțelepții zic și acum că încă nu sosise clipă și că numai un elf ori un om, dacă ar fi vorbit în numele celor două seminții și ar fi cerut iertare pentru greșelile lor și îndurare pentru suferințele lor, ar fi putut îndupleca vrerea Puterilor; cât despre legământul lui Fëanor, poate că nici Manwë nu l-ar fi putut dezlega până nu se împlinea cu totul și până ce fiii lui Fëanor nu se lipseau de bunăvoie de silmarilii pe care țineau mortis și fără chibzuința să-i aibă pentru ei. Căci lumina ce strălucea în silmarili de valarii înșiși fusese făurită.

În acele zile, Tuor a simțit cum îi dă târcoale bătrânețea, și aleanul după afundurile Marii devenea tot mai aprig în inima lui. Astfel că și-a construit o corabie mare, căreia i-a pus numele de Earrame, Aripa Mării; împreună cu Idril Celebrindal a pornit la scăpătatul soarelui spre Apus și despre ei nici un cântec ori poveste nu mai pomenește. Dar în vremurile de mai apoi, cineva tot a cântat cum Tuor, singurul dintre oamenii muritori, a fost

socotit drept unul din seminția mai veche, asemenea noldorilor pe care atât i-a îndrăgit; iar soarta lui a fost despărțită de cea a oamenilor.

CAPITOLUL XXIV

Despre călătoria lui Eärendil și Războiul Mâniei

Agerul Eärendil era pe-atunci seniorul poporului ce trăia aproape de gurile Sirionului; drept soața a luat-o pe frumoasa Elwing care i-a dăruit doi fii, pe Elrond și pe Elros, numiți Cei-pe-jumatate-elfi. Eärendil însă n-avea astâmpăr; și nici călătoriile sale pe mare, de-a lungul coastelor Meleagurilor de Dincoace, nu-i alinau înfrigurarea. Două dorințe avea în inima sa, care se împleteau într-una singură: dorul după Marea cea Mare; se gândea să pornească pe cărările ei, în căutarea lui Tuor și a lui Idril care nu se întorseseră; și se gândea că poate va găsi ultimul țărm și, înainte de a muri, le va duce valarilor din Apus solia elfilor și a oamenilor, care să le înmoaie inimile pentru suferințele Pământului de Mijloc.

Eärendil se împrietenise iute cu Cirdan, Făuritorul de Corăbii, care viețuia pe Insula Balar împreună cu cei ce mai rămăseseră din poporul său, scăpând din atacul asupra Limanurilor Brithombar și Eglarest. Cu ajutorul lui Cirdan, Eärendil a construit-o pe Vingilot, Floare-de-spuma, cea mai frumoasă corabie din câte sunt pomenite în cântece; de aur îi erau vâslele și albă lemnăria, tăiată din pădurea de mesteacăn Nimbrethil, iar pânzele îi erau asemenea lunii argintate. În Balada lui Eärendil multe sunt cântate despre peripețiile sale în adâncuri, pe pamin- turi neumblate și pe multe mari și insule; dar Elwing nu-l însoțea, ci stătea cufundată în tristețe la gurile Sirionului.

Eärendil nu a dat de urma lui Tuor sau a lui Idril și nici nu a ajuns vreodată, în acea călătorie a sa, pe țămurile Valinorului, căci i-au stat împotriva umbrele și vrăjile, l-au împins vânturile dușmănoase, până când, ars de dorul după Elwing, a apucat-o spre casă, spre coasta Beleriandului. Inima îi spunea să se grăbească, cuprinsă dintr-o dată de o teamă coborâtă din

vis; iar vânturile care înainte îl împinseseră dintr-o parte în altă parte acum să nu-l mai poarte tot atât de repede pe cât își dorea el.

Când Maedhros a prins de veste că Elwing încă trăia la gurile Sirionului și avea în stăpânire silmarilul, nu s-a grăbit să pornească spre ea, căci nu putea uita ceea ce se întâmplase în Doriath și pentru care îi părea rău. Dar, cu vremea, gândul că jurământul lor rămăsese neîmplinit a început din nou să-i chinuie pe el și pe frații săi; adunându-se de pe drumurile pe care hălăduiseră în vânătorile lor, au trimis soli la Limanuri, cu vorbe de prietenie, dar și cerând să le fie dat fără zăbavă ceea ce era al lor. Elwing și poporul de la gurile Sirionului nu au vrut să dea giuvaierul dobândit de Beren și purtat de Luthein și din pricina căruia fusese răpus chipeșul Dior, și cu atât mai puțin câtă vreme Eärendil, seniorul lor, era plecat pe mare, căci li se părea lor că în silmarilul acela stăteau tămăduirea și binecuvântarea ce pogorâseră peste casele și corăbiile lor. Și astfel s-a pornit ultima și cea mai sângeroasă răpunere a elfilor de către elfi; a fost a treia și cea mai crudă ticăloșie săvârșită de legământul blestemat.

Fiii lui Fëanor - cei care mai trăiau dintre ei - i-au atacat pe fugarii din Gondolin și pe supraviețuitorii din Doriath și i-au nimicit. În acea bătălie, unii dintre atacatori s-au ținut deoparte, câțiva s-au răsculat și au fost uciși pentru că au ajutat-o pe Elwing împotriva propriilor lor căpetenii (într-atât de mare erau supărarea și tulburarea în sufletele eldarilor în acele vremuri); până la urmă, victorioși au ieșit Maedhros și Maglor, chiar dacă rămăseseră singurii în viața dintre fiii lui Fëanor, Amrod și Amras fiind Amandoi răpuși. Prea târziu au sosit corăbiile lui Cirdan și Gil-galad, Marele Rege, în ajutorul elfilor din Sirion; Elwing dispăruse, la fel și fiii ei. Puținii care n-au pierit în atac i s-au alăturat lui Gil-galad și l-au urmat în Balar, ei au povestit cum Elros și Elrond fuseseră luați prizonieri, dar Elwing, purtând silmarilul la piept, se azvârlise în mare.

Maedhros și Maglor n-au izbutit, prin urmare, să pună mâna pe giuvaier; totuși, silmarilul nu s-a pierdut. Căci Ulmo a scos-o pe Elwing dintre valuri și i-a dat înfățișarea unei păsări albe și mari, pe al cărei piept lucea asemenea unei stele silmarilul, în timp ce Elwing zbura peste ape ca să-l caute pe iubitul ei, pe Eärendil. La ceas de noapte, pe când se afla la

cârma corăbiei sale, acesta a văzut-o îndreptându-se spre el, ca un nor alb ce se mișca iute sub lumina lunii, asemenea unei stele urmând un drum ciudat sau că o flacăra palidă purtată pe aripi de furtună. Cântecul spun că ar fi căzut din văzduh pe puntea corăbiei Vingilot, fără simțire, aproape moartă din pricina iuțelii cu care zburase, iar Eärendil a ridicat-o la pieptul său; dar, a doua zi dimineață, ochii săi uimiți au văzut că o ținea în brațe lângă el pe soața sa, arătând așa cum o știa el, cu părul răsfirat peste chipul ei, cufundată în somn.

Mare a fost durerea lui Eärendil și a lui Elwing din pricina pustiirii limanurilor de la gurile Sirionului și din pricină că fiii lor căzuseră în mâinile dușmanilor și tare se temeau să nu fie și ei omorâți. Dar lui Maglor i se făcuse milă de Elros și de Elrond, așa că le cruțase viață și, cu timpul, i-a îndrăgit pe flăcăi și ei pe el - o dragoste greu de închipuit; numai povara cumplitului legământ îngreuna și îmbolnăvea inima lui Maglor.

Eärendil nu mai vedea de-acum nici o nădejde pe meleagurile Pământului de Mijloc, încât a întors cârmă și nu s-a mai dus acasă, ci a încercat să ajungă încă o dată în Valinor, având-o pe Elwing alături. Mai tot timpul stătea Eärendil la prova lui Vingilot. Silmarilul și-l legase deasupra sprâncenei; cu cât înaintau spre Apus, cu atât strălucirea nestematei sporea, înțelepții spun că mulțumită puterii ce-o avea acel giuvaier sfânt au ajuns ei, într-un târziu, pe ape nicicând cunoscute de alte corăbii, fără doar de ale telerilor; au ajuns la Insulele Fermecate și au scăpat de farmecele lor, au ajuns în Marile Neguroase și au trecut de neguri și-au văzut Toi Eressea, Insulă Singuratică, dar n-au zăbovit acolo; în cele din urmă, au aruncat ancora în Golful Eldamar, iar teleni au văzut corabia aceea venind de la Răsărit și tare s-au mai minunat, căci de la mare depărtare au privit ei la lumina silmarilului, glorioasă și strălucitoare. Apoi Eärendil, primul între toți oamenii în viață, a coborât pe țărmurile nepieritoare și acolo le-a vorbit lui Elwing și celor care se aflau cu el, trei marinari ce-i fuseseră alături pe toate marile pe care le străbătuse: Falathar, Erellont și Aerandir se numeau ei. Și astfel le-a spus Eärendil:

- Nimeni în afară de mine nu va pune piciorul aici, pentru a nu stârni mânia valarilor. Primejdia aceasta singur o voi înfrunța, de dragul celor Două Seminții.

- Drumurile noastre s-ar despărți atunci pentru totdeauna; ci voi înfrunta alături de tine pericolele ce te pasc.

Astfel a grăit Elwing și a sărit în spumă albă. Fugind către el; nu s-a bucurat Eärendil, căci se temea de mânia Stăpânilor Apusului împotriva oricui din Pământul de Mijloc care îndrăznește să treacă hotarul Amanului. Totuși, și-au luat Amandoi rămas-bun de la tovarășii lor de călătorie și cu această s-au despărțit de ei pentru totdeauna.

Apoi Eärendil i-a spus lui Elwing:

- Așteaptă-mă aici; numai unul singur poate duce solia, iar soarta aceasta mie mi-a fost scrisă.

A pornit de unul singur spre interiorul uscatului și a ajuns în trecătoarea Calacirya, care i s-a părut pustie și tăcută; căci, așa cum ajunseseră cu evuri în urma Morgoth și Ungoliath, și Eärendil se nimerise la vreme de sărbătoare, astfel că poporul elfilor se strânsese cu mic cu mare fie în Valimar, fie în casele lui Manwë, sus, pe Taniquetil; puțini rămăseseră să străjuiască zidurile Tirionului.

Iar dintre aceștia câțiva care l-au văzut de la depărtare și au zărit și marea lumina ce-o purta cu el s-au dus în grabă în Valimar. Între timp, Eärendil a urcat pe Tună, dealul inierbat, dar acolo nu era nici țipenie; a intrat pe străzile Tirionului, dar și acestea erau pustii; i s-a îngreunat inima, temându-se că vreun rău pătrunsese în Tărâmul Binecuvântat. A mers pe ulițele pustii ale Tirionului și colbul de pe veșmintele și încălțările sale era colb diamantin, încât Eärendil sclipea și strălucea în timp ce urca lungile trepte albe. A strigat cu voce tare în multe graiuri, ale elfilor și oamenilor, dar nu era nimeni acolo să-i răspundă. Asaca, într-un târziu, Eärendil a pomit-o înapoi, mare; dar tocmai când ajunsesse pe drumul ce-l ducea țarm, cineva s-a ivit sus, pe deal, și a strigat după el cu voce răsunătoare, spunând:

- Slavă, Eärendil, dintre marinari cel mai vestit, cel căutat care sosește la ceas neașteptat, cel mult dorit ce vine când a pierit orice speranță! Slavă ție, Eärendil, purtător al luminii dinaintea Soarelui și a Lunii! Splendoarea Copiilor Pământului, stea în întunecime, giuvaier în apus, strălucitor în dimineața!

Vocea aceea era a lui Eonwe, pristavul lui Manwë, care venea din Valimar că să-l cheme pe Eärendil în fata Preaputernicilor Ardei. S-a dus Eärendil în Valinor și a pătruns în sălile

cele mari din Valimar și de atunci nicicând n-a mai pus piciorul pe pământurile oamenilor. Apoi valarii au ținut sfat împreună și l-au chemat și pe Ulmo din adâncurile mării; iar Eärendil a stat dinaintea lor și le-a spus ceea ce avea de spus din partea Celor Două Semnții. Iertare a cerut pentru noldori și îndurare pentru marile lor suferințe și milă pentru oameni și elfi, și sprijin la restriște. Rugămintea i-a fost ascultată și împlinită.

Elfii povestesc că, după plecarea lui Eärendil, ca s-o caute pe Elwing, soața lui, Mandos a vorbit despre soarta lui. Și a spus:

- E dat oamenilor muritori să pășească pe meleagurile Nepieritoare și totuși să rămână în viață?

Dar Ulmo i-a răspuns:

- Pentru aceasta s-a născut el pe lume. Ci să-mi spui tu mie acum: este el, Eärendil, fiul lui Tuor din spița lui Hador, ori fiul lui Idril, fiica lui Turgon, din Casa lui Finwë elful?

Mandos nu s-a lăsat înduplecat, ci a spus:

- Nici noldorilor, care au plecat cu voia lor în surghiun, nu le este îngăduit a se întoarce aici.

Dar după ce totul a fost spus, Manwë a cumpănit și a zis:

- În acest ceas îmi este dată puterea de a hotărî soarta. Primejdia pe care a înfnintat-o din iubire pentru Cele Două Seminții nu se va întoarce împotriva lui Eärendil, nici asupra soaței sale, Elwing, care s-a încumetat la această din iubire pentru el; ci ei nu vor mai umbla niciodată printre elfi on oameni pe Pământurile de Afară. Iată ce soarta le hărăzesc: lui Eärendil și lui Elwing și fiilor lor li se va îngădui că fiecare să-și aleagă singur de care seminție să-și lege ursita și care seminție să-l judece după legea ei.

Cum Eärendil plecase de mult și nu se mai întorcea, Elwing a început să se simtă singură și să-i fie frică; și rătăcind ea de-a lungul țărmului, a ajuns aproape de Alqualondë, unde se aflau corăbiile telerine. Telerii au primit-o cu brațele deschise și i-au ascultat poveștile despre Donath și Gondolin și despre nenorocirile ce se abătuseră asupra Beleriandului. și tare s-au mai mirat și s-au întristat. Iar Eärendil întorcându-se a găsit-o la Limanul Lebedelor. Dar n-a trecut mult și amin- doi au primit de veste să se ducă în Valimar; acolo li s-a spus ce soarta le hărăzise Regele mai Bătrân.

Atunci Eärendil i-a zis lui Elwing:

- Alege tu, căci mie mi s-a făcut lehamite de lume. Elwing a ales atunci să fie judecata de Întâii Născuți ai lui Ilúvatar, iar asta din cauza lui Lúthien; de dragul ei, Eärendil a ales întocmai, cu toate că în inima lui se simțea mai apropiat de seminția oamenilor și de poporul tatălui său. Apoi, la rugămintea valarilor, Eonwe a coborât pe țărmul Amanului, unde încă se mai găseau tovarășii de călătorie ai lui Eärendil, așteptând vești; a luat Eonwe o corabie și cei trei marinari au fost puși înăuntru, iar valarii i-au dus în Răsărit, cu pânzele umflate de vânt. Pe Vingilot însă au luat-o și, după ce au sfințit-o, au purtat-o prin Valinor până la cea mai îndepărtată margine a lumii; acolo a trecut pe sub Poarta Noptii și apoi a fost ridicată în oceanele

cerurilor. Frumoasă și măiastra fusese făcută corabia, iar acum era plină cu o flacără tremurătoare, pură și strălucitoare; Eärendil Marinarul stătea la cârmă, strălucind de praful nestematelor elfilor, iar silmarilul era legat 'easupra sprincenei sale. Departe a călătorit el cu acea corabie, până în nimicniciile lipsite de stele; dar cel mai adesea era ~t diminețile și serile, licărind în răsăritul ori în apusul soarelui, atunci când se întorcea în Valinor din călătoriile de dincolo de marginile lumii.

În acele drumuri Elwing nu mergea cu el, pentru că n-ar fi putut îndura frigul și nimicniciile nestrăbătute de poteci; ea îndrăgea pământul și vânturile dulci ce adie pe mări și peste munți. Astfel că pentru ea a fost durat un tum la miazănoapte, la hotarul cu Marile Despărțitoare; acolo se strâneau, din când în când, toate zburătoarele mării. Se povestește că Elwing a învățat graiurile păsărilor, a căror formă ea însăși, luase odată, iar ele au deprins-o cu puterea de a zbura; aripile ei erau albe și cenușii ca argintul. Uneori, când Eärendil se întorcea și se apropia de Ardă, ea zbura în întâmpinarea lui, așa cum făcuse cu mult timp în urmă, când fusese salvată din mare. Atunci elfii care trăiau în Insulă Singuratică și puteau vedea până departe o zăreau pe Elwing asemenea unei păsări

Albe, strălucitoare, vârstate cu purpuriu în apusul soarelui, care se avânta cu bucurie să întâmpine venirea corăbiei Vingilot în tărie.

Când Vingilot a pornit întâiași dată pe marile bolții, s-a înălțat fără a fi așteptată de cineva, strălucitoare și luminoasă; iar locuitorii din Pământul de Mijloc au zărit-o de la mare depărtare și s-au minunat; au luat-o drept un semn, dându-i numele de Gil-Estel, Steaua Speranței. Când această stea nouă a fost zanta seara, Maedhros i-a vorbit lui Maglor, fratele său, spunând:

- N-o fi acela un silmaril care lucește acum la Apus?
- Dacă este cu adevărat silmarilul pe care l-am văzut aruncat în mare, iar acum se înalta pînă la puterea valanilor, să ne bucurăm atunci, a zis Maglor, căci gloria sa este de multi văzută și totuși ferită de orice rău.

Au privit în sus elfii și n-au mai deznădăduit: numai pe Morgoth a început să-l roadă îndoială.

Dar, din cât se povestește, Morgoth nu se aștepta să fie atacat dinspre Apus; într-atât era de trufaș, încât nu se gândea

nici o clipă că ar mai cuteza careva să pomeasca război împotriva lui. Pe lângă asta, socotea că-i înstrăinase pentru totdeauna pe noldori de Stăpânii Apusului și că aceștia, trăind în mulțumire și fericire pe meleagul lor, nu vor mai lua seama la regatul lui din lumea de afară; căci celui fără de milă faptele milostive îi sunt străine și de neînchipuit. Iată însă că armia valarilor se pregătea de luptă; sub stindardele lor albe mășăluiau vanyarii, poporul lui Ingwe, și acei noldori care nu părăsiseră niciodată Valinorul, în frunte cu Finarfm, fiul lui Finwë. Puțini teleri se arătau dornici să plece la război, amintindu-și de măcelul de la Limanul Lebedelor și de cum le fuseseră furate corăbiile; dar au dat ascultare rugăminții lui Elwing, care era fiica lui Dior Eluchfl și se trăgea din neamul lor, astfel că au trimis destui marinari să conducă corăbiile ce purtau armia din Valinor peste mare, spre răsărit. Dar nu au coborât! Pe uscat și nici unul nu a pășit pe Meleagurile de Dincoace.

Despre înaintarea armiei valarilor spre ținuturile de miazănoapte ale Pământului de Mijloc puține ne spun poveștile; căci printre ei nu s-a aflat nici unul dintre elfii care au sălășluit și au suferit în Meleagurile de Dincoace și care au scris istoriile acelor vremi, ce sunt cunoscute și în ziua de azi; despre cele întâmplare au aflat ei mult mai târziu, de la rubedeniile din Aman. Dar, în cele din urmă, puterea din Valinor a venit din Apus și chemarea trâmbițelor lui Eonwe a umplut văzduhul; Beleriandul se aprinsese de strălucirea armelor lor, căci armia valarilor se înfățișa în forme atât de noi, de frumoase și de înfricoșătoare totodată, încât munții înșiși se cutremurau sub picioarele lor.

Ciocnirea dintre armia Apusului și cea de la Miazănoapte este numită Marea Bătălie și Războiul Mâniei. Ieșise la luptă întreaga oaste a Tronului lui Morgoth, care sporise dincolo de orice închipuire, încât nu mai încăpea în pustiul Anfauglith; întregul ținut de la Miazănoapte era pe picior de război. Dar nu i-a folosit la nimic. Balrogii au fost nimiciți, în k afară de câțiva care au scăpat cu fugă și s-au pitit în peșteri tiute, la rădăcina pământului; legiunile fără număr ale orci- r au pierit precum patele-n foc sau au fost măturate asemenea frunzelor dinaintea unui vânt fierbinte. Prea puțini au mai rămas, timp de mulți ani de atunci încolo, să chinuie lumea. Iar cei care mai trăiau din

cele trei Case ale Prietenilor Elfilor, Străbunii Oamenilor - puțini și aceștia - au luptat de partea valarilor; au fost răzbunați în acele zile Baragund și Barahir, Galdor și Gundor, Huor și Hiirin și mulți alții dintre seniorii lor. Dar o mare parte dintre fiii oamenilor, fie din poporul lui Uldor, fie alții nou-veniți de la răsărit, s-au dat cu Dușmanul, și elfii nu uita acest lucru.

Văzând că oștirile sale au fost înfrânte și puterea lui spulberată, Morgoth s-a înspăimântat, neândrăznind să iasă la luptă el însuși. Ci a trimis asupra dușmanilor săi ultimul atac disperat pe care-l pregătise: din străfundurile Angbandului au ieșit dragonii înaripați, care nu fuseseră văzuți niciodată până atunci; atât de neașteptat și devastator a fost atacul acelor zburătoare înfricoșătoare, încât armia valarilor s-a retras din fata tunetelor și fulgerelor și furtunii de foc dezlănțuite de ele.

Atunci a apărut Eärendil, lucind cu o lumină albă, iar în jurul corăbiei Vingilot se strânseseră toate marile păsări ale cerului, avându-l drept căpetenie pe Thorondor. Ziua întreagă a ținut bătălia în văzduh și toată noaptea aceea de neliniște și îndoieli. Înainte să răsară soarele, Eärendil l-a ucis pe Anca-lagon cel Negru, cel mai puternic din oastea dragonilor, și l-a aruncat din cer, s-a prăbușit dragonul peste turnurile Thangorodrim și acestea s-au frânt sub stârvul lui. Apoi a răsărit soarele și armia valarilor a prins din nou puteri, nimicindu-i aproape pe toți dragonii; toate văgăunile și adincunile lui Morgoth au fost sfărâmate și descoperite, iar armia valarilor a coborât în străfundurile pământului. Acolo au dat peste Morgoth, încolțit, dar neânfrânt. A fugit în afundul minelor sale și de acolo a cerut să se facă pace și să i se arate îngăduința, dar, deodată, a simțit cum îi zboară picioarele de sub el și cum cade cu fața la pământ. A fost legat cu lanțul Angainor, pe care-l mai îndurase o dată, iar coroana de fier i-au făcut-o guler, îndoindu-i capul până la genunchi. Cei doi silmarili care-i rămăseseră lui Morgoth i-au fost scoși din coroana, iar nestematele au scăpărat neântinate sub cerul liber și i-au fost date spre păstrare lui Ednwe care le-a aparat cu strășnicie.

Astfel s-a pus capăt puterii din Angband, la miazănoapte, și regatul ticălos a fost făcut una cu pământul; din temnițele adânci au ieșit sclavi nenumărați ce nu mai speraseră să vadă lumina zilei, iar acum priveau la o lume schimbată. Căci atât de cumplită era furia dușmanilor lui Morgoth, încât toate

meleagurile de la miazănoapte au fost fărâmițate și marea a năvălit urlând prin hăurile căscate, iar pământul s-a răscolit cu zgomot mare; râurile au pierit ori și-au găsit matci noi, văile s-au ridicat, dealurile s-au surpat și Sirionul a dispărut.

Atunci Eonwe, că pristav al Regelui mai Bătrân, i-a chemat pe elfi în Beleriand, pentru a le spune să părăsească Pământul de Mijloc. Maedhros și Maglor n-au vrut să se supună, ci s-au pregătit, de-acum cu istovire și lehamite, să facă o încercare disperată de a-și împlini legământul. Și, de n-ar fi fost opriți, ar fi pornit război spre a-și lua silmarilii, chiar și împotriva armiei învingătoare a Valinorului, chiar și dacă s-ar fi războit singuri cu o lume întreagă. Astfel că au trimis un sol la Eonwg, cerându-i prin acesta să le dea acele giuvaieruri pe care le făurise în străvechime tatăl lor, Fëanor, și pe care Morgoth le furase de la el.

Dar Eonwe i-a răspuns solului ca nu mai aveau nici un drept asupra lucrului făcut de tatăl lor, drept pe care fiii lui Fëanor îl avuseseră, dar îl pierduseră acum din pricina multelor și sângeroaselor lor fărădelegi, din pricină că se lăsaseră orbiți de legământ, dar mai ales din pricina că-l ucisuseră pe Dior și atacaseră Limanurile. Lumina silmarililor avea de-acum să fie dusă în Apus, de unde și venise 'a începuturile ei; cât despre Maedhros și Maglor, ei trebuiau să se întoarcă în Valinor și acolo să se supună județii valarilor și doar dacă ei hotărau astfel, avea el, Eonwe, le dea silmarilii din grija lui. Maglor a vrut cu adevărat a se supuna poruncii, căci inima îi era grea de amărăciune, astfel că a zis:

- Legământul nu spune să nu așteptăm clipa prielnică și poate că în Valinor totul va fi iertat și dat uitării și noi vom căpăta ce ni se cuvine, în pace și înțelegere.

Dar Maedhros a răspuns că, dacă se întorceau în Aman și valarii nu se arătau îngăduitori cu ei, atunci ei tot ar fi fost legați de jurământul acela care, însă, nu s-ar mai împlini în veci. Și a mai zis el:

- Cine ne poate spune spre ce soarta îngrozitoare ne vom îndrepta dacă nu ne supunem Puterilor în propria lor țară sau ne hotărâm să pomim cu război chiar în regatul lor sfânt?

Maglor însă i-a ținut piept:

- Dacă Manwë și Varda nu lasa să se împlinească un jurământ la care ei înșiși au fost martori, nu înseamnă că suntem dezlegați de el?

- Dar cum să ajungă vocile noastre la Uuvatar, dincolo de Cercurile Lumii? Pe Ilúvatar am jurat în nebunia noastră și-am invocat întunericul Etem asupra noastră dacă nu ne ținem de cuvânt. Cine ne va elibera?

- Dacă nimeni nu ne poate dezlega, a zis Maglor, atunci fie soarta noastră întunericul Etem, fie că ne încălcăm sau ne împlinim legământul; dar încălcându-l, mai puțin rău vom face.

Până la urma însă tot cum a vrut Maedhros a rămas și s-au sfătuit ei ce să facă să poată pune mâna pe silmarili. Ascunzându-și adevărata înfățișare, au venit pe timp de noapte în tabăra lui Ebnwfc și s-au furișat unde erau ținute sub pază nestematele; i-au răpus pe străjeri și le-au luat. În acea clipă, toată tabăra a fost în picioare și s-a repezit asupra lor, ei erau pregătiți să moară, dar și să se apere până la ultima suflare. Eonwe nu a îngăduit ca fiii lui Fëanor să fie uciși, i-a lăsat să plece fără luptă, iar ei au fugit cât au putut de departe. Fiecare luase câte un silmaril cu sine. Și au spus ei:

- Cum unul este ca și pierdut pentru noi, rămân doar doi, iar noi tot doi am rămas dintre toți frații: este limpede că soarta a vrut ca noi să împărțim moștenirea rămasă de la tatăl nostru.

Numai că silmarilul i-a ars lui Maedhros mână atât de tare, încât el nu a putut îndura durerea; înțelegea acum că Eonwe avusese dreptate în ceea ce spusese și că el nu mai avea nici un drept asupra nestematei, iar legământul nu-și mai avea rostul. Chinuit de durere și cuprins de deznădejde, s-a aruncat într-un hău plin de foc și astfel și-a găsit sfârșitul; iar silmarilul ce-l ținuse în mină a fost înghițit de măruntaiele Pământului.

Se povestește că nici Maglor n-a putut îndura durerea cu care-l chinuia silmarilul; în cele din urmă. L-a azvârlit în mare, iar el a rătăcit de atunci pe țărmuri, cântându-și valurilor suferința și aleanul. Căci Maglor era vestit printre barzii din străvechime, întrecut fiind doar de Daeron din Doriath; de întors însă nu s-a mai întors nicicând printre elfi. Și astfel s-a întâmplat că silmarilii să-și găsească sălașurile veșnice: unul în înaltul

cerului, altul în focurile din inima lumii, iar al treilea în apele adânci.

În acele zile, pe țărmurile Marii Apusene a fost fierbere mare, căci se construiau multe corăbii; și-n ele eldarii au pornit spre Apus pentru a nu se mai întoarce nicicând pe meleagurile lacrimilor și războiului. Vanyarii s-au întors sub stindardele lor albe și au fost purtați în triumf în Valinor; dar bucuria victoriei le era adumbrita din pricină că se întorceau fără silmarilii din coroana lui Morgoth și știau că nestematele nu mai puteau fi găsite ori reunite până când lumea nu va fi fost desfăcută în bucăți și refăurita.

După ce s-au întors în Apus, elfii din Beleriand au trăit pe Eressea, Insulă Singuratică, ce se deschidea și spre apus re răsărit; prin urmare, puteau să ajungă oricând în Valinor. Fost primiți din nou cu dragoste de către Manwë și cu aciune de către valari. Iar telerii i-au iertat pentru vechea urere ce le-o pricinuiseră și blestemul a fost curmat.

Dar nu toți eldalienii s-au arătat dornici să părăsească Meleagurile de Dincoace, unde pătimiseră și trăiseră atâta amar de vreme; unii au rămas evuri lungi pe Pământul de Mijloc. Printre aceștia a fost Cirdan, Făuritorul de Corăbii, și Celebom din Doriath, dimpreună cu soața lui, Galadriel, singura dintre cei care-i călăuziseră pe noldori în surghiunul lor în Beleriand. Mai viețuia pe Pământul de Mijloc Gil-galad, Marele Rege, și, dimpreună cu el, Elrond Cel-pe-jumatate-elf care alesese, după cum i se îngăduise, să se numere printre eldarii; Elros, fratele său, a dorit în schimb să trăiască alături de oameni. Din acești frați - și numai din ei - s-a păstrat în vinele oamenilor sângele Intiilor Născuți și o fărâmbă din spiritele divine ce-au fost înainte de a fi Ardă, căci ei erau fiii lui Elwing, fiica lui Dior, fiul lui Lúthien, odrasla a lui Thingol și Melian, iar Eärendil, tatăl lor, era fiul lui Idril Celebrindal, fiica lui Turgon din Gondolin.

Pe Morgoth l-au azvârlit valani prin Poarta Noptii dincolo de zidurile Lumii, în Nimicnicia Fără de Timp; pe zidurile acelea sta mereu o strajă, iar Eärendil veghează și el de pe meterezele cerului. Cu toate acestea, minciunile pe care Melkor cel măreț și blestemat, Morgoth Bauglir, Puterea Groazei și a Urii, le sădise în inimile elfilor și oamenilor au rămas ca o sămânță ce nu moare și nu poate fi nimicită; când și când, încolțește iarăși și rod negru va purta până în zilele de pe urmă.

Aici se sfîrșesete SILMARILLION. A trecut de la ce a fost sublim și frumos la întunecime și distrugere, căci astfel a fost în străvechime soarta Ardei celei Distruse; iar dacă se va întîmpla vreo schimbare și Ce A Fost Distrus va fi îndreptat, Manwë și Varda sunt singurii care ar putea ști; ei n-au dezvăluit acest lucru, iar soiții hotărâți de Mandos nu dau de înțeles altminteri.

AKALLABËTH

Decăderea Númenorului

Eldarii spun că oamenii au venit pe lume pe vremea Umbrei lui Morgoth și iute au căzut sub stăpînirea lui; își trimisese solii printre ei, iar oamenii i-au ascultat vorbele ticăloase și viclene și au venerat întunecimea, temându-se în același timp de ea. Unii însă au întors spatele răului și au părăsit meleagurile seminției lor, pribegind tot spre apus; auziseră zvonuri cum că în Apus ar fi o lumină pe care Umbra n-o putea stinge. Servitorii lui Morgoth i-au urmărit cu ură, iar drumurile lor au fost lungi și grele. Dar, până la urmă, au ajuns pe pămînturi ce se mărgineau cu Marea și au pătruns în Beleriand în zilele Războiului Nestematelor. Edaini au fost ei numiți în graiul sindarin; s-au împrietenit cu eldarii și le-au devenit aliați și au făcut fapte de mare vitejie în războiul împotriva lui Morgoth.

Dintre ei s-a născut înflăcăratul Eärendil, tatăl lui tragindu-se din seminția oamenilor; în Balada lui Eärendil se povestește cum, în cele din urmă, când victoria asupra lui Morgoth aproape că se împlinise, el și-a făurit corabia Vingilot pe care oamenii au numit-o Rothinzil și a călătorit pe mări nestrăbătute încă, mereu în căutarea Valinorului; voia să le vorbească Puterilor în numele Celor Două Seminții, pentru că valarii să se îndure de ele și să le trimită ajutor în ceasul acela de mare restriște. De aceea elfii și oamenii îl numesc Eärendil cel Binecuvântat, căci și-a împlinit căutarea după multă cazna și primejdii far'de număr, iar din Valinor a venit armia Stapi- nilor Apusului, dar Eärendil nu s-a mai întors nicicînd pe pămînturile pe care le iubise.

În Bătălia cea Mare, în care Morgoth a fost, în sfârșit, înfrânt și Thangorodrim năruit, edainii au fost singurii dintre neamurile oamenilor care au luptat alături de valari, în vreme ce multe altele s-au aliat cu Morgoth. Iar după victoria Stapi- nilor Apusului, aceia dintre oamenii ticăloși care nu au pierit în luptă au fugit înapoi în ținuturile răsăritene, unde mulți din neamurile lor încă rățăceau pe șesuri nelucrate, sălbatici și nelegiuiți, nevrând să li se alăture nici valarilor, nici lui Morgoth. Oamenii ticăloși s-au amestecat printre ei, strecurându-le în suflet duhul spaimei, și astfel au fost aleși drept regi ai lor. O vreme, valarii i-au dat uitării pe oamenii din Pământul de Mijloc, care nu dăduseră ascultare chemării lor și care con- simțiseră că tovarășii lui Morgoth să le fie stăpâni; oamenii au trăit în întunecime și multe ființe ale răului născocite de Morgoth în vremea puterii sale le-au chinuit viețile: demoni, dragoni, spurcăciuni hidoase și orci mârșavi, ogliindiri hide ale Copiilor lui Ilúvatar. Iar seminția oamenilor n-a fost câtuși de puțin fericită.

Dar Manwë l-a înlăturat pe Morgoth și l-a închis dincolo ie fruntariile Lumii, în Nimicnicia de afară; de acolo nu se nai poate întoarce în lume, că ființa întrupata, atâta vreme cât Stăpânii Apusului se afla în jilțurile lor. Dar semințele pe care e-a sădit el au crescut și au mijit, purtând roade ale răului, ori le câte ori le îngrijea cineva. Căci voința lui a rămas în lume,: alauzindu-i servitorii, îmboldindu-i să o zădărnicească pe cea a valarilor și să-i nimicească pe cei care nu i se supuneau. Stăpânii Apusului aveau cunoștință de toate acestea. Prin urmare, după răsturnarea și înlăturarea lui Morgoth, au ținut sfat mare ca să hotărască ce evuri aveau să urmeze. Eldarilor le-au spus să se întoarcă în Apus, iar cei care le-au dat ascultare s-au așezat în Insula Eressea; acolo se găsește un liman care se numește Avallóne, fiind dintre toate orașele cel mai aproape de Valinor, iar tumul din Avallóne este văzut întâi și-ntâi de către marinarul care se apropie într-un târziu de Pământurile Nepieritoare, după ce a străbătut întinsul mărilor. Părinții oamenilor din cele Trei Case ce le fuseseră credincioase au primit și ei răsplata bogată. Eonwe a venit la ei și i-a învățat multe; înțelepciune li s-a dat, putere și viața mai îndelungată decât oricărui alt neam al seminției muritoare. Și li s-a hotărnicit o țară în care să sălășluiască edainii și care nu se afla nici în Pământul de Mijloc, nici în Valinor, fiind despărțită și de una, și de alta de o mare

întinsă; totuși se găsea mai aproape de Valinor. A fost înălțată de Ossë din adâncurile Apei cele Mari, Aulë a hotărnicit-o, iar Yavanna a făcut-o mănoasă; eldarii au adus acolo flori și fântâni din Toi Eressea. Țara aceea valarii au numit-o Andor, Tara Darului; Steaua lui Eärendil strălucea luminoasă în Apus, semn că totul era pregătit, dar și pentru a fi călăuza peste mare; iar oamenii s-au minunat să vadă flacăra aceea argintie în calea Soarelui.

Apoi edainii au pornit pe marea adâncă, luându-se tot după Stea; valarii au potolit apele timp de multe zile și au trimis mult soare și vânt numai bun să umfle pânzele, încât apele sclipeau în fața ochilor edainilor asemenea sticlei rugoase. Iar spuma zbura ca zăpadă la prova corăbiilor. Dar Rothinzil era atât de strălucitoare, încât oamenii o puteau zăbura chiar și dimineată, lucind la Apus, iar în nopți fără nor strălumina singură, nici o stea neputându-se asemui cu ea. Cărmindu-și corăbiile spre ea, edainii au plutit astfel peste imensitatea apei și, într-un târziu, au deslușit în depărtare pământul ce lor le fusese pregătit, Andor, Tara Darului, licărind într-un abur auriu. Apoi au părăsit marea și pe uscatul acela au pus temelii unei țări frumoase și mănoase și mare le-a fost bucuria. Au numit-o Elenna, ceea ce înseamnă Calea Stelei; dar și Anadûnê, Apusimea, sau Númenore în graiul eldarin nobil.

Acesta a fost începutul aceluia popor care în graiul Elfilor Cenușii este denumit Dúnedain; numendreenii, Regi printre oameni. Dar prin aceasta nu au scăpat de ursita morții ce Ilúvatar o sortise pentru întreaga omenire; muritori erau și ei, numai că anii le erau lungi și n-au cunoscut suferința bolii înainte ca umbra să cadă și asupra lor. Înțelepți și măreți s-au făcut, în toate cele semănând mai curând cu Întâii Născuți decât cu orice alt neam al oamenilor; înalți, mai înalți erau decât cei mai înalți fii ai Pământului de Mijloc; lumina din ochii lor era aidoma stelelor strălucitoare. Dar numărul lor sporea încet în țara lor, căci li se nașteau fii și fiice, mai frumoși decât părinții, dar nu mulți.

Pe-atunci, orașul principal și liman al Númenorului se găsea la mijlocul coastelor apusene și se numea Andunie, din pricină că era îndreptat spre soare-apune. În mijlocul țării se înalța un munte prăpăstios, care se numea Menel- târmă, Pilastrul Cerului: în vârful lui se găsea un templu închinat lui Eru

Ilúvatar, o zidire deschisă, neacoperită, și nici un alt templu sau altar nu mai era în țara Númenoreenilor. La picioarele muntelui fuseseră durate mormintele Regilor, nu departe de acolo, pe un deal, stătea Armenelos, cel mai frumos oraș, ale cărui tum și citadela fuseseră înălțate de Elros, fiul lui Eärendil, pe care valarii l-au numit drept primul Rege al Dúnedainilor.

Elros și Elrond, fratele său, coborau din cele Trei Case ale edainilor, dar prin vinele lor curgea și sânge de-al eldarilor și maiarilor; căci Idril din Gondolin și Lúthien, fiica lui Melian, erau strămoașele lor. Nu or fi luat valarii înapoi darul morții făcut de Ilúvatar oamenilor, dar soarta celor-pe-jumatate-elfi Ilúvatar i-a lăsat pe valari s-o hotărască; iar aceștia astfel au sorocit, că fiilor lui Eärendil să li se îngăduie să-și aleagă singuri ursita. Elrond a ales atunci să rămână cu întâii Născuți, și lui i s-a dăruit viața Intiilor Născuți. Lui Elros însă, care a vrut să fie rege al oamenilor, i s-au dat mulți ani, cu mult mai mulți decât oamenilor din Pământul de Mijloc; și toți urmașii săi, regii și seniorii casei regale, au avut vieți lungi, chiar și după socoteala numentireenilor. Elros a trăit cinci sute de ani și i-a cârmuit pe numendreeni patru sute zece ani.

Astfel au trecut anii și, în timp ce Pământul de Mijloc decădea, pierzându-și lumina și înțelepciunea, Dúnedainii trăiau protegiți de valari și în bună prietenie cu eldarii, devenind tot mai puternici la trup și mai luminați la minte. Cu toate că încă își foloseau graiul lor, regii și seniorii lor cunoșteau și vorbeau și graiul elfilor, pe care-l învățaseră în zilele când le fuseseră aliați, încât puteau sta de vorbă cu eldarii și în Eressea, și în ținuturile apusene ale Pământului de Mijloc. Cărturarii lor au deprins și graiul eldarin nobil, vorbit în Tărâmul Bine- cuvântat, în care se păstrasera multe povești și cântece încă de la începutul lumii; scriau epistole, suluri și cărți, în care puneau multe lucruri de înțelepciune și minunare ce se întimplau în acea vreme de înflorire a regatului lor, dar acum nu se mai știe nimic despre toate acestea. Așa s-a întâmplat că, pe lângă numele lor, toți cârmuitorii numenóreenilor aveau și nume eldarine; la fel și orașele și locurile frumoase pe care le-au întemeiat și în Númenor, și pe țărmurile Meleagurilor de Dincoace.

Căci Dúnedainii au devenit meșteri tare pricepuți, încât, dacă ar fi ținut cu tot dinadinsul, ar fi putut cu ușurință să-i întreacă pe regii nelegiuți din Pământul de Mijloc în a purta

război și a făuri arme; dar ei iubeau pacea. Iar dintre meserii, cel mai mult le plăcea a-și făuri corăbii și a pleca pe mare, astfel că au devenit marinari neântrecuți de nimeni până ce lumea își va fi restrâns fruntariile; călătoria pe apele întinse era cea mai mare sărbătoare pentru ei și aventură cea mai îndrăgită pentru acești oameni cutezători în minunatele zile ale tinereții lor.

Stăpânii Valinorului nu le îngăduiau să se depărteze într-atât pe mare, încât să nu mai zărească țărmurile Númenorului; vreme îndelungată, Dúnedainii n-au avut a se plânge, batăr că nu prea pricepeau rostul acestei opreliști. Dar gândul lui Manwë era că Númenoreenilor să nu li se năzare să caute Tărâmul Binecuvântat și nici să nu-și dorească mai multă fericire decât li se dăduse, adică să viseze la nemurirea valarilor și eldarilor și la meleagurile unde nimic nu pierе.

Căci, în acele vremuri, Valinorul încă se mai afla în lumea vizibilă și acolo le îngăduia Ilúvatar valarilor să-și păstreze pe Pământ un loc de sălășluire, că o amintire a ceea ce-ar fi putut fi dacă Morgoth nu și-ar fi aruncat umbra asupra lumii. Iar Númenoreenii știau prea bine acest lucru; uneori, când văzduhul era limpede, iar soarele se afla la răsărit, cătau în zare și deslușeau la apus un oraș lucind alb pe un țărm îndepărtat, un port măreț, și un turn. Căci pe atunci ochii Númenoreenilor vedeau departe; și totuși, numai ochii cei mai ageri erau în stare să deslușească acea vedenie și numai de pe Meneltarma, ori de pe vreun catarg înalt al unei corăbii aflate în larg, atât de departe de țărmul apusean pe cât le era îngăduit să plutească. Nu îndrăzneau ei să încalce Opreliștea Stăpânilor de la Apus. Dar cei mai înțelepți dintre ei știau că acel pământ îndepărtat nu era însuși Tărâmul Binecuvântat al Valinorului, ci Avallónë, limanul eldarilor, pe Insula Eressea, la răsărit de Meleagurile Nepieritoare. De acolo veneau când și când în Númenor Întâii Născuți, în corăbiile lor fără vâsle, asemenea unor păsări albe ce zboară dinspre Apus. Aduceau în Númenor multe daruri: păsări cîntătoare, flori înmiresmate, ierburi cu virtuți tămăduitoare. Și au mai adus și o mlădiță din Celebom, Copacul Alb care creștea în mijlocul insulei; la rândul său, acesta crescuse dintr-o mlădiță a lui Galathilion, Copacul de pe Tună, aidoma lui Telperion pe care Yavanna îl dăruise eldarilor în Tărâmul Binecuvântat. Copacul a crescut și a înflorit în curțile Regelui din Armenelos;

Nimloth a fost el numit și-și deschidea florile seara, umplând umbrele nopții cu mireasma să.

Din pricina Opreliștii Valarilor, Dúnedainii călătoreau pe atunci spre răsărit și nu spre apus, din întunecimea de la Miazănoapte până la căldurile de la Miazăzi, și-ncă mai departe, până la întunecimea din capătul de jos al lumii: au ajuns chiar și până la marile interioare, au înconjurat Pământul de Mijloc pe mare și de pe corăbiile lor înalte zăreau Porțile Dimineții, la soare-răsare. Uneori, ajungeau până la țărmurile Marilor Pământuri, și li se făcea milă de lumea uitată a Pământului de Mijloc; iar cârmuitorii Númenorului au pus din nou piciorul pe țărmurile apusene în Anii întunecați ai oamenilor și nimeni nu îndrăznea la acel ceas să le stea împotriva. Cei mai mulți dintre oamenii acelui ev, care trăiseră sub puterea Umbrei, deveniseră nevolnici și temători. Dar Númenoreenii, venind în mijlocul lor, i-au învățat multe lucruri. Au adus pâine și vin și le-au arătat cum se pune sămânță în pământ și cum se strâng recoltele, cum se taie pădurile și se dăltuiește piatră, cum să-și rostuiască viața așa cum se cuvenea să fie pe meleagurile morții neașteptate și ale prea putinei fericiri.

Au prins curaj oamenii din Pământul de Mijloc și, din loc în loc, pe țărmurile apusene, codrii în care nu se găseau salașuri au început să se retragă încetul cu încetul, iar oamenii s-au scuturat de jugul prasilelor lui Morgoth și s-au dezvățat de groază întunecimii. Și-i ridicau în slăvi pe înalții regi ai Mărilor, iar când aceștia plecau, îi numeau zei, nădăjduind că se vor întoarce; căci la acea vreme, Númenoreenii nu poposeau mult pe Pământul de Mijloc și nu-și făceau sălașuri acolo. O fi trebuit ei să călătorească spre răsărit, dar inimile lor tot după apus tânjeau.

Aleanul acesta sporea pe măsură ce treceau anii; Númenoreenii jinduiau după orașul nemuritor pe care-l zăreau din depărtare și dorința de a scăpa de moarte și de pieirea plăcerilor devenea tot mai aprigă; o dată cu puterea și gloria lor. Creștea și frământarea. Și chiar dacă valarii îi răsplătiseră cu viață îndelungată, nu puteau să alunge oboseala lumii ce-i cuprindea în cele din urmă și atunci mureau, chiar și regii lor din spița lui Eärendil; viața le era scurtă după socoteala eldarilor. Din această pricină o umbră s-a lăsat asupra lor: și poate că tot vrerea lui Morgoth o fi fost la mijloc și aici, pentru că ea încă mai

bântuia lumea. Numenóreenii au prins să cric- neasca, la început, în inimile lor, mai apoi, răspicat, împotriva soartei oamenilor, dar mai cu seamă împotriva Opreliștii din pricina căreia nu puteau pomi pe mare spre Apus.

Astfel vorbeau ei între ei:

- Oare, de ce șed Stăpânii Apusului în pacea aceea fără de sfârșit, iară noi trebuie să murim și să ne ducem nici nu știm unde, părăsindu-ne casele și tot ce-am făurit? Eldarii nu mor nici ei, nici măcar aceia care s-au răsculat împotriva Stăpânilor. Iară dacă noi am înfruntat toate mările și nu-i apa oricât de sălbatică sau întinsă pe care corăbiile noastre să nu le poată străbate, de ce, oare, să nu ne ducem noi la Avallóne, ca să-i vedem pe prietenii noștri?

- De ce să nu ne ducem chiar până în Aman, să gustăm și noi, măcar o zi, din fericirea Puterilor? Întrebau alții. Oare, neamul nostru nu-i dintre cele mai mărețe pe de Ardă?

I-au auzit eldarii și le-au spus valarilor cum vorbeau între | ei Númenoreenii. Manwë s-a întristat, căci întrezărea cum se ' abate un nor peste zenitul Númenorului. A trimis soli la Dúnedaini, iar aceștia i-au vorbit deschis Regelui și tuturor celor care voiau să-i asculte, despre soarta și alcătuirea lumii.

- Ursita Lumii, au zis ei, o poate schimba numai Unul, care-a și făcut-o. Chiar de-ați izbuti să străbateți marea și, scăpând de toate amăgirile și capcanele, să ajungeți în Aman, Tărâmul Binecuvântat, tot nu v-ar fi de nici un folos, căci nu țara lui Manwë da nemurire sălășluitoarelor săi, ci Nemuritorii care sălășluiesc acolo sfințesc acel meleag; ci voi v-ați veșteji curând și v-ar copleși sfârșeală, asemenea moliilor într-o lumină prea puternică ce nu se stinge niciodată.

- Oare, Eärendil, strămoșul meu, nu trăiește? A întrebat Regele. Ori poate că el nu se afla în țara Aman?

- Știi bine ca el are o soartă altfel decât a voastră, Întâii Născuți, cei care nu mor socotindu-l ca fiind unul de-al lor; dar soarta aceasta este și o osândă pentru el, căci nu se mai poate nicicând întoarce pe meleagurile muritorilor. Ci tu și poporul tău nu vă asemuiți cu Întâii Născuți, voi sunteți oameni muritori, așa cum v-a făcut Ilúvatar. Iar acum vreți să aveți tot ce-i mai bun în Amandouă semințiile, să călătoriți spre Valinor oricând vi se năzare și să vă înturnați la casele voastre când va macina dorul. Asta nu se poate și nici valarii nu pot să ia înapoi

darurile ce le-a făcut Ilúvatar. Ziceți voi că eldarii au rămas nepedepsiți, nici chiar aceia care s-au răsculat nu mor. Numai că asta nu se socotește pedeapsa ori răsplata, ci împlinirea ființei lor. Nu pot scăpa, sunt înlănțuiți de această lume, nu o pot părăsi atâta vreme cât ea este, căci viața ei este a lor. Ziceți voi că sunteți pedepsiți pentru nesupunerea oamenilor, de care nu sunteți vinovați, și din această pricină sunteți sortiți mortii- Numai că moartea nu v-a fost hărăzită că o pedeapsă. Ci astfel scăpați, părăsiți lumea. Nu sunteți legați de ea, prin speranțe ori prin nesfârșită istovire. Și-atunci care dintre noi ar trebui să-l pizmuiască pe celălalt?

Númenoreenii nu s-au lăsat:

- De ce să nu-i pizmuim noi pe valari, ori pe cei mai nevolnici dintre nemuritori? De ce așteptați de la noi să credem și să nădăjduim orbește, fără a ști ce ne așteaptă în clipa următoare? Și noi iubim Pământul și nu vrem să-l pierdem.

Atunci solii au răspuns:

- Cu adevărat gândul lui Ilúvatar legat de soarta voastră nu le este cunoscut valarilor, căci el nu a dezvăluit tot ce va fi să vină. Ci vă spun acum ceea ce noi știm fără tăgadă că se va întâmpla: casa voastră nu aici este, nici în Țara Aman și nici în altă parte înlăuntrul Cercurilor Lumii. Iar ursita oamenilor, aceea de a pleca din lume, a fost primul dar făcut de Ilúvatar. S-a preschimbat în durere pentru ei numai când s-a abătut umbra lui Morgoth asupra lor și li s-a părut atunci că sunt împresurați de o mare întunecime, de care se temeau; și unii au devenit îndărătnici și trufași și n-au mai vrut să se supună, până când viața le-a fost luată. Noi, care îndurăm povara tot mai grea a anilor, nu înțelegem prea bine lucrul acesta, dar, dacă durerea vă chinuie din nou, așa cum spuneți, teama ne e că Umbra iarăși a apărut și crește în inimile voastre. Prin urmare, chiar dacă voi sunteți Dúnedaini, cei mai frumoși dintre oameni, care ați scăpat de străvechea Umbră și ați luptat cu vitejie împotriva ei, vă spunem: luați seama! Vrerea lui Eru nu poate fi tăgăduită; valarii vă roagă, cu toată buna lor credință, să nu vă întoarceți de la credința ce se așteaptă de la voi, pentru a nu se preschimbă în lanțul ce vă va lega. Mai bine să nădăjduiți că, până la urmă, chiar și cele mai mărunte dorințe ale voastre se vor împlini. Iubirea pentru Ardă tot Ilúvatar a sădit-o în inimile voastre, iar el nu face lucruri fără rost. Cu toate acestea, multe

evuri de-ale oamenilor nenăscuți încă vor mai trece până când rostul acesta va fi cunoscut; iar cei ce-l vor cunoaște voi veți fi, nu valarii.

Toate acestea s-au petrecut în vremea lui Tar-Ciryatar, Făuritorul de Corăbii, și a lui Tar-Atanamir, fiul său; trufași erau ei și dornici de înavuțire, astfel că au început să ceară tribut neamurilor de oameni din Pământul de Mijloc, luând acum mai mult decât le dăruiau. La Tar-Atanamir veniseră solii lui Manwë; el era al treisprezecelea Rege al Regatului Númenor care număra atunci mai mult de două mii de ani și ajunsese în culmea bunăstării sale, dacă nu încă a puterii sale. Dar lui Atanamir nu i-a plăcut defel sfatul dat de soli și nu a luat seamă la el și asemenea lui au făcut și cei mai mulți din poporul său; prea tare voiau să nu moară atunci când le era sortit și nu le ajungea doar să spere. Atanamir însuși a trăit până la o vârstă foarte înaintată, ținându-se cu dinții de viață până când n-a mai avut nici o bucurie; a fost primul dintre numenóreeni care a făcut astfel, refuzând să plece până a ajuns un hodorog bicisnic care n-a vrut cu nici un chip să-și lase fiul să urce pe tron în floarea vârstei sale. Căci astfel era obiceiul Stăpânilor Númenorului, anume să se însoare târziu în viața lor lungă, iar când vlăstarele lor se împlineau la trup și minte, ei să se retragă și să-și lase fiii să cârmuiască mai departe.

După Atanamir a venit la tron fiul său, Tar-Ancalimon, care gândea la fel ca tatine-sau. În vremea sa, poporul din Númenor s-a împărțit în două tabere. De o parte erau cei care se numeau Oamenii Regelui, aceștia fiind cei mai mulți - trufași, ei s-au îndepărtat de eldari și de valari. De cealaltă parte, mult mai puțini, erai cei numiți Elendili, Prietenii Elfilor, cu toate că rămăseseră credincioși Regelui și Casei lui Elros, doreau să-și păstreze prietenia eldarilor, drept care au ascultat de sfatul Stăpânilor Apusului. Dar nici măcar ei. Care își spuneau Credincioșii, n-au scăpat cu totul de suferință ce le macina semenii, tulburați fiind de gândul morții.

Fericirea de care se bucurase Anadûnê începea să se stingă; nu și puterea și splendoarea care, dimpotrivă, creșteau. Căci regii și supușii lor nu renunțaseră la înțelepciune și chiar dacă nu-i mai îndrăgeau pe valari, încă se temeau de ei. Nu îndrăzneau să încalce fățiș Opreliștea ori să înainteze pe mare dincolo de fruntariile hotărnicite. Tot spre răsărit își cârmeau

corăbiile. Dar teamă de moarte sporea tot mai întunecată în ei și încercau să Amâne moartea cât mai mult cu putință; s-au apucat ei să dureze case mari pentru morții lor, în vreme ce învățații lor trudeau fără odihnă să descopere, dacă ar putea, taina readucerii la viață. Ori măcar a prelungirii vieții oamenilor. N-au izbutit decât să deprindă arta de-a feri carnea moartă de putreziciune, și au împânzit țara cu morminte tăcute în care gândul la moarte era păstrat în întunecime. Cei care trăiau căutau cu și mai multă lăcomie plăcerile și zaiafeturile, poftind la bogații tot mai mari, iar, după vremea lui Tar-Ancalimon, oamenii au început să uite să-i mai aducă lui Eru ofrandă primelor roade și puțini se mai duceau la Templul Sacru de pe Menel- tarmă, în mijlocul țării.

Astfel s-a întâmplat că, în acele timpuri, Númenoreenii au întemeiat așezări mari pe țărmurile apusene ale pământurilor străvechi; propria țara li se părea acum prea mică, nu-și mai găseau nici liniștea, nici mulțumirea între hotarele ei, și-și doreau bogații și putere asupra Pământului de Mijloc, dacă Apusul nu le era îngăduit. Mari porturi și turnuri puternice au durat, unde s-au așezat apoi mulți dintre ai lor; numai că acum erau priviți, mai curând, că stăpânitori, cârmuitori și- strângători de biruri, decât că dascăli și ocrotitori. Marile corăbii ale numenóreenilor erau purtate de vânt spre răsărit, de unde se întorceau tot mai împovărate, sporind puterea și strălucirea regilor lor, și-o țineau tot într-o sărbătoare și se inves- mintau în argint și în aur.

De la toate acestea Prietenii elfilor lipseau aproape cu desăvârșire. Numai ei se mai duceau la miazănoapte și în țara lui Gil-galad, păstrând prietenia cu elfii și venindu-le în ajutor împotriva lui Sauron; limanul lor era Pelargir, deasupra gurilor Marelui Anduin. Oamenii Regelui, în schimb, navi- gau departe spre miazăzi; pământurile pe care au pus stăpânire și fortărețele pe care le-au zidit acolo au rămas de poveste în legendele oamenilor.

Se spune că, în acel Ev, Sauron a ieșit din nou la iveală pe Pământul de Mijloc, sporindu-și puterile și reântorcându-se la ticăloșia cu care-l hrănise Morgoth; curând avea să devină cel mai de temut slujitor al său. Încă de pe vremea lui Tar-Mi- nastir, al unsprezecelea Rege al Númenorului, fortificase ținutul Mordor

și înălțase acolo Turnul Barad-dur, după care căutase cu orice chip să-și întindă stăpânirea peste întreg Pământul de Mijloc ca să ajungă rege peste toți regii și asemenea unui zeu pentru oameni. Îi ura pe Númenoreeni, din pricina celor făcute de strămoșii lor, a vechii lor alianțe cu elfii și a credinței față de valari; nu uitase nici sprijinul pe care-l dăduse demult Tar-Minastir lui Gil-galad, pe vremea când fusese făurit Inelul Suprem și se dusese război între Sauron și elfi în Eriador. Acum află ca regii din Númenor deveniseră puternici și plini de măreție, încât ura lui întrecea orice măsură; se și temea de ei, că nu cumva să-i cotopească meleagurile și să-i smulgi stăpânirea asupra Răsăritului. Dar, timp îndelungat, nu a îndrăznit să-i înfrunte pe Stăpânii Mării, astfel că s-a retras din ținuturile de coastă.

Numai că Sauron era tare viclean; se spune că dintre cei pe care i-a ademenit cu cele Nouă Inele, trei erau mari cirmuitori ai neamului numenórean. Și când au apărut Olairii, care erau Duhurile Inelelor, servitorii săi, iar forța groazei pe care o răspândea și a puterii sale asupra oamenilor devenise neînchipuit de mare, a început să atace fortărețele numenóreenilor de pe țărmurile mării.

În acele vremuri. Umbra s-a lăsat și mai mult peste Númenor și viețile Regilor din Casa lui Elros au început să li se scurteze din pricina nesupuseniei, dar în sufletele lor se îndârjeau și mai mult împotriva valarilor. Când al douăzecilea rege a luat sceptrul străbunilor săi și a urcat pe tron, și-a dat numele de Adûnakhor, Stăpânul Apusului, și n-a mai vrut să vorbească graiurile elfilor, ba mai mult, n-a mai îngăduit nimănui să-l vorbească în jurul său. Totuși, în Izvodul Regilor, numele apare drept Herunumen, în graiul Elfilor Nobili, și asta din pricina obiceiului străvechi căruia regii se temeau să-i pună capăt pe de-a-ntregul, ca să nu se abată vreo nenorocire peste ei. TiUul acesta pe care și-l luase el a părut Credincioșilor peste măsură de trufaș, căci stăpâni erau valarii; amară a fost sfâșierea din sufletele lor între credința față de Casa lui Elros și venerația ce-o nutreau față de Puteri. Ce era mai rău abia urma să vină, căci Ar-Gimilzar, al douăzeci și treilea rege, era cel mai mare dușman al Credincioșilor. În timpul domniei sale, Copacul Alb n-a mai fost îngrijit și a început să se usuce; cu porunca de la rege, nimeni nu mai avea voie să vorbească vreun grai elfic,

iar cei care întimpi- nau cu bucurie corăbiile ce mai soseau în taina din Eressea pe țărmurile apusene ale țării erau pedepsiți cu asprime.

Elendilli sălășluiau îndeobște în ținuturile de apus ale Númenorului; dar Ar-Gimilzor le-a dat poruncă tuturor să-și mute gospodăriile din apus în răsărit, ca să-i poată avea sub ochi. Așezarea principală a Credincioșilor în acele vremuri se găsea nu departe de portul Romenna; de acolo au pornit mulți dintre ei peste mare, venind în Pământul de Mijloc, pe coastele dinspre miazănoapte, unde încă mai puteau vorbi cu eldarii în regatul lui Gil-galad. Regii Númenorului aveau cunoștință despre ce făceau elendilli, dar nu i-au împiedicat, atâta vreme cât plecau și nu se mai întorceau; căci voiau să pună capăt prieteniei dintre poporul lor și eldarii din Eressea, pe care-i numeau iscoadele valarilor, în nădejdea că astfel puteau să-și ascundă faptele și planurile de ochii și urechilor Stăpânilor Apusului. Dar tot ce făceau ei lui Manwë îi era cunoscut, iar valarii s-au mâniat pe Regii Númenorului și n-au mai vrut să le dea sfaturi și să-i ocrotească: corăbiile din Eressea nu au mai venit de la apus, iar portul din Andunie a rămas părăsit.

După spiță regilor, urmau în rang Seniorii din Andunie; se trăgeau din Casa lui Elros și o aveau drept strămoașa pe Silmarien, fiica lui Tar-Elendil, al patrulea Rege al Númenorului. Ei juraseră credința regilor și-i venerau și erau sfetnicii de credință ai Sceptrului. În același timp însă îi îndrăgiseră încă de la început pe eldari, iar valarilor le arătau un respect profund; pe măsură ce Umbră se întindea, îi ajutau și pe Credincioși cât și cum puteau. Multă vreme însă și-au ascuns simțămintele, căutând mai curând să îmbuneze inimile cârmuitorilor de pe tron cu sfaturi mai înțelepte.

În Andunie trăia o domniță, pe nume Inzilbeth, vestită pentru frumusețea ei; mama ei se numea Linddrie, sora lui Earendur, Seniorul din Andunie în timpul domniei lui Ar-Sakalthor, tatăl lui Ar-Gimilzor. Acesta din urmă a luat-o de soție pe Inzilbeth, cu toate că în inima ei ea n-a consimțit, fiind în taina din tabăra Credincioșilor, ca și mama ei; dar regii și fiii lor se deprinseseră să fie trufași și nu îngăduiau nimănui să se pună de-a curmezișul dorințelor lor. Strop de iubire n-a fost între Ar-Gimilzor și regina lui, și nici între fiii lor; Inziladun, cel mare, îi semăna mamei sale și la minte, și la trup; Gimilkhad, mezinul,

era aidoma tatălui, dacă nu chiar mai trufaș și mai îndărătnic. Lui ar fi dorit Ar-Gimilzar să-i lase sceptrul, nu fiului celui mare, dacă orânduiala regatului i-ar fi îngăduit.

Dar când a ajuns Inziladfln pe tron, și-a luat din nou nume în graiul elfilor, că în străvechime, spunându-și Tar-Palantir, căci avea ochii ageri și harul previziunii; chiar și cei care-l urau se temeau de vorbele lui ca de cele ale unui ghicitor. În timpul domniei sale, Credincioșii au avut parte de liniște; iar Regele a început din nou să meargă la Templul Sacru al lui Eru, sus, pe Meneltarma, datina dată uitării de Ar-Gimilzor. S-a îngrijit de Copacul Alb, arătându-i respectul cuvenit; și, ca un vizionar ce era, a prorocit că, atunci când va fi pierit Copacul, dinastia regilor va sfârși și ea. Dar căința lui a venit prea târziu ca să domolească mânia valarilor stimita de sfruntarea străbunilor săi, de care cei mai mulți dintre supuși nu se lepădau nici în acel ceas. Gimilkhad, pe de altă parte, era puternic și aspru. S-a pus el în fruntea celor ce-și spuneau Oamenii Regelui și a sfidat voința fratelui său, cât mai fățiș cu putință, dar mai cu seamă în ascuns. Întunecate de amărăciune au devenit zilele lui Tar-Palantir, își petrecea timpul mai mult în apus, unde adesea se urcă în străvechiul tum al Regelui Minastir, așezat pe dealul Oromët, în apropiere de Andunie, de unde privea cu alean spre soare-apune. Nădăjduia să vadă, că prin minune, o pânză de corabie pe mare. Dar din Apus nici o corabie nu mai venea în Númenor, iar Avallónë era învăluit în nori.

Gimikhad a murit cu doi ani înainte de a împlini două sute de ani (socotită o moarte timpurie pentru cineva din spița lui Elros, chiar și acum, când era în declin), dar Regele nu și-a găsit liniștea nici după moartea lui. Pentru că Pharazôn, fiul lui Gimilkhad, se dovedea chiar și mai fără astâmpăr și mai avid de înavuțire decât tatăl său. Călătorise de multe ori pe meleaguri străine în fruntea armiiilor Númenoreene ce purtau războaie în ținuturile de coastă ale Pământului de Mijloc, căutând să-și întindă stăpânirea asupra seminției oamenilor; își câștigase faima de căpetenie și pe uscat, și pe mare. Astfel că, atunci când, auzind de moatea tatălui său, s-a întors în Númenor, inimile oamenilor spre el s-au îndreptat, căci adusesese cu el bogații fără seamăn și, la acea vreme, era deosebit de darnic.

S-a întâmplat că Tar-Palantir să moară, răpus de povara amărăciunii. Fii nu avusese, doar o fiică, pe care o numise, cu

nume elfic, Míriel; după pravila Númenoreenilor și de drept, ea moștenește tronul. Dar Pharazôn a luat-o de soață împotriva voinței ei, păcătuiind astfel, și încă o dată, împotriva aceleiași pravile a Númenoreenilor ce nu îngăduia unirea, nici măcar în casa regală, a rudelor mai apropiate decât veri de-al doilea. După nuntă, el a luat sceptrul în mâinile sale și numele de Ar-Pharazôn (Tar-Calion în graiul elfilor); iar pe regina a numit-o Ar-Zimraphel.

Mai puternic și mai mândru a fost Ar-Pharazôn Intraura-tul decât toți cei ce-au purtat Sceptrul Regilor Mării de la întemeierea Númenorului; douăzeci și patru de Regi și de Regine îi cârmuiseră înaintea lui pe Númenoreeni, și toți dormeau acum în mormintele lor adânci, sub muntele Meneltarma, așezați pe aturi de aur.

Pe tronul său sculptat, în orașul Armenelos, în culmea puterii sale, Regele clocea gânduri negre de război. Aflase el în Pământul de Mijloc despre forță regatului lui Sauron și despre ura ce-o nutrea pentru regatul său. Iar acum căpitani corăbiilor și căpeteniile de oști se întorseseră de la Răsărit și-i spusese că, de când plecase Ar-Pharazôn din Pământul de Mijloc, Sauron își arată colții și ataca orașele de coastă; își luase titlul de Rege al oamenilor și nu-și ascundea gândul de a-i împinge pe numenóreeni în mare și chiar de a nimici Númenorul, dacă izbutea.

S-a mâniat peste măsură Ar-Pharazôn auzind asemenea vești; a stat și a cumpănit în taina și a simțit în el dorința de a avea puteri nemăsurate și singura vrerea lui să fie atotstăpînitoare. Fără a cere sfatul valarilor sau a oricui altcuiva, ascultînd doar de glasul judecății sale, a hotărât că titlul de Rege al Oamenilor lui i se cuvine de drept și-l va sili pe Sauron să devină vasalul și servitorul său; în trufia lui, socotea că nici un rege nu trebuia să ajungă într-atât de puternic, încât să devină egalul Moștenitorului lui Eärendil. Astfel că s-a apucat, la acea vreme, să-și facă arsenale întregi de arme; și, după ce totul a fost gata, s-a pregătit să pornească împreună cu oastea sa spre răsărit.

Oamenii i-au zărit corăbiile venind de la soare-apune, vopsite în purpuriu, cu sclipiri roșietice și aurii. Cuprinși de teamă, locuitorii de pe coaste au fugit departe, în adâncul uscatului. Flota a ajuns într-un târziu la un loc numit Umbar, un liman al numendreenilor, bine apărat, cu toate că nu oamenii îl

făcuseră. Pustii și tăcute erau pământurile din jur atunci când Regele Mării a pășit pe Pământul de Mijloc. Timp de șapte zile a mărșăluit apoi cu stindardele în vânt și sufiind din trâmbițe. La capătul celei de-a șaptea zile a ajuns la un deal, a urcat în vârful și, în mijlocul platoului, și-a așezat cortul și tronul, în jur erau corturile oștenilor, albastre, aurii, albe; din depărtare ai fi zis că acolo era un câmp de flori cu tulpini înalte. Apoi a trimis pristavi la Sauron, poruncindu-i să se înfățișeze înaintea lui și să-i jure credință.

Sauron a venit. A coborât din înaltul sau tum Barad-dur și a venit la el fără gânduri de război. Își dădea el prea bine seama că puterea și măreția Regilor Marii întreceau cu mult tot ce auzise despre ei și nu se încredea în nici unul din servitorii săi că ar avea curajul să le țină piept; încă nu sosise clipa, își zicea el, să-i joace pe Dúnedaini pe degete așa cum poftea. Iar unde forță se dovedea nevolnica, îl ajuta măiestria sa de a dobândi ceea ce voia prin șiretenie. Astfel că a venit cu umilință în fața lui Ar-Pharazôn și cu vorbe mieroase; s-au minunat oamenii, căci tot ce spunea el părea minunat și plin de înțelepciune.

Dar Ar-Pharazôn nu s-a lăsat amăgit atât de ușor. În sinea lui și-a spus că, pentru a-l supune pe Sauron și a-l sili să-și țină jurământul de credință, ar fi bine să-l ducă în Númenor și să-l țină acolo ca ostatic al său și al tuturor supușilor săi din Pământul de Mijloc. Sauron nu s-a împotrivit: pasămite nu avea de ales; dar, în inima sa, nu-și mai încăpea în piele de bucurie. Nici că se putea o potriveală mai bună cu ceea ce-și dorea el. Astfel a trecut Sauron marea și a văzut cu ochii săi Númenorul și orașul Armenelos în zilele sale de glorie și tare s-a minunat; dar în sufletul său clocoteau ură și pizma.

Într-atât de vicleană îi era lucrătură gândului și de meșteșugită vorba, și atât de mare forță vrerii sale ascunse, încât, în mai puțin de trei ani, Sauron a izbutit să fie numit sfetnic de taină al Regelui; dulci ca mierea îi erau lingușelile și multe știa el despre atâtea lucruri ce oamenilor le erau încă ascunse. Văzând de câtă trecere se bucură la Rege, sfetnicii au început și ei să se gudure pe lângă el. Singur Amandil, seniorul din Andunie, nu s-a lăsat amăgit. În țara începuse să bată vânt de schimbare, aducând mare tulburare în inimile Prietenilor Elfilor, încât mulți au fugit cuprinși de teamă; și, cu toate că toți cei 1 care încă mai rămăseseră continuau să-și spună

Credincioși, dușmanii lor îi socoteau răsculați. Căci acum, putând să susure în voie în urechile oamenilor, Sauron tăgăduia și răstălmăcea în fel și chip tot ceea ce-i învățaseră valarii; îi îndemna pe oameni să se gândească la multele mari și meleaguri ce se aflau pe lume, la răsărit și chiar la apus, și care așteptau să fie cucerite de ei și promiteau bogății neînchipuit de mari. Iar dacă ajungeau, în cele din urmă, la capătul mărilor și meleagurilor, ei bine, dincolo de toate acestea se găsea întunericul Străvechi.

- Din el a fost zămislita lumea, spunea el. Numai întunecimea merită să fie venerată și Stăpânul ei poate să facă și alte lumi pe care să le dăruiască acelor care-l slujesc, astfel încât puterea lor să sporească la nesfârșit.

- Cine e Stăpânul întunecimii? A întrebat Ar-Pharazôn. Sauron a zăvorât bine ușile, apoi s-a întors spre Rege și i-a zis, mințindu-l:

- Este cel al cărui nume nu poate fi rostit acum; valahi te-au amăgit în cele ce ți-au spus despre el, ți-au zis că s-ar numi Eru, care nu e decât o nălucă închipuită de nesăbuiță inimilor lor dornice să-i încătușeze pe oameni și să facă din ei sclavii lor. Ei sunt oracolul acestui Eru, care rostește numai ceea ce vor valarii. Dar cel care le este stăpân va învinge în cele din urmă și el vă va elibera de această nălucă; numele lui este Melkor, Stăpânul Universului, Dătătorul de Libertate, el vă va face mai puternici decât sunt valani.

Atunci Ar-Pharazôn, Regele, a început din nou să venereze întunericul și pe Melkor, Stăpânul acestuia, la început în taină, dar, curând, de față cu toți supușii săi; iar supușii l-au urmat. Dar în Romenna, după cum s-a mai spus, încă sălășluiau câțiva Credincioși, alții prin împrejurimi și mai erau unii răspândiți ici și colo, prin țară. Căpetenie le era Amandil, sfetnic al Regelui, de la el așteptau Credincioșii călăuzire și nădejde în zile de restriște. Alături de Amandil se afla fiul său, Elendil, ai cărui fii se numeau Isildur și Anarion, pe atunci bărbați tineri, după socoteala anilor la numend-reeni. Amandil și Elendil erau mari căpitani de corăbii; se trăgeau din spița lui Elros Tar-Minyatur, dar nu din casa cârmuitoare din care descindea dinastia regală ce-și avea tronul în orașul Armenelos. În zilele tinereții lor împreună, Pharazôn îl îndrăgise pe Amandil, astfel că, deși era unul dintre Prietenii Elfilor, Amandil rămăsese în

sfatul Regelui până la venirea lui Sauron. Apoi a fost dat afară, din pricina că Sauron îl ură mai aprig decât pe oricare altul din Númenor. Dar era de rang atât de înalt și se dovedise un căpitan atât de desăvârșit pe mare, încât se bucură și acum de prețuirea multor numendreeni, nici Regele și nici Sauron neândrăznind încă să ridice mâna asupra lui.

Prin urmare, Amandil s-a retras în Rómenna, unde i-a chemat în taină pe toți aceia pe care îi socotea cu adevărat credincioși; se temea că răul avea să se întindă cu repeziciune și că toți Prietenii Elfilor erau în primejdie. Și așa s-a și întâmplat curând. Meneltarma fusese lăsat în părăsire în acele zile; sub pedeapsa cu moartea, Regele nu îngăduia nimănui să urce acolo sus, cu atât mai puțin Credincioșilor, care încă îl venerau pe Ilúvatar în inimile lor. Iar Sauron îl îmboldea pe Rege să doboare Copacul Alb, Frumosul Nimloth, care creștea în curtea sa, pentru că amintea de eldari și de lumină din Valinor.

La început, Regele nici n-a vrut să audă de așa ceva, crezând el că norocul casei sale era legat de soarta Copacului, așa cum prevestise Tar-Palantir. În nesăbuință lui, cu toate că îi ura pe eldari și pe valari, se agață cu îndârjire de străvechiul devotament al Númenorului. Dar când Amandil a prins de veste despre ticăloșia ce-o pune la cale Sauron, tare s-a mai amărât în inima sa, știind că, până la urmă, Sauron tot își va împlini vrerea. Atunci a stat el la sfat cu Elendil și cu fiii acestuia, amintindu-și de povestea Copacilor din Valinor; Isildur n-a rostit nici o vorbă, ci, de cum s-a lăsat noaptea, a plecat de unul singur și a făcut o faptă pentru care i-a mers mai apoi vestea. Înveșmântat astfel încât să nu fie recunoscut, s-a dus la Armenelos și la curțile Regelui, unde Credincioșii nu mai erau lăsați să pătrundă; a ajuns la locul unde se afla Copacul și unde, din porunca lui Sauron, nimeni n-avea voie să se ducă; Copacul era păzit zi și noapte de străjerii lui Sauron. Nimloth nu strălucea și nu avea fiori pe ramuri, fiind vreme de sfârșit de toamna și început de iama; Isildur a trecut printre străjeri și a rupt din Copac un rod ce atârna pe-o cracă și a dat să plece. Dar chiar în clipa aceea au prins de veste străjerii și l-au atacat; s-a luptat el pe viață și pe moarte, s-a ales cu multe răni, dar a scăpat; și pentru că era mascat, nimeni nu a aflat vreodată cine atinsese Copacul. Cu greu a ajuns Isildur într-un târziu înapoi în Rómenna; dar, înainte de a se prăbuși sfârșit, a apucat să pună

rodul în mâinile lui Amandil. Acesta a binecuvântat rodul și l-a pus în pământ; iar în primăvară din el a ieșit o mlădiță. Căreia, în curând, i-a dat o frunză Abia când aceasta s-a deschis, s-a ridicat și Isildur din patul în care zăcuse vreme îndelungată, zbatându-se între viață și moarte, iar rănilor nu l-au mai chinuit.

Tocmai la timp se petrecuseră toate acestea; căci, după jaf. Regele și-a plecat urechea la îndemnul lui Sauron și a doborât Copacul Alb, întorcând cu totul spatele jurămintelor de credință făcute de străbunii săi. După care Sauron a pus să fie construit pe colina din mijlocul orașului numendreenilor, Dauritul Armenelos, un templu mareț; la baza era rotund ca un cerc, zidurile aveau cincizeci de picioare grosime; dintr-o parte în alta, trecând prin centru, cercul măsura cinci sute de picioare și tot atâtea picioare se înălțau zidurile de la pământ, fiind încoronate cu o cupolă uriașă. Învelișul cupolei era făcut din argint care sclipea în soare, încât strălucirea sa putea fi văzută de la mare depărtare; dar, curând, lumina aceasta s-a întunecat și argintul s-a înnegrit. Și asta din pricină că în mijlocul templului se găsea un altar, iar în mijlocul cupolei era o gaură prin care ieșea o coloană mare de fum. Primul foc pe altarul din templu l-a aprins Sauron cu lemnul lui Nimloth; a trosnit lemnul în foc și s-a preschimbat în scrum; iar oamenii s-au mirat văzând ce fum ieșea din el, care a acoperit orașul ca un nor, timp de șapte zile, până când, încet-încet, s-a îndreptat către apus.

De atunci focul a ars neâncetat și fumul ce ieșea prin cupola nu s-a oprit o clipă; semn că puterea lui Sauron sporea zi de zi. În acel templu al sângelui, al caznelor și al cruzimii fără de opreliști, oamenii îi aduceau sacrificii lui Melkor pentru că el să-i elibereze de Moarte. Cel mai adesea își alegeau victimele dintre Credincioși; pricina, pasămite, n-ar fi fost aceea că nu-l venerau pe Melkor, Dătătorul de Libertate, ci îi acuzau că-l urau pe Rege și se răsculau împotriva-i, sau că puseseră la cale cine știe ce fărădelege împotriva celor de-un neam cu ei, minciuni care îi otrăveau pe Númenoreeni, ațâțându-i. Învinuiri neadevărate, cele mai multe dintre ele, numai că astfel erau vremurile și ura naște ura.

Cu toate acestea, Moartea nu părăsea țara, ci venea și mai curând, sub cele mai felurite înfățișări. Înainte, oamenii imba- trineau încet și, într-un târziu, se întindeau și adormeau, atunci când ajungeau să obosească de cele ale lumii; dar acum

nebunia și boalașnițele fără număr se abăteau asupra lor; iar lor le era frică să moară și să coboare în întunecime, tărâmul celui pe care singuri și-l aleseseră de stăpân; în agonia lor se blestemau pentru ce îndurau. Oamenii puneau mâna pe arme în acele vremuri și se ucideau între ei din te miri ce; deveniseră iuți la mânie, iar Sauron ori cei din care făcuse sclavii săi umblau prin țară și-i stimeau pe oameni unii împotriva celorlalți; curând, oamenii au început să crâcnească mânioși pe Rege și pe seniorii lor ori pe oricine avea ceva ce ei nu aveau; crunt s-au mai răzbunat puternicii zilei împotriva lor.

În ciuda tuturor acestora, Númenoreenii trăiau cu gândul că prosperau și, chiar dacă nu erau mai fericiți, le sporea puterea, iar bogații se făceau tot mai bogați. Cu ajutorul lui Sauron și al sfaturilor sale, averile lor creșteau văzând cu ochii. Au născocit tot felul de mașinării, au construit corăbii tot mai mari, încât acum puteau călători pe mare cu armii întregi și cu arme care mai de care; nu mai veneau în Pământul de Mijloc cu daruri, nici măcar ca stăpâni, ci doar ca războinici feroși. Îi vânau pe oamenii din Pământul de Mijloc, le luau tot ce aveau, îi aruncau în robie și pe mulți dintre ei îi căsăpeau pe altarele lor. În fortărețe construiseră temple și morminte impunătoare; iar oamenilor le era frică de ei; amintirea regilor blânzi de altă-dată a pierit încet-încet de pe lumea înnegurată de multe povești pline de groază.

Astfel a ajuns Ar-Pharazôn, Regele din Țara Stelei, cel mai mare tiran de la domnia lui Morgoth, numai că, în adevăr, cel care îi conducea din spatele tronului pe toți era Sauron. Așa au trecut anii, iar Regele, pe măsură ce i se lungeau zilele, a început să simtă apropiindu-se umbra mortii- Frică și furia au pus stăpânire pe el. Sosea ceasul pregătit și mult așteptat de Sauron. I-a vorbit el Regelui, zicându-i că puterea lui era acum atât de mare, încât putea să facă orice după bunul său plac, fără să se mai supună vreunei porunci ori opreliști.

- Valarii au pus stăpânire pe tărâmul fără de moarte, i-a spus Sauron. Îndruga numai minciuni despre el, îl tănuiesc cât pot ei de bine, iar asta numai din pricina lăcomiei lor și se tem că nu cumva Regii oamenilor să le răpească tărâmul nepieritor și să se facă stăpâni peste lume în locul lor. Și chiar dacă, în adevăr, darul vieții fără de moarte nu le este hărăzit tuturor, ci numai celor merituoși, anume fiind aceștia oameni

măreți și mândri și de stirpe aleasă, nu este drept câtuși de puțin că darul acesta să nu-i fie dat Regelui tuturor regilor, căruia i se cuvine ca fiul cel mai puternic dintre toți fiii Pământului și căruia numai Manwë poate să-i fie pe potriva. Marii regi nu rabda tăgăduirile, ci își iau singuri ceea ce li se cuvine.

Cu mintea dusă și împresurat de umbrele mortu. Căci anii i se apropiau de sfârșit, Ar-Pharazôn s-a lăsat amăgit de vorbele lui Sauron; în sinea lui cumpănea cum ar putea să pornească război împotriva valarilor. Și-a luat răgazul să chibzuiască totul cu multă grijă și nu vorbea nimănui despre planul său, dar nici nu-l putea ascunde de toți. Înțelegând ce punea la cale Regele, Amandil a fost cuprins de deznădejde și de o mare teamă. Căci știa că oamenii nu-i puteau înfrânge pe valan în război, ci numai prăpăd și ruină ar fi adus asupra lumii dacă războiul nu era oprit. Astfel că l-a chemat la sine pe fiul său, Elendil, și i-a spus:

- Întunecate sunt zilele și oamenii nu mai au nici o nădejde, căci Credincioșii sunt puțini. M-am gândit eu să încerc ceea ce a încercat străbunul nostru Eärendil în stra- vechime, anume să pornesc pe mare spre Apus, cu toată Opriștea lor, și să le vorbesc valarilor, chiar lui Manwë însuși, dacă voi putea, să le cer ajutorul înainte ca totul să fie pierdut.

- Să-l trădezi adică pe Rege? A întrebat Elendil. Știi prea bine ce spun despre noi, că suntem trădători și iscoade, învinuiri ce până azi n-au fost adevărate.

- Dacă aș ști că Manwë are trebuință de un astfel de sol, l-aș trăda pe Rege. O singură statornicie este aceea de la care omul nu trebuie să se abată în inima sa cu nici un chip. Numai că eu i-aș cere îndurare pentru oameni și eliberarea lor de sub puterea lui Sauron Vicleanul, măcar de dragul celor rămași credincioși. Cât despre Opriște, voi îndura pedeapsa singur, spre a-i scăpa pe toți ceilalți de ea.

- Dar ce gândești, tată, că li se va întâmpla celor din neamul tău, pe care-i lași în urmă, după ce fapta îți va fi fost cunoscută?

- Nimeni nu trebuie să afle de ea, a spus Amandil. Voi pregăti totul în taină și voi pomi spre răsărit; într-acolo pleacă în fiecă zi corăbii din porturile noastre; după care, cu voia vânturilor și după cum mi-o fi norocul, mă întorc pe la miazăzi ori pe la miazănoapte, înspre apus, și voi vedea ce voi găsi. Cât

despre tine și-ai tăi, fiul meu, pregătiți-vă alte corăbii, așa vă sfătuiesc, și încărcați-le cu tot ce nu vă îndurați să lăsați în urmă! Iar când corăbiile vor fi gata, ziceți-le celor din Romenna că v-ați gândit să mă urmați la răsărit, dar asta numai când veți socoti că a sosit clipa prielnică. Amandil nu mai este îndrăgit într-atât de rubedenia noastră de pe tron, încât să plângă după el dacă ne-am pus în gând să plecăm de-aici o vreme sau pentru totdeauna. Dar nimeni să nu prindă de veste că vreți să-i luați cu voi pe mulți dintre semenii noștri, că nu cumva să-i dați de gândit regelui, și-asta numai din pricină că se pregătește de război și are nevoie de toți cei pe care-i poate chema la arme. Caută-i pe Credincioșii pe care te mai poți bizui și spune-le să vi se alăture de vor voi să plece cu voi, dar numai lor dezvăluie-le planul.

- Și care-i acesta? A întrebat Elendil.

- Să nu vă amestecați în război, ci să vă țineți departe de el, a răspuns Amandil. Până nu mă întorc nu pot să spun mai

Mult. Dar presimt că veți fugi din Țara Stelei, fără nici o stea care să vă călăuzească; căci țara aceasta a fost pângărită. Veți pierde tot ce-ați iubit, simțind gustul morții fără să fi murit cu adevărat, și veți căuta în altă parte un meleag de surghiun. Dacă la răsărit ori la apus va fi aceasta, numai valarii pot ști asta.

Amandil și-a luat apoi rămas-bun de la ai săi, că unul care mai are puțin de trăit:

- Îmi vine să cred că nu mă veți mai vedea niciodată și că nu vă voi da nici un semn, așa cum a făcut Eärendil de mult de tot. Dar fiți pregătiți, căci sfârșitul lumii, așa cum am cunoscut-o noi, e aproape!

Se povestește că Amandil a pornit la drum cu o corabie mică, la ceas de noapte, și întâi s-a îndreptat spre răsărit, apoi a făcut un ocol și a cărmui spre apus. A luat cu sine trei servitori dragi inimii sale, dar nicicând nu s-a mai auzit de ei și nu s-a primit nici un semn pe lumea aceasta; nici o legendă nu le spune povestea ori nu încearcă să le tălmăcească soarta. Oamenii nu puteau fi scăpați a doua oară de la năpasta de un asemenea trimis, iar trădarea Númenorului nu putea fi iertată cu atâta ușurință.

Elendil a făcut întocmai cum îi spusese părintele său. Corăbiile sale stăteau ancorate pe coasta răsăriteana a țării;

Credincioșii și-au urcat în ele soașele și copiii, bogățiile și provizii îndestulătoare. Multe lucruri frumoase luaseră cu ei și însemne ale puterii, din cele făurite de numendreeni în vremuri de înțelepciune, vase și giuvaieruri. Suluri cu toată știința lor înscrisă cu stacojiu și negru. Și Șapte Pietre aveau cu ei, dăruite de eldari; iar pe corabia lui Isildur mlădița era bine străjuita, vlăstarul Frumosului Nimloth. Astfel s-a pregătit și Elendil și s-a ținut departe de toate ticăloșiile petrecute în acea vreme; aștepta doar un semn, care nu mai venea. Atunci s-a dus în taina până pe țărmul apusean și a cătat peste întinderea mării, plin de tristețe și de dor nestins, căci tare mult își iubea tatăl. Dar nimic nu deslusea, în afară de flota lui Ar-Pharazan ce se strângea în limanurile apusene.

De mult de tot, pe Insula Númenor vremea se potrivea nevoilor și dorințelor oamenilor: plouă când era trebuință de ploaie și întocmai cât era nevoie; soarele și el, nici prea fierbinte, nici prea răcoros era; vântul bătea dinspre mare. Iar când bătea dinspre apus, părea a fi plin de o mireasmă fugară, dar dulce, ce-ți făcea inima să treasara, că a florilor ce înfloresc mereu pe pajiști veșnic verzi și care n-au nume pe țămurile muritoare. Acum însă totul era altfel; cerul însuși se întunecase, ploaia se preschimbase în furtuni cu grindină, iar vânturile suflau năprasnic; tot mereu câte o corabie de-a numenóreenilor se rățăcea și nu se mai întorcea la țărm - o durere pentru cei rămași acasă, pe care n-o mai cunoscuseră de când răsărise Steaua. Uneori de la apus se înalta câte un nor la ceas de seară, semănând la formă cu un vultur, cu ghearele rășchirate spre miazănoapte și miazăzi; încet, se întindea pe cer, acoperind soarele aflat la scăpătat, iar atunci peste Númenor se lăsa bezna cea mai neagră. Unii dintre vulturii aceștia aduceau cu ei fulgere sub aripi și tunete răsunau între mare și nor.

Au prins să se teamă oamenii.

- Uite vulturii Stăpânilor din Apus! Strigau ei. Vulturii lui Manwë vin asupra Númenorului!

Și se prosternau cu fața la pământ.

Erau câte unii care se căiau o vreme, dar alții se îndârjeau și mai abitir și-și agitau pumnii spre ceruri, strigând:

- Stăpânii Apusului ne-au pus gând rău. Ei lovesc primii. Apoi vom lovi noi!

Vorbele acestea Regele însuși le-a rostit, dar Sauron i le șoptise.

Fulgerele erau tot mai mari, trasnindu-i pe oameni pe dealuri și la câmp și pe străzile orașelor; și un trăsnet cumplit a lovit cupola Templului; țândări s-a făcut și s-a mistuit în foc. Dar Templul a rămas neatins. Sauron stătea sus, pe ziduri, înfruntând fulgerul și scăpând nevătămat; din acel ceas, oamenii l-au socotit zeu, astfel că putea să facă tot ce voia. Și când s-a arătat și ultimul semn prevestitor de nenorociri, n-au luat seamă la el. Pământul s-a cutremurat sub picioarele lor și un bubuit ca de tunet s-a auzit în adâncuri, împletindu-se cu urletul mării, iar din vârful muntelui Mencltarma ieșea fum. Ar-Pharazôn cu atât mai mult își întetea pregătirile de război.

În acel timp, corăbiile Númenorului întunecau marea în partea de apus a țării, părând un arhipelag cu o mie de insule: catargele semănau cu pădurile de pe munți, iar pânzele aidoma unui nor amenințător; stindardele fluturau aurii și negre. Toată suflarea aștepta porunca lui Ar-Pharazôn; cât despre Sauron, el se retrăsese în cercul Templului, unde oamenii îi aduceau victime că să le ardă pe altar.

Într-o bună zi, Vulturii Stăpânilor Apusului au venit dinspre soare-apune, că o oștire, înșirați într-o singură linie ale cărei capete se pierdeau în zări; cu cât se apropiau, aripile li se făceau tot mai mari, cuprinzând cerul. Apusul ardea roșu în spatele lor, iar ei străluceau pe pânțele, ca și când flacăra unei mâinii cumplite clocotea în ei, încât întregul Númenor era luminat ca de un foc mocnit; oamenii s-au privit unii pe alții și chipurile lor li se păreau încinse de mânie.

Ar-Pharazôn și-a luat inima-n dinți și a urcat pe corabia să fără seamăn, Alcarondas pe nume, Castelul Mării. Vâsle multe avea și catarge așijderea, aurii și negre; pe puntea ei a fost așezat tronul lui Ar-Pharazôn. Și-a îmbrăcat el apoi veșmântul regesc, pe cap și-a așezat coroana, a poruncit să se înalțe stindardul și a făcut semnul de ridicare a ancorelor; în acel ceas, trâmbițele din Númenor au acoperit bubuitul tunetelor.

Astfel au pomit corăbiile Númenoreenilor împotriva amenințării Apusului; vântul abia adia, dar aveau multe vâsle și sclavi nenumărați și vânjoși care trudeau sub șfichiuirea bicelor. Soarele a asfințit și liniștea s-a lăsat adâncă. Întunericul a acoperit pământul, valurile nu tulburau marea, în vreme ce

lumea își aștepta soarta. Curând, străjerii din porturi n-au mai văzut corăbiile. Luminile lor s-au stins pe rând, fiind înghițite de noapte; când a venit dimineața, nu se mai zărea nici urmă de corabie. Un vânt stimit dinspre răsărit le-a împins spre larg; nesocotind Opreliștea Valarilor, au pătruns în marile interzise, pornind războiul împotriva Nemuritorilor, pentru a le smulge viața veșnică între Cercurile Lumii.

Corăbiile lui Ar-Pharazôn s-au ivit de pe întinsul mării și au înconjurat orașul Avallónë și toată insula Eressëa; au jelist eldarii când lumina soarelui ce scăpată a fost acoperită de norul numendreenilor. Într-un târziu, Ar-Pharazôn a ajuns pe țărmurile Amanului, Tărâmul Binecuvântat, și pe coastele Valinorului; tăcerea stăruia, soarta lumii atârna de-un fir, căci lui Ar-Pharazôn parcă îi pierise curajul și mai că s-ar fi întors din drum, când a zărit țărmurile tăcute și vârful Tani-quetil lucind, mai alb ca zăpadă, mai rece ca moartea, tăcut și el, de neclintit, cumplit la vedere, asemenea umbrei născute din lumină lui Ilúvatar. Dar trufia era cea care-l mâna înainte acum, astfel că, în cele din urmă, a coborât de pe corabie și a pășit pe mal, zicând că pământul acela al lui era, dacă nimeni nu se arata să se lupte pentru el. Oastea Númenoreenilor și-a făcut tabăra jur împrejurul dealului Tună, unde se adăpostiseră toți eldarii.

Atunci, de pe Munte, Manwë i-a vorbit lui Ilúvatar și, pentru prima oară, valarii au lăsat din mâini frâiele Ardei. Iar Ilúvatar și-a arătat puterea și a schimbat fața lumii; un mare hău s-a căscat în marea dintre Númenor și Tărâmurile fără de Moarte, apele au năvălit înăuntru și lumea s-a cutremurat. Toate corăbiile Númenoreenilor au fost supte spre abis, apa le-a umplut și le-a înghițit pentru totdeauna. Iar Ar-Pharazôn Regele și războinicii muritori ce pășiseră pe pământul Aman au fost îngropați sub dealurile care s-au prăvălit; se povestește că acolo se află ei întemnițați, în Peșterile celor Uitați, până la Ultima Bătălie și până la Ziua de Apoi.

Țara Aman și Eressea au fost luate de unde se aflau și strămutate pentru totdeauna undeva, departe, unde nici un om nu mai putea ajunge la ele; Andor, Tara Darului, Númenorul Regilor, Elenna Stelei lui Eärendil, a fost distrusă de n-a mai rămas nici urmă din ea. Căci se afla aproape de hăul cel mare și, cum temeliile sale s-au prăvălit, s-a prăbușit și ea în întunecime. Iar pe Pământ nu se găsește vreun loc în care să se fi păstrat

vreo amintire a vremurilor dinainte de ivirea raului. Căci Ilúvatar a dat deoparte Marile cele Mari de la apus de Pământul de Mijloc și Tărâmurile Puștii de la răsărit, și a făcut mari și pământuri noi; lumea s-a împuținat, din pricină că Valinorul și Eressea i-au fost luate și duse pe tărâmul lucrurilor ascunse.

Într-un ceas neașteptat de oameni, i-a lovit pe ei aceasta urgie în cea de-a treizeci și nouă zi după plecarea corăbiilor. Dintr-o dată, Meneltarma a început să scuipe foc și un vânt năprasnic s-a slimit, și-o răscolire a pământului, cerul s-a răsturnat, dealurile au alunecat și Númenorul s-a prăvălit în mare, cu toți copiii și fecioarele, și soațele sale, cu ale sale doamne mândre; și toate grădinile și sălile cele mari și turnurile sale, mormintele și bogățiile sale și toate giuvaierurile și țesăturile, toate cele pictate ori cioplite, râsetele, veselia și muzică, înțelepciunea și învățătura sa toate au pierit pentru totdeauna. Pe ultima dintre toate, muntele de apă, verde, rece, cu panaș de spumă, care a năvălit peste pământ, a luat-o în adâncul său pe Tar-Mfriel Regina, mai frumoasă decât argintul, fildeșul on perlele. Prea târziu a-ncecat ea să urce costișa abruptă a muntelui Meneltarma, către locul sfânt; apele au ajuns-o din urmă și țipătul ei s-a pierdut în urletul vântului.

Nu se știe dacă Amandil a ajuns cu adevărat în Valinor și dacă Manwë i-a ascultat ruga, fapt este că, mulțumită valarilor, Elendil, fiii săi și cei care se aflau cu ei au fost cruțați de nimicirea din acea zi. Elendil rămăsese în Romenna, nedând ascultare chemării la arme a Regelui atunci când acesta s-a dus la război. Reușind să scape de soldații lui Sauron care veniseră să-l prindă că să-l sacrifice în focurile Templului, el a urcat pe corabie și s-a depărtat de țarm, așteptând clipa prielnică de plecare. Astfel că pământul l-a aparat de puternicul vârtej al mării ce sugea totul în abisul ei și tot pământul l-a aparat și de prima furie a furtunii. Dar, când valul devorator s-a rostogolit peste uscat și Númenorul s-a răsturnat în hău, ar fi fost copleșit de primejdie și poate că și-ar fi socotit propria pierire mai puțin dureroasă, căci nici o moarte nu putea fi mai amamica decât pierirea și agonia acelei zile; numai că vântul l-a luat cu el. Mai turbat decât orice vânt cunoscut vreodată de oameni, repezindu-se cu urlet dinspre apus; i-a smucit lui Elendil corăbiile spre răsărit; i-a sfâșiat pânzele, i-a rupt catargele, gonindu-i pe nefericiții oameni ca pleava pe întinderea apei.

Nouă corăbii erau cu totul: patru ale lui Elendil, trei ale lui Isildur, iar ale lui Anarion, două; au fugit ei din calea negrei furtuni, ieșind din amurgul sfârșitului și pătrunzând în noaptea lumii. Adâncurile s-au învolburat sub ei cu o mânie neînchipuit de mare, valuri ca munții de înalte, cu acoperișuri de spumă asemenea zăpezii spulberate i-au urcat până în volburile norilor, și după multe zile, i-au aruncat pe țărmurile Pământului de Mijloc. Și toate coastele și țărmurile dinspre mare ale lumii apusene și-au schimbat înfățișarea ori au fost distruse în acele zile: marile au inundat pământurile, țărmurile s-au scufundat, străvechile insule au fost înecate de valuri, altele noi au ieșit la suprafață; dealuri s-au prăvălit, râurile au fost minate spre vai necunoscute.

După aceea Elendil și fiii săi au întemeiat regate în Pământul de Mijloc; și, hatâr că toată știința și priceperea lor nu erau decât o rămășiță a ceea ce fuseseră înainte ca Sauron să vină în Númenor, neasemuit de mari li se păreau sălbaticilor lumii. Cât despre faptele moștenitorilor lui Elendil în evul ce a urmat, pomenite sunt în alte legende; și tot acolo se povestește despre lupta lor cu Sauron, care nu se sfârșise încă.

Sauron însuși se temea cumplit de furia valarilor și de felul în care osândise Eru marea și uscatul, mult mai îngrozitor decât își dorise el, gândul lui fiind doar acela de a-i trimite la pieire pe numenóreeni și de-a le înfrânge regele trufaș. Șezând în jilțul sau negru, în mijlocul Templului, Sauron izbucnise în răs la auzul trâmbițelor lui Ar-Pharazôn ce dădeau de veste că începuse bătălia; hohotise și când auzise tunetul furtunii; iar a treia oară când a izbucnit în răs chiar de propriul său gând, căci își închipuise ce avea să facă în lume de acum încolo, scăpat fiind de edaini, urgia l-a lovit în toiul veseliei sale și jilțul și Templul său s-au prăvălit în abis. Numai că Sauron nu era făcut din carne muritoare; cu toate că acum îi fusese luată forma sub care pricinuisese atâta rău, pentru a nu mai putea apărea niciodată sub chipeșă sa înfățișare în fața ochilor oamenilor, spiritul său a ieșit din adânc și a trecut peste mare ca o umbră și un vânt negru, reântorcându-se pe Pământul de Mijloc și în Mordor, unde se găsea sălașul lui. În Barad-dOr și-a luat din nou Marele Inel și a rămas ascuns acolo, întunecat la suflet și tăcut, până când și-a alcătuit o nouă înfățișare și a devenit întruparea

răutății și a urii; puțini au putut de atunci încolo să îndure Ochiul Cumplitului Sauron.

Dar asemenea lucruri nu țin de povestea Scufundării Númenorului, care se încheie aici, căci toate au fost spuse. Până și numele acelei tari a pierit. De atunci, oamenii n-au mai vorbit despre Elenna și nici despre Andor, Darul ce le-a fost luat, cu atât mai puțin despre Numendre de la marginile lumii; dar surghiuniții de la malurile mării, dacă se întâmplă că inimile lor să tânjească după Apus, vorbeau despre Mar-nu-Falmar ce fusese acoperit de valuri, Akallabêth cel Prăbușit, Atalante în graiul eldarin.

Printre Surghiuniți, mulți credeau că vârful muntelui Meneltarma, Pilastrul Cerului, nu se scufundase pentru totdeauna, ci s-a înălțat din nou, că o insulă singuraucă pierdută pe întinderea marilor ape; căci fusese un loc sacru, nepângărit nici măcar pe timpul lui Sauron. Câțiva dintre urmașii de mai târziu ai lui Eärendil au pornit în căutarea insulei, căci învățații lor povesteau cum, în străvechime, oamenii cu ochi ageri zăreau de sus de pe Meneltarma o scăpărare a Tărâmului Nepieritor. Chiar și după urgie, inimile Dúnedainilor tot după Apus jinduiau; și, cu toate că știau prea bine ca lumea nu mai era aceeași, spuneau:

- Avallane a dispărut de pe fața pământului, Tara Aman a fost luată de aici, iar în lumea întunecimii de acum nu pot fi găsite. Dar odată tot au fost, prin urmare, încă mai sunt, în felul în care a fost alcătuită întâiași dată lumea.

Căci Dúnedainii credeau că până și oamenii muritori puteau să fie binecuvântați cu harul de a privi în alte vremuri decât în cele în care trăiau trupurile lor; tare și-ar fi dorit să scape de umbrele surghiunului lor și să vadă cumva lumina nepieritoare; pentru că tristețea gândului la moarte îi urmărise peste afundurile mării. Astfel că marinari vestiți din neamul Dúnedainilor străbăteau marile pustii, nădăjduind să descopere Insula Meneltarma și acolo să li se înfățișeze lumea așa cum fusese. Dar nu au găsit-o. Cei care au călătorit până departe au dat doar peste uscături noi, aidoma celor vechi, supuse mortii-lar cei care au călătorit și mai departe, n-au făcut decât să

înconjure Pământul, întorcându-se istoviți în locul de unde plecaseră.

- Toate drumurile se-ntorc de unde au plecat, spuneau ei.

În vremurile ce au urmat, fie mulțumită călătoriilor pe mare, fie datorită învățaturii lor și a priceperii de a citi în stele, regii oamenilor au știut că lumea era cu adevărat rotundă și, cu toate acestea, eldarilor încă li se îngăduia să plece din lume și să vinain Apusul Străvechi și în Avallane, dacă doreau acest lucru. Cărturarii au spus atunci că undeva să află negreșit un Drum Drept, dar numai unora le era îngăduit să-l găsească. Învățații mai spuneau că în vreme ce marginile lumii celei noi coborau în jos, vechiul drum și calea amintirii Apusului continuau înainte, ca un măreț pod nevăzut ce străbătea văzduhul respirării și al zborului (rotunjite și ele, la fel ca lumea), și traversă Ilmen, unde trupul nu poate dăinui fără a fi ajutat, până ajungea în Țol Eressea, Insulă Singuratică, și poate chiar dincolo de că, în Valinor, unde valahi încă sălășluiesc și veghează asupra istoriei lumii. Povești și zvonuri s-au răspândit de-a lungul țărmurilor mării despre marinari și oameni rătăciți pe ape, care. Printr-o soartă norocoasă ori prin bunăvoința sau poate prin hatârul valarilor. O apucaseră cumva pe Calea Dreaptă și văzuseră fața lumii pierzându-se sub ei, dar ei ajunseseră la cheiurile luminate de felinare ale portului Avallóne sau chiar la ultimele (armuri de la marginea Amanului și acolo catascra la Muntele Alb, spăimântător și minunat, înainte de-a închide ochii și de-a muri.

DESPRE INELELE PUTERII

ȘI DESPRE AL TREILEA EV

În care aceste povești ajung la sfârșit

În străvechime a fost Sauron, din neamul maiarilor, pe care sindarii din Beleriand îl numeau Gorthaur. Când Ardă a fost la început, Meikor l-a ademenit pe Sauron în slujba sa, și astfel el a devenit cel mai măreț și mai credincios dintre servitorii Dușmanului și cel mai primejdios, căci își putea lua multe înfățișări dacă voia și multă vreme a putut, oricând a vrut, să pară nobil la suflet și frumos la chip și astfel să-i amăgească pe toți, în afară de cei foarte prevăzători.

După ce muntele Thangorodrim s-a năruit și Morgoth a fost răsturnat de la putere, Sauron și-a luat din nou înfățișarea-i chipeșă și a făcut temenele în fața lui Eonwe, trimisul lui Manwë, punându-și cenușă-n cap pentru toate fărădelegile sale. Sunt unii care spun că remușcărilor nu i-au fost chiar minciuni de la bun început, și cu adevărat s-a căit, măcar de frică, fiind tulburat peste toate de căderea lui Morgoth și de răzbunarea cumplită a Stăpânilor Apusului. Dar nu stătea în puterea lui Eonwe să-i ierte pe cei de-același rang cu el, astfel că i-a poruncit lui Sauron să se întoarcă în Aman și acolo să se supună judecății lui Manwë. S-a rușinat Sauron și n-a vrut să se întoarcă umil ca să primească osânda valarilor, poate din pricina servituții îndelungate, pentru a-și dovedi buna-cre-dința; căci sub stăpânirea lui Manwë, puterea lui fusese mare. Prin urmare, după ce Eonwe a plecat, el s-a ascuns în Pamin- tul de Mijloc; și

iar s-a apucat de ticăloșii, căci plasa ce-o țesuse în juru-i Morgoth era foarte puternică.

În Marea Bătălie și-n clocotirile pricinuite de năruirea muntelui Thangorodrim, pământul s-a răscolit și Beleriandul a crăpat, prefăcându-se într-un pustiu; la miazănoapte și la apus, multe meleaguri s-au scufundat sub apele Mării cele Mari. La răsărit, în Ossiriand, povimisirile munților Ered Luin s-au despicat, un defileu uriaș s-a căscat înspre miazăzi, prin care a pătruns marea. În acel golf s-a vărsat apoi Râul Lhun, care și-a tăiat o matcă nouă și de atunci s-a numit Golful Lhun. Acel ținut fusese numit în străvechime Lindon de către noldori, nume ce i-a și rămas de-atunci. Mulți eldari mai viețuiau acolo, zăbovind pe-acel meleag pentru că nu voiau să părăsească Beleriandul unde luptaseră și trudiseră atâta vreme. Gil-galad, fiul lui Fingon, le era rege și, împreună cu el, se găsea Elrond Cel-pe-jumatate-elf, fiul lui Eärendil Marinarul și fratele lui Elros, primul rege al Númenorului.

Pe țărmurile Golfului Lhun și-au durat elfii limanurile, numin-du-le Mithlond; multe corăbii țineau ei acolo, căci era loc numai bun de port. Din Limanurile Cenușii ridicau când și când eldarii ancorele, fugind de întunecimea acelor vremuri ale Pământului; căci valarii se înduraseră de Întâii Născuți și le îngăduiau să o apuce pe Drumul Drept și să se întoarcă, dacă voiau, la semenii lor din Eressea și Valinor, dincolo de marile încercuitoare.

Alți eldari au trecut în acea vreme Munții Ered Luin, spre meleagurile interioare. Cei mai mulți erau teleri, cei care scăpaseră din ruina Doriathului și Ossiriandului; au întemeiat ei regate printre Elfii Pădureni, în codri și în munții aflați la mare depărtare de marea ce încă stăruia în inimile lor. Numai în Eregion, căruia oamenii îi spuneau Hollin, au întemeiat elfii noldorini dincolo de Ered Luin un regat care-a durat. Eregion se afla aproape de marile salasuri ale gnomilor, Khazâd-dam se numeau acestea, dar elfii le spuneau Hadhodrond, iar mai târziu Moria. Din Ost-in-Edhil, orașul elfilor, drumul ducea până la poarta apuseana a regatului Khazâd-dûm, căci între elfi și gnomi se legase o prietenie nemaintilnită în alte părți și spre folosul ambelor seminlu. În Eregion, meșteșugarii Poporului de Meșteri Giuvaiergu, Gwaith-i-Mirdain se numea acesta, făceau lucruri ce întreceau în măiestrie tot ce fusese făurit vreodată, numai

Fëanor de-i întrecuse; cel mai priceput dintre ei era Celebrimbor, fiul lui Curufin, care s-a înstrăinat de tatăl său și a rămas în Nargothrond atunci când Celegorm și Curufin au fost alungați, așa după cum se povestește în Quenta Silmarillion în alte părți ale Pământului de Mijloc, pacea a dăinuit ani îndelungați; dar meleagurile erau sălbatice și pustii, în afară de locurile unde se așezaseră cei venin din Belenand. Mulți elfi trăiau acolo, așa cum o făceau din vremuri pierdute în negura timpurilor, hălăduind liberi pe întinsele plaiuri departe de Mare; dar aceștia erau avarii, pentru care cele întâmplăte în Beleriand erau simple zvonuri, iar Valinorul, un nume îndepărtat. La miazăzi, depaile. Sporea neamul oamenilor; cei mai mulți dintre ei s-au ticăloșit, căci Sauron își țesea mrejele în jurul lor.

Văzând în ce pustiire căzuse lumea, Sauron și-a spus în inima sa că, după ce-l înlăturaseră pe Morgoth. Valarii iarăși uitaseră de Pământul de Mijloc; și trufia lui n-a mai cunoscut margini. Îi privea cu ura pe eldari și îi era frică de oamenii din Númenor care veneau, din când în când, în corăbiile lor până pe țărmurile Pământului de Mijloc; dar vreme îndelungată și-a ascuns gândurile și planurile întunecate ce se nășteau în inima lui.

A descoperit că pe oameni îi putea stăpâni cel mai ușor, dintre toate neamurile Pământului; însă el cauta cu tot dinadinsul să-i ademenească pe elfi de partea sa, știind că Întâii Născuți aveau putere mai mare; umbla și se amestecă printre ei și toți îl socoteau frumos și înțelept. Numai în Lindon nu s-a dus, căci Gil-galad și Elrond nu aveau încredere în el și-n chipul lui arătos și, cu toate că nu știau cine era el cu adevărat, nu-i îngăduiau să pătrundă pe tărâmul lor. Pe alte meleaguri, elfii îl întâmpinau cu bucurie și prea puțini dădeau ascultare îndemnurilor venite din Lindon de a fi cu băgare de seamă; Sauron își luase numele de Annatar, Seniorul Darurilor, și la început au tras multe foloase de pe urma lui. Iar el le spunea:

- Păcat de slăbiciunea celor mari! Măreț rege este Gilgalad și înțelept și învățat este Seniorul Elrond, dar uite că nici unul nu mă ajută în strădaniile mele! Oare, o fi din pricină că nu doresc să vadă că și alte tărâmurii pot să ajungă la fel de luminate ca al lor? Pentru care pricină să rămână Pământul de Mijloc pe vecie pustit și cufundat în întuneric, când elfii îl pot face la fel de minunat precum Eressëa, ce vorbesc eu, ba chiar

precum Valinorul?! Cum voi nu v-ați întors pe acele meleaguri, chitesc că iubiți Pământul de Mijloc, așa cum îl iubesc și eu. Oare, atunci nu e treaba noastră să trudim împreună pentru a-i spori bogăția și pentru a face că neamurile elfilor ce răătăcesc aici fără învățătura să ajungă să aibă aceeași putere și la fel de multă știința ca și cei de dincolo de mare?

În Eregion au fost îndemnurile sale primite cu cea mai mare bucurie, căci noldorii de pe acel meleag erau cei mai domici să devină mari meșteșugari de lucruri tot mai dibaci făurite. Și mai stăruia și îndoială ce le rodea inima, după ce nu voiseră a se întoarce în Apus, ci să rămână în Pământul de Mijloc, pe care cu adevărat îl iubeau, dar și să se înfrupte din fericirea celor care pleaseră. Astfel că ascultau vorbele lui Sauron, de la care învățau multe lucruri, pentru că el știa multe. În acele vremuri, fierarii din Ost-in-Edhil s-au întrecut pe ei înșiși; după multă chibzuința au făurit Inelele Puterii. Cel care i-a călăuzit a fost Sauron, care le știa fiecare gând; și-asta pentru că dorea să-i prindă în mreje pe elfi și să-i aducă sub stăpânirea sa...

Elfii făcuseră multe inele; Sauron Unul Singur, care să le domine pe toate; puterea lor era legată de a acestuia, lui i se supuneau și durau atâta vreme cât există Inelul Suprem. Mult din forța și voința lui Sauron a trecut în acel Inel Stăpân; puterea inelelor elfesti era foarte mare, încât inelul care avea să le stăpânească trebuia să fie un inel de o putere neînchipuit de mare; iar Sauron îl făurise în Muntele de Foc, aproape de Țară Umbrei. Când purta Inelul, putea vedea tot ce se făcea cu ajutorul inelelor mai mici, și putea citi și stăpâni gândurile celor care le purtau.

Dar elfii nu se lăsau înrobiți cu una, cu două. În clipa în care Sauron și-a pus Inelul Suprem în deget, ei l-au simțit; și-au dat seama cine este și au priceput de îndată că vrea să devină stăpân peste ei peste și tot ce făuriseră. Furioși, dar și speriați, ei și-au scos inelele. Iar el, prinzând de veste că se dăduse de gol și că elfii nu se lăsaseră amăgiți, a fost cuprins de o mânie atât de mare, încât a pornit împotriva-le cu război, poruncindu-le să-i dea lui toate inelele făurite de ei, zicând că fierarii elfi nu le-ar fi putut face de n-ar fi fost știința și sfaturile sale. Dar elfii au fugit din calea lui; au izbutit să salveze trei inele, pe care le-au luat cu ei și pe care le-au ascuns.

Erau Cele Trei, făurite ultimele, care aveau cea mai mare putere: Narya, NENYA și Vilya se numeau ele, Inelele de Foc, de Apă și de Aer, unul având un rubin drept nestemata, al doilea un adamant, iar al treilea un safir; și dintre inelele elfilor Sauron pe acestea le dorea cel mai mult, pentru că aceia care le aveau puteau să înlăture vestejirea pricinuită de trecerea timpului și să Amâne sfârșeală lumii. Dar Sauron nu le-a putut descoperi, căci le fuseseră date în grijă înțelepților care le-au ascuns și nu le-au mai purtat atâta vreme cât Inelul Suveran s-a aflat în stăpânirea lui Sauron. Cele Trei au rămas neântinate, fiind ele făurite de Celebrimbor singur, fără ca mâna lui Sauron să le fi atins vreodată; dar și ele erau supuse Inelului Suprem.

Din acel ceas, războiul n-a mai încetat nicicând între Sauron și elfi; Eregion a fost pustiit, Celebrimbor, răpus, porțile Moriei, închise. În acea vreme, Elrond Cel-pe-jumatate-elf a zidit fortăreața și refugiul Imladris, Vâlceaua Despăcată în graiul oamenilor; multă vreme a durat fortăreața aceasta. Sauron însă a strâns în mâinile sale toate Inelele Puterii pe care le mai găsisese; apoi, le-a dat altor popoare din Pământul de Mijloc, nădăduind să-i aducă sub stăpânirea sa pe toți cei care-și doreau puteri tainice mai presus de cele ale semenilor lor. Șapte le-a dat gnomilor, oamenilor le-a dat nouă, căci oamenii s-au arătat și de data aceasta, că în multe altele, cei mai dornici să i se supună. Și pe toate acele inele pe care le avea el în stăpânire le-a întinat; nu i-a fost cătuși de puțin greu s-o facă, doar ajutase la făurirea lor, inelele erau astfel blestemate, trădându-i, până la urmă, pe toți cei care le purtau. Gnomii s-au dovedit cu mult mai greu de îmblânzit; ei îndura greu stăpânirea altora și la fel de greu este să le deslușească cineva inimile; ei nu pot fi preschimbați în umbre. Foloseau inelele numai pentru a-și spori comorile; cu toate acestea, inimile lor au început să cunoască mânia și să tânjească nestăpânit după aur; mult rău au făcut din pricina asta, și totul numai în folosul lui Sauron, până la urmă. Se povestește că la temelia fiecăreia din cele Șapte Comori ale regilor gnomi din străvechime se găsea un inel de aur; dar comorile acelea au fost de multă vreme jefuite, iar dragonii le-au înghițit, cât despre cele Șapte Inele, unele au fost mistuite în foc, pe altele Sauron a reușit să și le ia înapoi.

Oamenii însă s-au dovedit mai ușor de momit. Cei care-au folosit cele NouăInele au devenit puternicii vremurilor lor,

regi, vrăjitori, mari războinici. S-au bucurat de glorie, au dobândit averi uriașe, dar totul s-a întors împotriva lor. Vieți nefârșite păreau să aibă, în adevăr, dar și greu de îndurat. Dacă voiau, puteau umbla nevăzuți de nici un ochi de sub soare, iar ei vedeau lucruri în lumi nevăzute de către muritori: dar prea adesea li se arătau doar fantasmеle și amăgirile născocite de Sauron. Pe rând, unul după altul au ajuns sclavii inelelor pe care le purtau și astfel sub puterea Inelului Stăpân care era al lui Sauron. Iar de atunci nimeni nu i-a mai putut vedea în afară de cel care purta asupra-i Marele Inel și astfel au intrat pe tărâmul umbrelor. Nazguli erau ei, Duhurile Inelelor, cei mai de temut servitori ai Dușmanului; întunecimea le era tovarăș, iar glasurile lor — însăși vocea morții.

Poftă și trufia lui Sauron au sporit într-atât, încât nimic nu părea să-i mai stea împotrivă, astfel că a hotărât să se instapinească peste toți și toate de pe Pământul de Mijloc, să-i distrugă pe elfi și să pună la cale, dacă izbutea, căderea Númenorului. Sub puterea lui nimeni nu era liber și nu-i putea sta alături, el era însuși Stăpânul Pământului. Încă mai putea purta masca și cu ea amăgea, dacă voia, ochii oamenilor, care-l socoteau înțelept și-l vedeau chipeș. Numai că el alegea să-i conducă prin forța și teamă, de câte ori putea; cei care îi zăreau umbra întinzându-se asupra lumii l-au numit Seniorul întunecimii și Dușmanul. Din nou strângea Sauron sub comanda sa toate creaturile ticăloase din vremea lui Morgoth ce se mai găseau pe pământ sau în adâncul lui. Orcii, care se-nmulteau că muștele, erau oricând gata să-i împlinească poruncile. Astfel au început Anii Negri, numiți de elfi Zilele Fugii. În acea vreme, mulți elfi din Pământul de Mijloc au fugit în Lindon, iar, de acolo, peste mări și niciodată nu s-au mai întors; mulți au fost nimiciți de Sauron și de servitorii săi. Dar în Lindon stăpân era încă Gil-galad, drept care Sauron nu îndrăznea să treacă Munții Ered Luin ori să atace Limanurile; iar Gil-galad era ajutat de numenbreeni. Peste toate celelalte meleaguri Sauron era stăpân; cei care voiau să fie liberi s-au refugiat în fortărețele din codri ori din munți, dar nici măcar acolo teama nu le dădea pace. La răsărit și la miazăzi, aproape toți cei din seminția oamenilor se aflau sub stăpânirea lui; în acele vremuri au devenit puternici și au ridicat orașe și ziduri de piatră; mulți erau ei, aprigi în războaie, și-aveau arme

de fier. Pentru ei, Sauron era rege și zeu; cumplit se mai temeau de el, pentru că sălașul lui era înconjurat de foc.

Dar a venit și o vreme când Sauron și-a curmat asaltul asupra pământurilor apusene. După cum se povestește în Akallabêth, măreția Númenorului i s-a pus în cale. Atât de mare era puterea și splendoarea numendreenilor în plină glorie a regatului lor, încât servitorii lui Sauron refuzau să-i înfrunte. Nădăduind să dobândească prin viclenie ceea ce nu reușea prin forță, Sauron a părăsit o vreme Pământul de Mijloc și a ajuns în Númenor ca prizonier al lui Tar-Calion Regele. Acolo a rămas până când, în cele din urmă, prin dibăcia sa a sucit aproape inimile tuturor oamenilor, stârnindu-i să pornească război împotriva valarilor, și prin asta pricinuind nimicirea lor, așa cum își dorise de mult. Dar nimicirea asta a fost mai cumplită decât și-o închipuise Sauron, căci uitase cât de crunți erau Stăpânii Apusului în mânia lor. Lumea se prăbușise, pământul fusese înghițit de mările ce năvăliseră peste el, Sauron însuși căzând în abis. Însă spiritul său s-a ridicat și a zburat înapoi, purtat de un vânt întunecat, până în Pământul de Mijloc, unde și-a căutat un sălaș. Acolo a aflat că puterea lui Gil-galad sporise mult în anii cât lipsise el; se întindea acum peste ținuturi întinse de la miazănoapte și din apus, trecuse dincolo de Munții Cețoși și de Râul cel Mare, până la hotarele Marii Păduri Verzi, și se apropia de locurile unde el trăise odată în deplină siguranță. S-a retras atunci Sauron în fortăreața lui din Tărâmul Negru și a început să se gândească la război.

În acea vreme, Númenoreenii care scăpaseră de urgie fugiseră spre răsărit, așa după cum se povestește în Akallabêth. În fruntea lor se aflau Elendil cel înalt și fiii săi, Isildur și Anarion. De același sânge cu Regele erau ei, trăgându-se din spița lui Elros, dar se împotriviseră să-i dea ascultare lui Sauron și să pornească la război împotriva Stăpânilor Apusului. Urcându-i pe corăbiile lor pe toți cei care rămăseseră credincioși, au părăsit pământul Númenorului înainte să înceapă prăpădul. Erau oameni vajnici, aveau corăbii trainice și înalte, dar furtunile i-au ajuns din urmă și i-au purtat pe crestele înspumate ale munților de apă, până sus, în preajma norilor, de unde au coborât pe Pământul de Mijloc asemenea unor păsări ale furtunii.

Elendil a fost aruncat de valuri în ținutul Lindon, unde s-a împrietenit cu Gil-galad. De acolo, a luat-o în sus pe Râul Lhun

și, după ce a trecut de Ered Luin, și-a întemeiat un regat; oamenii lui s-au răspândit în Eriador, făcându-și sălașuri de-a lungul văilor Lhun și Baranduin; dar cel mai însemnat oraș era Annuminas, aflat lângă apa Lacului Nenuial. La Fomost, pe Gruirile de la Miazănoapte, se găseau alte sălașuri ale numenareenilor, la fel și în Cardolan, și între dealurile Rhudaur. pe Emyrn Beriad și pe Amon Sûl au înălțat turnuri; multe gorgane și sălașuri căzute în ruină au rămas pe acele meleaguri în urma lor, dar turnurile de pe Emyrn Beraid mai privesc și în ziua de azi spre mare.

Isildur și Anarion au fost purtați de valuri spre miazăzi și, în cele din urmă, au urcat cu corăbiile lor în sus pe Marele Râu Anduin, care izvorăște din Rhovanion și se varsă în marea apuseana, în Golful Belfalas; pe acele meleaguri și-au întemeiat ei regatul care s-a numit mai apoi Gondor, în vreme ce Regatul de la miazănoapte se numea Amor. În zilele lor de glorie, de mult apuse, marinarii din Númenor își făcuseră un liman și zidiseră fortărețe puternice în jurul gurilor Anduinului, cu toate că nu departe de ei, la răsărit, se afla Tărâmul Negru al lui Sauron. Mai târziu, la acest liman veneau numai credincioșii din Númenor; mulți dintre cei care trăiau în ținuturile de coastă din acea parte de lume aveau legături de sânge mai apropiate ori mai depărtate cu Prietenii Elfilor și cu poporul lui Elendil, astfel că i-au primit cu brațele deschise pe fiii lui. Osgiliath era orașul cel mai mare din acest regat de la miazăzi și, prin mijlocul lui, curgea Râul cel Mare; Númenoreenii au construit acolo un pod mareț pe care se găseau turnuri și case de piatră de tot dragul să le privești și corăbii înalte veneau de pe mare și ancorau la cheiurile orașului. Fortărețe au mai construit ei pe ambele maluri ale râului: Minas Ithil, Tumul Lunii care Răsare, pe malul răsăritean, pe un promontoriu al Munților Umbrei, ca un semn de amenințare pentru Mordor; pe malul apusean au durat Minas Anor, Tumul Soarelui care Apune, la poalele Muntelui Mindolluin, ca un scut împotriva sălbaticilor din vai. În Minas Ithil se găsea casa lui Isildur, iar în Minas Anor cea a lui Anarion, dar ei își împărțeau frățește regatul, iar tronurile le erau puse unul lângă altul în Marea Sală din Osgiliath. Acestea erau orașele cele mai mari ale numenareenilor în Gondor, dar și alte lucruri minunate și mărețe au durat ei în țara în vremea când au fost puternici: Argonath și Aglarond, și Erech; iar în împrejmuirea Angrenost,

pe care oamenii o numesc Isengard, au ridicat Foișorul Orthanc, din piatră de nespart.

Multe comori și lucruri de-ale străbunilor lor, minunate și vrăjite, au adus din Númenor Surghiuniții; dintre acestea, cele mai vestite erau Cele Șapte Pietre și Copacul Alb. Copacul Alb crescuse din rodul Frumosului Nimloth care se înălțase în curtea Regelui, la Armenelos, în Númenor, înainte ca Sauron să-l pună pe foc; la rândul său, Nimloth era vlăstar al Copacului din Tirion, închipuit aidoma celui mai Mare dintre Copaci, Albul Telperion, pe care Yavanna îl făcuse să crească în țara valarilor. Copacul, aducere-aminte a eldarilor și a luminii din Valinor, a fost sădit în Minas Ithil, în fața casei lui Isildur, el fiind cel care salvase rodul de la pieire; dar Pietrele și le-au împărțit între ei.

Elendil a luat trei, iar fiii săi câte două fiecare. Cele ale lui Elendil au fost așezate în turnurile de pe Emyr Beraid și de pe Amon Sûl și în orașul Annuminas. Dar cele ale fiilor săi se găseau în Minas Ithil și Minas Anor și în Orthanc și în Osgiliath. Pietrele acestea aveau un har: cei care priveau în ele puteau zări lucruri depărtate în timp și spațiu. Cel mai adesea, ele dezvăluiau lucruri apropiate unei Pietre Surori, căci Pietrele se chemau unele pe altele; dar cei care aveau o mare putere a voinței și a minții învățau să-și îndrepte privirile oriunde voiau. Astfel că numendreenii cunoșteau multe lucruri pe care dușmanii lor doreau să le ascundă, și puține scăpau vigilenței lor în acele vremuri când erau puternici.

Se zice că turnurile de pe Emyr Beraid nu fuseseră construite chiar de Surghiuniții din Númenor, ci de Gil-galad pentru Elendil, prietenul său; iar Piatra Văzătoare de pe Emyr Beraid fusese așezată în Elostirion, cel mai înalt dintre turnuri. Acolo se ducea Elendil ca să privească departe, peste mările ce despărțeau uscaturile, atunci când surghiunul 1 se părea greu de îndurat; oamenii cred că astfel putea el să vadă uneori în zare chiar și Turnul din Avalldne, pe Insula Eressea, unde se afla și încă se mai afla Piatra cea Mare. Pietrele acestea fuseseră dăruite de către eldari lui Amandil, tatăl lui Elendil, drept mângâiere pentru ce îndurau Credincioșii din Númenor în zilele lor întunecate, când elfii nu mai veneau în țara aceea stăpânită de umbra lui Sauron. Palantri se numeau pietrele, cele care străjuiesc de departe; dar pietrele aduse pe Pământul de Mijloc s-au pierdut toate cu mult timp în urmă.

Astfel și-au întemeiat Surghiuniții din Númenor regate în Amor și Gondor, dar n-au trecut mulți ani până când și-au dat seama că dușmanul lor, Sauron, se afla din nou pe meleagurile acelea. După cum s-a povestit, el s-a întors în taina în regatul său străvechi, Mordor, dincolo de Ephel Duath, Munții Umbrei, ținut ce se mărginea cu Gondorul la răsărit. Acolo, mai sus de valea Gorgoroth, și-a durat el fortăreață, mare și puternică, Barad-dur. Turnul întunecimii; în ținutul acela se găsea și un munte înspăimântător, pe care elfii îl numeau Orodruin. De aceea își și alesese Sauron cu mult timp în urma să-și facă sălașul acolo, căci el folosea pentru vrăjitoriile și pentru munca în fierăriile sale focul ce izbucnea din măruntaiele pământului; în mijlocul Ținutului Mordor a făcut el Inelul Stăpân. Și-acolo a stat el ascuns în întunecime, până când și-a alcătuit o nouă înfățișare; fioros arata acum, căci chipul lui frumos dispăruse pentru totdeauna atunci când fusese aruncat în abis, o dată cu scufundarea Númenorului. Apoi și-a pus pe deget Marele Inel și s-a înveșmântat în propria putere. Puțini erau aceia, chiar și printre mai-marii elfilor și ai oamenilor, care puteau să îndure răutatea Ochiului lui Sauron.

După toate acestea, Sauron s-a pregătit de război împotriva eldarilor și a oamenilor din Apusime, iar focurile Muntelui au fost retrezite la viață. Zărind de departe fumul ce ieșea din Orodruin și înțelegând că Sauron se întorsese, numenóreeni au dat un nume nou acelui munte, anume Amon Amarth, adică Muntele Destinului. Sauron a strâns în jurul său o oaste întreagă, alcătuită din servitorii săi de la răsărit și de la miazăzi; printre ei se găseau destui din foștii stăpâni ai Númenorului. Căci, în vremea în care Sauron trăise în acea țară, inimile multora dintre Númenoreeni îndrăgiseră întunecimea. Prin urmare, Númenoreeni. Care în acele timpuri străbătuseră marea spre răsărit și își duraseră fortărețe și sălașuri în ținuturile de coastă, erau, încă de pe atunci, supuși voinței lui Sauron, slu- jindu-l chiar și în Pământul de Mijloc. Dar, din pricina puterii pe care o avea Gil-galad, acești renegați, seniori măreți și totodată ticăloșiți, s-au așezat la miazăzi, cât mai departe de regele elf; doi dintre ei, însă, Herumor și Fuinur, au ajuns mai mari printre haradrimi, un popor puternic și sângeros ce trăia pe întinsele meleaguri la miazănoapte de Mordor, dincolo de gurile Anduinului.

Socotind că sosise clipa prielnică, Sauron a atacat cu oaste numeroasă noul regat al Gondorului; a cucerit Minas Ithil și a nimicit Copacul Alb al lui Isildur, care creștea acolo. Isildur a izbutit să scape. Luând cu sine o mlădiță a Copacului, s-a urcat pe o corabie împreună cu soața și cu fiii săi și a coborât pe râu la vale, până la gurile Anduinului, iar, de acolo, mai departe, că să-l caute pe Elendil. Între timp, Anarion apara Osgiliathul împotriva atacului vrăjmaș și, pentru o vreme, a reușit să-l alunge pe Dușman înapoi în munții săi; dar Sauron și-a strâns din nou oștirea și Anarion a priceput atunci că, dacă nu primea ajutor, regatul său n-avea să mai reziste mult.

Elendil și Gil-galad s-au sfătuit ce și cum să facă, înțelegând ei că Sauron putea să devină mult prea puternic și să-și distrugă dușmanii unul după altul, dacă aceștia nu se uneau împotriva lui. Astfel că au întemeiat acea Ligă ce se numește Ultima Alianță; au plecat spre răsărit, în Pământul de Mijloc și acolo au strâns o mare armie de elfi și de oameni; o vreme au stat cu toții în Imladris. Se povestește că armia care s-a strâns acolo avea straie și arme atât de frumoase și de mândre, cum n-au mai fost nicicând după aceea văzute în Pământul de Mijloc; iar numărul oștenilor n-a fost vreodată întrecut decât de armia valarilor care a năruit Thangorodrimul.

Din Imladris au trecut Munții Cețoși prin multe trecători și au coborât de-a lungul Râului Anduin; și în cele din urmă au atacat oastea lui Sauron la Dagorlad, Câmpia Bătăliei, ce se întinde în fața porții Tărâmului Negru. Toate făpturile erau împărțite în acele zile, din fiecare soi și seminție, chiar și dintre păsări și sălbăticiuni, aflându-se în ambele tabere. Numai elfii nu, ei nu se împărțiseră, ei îl urmau pe Gil-galad. Dintre gnomi, puțini au luptat în cele două oștiri; dar neamul lui Durin din Moria a luptat împotriva lui Sauron.

Armia lui Gil-galad și a lui Elendil a ieșit victorioasă în acea zi, căci elfii încă erau puternici, iar Númenoreenii - înalți și voinici la rândul lor, dar și cumpliți la mânia. Nimeni nu se putea împotrivi suliței Aeglos a lui Gil-galad; sabia lui Elendil bagă spaimă-n orci și-n oameni deopotrivă, căci scapara cu lumina soarelui și a lunii; Narsil se numea această sabie.

Apoi Gil-galad și Elendil au pătruns în Mordor și au împresurat fortăreața lui Sauron; timp de șapte ani au asediat-o, suferind ei pierderi uriașe din pricina focului și a săgeților și a

sulițelor vrăjmașe, căci Sauron îi ataca neconținut. Acolo, în valea Gorgoroth a fost răpus Anarion, fiul lui Elendil, și mulți alții. Dar, până la urmă, asediul a fost atât de necruțător, încât Sauron însuși a ieșit din fortăreața ca să se lupte cu Gil-galad și cu Elendil; Amandoi au căzut răpuși; când s-a prăbușit, Elendil și-a frânt cu trupul sau sabia. Dar și Sauron a fost doborât, iar Isildur, cu frântură tăișului lui Narsil rămas prins de plasele, a retezat Inelul Stăpân de pe mâna lui Sauron, luându-l pentru sine. Sauron a fost în frânt de data asta; și-a părăsit trupul și spiritul său a zburat departe, ascunzându-se în pustietate; și ani îndelungați după aceea nu și-a mai luat nici o formă întrupată.

Astfel a început cel de-al Treilea Ev al Lumii, după Zilele Străvechi și Anii Negri; încă mai era speranța în acea vreme și amintiri ale bucuriei de altădată stăruiau și, mult timp, Copacul Alb al eldarilor a înflorit în curțile Regilor oamenilor, căci Isildur, înainte să părăsească Gondorul, sădise mlădița salvată de el în citadela Anor, în amintirea fratelui său. Înfrânți, servitorii lui Sauron s-au risipit care-n-cotro, dar nu fuseseră nimiciți pe de-a-ntregul; și cu toate că mulți oameni au întors spatele răului și au devenit supuși ai moștenitorilor lui Isildur, nu puțini erau aceia care păstrau în sufletele lor amintirea lui Sauron și urau regatele Apusului. Tumul întunecimii a fost făcut una cu pământul, dar temeliile sale au rămas, iar el nu a fost dat uitării. Númenoreenii au pus strajă în jurul Mordorului, însă nimeni nu îndrăznește să trăiască acolo - pe de o parte, amintirea lui Sauron îi umplea de teamă, pe de alta. Muntele de Foc se afla în apropiere de Barad-dur; iar valea Gorgoroth zăcea sub cenușă. Mulți dintre elfi și numenóreeni și oamenii care le fuseseră aliați pieriseră în Bătălie și în timpul Asediului. Elendil cel înalt și Gil-galad, Marele Rege, pieriseră și ei. Nicicând n-a mai fost strânsă o asemenea armie și nici vreo astfel de alianță între elfi și oameni n-avea să mă fie vreodată; căci, după moartea lui Elendil, cele două seminții s-au înstrăinat una de cealaltă.

Inelul Stăpân a dispărut, nimeni nu a mai știut nimic în acel ev despre el, nici măcar înțelepții; dar nu fusese distins, și asta din pricină că Isildur nu a vrut să i-l dea lui Elrond și Cirdan care se aflau lângă el. L-au sfătuit să-l arunce chiar acolo, în focul Orodruinului, în care fusese făurit și astfel să piară, iar puterea lui Sauron să fie infrântă odată pentru totdeauna, Sauron

Însuși rămânând doar că o umbră a raului, în sălbăticie. Dar Isildur n-a vrut să urmeze sfatul lor, spunând:

- Îl voi păstra drept dezdăunare pentru moartea tatălui meu și a fratelui meu. Oare, nu eu i-am dat lovitura de moarte Dușmanului?

Inelul pe care-l ținea în mână i se părea neînchipuit de frumos la vedere; cu nici un chip n-a vrut să-l distrugă. Luându-l cu sine, s-a întors mai întâi în Minas Anor, unde a pus în pământ mlădița Copacului Alb, în amintirea fratelui său și, după ce a lăsat regatul de la miazăzi în gnja lui Meneldil, fiul fratelui său, spunându-i cum să-l cârmuiască, a luat cu sine Inelul pentru a-l păstra ca amintire de preț în casă sa și a pornit-o spre miazănoapte, pe diurnul pe cart venise Elendil, ieșind din Gondor; lăsa în urmă-i regatul de la miazăzi, căci voia să se înscăuneze pe tronul tatălui său, în Eriador, departe de umbră Tărâmului Negru.

Numai că, în Munții Cețoși, Isildur a fost atacat de o oștire de orci, care-l aștepta acolo. L-au împresurat pe nepusă masă, în tabăra pe care și-o așezase între Pădurea Verde și Râul cel Mare, în apropiere de Loeg Ningloron, Câmpiile Stânjeneilor; Isildur nu pusese pe nimeni de strajă, gândind că toți dușmanii săi fuseseră răpuși. Aproape toii oamenii săi au fost uciși acolo, și printre ei și cei trei fii mai mari ai săi, Elendur, Aratan și Ciryon; pe soața și pe mezin, Valandil, îi lăsase în Imladris, când plecase la război. Isildur a scăpat datorită Inelului căci, atunci când îl purta, nimeni nu-l mai vedea; orcii însă s-au luat după el - îl adulmecau și-i zăreau urmele - haituindu-l până ce Isildur a ajuns la râu și s-a aruncat înăuntru. Acolo Inelul l-a trădat - i-a alunecat de pe deget în timp ce înota și s-a pierdut în apă - razbunindu-l astfel pe cel care-l făurise. În aceeași clipă însă orcii l-au văzut cum se lupta cu apă și au tras asupra lui multe săgeți și astfel a pierit Isildur. Numai trei dintre oamenii lui s-au întors din munți, după ce au rătăcit vreme îndelungată; unul a fost Ohtar, scutierul sau, în grijă căruia dăduse frânturile lui Narsil, sabia lui Elendil.

Astfel a ajuns Narsil, la vremea convenită, în mâna lui Vandalil, moștenitorul lui Isildur, în Imladris, dar lama era frântă, sclipirea-i stinsă și nimeni nu a mai refaurit-o. Seniorul Elrond a prorocit atunci că nici nu avea să fie refăurita înainte de a fi fost regăsit Inelul Suprem și înainte de întoarcerea lui Sauron; elfii și oamenii nădăjduiau însă că așa ceva n-avea să se întâmple niciodată.

Vandalil s-a întors în Annuminas, dar poporul său se împutinase, iar numenóreeneii și oamenii din Eriador pieriseră și ei pe capete - în Dagorlad, în Morgoth și pe Câmpiile Stînjeneilor-, încât nu mai puteau face față ori să îngrijească și să păzească toate fortărețele durate de Elendil; și s-a mai întâmplat că sub domnia lui Earendur, al șaptelea rege după Vandalil, oamenii din Apusime, Dúnedainii de la Miazănoapte, să se împartă în regate și obști mici, căzând pradă, rând pe rând, dușmanilor. Chiar și Dúnedainii au decăzut o dată cu trecerea anilor, până ce gloria le-a apus, lăsând în urmă-le doar gorgane înierbate. Până la urmă, n-a mai rămas din ei decât o ceață ciudată, care bătea sălbăticia pe cărări tainice, nimeni nu le știa sălașurile, nici ce rost aveau drumurile lor, iar spița lor a fost curând dată uitării. Nu s-a întâmplat asta și în Imladris, în casa lui Elrond. Dar frânturile sabiei au fost ținute la loc de mare cinste de către moștenitorii lui Isildur, timp de generații întregi de-ale oamenilor, iar dinastia lor, din țată-n fiu, a rămas neîntreruptă.

La miazăzi, regatul Gondor, ce nu fusese învins, a devenit tot mai măreț, până când a ajuns la fel de bogat și de falnic precum Númenorul înainte de-a pieri. Turnuri înalte a durat

poporul Gondorului, cetăți întărite, porturi pline de corăbii; iar Coroana Înaripată a Regilor Oamenilor era temută și venerată de oamenii din multe țări și de multe graiuri. Ani fără număr a crescut Copacul Alb în fața casei Regelui, în Minas Anor, vlăstar al Copacului adus de Isildur de pe adâncile mari, tocmai din Númenor; iar sămânța aceuia fusese adusă din Avallónë; iar și mai înainte, din Valinor, în Ziua dinaintea tuturor zilelor, atunci când Lumea se afla doar la început.

În cele din urmă, o dată cu goană anilor în Pământul de Mijloc, Gondorul a decăzut, iar spița lui Meneldil. Fiul lui Anarion, s-a stins. Căci sângele numendreenilor se amestecase prea mult cu acela al altor neamuri de oameni, puterea și înțelepciunea li s-au împutinat, viața li s-a scurtat, iar strajă asupra Mordorului a slăbit și ea. Sub domnia lui Telemnar, al douăzeci și treilea rege din spița lui Meneldil, ciuma s-a abătut dinspre răsărit, adusă de vânturi întunecate, lovindu-i pe Rege și pe copiii săi; laolaltă cu ei au pierit mulți dintre oamenii din Gondor. Forturile de la hotarele Mordorului au fost părăsite, Minas Ithil a rămas pustiu; răul a pătruns din nou pe Tărâmul Negru pe cai tainice, iar cenușa Gorgo- rothului s-a învolburat de un vânt rece, căci acolo se strângeau alcătuiți întunecate. Se povestește că aceia erau în adevăr ulairii, pe care Sauron îi numea nazguli. Cele Nouă Duhuri ale Inelelor, care, după ce stătuseră multă vreme ascunse, se întorceau să pregătească locul pentru venirea Stăpânului plin de noi puteri.

În timpul domniei lui Eamil, nazgulii au atacat, venind Pe timp de noapte din Mordor, prin trecătorile din Munții Umbrei, și au ocupat Minas Ethil, din care au făcut sălașul lor; un loc înfricoșător a devenit, încât nimeni nu mai îndrăznea nici măcar să cate într-acolo. De atunci a fost numit Minas Morgul, Tumul Vrajitoriei; și tot de atunci a început dușmănia dintre Minas Morgul și Minas Anor, aflat la apus. A urmat Osgiliathul care, lăsat de mult în părăsire de un popor tot mai pu {în numeros, a ajuns o ruină bântuită de năluci. Numai Minas Anor a rezistat; numele i s-a schimbat în Minas Tirith, Tumul Străjii, pentru ca regii au poruncit să se clădească în citadela un turn alb, foarte înalt și frumos și, de acolo, de sus, multe meleaguri puteau fi străjuite. Semeț și puternic era orașul acela, iar în el Copacul Alb înflorea în fața casei Regilor; acolo Númenoreenii rămași păzeau Râul, să nu fie trecut de făpturile spaimei din Minas Morgul și de

nici unul dintre dușmanii Apusului, orci, monștri și oameni ticăloși: astfel că pământurile de dincolo de oraș, la apus de Anduin, erau ferite de războaie și prăpăd.

Minas Tirith a rămas puternic și după pieirea lui Earnur, fiul lui Earnil și ultimul Rege al Gondorului. El a fost cel care s-a dus de unul singur călare până la porțile turnului Minas Morgul, că să-l înfrunte pe stăpânul din Morgul; s-au întâlnit fata în față, numai că, în loc să se lupte, nazgului l-au prins de viu și l-au dus în orașul chinurilor și nici un om viu nu l-a mai văzut vreodată. Eamur nu lăsase nici un moștenitor, astfel că, odată sfârșită spiță Regilor, Majordomii din Casa lui Mardii Credinciosul au luat în mâinile lor frăiele orașului și ale regatului tot mai împuținat; iar rohirrimii i-au ajutat pe Seniorii orașului în războaiele pe care le-au purtat aceștia. La miazănoapte, dincolo de Cascada Rauros și de Poartă Argonath, se găseau și alte opreliști în calea râului, puteri mult mai străvechi, despre care oamenii știau prea puține și pe care forțele răului nu îndrăzneau să le atace; așteptau clipa în care stăpânul lor întunecat, Sauron, avea să iasă din nou la luptă. Dar până atunci, o dată cu sfârșitul domniei lui Earnil, nazgului n-au mai cutezai să treacă râul ori să iasă din orașul lor în forme pe care oamenii le puteau vedea.

Cât a durat al Treilea Ev, după căderea lui Gil-galad. Seniorul Elrond a sălășluit în Imladris, strângând el acolo mulți elfi și mulți înțelepți și învățați și puternici din toate semințiile Pământului de Mijloc, păstrând de-a lungul multor vieți de-ale oamenilor vie amintirea a tot ceea ce fusese frumos; casa lui Elrond era un adăpost pentru toți cei istoviți și oprimați, o adevărată vistierie de știință și sfaturi înțelepte. În acea casă au fost adăpostiți moștenitorii lui Isildur. În copilărie și la bătrânețe, fiind aceștia de același sânge cu Elrond însuși, dar și pentru că, în înțelepciunea lui, Elrond știa că se va naște printre ei unul căruia aveau să-i fie hărăzite multe din cele ce urmau să se întâmple în Evul acela. Până atunci, frânturile sabiei lui Elendil i-au fost date lui Elrond spre păstrare din clipa în care vremea Dúnedainilor s-a întunecat, iar ei au devenit un neam rătăcitor.

În Eriador, Imladris era sălașul Elfilor Nobili; dar din poporul lui Gil-galad, Marele Rege, mai erau unii care viețuiau la Limanurile Cenușii, în Lindon. Veneau uneori în Eriador, altfel își duceau traiul lângă țărmurile mării, făurind corăbii și îngrijindu-le pe cele ale elfilor, cu care Întâii Născuți care se simțeau

istoviți de cercurile lumii porneau pe Mare spre Apusul cel mai îndepărtat. Cirdan Făuritorul de Corăbii era Seniorul Limanurilor și unul dintre mai-marii înțelepților.

Despre cele Trei Inele pe care le păstrasera elfii, înțelepții nu vorbeau nici măcar între ei; puțini eldari știau unde erau tănuite. Dar după căderea lui Sauron. Puterea Inelelor s-a făcut sim (ița - unde se găseau ele era bucurie și timpul nu-și lasă urmele dureroase peste lucruri și ființe. Așa s-a făcut că, înainte de-a se sfârși al Treilea Ev, elfii au înțeles că Inelul cu Safir era la Elrond, în frumoasa Vâlcea Despăcată - deasupra casei sale străluceau stelele boitei mai luminoase decât oriunde; iar Inelul cu Adamant se afla în Lórien, unde trăia Doamna Galadriel. Regina era ea a Elfilor Pădureni, soața lui Celebom din Doriath, dar ea se trăgea din neamul noldorilor și-și amintea de Ziua dinaintea tuturor zilelor în Valinor; era cea mai măreață și mai frumoasă dintre toți elfii care rămăseseră în Pământul de Mijloc. Numai Inelul Roșu a stat tănuit până în ultimul ceas și nimeni în afară de Elrond și Galadriel și Cirdan nu știa cui îi fusese sortit.

Prin urmare, numai în două ținuturi și-au păstrat elfii traiul fericit și frumusețea neștirbite de la începutul Evului și până la sfârșitul lui; în Imladris și în Lothlórien, meleagul ascuns între Celebrant și Anduin, unde copacii purtau flori de aur și nici un orc sau altă creatură a răului nu îndrăznea să pătrundă. Erau însă mulți printre elfi care proroceau că, de-ar fi să se întoarcă Sauron, fie va găsi el Inelul Stăpân care se pierduse, fie îl vor găsi dușmanii lui și-l vor distruge - ceea ce ar fi fost cel mai bine; ori una, ori alta, puterea Celor Trei avea să dispară și toate câte se duraseră datorită lor aveau să piară și ele, iar seminția elfilor va apune și va începe Stăpânirea Oamenilor.

Și cu adevărat astfel s-a întâmplat: Inelul Suprem și cele Șapte, și cele Nouă au fost distruse; iar cele Trei au părăsit Pământul de Mijloc și al Treilea Ev se încheie și, o dată cu el, și poveștile eldarilor pe Pământul de Mijloc. Aceia au fost Anii Păririi, în care elfii de la rasant de Mare înfloresc pentru ultima oară înainte de a intra în iama. În acea vreme, noldorii încă viețuiau pe Meleagurile de Dincoace, cei mai măreți și mai frumoși dintre copiii lumii, iar graiurile pe care le vorbeau răsunau în urechile muritorilor. Multe minuni și frumuseți puteau fi văzute pe pământ, dar și fapte ale răului, dătătoare de fiori: orci și căpcăuni și dragoni și fiare singe-roase; și tot felul de

creaturi ciudate și bătrâne ca vremea și înțelepte, care sălășluiau în codri și ale căror nume au pierit în negura timpului; gnomi mai trudeau sub munți și făureauă cu răbdare lucruri din metal și piatră, fără seamăn până-n ziua de azi. Dar Stăpânirea Oamenilor stătea să înceapă și toate cele se schimbau, până când, în cele din urmă. Seniorul întunecimii a reapărut în Codrul întunecat. În străvechime, numele acelei păduri fusese Marea Pădure Verde; sub bolțile de frunziș înalte și în largile poieni multe. Sălbăticiuni își făcuseră sălaș și cânturi minunate de păsări făr' de număr răsunau; era acela ținutul de stejari și mesteceni al Regelui Thranduil. Dar după ani îndelungi, după ce mai bine de o treime din acel ev al lumii s-a fost scurs, o întunecime a început să se furișeze încet printre arbori, venind de la miazăzi, iar spaima a pus stăpânire pe luminișurile umbroase; fiare sângeroase veneau să vâneze aici, iar spurcăciuni ticăloase împânzeau locul cu capcane.

Numele pădurii s-a preschimbă atunci în Codrul întunecat, căci acolo se cuibărise valul nopții și puțini mai îndrăzneau să-i străbată potecile; numai la miazănoapte se mai putea umbla în pace, unde poporul lui Thranduil încă ținea piept raului. De unde venea acel rău, prea puțini știau și chiar și înțelepților le-a trebuit multă vreme până să descopere. Era umbra lui Sauron, semn al întoarcerii lui. Venind el din pustiiciunile de la Răsărit, își făcuse bârlog în partea de miazăzi a pădurii și încet-încet a început să prindă puteri și să capete din nou formă; sub un deal întunecat își săpase sălașul, acolo își punea la cale vrăjile și toate neamurile dimprejur și de departe se temeau de Solomonarul din Doi Guldur, cu toate că încă nu știau în ce primejdie de moarte se aflau.

Dar chiar în vreme ce primele umbre au fost simțite în Codrul întunecat, în partea de apus a Pământului de Mijloc au apărut Istarii, pe care oamenii îi numesc Văjitori. Nimeni nu știa la acea vreme de unde veneau, în afară de Cfrdan de la Limanuri, iar el nu le-a dezvăluit decât lui Elrond și lui Galadriel că istarii veneau de dincolo de Mare. Mai târau, printre elfi se zvonea că ar fi fost trimișii Stăpânului Apusului, pentru a înfrânge puterea lui Sauron dacă acesta ar fi încercat din nou să pună stăpânire pe lume și să-i călăuzească în fapte de vitejie pe elfi și oameni și toate făpturile de buna-credință. La înfățișare arătau că oamenii, bătrâni, dar plini de vigoare, peste care

timpul părea să nu mai treacă, atât de încet imbatrăneau, cu toate că erau apăsați de griji neînchipuit de mari; înțelepți ca nimeni alții, cu haruri ale minții și mâinilor necunoscute altora. Tot timpul erau pe drumuri, pe meleagurile elfilor și ale oamenilor, și cunoșteau graiurile sălbăticiunilor și păsărilor, cu care țineau sfat; popoarele Pământului de Mijloc îi numeau în fel și chip, căci nici unul nu-și trăda adevăratul nume. Mai-mari printre ei erau aceia cărora elfii le spuneau Mithrandir și Curunir, dar oamenii de la miazănoapte îi știau drept Gandalf și Saruman. Curunir era cel mai bătrân dintre ei doi, el venise primul, urmat de Mithrandir și Radagast, apoi de alți istari care s-au dus în ținuturile de răsărit ale Pământului de Mijloc, dar ei nu sunt pomeniți în poveștile acestea. Radagast se împrietenise cu toate salbăticiunile și păsările; Curunir se amestecă mai mult printre oameni - avea vorba meșteșugită și se pricepea să lucreze Pmetalele că nimeni altul. Mithrandir ținea sfat mai mult cu Elrond și cu elfii. Călătorea până departe la Miazănoapte și în Apus, fără să zăbovească prea mult pe nici un meleag; Curunir bătea drumurile din răsărit, dar de fiecare dată se întorcea la sălașul lui din Orthanc, în Rotocolul Isengard, durat de nenumărate zilele lor de glorie.

Mithrandir era mereu cu ochii în patru și tot el a fost cel mai îngrijat de întunecimea din Codrul întunecat, căci, deși mulți ziceau că ar fi fost adusă de Duhurile Inelelor, el se temea că era chiar prima umbră a lui Sauron care se întorsese; așa că s-a dus la Doi Guldur, dar Solomonarul a fugit din calea lui, după care vreme îndelungată a fost liniște pe meleagurile acelea, o liniște cu ochii la pândă. Într-un târziu, Umbra s-a întors încă și mai puternică; atunci s-au strâns înțelepții la sfat, și adunarea lor s-a numit Sfatul Alb - se aflau acolo Elrond, Galadriel și Cirdan, și alți seniori ai eldarilor, și Mithrandir, și Curunir. Iar Curunir (adică Saruman cel Alb), a fost ales drept mai-marele lor, căci el știa cel mai bine, încă din străvechime, vicleniile lui Sauron. Galadriel ar fi vrut ca Mithrandir să fie mai-marele Sfatului, lucru pentru care Saruman le purta pică - devenise tare trufaș și dornic de putere; dar Mithrandir a refuzat, nevrând să fie legat de cineva anume ori în alianță cu altcineva decât cu cei care-l trimiseseră; pe lângă asta, nu dorea să-și facă sălaș undeva anume și nici să răspundă vreunei porunci. Dar Saruman

a început să cerceteze tot ceea ce se știa despre făurirea și istoria Inelelor Puterii.

Umbra creștea în acest răstimp, iar inimile lui Elrond și Mithrandir se înnegurau tot mai mult. Astfel că Mithrandir, înfruntând primejdia, s-a mai dus o dată la Doi Guldur, coborând în Genunile Solomonarului; acolo a descoperit temeiul temerilor sale și a izbutit să scape cu viață. Întorcându-se la Elrond, i-a spus:

- Adevărat, vai, este ceea ce bănuiam noi. Acolo nu se afla unul dintre ulairi, așa cum credeau mulți de atâta vreme. Este chiar Sauron, și-a făcut chip nou și prinde puteri încă o dată; strânge toate Inelele în mâna lui; caută să afle vești despre Inelul Stăpân și despre Moștenitorii lui Isildur, dacă mai trăiește vreunul pe pământ.

Elrond a răspuns:

- În ceasul în care Isildur a luat Inelul și nu a vrut să ni-l dea, atunci s-a hărăzit această soartă, că Saruman să se întoarcă.

- Dar Inelul s-a pierdut, și atâta vreme cât stă ascuns, putem să-l ținem în frâu pe Dușman, dacă ne strângem forțele și nu zăbovim prea mult.

S-a strâns atunci Sfatul Alb; iar Mithrandir i-a îndemnat să treacă la fapte fără zăbavă, dar Curunir s-a ridicat împotriva-i, sfătuindu-i să aștepte, să vadă ce se mai întâmplă. Și le-a spus:

- Eu nu cred că Inelul Stăpân va fi vreodată găsit pe Pământul de Mijloc. A căzut în Anduin, cu atâta vreme în urmă, nu pot să cred că nu a ajuns în mare de atunci. Și acolo să rămână, până la sfârșitul sfârșiturilor, când lumea de acum va fi desfăcută în bucăți și adâncurile scoase vor fi la lumină.

Așa că n-au făcut nimic, batăr că Elrond avea presimțiri sumbre. I-a spus el lui Mithrandir:

- Nu știu de ce, dar simt că Inelul va fi găsit, și atunci va fi din nou război și în acel război Evul de-acum se va sfârși. Și se va sfârși într-un al doilea întuneric, dacă nu se va intim- pla vreo minune pe care eu încă nu o văd cu ochii mei.

- Multe și stranii sunt minunile din această lume, a zis Mithrandir, și adesea ajutorul vine dinspre cei nevolnici atunci când înțelepții se poticnesc.

Înțelepții, cu adevărat, erau neliniștiți, dar nici unul nu își dăduse încă seama că Saruman, care clocea gânduri neguroase și în sufletul său, îi și trădase: dorința lui era să fie el cel care găsea Marele Inel, pentru că prin el să ajungă sta- i pinul lumii și să facă din ea ce și cum vă voi el. Îndelung l cercetase el vicleșugurile lui Sauron, în nădejdea ca-l va " putea înfrânge, iar acum îl pizmuia văzând în el un rival, nici vorbă să-l urască pentru netrebniciile sale. Socotea el că Inelul, care era al lui Sauron, își va căuta stăpânul, acum că acesta reapăruse; dacă Sauron era alungat din nou, Inelul va rămâne în ascunzătoarea lui. Așa că era pregătit să se joace cu focul și să-l lase pe Sauron în pace o vreme, iar când Inelul avea să apară, ei bine, își va pune la bătaie toată știința să vrăjitoarească pentru a-i înlătura pe prietenii săi deopotrivă cu dușmanii.

Astfel că a pus o strajă pe Câmpiile Stânjeneilor, dar curând a descoperit că servitorii din Doi Guldur se și apucaseră să răscolească matca râului și împrejurimile, chiar pe meleagurile acelea. A înțeles, prin urmare, ca și Sauron aflate cum pierise Isildur; cuprins de teamă, s-a retras în Isengard și a întărit fortăreața; apoi s-a cufundat și mai mult în cercetarea Inelelor Puterii și a artei făuririi lor. Celor din Sfat nu le-a spus nimic despre toate acestea, tot nădăduind că el va fi primul care va auzi vești despre Inel. Și-a strâns o adevărată oștire de iscoade, multe dintre acestea Fiind păsări; îi ajutase Radagast, care nu bănuia nimic despre trădarea lui, socotind că iscoadele erau menite să vegheze asupra Dușmanului.

Dar umbra din Codrul-intunecat se făcea tot mai adâncă; în Doi Guldur se strâneau tot felul de făpturi ale răului, ieșite din cele mai întunecate unghere ale lumii; o singură voința le stăpânea pe toate, iar răutatea lor era îndreptată împotriva elfilor și a supraviețuitorilor din Númenor. Într-un târziu. Sfatul s-a strâns din nou și vreme îndelungată au vorbit despre Inele. Iar Mithrandir a zis:

- Nu este nevoie ca Inelul să fie găsit; atâta vreme cât se afla pe pământ și nu este distrus, puterea ce-o are va dăinui, iar Sauron va deveni tot mai puternic și va avea ce nădăjdui. Puterea elfilor și a Prietenilor elfilor nu mai este ce-a fost odată. Curând Sauron va fi mult prea puternic pentru noi, chiar și fără

Marele Inel; căci le are în mână pe cele Nouă, iar din cele Șapte a găsit trei. Trebuie să lovim primii.

Curunir a încuviințat, dorind el că Sauron să fie alungat din Dol Guldur, aflat prea aproape de râu, și să nu mai poată răscoli locurile acelea după bunul său plac. Astfel, pentru ultima oară, Curunir a ajutat Staful și ei și-au pus în joc toată puterea lor; au atacat Doi Guldur și l-au alungat pe Sauron din ascunzătoarea sa; Codrul întunecat și-a recăpătat liniștea, dar numai pentru o vreme.

Atacul lor a venit însă mult prea târziu. Seniorul întunecimii îl presimțise, astfel că-și pregătise din timp toate mișcările; îi trimisese înainte pe ulairi, cei Nouă Servitori ai săi, ca să pregătească totul pentru sosirea lui. Apoi, s-a prefăcut că fuge, dar, în scurtă vreme, s-a reântors și, până să apuce înțelepții să i se pună în drum, el și intrase deja în regatul său, în Mordor, înălțând pentru a doua oară negrul turn Barad-dGr. În acel an, Sfatul Alb s-a adunat pentru ultima oară, iar Curunir s-a retras în Isengard, luându-se pe sine drept singur sfătuitoare al său.

Orcii își strângeau din nou rândurile, iar departe, la miazăzi și la răsărit, popoarele sălbatice se înarmau. Pe măsură ce temerile sporeau și peste tot se zvonea că va fi război, presimțirile lui Elrond s-au adeverit - Inelul Stăpân fusese găsit, printr-o întâmplare mai ciudată chiar și decât bănuise Mithrandir; dar nici Curunir, nici Sauron nu știau unde se afla. Fusese scos din Anduin cu mult înainte ca ei să se apuce să-l caute - îl găsisese unul din neamul pitic al pescarilor ce trăia pe malul râului de când spiță Regilor se stinsese în Gondor, cel care găsisese Inelul îl dusesese într-un loc unde nimeni nu avea să-l caute, o ascunzătoare întunecată de sub munți. Acolo a rămas Inelul până când, în chiar anul atacului asupra fortăreței Doi Guldur, a fost din nou găsit de un drumeț care se ascunsese în adâncurile pământului ca să scape de orcii aflați pe urmele lui, și astfel a ajuns Inelul într-o țară foarte îndepărtată, în ținutul periannathilor, Poporul Mic, Piticuții, care trăiau la vest de Eriador. Până atunci, nimeni nu-i prea băgase în seamă, nici elfii, nici oamenii; și nici Sauron ori vreunul dintre înțelepți nu se gândise vreodată la ei, fără doar de Mithrandir.

Printr-un noroc, dar și pentru că stătea mereu la pândă, Mithrandir a aflat primul despre Inel, chiar înaintea lui Sauron;

dar nu-i venea să creadă și, oricum, vestea îl tulburase. Prea mare era puterea malefică a celui înel ca să o poată stăpâni vreunul dintre înțelepți, și asta numai dacă, asemenea lui Curunir, dorea el însuși să devină un tiran și un senior al întunecimii; dar nici nu putea să rămână ascuns față de Sauron pentru totdeauna, iar elfii nu-l putea distruge, cu toată știința lor. Astfel că, ajutat de Dúnedainii de la Miazănoapte, Mithrandir a pus străjeri la hotarele ținutului periannathilor și a așteptat. Sauron însă avea multe urechi, și curând a auzit vorbindu-se despre Marele Inel, pe care el și-l dorea mai mult decât orice altceva, așa că i-a trimis pe nazguli să i-l aducă. Aceasta a fost scânteia care a aprins războiul și, în băătălia cu Sauron, Al Treilea Ev s-a sfârșit la fel cum începuse.

Dar cei care au văzut ceea ce s-a făcut în acea vreme, fapte de vitejie, fapte minunate, au povestit în altă parte povestea Războiului Inelului și cum s-a încheiat acesta cu o victorie nesperată, dar și cu o tristețe de mult prevestită. Să spunem aici doar că în acele vremuri s-a ivit, la Miazănoapte, Moștenitorul lui Isildur, el a luat frânturile Sabiei lui Elendil și le-a refaurit în Imladris; apoi s-a dus la război ca mare căpitan al oamenilor. El era Aragorn, fiul lui Arathorn, al treizeci și nouălea moștenitor în linie directă al lui Isildur, dar semănând cu Elendil mai mult decât oricare altul înaintea sa. În Rohan s-a dus băătălia, iar trădătorul Curunir a fost alungat și fortăreața Isengard a fost distrusă; în fața Orașului Gondor s-a luptat pe viață și pe moarte, dar până la urma Seniorul din Morgul, Căpitanul lui Sauron, a pierit în întunecime; iar Moștenitorul lui Isildur a condus armia Apusului până la Porțile Negre ale Mordorului.

În acea ultimă băătălie s-au aflat Mithrandir și fiii lui Elrond, Regele Rohanului și seniorii ai Gondorului. și Moștenitorul lui Isildur, cu Dúnedainii de la Miazănoapte. Acolo și-au văzut cu ochii moartea și înfrângerea și toată vitejia lor s-a dovedit zadarnică; Sauron era mult prea puternic. Dar în acel ceas s-a dovedit ceea ce spusese odată Mithrandir: ajutorul a venit din partea nevolnicilor atunci când înțelepții s-au poticnit. Căci, așa cum multe cântece au cinlat de-atunci încolo, cei care le-au adus izbăvirea au fost periannathii, Poporul Mic, locuitorii dealurilor și-ai pășunilor.

Se povestește că, rugat de Mithrandir, Frodo Piticului și-a luat asupra-și povara și, însoțit de servitorul său, a trecut prin multe primejdii și prin întunecime, și a ajuns în cele din urmă la Muntele Destinului, în ciuda lui Sauron; și acolo a aruncat el Marele Inel al Puterii în Focul în care fusese făurit și astfel a fost acesta distrus și răul din el a pierit pentru totdeauna.

Atunci Sauron și-a pierdut puterea și a fost înfrânt fără scăpare, pierind că o umbră a raului; tumul Barad-dîl s-a năruit; auzind vestea prăbușirii lui, multe ținuturi s-au cutremurat. Pacea a venit din nou și o nouă Primăvara s-a ivit pe pământ; iar Moștenitorul lui Isildur a fost încoronat Rege al Gondorului și al Amalurui; puterea Dúnedainilor a fost din nou înscăunată, iar Dúnedainii au devenit iarăși neamul viteaz a cărui glorie a renăscut.

Toate aceste lucruri au fost împlinite mai cu seamă mulțumită sfaturilor și prevederii lui Mithrandir și, în ultimele zile, și-a arătat el adevărata sa înfățișare, de mare senior și, înves-
mintat în alb, a purces la bătlăie; dar, până în clipa în care urmă și el să plece, nu s-a știut că el fusese în tot acest timp păstrătorul Inelului Roșu al Focului. La început, Inelul fusese dat în grija lui Cirdan, Stăpânul Limanurilor; el îl dăduse lui Mithrandir, știind de unde venea și unde avea să se întoarcă în cele din urmă.

- la acum acest Inel, îi spusese el, căci trudnicia și grijile îți vor fi cumplit de grele, dar el te va ajuta în toate și te va apăra de istovire! Căci acesta este Inelul de Foc și poate că vei reuși să reaprinzi cu el în inimi vitejia din străvechime, într-o lume ce se răcește tot mai mult. Eu, unul, sunt legat de Mare și voi rămâne să viețuiesc pe țărmurile cenușii, păzind Limanurile până va pleca și ultima corabie. Apoi te voi aștepta pe tine.

Albă era acea corabie și îndelunga a fost făurirea ei și îndelung a așteptat sfârșitul despre care pomenise Cirdan. Dar, după ce toate au fost împlinite și Moștenitorul lui Isildur a ajuns cârmuitorul oamenilor și stăpânirea Apusului a încăput pe mâinile sale, atunci a fost limpede că puterea celor Trei Inele se sfârșise și lumea îmbătrânise și devenise cenușie pentru Întâii Născuți. În acel ceas, ultimii dintre noldori au ridicat ancora de la Limanuri și au părăsit pentru totdeauna Pământul de Mijloc. Și, în cele din urmă, au plecat și Păstrătorii celor Trei Inele, iar Seniorul Elrond a urcat pe corabia ce i-o pregătise Cirdan. În

amurgul toamnei a ieșit corabia din Mithlond și a plutit până când marile Lumii Rotunde au luat-o în jos și vânturile boitei rotunde nu i-au mai umflat pânzele; purtată în văzduhurile înalte de deasupra cețurilor lumii, corabia a pătruns în Apusul străvechi și astfel s-au sfârșit pentru eldari povestea și cântul.